

**Η ΜΕΤΑΞΥ
ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΚΑΤΑΛΛΑΓΗ**

ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΤΟΜΟΣ Ε'.

“Ἡ ΟΔΟΣ ΤῆΝ ΔΙΚΑΙΩΝ Εἶναι ὡς τὸ ΛΑΜΠΡΟΝ ΦῶΣ
ΤΟ ΦΕΓΓΟΝ ΕΠΙ ΜΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΜΑΛΛΟΝ, ἕως οὗ
ΓΕΙΝῃ ΤΕΛΕΙΑ ΗΜΕΡΑ”. — Παροιμ. δ. 18.

Ἡ ΜΕΤΑΞΥ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΤΑΛΛΑΓΗ

“ATONEMENT BETWEEN GOD AND MAN”—GREEK

«Εἰς γὰρ Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος
Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ
πάντων τὸ μαρτύριον καιροῦς ἰδίους».

«Ἐαυχόμεθα δὲ ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, δι’ οὗ νῦν τὴν Καταλλαγὴν ἐλάβομεν».

— Α. Τιμοθ. β' 5, β. Ρωμ. ε'. 11. —

DAWN BIBLE STUDENTS ASSOCIATION

East Rutherford

New Jersey

ΤΩΙ ΒΑΣΙΛΕΙ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΩΝ
 ΚΑΙ ΚΥΡΙΩΙ ΤΩΝ ΚΥΡΙΕΥΟΝΤΩΝ
 ΕΝ ΤΩΙ ΑΙΩΝΙΩΙ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΙ
 ΤΩΝ ΕΙΣ ΑΥΤΟΝ ΑΦΙΕΡΟΜΕΝΩΝ ΑΓΙΩΝ ΤΟΥ,
 ΤΩΝ ΤΗΝ ΧΙΘΘΕΣΙΑΝ ΑΠΕΚΛΕΧΟΜΕΝΩΝ,
 ΚΑΙ ΠΑΝΤΩΝ
 ΤΩΝ ΕΝ ΠΑΝΤΙ ΤΟΠΩ ΕΠΙΚΛΑΟΥΜΕΝΩΝ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ,
 ΤΩΝ ΟΙΚΕΙΩΝ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ,,
 ΚΑΙ ΤΗΣ
 ΣΥΣΤΕΝΑΖΟΥΣΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ, ΤΗΣ ΣΥΝΩΔΙΝΟΥΣΗΣ
 ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΝ
 ΤΩΝ ΥΙΩΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΑΠΕΚΛΕΧΟΜΕΝΗΣ,
 ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΕΡΓΟΝ ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ.

*«Τοῦ φωτίσαι πάντας τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκαλυμ-
 μένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ». «Ἐν ᾧ ἀπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς
 ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει, γνωρίσας ἡμῶν τὸ μυστήριον τοῦ
 θελήματος Αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν Αὐτοῦ, ἣν πρό-
 θετο ἐν Αὐτῷ εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν
 ναιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ
 Χριστῷ.»*

Ἐφσο. γ'. 4, 5, 9: α'. 8—10

Η ΜΕΤΑ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΚΑΤΑΛΛΑΓΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΟΥ

Η ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΙΣ τοῦ Τόμου τούτου ἐδημοσιεύθη κατὰ τὸ 1899. Τώρα εὐρίσκεται εἰς τὰς χεῖρας μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου, εἰς διαφόρους γλώσσας ὅλου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Πολυάριθμοι ἐπιστολαὶ μᾶς λέγουσι περὶ τῆς μεγάλης βοηθείας, ληφθείσης ἐκ τῶν σελίδων του, ἐν τῇ διευκρινήσει τῆς Θείας Ἀληθείας, ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῆς Ἀγ. Γραφῆς. Τινὲς εὖρον βοήθειαν κατὰ μῆκος μιᾶς γραμμῆς, τινὲς κατὰ μῆκος ἄλλης, καὶ τινὲς κατὰ μῆκος πασῶν τῶν γραμμῶν. Τὸ κεφάλαιον τὸ ὀριζόμενον ὁ «Ἀμείαντος», σχετικὸν πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἀνάληψιν ἐπιγείου καταστάσεως ὅτε ἐγεννήθη τὸ βρέφος τῆς Βηθλεέμ, ἐφείλκυσεν εἰδικὴν προσοχήν, καὶ ἔχει ἀπὸ πολλῶν διακηρυχθῆ ὅτι τοῦτο ἀντανακλᾷ μέγα φῶς ἐπὶ διαφόρων Γραφικῶν καὶ Ἐπιστημονικῶν ζητημάτων.

Μὲ Θεολογικὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον ἀναγνώριζει τὴν ἑαυτοῦ ἐλαττωματικότητα καὶ ζητεῖ καὶ ἐκδέχεται Θεῖαν ὁδηγίαν καὶ διαφώτισιν μέχρι τέλους τῆς Ἐκκλησίας, φαίνεται ἀξιοσημεῖωτον, ὅτι ὁ Τόμος οὗτος, γραφεὶς πρὸ δεκαεννέα ἐτῶν, ἀπαιτεῖ μικρὰν διόρθωσιν, διὰ νὰ εἶναι ἐν τελείᾳ ἀρμονίᾳ μετὰ τὴν τελευταίαν σκέψιν τῶν Σπουδαστῶν τῆς Γραφῆς, ὅσον ἀφορᾷ τὰ διδάγματα τοῦ Θείου Λόγου.

Ὁ Γνώμων τοῦ Τόμου τούτου εἶναι τὸ Ἀντίλυτρον. Προφανῶς ἡ διδασκαλία αὕτη, ἐκ τῆς ὁποίας ἀκτινοβολεῖ πᾶσα ἄλλη διδασκαλία σχετικὴ μετὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν, ἐν μεγάλῳ μέτρῳ παρωράθη, ἐσκοτίσθη ἀπὸ τὸν καιρὸν, κατὰ τὸν ὁποῖον οἱ Ἀπόστολοι ἐκοιμήθησαν ἐν τῷ θανάτῳ μέχρι τώρα. Οἱ σπουδασταὶ τῆς Γραφῆς εὖρον, ὅτι τὸ Ἀντίλυτρον εἶναι ἡ κλεῖς, ἣτις ἀνοίγει ὁλόκληρον τὴν Γραφήν, ἵητις ἀμείωσας ἀποφασίζει τί εἶναι ἀλήθεια καὶ τί εἶναι πλάνη.

Δὲν εἶναι ἐκκλησιαστικόν, ὅτι, ἐκτιμῶντες τὸ ζήτημα καὶ μελετῶντες αὐτὸ τὸσον προσεκτικῶς, τὰ φρονήματα ἡμῶν ὅσον ἀφορᾷ τοῦτο ἐγένοντο καθαρώτερον. Αἱ δηλώσεις τῆς Γραφῆς περὶ τοῦ Ἀντιλύτρου οὐδόλως ἠλλαξαν, οὐδὲ ἡ ἐμπιστο-

σύνῃ ἡμῶν εἰς αὐτὰς ἥλλαξεν, ἀλλ' εἶναι φωτεινότεραι καὶ κα-
τανοοῦμεν αὐτὰς καλλίτερον. Διακρατοῦμεν, ὅτι αἱ ἐπὶ τοῦ ζη-
τήματος τούτου δηλώσεις τῆς Γραφῆς εἶναι ἀλάνθαστοι, καὶ
ὅτι, ἐπειδὴ ἡμεῖς δὲν εἴμεθα ἀλάνθαστοι, τὰ φρονήματα ἡμῶν
ἐπιδέχονται διαστολήν, ὥς ἐρευνῶμεν τὰς Γραφὰς καὶ ὁδηγού-
μεθα εἰς τὴν κατανόησιν τούτων, κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ
Ἀγίου Πνεύματος. Δὲν ἀντιτείνομεν πρὸς τὸ Θεῖον Σχέδιον
τῆς βαθμιαίας ἀποκαλύψεως, ἀλλὰ χαίρομεν ἐν αὐτῷ. Οὐδὲν
ἔχομεν νὰ ἀπολογηθῶμεν. Τὸ ἀντικείμενον ἐπιφαίνεται μεγα-
λοπρεπέστερον ἔμπροσθεν ἡμῶν, μὲ πᾶσαν νέαν ἀκτίνα τοῦ Θεοῦ
Φωτός.

Τώρα βλέπομεν, ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἄφησε τὴν
Οὐράνιον δόξαν, διὰ νὰ ἐκτελέσῃ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον διὰ
τὸν Ἀδὰμ καὶ τὸ γένος αὐτοῦ. Βλέπομεν, ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τῆς
φύσεως Αὐτοῦ, ἀπὸ πνευματικὴν εἰς ἀνθρωπίνην ὑπαρξιν, ἦτο
πρὸς τὸν σκοπὸν, ὅπως Οὗτος ἱκανωθῇ νὰ εἶναι τὸ Ἀντίλυ-
τρον—τέλειος ἄνθρωπος διὰ τέλειον ἄνθρωπον.—Ἀντί-λύτρον
—ἀντίστοιχος τιμῇ. Τώρα βλέπομεν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔδωκεν Ἐ-
αυτὸν Ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀφιε-
ρώσεως Αὐτοῦ ὅτε ἦτο τριάκοντα ἐτῶν ἡλικίας ἐν τῷ Ἰορδάνῃ.
Ἐξηκολούθησε δίδων τὸ Ἀντίλυτρον, τοῦτ' ἔστιν, καταθέ-
των τὴν ζωὴν Του, ἣτις εἰς τὸν ὠρισμένον καιρὸν θ' ἀπε-
τέλει τὸ Ἀντίλυτρον διὰ τὸν Ἀδὰμ καὶ τὸ γένος αὐτοῦ. Ἐ-
τελείωσε τὸ ἔργον τοῦτο τῆς καταθέσεως τῆς ζωῆς Του, πα-
ραδίδων αὐτὴν, θυσιάζων αὐτήν, ἐπατρέπων ν' ἀφαιρεθῇ ἀπὸ
Αὐτοῦ, ὅτε ἔκραξεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ «Τετέλεσται»! Οὐδὲν πε-
ρισσότερον ἠδύνατο νὰ κατατεθῇ ἀπ' ὅ,τι κατετέθη ἐκεῖ. Ἀν-
τίλυτρον, ἀντίστοιχος τιμὴ διὰ τὸν Πατέρα Ἀδὰμ. Ἀλλὰ
δὲν ἐπληρώθη ὥς τιμὴ διευθετήσεως διὰ λογαριασμὸν τοῦ Ἀ-
δὰμ, ἀλλῶς ὁ Ἀδὰμ καὶ ὁλόκληρον τὸ ἀμαρτωλὸν γένος θὰ
ἐδίδετο τότε καὶ ἐκεῖ εἰς τὸν Ἰησοῦν. Ἡ τιμὴ ἀπλῶς κατε-
τέθη εἰς τὰς χεῖρας τῆς Θείας Δικαιοσύνης, ὥς ἐνέχυρον, εἰς
πίστωσιν τοῦ ἀποθανόντος, ἵνα Οὗτος ἐφαρμόσῃ αὐτὴν ἀργότε-
ρον ἐν ἀρμονίᾳ μὲ τὸ Θεῖον Σχέδιον. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
ἀνέστη ἐκ νεκρῶν πνευματικὴ ὑπαρξίς τῆς Θείας φύσεως, ὥς
ἀμοιβὴν τῆς πιστότητος καὶ ἀφοσιώσεως Αὐτοῦ τῷ Θεῷ, ἐν
τῇ παραδόσει τς ἐπιγείου Αὐτοῦ ζωῆς θυσιαστικῶς. «Ὁ Θεὸς
Αὐτὸν υπερύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο Αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν
ὄνομα».

Ὁ Ἰησοῦς δὲν ἠδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ τὸ Ἀντίλυτρον ἐν
ᾧ ἦτο ἔτι ἐν τῇ γῇ. Δὲν ἠδύνατο οὔτε τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ νὰ
φέρῃ εἰς κοινωνίαν μετὰ τοῦ Πατρὸς. Ὅθεν διεκήρυξεν· «Ἀ-
ναβαίνω πρὸς τὸν Πατέρα μου καὶ Πατέρα ὑμῶν καὶ Θεὸν
μου, καὶ Θεὸν ὑμῶν». Οὗτος ἐπίσης διεκήρυξεν. «Ἐὰν γὰρ μὴ
ἀπέλθω, ὁ Παράκλητος οὐ μὴ ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς». Δέκα ἡμέ-
ρας μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, οἱ ἀκόλουθοι Αὐ-

τοῦ συναθροισθέντες κατὰ τὴν ὁδηγίαν Αὐτοῦ ἐν τῇ ὑπερώῳ, ἔλαβον τὴν εὐλογίαν τῆς Πεντηκοστῆς—τὴν μαρτυρίαν, ὅτι ἐγένοντο δεκτοὶ παρὰ τοῦ Πατρὸς διὰ τῆς ἀξίας τῆς θυσίας τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Ἰησοῦς μετεχειρίσθη, ὡς ἀπόδοσιν τὴν ἀξίαν τοῦ Ἀντιλύτρου, τὴν ὁποίαν ἐνεχυρίασεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Πατρὸς, ἀλλὰ δὲν ἔδωκεν αὐτὴν εἰς τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ. Αὕτη δὲν ἦτο κατοχή δι' αὐτούς, ἀλλὰ διὰ τὸν κόσμον—«Ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων». Πάντες οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπηνήθησαν τὴν μετοχὴν αὐτῶν εἰς τὰς τοῦ Ἀντιλύτρου εὐλογίας τὰς ἐρχομένας εἰς τὸν κόσμον κατὰ τὴν δευτέραν Ἐλευσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, διὰ νὰ ἔχωσι μετοχὴν μετὰ τοῦ Αὐτρωτοῦ εἰς ἔτι μεγαλειτέραν εὐλογίαν—τιμὴν καὶ ἀθανασίαν. Τὸ Ἀντίλυτρον εἶναι προδιατεθειμένον νὰ φέρῃ τῷ Ἀδὰμ καὶ τῷ γένει αὐτοῦ, ἐπίγειον ζῶην καὶ ἐπίγεια δικαιώματα καὶ τιμὰς, ἅτινα ἀπωλέσθησαν παρὰ τοῦ Πατρὸς Ἀδὰμ, ὅτε διὰ παρακοῆς ἡμάρτησεν, τῆς ἀπωλείας κληρονομηθείσης παρὰ πάσης τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, ὀλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὁ καιρὸς διὰ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ Ἀντιλύτρου, τ. ἔ. Ἀποκατάστασιν εἰς τὸν Ἀδὰμ καὶ εἰς τὸ γένος αὐτοῦ. Θέλει εἰσεθε μετὰ τὴν δευτέραν Ἐλευσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὅτε θὰ ἰδρῦσῃ τὴν Βασιλείαν Του, ἐσχεδιασμένην πρὸς τὸν σκοπὸν, ὅπως φέρῃ ὀπίσω τὸ ἀποστατήσαν γένος, εἰς πλήρη κοινωνίαν μετὰ τὸν Πατέρα καὶ εἰς αἰώνιον ζῶην πάντας τοὺς θέλοντας.

Ἡ κλῆσις τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι νὰ δώσῃ ἐμπρόσθετόν τι Ἀντίλυτρον, οὔτε νὰ προσθέσῃ εἰς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ Ἰησοῦς ἔδωκε, διότι ἐκεῖνο εἶναι ἀρκετόν. Ἡ πρόσκλησις τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νὰ φανερώσωσι ὅτι ἔχουσι τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διάθεσιν, τὸ ὁποῖον εἶχεν ὁ Ἰησοῦς, νὰ κάμωσι τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς ἀντὶ πάσης θυσίας—ἀκόμῃ μέχρι θανάτου, καὶ οἱ φανεροῦντες τοῦτο νὰ ἀποδεχθῶσιν ὑπὸ τοῦ Πατρὸς, ὡς μέλη τοῦ Βασιλικοῦ Ἱερατείου, τοῦ ὁποίου ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἡ κεφαλὴ, ὡς τάξις Νύμφης, τοῦ Ἰησοῦ ὄντος ἐνδόξου Οὐρανίου Νυμφίου. Ἀπαιτεῖται ὅπως οὗτοι ἐπιστρέψωσι εἰς τὸν Θεὸν ὑπὸ συνθήκην ὁμοίαν πρὸς ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ Ἰησοῦς· «Συναθροίσάτέ μοι τοὺς ὁσίους μου, οἵτινες ἔκαμον μετ' ἐμοῦ συνθήκην ἐπὶ θυσίᾳ». Ψαλμ. ν'. 5.

Ἔως ὅτου οὗτοι θὰ ἔχωσι κληθῇ καὶ ἐκλεγῇ καὶ εὐρεθῇ πιστοὶ καὶ δοξασθῇ ὁ καιρὸς δὲν θέλει ἔλθῃ διὰ τὸν Χριστὸν καὶ τὴν τάξιν τῆς Νύμφης Αὐτοῦ νὰ λάβωσι κατοχὴν τοῦ κόσμου διὰ τὴν ἀνύψωσιν αὐτῶν, καὶ δὲν θὰ εἶναι κατὰλληλον μέχρις ἐκείνου τοῦ καιροῦ διὰ τὸν Σωτῆρα νὰ μεταφέρῃ εἰς τὴν Θεῖαν Δικαιοσύνην τὴν ἀξίαν τοῦ θανάτου του, τὴν ὁποίαν ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Πατρὸς, ὡς ἐνέχυρον ἀποθνήσκων μετὰ τὰς λέξεις «Πάτερ, εἰς χεῖράς Σου

παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου», τὴν ζωὴν μου καὶ πάντα τὰ δίκαια αὐτῆς. Ὅταν τὸ Ἀντίλυτρον τοῦτο θὰ ἔχῃ σαφῶς δοθῇ εἰς τὴν Δικαιοσύνην κατὰ τὸ τέλος τοῦ Αἰῶνος τοῦτου, δὲν θέλει εἰσθαι πλέον ἐνέχυρον εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Σωτῆρος, ἀλλὰ θὰ ἔχῃ ἀλλαγῇ διὰ τὸν Ἀδὰμ καὶ τὸ γένος αὐτοῦ, οἱ ὅποιοι πάντες θέλουσι μεταφερθῇ ἀπὸ τοῦ Πατρὸς εἰς τὸν Υἱὸν ἀμέσως, ἵνα ἡ Χιλιετής Αὐτοῦ Βασιλεία ἀρχίσῃ καὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς ὑποταχθῶσι τῷ Αὐτρωτῇ, διὰ τὴν ἀννυψώσῃ αὐτοὺς ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου εἰς πᾶν, τὸ ὅποιον ἀπωλέσθη ἐν τῷ Ἀδὰμ—εἰς πᾶν διὰ τὸ ὅποιον ὁ Ἰησοῦς ἀπέθανε ν' ἀνακτήσῃ διὰ τὸν ἄνθρωπον.

Ἄλλ' ἡ τάξις τῆς Ἐκκλησίας ἐν προόδῳ ἐκλάγῃς περὶ τὰς δεκαεννέα σχεδὸν ἑκατονταετηρίδας, δὲν ἠδύναντο νὰ εἶναι εὐπρόσδεκτοι θυσίαι τῷ Θεῷ, ὥς ἦτο ὁ Αὐτρωτῆς αὐτῶν Ἰησοῦς, διότι μόνον Αὐτὸς ἦτο ὁσιος, ἄκακος, ἀμίαντος—ἡμεῖς εἴμεθα ἀτελεῖς, ἁμαρτωλοί, καὶ ὁ Θεὸς δὲν δέχεται ἀτελεῖς, ἐλαττωματικὰς, ἁμαρτωλὰς θυσίας. Τὶ τότε ἠδύνατο νὰ γείνῃ νὰ κάμῃ ἡμᾶς εὐπρόσδεκτους θυσίας καὶ ἐπιτρέψῃ εἰς ἡμᾶς νὰ ἐνωθῶμεν μετὰ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πνευματικῷ ἐπιπέδῳ; Τὸ κατάλληλον πρᾶγμα ἐγένετο—ἀπόδοσις τῆς ἀξίας τοῦ Ἰησοῦ ἐχαρίσθη ὑπὸ τῆς Θείας Δικαιοσύνης εἰς πάντας ἐκεῖνους, οἵτινες θὰ εἰσέρχωνται εἰς συνθήκην ἐπὶ θυσίᾳ καὶ διὰ τοὺς ὁποίους ὁ Ἰησοῦς θὰ ἐγένετο ὁ Παράκλητος ἢ Ἐγγυητής. Ἡ ἀπόδοσις αὕτη τῆς ἀξίας τῆς θυσίας Αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ, θὰ ἠδύνατο νὰ ὁμοιωθῇ μὲ ὑποθήκην ἢ ἐμπόδιον ἐπὶ τῆς θυσίας τοῦ Ἀντίλυτρου, τὸ ὅποιον θὰ ἡμπόδιζεν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὸν κόσμον, ἕως ὅτου ἡ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἐφαρμογὴ τοῦ θὰ ἔχῃ συμπληρωθῇ.

Ἡ Συνθήκη τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νὰ θυσιάσῃ πᾶσαν τὴν ἐπίγειον ζωὴν καὶ δίκαια, ἵνα γίνωσι Νέα Κτίσματα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ συγκληρονόμοι μετ' Αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀποδόσεως ταύτης τῶν μελλουσῶν ἡμῶν εὐλογιῶν τῆς Ἀποκαταστάσεως καὶ τῇ ἡμετέρᾳ προσωπικῇ καθιερώσει τῷ Κυρίῳ, ὁ Αὐτρωτῆς ἡμῶν, ἐνεργῶν ὥς ὁ Μέγας Ἀρχιερεὺς ἡμῶν καὶ Παράκλητος, ἔφερεν ἡμᾶς εἰς ἐκείνην τὴν σχέσιν μὲ τὸ Σχέδιον τοῦ Θεοῦ, ἥτις ἐπέτρεψεν εἰς ἡμᾶς νὰ λάβωμεν τὴν κύσιν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ παύσωμεν νὰ εἴμεθα μέλη τῆς ἀνθρωπίνης οἰκογενείας καὶ γείνωμεν μέλη τῆς πνευματικῆς οἰκογενείας, τῆς ὁποίας ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἡ Κεφαλὴ. Πάντες οἱ τῆς Ἐκκλησίας, ὅθην, εἶναι συμμέτοχοι μετὰ τοῦ Ἰησοῦ εἰς ἔργον αὐτοθυσίας, ἐν

τῷ ὅτι προσφέρομεν ἑαυτοὺς τῷ Κυρίῳ καὶ Αὐτός, ὥς ὁ Ἄρχιερεὺς τοῦ Θεοῦ, προσφέρει ἡμᾶς ὥς μέρος τῆς ἰδίας Αὐτοῦ θυσίας. Οὕτω «ἀνταναπληροῦμεν τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ». Οὕτω συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συμβασιλεύσωμεν Αὐτῷ. Ἡ ἀξία τοῦ Χριστοῦ, τεθεῖσα εἰς τὰς χεῖρας τῆς Δικαιοσύνης, ὅτε Οὗτος ἀπέθανε καὶ ὑπεθηκεύθη ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, δὲν θέλει ἐλευθερωρῇ ἐκ τῆς ὑποθήκης ἐκείνης καὶ εἶναι ἕτοιμον διὰ πλήρη ἐφαρμογὴν ἐν τῇ ἀγορᾷ τοῦ Ἀδάμ καὶ τοῦ γένους αὐτοῦ, ὑπὸ τοὺς ὄρους τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἕως ὅτου πάντες οἱ κεκυημένοι ἐκ τοῦ Πνεύματος θὰ ἔχωσι διέλθῃ εἰς τὸν θάνατον.

Ἐὰν ἐγράφομεν τὸν τόμον τοῦτον σήμερον θὰ ἐκάμνομεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ πολὺν ἐλαχίστους διαφορὰς ἐκφράσεως, ἐν ἀρμονίᾳ μὲ ὅ,τι εἵχομεν ἐκθέσει ἐνταῦθα.

Παρακαλοῦμεν τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν νὰ ἔχωσι τοῦτο κατὰ νοῦν. Αἱ διαφοραὶ δὲν εἶναι τοιούτου εἶδους, ὥστε νὰ ἐπιτρέψωσιν εἰς ἡμᾶς νὰ εἴπωμεν, ὅτι αἱ ἐν τῷ βιβλίῳ ἐκφράσεις εἶναι ἐσφαλμέναι—ἀπλῶς δὲν εἶναι πλήρεις καὶ καθαραί, ὥς θὰ ἠδύναντο νὰ εἶναι, ἐὰν θὰ ἐγράφοντο τώρα.

Διὰ νεώτατα σχόλια ἐπὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης παρακαλοῦμεν τοὺς νέους ἀναγνώστας νὰ παρατηρήσωσι τὸν πρόλογον τοῦ ἐκδότου εἰς τὰς «Γραφικὰς Μελέτας» Τόμος ΣΤ'.

Ὁ δοῦλός σας ἐν Κυρίῳ

ΚΑΡΑΛΟΣ Τ. ΡΩΣΣΕΛΛ

Brooklyn, N. Y. 1 Ὀκτωβρίου 1916.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Τὸ γεγονός καὶ ἡ φιλοσοφία τῆς Καταλλαγῆς.

Τὸ γεγονός τῆς δι' ἐξιλασμοῦ καταλλαγῆς κεῖται ἐν τῇ βάσει τῆς ὅλης Χριστιανικῆς διδασκαλίας ἀπὸ Γραφικῆς ἀπόψεως. — Τρεῖς ἀπόψεις τοῦ ζητήματος. — Ἡ οὕτω καλουμένη «Ὁρθόδοξος ἀποψις», ἡ «ἐτεροδόξος ἀποψις», ἡ Γραφικὴ ἀποψις, ἥτις συνάπτει καὶ συναρμολογεῖ ἀμφοτέρως. — Ἡ θεωρία τῆς ἐξελίξεως ἀντίπαλος τῆς ἀληθείας τοῦ παρόντος ζητήματος. — Ἡ ἐξιλέωσις καὶ διαλλαγή τῆς θείας δικαιοσύνης γεγονός τετελεσμένον. — Ἡ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας συνδιαλλαγή ἐν τῷ ἐπιτελεῖσθαι. — Ἡ πρὸς τὸν κόσμον διαλλαγή μέλλουσα. — Τὰ μεγάλα καὶ τελικὰ ἀποτελέσματα ὅποτε ὁ Μεσιτικὸς Θρόνος καὶ Βασιλεῖα θέλουσι σχολάσει. Σελ. 13

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ὁ πρωτοεργὸς τῆς Καταλλαγῆς.

Ὁ Παντοδύναμος Ἰεχωβά. — Ὁ Σωτὴρ τῶν ἁμαρτωλῶν, διὰ Χριστοῦ. — «Ἀξιὸς ἐστὶ τὸ Ἄρνον». — «Ὁ Ἀνθύπαρκτος». — Ὁ «Ἐγὼ» εἰμι. — Ψευδὴς τις παράδοσις. — Βασιζομένη ἐπὶ πλαστογραφίας. — Ἡ ἐνότης τοῦ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ Γραφικῶς ἀποδεικνυμένη. — Ἡ ἐν ταῖς Γραφαῖς χρῆσις τῆς λέξεως Ἰεχωβά καὶ τοῦ τίτλου Κύριος. — Ἡ λέξις Θεὸς ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ. — Ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ. — Ἡ ἁρμονίος Γραφικὴ μαρτυρία. — «Ὁ Ἐώρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν Πατέρα». — «Οὐχ ἀρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι Ἰσα Θεῷ». — «Ἡμῖν εἰς Θεὸς, ὁ Πατὴρ, καὶ εἰς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός». Σελ. 38

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ὁ μεδίτης τῆς Καταλλαγῆς. — Ὁ μονογενὴς.

Πε οὖτος. — Ὁ Λόγος, Θεός. — Ὁ Μονογενὴς τοῦ Ἰεχωβά. — Ἡ μαρτυρία τῶν Γραφῶν. — «Ὅς πλούσιος ὢν». — Πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμι. — Ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος. — «Ὁ Ἰεχωβά μὲ εἶχεν ἐν τῇ ἀρχῇ». — «Ὁ Λόγος ἐγένετο σὰρξ». — Οὐχὶ ἐνσαρκώθη. — Ἐταπεινώσεν ἑαυτόν. — Αὐτὸς δι' ἡμᾶς ἀπώχευσε, πλούσιος ὢν. — Οὐδέμια προσποίησις εἰς τὴν τοιαύτην μαρτυρίαν. — Ἡ πολιτεία ἡ διαγωγή τοῦ Κυρίου ἡμῶν οὐχὶ ἀπατηλή. — Ὅσιος, ἄκαμος, καχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν. Σελ. 100

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ὁ Μεδίτης τῆς Καταλλαγῆς. — Ὁ ἁγίατος.

Φαινομενικῶς διαμαχόμενα Γραφικὰ χωρία συμβιβάζόμενα. — Τὸ περὶ ἀσπίλου συλλήψεως τῆς Παρθένου Μαρίας Παπικὸν δόγμα οὐδαμοῦ περριζόμενον. — Ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ, διάφορος τῆς γεννήσεως τῶν ἁμαρτωλῶν, ἣν οὐσιώδης διὰ τὴν θείαν προδιάταξιν. — Ἄλλως οὐδεμία ἀπολύτρωσις ἦν δυνατή. — Τὰ τελευταῖα πορίσματα τῆς Ἐπιστήμης ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ζωὴν καὶ τὸ πρωτόπλασμα. — Ὁ Λόγος ἐγένετο σάρξ. — Γεννηθεὶς ἐκ γυναικός, καὶ μ' ὅλον τοῦτο ὦν ἁμίαντος. — Πῶς ἢ μὴ τελεῖα μήτηρ ἠδύνατο γὰ γεννήσῃ καὶ ἐγέννησεν τὸν ἁμίαντον. — Ἡ αὐτὴ ἀρχὴ εὔσα ἐν ἰσχύει καὶ εἰς ἄλλους χαρακτιῆσας τοῦ θείου σχεῖλου, ὡς τοῦτο μαρτυρεῖται ὑπὸ τῶν Γραφῶν. Σελ. 118

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Ὁ Μεδίτης τῆς Καταλλαγῆς. — Ὅμοιωθεὶς τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀσυμπαθήσας τοῖς ἀσθενεῖσιν ἡμῶν.

Τίνες εἰσὶν «οἱ ἀδελφοὶ του». — Εἰς τί συνίστατο ἡ ὁμοιότης. — Πῶς ἐπειράσθη κατὰ πάντα. — Καθ' ὁμοιότητα ἡμῶν. — Πλὴν χωρὶς ἁμαρτίας. — Οἱ ἐν τῇ ἐρήμῳ πειρασμοί. — Ἡ πρὸς τοὺς ἡμετέρους πειρασμοὺς ὁμοιότης αὐτῶν. — Τινὲς τῶν ὁποίων θὰ ἠδύναιτο «γὰ πλανήσωσιν, εἰ δυνατόν, καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐκλεκτούς». — Ὑπὸ ποῖαν ἔννοιαν ἐτελειώθη (ἐγένετο τέλειος) ὁ Κύριος, ἡμῶν δ' ἀ τῶν παθημάτων — Καίπερ ὦν υἱός, ἐντούτοις ἔμαθεν ὑπακοήν — Τίνι τρόπῳ ἐγένετο ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας. — Καὶ μ' ὅλον τοῦτο χωρὶς ἁμαρτίας. — Ἀὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε. — Πῶς «συμπαθήσεν». Σελ. 131

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Ὁ Μεδίτης τῆς Καταλλαγῆς. — Υἱὸς τοῦ Δαβὶδ καὶ κύριος τοῦ Δαβὶδ

Τίνι τρόπῳ Υἱὸς τοῦ Δαβίδ. — Ἡ γενεαλογία τοῦ Ἰωσήφ μέσῳ τοῦ Σολομώντος. — Ἡ γενεαλογία τῆς Παρθένου Μαρίας μέσῳ τοῦ Νάθαν. — Ἡ ταπεινώσις τῶν ὑψηλῶν, ἢ ἐξύψωσις τῶν ταπεινῶν. — Πόθεν ὁ τίτλος τοῦ Χριστοῦ ὅπως γένηται Κύριος τοῦ Δαβίδ. — Τίνι τρόπῳ ἦν ἀμφοτέρω, «γένος τε καὶ εἰς τὸν Δαβίδ». — Ἡ ἔννοια τοῦ τίτλου αὐτοῦ, «Πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος». — Πῶς ἐξηγοαίσθη αὐτῷ, καὶ τίνι τρόπῳ ἐφαρμοσθήσεται. — Τίνες εἰσὶ τέκνα τοῦ Χριστοῦ — Ἡ Ἐκκλησία εἶναι «ἀδελφοὶ» αὐτοῦ. — Τέκνά τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. . . Σελ. 160

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

Ὁ Μεδίτης τῆς Καταλλαγῆς. — Ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Τί ὁ τίτλος οὗτος δὲν ἐγγασί. — Τί ἐννοεῖ. — Αἱ τιμαὶ τοῦ τίτλου ἀναμ-

φισβήθηται, Οὐδείς ἄλλος δύναται νὰ προβάλλῃ ἀξίωσιν ἐπ' αὐτοῦ. — Ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ὁ κόσμος βλέπει αὐτόν — Ἡ γνώμη τοῦ Πιλάτου περὶ αὐτοῦ, ἡ γνώμη τοῦ Ρουσσώ, καὶ ἡ τοῦ Ναπολέοντος. — Ἡ σημασία τῶν φράσεων, «Δὲν εἶχεν ὠραιοῖητα ὥστε νὰ ἐπιθυμῶμεν Αὐτόν». — Τόσον ἦτο το προδωπὸν αὐτοῦ ἄδοξον». — Διακρινόμενος μεταξὺ μυριάδων». — «Αὐτὸς εἶναι ὁλως ἐπιθυμητός». Σελ. 184

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'

Τὸ Μέδον τῆς Καταλλαγῆς. — Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀνέργεια τοῦ ἁγίου Πνεύματος. — Τώρα, καὶ κατὰ τὸν Χιλιετῆ αἰῶνα — Διάφορα περιγραφικὰ ὀνόματα τοῦ ἁγίου πνεύματος. — «Πνεῦμα ἀγάπης». — «Πνεῦμα ἀληθείας», κτλ. — Ἐν ἀντιπαροβολῇ πρὸς τὸ ἀνόδιον Πνεῦμα, ὅπερ εἶναι Πνεῦμα φόβου» «Πνεῦμα πλάνης», κλπ. — Α προσηπικαὶ ἀντωνυμῖαι ἐφαρμοζόμεναι. — Ἡ σημασία τῆς λέξεως «Πνεῦμα». — «Ὁ Θεὸς πνευμά ἐστι». — Οὐπω γὰρ ἦν Πνεῦμα». — Χοροῖματα τοῦ Πνεύματος. — Ἡ μεταμορφωτικὴ δύναμις τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Τὸ Πνεῦμα ἐν μέτρῳ, καὶ ἄνευ μέτρου. — «Τὸ Πνεῦμα τοῦ κόσμου», Ἀντίχριστος. — Ὁ μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀγών. — Μάχαι τοῦ Πνεύματος ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν ἁγίων. — Τὸ Πνεῦμα τὸ ὅποιον ἐπιποθεῖ πρὸς φθόνον. — Διδασκοὶ τοῦ πνεύματος — Ὁ Παράκλητος, ὁ παρηγορητής. — Αὐτὸς ὁδηγήσει ἡμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, καὶ εἰς πλήρη καταλλαγὴν. — Ἡ ἐνέργεια τοῦ Πνεύματος οὐχὶ ὀλιγωτέρα σήμερον, ἀφ' ἧς ἐποχῆς τὰ θαυματουργικὰ χαρίσματα ἐπαυσον. Σελ. 201

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Τὸ Βάπτισμα, ἡ μαρτυρία καὶ σφραγίς, τοῦ Πνεύματος τῆς Καταλλαγῆς.

Τὸ Βάπτισμα τοῦ Πνεύματος, ἐν μόνον. — Εἰς τρεῖς μέρη. — Ἡ σημασία τοῦ βαπτίσματος τούτου. — «Αἱ κλεῖς τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν». — Ἔτερον βάπτισμα τοῦ Πνεύματος ἐπαγγελλόμενον. — «Ἐπὶ πᾶσαν σάρκα». — Ἡ σημασία τούτου. — Προσευχὴ ὑπὲρ τοῦ Πνεύματος. — Οὐδεμία εἰρήνῃ μετὰ τοῦ Θεοῦ ἄνευ ταύτης — Ἐλάχιστοι γνωρίζουσιν ἂν ἔχωσι ταύτην, ἢ οὐχί. — Εἶναι ζήτημα τὸ ὅποιον ἐπιθυμῶ νὰ γνωρίζω». — Πῶς δυνάμιθα νὰ διακρίνωμεν τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πνεύματος. — Διαφοραὶ διακονιῶν. — Ἡ μαρτυρία τοῦ Πνεύματος. — «Ἡγιασμένοι ὑπὸ τοῦ Πνεύματος». — «Πλήρεις Πνεύματος». — «Ἡ σφραγὶς τοῦ Πνεύματος». — «Ἡ ἐπαγγελία» τὴν ὅποιαν τὸ Πνεῦμα σφραγίζει. — Εἰς τὴν ἡμέραν τῆς ἀπολυτρώσεως. — Τὸ ὕψιστον προσὸν ὅπερ δέον τὰ ἐπιτενεχθῇ. — Καὶ διατηρηθῇ. Σελ. 256

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Τὸ Πνεῦμα τοῦ ἁωφρονισμοῦ.

Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐν τοῖς πιστοῖς Του ἐκβάλλει τὸ πνεῦμα τοῦ φόβου. — Τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐν γένει ἀνυγιές, νοσοῦν διανοητικῶς τε καὶ φυσικῶς. — Ἡ ἔγνωσις καθ' ἣν τὸ ἅγιον Πνεῦμα εἶναι Πνεῦμα σωφρονισμοῦ. — Αἱ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο παράγουσαι ἐνέργειαι. — Αἱ μαρτυραὶ καὶ ἀποδείξεις τοῦ Πνεύματος τοῦ σωφρονισμοῦ. Σ' 307

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τῆς Καταλλαγῆς. — Ὑποτιθέμεναι ἀντιρρήσεις ἐξεταζόμεναι

Γραφικὰ χωρία, κατὰ τὸ φαινόμενον ἀντιφάσκοντα, ἐξεταζόμενα. — «Τὸ Πνεῦμα μὴ σβέννυται». — «Μὴ λυπεῖτε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον». — Τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας. — Ὁ Παράκλητος — «Ἐπλήσθησαν Πνεύματος ἁγίου». — Ψεύδεσθαι εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. — Παιράζειν τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου. — Ἡ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου ἁμαρτία. — «Εἴπτε τὸ Πνεῦμα». — «Ἐδοξε τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ». — «Οὐκ εἶσας τὸ Πνεῦμα». — «Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον διαμαρτύρεται». — «Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ξέστο ἐπισκόπους». — Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον διδάσκαλος. — «Χρῆσμα ἀπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου». — «Τὸ Πνεῦμα ἐντυγχάνει διὰ στεναγμῶν. — Τινι τρέφῃ τὸ Πνεῦμα ἐλέγχει τὸν κόσμον. — Ἐν τούτῳ γινώσκεται τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ» ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ Ἀντιχρίστου. Σελ 325

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

Τὸ Ἀντικείμενον τῆς Καταλλαγῆς. — Ὁ Ἄνθρωπος.

Τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος; — Ἡ οὕτω καλουμένη ὁρθόδοξος ἀπόκρισις. — Ἡ ἐπιστημονικὴ ἀπόκρισις. — Ἡ ἀπόκρισις τῶν Γραφῶν. — Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου. — Τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου. — Ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ. — Σύγχυσις συνεισῆς ἐσφαλμένης μεταφράσεως. — Ἡ πολλαπλασίασις τῶν ψυχῶν. — Τί ἐστι «Σιεὶλ», καὶ «Ἀδης», ἐνθα πᾶσαι αἱ ψυχαὶ μεταβαίνουναι κατὰ τὸ μεταξὺ θανάτου καὶ ἀναστάσεως διάστημα; — Αἱ Γραφικαὶ ἐπὶ τοῦ ζητήματος διακηρύξεις ἰδιαιτέρως ἐκάστη ἐξεταζόμεναι. Σελ. 324

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Ἐπιτίδες περὶ αἰωνίου ζωῆς καὶ Ἀθανασίας, Ἐξασφαλισθεῖσαι διὰ τῆς Καταλλαγῆς

«Αἱ διάθεσμοι ἀποκαρδοκίαι ἢ ἐπιτίδες τῆς στεναζούσης κτίσεως.» — Δὲν αποτελοῦν ἀποδείξεις. — Αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τὸ ἔργον τῆς

ἐξελίωσας, ὡς ἀποδείξεις — Διάκρισις καὶ διαφορὰ. — Εἶναι ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἀθάνατος, ἢ κέκτηται ἐλπίδα μόνον ὅπως γείνη ἀθάνατος; — Εἶναι οἱ ἄγγελοι ἀθάνατοι; — Εἶναι ὁ Διάβολος ἀθάνατος; — Ἡ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου εἰς φῶς ἀχθεῖσα ζωὴ καὶ ἀθανασία. — Αἱ ἐν τῇ Γραφῇ Ἑλληνικαὶ λέξεις ἀφθαρτος, καὶ ἀφθαρσία — Ἐν τίνι ἔγκειται ἡ διαφορὰ τῆς ἐλπίδος; τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐλπίδος τοῦ κόσμου. Σελ. 474

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Ἡ ἀνάγκη τῆς Καταλλαγῆς. — ἡ Ἀρά.

Ἡ ἀρά παρὸν τι κακόν, καὶ οὐχὶ μέλλον. — Ποῦ καὶ διατὶ ἡ φθορὰ ἐπῆλθεν εἰς πάντας. — Πότε ἡ κατὰ τῆς ἁμαρτίας ὀργὴ αὐτῆ τοῦ Θεοῦ θέλει παύσει. — «Φύγετε», «διασώθητε», τώρα καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. — Ἡ Ἐξίλωσις καὶ Καταλλαγὴ ἀναγκαῖα, συνεπὶα τοῦ παρὰ Θεοῦ υἱοθετηθέντος σχεδίου. — Ὁ ἄνθρωπος παρὰδειγμα διὰ τοὺς ἄγγέλους καὶ τὴν μέλλουσαν κτίσιν. . . . Σελ. 502

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

Ἀντιλutron ὑπὲρ πάντων. Ἡ μόνη βῆσις πρὸς Καταλλαγὴν.

Ἡ Καταλλαγὴ ἀδύνατος ἄνευ ἀντίλutron. — Ἐξησφαλισθῇ, ἀλλὰ δὲν ἐξεβιάσθῃ — Τὸ νὰ ἀναδειχθῇ Ἀντιρωτὴς ἦν χάρις, εὐνοία. — Ἡ σημασία τῶν ὁρῶν ἀντίλutron καὶ ἀπολύτρωσις. — Ὅποιον ἀντίλutron ἐπληρώθῃ ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου — Ἡ οὕτω ἐξασφαλισθεῖσα δικαιοσύνη ἐκ πίστεως. — «Τιμῆς ἡγοράσθητε.» — Ὑπὸ τίνος; — Ἐκ τίνος; — Πρὸς τίνα σκοπόν; — Πῶς ἡ ἀγάπη συνέπραξεν τὸς τὴν δικαιοσύνην. — «Τὸ ὑπὲρ πάντων ἀντίλutron» δὲν ἐλήφθη πάλιν ὁπίσω. — Τὰ πατρικὰ δικαιώματα τοῦ πρώτου Ἀδάμ ἐξαγορασθέντα ὑπὸ τοῦ δευτέρου Ἀδάμ. — Τὸ ἀντίλutron δὲν ἀποτελεῖ συγχώρησιν. — Ὁ θάνατος τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἀποτελεῖ ἀντίλutron — Ἐσφαλμένα ἐπιχειρήματα τῶν θεωριῶν τῶν Universalists. — Ἡ δικαιοσύνη δὲν ἐδεσμεύθη, δὲν ἐπεχρεώθη διὰ τοῦ ἀντίλutron. — Τὸ μόνον ὄνομα. — Ἡ μέθοδος τοῦ Μεσίτου προδιατυπωθεῖσα ἐν τῷ Μωϋσῇ — Ἀντίλutron, Ἀποκατάστασις. — Ἦν διάφορον τι σχέδιον δυνατόν; Σελ. 528

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ'.

Ἡ Διακονία τῆς Καταλλαγῆς.

Ἡ διακονία αὐτὴ ἰδόθη εἰς τὸ Βασιλεῖον ἱεράτευμα ἢ Βασιλικὸν ἱερατεῖον. — Ἰδὼν ἀποτελούντων αὐτὸ χρισθέντων ὅπως κηρύξωσι περὶ τῆς Καταλλαγῆς. — Δικαίαι χαροποιαὶ αὐταὶ ἀγγελίαι δὲν ἐκτιμῶνται.

— Τὰ ἀποτελέσματα τῆς Διακονίας. — Διωγμοὶ καὶ δόξα. — Τίτι
 τρόπῳ ἡ διακονία αὕτη εἶναι δοκιμασίᾳ τῆς πιστότητος. — Μόνον
 οἱ πιστοὶ δύνανται εὖ ἔχῃσι μέρος εἰς τὸ μέλλον ἔργον τῆς κατα-
 λαγῆς Σελ. 604

ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΚΑΙ Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΤΗΣ

ΚΑΤΑΛΛΑΓΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α

Τὸ γεγονός τῆς δι' ἐξιλασμοῦ καταλλαγῆς κεῖται ἐν τῇ βάσει τῆς ὅλης Χριστιανικῆς διδασκαλίας ἀπὸ Γραφικῆς ἀπόψεως. — Τρεῖς ἀπόψεις τοῦ ζητήματος. — Ἡ οὕτω καλουμένη «Ὁρθόδοξος ἀποψις», ἡ «ἐτεροδόξος ἀποψις», ἡ Γραφικὴ ἀποψις, ἥτις δυνάπτεται καὶ συναρμολογεῖ ἀμφοτέρως. — Ἡ θεωρίᾳ τῆς ἐξελίξεως ἀντιπαλὸς τῆς ἀληθείας τοῦ παρόντος ζητήματος. — Ἡ ἐξιλέωσις καὶ διαλλαγὴ τῆς Θείας δικαιοσύνης γεγονός τετελεσμένον. — Ἡ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας συνδιαλλαγὴ ἐν τῷ ἐπιτελεῖσθαι. — Ἡ πρὸς τὸν κόσμον διαλλαγὴ μέλλουσα. — Τὰ μεγάλα καὶ τελικὰ ἀποτελέσματα ὅποτε ὁ Μεδιτικὸς ἑθρόνος καὶ Βασιλεία θέλουσι σχολάσει.

ΤΟ ΔΟΙ'ΜΑ τῆς δι' ἐξιλεώσεως καταλλαγῆς κεῖται ἐν αὐτῇ τῇ βάσει τῆς Χριστιανικῆς ὀρηκείας Ἐπειδὴ δὲ κατέχει οὕτω σπουδαιότητα ἐν τῇ Θεολογίᾳ, ἡ σαφὴς κατανόησις τοῦ ζητήματος παρίσταται λίαν οὐσιώδης, καὶ τὸ γεγονός τοῦτο γενικῶς ἀνομολογεῖται μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν. Οὐχ ἥτιον ὅμως τὸ ζήτημα τῆς ἐξιλεώσεως ἢ καταλλαγῆς, καίτοι πιστεύεται παρὰ πάντων, ἐλάχιστα ἐν τοῦτοις κατανοεῖται· αἱ διάφοροι περὶ αὐτοῦ ἰδέαι καὶ θεωρίαι εἰσὶν ἀσυνάρτητοι, ὥς ἐπίσης ἀόριστοι καὶ ἀσαφεῖς· πλείους δὲ ψευδοποιημένη ἐπὶ τῶν ἀσυναρτήτων καὶ ἀσαφῶν ἰδεῶν καὶ δοξασιῶν περὶ τοῦ θεμελιώδους αὐτοῦ δόγματος, δεόν καὶ ἀνάγκη νὰ εἶναι ἀναλόγως ἀστατος, ἀσθενὴς καὶ ἀόριστος. Τούναντίον δέ, ἐὰν τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα ὁραθῇ καὶ κατανοηθῇ εὐκρινῶς, ἐν ὅλῳ τῷ μεγαλείῳ τῶν ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ ἀποδιδωμένων εἰς αὐτὸ ἀναλογιῶν, ὥς βάσις τοῦ θείου σχεδίου

τῆς σωτηρίας, τοῦτο δὲν ἠθέλε συντελέσει μόνον εἰς τὴν στερέωσιν τῆς πίστεως, τὴν ἐρρίζωσιν καὶ ἐδραίωσιν αὐτῆς ἐπὶ ὀρθῶν ἀρχῶν, ἀλλ' ἠθέλε χρησιμοποιήσει ὡσαύτως ὡς ὁδηγὸς καὶ γνώμων πρὸς διάκρισιν μεταξὺ ἀληθείας καὶ πλάνης ἐν σχέσει πρὸς ὅλας τὰς λεπτομερείας τῆς πίστεως. Ὅταν ἡ βάσις ἁπαξ καλῶς ἐδραιωθῇ καὶ εὐκρινῶς διακριθῇ, καὶ πᾶσα ἄλλη λεπτομέρεια τῆς πίστεως, ὠκοδομημένη ἐπ' αὐτῆς, τηρεῖται ἐν ἀκριβεῖ εὐθυγραμμίᾳ πρὸς τὴν βάσιν, τότε καὶ τὸ ὅλον ἐποικοδόμημα τῆς πίστεως θίλει εἶσθαι τέλειον. Ὡς δὲ θέλομεν βραδύτερον καταδείξει, πᾶσα διδασκαλία καὶ θεωρία δύναται νὰ ἀχθῇ εἰς ἐπαφὴν πρὸς τὴν λυδίαν αὐτὴν λίθον, πρὸς ἅμεσον ἔλεγχον καὶ ἀπόδειξιν δι' αὐτῆς τοῦ ἐν αὐτῇ ἐνυπάρχοντος χρυσοῦ ἢ σκωρίας.

Δύο τινὲς γενικαὶ δοξασταὶ ὑπάρχουσι περὶ τοῦ ζητήματος τῆς καταλλαγῆς :

(1) Ἡ γνωστὴ ὡς ἡ ὀρθοδοξοῦσα δοξασία, καθ' ἣν, ὁ ἄνθρωπος, ὡς παραβάτης τοῦ θείου νόμου, ὑπήχθη ὑπὸ τὴν θείαν καταδίκην — «ὑπὸ ὀργήν». Καὶ οὗ, ὁ Θεός, καίτοι κωλυόμενος ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης εἰς τὸ νὰ ἀπαλλάξῃ τῆς ἐνοχῆς καὶ δικαίωσης τὸν ἁμαρτωλόν, προέβλεπεν ἐν τούτοις δικαίαν δι' αὐτὸν ἀπολύτρωσιν, καὶ ἐπρομήθευσεν οὕτω μέσον διὰ τὴν συγχώρησιν καὶ ἄφεσιν τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, διὰ τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ. Τὸ ὅλον αὐτὸ ἔργον τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν ἀξιώσεων τῆς θείας Δικαιοσύνης, καὶ τῆς ἀναδείξεως τοῦ ἁμαρτωλοῦ εὐπροσδέκτου εἰς τὸ Θεόν, ὁρίζεται ὡς ἔργον καταλλαγῆς.

(2) Ἡ γνωστὴ ὡς μὴ ὀρθοδοξοῦσα δοξασία περὶ ἐξίλεώσεως (ἡ ἀντιπροσωπευομένη ἄλλοτε κυρίως ὑπὸ τῶν Μοναδιστῶν (Unitarians) καὶ τῶν ὁπαδῶν τῆς σωτηρίας ἀπαξάπαιτος τοῦ κόσμου, τῶν Universalists καλουμένων, ἀλλ' ἡ ὁποία ἐσχάτως ἐξηπλώθη γενικῶς καὶ ταχέως ἀνὰ σύμπαντα τὸν Χριστιανικὸν λεγόμενον κόσμον) πραγματεύεται τὸ ζήτημα ὑπὸ τὴν ὅλως ἀντίθετον αὐτοῦ ὄψιν· ἡ δοξασία αὕτη οὐδεμίαν προϋποθέτει ἀπαίτησιν ἐκ μέρους τῆς θείας δικαιοσύνης διὰ τὴν παράβασιν τοῦ ἁμαρτωλοῦ· ἡ δοξασία αὕτη δὲν ἀναγνωρίζει τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ ὡς ἀντιπροσωπευ-

ομενην ἐν οἰαδήποτε εἰδικῇ καταδίκη θανάτου, οὐδὲ ἀποδέχεται «τὴν ἀράν». Αὕτη πρεσβεύει ὅτι ὁ Θεὸς ζητεῖ καὶ ἀναμένει τὴν προσέλευσιν τοῦ ἁμαρτωλοῦ, οὐδὲν κώλυμα παρεμβάλλων εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπαιτῶν οἰανδήποτε ἐξιλέωσιν διὰ τὴν ἁμαρτίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἀπαιτῶν ἀπλῶς ὅπως ὁ ἄνθρωπος ἐγκαταλείψῃ τὴν ἁμαρτίαν καὶ ζητήσῃ δικαιοσύνην, καὶ ἔλθῃ οὕτως ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν Θεόν.

Ὅπως συνδιαλλαγῇ πρὸς τὸν Θεόν. Συνεπῶς ἡ δοξασία αὕτη ὀρίζεται γενικῶς Καταλλαγὴ ἢ συμφιλίωσις, καὶ ἐξηγεῖται ὡς σημαίνουσα ἁρμονικὴν διαλλαγὴν μετὰ δικαιοσύνης. Ἀνεξαρτήτως τῶν μεθόδων δυνάμει τῶν ὁποίων ἡ ἀνθρωπότης δυνατὸν νὰ ἀχθῇ εἰς τὴν τοιαύτην κατάστασιν: τῆς διὰ τὴν ἁμαρτίαν ἐξιλεώσεως θεωρουμένης ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ ἐξιλασμοῦ τῆς θείας δικαιοσύνης ὡς ἐπιτελουμένου παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἁμαρτωλοῦ, ἢ ἄλλως ὡς ἄνευ ὅρων συγχωρήσεως ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς καὶ πάντες οἱ ὁπαδοὶ αὐτοῦ ἔχουσι μέρος εἰς τὴν ἐξιλέωσιν καὶ διαλλαγὴν αὐτὴν, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι πάντες οὗτοι ἐδίδαξαν καὶ προέτρεψαν τὴν ἀνθρωπότητα νὰ ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας εἰς τὴν δικαιοσύνην, καὶ ὑπὸ οὐδεμίαν ἔννοιαν προσφορᾶς ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας, ἢ ἀντιλήψου δι' αὐτήν.

(3) Ἡ δοξασία τὴν ὁποίαν ἡμεῖς ἀποδεχόμεθα ὡς τὴν μόνην Γραφικὴν τοιαύτην, ἀλλ' ἥτις ἔχει παροραθῇ ἐν γένει παρὰ τῶν θεολογούντων, περιλαμβάνει καὶ συνδυάζει ἀμφοτέρως τὰς προεκτεθείσας δοξασίας. Ἡ περὶ ἐξιλεώσεως διδασκαλία τῶν Γραφῶν, ὡς θέλομεν προσπαθῆσαι νὰ καταδείξωμεν, διδάσκει σιφῶς:—

(α) Ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐδημιουργήθη τέλειος, κατ' εἰκόνα Θεοῦ, ἀλλ' ἐξέπεσεν ἀπὸ τῆς τοιαύτης αὐτοῦ θέσεως, ἔνεκεν ἐκουσίας αὐτοῦ παρακοῆς, καὶ ὑπήχθη ὑπὸ καταδίκην ὁργῆς, — ὑπὸ «τὴν ἀράν» ἢ κατάραν καὶ οὕτω τὸ γένος σύμπαν ἐγέννησε τέκνα ὁργῆς — Ἐφεσ. β'. 3.

(β) Καίτοι ὁ Θεὸς δικαίως ἐξετέλεσε τὴν κατὰ τοῦ παρηκόου πλάσματός του ἀπόφασιν τοῦ Νόμου Αὐτοῦ, τὸν θάνατον, καὶ ταύτην ἄνευ ἐλέους, ἐπὶ τέσσαρας χιλιάδας καὶ πλέον

ἔτη ἤδη, οὐχ ἦτιον ὅμως, συγκεκρασμένον μετὰ τῆς δικαιοσύνης ταύτης καὶ τῆς πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς δικαιοσύνης πιστότητος, ὑπῆρχε τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης καὶ εὐσπλαχνίας, τὸ ὁποῖον ἐσκόπει καὶ ἐσχέδιαζε τελικὴν τινα διευθέτησιν τοῦ ζητήματος δι' ἀντικαταστάτου, ἢ σχέδιον σωτηρίας, δυνάμει τῆς ὁποίας ὁ Θεὸς νὰ εἶναι δίκαιος, καὶ ἐφαρμόξῃ τοὺς δικαίους οὗτου νόμους κατὰ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ἐν ταύτῃ νὰ δικαιώσῃ πάντας τοὺς πιστεύοντας εἰς τὸν Ἰησοῦν (Ρωμ. γ'. 26) Διὰ τοῦ τοιοῦτου σχεδίου πάντες οἱ ὑπὸ καταδίκην διατελοῦντες θὰ δύνωνται νὰ ἀπαλλαγῶσι τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, ἄνευ οἰασθήποτε παραβιάσεως τῆς δικαιοσύνης, καὶ διὰ τοιαύτης ἑξασκήσεως τῆς θείας Ἀγαπῆς, Σοφίας καὶ Δυνάμεως, ἥτις ἠθέλην ἀποβῆ εἰς τιμὴν καὶ δόξαν τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ, καὶ ἀποδειχθῇ εὐλογία πρὸς πάντα τὰ πλάσματά του, ἀνθρώπινά τε καὶ ἀγγελικά, ἀποκαλύπτουσα εἰς πάντας ἀσυγκρίτως τελειότερον, παρ' ὅ,τι ἔχει ποτὲ πρότερον φανερωθῇ, τὴν πολυποίκιλον σοφίαν καὶ χάριν τοῦ Θεοῦ. — Ἐφεσ γ. 10.

(γ) Ἐν τῇ ἐφαρμογῇ λοιπὸν τοῦ προγράμματος τούτου, τῆς ἱκανοποιήσεως τοῦ θείου νόμου διὰ τὴν παρὰ τοῦ προπάτορος Ἀδὰμ παράβασίν του, ἦν ὅτι ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν Ἀντρωτὴς ἀπέθανεν, «ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον εἰς ὠρισμένους καιροὺς» — Α. Τιμόθ. β. 6.

(δ) Ἡ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν ὅμως θυσία δὲν συμπληροῖ τὸ ἔργον τῆς Ἐξιλεώσεως καὶ διαλλαγῆς, ἐξαιρέσει μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἱκανοποίησιν τῆς ἀξιώσεως τῆς δικαιοσύνης. Διότι, δυνάμει τοῦ εἰς τὴν δικαιοσύνην πληρωθέντος ἀντιλύτρου, ἐγένετο μεταβίβασις τοῦ λογαριασμοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἰς ἄλλον· ἢ περὶ πτωσις αὐτοῦ, ἢ ὑποχρέωσίς του, κ.λ.π., μετεβιβάσθησαν καθ' ὁλοκληρίαν εἰς λογαριασμὸν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἐπλήρωσεν εἰς τὴν δικαιοσύνην τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν. τῶν ἀξιώσεων αὐτῆς κατὰ τοῦ Ἀδὰμ καὶ τοῦ γένους Αὐτοῦ. Τοιουτοτρόπως ὁ Ἰησοῦς, λόγῳ τῆς τοιαύτης «ἐξαγορᾶς» διὰ τοῦ πολυτίμου Αὐτοῦ αἵματος, διατελεῖ ἤδη κατὰ συνέπειαν ὁ ἰδιοκτῆτης, ὁ ἐξουσιαστής, ὁ «Κύριος πάντων» — Ρωμ. ιδ. 9.

(ε) Εἰς τῶν σκοπῶν τῆς τοιαύτης διευθετήσεως ὑπὲρ τοῦ Ἀδάμ καὶ τοῦ γένους αὐτοῦ ἦν ἡ ἀκύρωσις τῆς κατ' αὐτῶν θανατικῆς ἀποφάσεως, ἡ ὅποια, ἐφ' ὅσον παρέμεινεν ὡς τοιαύτη, παρεκώλυε τὴν Ἀγάπην ἀπὸ πόσης αὐτῆς προσπαθείας πρὸς ἐκ νέου ἀποκατάστασιν τοῦ καταδεδικασμένου, τοῦ ὁποίου τὰ προνόμια διὰ μέλλουσιν ζωὴν, ὑπὸ οἷασδήποτε περιστάσεις, εἶχον καθ' ὁλοκληρίαν καταργηθῆ—ἢ καταστροφῇ.

(στ) Ἐτερός τις σκοπὸς τῆς ὡς εἴρηται διευθετήσεως ἦν ἡ ταξιθέτησις τοῦ πεπιωκότος γένους πέραν πάσης προσπελάσεως τῆς θείας Δικαιοσύνης, καὶ ὑπὸ τὴν εἰδικὴν ἐποπτείαν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, Ὅστις, ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ σχεδίου τοῦ Πατρὸς, σκοπεῖ οὐχὶ μόνον τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀπαιτήσεων τῆς δικαιοσύνης, ἀλλ' ἐξίσου ἀναλαμβάνει τὴν διδασκαλίαν, διόρθωσιν καὶ ἀποκατάστασιν τῶν ἐκ τοῦ πεπιωκότος γένους, ὅσοι ἠθέλον ἐκδηλώσει τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν πρὸς ἐναρμόνιον συνοικειώσιν των μετὰ τῆς Δικαιοσύνης. Τοὺς τοιούτους θέλει τελικῶς παραδώσει εἰς τὴν Δικαιοσύνην τοῦ θείου νόμου, ἀλλὰ τόσον τετελειωμένους αὐτοὺς τότε, ὥστε νὰ δύνωνται νὰ ἀντέχωσι καὶ ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς τελείας αὐτοῦ ἀπαιτήσεις.

(ζ) Καίτοι ἀρχικῶς ἡ μόνη διαχωρίζουσα μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου ἐπίδρασις ἦν ἡ θεία καταδίκη, ἥδη, μετὰ ἑξ χιλιᾶδων ἐτῶν πτώσιν, διαφθορὰν καὶ ἀποξένωσιν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν πονηρῶν ἔργων, — καὶ συνεπείᾳ ἀγνοίας, προλείψεων καὶ θεισιδαιμονιῶν, καὶ τῶν πανουργιῶν καὶ τεχνασμάτων τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἰδίως διότι ὁ θεὸς χαρακτὴρ καὶ τὸ θεῖον σχέδιον παρεμορφώθησαν καὶ παρεξηγήθησαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, εὗρίσκομεν ὅτι ἡ ἀγγελία τῆς χάριτος καὶ συγχωρήσεως δὲν ἀξιοῦται προσοχῆς. Καίτοι δὲ ὁ Θεὸς φανερῶς διακηρύττει, ἀφ' ἧς ἡμέρας τὸ ἀντίλυτρον ἐγένετο ἀποδεκτόν, ὅτι εἶναι ἥδη ἕτοιμος νὰ δεχθῇ ἁμαρτωλοὺς ἐπιστρέφοντας εἰς ἁρμονίαν πρὸς αὐτὸν καὶ εἰς αἰωνίαν ζωὴν, δυνάμει τῆς ἀξιωμαθίας τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ, ἡ πλεονότης, οὐχ ἦτιον, τῆς ἀνθρωπότητος, δέκνυνται ἀπρόθυμοι νὰ πιστεύσωσι τὰς ἀγαθὰς ἀγγελίας, καὶ συνεπῶς ἀπρόθυμοι νὰ ἀποδεχθῶσι

τοὺς ὅρους τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν ἀγγελιῶν. Τινὲς δὲ ἔχουσι ἐπὶ τοσοῦτον ἐπισκοπισθῆ διὰ τῶν σοφιστικῶν τοῦ Σατανᾶ, διὰ τῶν ὁποίων ἀπεπλάνησε πάντα τὰ ἔθνη (Ἀποκλ. κ'. 3.), ὥστε νὰ μὴ πιστέωσιν ὅτι ὑπάρχει Θεός· ἄλλοι δὲ πιστεύουσιν εἰς αὐτὸν ὥς μέγαν τιτὰ καὶ πανισχυρὸν ἐχθρόν, ἄνευ ἀγάπης ἢ συμπαθείας, ἐτοιμὸν καὶ ἀνυπόμονον νὰ βυσαρίζῃ αὐτοὺς καθ' ὅλην τὴν αἰωνιότητα· καὶ ἄλλοι πάλιν διατελοῦσι συγκεχυμένοι ὑπὸ τῆς Βαβυλωνίας τῶν διαμαχομένων διδασκαλιῶν τὰς ὁποίας ἐδιδάχθησαν, ὅσον ἀφορᾷ τὸν θεῖον χαρακτῆρα, καὶ δὲν γνωρίζουσι τί νὰ πιστεύσωσι καὶ, ἐπιζητοῦντες νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸν Θεόν, παρεμποδίζονται ὑπὸ τῶν φόβων τῶν καὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν ἀγνοίας. Συνεπῶς, ὡς πραγματικὸν ἀποτέλεσμα τούτου ἔχομεν τὸ ὅτι, ὁ ἀριθμὸς ἐκείνων οἵτινες ἐπωφελήθησαν τῆς εὐκαιρίας τοῦ νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸν Θεὸν διὰ Χριστοῦ, εἶνε σχετικῶς ἐλάχιστος, — «μικρὸν τι ποίμνιον».

(η) Οὐχ ἦτιον ὅμως, ἡ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν θυσία δὲν προσεφέρθη ὑπὲρ τῶν ὀλίγων, ἀλλὰ ὑπὲρ «τῶν πολλῶν» «ὑπὲρ πάντων». Μέρος δὲ τοῦ θείου προγράμματος εἶναι τὸ ὅτι, ἐκεῖνος ὅστις ἀπελύτρωσε πάντας διὰ τοῦ πολυτίμου Αὐτοῦ αἵματος, θέλει γνωστοποιήσῃ εἰς τέλος πρὸς πάντας ἀνθρώπους, «εἰς πᾶσαν τὴν κτίσιν», τὰς ἀγαθὰς ἀγγελίας περὶ τῶν ὑπὸ τὴν θείαν χάριν προνομιῶν τῶν, ὅπως ἐπιστρέψωσιν εἰς καταλλαγὴν ἢ συμφιλίωσιν μετὰ τοῦ Πλάστου τῶν.

(θ) Ἀλλὰ μέχρι τοῦδε ἡ Ἐκκλησία καὶ μόνον ἔχει εὐεργετηθῆ διὰ τῆς Καταλλαγῆς, οἱ δὲ λοιποὶ ἐμμέσως καὶ μόνον. Ἀλλ' ἡ διδασκαλία τῶν Ἰσραφῶν εἶναι ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὕτη μέλλει ν' ἀποτελέσῃ ἱερατικὸν τι Βασίλειον, ἢ «βασίλειον ἱεράτευμα», μὲ Χριστὸν τὸν Βασιλέα — Ἀρχιερέα, καὶ ὅτι, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ αἰῶνος τῆς Χιλιετοῦς Βασιλείας, ἡ τάξις αὕτη τῆς Οὐρανίου Βασιλείας, τὸ βασίλειον αὐτὸ ἱεράτευμα, θέλει ἐπιτελέσει καὶ συμπληρώσει πλήρως καὶ τελείως τὸ ἔργον τῆς ἄρσεως τῆς τυφλώσεως ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τὴν ὁποίαν ὁ Σατανᾶς, ἡ πλάνη καὶ ἡ ἡθικὴ κατὰπτωσις ἐπέφερον ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ θέλει ἐπαναφέρει εἰς πλήρη διαλλαγὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ πάντα θέλον·

τα, ἐξ ὧν τῶν φυλῶν τῆς γῆς.

(ι) Ἐν πλήρει πρὸς ταῦτα συμφωνία ἔχομεν τὴν διακήρυξιν τοῦ Ἀποστόλου δι' ἡμεῖς, οἱ πιστεύοντες, ἡ Ἐκκλησία, ἐλάβομεν τὴν Καταλλαγήν. Ἡ Καταλλαγή ἐγένετο, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν Θεόν, πρὸ δέκα ἐννέα ὧν αἰώνων, καὶ ἐγένετο ὑπὲρ πάντων ἀλλὰ μόνον οἱ πιστοὶ ἔλαβον ταύτην ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀποδοχῆς τῆς εὐκαιρίας, τὴν ὁποίαν ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἐπρομήθευσεν οὕτως, οἱ δὲ ἐπίλοιποι τῶν ἀνθρώπων διατελοῦσιν ἐν τυφλώσει. «Ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ αὐγάζειν τὸν φωτισμὸν τοῦ Εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ» — Β Κορ. δ' 4

(ια) Ἐν ἁρμονίᾳ, ἐπίσης, πρὸς τὰς προεκτεθείσας σκέψεις διατελεῖ ἡ διακήρυξις τῆς Γραφῆς, δι' τὸ πρῶτον ἔργον τοῦ Χριστοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὴν Χιλιετῆ αὐτοῦ βασιλείαν, θέλει εἶσθαι τὸ νὰ δεσμεύσῃ, ἢ περιορίσῃ τὸν Σατανᾶν, ἵνα μὴ πλανήσῃ πλέον τὰ ἔθνη κατὰ τὰ χίλια ἔτη (Ἀποκλ. κ' 3), ὡς ἐπίσης καὶ αἱ πολυάριθμοι διακηρύξεις τῶν προφητῶν ἐπὶ τοῦ ἀποτελέσματος, καθ' ὃ, ὁπόταν ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐγκαθιδρυθῇ ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ γῆ θέλει εἶσθαι πλήρης τῆς γνώσεως τοῦ Κυρίου, καθὼς τὰ ὕδατα σκεπάξουσιν τὴν θάλασσαν, καὶ οὐδεὶς θὰ λέγῃ εἰς τὸν πλησίον αὐτοῦ, «Γνώρισον τὸν Κύριον» (Ἠσα. ια' 9)· καὶ πρὸς τούτοις ἡ ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Κυρίου αἴτησις, «Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γενηθήτω τὸ θέλημά σου ἐπὶ τῆς γῆς», — καθ' ὃ τοῦτο συνεπάγεται ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὁ Ἀπόστολος ρητῶς διακηρύττει, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. — Α' Τιμόθ. β' 4.

(ιβ) Ἡ Καταλλαγή, ἐν ἀμφοτέραις ταῖς φάσεσιν αὐτῆς — τὴν ἱκανοποίησιν τῆς Δικαιοσύνης καὶ τὴν ἐπαναφορὰν εἰς ἁρμονίαν ἢ συνδιαλλαγὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ τῶν ἐκ τῶν πλάσμάτων Αἰῶτος, ὅσοι, ὑπὸ πληρὴς φῶς καὶ γνῶσιν, θέλουσιν ἐπωφεληθῇ τῶν προνομίων καὶ εὐκαιριῶν τῆς Νέας Διαθήκης* —

(*) Σημ. Μεταφραστοῦ: Κρίνομεν ἀπαραίτητον νὰ σημειώσωμεν ὅτι ὁ δρος Νέα Διαθήκη, ὁ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως χρησιμοποι-

θέλει συμπληρωθῇ μετὰ τῆς λήξεως τοῦ Χιλιετοῦς Αἰῶνος, ὅποτε πάντες ὅσοι ἐκουσίως καὶ νοημόνως ἀπορρίψωσι τὴν θείαν εὐνοίαν καὶ χάριν, τὴν διὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῖς προσφερθεῖσαν, θέλουσιν ἐξολοθρευθῇ ἐκ τοῦ λαοῦ» μὲ «ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος Αὐτοῦ», μὲ ὄλεθρον, ἐκ τοῦ ὁποίου δὲν θέλει εἰσθαι ἐλπίς θεραπείας διὰ μελλούσης ἀναστάσεως—Πράξ. γ.

οὔμενος ἐνταῦθα, καὶ ὁπουδήποτε ἀλλαχὺ τοῦ παρόντος τόμου, ὡς καὶ τῶν προσκοθέντων τριῶν ἄλλων, δὲν ἀναφέρεται οὐδὲ ἐννοεῖ τὸν τόμον ἡ-τὰ περιεχόμενα τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ ὅποιον ἡμεῖς καλοῦμεν καὶ ἐπιγράφομεν «Καὶνὴ ἢ Νέα Διαθήκη», ἀλλὰ τὴν Νέαν Διαθήκην, τὴν ὅποιαν ὁ Θεὸς θὰ θέσῃ ἐν ἐφαρμογῇ κατὰ τὸν Χιλιετῆ Αἰῶνα τῆς ἐπιγείου τοῦ Χριστοῦ Βασιλείας, καθ' ἣν μέλλει νὰ πολιτευθῇ πρὸς τὸν Ἰσραὴλ καὶ ὅλον τὸν κόσμον, καὶ δι' ἧς μέλλει νὰ εὐλογῇσῃ τότε πάσας τὰς φυλάς τῆς γῆς (Ἰερμ. λα'. 33, 34, Γαλατ. γ'. 8). Τῆς Νέας αὐτῆς διαθήκης Μεσίτης καὶ ἐκτελεστής εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ «ἡ Ἐκκλησία, ἥτις εἶναι τὸ σῶμα αὐτοῦ», ὁ Μέγας Μεσίτης—Κεφαλὴ τε καὶ σῶμα, διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ὁποίου σφραγισθῆσεται καὶ γενήσεται αὕτη ἔγκυρος (Ἐβρ. η'. 6. θ'. 15. ιβ'. 24, Ἐφεσ. α'. 22, 23), ἀκριβῶς ὡς ὁ Μωϋσῆς ἦν ὁ τυπικὸς Μεσίτης καὶ ἐκτελεστής τῆς τυπικῆς Διαθήκης τοῦ Νόμου, ἦν σφραγισ καὶ κατέστησεν ἔγκυρον διὰ τοῦ τυπικοῦ αἵματος τῶν μόσχων καὶ τράγων (Ἐξοδ. κδ'. 8 Ἐβρ. θ'. 18, 21) Ὑπὸ τὴν Διαθήκην τοῦ Νόμου, καὶ κληρονόμος τῶν εὐλογιῶν αὐτῆς, ἦν μόνος ὁ Ἰσραὴλ, ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἐκτελέσεως τῶν διατάξεων αὐτῆς (Γαλατ. γ'. 10. Λευί. ιη' 5. Ρωμ. ι'. 8.), ἀλλ' ἡ ὁποία ἀντὶ ζωῆς εὐρέθη οὕσα πρὸς θάνατον (Ρωμ. ζ'. 10 Ὁ Χριστὸς ὁμοῦ καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ὑπὸ τὴν ὡς ἀνωτέρω Νέαν Διαθήκην, οὐδὲ ὑπὸ τὴν Διαθήκην τοῦ Νόμου, δὲν ἀναπτύσσονται ὑπὸ ταύτας, οὐδὲ εἶναι κληρονόμοι ἐκατέρας αὐτῶν, ἀλλὰ εἶναι κληρονόμοι τῆς πρὸς τὸν Ἀβραάμ γενομένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Διαθήκης. καὶ τῶν εὐλογιῶν αὐτῆς, ἥτις εἶναι ἄνευ μεσίου, καὶ ἡγγυημένη δι' ὅρκον αὐτοῦ τοῦ Δημιουργοῦ (Ἐβρ. σι' 14—19, Γεν. κβ' 16—18, Ἰδε Γαλατ. γ' 15—18, 29 δ'. 28). Τὰς τρεῖς δὲ αὐτὰς Διαθήκας ἐκτίθησιν ὁ Ἀπόστολος ὡς ἀλληγορικῶς ἐκπροσωποῦμεναι ὑπὸ τῆς Σάρρας, τῆς Ἀγαρ καὶ Χειτουράς (Γαλατ. δ'. 22—31 Γένσ. κε 1)· τὰ τέκνα δὲ τῶν τριῶν αὐτῶν συζύγων τοῦ Ἀβραάμ (ἐκπροσωποῦντος ἀλληγορικῶς τὸν Θεόν, —Ρωμ. δ'. 17), ἀντιπροσωπεύουσι τὰς τρεῖς διαφόρους τάξεις, αἵτινες μέλλουσι νὰ εὐλογηθῶσι διὰ τῶν τριῶν αὐτῶν μεγάλων Διαθηκῶν τοῦ Θεοῦ. Ὅτι δὲ ἡ Νέα Διαθήκη δὲν ἐτίθη εἰσέτι ἐν ἐνεργείᾳ, γίνεται κατάδηλον ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τὰ ὅποια θὰ ἐπιφέρῃ αὕτη, καὶ τὰ ὅποια εἰσέτι μακρὰν ἀπ' ἡμῶν τῆς πραγματικότητος.—δρα Ἰερμ. λα'. 33, 34, Ἰωήλ. β'. 28.

23. Β.΄ Θεσσαλ α΄. 9

(ιγ) Τότε τὸ μέγα ἔργον τῆς Καταλλαγῆς θέλει συμπληρωθῇ, καὶ πάντα τὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς θέλουσιν εὐρεθῇ ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν Θεόν, αἰνοῦντα καὶ δοξάζοντα Αὐτὸν δι' ὅλην τὴν διὰ τοῦ Χριστοῦ πλουσιοπάροχον αὐτοῦ δωρεὰν καὶ χάριν· καὶ δὲν θέλει εἶσθαι πλέον τότε θάνατος, οὐδὲ στεναγμοὶ πλέον, οὐδὲ πόνοι, διότι τὰ πρῶτα παρῆλθον—ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ ἔργου τῆς Καταλλαγῆς, ὅπερ, ἀρξάμενον διὰ τῆς ἐξιλεώσεως καὶ ἐξουμένσεως τῆς Δικαιοσύνης διὰ τῆς θυσίας τοῦ Αὐτρωτοῦ ἡμῶν, συντελέσθη διὰ τῆς πλήρους συνδιαλλαγῆς πάντων τῶν εὐρεθέντων ἀξίων τῆς αἰωνίου ζωῆς.

Καθ' οἷανδήποτε δ' ἔποψιν καὶ ἂν ἐξετασθῇ ὁ ὅρος Καταλλαγῆς, δεόν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ ὅρου τούτου ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰς μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου σχέσεις, συνεπάγεται δυσχέριαν, διαφορὰν τινα, καὶ ἐναντιότητα ὑφισταμένην μεταξὺ τοῦ Πλάστου καὶ τοῦ πλάσματος,— διότι ἄλλως οὔτοι ἤθελον διατελεῖ ἐν ἐνότητι πνεύματος καὶ διαλλαγῇ, καὶ οὐδεμία ἀνάγκη ἔργου συνδιαλλαγῆς θὰ παρίστατο, ἀπὸ οἷασδήποτε ἀπόψεως. Ἐπὶ τοῦ σημείου δὲ τούτου κατ' ἐξοχὴν διακρίνομεν τὴν θανάσιμον διαπάλην καὶ ἀγῶνα, ὅστις ὑφίσταται μεταξὺ τῆς Γραφῆς καὶ τῆς νεωτέρας θεωρίας καὶ διδασκαλίας τῆς Ἐξελίξεως, ἥτις, κατὰ τὰ παρελθόντα κυρίως τριάκοντα ἔτη, ἐξηκολούθησεν εἰσχωροῦσα εἰς τὴν πίστιν τῶν Χριστιανῶν πύσης Ἐκκλησιαστικῆς ἀποχρώσεως, καὶ ἐπιδεικνύει ἑαυτὴν μᾶλλον ἐμπεριστατωμένως εἰς τὰς Θεολογικὰς σχολὰς καὶ τοὺς κυριωτέρους ἄμβωνας τοῦ Χριστιανικοῦ λεγομένου Κόσμου.

Ἡ θεωρία αὕτη τῆς Ἐξελίξεως δὲν ἀποδέχεται τὴν πτώσιν τοῦ ἀνθρώπου· ἀρνεῖται ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὑπῆρχε ποτε κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν ἀρνεῖται ὅτι ὑπῆρχε ποτε ὁ ἄνθρωπος εἰς κατάστασιν κατὰλληλον νὰ τεθῇ ὑπὸ δοκιμασίαν πρὸ τοῦ βήματος ἀκριβοδικαιοσύνης Δικαιοσύνης· ἀποκρούει τὸ ὅτι ἡμάρτησέ ποτε οὗτος ὑποκείμενος εἰς τὴν τοιαύτην δοκιμασίαν, καὶ ὅτι καταδικάσθη ποτε εἰς θάνατον. Ἀξιοὶ δὲ ὅτι ὁ θάνατος, μακρὰν τοῦ νὰ

εἶναι ποινή, εἶναι· ἐν ἐπὶ πλέον βῆμα ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῆς Ἐξελίξεως· καὶ πρεσβεύει οὗτοι ὁ ἄνθρωπος, ἀντὶ τὰ ἔχον πέσει ἀπὸ τῆς κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν καταστάσεως εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸν ἐξευτελισμόν, ἐξηκολούθησε προαγόμενος ἀπὸ καταστάσεως πιθήκου· εἰς ἣν διετέλει, καὶ προβαίνων εἰς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον κατάστασιν εἰκότος καὶ ὁμοιοῦτος τοῦ Θεοῦ. Τὰ περαιτέρω λογικὰ παρεπόμενα τῆς ἐν λόγῳ θεωρίας δὲν ἠδύναντο πασιφανῶς νὰ εἶναι ἄλλα, εἰμὴ τὸ νὰ ἀρνηῖται ὅτι ἠδύνατό ποτε νὰ ὑπάρχῃ δικαιοσύνη ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ καταδικάσαντος τὸν ἄνθρωπον, διότι οὗτος ἐξελίσσεται ἀπὸ ταπεινοτέρου εἰς ὑψηλότερον ἐπίπεδον, καὶ κατ' ἀκολουθίαν νὰ ἀποκρούῃ τὸ ὅτι εἶναι δυνατόν ν' ἀποδεχθῇ ἡ Δικαιοσύνη προσφοράν περὶ ἁμαρτίας, ἐνῶ οὐδεμία ἁμαρτία διεπράχθη ἐκ μέρους τοῦ ἀνθρώπου ἀπαιτούσα τὴν τοιαύτην προσφοράν. Συνεπῆς δὲ πρὸς τὴν τοιαύτην αὐτῆς δοξασίαν; ἡ θεωρία αὕτη ἀξιοῖ ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἐγένετο προσφορά περὶ ἁμαρτίας, οὐδὲ θυσία ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, ἐξαιρέσει μόνον, ὡς διατείνονται, ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν καθ' ἣν οἰοσθήποτε πατριώτης δύναται νὰ γείνῃ θυσία διὰ τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα· ἄλλαις λέξεσιν, ὅτι παρέδωκε τὴν ζωὴν τοῦ ἀγωνιζόμενος νὰ ἀνψώσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος εἰς ἐπὶ μᾶλλον μεγαλειτέρας ἐλευθερίας καὶ προνομίας.

Εὐρίσκομεν, ἐντούτοις, ὅτι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ τελείως καὶ ἀπολύτως ἀποκρούει καὶ ἀναιρεῖ τὴν τοιαύτην θεωρίαν καθ' ὅσας αὐτὰς τὰς ἀξιώσεις, οὕτως ὥστε οὐδεμία συναρμολόγησις ἢ συμβιβασμὸς εἶναι δυνατὸς μεταξὺ τῆς διδασκαλίας τῶν Γραφῶν καὶ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐξελίξεως — τῆς ψευδωνύμου ταύτης γνώσεως. Διότι καθ' ὅσον τις πιστεύει εἰς τὴν θεωρίαν τῆς Ἐξελίξεως κατὰ τοσοῦτον ἀπιστεῖ εἰς τὴν θεωρίαν τῶν Γραφῶν καὶ ἐντούτοις εὐρίσκομεν μέγαν ἀριθμὸν Χριστιανῶν ματαίως ἀγωνιζομένων καὶ πειρωμένων νὰ συμβιβάσωσι τὰς διαμαχομένας αὐτὰς διδασκαλίας. Καθ' ὅσον δ' οὗτοι διακρατοῦσι καὶ πρεσβεύουσι τὴν θεωρίαν τῆς Ἐξελίξεως, κατὰ τοσοῦτον ἀπομακρύνουσιν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῆς μόνης βράσεως πρὸς πίστιν, τὴν ὅτιαν ὁ Θεὸς ἐπρομήθευσεν

ἡμῖν· καὶ κατὰ τοσοῦτον προδιαθέτουσιν ἑαυτοὺς διὰ περαιτέρω πλάνας, τὰς ὁποίας ὁ ἐχθρὸς θέλει ἀσφαλῶς παρουσιάσει καὶ ἑφελκύσει τὴν προσοχὴν των, πλάνας προβαλλομένας τόσον ἐνιόντως ἀπὸ ἀπόψεως κοσμικῆς σοφίας, αἵτινες θὰ ἠδύναντο, γὰρ πλανήσωσιν, εἰ δυνατόν, καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐκλεκτοὺς. Ἀλλ' οἱ ἐκλεκτοὶ κέκτῃν «τὴν πίστιν τὴν ἅπαξ παραδοθεῖσαν εἰς τοὺς ἁγίους»· οἱ ἐκλεκτοὶ δὲν δύνανται ἢ γὰρ ἐμμένωσι πιστοὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Καταλλαγῆς, ὥς αὕτη ἐκτίθεται ἐν ταῖς Γραφαῖς οἱ ἐκλεκτοὶ θὰ προφυλαχθῶσιν ἀπὸ πάσης μορφῆς καὶ ἐκφάνσεως τῆς θεωρίας τῆς ἐξελέξεως, διότι οἱ ἐκλεκτοὶ θέλουσιν εἶσθαι διδασκτοὶ Θεοῦ, ἰδίως ἐπὶ τοῦ δόγματος τῆς Καταλλαγῆς, ὅπερ κεῖται εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν βάσιν τῆς ἀποκεκαλυμμένης θρησκείας καὶ Χριστιανικῆς πίστεως.

Αἱ Γραφαὶ σαφῶς καὶ ἀπεριφράστως μαρτυροῦσιν ὅτι ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν ἄνθρωπον κατὰ τὴν ἰδίαν Αὐτοῦ εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν — διανοητικὴν τε καὶ ἠθικὴν· ὅτι ὁ ἄνθρωπος, γηῖνῃ αὐτὸς ὑπαρξίς, ἢ ἡ ἠθικὴ καὶ νοητικὴ εἰκὼν ἢ ὁμοίωμα τοῦ Πλάστου του, τῆς πνευματικῆς ὑπάρξεως· αὐταὶ διακηρύττουσι τὴν κατ' ἀρχὰς ἐπικοινωνίαν τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τοῦ Πλάστου του· αὐταὶ διακηρύττουσιν ἐπίσης ὅτι ὁ Δημιουργὸς αὐτοῦ ἐνέκρινε καὶ ἐπεδοκίμασεν Αὐτὸν ὡς ποίημα Αὐτοῦ, καὶ ἐκήρυξεν αὐτὸν ὡς «λίαν καλόν», λίαν εὐπρόσδεκτον, λίαν εὐάρεστον· δεικνύουσιν ὡσαύτως ὅτι ἡ πρόβασις περὶ ζωῆς ἢ θανάτου ἐτέθη πρὸ τοῦ τελείου Ἀδάμ, καὶ ὅτι, ὅποτε οὗτος ἐγένετο παραβάτης, ἡ πρᾶξις του ἐκείνη ἦτο περιεσκεμμένη καὶ ἐκουσία τοιαύτη, καθ' ὅσον φητὶς δηλοῦσιν ὅτι ὁ Ἀδὰμ «δὲν ἠπατήθη». Αἱ Γραφαί, ἀκολούθως διακηρύττουσι τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκτελέσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς, καὶ ἀναγράφουσι τὴν ἐπὶ αἰῶνας ἐνέργειαν καὶ πρόοδον τῆς θανατικῆς ἀποφάσεως ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Προβαίνουσαι δὲ καταδεικνύουσιν τὸ τίνα τρόπον ὁ Θεὸς ἀπεκάλυπεν εἰς τὸν πιστὸν Ἀβραάμ τὴν πρόθεσιν καὶ βουλήν αὐτοῦ ὅπως, οὐχὶ ἀμέσως, ἀλλὰ βραδύτερον, ἐπιφέρῃ εὐλογίαν ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τὸ ὁποῖον ἐδήλωσεν ὅτι εἶχε καταρασθῆ διὰ τῆς εἰς θάνατον καταδί-

κης—Γένεσ. α'. 31 β'. 17. γ'. 23. Α. Τιμόθ β'. 14 Γένεσ. ιβ'. 3 ιη'. 18. γ' 17.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀρὰ ἥ ποινὴ τῆς ἁμαρτίας ἦν θάνατος, αἱ ἐπαγγελθεῖσαι εὐλογίαι συνεπήγοντο φυσικῶς ζωὴν ἐκ νεκρῶν, ζωὴν μᾶλλον ἄφθονον· ἡ δὲ πρὸς τὸν Ἀβραάμ γενομένη ἐπαγγελία ἡ ὑπόσχεσις, ἦν ὅτι, κατὰ ἀνεξήγητόν τινα τρόπον, ὁ Σωτὴρ, ὅστις ἔμελλε νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ ἔργον τοῦτο τῆς εὐλογίας τοῦ κόσμου, ἤθελε προέλθῃ ἐκ μέσου τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀβραάμ. Αἱ αὐταὶ ὑποσχέσεις, μετὰ περισσοτέρας ἢ ὀλιγωτέρας εὐκρινείας, ἐπανελήφθησαν πρὸς τὸν Ἰσαάκ, τὸν Ἰακώβ καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Οἱ προφητῆται ὡσαύτως διεκήρυξαν ὅτι ὁ ἐρχόμενος Μεσσίας ἤθελεν εἶσθαι ἄρνιον πρὸς σφαγὴν, προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας, εἰς ὅστις ἤθελε «παραδώσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς θάνατον», διὰ τὰς ἡμετέρας ἁμαρτίας, καὶ οὐχὶ διὰ τὰς ἰδίας αὐτοῦ τοιαύτας. Ἀπεικόνισαν δ' οὗτοι ἐπίσης τὸ ἀποτελεσματὶ τῆς ὑπὲρ ἁμαρτιῶν θυσίας Αὐτοῦ, καὶ τὰς δόξας καὶ εὐλογίας αἵτινες ἤθελον ἐπακολουθήσει, περιγράψαντες τὴν τρόπον ἡ Βασιλεία αὐτοῦ ἤθελεν ἐπὶ τέλους ὑπερισχύσει, καὶ τὴν τρόπον αὐτός, ὡς ὁ Ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης, θέλει εἰσαγάγει εἰς τὸν κόσμον τὴν νέαν ἡμέραν τῆς μακαριότητος, ζωῆς καὶ χαρᾶς, ἥτις θέλει διασκεδάσει τὸ σκότος καὶ τὸν ζόφον καὶ τὴν λύπην τῆς νυκτὸς τοῦ κλανυμοῦ, ἥτις ἤδη ἐπικρατεῖ ὡς ἀποτέλεσμα τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας, τῆς πτώσεως καὶ τῶν κληρονομηθεισῶν πονηρῶν τάσεων. — Ἦσα γ' 10 — 12. λε'. ξ'. ξα'.

Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος, λαλῶν ὑπὸ τὴν ἐμπνευσιν τοῦ ἁγίου πνεύματος, μακρὰν τοῦ νὰ λέγῃ ἡμῖν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐδημιουργήθη ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῶν πιθήκων, καὶ ἀνυψώθη ἀποκλούθως εἰς τὸν ὅποιον ἤδη εὐρίσκεται βαθμὸν ἀναπτύξεως, καὶ ὅτι τελικῶς θὰ ἀφίχθῃ εἰς τὴν τελειότητα διὰ τῆς αὐτῆς λειτουργίας ἡ μεθόδου τῆς ἐξελίξεως, καταδεικνύει, τοῦναντίον, ὅλως ἀντίθετόν τι μάθημα, λέγων ἡμῖν ὅτι ὁ Χριστὸς ἀπέθανε διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ ὅτι, ὡς συνέπεια τῆς διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ ἐπιτελεσθείσης ἀπολυτρώσεως, θέλουσι τελικῶς ἐπέλθῃ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος μεγάλοι και-

ρο ἀναψυχῆς, — καιροὶ ἀποκαταστάσεως τῶν πάντων, περὶ τῶν ὁποίων, διακηρύττει, ὅτι, «ὁ Θεὸς ἐλάλησε διὰ σιόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν» (Πράξ. γ'. 19—21). Ὅσοι δὴ ποτε ὁ ἦθελε σκεφθῇ ὅτι ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ἐκήρυτε τὴν διδασκαλίαν τῆς ἐξελέξεως, κηρύττων τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀποκαταστάσεως, ὁ τοιοῦτος δέον νὰ ἔχη κλείσει τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ ἀναστείλει τὴν λειτουργίαν τῶν τοιμικῶν αὐτοῦ δυνάμεων καὶ ἰδιοτήτων. Διότι ἐὰν ἡ ἀρχικὴ κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου ἦν ἐκείνη ἢ τοῦ πιθήκου, ἢ ἐὰν ἦτο καθ' ὁσονδήποτε βαθμὸν ὑποδεεστέρα τῆς παρούσης ἡμῶν καταστάσεως, ὁ Ἀπόστολος ἠθέλει εἶσθαι εἰς τὸ ἔπακρον ἄφρων προβάλλων ὡς μεγάλην ἐλπίδα καὶ προσδοκίαν μέλλοντος καιροῦς ἀποκαταστάσεως, διότι ἀποκατάστασις σημαίνει ἐπάνοδον καὶ ἐπαναφορὰν τῆς καταστάσεως ἐκείνης ἣτις ὑφίστατο προγενεσιτέρως.

Τούναντίον ὅμως, οἱ λόγοι τοῦ Ἀποστόλου εἰσι καθολοκληρίαν ἀσύμφωνοι καὶ ἐκ διαμέτρου ἀντίθετοι πρὸς τὴν θεωρίαν τῆς Ἐξελέξεως, καὶ ἐν ἀκριβεστάτῃ ἀρμονίᾳ πρὸς τὸ δόγμα τῆς ἐξιλεώσεως, Καταλλιγῆς καὶ ἀποκαταστάσεως, ἐν πληρεσιάτῃ συμφωνίᾳ πρὸς τὴν Γραφικὴν διδασκαλίαν διὰ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀπωλέσθῃ ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἐγένοντο δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, καὶ ὑπέστησαν τὴν ταπείνωσιν καὶ τὸν ἐξευτελισμὸν τῆς ἁμαρτίας, ὡς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀρχικῆς παρακοῆς τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀδὰμ, καὶ τῆς εἰς αὐτὴν ἐπιβληθείσης θανατικῆς ποινῆς. Ἡ Ἀποκατάστασις, ἐν τούτοις, αἱ ἀγαθαὶ ἀγγελίαι τὰς ὁποίας ὁ Πέτρος ἐκήρυτε, συνεπάγεται ὅτι ἀγαθὸν τι καὶ ἐξόχως μέγα καὶ πολύτιμον ἀπωλέσθῃ, καὶ ὅτι τοῦτο ἀπελυστρώθῃ διὰ τοῦ πολυτίμου αἵματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὅτι τοῦτο θέλει ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ κατάστασιν, ὡς φυσικὸν ἀποτέλεσμα τῆς ἀπολυτρώσεως ταύτης, κατὰ τὴν δευτέραν ἔλευσιν τοῦ Χριστοῦ. Ἡ δὲ παρὰ τοῦ Ἀποστόλου ἐνόμνησις τῶν προφητῶν, διακηρύττοντος ὅτι οἱ καιροὶ οὗτοι τῆς ἀποκατάσεως ἀναφέρονται παρὰ πάντων αὐτῶν οἵτινες ἦσαν ἄγιοι, εὐκρινῶς ὑπονοεῖ ὅτι ἡ ἐλπίς τῆς

ἀποκαταστάσεως εἶναι ἡ μόνη ἐλπίς ἡ τιθεμένη ἐν ὧπιον τοῦ κόσμου διὰ θείας ἐμπνεύσεως.

Ἄλλα καὶ πάντες οἱ Ἀπόστολοι κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καταδεικνύουσιν ἀναφερόμενοι εἰς τὴν ἀρχικὴν ἀπὸ τῆς θείας χάριτος πτώσιν, καὶ εἰς τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ ὡς τὸ σημεῖον τῆς συνδιαλλαγῆς, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν θείαν Δικαιοσύνην, καὶ εἰς τὸν μέλλοντα Χιλιετῆ αἰῶνα ὡς τὸν χρόνον τῆς μακαριότητος καὶ εὐλογίας ὅλου τοῦ κόσμου τῆς ἀνθρωπότητος δι' εὐκαιριῶν γνώσεως καὶ βοηθείας πρὸς συνδιαλλαγὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόν. Πάντες οὗτοι καταδεικνύουσι τὸν παρόντα αἰῶνα ὡς τὸν χρόνον τῆς περισυλλογῆς τῆς ἐκλεκτῆς Ἐκκλησίας, ὅπως οἱ ἀποτελοῦντες αὐτὴν χρησιμεύσωσιν ὡς συνεταῖροι μετὰ τοῦ Μεσίου (τὸ « βασιλεῖον Αὐτοῦ ἱεράτευμα », καὶ « ὁ περιούσιος Αὐτοῦ λαός »), ὅπως συμπράξωσι μετ' αὐτοῦ ὡς « νύμφη » καὶ « γῶμα » Αὐτοῦ, εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐπιδαψιλεύσεως ἐπὶ τοῦ κόσμου τῶν εὐλογιῶν τῆς ἀποκαταστάσεως, αἵτινες ἐξησφαλίσθησαν ὑπὲρ τοῦ κόσμου διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ συντελεσθείσης θυσίας.

Σημειώσατε ἤδη τοὺς ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀλήθειαν ταύτην λόγους τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: « Δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ, [κατὰ λογικὴν συνέπειαν τῆς κληρονομηθείσης ἁμαρτίας καὶ τῶν ἁμαρτωλῶν διαθέσεων] πάντες ἡμαρτον ». Εἶναι τελείως κατὰδηλον διὸ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος δὲν ἦτο περισσότερο θιασώτης τῆς Ἐξελίξεως παρ' οὗ ἦτο ὁ Ἀπόστολος Πέτρος καὶ οἱ προφῆται. Σημειώσατε δ' ἐπίσης τὴν ἐλλίδα τὴν ὁποίαν οὗτος προβάλλει ὡς τὴν κυρίαν οὐσίαν τοῦ Εὐαγγελίου, λέγων: « Συνίστησι δὲ τὴν ἐαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, διὸ ἐκ ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε. Πολλῶ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθῆσόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς » (Ρωμ. ε'. 8, 9). Ἐνταῦθα ἔχομεν εἰδικὴν διακήρυξιν διὰ τὸ γένος ἡμῶν ἢ ὑπὸ τὴν θείαν ὀργὴν διὸ ἡ ἀπὸ ταύτης σωτήριος δύναμις ἦν τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὑπὲρ ἡμῶν ὑπ' αὐτοῦ προσφε-

θεῖσα θυσία, καὶ οὐ ἡ θυσία αὕτη ἦτο ἐκδήλωσις θείας ἀνάπης καὶ χάριτος. Ὁ Ἀπόστολος ἀκολούθως προβαίνει ὅπως καταδείξει τὸ ἔργον τῆς Καταλλαγῆς, καὶ τὴν ἀποκατάστασιν, ἣτις θέλει ἐπακολουθήσει ὡς ἀποτέλεσμα, λέγων «Ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος [τῆς παρακοῆς τοῦ Ἀδάμ] εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάρκημα [ἐπῆλθεν ἡ θανατικὴ καταδίκη], οὕτω καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος [ἐπῆλθε τὸ ἀντίθετον τῆς καταδίκης] εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς, ὥστε γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου [Ἀδάμ] ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, [πάντες ὅσοι ἦσαν ἐν αὐτῷ], οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς [Ἰησοῦ] οἱ πολλοί, [πάντες ὅσοι ἐπὶ τέλους θέλουσιν ἐπωφεληθῇ τῶν εὐκαιριῶν καὶ προνομίων τῆς νέας διαθήκης] κατασταθήσονται δίκαιοι.» — Ρωμ. ε. 12, 18, 19.

Ὁ Αὐτὸς Ἀπόστολος, εἰς πολλὰς ἄλλας τῶν ἀρίστουρηγματικῶν καὶ πλήρων λογικῆς δυνάμεως ὁμιλιῶν του, παρουσιάζει τὴν σκέψιν ὅτι ἡ Καταλλαγή, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν Θεόν, εἶναι ζήτημα ἀναγόμενον εἰς τὸ παρελθόν — συντελεσθὲν ὅποτε ἡμεῖς «κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ» ἐχθροὶ ὄντες. (Ρωμ. ε' 10). Εἰς ταῦτα δὲ ὁ Ἀπόστολος προδήλως δὲν ἀναφέρει περὶ ἔργου τελεσθέντος ἐν τῷ ἁμαρτωλῷ, καὶ διαλλάξαντος τὸν ἁμαρτωλὸν πρὸς τὸν Θεόν, διότι ἐκφέρει τὰ περὶ τοῦτου κατὰ τρόπον, ἀκριβῶς ἀντίθετον καὶ ἀποφαίνεται ὅτι τὸ τοιοῦτον ἔργον ἐπετελέσθη οὐχὶ ἐν ἡμῖν — ἀλλὰ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ἐνῷ ἡμεῖς ἤμεθα ἁμαρτωλοί. Σημειωτέον ἐπίσης ὅτι εἰς πλείστας τῶν πολυμαθῶν καὶ λογικῶν αὐτοῦ ὁμιλιῶν ὁ Απόστολος καταδεικνύει ἔργον εὐλογίας διὰ τὸν κόσμον, τὸ ὅποτον μέλει νὰ ἐπιτελεσθῇ μέσῳ τῆς δοξασθησομένης ἐκκλησίας, ὑπὸ τὸν Χριστόν, τὴν θεόθεν ὀρισθεῖσαν αὐτῆς Κεφαλὴν, καὶ τὸ ὅποτον ἔργον ἀποδεικνύει ὅτι θέλει συνίστασθαι εἰς τὸ νὰ φέρῃ τὸν κόσμον εἰς γνῶσιν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ οὐ, τοιουτοτρόπως, ἐκείνοι ἐκ τῶν λειπτωμένων, οἵτινες θὰ ἐκδηλώσωσι θέλησιν καὶ διάθεσιν,

θὰ δύνανται νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς διαλλαγὴν καὶ κοινωνίαν μετὰ τοῦ Δημιουργοῦ των κατὰ τὴν Χιλιετῇ Βασιλείαν, — εἰς τὴν, ἀποκατάστασιν τῆς ἐν τῇ Ἑδὲμ ἀπωλεσθείσης θείας εὐνοίας.

Ὡς ἀπόδειξιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ζητήματος σημειώσατε τὸ εἰς Ρωμ. η' 17 — 24 προσαγόμενον ἐπιχείρημα. Ὁ Ἀπόστολος ἐν τοῖς ρηθείσι χωρίοις εὐκρινῶς ἀναγράφει τὴν σωτηρίαν τῆς Ἐκκλησίας ὡς ὅλως ἰδιαιτέραν ἀπὸ τὴν ἐπακολονθήσουσαν σωτηρίαν ἣ ἀπελευθέρωσιν τοῦ κόσμου, «τῆς συστεναζούσης καὶ συνωδινούσης κτίσεως». Ἐφισιᾷ δὲ τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὡς τὴν μέλλουσαν συγκληρονόμον μετὰ τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ὁποία Ἐκκλησία, ἐὰν ἐμμείνη πιστὴ, συμπάσχουσα μετ' Αὐτοῦ κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν, θέλει τέλος συνδοξασθῇ μετ' Αὐτοῦ ἐν τῇ Βασιλείᾳ Αὐτοῦ. Διαβεβαίῳ δι' ἡμᾶς ὅτι τὰ παθήματα τοῦ παρόντος καιροῦ εἶναι ἀνάξια νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὴν δόξαν τὴν μετ' οὗ πολὺ μέλλουσιν ν' ἀποκαλυφθῇ εἰς ἡμᾶς, καὶ προβαίνει ἀκολούθως νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ δόξα αὕτη, ἣτις μέλλει νὰ ἀποκαλυφθῇ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀφοῦ πάντα τὰ παθήματα αὐτῆς συμπληρωθῶσιν, εἶναι ἡ βάσις πάσης τῆς ἐνθέρμου προσδοκίας τῆς συστεναζούσης κτίσεως, — οἱ πόθοι καὶ αἱ ἐλπίδες τῆς ὁποίας ἀναμένονται ἀναγκαίως νὰ καρποφορήσωσιν ὅποτιαν οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ θέλουσιν ἀποκαλυφθῇ ἢ φανερωθῇ.

Ἡδὴ οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ δὲν ἀπεκαλύφθησαν εἰσέτι· ὁ κόσμος δὲν γνωρίζει αὐτοὺς, ὡς ἀκριβῶς δὲν ἐγνώριζε τὸν Κύριον καὶ Διδάσκαλόν των καίτοι δὲ ὁ κόσμος ἀτενίζει πρᾶγματι εἰς τὸ μέλλον μετὰ τινος ἀορίστου ἐλπίδος διὰ χρυσοῦν αἰῶνα μακαριότητος, ὁ Ἀπόστολος, ἐν τούτοις καταδεικνύει ὅτι πᾶσαι αἱ διακαεῖς αὐτῶν προσδοκαὶ δεόν νὰ ἀναμείνωσι τὸν καιρὸν καθ' ὃν ἡ Ἐκκλησία, οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ, θέλουσι δοξασθῇ καὶ φανερωθῇ ὡς οἱ παρὰ Θεοῦ διορισθέντες ἱερεῖς καὶ Βασιλεῖς, οἵτινες θέλουσι βασιλεύσει ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χιλιετοῦς αἰῶνος διὰ τὴν εὐλογίαν καὶ μακαριότητα πασῶν τῶν φυλῶν τῆς γῆς, κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς θείας χάριτος ὡς αὕτη ἀπεκαλύφθη

παρὰ Θεοῦ ἐν τῇ πρὸς τὸν Ἀβραὰμ ἐπαγγελίᾳ Αὐτοῦ, εἰπόντος, « Ἐν τῷ σπερματί σου ἐνευλογηθήσονται πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς » — Γαλάτ. γ' 8, 16, 29

Ὁ Ἀπόστολος, ἐπομένως, προβαίνει ὅπως καταδείξῃ ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ἐν γένει, ἡ νοητικὴ γῆνι κτίσις, ὑπετάγη εἰς τὴν « ματαιότητα » δυνάμει τοῦ νόμου τῆς κληρονομικότητος, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Αδάμ, κατὰ τὴν βουλὴν τῆς θείας προνοίας, καὶ ἐν τούτοις δὲν ἐγκατελείφθη ἄνευ ἐλπίδος, διότι ὑπὸ τὴν θείαν ἐπίσης διεύθυνσιν καὶ διάταξιν, ἔχει προνοητῇ θυσία ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, καὶ πρόνοια ἐλήφθη ὅπως, ἐπὶ τέλους, τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐν γένει ἀπελευθερωθῇ ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς κατ' αὐτῆς ποινῆς, τοῦ θανάτου, καὶ ἀπολαύσῃ τὴν ἔνδοξον ἐλευθερίαν (ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν, πόνων, ταραχῶν, στενοχωριῶν καὶ θλίψεων), ἥτις εἶναι ἡ ἐλευθερία πάντων ὅσοι εἶναι τέκνα Θεοῦ. Καθ' ὅτι ἀπὸ τοιούτου ἀκριβῶς ἐπιπέδου νόμῳ, καὶ τοιαύτης « ἐλευθερίας », ἐξέπεσε τὸ ἀνθρώπινον γένος διὰ τῆς παρακοῆς, καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον τῆς ἀνθρωπίνης νόμῳ θέλει χαρισθῇ εἰς αὐτοὺς τὸ προνόμιον νὰ ἐπιστρέψωσι, καὶ τοῦτο ὡς ἀποτέλεσμα τῆς μεγάλης ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ προσφορᾶς περὶ ἁμαρτίας, καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς συμπληρώσεως τοῦ ἔργου τῆς Καταλλαγῆς, συνδιαλλάττοντος αὐτοὺς πρὸς τὸν θεῖον νόμον διὰ τοῦ Λυτρωτοῦ, ὡς τοῦ Μεγάλου Προφήτου, τοῦ ἀντιτύπου τοῦ Μωϋσέως, (Πράξ. γ'. 22, 23). Ὁ Ἀπόστολος καταδεικνύει ὡσαύτως ὅτι ἡ Ἐκκλησία, ἥτις ἔλαβεν ἤδη τὴν Καταλλαγὴν (ἀπεδέχθη τὴν θείαν διευθέτησιν καὶ διάταξιν), εἰσῆλθεν εἰς διαλλαγὴν καὶ ἁρμονίαν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἐγένετο κάτοχος τῶν πρώτων καρπῶν τοῦ πνεύματος, συστενάζει οὐχ ἥτιον, ἐξ αἰτίας τοῦ περιβάλλοντος, καὶ προσδοκᾷ νὰ λάβῃ τὴν ἐαυτῆς μερίδα τοῦ συμπληρωμένου ἔργου τῆς Καταλλαγῆς ἐν τῇ πλήρει αὐτῆς ἀποδοχῇ εἰς τὴν θείαν εὐνοίαν, ἐν τῇ ἀπολυτρώσει τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν πρώτην ἀνάστασιν — Ρωμ. η' 23—25.

Αἱ δύο αὗται ὁψεις τῆς Καταλλαγῆς (1) ἡ δικαίωσις

τοῦ ἀδίκου καὶ (2) ἡ ἐπὶ τὸ αὐτὸ προσαγωγή τῶν πρῶτην κεχωρισμένων ἀπ' ἀλλήλων, καταφαίνονται ἐν τῷ θείῳ σχεδίῳ περὶ νέας διαθήκης, τῆς ὁποίας μεσίτης εἶνε ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ Κύριος ἡμῶν. Καθ' ὃν χρόνον ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀδὰμ ἦν τέλειος, ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν Δημιουργὸν Αὐτοῦ, εὐπειθὴς δὲ καὶ ὑπήκοος εἰς πάσας αὐτοῦ τὰς ἐντολάς, διαθήκη τις ὑπεμφαίνεται μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Θεοῦ, καίτοι οὐχὶ κατὰ τύπους δεδηλωμένη· διότι τὸ γεγονὸς ὅτι ζωὴ ἐν τῇ τελείᾳ αὐτῆς μορφῇ εἶχε χορηγηθῆ εἰς τὸν προπάτορα ἡμῶν Ἀδὰμ, καὶ ὅτι πρὸς ταύτην τῇ ζωῇ εἶχε δοθῆ εἰς αὐτὸν ἐξουσία ἐπὶ πάντων τῶν τετραπόδων καὶ τῶν ἰχθύων καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐπὶ πάσης τῆς γῆς ὡς τοῦ ἐδάφους τῆς κυριαρχίας του, τὸ ἐπιπρόσθετον δ' εἰς ταῦτα γεγονός, ὅτι εἶχε δηλωθῆ εἰς αὐτὸν ὅτι, ἐὰν οὗτος ἤθελεν ἀπειθήσει τὴν ἐντολὴν πρὸς τὸν μέγαν Βασιλέα, τὸν Ἰεχωῦβᾶ, πιστότητά του διὰ παρακοῆς, ἤθελεν ἐκπέσει τοῦ δικαιώματος τῆς ζωῆς, καὶ πάντα τὰ εἰς αὐτὸν ἐπιδαψιλευθέντα δικαιώματα καὶ εὐλογίαι ἤθελον ἀκυρωθῆ καὶ ἀπολεσθῆ δι' αὐτὸν— τὸ γεγονός τοῦτο, λέγομεν, ὑπεδήλου διασθήκην ἢ συμφωνίαν τινὰ ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ ἴδιον Αὐτοῦ πλάσμα, καθ' ἣν ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἦν αἰωνία, ἐκτὸς μόνον ἐὰν οὗτος ἤθελε μετατρέψει τὸ ζήτημα διὰ παρακοῆς καὶ ἐπιφέρει ἐφ' ἑαυτοῦ καταδίκην θανάτου.

Ἡ παρακοὴ τοῦ Ἀδὰμ, καὶ ἡ κατ' αὐτῆς θανατικὴ ποινὴ, ἀφῆκεν αὐτὸν ἀπολύτως ἀβοήθητον, ἐξαιρέσει μόνον καθ' ὅσον ὁ Παντοδύναμος Θεὸς προέβλεψε καὶ ἐφρόντισε διὰ τὴν θεραπείαν καὶ ἐπανόρθωσιν τοῦ γένους μέσω τῆς νέας διαθήκης· ἡ δὲ νέα αὕτη διαθήκη, ὡς ὁ Ἀπόστολος καταδεικνύει, κέκτηται μεσίτην.— Ὁ Θεός, ἀφ' ἑνός, ἔχει νὰ κάμῃ, ἢ πραγματεύεται μόνον πρὸς τὸν μεσίτην, καὶ οὐχὶ πρὸς τὸν ἁμαρτωλόν· ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ ἁμαρτωλὸς πραγματεύεται ἐπίσης πρὸς τὸν μεσίτην καὶ οὐχὶ πρὸς τὸν Θεόν. Πρὸ τοῦ ὅμως ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς, δυννηθῆ νὰ γείνῃ Μεσίτης, ἀνάγκη νὰ κάμῃ ὑπὲρ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἔργον, τὸ ὁποῖον, ὑπὸ τὴν μορφήν ταύτην, παρίσταται, ὡς σφραγίς τῆς νέας διαθήκης διὰ τοῦ πολυτίμου Αὐτοῦ αἵματος.

— «τοῦ αἵματος τῆς Καινῆς Διαθήκης». (Ματθ. κατ'. 28. Μαρκ. ιδ. 24. Ἑβρ. ζ'. 22. θ'. 15—20). Ὁ ἐστὶ, ὁ Θεὸς, ἐν δικαιοσύνῃ, δὲν δύναται νὰ δεχθῇ οὐδὲ πραγματευθῇ πρὸς τὸν ἁμαρτωλὸν εἴτε ἀμέσως, εἴτε ἐμμέσως διὰ τινος μεσίτου, οὕτως ὥστε νὰ παράσχω ἐξ τὸν ἁμαρτωλὸν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς θανατικῆς καταδίκης, καὶ συμφιλώσιν αὐτοῦ μετὰ τοῦ Θεοῦ, μετὰ τῆς παρακολουθούσης ταῦτα εὐλογίας, τοῦ δώρου τῆς αἰωνίου ζωῆς — ἐλμὴ ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως ἡ θεία Δικαιοσύνη ληφθῇ πρῶτον ὑπ' ὅψιν καὶ ἱκανοποιηθῇ. Συνεπείρ λοιπὸν τούτου εἶναι τὸ ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς, πληρώων τὴν ποινὴν ἡμῶν διὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ θανάτου, κατέστησε δυνατὴν τὴν σφράγισιν τῆς μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου νέας Διαθήκης, ὑπὸ τοὺς ὅρους τῆς ὁποίας πάντες οἱ δι' αὐτοῦ, τοῦ μεσίτου, προσερχόμενοι εἰς τὸν Θεόν, γίνονται εὐπρόσδεκτοι.

Συνδιαλλαγὴ πρὸς τὸν Θεόν, συνοικειώσεις πρὸς αὐτόν, ἦν ἀδύνατες, μέχρις οὗ πρῶτον ἐξασφαλισθῇ ἡ ἀπολύτρωσις διὰ τοῦ πολυτίμου αἵματος, ἥ αὖ τὴν διαλλαγὴν ἐπιζητῶν, δύνηται νὰ προσέρχηται εἰς τὸν Θεόν διὰ τοῦ Μεσίτου τῆς νέας διαθήκης, ὅστις λέγει: «Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν Πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ» (Ἰωάν. ιδ. 6.) Οὗτος δὲ εἶναι ὁ λόγος δι' ὃν τὸ ὑψιστον προνόμιον τῶν μᾶλλον εὐνοηθέντων ἐκ τοῦ ἀνθρώπινου γένους, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς θεοσίας τοῦ Χριστοῦ, ἦτο τὸ τῶν «δούλων» καὶ «φίλων» τοῦ Θεοῦ — εἰς οὐδένα ἦτο δυνατόν νὰ χορηγηθῇ τὸ ἐψηλὸν προνόμιον τῆς νύκτες (μεθ' ὧν τῶν λοιπῶν ὅσα τοῦτο συνεπάγεται περὶ θείας εὐνοίας καὶ αἰωνίου ζωῆς), καὶ οὐδεὶς ἀνεγνωρίσθη πρότερον ὥς τοιοῦτος (Ἰωάν. α' 12. Ματθ. ια'. 11). Τοιοῦτοτρόπως δὲν καταφαίνεται ὅτι οἱ μὴ θέλοντες νὰ ἀναγνωρίσωσι καὶ παραδεχθῶσι τὴν περὶ ἁμαρτίας προφανὴν καὶ τοὺς περὶ ἐξευμενίσεως καὶ ἱκανοποιήσεως τῆς δικαιοσύνης χαρακτῆρας τοῦ ζητήματος τῆς Καταλλαγῆς, παραγνωρίζουσι καὶ ἀπορρίπτουσι σπουδαίας καὶ ἀπαραιτήτους ἀληθείας — πρωτεύοντας καὶ θεμελιώδεις χαρακτῆρας τῆς θείας βουλῆς. Εἰς οὐχὶ ὀλιγωτέραν πλάνην περ-

πίπτουσιν ὁμῶς καὶ ὅσοι, καίτοι ἀναγνωρίζουσι τὴν θυσίαν τοῦ Χριστοῦ, ὡς τὴν θυσίαν τῆς Καταλλαγῆς διὰ τὴν σφράγισιν τῆς Νέας Διαθήκης, δὲν παραδέχονται ὁμῶς ἔργον συνδιαλλαγῆς τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, δυνάμει τοῦ ὁποίου οἱ ἄνθρωποι μέλλουσι, διὰ τῆς ἐφαρμογῆς καὶ λειτουργίας τῆς νέας διαθήκης, νὰ ἐπανέλθωσι πάλιν εἰς ἁρμονίαν πρὸς τὸν Θεόν

Ἄλλ' οὐτε δύναται, ἀφ' ἑτέρου, τὸ ἔργον τῆς Καταλλαγῆς, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνθρωπότητα, νὰ ἐπιτελεσθῇ στιγμιαίως, καὶ διὰ πίστεως. Τοῦτο δύναται ν' ἀρχίσῃ εἰς μίαν στιγμὴν καὶ διὰ πίστεως, καὶ λογισθῇ πάραντα ὡς τετελεσμένον γεγονὸς μετὰ τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ διὰ πίστεως τὸ στάδιον ὁμῶς τῆς Καταλλαγῆς, ἣτις ὑπάρχει ἐν τῇ προθέσει καὶ βουλῇ τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἀπείρως ἐξοχώτερον καὶ ὑψηλότερον τούτου Ἡ διάταξις Αὐτοῦ ὡς πρὸς τοῦτο εἶναι ὅπως, ἐκείνοι ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, οἵτινες ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς διαλλαγὴν καὶ συνικειώσιν μετ' Αὐτοῦ (καὶ τοῦ δικαίου Αὐτοῦ νόμου) θέλουσι καταλογίζεσθαι ὡς γενόμενοι εὐπρόσδεκτοι διὰ τοῦ Μεσίτου αὐτῶν, δὲν θέλουσιν ὁμῶς προσληφθῇ πλήρως καὶ τελείως (παρὰ τοῦ Πατρὸς) ἐφ' ὅσον πράγματι οὗτοι διατελοῦσιν ἀτελεῖς. Συνεπῶς, ἐνῶ ἀπόκειται ὡς ἔργον τοῦ Μεσίτου (Κεφαλῆς τε καὶ σώματος;) τὸ νὰ διακηρύξῃ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Θεὸς ἐπρομήθευσε προσφορὰν περὶ ἁμαρτίας, διὰ τῆς ὁποίας δύναται νὰ εἶναι Αὐτὸς δίκαιος καὶ ἐν ταύτῃ νὰ προσδέχεται τὸν ἐπιστρέφοντα ἁμαρτωλὸν εἰς ἁρμονίαν πρὸς Ἐαυτόν, καὶ ὅτι εἶναι ἤδη πρόθυμος, νὰ χορηγήσῃ τὴν εὐλογίαν καὶ μακαριότητα τῆς υἰότητος, καὶ τὴν αἰωνίαν αὐτῆς ζωὴν καὶ ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς φθορᾶς· εἶναι προσέτι ἔργον τοῦ αὐτοῦ Μεσίτου νὰ καταστήσῃ κατάδηλον πρὸς ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος ὅτι ἡ προσφορὰ αὕτη τῆς σωτηρίας εἶναι μέγα δῶρον, ὅπερ δέον ἐστὶ νὰ γείνη προθύμως ἀποδεκτὸν, καὶ ὅτι οἱ ὅροι τούτου δὲν εἶναι, εἰμὴ λογικὴ τις λατρεία ἢ ὑπερησία ἐπιπροσθέτως δ' εἰς τοῦτο, ἔργον ἕτερον τοῦ Μεσίτου εἶναι, ὡς ἀντιπροσωπεύοντος τὸν Πατέρα, τὸ νὰ θε-

ραπείῃ καὶ ἐπανορθώσει — ν' ἀποκαταστήσῃ εἰς τελειότητα ἀπὸ διανοητικῆς, ἠθικῆς καὶ φυσικῆς ἀπόψεως τὸ ἀνθρώπινον γένος — πάντας ἐκείνους οἵτινες ἠθέλον ἀποδεχθῇ τὴν διακονίαν Αὐτοῦ καὶ ὑπακούσῃ εἰς Αὐτόν. Τοιοῦτοτρόπως δὲ τὸ ἔργον τοῦ Μεσίτου θέλει τελικῶς καταλήξει εἰς **πραγματικὴν** διαλλαγὴν καὶ οἰκείωσιν μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ὁ Μεσίτης θέλει ἐπιστρέψει καὶ ἀποκαταστήσῃ εἰς τελειότητα.

Τὸ μέγα ἔργον, λοιπὸν, τοῦ Μεσίτου ἔχει προορίσει δι' ἑαυτὸ ὁλόκληρον τὸν Χιλιετῆ Αἰῶνα: καὶ διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀκριβῶς ἡ Βασιλεῖα τοῦ Μεσίου μέλλει νὰ ἐγκαθιδρυθῇ ἐν τῇ γῇ μετὰ πάσης δυνάμεως καὶ ἐξουσίας: πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἶναι τὸ ὅ,τι πρέπει οὗτος νὰ βασιλεύσῃ ὅπως καθυποτάξῃ πᾶσαν πονηρὰν ἐπίδρασιν καὶ ἐπιρροήν, ἥτις ἠθελε τυχόν παρεμποδίσῃ τὸν κόσμον τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ τοῦ ἔλθῃ εἰς ἐπίγνωσιν τῆς φιλανθρώπου ταύτης ἀληθείας τῆς θείας ἀγάπης καὶ ἐλέους — τῆς προμηθείας καὶ προσφορᾶς ταύτης, ὑπὸ τὴν νέαν διαθήκην, καθ' ἣν «πᾶς ὁ θέλων» νὰ δύνῃται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν Θεόν. Ἀλλ' ἐνῷ ὁ μέγας Μεσίτης θέλει προσδεχθῇ οὕτως, εὐλογήσει καὶ ἀποκαταστήσῃ, ὑπὸ τοὺς ὅρους τῆς νέας διαθήκης, πάντας ὅσοι ἠθέλον ἐπιζητήσει τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ δι' αὐτοῦ ἐπικοινωνίαν, θέλει ἐξολοθρεύσει ὅμως, ἂν ἑτέρου, ἐκ τοῦ λαοῦ, μὲ ὀλεθρον αἰώνιον πάντα ὄντες, ὑπὸ τὰς λίαν εὐνοϊκὰς εὐκαιρίας τῆς Χιλιετοῦς Βασιλείας, ἠθέλεν ἀποποιήσῃ τὴν θείαν προσφορὰν τῆς συνδιαλλαγῆς. — Πράξ. γ. 23. Ματθ. κε. 41, 46. Ἀποκαλ. κ. 9, 14, 15. Παροιμ β. 21, 22.

Ὁ Χιλιετῆς αἰὼν θέλει τελεματισθῇ ἀφοῦ θὰ ἔχῃ πλέον συμπληρώσει ἅπαν τὸ ἔργον τῆς μεσιτείας διὰ τὸ ὁποῖον ὁ αἰὼν οὗτος ἐσχεδιάσθη καὶ διωρίσθη. Τότε δὲ καὶ τὸ μεσιτικὸν ἔργον τοῦ Χριστοῦ θέλει παύσει, διότι δὲν θὰ ὑπάρχωσι πλέον ἀπουσιᾶται, οὐδὲ πλέον ἁμαρτωλοί. Πάντες οἱ ἐπιθυμήσαντες τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ συναρμονίαν θὰ ἔχωσι καταστήσει εἰς καύτην τότε ἐν τελειότητι: πάντες δὲ οἱ ἰδιογνώμονες καὶ πείσμονες ἁμαρτωλοί θὰ ἔχωσι πλέον, σὺν τῷ

χρόνῳ, ἐκκοπῇ ἀπὸ τῆς ζωῆς. Τότε θέλει ἐκπληρωθῇ ἡ προφητεία τοῦ Κυρίου ἡμῶν ὅτι πάντα τὰ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν οὐρανοῖς θὰ εὐρεθῶσι δοξολογοῦντα τὸν Θεόν, καὶ τότε θέλει πραγματοποιηθῇ ἡ θεία ὑπόσχεσις ὅτι δὲν θέλει ὑπάρξει πλέον θάνατος, οὔτε πένθος, οὔτε κραυγή, διότι τὰ πρῶτα (αἱ πρῶται συνθήκαι τῶν πραγμάτων) θὰ ἔχωσι πλέον παρῆλθαι. — Ἀποκλ. κα'. 4. Ψαλμ. ξξ.'

Ὅποτιαν δὲ ὁ μέγας Μεσίτης — Βασιλεὺς θέλει παραδώσει τὸ συμπεπληρωμένον αὐτοῦ ἔργον εἰς τὸν Πατέρα, παραδίδων Αὐτῷ τὸ τε ὑπουργήμα Αὐτοῦ καὶ τὴν Βασιλείαν, ὥς ὁ Ἀπόστολος ἐξηγεῖ (Α. Κορθ. ιε'. 24—28), ὅποια τελικὰ ἀποτελέσματα θυνάμεθα νὰ προσδοκῶμεν ὅτι τὸ ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ μεγάλου Μεσίτου θὰ ἔχῃ νὰ ἐπιδείξῃ ;

Τοῦτο θὰ ἔχῃ ἐπιτελέσει : —

(1) Τὴν σφράγισιν τῆς Νέας Διαθήκης διὰ τοῦ πολυτίμου Αὐτοῦ αἵματος κατασιήσαντος οὕτω τοὺς φιλανθρώπους αὐτῆς ὄρους καὶ προμηθείας θυναίους δι' ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος.

(2) Τὴν προσοικείωσιν ἢ ἐπάνοδον εἰς ἁρμονίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ «μικροῦ τινος ποιμνίου», «βασιλείου ἱερατεύματος», ζηλωτῶν καλῶν ἔργων, προθύμων νὰ θέσωσι τὴν ζωὴν αὐτῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ· καὶ οὔτινες, μορφωθέντες οὕτως εἰς ἀντίτυπα τοῦ Σωτήρος τῶν, θέλουσιν ἀξιωθῇ τοῦ προνομίου, ὅπως κατὰ θεῖαν διάταξιν, γένησιν συγκληρονόμοι μετ' Αὐτοῦ εἰς τὴν Χιλιετῇ Αὐτοῦ Βασιλείαν, καὶ κοινῶν τῆς θείας Αὐτοῦ φύσεως. — Α'. Πέτρ. β'. 9. 10. Τίτος β'. 14. Ρωμ. η' 29.

(3) Τὴν συνδιαλλαγὴν, τὴν πλήρη ἀποκατάστασιν, ἐκ γῆνῶν, τελείων, μακαρίων ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων — πάντων τούτων ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καταγομένων, καὶ εὐρεθέντων ἐπιθυμητῶν τῆς θείας εὐνοίας ὑπὸ τοὺς θείους ὄρους καὶ συνθήκας : Πάντας τούτους ὁ Μεσίτης θέλει παραδώσει εἰς τὸν Πατέρα, οὐχὶ μόνον τελείως ἐπανορθωθέντες, ἀλλὰ τελείως ἐπίσης δεδιδαγμένους εἰς τὴν δικαιοσύνην, εἰς τὸ νικᾶν ἑαυτοὺς, πλήρεις τοῦ πνεύματος τῆς ὑποταγῆς καὶ

ἀφοσιώσεως εἰς τὸν Θεόν, τοῦ πνεύματος τῆς ἁγιοσύνης, καὶ κατόχους τῶν εὐλογητῶν αὐτοῦ καρπῶν — τῆς πραότητος, ὑπομονῆς, χρησιμότητος, ἀγαθωσύνης, — τῆς ἀγάπης. Ἐν τοιαύτῃ δὲ καταστάσει οὗτοι θέλουσιν εἶσθαι ἄμωμοι καὶ ἄμεμπτοι, καὶ ἱκανοὶ ὅπως ὑποστῶσι πᾶσαν δοκιμασίαν.

(4) Τὴν ἐξολόθρευσιν πάντων τῶν λοιπῶν ἐκ τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ὡς ἀναξίων περαιτέρω εὐνοίας καὶ χάριτος — ὡς ἄχθων τῆς γῆς, τῶν ὁποίων ἡ ἐπιρροή δὲν θὰ ἀπέρβαινεν εὐεργετικὴ εἰς τοὺς λοιπούς, καὶ ἡ ἐπὶ πλέον ὑπαρξίς τῶν ὁποίων δὲν ἤθελε συντελεῖ εἰς δόξαν τοῦ Δημιουργοῦ των.

Τοιοιτοτρόπως ὅθεν κατὰ τὸ τέλος τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος ὁ κόσμος θέλει εἶσθαι τελείως ἐπεστραμμένος εἰς τὴν θείαν χάριν, εἰς πλήρη ἐνότητα μετὰ τοῦ Θεοῦ, ὅπως τὸ ἀνθρώπινον γένος διετέλει ἀντιπροσωπευτικῶς ἐν ἁρμονίᾳ, ἐν ἐνότητι μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἀδάμ, πρὶν ἢ παρὰ βασις εἰσέλθῃ εἰς τὸν κόσμον: ἐπιπροσθέτως ὅμως εἰς ταῦτα, οὗτοι θὰ κέκηνται πολυτιμοτάτην πείραν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ κακόν· διότι διὰ τῆς τοιαύτης αὐτῶν πείρας θὰ ἔχωσιν ἤδη μάθε μάθημά τι περὶ τῆς ἁμαρτωλότητος τῆς ἁμαρτίας, καὶ τῆς σοφίας, ὠφελιμότητος καὶ τοῦ ἐπιθυμητοῦ τῆς δικαιοσύνης. Καὶ πρὸς τοῦτοις, θέλουσιν εἶσθαι ἠϋξημένοι εἰς τὴν γνῶσιν καὶ τὴν εὐρυτέραν ἀσκησιν τῶν ποικίλων αὐτῶν προσόντων καὶ ἱκανοτήτων, τὰ ὁποῖα ἐκέκμητο μὲν ἀρχικῶς ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ δημιουργίᾳ, ἀλλ' οὐχὶ ἐν ἀνεπιτηγμένῃ καὶ τελείᾳ καταστάσει· τὸ τοιοῦτον δὲ μάθημα θέλει εἶσθαι χρήσιμον οὐχὶ μόνον εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ ἐπίσης εἰς τοὺς ἁγίους ἀγγέλους, οἵτινες θὰ ἔχωσιν ἤδη παραστῇ μάρτυρες τῆς μεγάλης ἰσορροπίας τῆς θείας Δικαιοσύνης, Ἀγάπης, Σοφίας καὶ Δυνάμεως, ἐν τοιοῦτῳ μέτρῳ, ὁποῖον κατ' οὐδένα ἄλλον τρόπον θὰ ἠδύνατο νὰ ἀντιληφθῶσιν ὡς δυνατόν. Τὸ τοιοῦτον δὲ μάθημα, τελείως γνωσθὲν καὶ ἀποκτηθὲν παρὰ πάντων, δυνάμεθα εὐλόγως νὰ συμπεράνωμεν ὅτι θέλει διαμένει δι' ὅλων τῶν αἰώνων, ἐφαρμοζόμενον καὶ ἐπὶ ἄλλων γενῶν μὴ εἰσέτι δημιουργηθέντων ἐπὶ ἄλλων πλανητῶν τοῦ ἀπείρου αὐτοῦ σύμπαντος.

Ὅποιον δὲ θέλει εἰσθαι τὸ κέντρον τῆς ἱστορίας ἐκείνης ἥτις μέλλει νὰ ἀφηγηται καὶ ἐξαγγέλληται δι' ὅλης τῆς αἰωνιότητος; Τοῦτο θέλει εἰσθαι ἡ ἱστορία τοῦ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ ἐπιτελεσθέντος μεγάλου ἀντιλύτρου, καὶ περὶ τῆς ἐξιλεώσεως καὶ καταλλαγῆς, τῆς βασιζομένης ἐπὶ τῆς πληρωμῆς ἐκείνης τοῦ ἀντιτίμου, ἥτις κατέδειξεν ὅτι ἡ Ἀγάπη καὶ ἡ Δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ εἰσιν ἐπακριβῶς ἴσαι.

Ἐχοντες ὁθεν ὕπ' ὅσιν τὴν μεγάλην σπουδαιότητα τοῦ ζητήματος τούτου τῆς Ἐξιλεώσεως καὶ Καταλλαγῆς, λαμβάνοντες ἐξίσου ὕπ' ὅσιν ὅτι τὸ γεγονὸς τοῦτο εἶναι τόσον ἀτελὲς καταληπτὸν καὶ τόσον ἀτελῶς κατανοεῖται ὑπὸ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ πρὸς τούτοις τὸ γεγονὸς ὅτι πλάναι, διακρατούμεναι καὶ πρεσβευόμεναι ἐπὶ ἄλλων ζητημάτων, παρακωλύουσι τὴν προσήκουσαν ἀνίληψιν καὶ κατανόησιν τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος, προτιθέμεθα, προηγματούμενοι τὸ ζήτημα τοῦτο ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας τόμῳ, νὰ ἐκταθῶμεν ἐπὶ εὐρείας τινὸς ἐκτάσεως καὶ ἐξετάσωμεν :—

(1) Περὶ τοῦ Ἰεχωβά, τοῦ Πρωτοῦργοῦ τοῦ ἀχεδίου τῆς Καταλλαγῆς.

(2) Περὶ τοῦ Μεσίτου, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ Ἐξιλεωτικὴ θυσία, καὶ συνεργεῖα τοῦ ὁποίου εἶναι αἱ φιλάνθρωποι προμήθειαι καὶ εὐλογίαι τῆς ὁποίας μέλλουσι νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐπὶ τῶν πεπιτωκότων ἀνθρώπων.

(3) Περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ μέσου ἢ διαμέσου διὰ τοῦ ὁποίου αἱ εὐλογίαι τῆς πρὸς τὸν Θεὸν συνδιαλλαγῆς ἐπέρχονται ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος.

(4) Περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, χάριν τοῦ ὁποίου ἐφενερέθη τὸ μέγα τοῦτο σχέδιον τῆς Ἐξιλεώσεως καὶ Καταλλαγῆς.

(5) Περὶ τοῦ ἀντιλύτρου, τοῦ κέντρον ἢ τοῦ σημείου τοῦ ἄξωνος τῆς Ἐξιλεώσεως καὶ Καταλλαγῆς.

Ἀναλαμβάνοντες τὴν ἐξέτασιν τῶν ζητημάτων τούτων κατὰ τὴν ἀνωτέρω τάξιν, ἥ ὁποία πιστεύομεν ὅτι εἶναι ἡ προσήκουσα καὶ λογικὴ αὐτῶν διάταξις, ἐλπίζομεν ὅτι θέλομεν εὖρει τὴν θείαν ἀπόφασιν καὶ διακῆρυξιν ἐπὶ τῶν διαφορῶν αὐτῶν ζητημάτων τόσον σαφῆ, τόσον ἐντονον καὶ

τόσον ἱκαροποιητικὴν, ὥστε νὰ δύνῃται ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τῶν διανοιῶν ἡμῶν μέγα μέρος τῆς ἀχλύος τοῦ μυστηρίου καὶ τῶν παρανοήσεων, αἵτινα ἔχουσιν ἐπισκοτίσει μέχρι τοῦδε τὸ πανθομολογουμένως σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα τῆς Ἐξιλέωσεως καὶ Καταλλαγῆς. Ἀλλ' ὅπως καταλήξωμεν εἰς τὰ τοιαῦτα ποθητὰ ἀποτελέσματα δεῖν ὅπως μὴ προσέλθωμεν εἰς τὴν μελέτην τῶν ὡς ἀνωτέρω ζητημάτων προκατειλημμένοι ὑπὸ τῶν ἀνθρωπίνων διδασκαλιῶν ἢ δοξασιῶν. Ἀνάγκη νὰ προσέλθωμεν ἀνεπηρέαστοι ἀπὸ πάσης προκαταλήψεως, πρόθυμοι, οὐ μόνον, ἀλλὰ οφόδρα εὐδιάθετοι νὰ διδαχθῶμεν παρὰ Θεοῦ — ἔτοιμοι ν' ἀπομάθωμεν πᾶν ὅτι μέχρι τοῦδε ἐλάβομεν ἀπλῶς διὰ τῶν ἡμετέρων εἰκασιῶν, ἢ μέσῳ τῆς ὑποβολῆς ἄλλων, πᾶν·δ, τι διΐσταιται καὶ διαφωνεῖ πρὸς τὸν λόγον τοῦ Κυρίου· ἀνυπόμονοι δὲ ἐπίσης καὶ ἐνδιαφερόμενοι ὅπως γνωρίσωμεν πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐκάστης μορφῇ τοῦ ζητήματος τούτου. Εἰς πάντας ὅσοι προσέρχονται οὕτω, ζητοῦσιν οὕτω, κροοῦουσιν οὕτως, ὁ μέγας διδάσκαλος διανοίγει τὴν ὁδόν, καὶ οἱ τοιοῦτοι «ἔσονται πάντες διδακτοὶ Θεοῦ». — Ἑσα. νδ'. 13.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ο ΠΡΩΤΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΑΓΗΣ

Ὁ Παντοδύναμος Ἰεχωβά. — Ὁ Σωτὴρ τῶν ἁμαρτωλῶν, διὰ Χριστοῦ — «Ἀξίός ἐστι τὸ Ἀρνίον». — «Ὁ Αὐθύπαρκτος». — Ὁ «Ἐγώ» εἰμι. — Ψευδής τις παράδοσις. — Βασιζομένη ἐπὶ πλαστογραφίας. — Ἡ ἐλπίς τοῦ Πατρὸς καὶ υἱοῦ Γραφικῶς ἀποδεικνυμένη — Ἡ ἐν ταῖς Γραφαῖς χρῆσις τῆς λέξεως Ἰεχωβά καὶ τοῦ τίτλου Κύριος. — Ἡ λέξις Θεὸς ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ. — Ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ. — Ἡ ἐναρμόνιος Γραφικὴ μαρτυρία. — «Ὁ Ἐωρακὴς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα» — «οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγάτατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ.» — «Ἡμῖν εἰς Θεὸς, ὁ Πατήρ, καὶ εἰς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός».

Ὁ ΙΕΧΩΒΑ Θεὸς ἀναγνωρίζει εἰς ἑαυτὸν τὴν ἀσχὴν καὶ πρωτοβουλίαν τοῦ μεγάλου σχεδίου τῆς Καταλλαγῆς, περὶ τοῦ ὁποίου ἀκριβῶς εἶδομεν δι' ἐξακολουθεῖ ἀναπτυσσόμενον, — τὸ ὁποῖον ἤρξατο εἰς Γολγοθᾶ, καὶ τὸ ὁποῖον δὲν θὰ συμπληρωθῇ εἰμὴ εἰς τὸ τέλος τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος, ὅπως ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Μεσίτης τῆς Καταλλαγῆς, θέλει παραδώσει τὴν κυριαρχίαν τῆς γῆς ἡνορθωμένην, ἀποκατεστημένην καὶ ἐν πλήρει ὑποταγῇ εἰς τὸν Πατέρα. Ἐν πλήρει πρὸς τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἁρμονίᾳ ἀπαντιῶσι πολυάριθμοι Γραφικαὶ διακηρύξεις, ὥς ἐπὶ παραδείγματι: «Ἐγώ εἰμι ὁ Ἰεχωβά ὁ Θεός σου, ὁ Ἅγιος τοῦ Ἰσραήλ, ὁ Σωτὴρ σου», καί, «Ἐγώ εἰμι ὁ Ἰεχωβά καὶ ἐκτός ἐμοῦ Σωτὴρ δὲν ὑπάρχει». «Ἐγώ ὁ Ἰεχωβά εἰμι ὁ Σωτὴρ σου καὶ ὁ Λυτρωτής σου ὁ Ἅγιος τοῦ Ἰακώβ» Καὶ πάλιν, Ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Καὶ ἄλλων Θεὸν πλὴν ἐμοῦ, δὲν θέλεις γνωρίσει· διότι δὲν ὑπάρχει ἄλλος Σωτὴρ ἐκτός ἐμοῦ» καί, «Τῷ μόνῳ Θεῷ Σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν,

δόξα μεγαλωσύνη, κράτος καὶ ἐξουσία, καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας, Ἀμήν». Καὶ πάλιν, «Ἐλπίζαμεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι ὃς ἐστὶ Σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν» — Ἦσα μὴ 3, 11. ξ'. 16, Ὡσηὲ ιγ'. 4, Ἰούδας 25, Α Τιμοθ δ 10 Τίτος α'. 3, β'. 10.

Ἐὰν ἡ διακήρυξις αὕτη γένηται τελείως ἀποδεκτὴ, — διὰ Αὐτοῦ οὗτος ὁ Παντοδύναμος Ἰεχωβά, εἶναι ὁ Σωτὴρ, ὁ Πρωτοεργὸς τοῦ μεγάλου σχεδίου τῆς σωτηρίας, καὶ ὁ ἐκτελεστής αὐτοῦ, διὰ τῶν προθύμων Αὐτοῦ ὁργάνων καὶ ἀντιπροσώπων, — αὕτη ἤθελεν ἀπαλλάξει πολλοὺς ἀπὸ πολλῶν ψευδῶν ἰδεῶν περὶ τῆς μετὰ Αὐτοῦ καὶ τοῦ Οὐρανίου Αὐτοῦ Υἱοῦ ὑφισταμένης σχέσεως, ὅσον ἀφορᾷ τὴν σωτηρίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Οὐδένα δὲ ἤθελεν ἀφήσει χῶρον εἰς τὴν σχεδὸν βλάσφημον ἐπὶ τοῦ ζητήματος δοξασίαν, τὴν πρεσβευομένην ὑπὸ ἀξιοσημειώτου ἀριθμοῦ καθ' ὁμολογίαν Χριστιανῶν, διὰ δηλαδὴ ὁ Οὐράνιος Πατὴρ ἴσταιται πλήρεις ὁργῆς, ζητῶν ὅπως ἀποκτείνῃ ἢ βασανίσῃ τὸν ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον, καὶ διὰ τοῦ Οὐράνιου Υἱοῦ, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς, πλήρης ἀγάπης καὶ ἐλέους (τῶν ὁποίων κατὰ τὴν θεωρίαν ταύτην ὁ Πατὴρ ἐστρεφεῖτο), ἐπενέβη, καὶ ἱκανοποίησε τὴν ὁργὴν καὶ ἀγανάκτησιν τοῦ Οὐρανίου Πατρός, δεχθεὶς τὸ πλήγμα τῆς ὁργῆς Αὐτοῦ ἀντὶ τοῦ ἀνθρώπου διὰ τοῦ Ἰεχωβά διατελεῖ ἤδη ἐξηγμενισμένος, διὰ τὸν λόγον ἀπλῶς δι, δίκαιος ὢν, δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ ἐκ νέου παρὰ τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐπληρώθη ἤδη διὰ τοῦ πολυτίμου αἵματος τοῦ Χριστοῦ. Ὅσον τὸ ταχύτερον ἀπαλλαγῶσιν ἀπὸ τῆς φρικτωδῶς πεπλανημένης αὐτῆς δοξασίας οἱ πρεσβεύοντες ταύτην, τόσον καλλιτέρα ἔλπις θὰ ὑπάρχῃ διὰ τὴν εἰς τὰ πνευματικὰ προόδόν των — καὶ τὴν εἰς τὴν γνῶσιν, τὴν χάριν καὶ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ αὔξησίν των.

Ἡ ἀληθὴς ὄψις τοῦ ζητήματος καταδεικνύει ἡμῖν τὸν Οὐράνιον Πατέρα τέλειον κατὰ πάσας τὰς ιδιότητας τῆς μεγαλοπρεπειας ἢ ἐξοχότητος τοῦ χαρακτῆρος: τέλειον κατὰ τὴν δικαιοσύνην Αὐτοῦ, οὕτως ὥστε ἡ δικαία καταδικαστικὴ ἀπόφασις τοῦ νόμου Αὐτοῦ νὰ μὴ δύνῃται νὰ παραβιασθῇ ἢ ἀθιγεθῇ, ἔστω καὶ παρ' Αὐτοῦ τοῦ Ἰδίου τέλειον κατὰ

τὴν σοφίαν, οὕτως ὥστε τὸ σχέδιον καὶ ἡ διάταξις τῶν πραγμάτων, οὐχὶ μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ὡσαύτως καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ, τὴν πρὸς αὐτὸν Καταλλαγὴν, κλπ., ὑπῆρξαν πάντα τέλει, ὥστε οὐδὲν ἐνδεχόμενον ἢ ἀποτυχία ἦν δυνατὸν νὰ προκύψῃ, οὐδὲ οἰαδήποτε ἀνάγκη μεταβολῆς ἀκόμη τοῦ θεοῦ σχεδίου, ὡς εἶναι γεγραμμένον, « Ἐγὼ εἰμαι ὁ Κύριος, δὲν ἀλλοιοῦμαι » καί, « Λέγει Κύριος ποιῶν ταῦτα γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος »· τέλειον ἐπίσης κατὰ τὴν ἀγάπην Αὐτοῦ, μεγαλειτέρα τῆς ὁποίας ἀγάπης οὐδέποτε δύναται νὰ ὑπάρξῃ, καὶ ἐν τούτοις καὶ ἡ ἀγάπη αὕτη ἐξεδηλώθη ἐν πλήρει ἰσορροπία καὶ συμφωνίᾳ πρὸς τὰς λοιπὰς θείας ἰδιότητας, οὕτως ὥστε τὸ νὰ φεισθῇ τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἦν δυνατόν μόνον ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸ δίκαιον πρόγραμμα τὸ διαχαραχθὲν ὑπὸ τῆς θείας σοφίας : τέλειον ἐπίσης κατὰ τὴν δύναμιν, εἰς βαθμὸν ὥστε πᾶσαι αἱ ἀγαθὰ Αὐτοῦ βουλαὶ καὶ ἀγαθὰ προθέσεις, τὸ δίκαιον Αὐτοῦ πρόγραμμα, καὶ τὰ πλήρη ἀγάπης σχέδιά του, πάντα πλήρως καὶ τελείως ἰσοβάθμια, θέλουσιν ἐκτελεσθῇ, καὶ παραγάγῃ τὰ ἀρχικῶς ὁρισθέντα αποτελέσματα των, ὡς εἶναι γεγραμμένον, « Ὁ Λόγος ὁ ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ στόματός μου, δὲν θέλει ἐπιστρέφῃ εἰς ἐμὲ κενός, ἀλλὰ θέλει ἐκτελέσῃ τὸ θέλημά μου καὶ θέλει εὐδοκῶθῇ εἰς δ,τι αὐτὸν ἀποστέλλω ». — Ἦσα. νε'. 11, Μαλαχ. γ'. 6, Πράξ. ιε'. 8.

Ὅποταν δ' οὕτως ἀπὸ Γραφικῆς ἀπόψεως κατανοήσωμεν οὗτοι Αὐτοὺς οὗτος ὁ Μέγας Ἰεχωβά εἶναι ὁ πρωτογενὴς τῆς εἰς ἡμᾶς ἐπιγενομένης σωτηρίας, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ κατανόησις αὕτη ἀγεῖ ἡμᾶς ὅπως ἐπὶ μᾶλλον τελειότερον καὶ καταλληλότερον τιμῶμεν καὶ ἀγαπήσωμεν τὸν Παντοδύναμον ἡμῶν Θεόν, ἐνῷ ταυτοχρόνως τοῦτο καὶ οὐδὲν μειοῖ τὴν τιμὴν, ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν, τὰς ὁποίας θεόντως τρέφομεν καὶ ἀποδίδομεν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν καὶ Σωτῆρα Ἰησοῦν Χριστόν. Διότι ἐν τῷ Οὐρανῷ Υἱὸς διαβλέπομεν τὴν εἰκόνα τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς, καὶ ἀναγνωρίζομεν Αὐτὸν ὡς τὸν « Ἀγγελὸν τῆς Διαθήκης », διὰ τοῦ ὁποίου πᾶσαι αἱ διὰ διαθήκης δυνάμεις εὐλογίαι τοῦ

Ἰεχωβά μέλλουσι νὰ ἐπέλθωσιν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ἄνευ τοῦ ὁποίου οὐδεμία τῶν θείων ἐυλογιῶν δύναται νὰ ἀποκτηθῇ. Ἐν πλήρει πρὸς τὴν σκέψιν ταύτην συμφωνίᾳ, δι δηλ. ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐπὶ παντός ζητήματος ἐνεργεῖ-ώς ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατρὸς, τοῦ Ἰεχωβά, ἐν τῷ ἔργῳ τῆς σωτηρίας σημειώσατε, τὰς ἐπομένας διακηρύξεις τῶν Γραφῶν:

«Ἡ χρησιότης καὶ ἡ φιλανθρωπία τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ ἐπεφάνη Ἐσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος Ἁγίου, οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν» — Τίτος γ'. 4-6.

«Τοῦτο ὁ Θεὸς Ἀρχηγὸν καὶ Σωτῆρα ὑψωσε τῇ δεξιᾷ Αὐτοῦ, τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραήλ, καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν». — Πράξ ε'. 31.

«Καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ Πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν Υἱὸν Σωτῆρα τοῦ Κόσμου». — Α. Ἰωάν. δ'. 14.

«Παῦλος, ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ, κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν. — Α. Τιμ. α'. 1

«Τοῦτο καλὸν καὶ ἰσχυρὸν ἐνώπιον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, . . . εἰς γὰρ Θεός, εἰς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἀνθρωπίνος Χριστὸς Ἰησοῦς». — Α'. Τιμοθ. β'. 3, 5.

Σημειώσατε ὡσαύτως τοὺς λόγους αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος:

«Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ». — Ἰωάν. γ'. 17.

«Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἅπ' ἐμαυτοῦ οὐδὲν, καθὼς ἀκούω κρίνω». — Ἰωάν. ε'. 30.

«Καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ἐμᾶς. [τοὺς μαθητάς]» — Ἰωάν. κ'. 21.

«Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας [καθ' ἣν ἡ Οὐρανία Βασιλεία θέλει ἐγκαθιδρωθῇ] οὐδεὶς οἶδε, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ Υἱός, εἰμὴ ὁ Πατήρ». — Μάρκ. ιγ'. 32.

«Τοὺς χρόνους καὶ καιροὺς ὁ Πατήρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ» — Πράξ. α'. 7.

«Τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Πατρὸς μου ταῦτα μαρτυροῦσι περὶ ἐμοῦ», — Ἰωάν. ι' 25.

«Ἴδὸν ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς». — Λουκ. κδ'. 49.

«Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Πατρὸς μου» — Ἰωάν. ε 43.

«Ἄ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἰρηκέ μοι ὁ Πατήρ, οὕτω λαλῶ» — Ἰωάν. ιβ' 50.

«Ὁ Πατήρ μέζων μου ἐστι» — Ἰωάν. ιδ' 28.

«Ἀναβαίνω πρὸς τὸν Πατέρα μου καὶ Πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεὸν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν» — Ἰωάν. κ' 17.

«ΑΞΙΟΣ ΕΣΤΙ ΤΟ ΑΡΝΙΟΝ ΤΟ ΕΣΦΑΓΜΕΝΟΝ»

Αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς, ἐν τῷ τελευταίῳ βιβλίῳ τῆς Γραφῆς, ὅπερ καλεῖται «Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεός, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ» (Ἀποκλ. α' 1), παρέδωκεν ἡμῖν ὥραισιτάτην εἰκόνα τοῦ ζητήματος τούτου τῆς Καταλλαγῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀναπαρίσταται τὸ γενικὸν σχέδιον τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ἀρᾶς αὐτῆς. Ἡ τοιαύτη εἰκὼν εὗρίσκεται εἰς Ἀποκλ. κεφ. ε' Ἐν αὐτῇ ὁ Οὐράνιος Πατήρ, ὁ Παλαιὸς τῶν ἡμερῶν, παρίσταται καθήμενος ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ θρόνου, καὶ ἐπὶ τὴν δεξιὰν Αὐτοῦ βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὀπισθεν, καὶ ἐσφραγισμένον διὰ σφραγίδων ἑπτά. Τὸ βιβλίον τοῦτο, ἐκπροσωποῦν το θεῖον σχέδιον, τὸ γνωριζόμενον μόνον ὑπὸ τοῦ Πατρὸς, Αὐτοῦ τοῦ Ἰεχωβά, ἐτηρεῖτο ἐν τῇ ἰδίᾳ Αὐτοῦ ἐξουσίᾳ, — ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ χειρὶ — μέχρις οὗ τις ἤθελε ἀναδειχθῇ ἄξιος νὰ γνωρίσῃ αὐτό, καὶ κατασιῇ ἐκτελεστῆς τοῦ σχεδίου τούτου, ὥς ὁ τετιμημένος πρᾶκτω καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἰεχωβά Ἡ συμβολικὴ αὕτη εἰκὼν προβαίνει περαιτέρω ὅπως καταδείξῃ ὅτι, μέχρι τοῦ καιροῦ καθ' ὃν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν ἐν τῷ Γολγοθᾷ, «ἡ

δίκαιος ὑπὲρ τῶν ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ, οὐδεὶς εὐρέθη (ἀνεδείχθη) ἄξιός νὰ ἀναλάβῃ τὸ θεῖον σχέδιον, καὶ ἰδίως νὰ κατανοήσῃ τὰ ἐμπεριεχόμενα αὐτοῦ.

Ἄλλ' ὅτιόταν ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἀπέδειξε τὴν ἀφοσίωσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Οὐράνιον Πατέρα διὰ τῆς ὑπακοῆς καὶ ὑποταγῆς αὐτοῦ, οὐχὶ μόνον ταπεινωθεὶς ὥστε νὰ λάβῃ ἀνθρωπίνην μορφήν καὶ φύσιν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου, ἀλλὰ γενόμενος ἐπίσης ὑπήκοος «μέχρι θανάτου», καὶ προσέτι «μέχρι τοῦ [αἱμωμικοῦ] θανάτου τοῦ σταυροῦ», τότε, καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου, ἀπέδειξεν ἑαυτὸν ἄξιον πάσης πεποιθήσεως καὶ ἐμπιστοσύνης. Ὡς δὲ ὁ Ἀπόστολος διακηρύττει, «Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ, ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων. (Φιλιπ. β'. 9—11). Εἰς τὸ σημεῖον λοιπὸν τοῦτο εἶναι ὅπου ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος εἰκονικὴ παράστασις (Ἀποκλ. ε'. 9—13) κατὰδεικνύει τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν ὡς τὸ ἄρτιον τὸ ἐσφαγμένον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ὑπεκλίθησαν τὰ πάντα, καὶ ὁ ὁποῖος διεκηρύχθη, «Ἄξιός τὸ Ἄρτιον! «Ἄξιός εἰ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ ὅτι ἐσφάγης καὶ ἡγοράσας τῷ Θεῷ ἐν τῷ αἱματί σου ἀπὸ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους»! Τοιοῦτοτρόπως καταδεικνύεται ἡμῖν εἰκονικῶς ἡ ὑπερύψωσις τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Οὐρανίου Πατρός, τοῦ «Ἀγγέλου [ὑπηρέτου] τῆς Διαθήκης». Συνεπεία ὅθεν τῆς ταπεινώσεως καὶ πλήρους αὐτοῦ ὑποταγῆς καὶ ὑπακοῆς εἰς τὸ θέλημα τοῦ Πατρός, Οὗτος διακηρύσσεται ὡς ὢν τοῦ λοιποῦ συμμετοχὸς τοῦ θρόνου τοῦ Πατρός, καί, κατὰ διάταξιν αὐτοῦ τοῦ Πατρός, ἡ διακηρυχθεῖσα αὕτη ἐγένετο δι' ὅλων τῶν οὐρανίων δυνάμεων, «Ἄξιός ἐστι τὸ Ἄρτιον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν, καὶ πλοῦτον, καὶ σοφίαν, καὶ ἰσχὺν, καὶ τιμὴν, καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν». Τέλος δὲ «πᾶν κτίσμα» θέλει κατανοήσῃ ὅτι ὁ Ἰεχωβά ὑπερύψωσε τὸν Μονογενῆ Αὐτοῦ Υἱὸν ἀκόμη καὶ μέχρι τοῦ συνάρχειν μετ' Αὐτοῦ ἐν τῇ Βασιλείᾳ, καὶ θέλουσιν ἀλαλάζειν τὴν ἐγκρισιν αὐτῶν, λέγοντα, «Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ (τοῦ σύμπαντος — τῷ Ἰεχωβά) καὶ τῷ Ἀρτίῳ ἡ

εὐλογία, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶ-
νας τῶν αἰώνων». Οὐδόλως, ὅθεν, παράδοξον τὸ ὅ,τι διδα-
σκόμεθα, ὅτι τοῦ λοιποῦ πάντες θὰ τιμῶσι τὸν ὑπερύψωμένον
Υἱὸν ὡς τιμῶσι τὸν Πατέρα, ὅστις ὑπερύψωσεν αὐτὸν οὕτως
— Ἰωάν. ε' . 23.

Ὁ Ἀποστόλος διακηρύττει ὅτι ἡ ἀνύψωσις αὕτη τοῦ Ἰησοῦ
εἰς δόξαν παρέχει ἡμῖν παράδειγμά τι τοῦ θείου νόμου, καθ'
ὃν «ὁ ταπεινὸν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται». Παρατηρητέον ὅμως
ἐν τούτοις ὅτι, ἐν τῇ συμβολικῇ ταύτῃ εἰκόνι (τοῦ ἑδαφ. 13)
ἡ ὑπερύψωσις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς δόξαν,
καὶ τιμὴν, καὶ ἰσχὺν καὶ κράτος δὲν συνεπάγεται ὅτι ὁ οὐρά-
νιος Πατὴρ παραιτεῖται τοῦ ἐν οὐρανοῖς θρόνου του χάρι-
τος Αὐτοῦ, οὐδὲ ὅτι ὁ Πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς εἰσιν ἐν πρόσωπον·
διότι ἐν τῇ ῥηθείᾳ εἰκόνι ἀμφότερα τὰ πρόσωπα ἀναγνω-
ρίζονται, τῆς πρώτης θέσεως παρεχομένης ἀείποτε εἰς τὸν
Πατέρα, εἰς τε τὴν δοξολογίαν καὶ τὴν τιμὴν· τοῦτο δὲ πάλιν
ὑπομινύσκει ἡμῖν τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου ἡμῶν, «Καγὼ
διατίθεμαι ὑμῖν [τοῖς μαθηταῖς μου] καθὼς διέθετό μοι ὁ
Πατὴρ μου βασιλείαν» (Λουκ. κβ. 29)· ὡς καὶ πάλιν λέγει
πρὸς τοὺς πιστοὺς Αὐτοῦ ὁπαδοὺς, «Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ
καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς καγὼ ἐνίκησα καὶ
ἐκάθισα μετὰ τοῦ Πατρὸς μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ» — Ἀποκ.
γ' 21.

Πρὸς ἐπὶ πλέον μαρτυρίαν καὶ ἀπόδειξιν ὅτι ὁ λό-
κληρον τὸ ἔργον τῆς ἀπολυτρώσεως εἶναι ἐκ τοῦ Πατρὸς,
καίτοι ἐνεργεῖται διὰ τοῦ Υἱοῦ, παρατηρήσατε τὴν διαβεβαί-
ωσιν τοῦ Ἀποστόλου, ὅτι ὁ Θεὸς «ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν
τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν διὰ τοῦ Υἱοῦ, ὃν ἔθηκεν κληρονόμον
πάντων, δι' οὗ καὶ ἐποίησε τοὺς αἰῶνας . . . ὅς, καθορι-
σμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς Με-
γαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς [τοῦ Ἰεχωβᾶ], τοσοῦτον κρείττων γε-
νόμενος τῶν ἀγγέλων.» Περαιτέρω δὲ ἀποφαίνεται περὶ
Αὐτοῦ, λέγων «τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν
δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς Μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς [τοῦ
Ἰεχωβᾶ], τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθι-
νῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος, οὐκ ἀνθρώπος». Ὁ αὐτὸς δ' Ἀπό-

στολος ἀποφαίνεται πάλιν οὕ, «Οὗτος δὲ [ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός] μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκές, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ.» (Ἑβρ. α'. 2—4. η' 1 ι' 12) Καὶ ἄλλαχού πάλιν προτρέπει ἡμᾶς νὰ «ἀφορῶμεν (ἀποβλέπωμεν) εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινε σταυρὸν, αἰσχύνῃς καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ κεκάθικεν». Καὶ ἄλλαχού πάλιν παροτρύνει ἡμᾶς εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ «**Θεοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ**, τοῦ Πατρὸς τῆς δόξης», καὶ «τὶ τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ Κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας Αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ καθίσας ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας Αὐτοῦ» (Ἑβρ. ιβ'. 2. Ἐφεσ. α'. 17—22). Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος δὲ ἀποφαίνεται περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ οὕ, «ἔσιν ἐκ δεξιᾷ Θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων [παρὰ τοῦ Πατρὸς]» — Δ' Πέτρ. γ'. 22.

Πᾶσαι αἱ διάφοροι αὗται Γραφικαὶ ρήσεις καταδεικνύουσι λίαν ἐκκρινῶς τὴν ἑξοχὸν ὑπερύψωσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς ἀμοιβὴν παρὰ τοῦ Πατρὸς διὰ τὴν θαυμασίαν αὐτοῦ ὑποταγὴν καὶ ἐκδήλωσιν τοῦ πνεύματος τῆς ἀγάπης τοῦ Πατρὸς ἐν τῇ θυσίᾳ ἑαυτοῦ ὑπὲρ τῶν ἁμαρτωλῶν· οὐδόλως ὅμως ὑποδηλοῦσιν εἴτε οὕ ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἢ ὁ Πατὴρ, οὐδ' ὅτι ἐξυψώθη ὅπως καταλάβῃ τὴν θέσιν τοῦ Πατρὸς ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ θρόνου, ἢ ἐν τῇ ἀγάπῃ καὶ λατρείᾳ τῶν νοητικῶν αὐτοῦ πλάσμάτων. Τοῦναντίον, αἱ Γραφαὶ αὗται ρητῶς δεικνύουσι τὸν οὐράνιον Πατέρα ὡς ὑπερέχοντα κατὰ τε τὴν τιμὴν καὶ δόξαν, ὡς τὸν Ἐυεργέτην, ὅστις ἐδόξασεν οὕτω καὶ ὑπερύψωσε τὸν Υἱόν, καὶ ἐκάθισεν Αὐτὸν ἐν τοῖς δεξιotoῖς Αὐτοῦ, ἢ εἰς τὴν θέσιν τῆς ὑψίστης εὐνοίας, καὶ κατέστησεν Αὐτὸν μέτοχον εἰς τὸν θρόνον ἢ τὸ

κράτος τῆς οὐρανίου βασιλείας, ὑποταγέντω αὐτῷ τῶν ἀγγέλων καὶ πασῶν τῶν οὐρανίων δυνάμεων. Καὶ ὄντως, τόσον ἰσχυρὰ καὶ ἔντονος εἶνε ἡ γλῶσσα ἡ ἐνίοτε χρησιμοποιουμένη ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὑπερύψωσιν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, καὶ τῆς ἀφθονίας τῆς εἰς Αὐτὸν παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐπιδαφιλευμένης δυνάμεως καὶ ἐξουσίας, ὥστε ἐν μιᾷ περιπτώσει ὁ θεόπνευστος συγγραφεὺς ἔκρινε ἴσαν προσηκόν νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσηχὴν ἡμῶν εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι οὐδεμία τῶν διακηρύξεων αὐτῷ περὶ τῆς ἐξυψώσεως τοῦ Κυρίου εἰς τιμὴν καὶ δόξαν ὑπενέφαινε, εἴτε ὅτι εἶνε ἴσος πρὸς τὸν Πατέρα, εἴτε ὅτι εἶνα ἁνώτερος Αὐτοῦ· συνεπῶς, ὁμιλῶν περὶ τῆς Χιλιετοῦς τοῦ Χριστοῦ βασιλείας, λέγει ὅτι, « Δεῖ γὰρ αὐτὸν [τὸν Χριστὸν] βασιλεύειν ἄχρις οὗ θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας Αὐτοῦ. Ἐσχάτος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος· πάντα γὰρ ὑπέταξεν [ὁ Πατήρ] ὑπὸ τοὺς πόδας Αὐτοῦ [τοῦ Υἱοῦ]. Ὅταν δὲ ᾤῃ [ὁ Πατήρ] πάντα ὑποτέτακται [τῷ Υἱῷ], δὴλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ [Πατρὸς] ὑποτάξαντος αὐτῷ [τῷ Υἱῷ] τὰ πάντα. Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα [τὰ ἐπὶ γῆς] τότε καὶ Αὐτὸς ὁ Υἱὸς ὑποταγήσεται [τῷ Πατρὶ] τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ [τῷ Υἱῷ] τὰ πάντα, ἵνα ἢ ὁ Θεὸς [ὁ Πατήρ] πάντα ἐν πᾶσι». — Α. Κορ. ιε', 25—28.

«Ο ΑΥΘΥΠΑΡΚΤΟΣ»

Ὁ Παντοκράτωρ Θεὸς ἰδιοποιήθη δι' ἑαυτὸν καὶ διεκήρυξε τὸ ὄνομα Αὐτοῦ ὡς Ἰεχωβά, ὅπερ σημαίνει ὁ «Αὐθύπαρκτος» ἢ «ὁ Ἀθάνατος». Οὕτως ἀναγινώσκομεν τὴν δὴλωσιν Αὐτοῦ πρὸς τὸν Μωϋσῆν, εἰπόντος : « Ἐφάνην εἰς τὸν Ἀβραάμ, εἰς τὸν Ἰσαάκ, καὶ εἰς τὸν Ἰακώβ, μὲ τὸ ὄνομα Θεὸς Παντοκράτωρ· δὲν ἐγνωρίσθην ὁμῶς εἰς αὐτοὺς μὲ τὸ ὄνομα μου Ἰεχωβά. » (Ἐξοδ. σι'. 3.) Διὰ τοῦ ὀνόματος δὲ τούτου, Ἰεχωβά, ὁ Θεὸς ἀνεγνωρίζετο μετὰ ταῦτα μεταξὺ τοῦ λαοῦ Αὐτοῦ. Τὸ ὄνομα τοῦτο εἶναι ἐν χρήσει κατὰ ἑκατοντάδας δι' ὅλης τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀλλ' ἀποκρύπτεται, σχεδὸν ὁλοσχερῶς, ἀπὸ τοῦ Ἑλληνος ἀναγνώστου διὰ τινος σφάλματος τῶν μεταφρασιῶν, μεταφρασάντων αὐτὸ «Κύ-

ριος», ἐνῶ εἰς ἄλλας γλώσσας, τὴν Ἀγγλικὴν φέρ' εἰπεῖν, καίτοι καὶ ἐν αὐταῖς μεταφράζεται «Κύριος» (Lord), ἀναγνωρίζεται ὁμοῦς ὡς σημαῖνον τὸ ἱερὸν ὄνομα Ἰεχωβά ἐκ τῶν μικρῶν κεφαλαίων χαρακτήρων δι' ὧν ἐκτυποῦνται.

Οὕτως ἐν τῇ πρώτῃ ἐντολῇ τῇ δοθείσῃ εἰς τὸν Ἰσραὴλ ὁ Κύριος λέγει, «Ἐγὼ εἰμαι Ἰεχωβά ὁ Θεός σου..... μὴ ἔχῃς ἄλλους θεοὺς [ἰσχυροῦς] πλην ἐμοῦ· διότι ἐγὼ Ἰεχωβά ὁ Θεός σου εἰμαι Θεὸς ζηλότυπος» — Ἐξοδ. κ'. 2—5.

Ὁ Μωϋσῆς δὲ πάλιν ἀλλαχοῦ διακηρύττει, «Ἄκουε Ἰσραὴλ, Ἰεχωβά ὁ Θεός ἡμῶν εἶναι εἰς Ἰεχωβά. Καὶ θέλεις ἀγαπᾷ Ἰεχωβά τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς δυνάμεώς σου». (Δευτερ. σι' 4—5). Τοῦτο δὲ εἶναι αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ χωρίον τῆς Γραφῆς, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς συνέστησεν ὡς τὴν κυρίως οὐσίαν τῆς ἀληθείας. Διότι, ὅποτε ἡρωτήθη περὶ τοῦ ποῖα μεγαλειτέρα ἐντολὴ ἐν τῷ νόμῳ ἀπεκρίθη, ὑπομνήσας τὸ Γραφικὸν ἐδάφιον, «Ἀγαπήσεις Κύριον [Ἰεχωβά] τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. Αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή.» (Ματθ. κβ'. 38). Ἀλλαχοῦ δὲ πάλιν ἀναγινώσκομεν, «Ἐγὼ εἰμαι ὁ Ἰεχωβά· τοῦτο εἶναι τὸ ὄνομά Μου, καὶ δὲν θέλω δώσει τὴν δόξαν [τιμὴν] μου εἰς ἄλλον». (Ἡσα μβ'. 8). Δὲν πρέπει δὲ νὰ διαλάβῃ τὴν προσοχὴν ἡμῶν ὁ εἰρμὸς τοῦ ὅλου κειμένου, καθ' ὅτι ἡ θετικὴ αὕτη διαβεβαίωσις ὅτι τὸ ὄνομα Ἰεχωβά εἶναι ἀποκλειστικῶς τὸ ὄνομα «τοῦ Πατρὸς τῶν Φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἐν παραλλαγῇ ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα», ἀκολουθεῖ ἀμέσως τὴν προφητικὴν περὶ τοῦ Μεσσίου προκήρυξιν, ὡς τοῦ ἐκλεκτοῦ καὶ τετιμημένου Υἱοῦ—δούλου τοῦ Ἰεχωβά, ἥτις λέγει:—

«Ἴδὸν ὁ δοῦλός μου, τὸν ὁποῖον ὑπεστήριξα· ὁ ἐκλεκτός μου εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ψυχὴ μου εὐηρεοτήθη· ἔθεσα τὸ πνεῦμά μου ἐπ' Αὐτόν· θέλει ἐξαγγεῖλει κρίσιν εἰς τὰ Ἔθνη.... Δὲν θέλει ἐκλίπει, οὐδὲ θέλει μικροψυχῆσει, ἕωσού βάλλῃ κρίσιν ἐν τῇ γῇ· καὶ αἱ νῆσοι θέλουσι προσμένει τὸν

νόμον Αὐτοῦ Οὕτω λέγει ὁ Θεὸς ὁ Ἰεχωβά, Ἐγὼ ὁ Ἰεχωβά σὲ ἐκάλεσα ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ θέλω κρατεῖ τὴν χειρὰ σου, καὶ θέλω σὲ φυλάττει, καὶ θέλω σὲ καταστήσει διαθήκην τοῦ λαοῦ, ὥς τῶν Ἑθνῶν διὰ τὰ ἀνολίξης τοῦ, ὀφθαλμοὺς τῶν τυφλῶν, τὰ ἐκβάλλης τοὺς δεσμίους ἐκ τῶν δεσμῶν [ἐκ τοῦ θανάτου], τοὺς καθημένους ἐκ σκότει ἐκ τοῦ οἴκου τῆς φυλακῆς Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἰεχωβά, **ΤΟΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΜΟΥ** — Ἦσα μβ' 1—8

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΙΕΧΩΒΑ ΑΠΟΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΜΟΝΟΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΤΗΣ ΔΟΞΗΣ

Προβάλλεται παρὰ τινῶν ἐνίοτε ὁ ἰσχυρισμὸς διὰ τὸ ὄνομα Ἰεχωβά ἀποδίδεται ἐν ταῖς Γραφαῖς εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, καὶ συνεπῶς ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι τὸ διακριτικὸν καὶ εἰδικὸν ὄνομα τοῦ Οὐρανίου Πατρός. Ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος εἶναι ἐσφαλμένος· ἀλλὰ πρὸς φωτισμὸν πάντων θὰ ἐξετάσω μεν ἐνταῦθα τὰ χωρία τὰ ἐκλαμβάνόμενα παρὰ τινῶν ὡς ὑποστηρίζοντα τὴν ἀξίωσιν ταύτην. Θέλομεν ἴδει δὲ διὰ ταῦτα ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἀντιφρόσκουσι πρὸς τὰ προεκτεθέντα Γραφικὰ ἐδάφια, τὰ ὅποια διαβεβαιοῦσιν ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο εἶναι τὸ προσῆκον καὶ εἰδικὸν ὄνομα τοῦ μεγάλου «Θ. ΩΝ»

(1) Τὸ ἐδάφιον ἐπὶ τοῦ ὁποίου κυρίως καὶ πρωτίστως στηρίζονται πολλοὶ εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ὅ,τι τὸ ὄνομα Ἰεχωβά δύναται θεόντως νὰ θεωρηθῇ ὡς ὃν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἔχει ὡς ἑξῆς· «Θέλω ἀνεγείρει εἰς τὸν Δαβὶδ Βλαστὸν δίκαιον, καὶ βασιλεὺς θέλει βασιλεύσει, καὶ εὐημερήσει, καὶ ἐκτελέσει κρῆσιν καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς... ..καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ὄνομα Αὐτοῦ, μὲ τὸ ὁποῖον θέλει ὀνομασθῇ, **Ο ΚΥΡΙΟΣ Ἡ ΔΙ ΚΑΙΟΣΥΝΗ ΗΜΩΝ**». — Ἱερμ. κγ . 5—6

Τὰ ἀνωτέρω ἀναφέρονται προδήλως εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, καὶ τὴν Χιλιετῇ αὐτοῦ βασιλείαν. Τὸ ὄνομα δὲ ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ ἀρχαῖον ἔστιν **Πιεχόβα Τσιδικένου**. Ποία δὲ ἡ ἐξηγήσις τούτου; Ἀπλῶς ἡ ἐξῆς· οἱ μεταφρασταί, ἐν τῷ ζήλῳ των ὅπως εὕρωσι μέρος τι ἐνθα τὸ ὄνομα Ἰεχωβά συσχείζεται μετὰ τοῦ διόματος τοῦ Ἰησοῦ, παρέδω-

καν ἡμῶν ἀτυχῇ τινα μετὰφρασιν. Οὐδεμία δυσκολία ἤθελε παρουσιασθῇ ἐὰν τὸ ἐδάφιον μετεφράζεται, «Τοῦτο εἶναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, μὲ τὸ ὁποῖον θέλει ὀνομασθῇ, «**Ἡ Δικαιοσύνη ἡμῶν τοῦ [ἢ ἐκ τοῦ] Ἰεχωβά**». Πόσον δὲ προσήκουσα εἶνε ἡ ὀνομασία αὕτη εἰς τε τὸ ἔργον καὶ τὸ ὑπόβλημα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Διότι, δὲν παρέσθῃ οὗτος ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑπέσθῃ τὴν ποινὴν τῆς δικαιοσύνης ὡς τὸ ἀντίλυτρον τοῦ ἀνθρώπου — ὅπως ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος, καὶ ἐνταυτῷ νὰ δύνῃται νὰ δικαιώσῃ τὸν πιστεύοντα εἰς τὸν Ἰησοῦν, Οὐδὲν ἄλλο ὄνομα ἡδύνατο ἀναμφιβόλως νὰ εἶναι μᾶλλον ἁρμόζον

Δὲν πρέπει δὲ νὰ παροραθῇ ὅτι τὸ ἴδιον αὐτὸ ὄνομα, δηλ. **Γιεχόβα Τσιδκένου**, ἀπαντᾷ καὶ ἀλλαχού τῆς προφητείας τοῦ ἰδίου προφήτου. Οἱ ἐν λόγῳ ὅμως φίλοι ἡμῶν οὐδέποτε ἐπέστησαν τὴν ἑαυτῶν προσοχὴν εἰς τοῦτο, διὰ ἡ συνέχεια τοῦ λόγου δεικνύει διὰ **Γιεχόβα Τσιδκένου**, θέλει εἰσθαι καὶ τὸ ὄνομα τῆς ὁλης Ἐκκλησίας, τῆς Νέας Ἱερουσαλὴμ. «Καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ὄνομα μὲ τὸ ὁποῖον (αὕτη) θέλει ὀνομασθῇ [**Γιεχόβα Τσιδκένου**] ἡ Δικαιοσύνη ἡμῶν τοῦ Ἰεχωβά» — Ἱερμ. λγ'. 16.

Ὅτι δὲ τὸ ὄνομα τοῦτο θέλει ἁρμόζει εἰς τὴν δεδοξασμένην Ἐκκλησίαν πᾶς τις δύναται νὰ ἴδῃ τοῦτο εὐχερῶς : διότι ἡ Ἐκκλησία οὐχὶ μόνον εἶναι μέτοχος τῶν παθημάτων τοῦ Χριστοῦ χάριν τῆς δικαιοσύνης, «ἀνταναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ». (Κολοσ. α'. 24 Α. Πέτρ. ε'. 9), ἀλλ' ἔχει ἐξ ἰσοῦ ὑπόσχεσιν συμμετοχῆς εἰς πάσας τὰς δόξας τοῦ Κυρίου αὐτῆς, ὡς μία σύζυγος συμμετέχει εἰς πάσας τὰς τιμὰς καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου της : ὡς ἀκριβῶς ἡ Ἐκκλησία φέρει τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ὡς μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. — Ἀποκλ. γ'. 12, ιθ'. 7, κα'. 9.

Οὐδ' εἶναι τὰ παραδείγματα ταῦτα καὶ μόνον εἰς τὰ ὁποῖα τὸ ὄνομα Ἰεχωβά χρησιμοποιεῖται ἐν συνθέσει πρὸς ἄλλο τι ὄνομα. Τὸ ὄρος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁ Ἀβραὰμ προσέφερε τὸν Ἰσαὰκ, καὶ ἐνθα ὁ Θεὸς ἐπρομήθενσεν εἰς αὐτὸν κριὸν διὰ θυσίαν πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ Ἰσαὰκ, ὀνομάσθη παρ'

αὐτοῦ Ὁρος τῆς Προνοίας τοῦ Ἰεχωβά— Γιεχόβα Ἱερέ. (Γένεσ κβ'. 14) ὁ Μωϋσῆς ὠνόμασε θυσιαστήριόν τι, τὸ ὁποῖον ὁ ἴδιος εἶχεν οἰκοδομήσει, Γιεχόβα Νισσὶ ἢ Σημαία τοῦ Ἰεχωβά. (Ἔξοδ. ιζ'. 15.) Ὁ Γεδεὼν ὠκοδόμησε θυσιαστήριον καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Γιεχόβα Σιαλώμ, — Ἡ Εὐρήνη τοῦ Ἰεχωβά. (Κριταὶ στ'. 23, 24). Ὁ δὲ Ἰεζεκιήλ προεφῆτευσεν περὶ μελλούσης τινὸς πόλεως, τὸ ὄνομα τῆς ὁποίας θέλει εἶσθαι Γιεχόβα Σιανυμά. — Τὸ θαῦμα τοῦ Ἰεχωβά— Ἰεζκλ. μη'. 35.

(2) Προβάλλεται ὡς ἐπιχείρημα δι, ὁπόταν ἀναγράφεται δι ὁ Ἰεχωβά ἐνεφανίσθη εἰς τὸν Ἀβραάμ (Γενσ. ιη'. 1), καὶ ἀκολούθως εἰς τὸν Μωϋσῆν (Ἔξοδ. γ' 3, 15), οὗτος βεβαίως ἦν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἐν τῇ προανθρωπίνῃ αὐτοῦ καταστάσει καὶ συνεπῶς, δι τὸ ὄνομα τοῦτο ἀνῆκεν εἰς Αὐτόν. Ἀποκρινόμεθα δι ὁ τοιοῦτος συλλογισμὸς τυγχάνει ἀδικαιολόγητος—καὶ δι ἐὰν τὸ ὄνομα αὐτὸ ἐφημύσθη εἰς ἄλλον, τὸ τοιοῦτον ἤθελεν εἶσθαι ἀπλῶς ἐνδειξίς δι ὁ τοιοῦτος δοῦλος, ἦν ἐξόχως τιμώμενος παρὰ τοῦ Ἰεχωβά, καὶ ἐχρησιμοποιήθη πράγματι παρ' αὐτοῦ εἰς εἰδικὰ περιστάσεις ὡς ἐπιστάτης ἢ ἀντιπρόσωπος Αὐτοῦ — ἐπιτειραμμένος ὅπως ἐξασκῇ ἐντιυτῶ θέλαν ἔξουσίαν καὶ δύναμιν. Εἰς τὸ κεφ. τῆς Ἐξόδου ἐδάφ. 2, σαφῶς γνωρίζεται ἡμῖν δι ὁ ἀντιπροσωπεύων ἐκεῖ τὸν Ἰεχωβά, καὶ χρώμενος τοῦ μάλλον ἐξόχου Αὐτοῦ ὀνόματος «Ο ΩΝ», ἦτο «ὁ ἄγγελος [ἀγγελιαφόρος] τοῦ Ἰεχωβά». Ὅτι ὁ τετιμημένος οὗτος ἄγγελος ἦν «ὁ Λόγος» τοῦ Ἰωάν. α'. 1., ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἐν τῇ προανθρωπίνῃ Αὐτοῦ καταστάσει, τοῦτο οὐδ' ἐπὶ σιγμὴν διαμφισβητοῦμεν. Ἀλλ' ὁ ὑπαίτιος οὗτος καὶ ὑπέρτιμος ἀγγελιαφόρος, δὲν πρέπει νὰ συγχέηται πρὸς Ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον οὗτος ἀντιπροσωπεύει, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ ὁποῖου λαλεῖ, καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ὁποῖου ἐξήσκει, καὶ ἦν ἐχορήγησεν εἰς τὸν Μωϋσῆν.

(3) Τὸ χωρίον Ἠσα. μ'. 3, ἀναφέρειται εἰς τὴν ἀποστολὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, «εἰτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Ἰεχωβά» ἀπαιτεῖται δὲ παρ' ἡμῶν θὰ θεωρήσωμεν τοῦτο ὡς ἀπόδειξιν τοῦ δι, τὸ ὄνομα Ἰησοῦς δὲν εἶναι, εἰμὴ ἄλλο

τι ὄνομα ἀντὶ τοῦ Ἰεχωβά. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀπαντῶμεν, οὐχί. Ὁ Ἰησοῦς ἦν ὄντως ὁ τετιμημένος δοῦλος τοῦ Ἰεχωβά, καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ τελείᾳ σημοσίᾳ τῆς λέξεως ἀλλ' αὐτὸς οὕτως διακηρύττει, λέγων, «ὁ Πατὴρ ἀπέστειλέ Με», «Καθὼς ἀκούω κρῖνω». «Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαντοῦ οὐδέν». «Ὁ Πατὴρ μείζων μου ἴστιν». Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν νὰ πιστεύσωμεν τὸν ἄγγελον ἢ ἄγγελιαφόρον. Τὸ γεγονὸς ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι, ὡς ἔχομεν ἤδη ἀποδείξει, * ὅτι Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς προετύπου μόνον μεγαλειτερόν τινα Ἀγγέλον, αὐτὴν τὴν Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν ὁλόκληρον ἐν σαρκί, ἡ ὁποία πάλιν θὰ εἰσαγάγῃ τὸν Χριστόν, κεφαλὴν τε καὶ σῶμα, ἐν πνευματικῇ δόξῃ· τὸ δὲ ἔργον τοῦ ἐνδόξου ἐκείνου Χριστοῦ θέλει εἶσθαι ἐν ἐπὶ πλέον βῆμα εἰς τὸ ἴδιον μέγα ἔργον τῆς ἐτοιμασίας τῆς ὁδοῦ τοῦ Ἰεχωβά, καὶ ὅπως δοξάσῃ τὸν τόπον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Τὸ ἔργον δὲ τοῦτο, συμπληρούμενον εἰς τὸ τέλος τῆς Χιλιετοῦς Βασιλείας, θέλει εἶσθαι ἡ πλήρης ἐκπλήρωσις τῆς προφητείας ταύτης. — Ἰδε Α'. Κορινθ. ιε'. 24, 28. Ἰωάν. σι. 57. ε'. 30. ι'. 28

(4) Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἀποκαλεῖται παρὰ τοῦ Ἀποστόλου «Ὁ Κύριος τῆς δόξης» (Α. Κορινθ. β'. 8), καὶ τοῦτο προτιρεπόμεθα νὰ τὸ ἀναγνωρίσωμεν ὡς ἀπόδειξιν τοῦ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Πατὴρ, ὁ Ἰεχωβά, διότι ὁ Πατὴρ καὶ εἰς τὸν Ψαλμ κδ'. 7—10 ὀρίζεται ὁ «Κύριος τῆς δόξης». Ἀπαντῶμεν οὖν τοιαῦτα χῆλαρὰ ἐπιχειρήματα, ὡς τοῦτο, ἀποδεικνύουσι μόνον τὴν ἀδυναμίαν τῆς θεωρίας τὴν ὁποίαν ταῦτα προσάγονται ὅπως ὑποστηρίξωσιν. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς θέλει εἶσθαι ὄντως μεγαλοπρεπὴς Βασιλεὺς τῆς δόξης, ὅποτε κατὰ τὸν Χιλιετῆ αἰῶνα θέλει κυριαρχεῖ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ὀνόματι καὶ δυνάμει τοῦ Ἰεχωβά. Ἀλλ' ὁ ἴδιος θεόπνευστος Ἀπόστολος ὑποδεικνύει καθαρῶς, ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐπιστολῇ, ἐν τῇ ὁποίᾳ διακηρύττει τὸν Ἰησοῦν ὡς «Κύριον τῆς δόξης», ὅτι ὁποῖαν ἡ Βασιλεία αὐτοῦ ἀφικνῇ εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν

* Ἰδε Τόμον Β'. Κεφάλ. Η'.

τῆς δόξης, αὕτη θέλει παραδοθῇ εἰς τὸν Πατέρα, «τὸν ὑποτάξαντα Ἀυτῷ [τῷ Υἱῷ] τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ Θεὸς [ὁ Πατὴρ] πάντα ἐν πᾶσιν».

(5) Εἰς δύο ἐκ τῶν προφητικῶν περιγραφῶν τῆς Χιλιετοῦς τοῦ Χριστοῦ Βασιλείας διακηρύσσεται: ὅτι, «ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις τὸ ὄρος [Βασιλεία] τοῦ οἴκου τοῦ Ἰεχωβά θέλει στηριχθῇ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὀρέων [ἄρχουσα ἐφ' ὅλων τῶν λοιπῶν Βασιλειῶν]. . . . Καὶ πολλοὶ θέλουν εἰπεῖ, ἔλθετε, καὶ ἅς ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος [Βασιλείαν] τοῦ Ἰεχωβά, καὶ θέλει διδάξει ἡμᾶς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ θέλομεν περιπατήσῃ ἐν τοῖς τρίβοις αὐτοῦ . . . καὶ θέλει κρίνειν ἀνὰ μέσον τῶν ἐθνῶν» — Ἠσα. β'. 2-4 Μιχ. δ'. 1-3.

Προσάγεται ὅθεν ὡς ἰσχυρισμὸς ὅτι, ἀφοῦ ὁ Χριστὸς μέλλει νὰ βασιλεύσῃ, καὶ κρίνῃ καὶ διατελῇ κάτοχος τῆς βασιλείας κατὰ τὴν Χιλιετηρίδα, τὸ ὄνομα Ἰεχωβά δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Οὐδαμῶς! ἀντισχυριζόμεθα ἡμεῖς. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι πᾶσαι αἱ εὐλογίαι ἀπορρέουσιν ἀπὸ τοῦ Πατρὸς, καίτοι αὗται ἐπέρχονται ἡμῖν διὰ τοῦ Υἱοῦ. (Α'. Κορθ. η'. 6.) Οὕτω δὲ καὶ ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς διὰ τῆς πρωτύπου αὐτοῦ προσευχῆς νὰ λέγωμεν, «Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς . . . Ἐλθέτω ἡ Βασιλεία σου» γενηθῇτω τό θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς» (Ματθ. σι 10). Τοῦτο δὲ προσαποδεικνύεται καὶ διὰ τῆς συνεχείας τοῦ λόγου ἐν τῇ ὡς ἀνωτέρω προφητείᾳ τοῦ Μιχαῖα (δ. 8), ἐνθα ὁ Χριστὸς («Κεφαλὴ» καὶ «σῶμα» — ἡ νέα Ἰερουσαλήμ) ἀναφέρεται ὡς «Πῦργος τοῦ ποιμνίου», εἰς τὸν ὅποιον θέλει ἐλθεῖ ἡ πρώτη ἐξουσία — ἡ ἀπολεσθεῖσα μὲν ἐν Ἑδὲμ ὑπὸ τοῦ Ἀδάμ, ἀπολυτρωθεῖσα δὲ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ Γολγοθᾶ

(6) «Βηθλεὲμ Ἐφραθᾶ, . . . ἐκ σοῦ θέλει ἐξέλθει εἰς ἐμὲ ἄνθρωπος διὰ νὰ εἶναι ἡγούμενος ἐν τῷ Ἰσραὴλ» τοῦ ὁποίου αἱ ἔξοδοι εἶναι ἀπ' ἀρχῆς, ἀπὸ ἡμερῶν αἰῶνος» (Μιχ. ε'. 2) Τοὺς λόγους τουτοὺς καλούμεθα ν' ἀποδεχθῶμεν ὡς ἀποδείξεις τοῦ διὲς ὁ Ἰησοῦς ἦν ὁ Ἰεχωβά — ἀπὸ τοῦ αἰῶνος ἕως τοῦ αἰῶνος — διότι ὁ Μωϋσῆς διακηρύττει, «Ἰεχωβά . . . ἀπὸ τοῦ αἰῶνος ἕως τοῦ αἰῶνος, Σὺ εἶσαι ὁ

Θεός». — Ψαλμ λ'. 1, 2.

Ἀποκρινόμεθα οὐ ἡ τοιαύτη ἀξίωσις ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἀπαίτησιν ὅπως συνιγῶμεν συμπέρασμα — ἀντιφάσκον οὐχὶ μόνον πρὸς τὰς ἑκατοντάδας τῶν περιπτώσεων ἐν αἷς ἡ χρῆσις τοῦ ὀνόματος Ἰεχωβά ἀπαντᾷ ἐν ἄλλαις Γραφαῖς, ἀλλ' ἀντιφάσκον ἐπίσης πρὸς τὸν εἰρμὸν τοῦ λόγου ἐν τῷ ὁποίῳ οἱ λόγοι οὗτοι εὐρίσκονται. Ἀναγινώσκοντες περαιτέρω, μέχρι τοῦ τετάρτου ἐδαφίου, εὐρίσκομεν ὅτι λέγεται περὶ τοῦ Μεσοίου: «Καὶ θέλει σταθῇ καὶ ποιμάνει [τὸ ποίμνιον τοῦ Ἰεχωβά — Ψαλμ. κγ'. 1] ἐν τῇ ἰσχύει τοῦ Ἰεχωβά, ἐν τῇ μεγαλειότητι τοῦ ὀνόματος Ἰεχωβά τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ».

Οὐδὲν μᾶλλον σαφέστερον τούτου, ἐπὶ τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν ζητήματος Ὅποια δὲ ἡ ἔννοια τῶν ἀνωτέρων λόγων; Ἀπαντῶμεν ὅτι οὗτοι δύνανται νὰ ἐννοηθῶσι κάλλιστα ὡς ἐξῆς, — «Τοῦ ὁποίου αἱ ἔξοδοι [προελέχθησαν] ἀπ' ἔρχης, ἀπὸ ἡμερῶν αἰῶνος [τῆς ἐλεύσεως καὶ Μεσσιανικῆς αὐτοῦ ἀποστολῆς προσχεδιασθείσης καὶ διαταχθείσης ἐν τῷ θείῳ σχεδίῳ]»

(7) Παραπεμπόμεθα ἀκολούθως ἐκ τὴν περὶ Χιλιετοῦς Βασιλείας προφητείας τοῦ Ἑσοῦ κε'. 6—9, καὶ συνιστᾶται ἡμῖν νὰ θεωρήσωμεν ταύτην ὡς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι τὸ ὄνομα Ἰεχωβά ἀποδίδεται ἐκ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, διότι εἰς τὴν ἐν λόγῳ προφητείαν ἀναγράφεται ὅτι, — «Ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου [ταύτης τῆς Βασιλείας] ὁ Ἰεχωβά τῶν δυνάμεων θέλει κάμει εἰς πάντας τοὺς λαοὺς εὐωχίαν ἀπὸ παχέων.... Θέλει καταπίει τὸν θάνατον ἐν νίκῃ, καὶ ὁ Ἰεχωβά ὁ Θεὸς θέλει σπογγίσει τὰ δάκρυα ἀπὸ πάντων τῶν προσώπων».

Οὐχὶ, ἀπαντῶμεν. Ἡ προφητεία αὕτη πόρρω ἀπέχει τοῦ ν' ἀποτελῇ ἀπόδειξιν τούτου. Δέον ὄντως νὰ σημειώσωμεν ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν, ὁ Χριστὸς ἐν δόξῃ, παρίσταται ἐν αὐτῇ ὡς ὁ ὁμιλῶν, καὶ τὸ κατὰ τὸν Χιλιετὴ αἰῶνα ἔργον αὐτοῦ συνοψίζεται ἐν τῷ πρώτῳ χωρίῳ τοῦ ἐν λόγῳ κεφαλαίου, ὃπερ λέγει, «Ἰεχωβά, σὺ εἶσαι ὁ Θεὸς μου. Θέλω σέ ἱψῶναι [τιμᾶ] θέλω ὑμνεῖν τὸ ὄνομά σου» Τοιοῦτον θέλει εἶσθαι

τὸ ἀποτέλεσμα τῆς χιλιετοῦς Βασιλείας· κατὰ δὲ τὸ τέλος αὐτῆς τὰ πάντα θέλουσιν ὑποταχθῇ καὶ πάλιν εἰς τὸν Ἰεχωβά, τοῦ ὁποίου ἡ δύναμις, ἐνεργοῦσα ἐν τῷ Χριστῷ, εἶναι δι μέλλει νὰ καθυποιάξῃ ὑπ' αὐτὸν τὰ πάντα. Ὁ Μεσσίας ἐργάζεται ἐπὶ γῆς ὡς παντοδύναμος ὑπηρέτης καὶ ἀντιβασιλεὺς τοῦ Ἰεχωβά, ὡς Ἑμμανουήλ, «Θεὸς μεθ' ἡμῶν». Ἡ ἐκδοχὴ δ' αὕτη προσεπιβεβαιοῦται τελείως παρὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὅστις, παραθέτων ἐκ τῆς προφητείας ταύτης, καὶ δεικνύων τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῆς ὡς ἐσομένην ἐν τῇ καταστροφῇ τοῦ Ἀδαμαίου θανάτου κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χιλιετοῦς αἰῶνος, ἐπάγει, «τῷ Θεῷ δὲ χάρις τῷ διδιδόντι ἡμῖν τὸ νῆκος [τὴν ἀπελευθέρωσιν, τὸν θόλαμβον] διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» — Α'. Κορ. ιε', 57.

(8) Ἐπίσης καλούμεθα νὰ ἀναγνωρίσωμεν ὡς ἀπόδειξιν τοῦ δι τὸ ὄνομα Ἰεχωβά ἀνήκει δεόντως εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, τὸ γεγονὸς δι ὁνομάζεται Θαυμασιὸς, Σύμβουλος [ὁδῆγός, ἢ θαυμάσιον ὑπόδειγμα], Θεὸς Ἰσχυρὸς, Πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος [ἢ Αἰώνιος Πατὴρ, καὶ ἄλλην μετὰφρασιν], Ἄρχων Εἰρήνης — Ἡσα. θ'. 6.

Θὰ ἐξεικασωμεν τὴν πλήρη ἔννοιαν τῆς Γραφικῆς ταύτης περικοπῆς βραδύτερον· σημειοῦμεν ὁμως ἐνταῦθα δι οὐδὲν τῶν ἐν αὐτῇ δικαιολογεῖ ἡμᾶς νὰ ἀποδώσωμεν τὸ ὄνομα Ἰεχωβά εἰς τὸν ὑπερύμνητον Κύριον ἡμῶν καὶ Λιδάσκαλον, τὸν Ἰησοῦν. Σημειωτέον δὲ δι, ἐὰν ἡ τοιαύτη ιδέα ᾖ ἀληθής, οὐδὲν ἄλλο καλλίτερον μέρος ἡδύνατο νὰ εὑρεθῇ ὅπως μετὰ τῶν ἄλλαν τίτλων προσηγορῇ καὶ τὸ ὄνομα Ἰεχωβά. Τούναντίον ὁμως, τὸ ἀμέσως ἐπόμενον ἐδάφιον μαρτυρεῖ δι, «Ὁ ζῆλος τοῦ Ἰεχωβά τῶν δυνάμεων θέλει ἐκτελέσει τοῦτο» [τὰ τῆς προφητείας] — ἐδάφ. 7.

(9) «Εἰπὲ πρὸς τὰς πόλεις τοῦ Ἰούδα, ἰδοὺ ὁ Θεὸς ἡμῶν! Ἰεχωβά ὁ Θεὸς [Αδωνοῦ Ἰεχωβά] θέλει ἐλθεῖ μετὰ δυνάμεως, καὶ ὁ βραχίων Αὐτοῦ θέλει ἐξουσιάζει δι' αὐτόν. . . θέλει βοσκήσει τὸ ποίμνιον αὐτοῦ ὡς ποιμήν» — Ἡσα. μ. 10

Τὸ χωρίον τοῦτο ὡσαύτως προβάλλεται ἡμῖν ὡς ἐν ἐκ

τῶν χωρίων, ἐν αἷς ὁ Λυτρωτὴς ἡμῶν ὀνομάζεται διὰ τοῦ μεγάλου ὀνόματος Ἰεχωβά. Ἀλλ' ἡμεῖς ἀπαντῶμεν, οὐχί· — ὁ Κύριος ἡμῶν ὀνομάζεται ἐνταῦθα ὁ βραχίων τοῦ Ἰεχωβά, ὡς καὶ εἰς ἄλλα μέρη ἐπίσης: «ὁ ἰσχυρὸς τοῦ Ἰεχωβά βραχίων θέλει ἐξουσιάζει δι' αὐτόν,» μέχρῃς οὐ κατάργησιν πᾶσαν ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν ἐναντιουμένην εἰς τὸν Ἰεχωβά καὶ τὸν δίκαιον Αὐτοῦ νόμον· — μέχρῃς οὐ ἐκφέρῃ τὴν κρίσιν εἰς νίκην, μέχρῃς οὐ καταστήσῃ τὸν τόπον τῶν ποδῶν τοῦ Ἰεχωβά (τὴν γῆν, τὸ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν Αὐτοῦ) ἐνδοξον, καὶ παραδώσει τέλος τὴν Βασιλείαν εἰς τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα — Α. Κορ. ιε'. 24—28, Ματθ. ιβ'. 20.

Ἔτερα παραδείγματα, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς παρίσταται προφητικῶς ὡς ὁ βραχίων, ἢ ἡ δύναμις τοῦ Ἰεχωβά εἰσι τὰ ἑξῆς :

«Τίς ἐπίστευσεν εἰς τὸ κήρυγμα ἡμῶν ; καὶ ὁ ΒΡΑΧΙΩΝ τοῦ Κυρίου εἰς τίνα ἀτεκαλύφθη; [ἐλάχιστοι μόνον ἀναγνώριζουσι τὸν βραχίονα τοῦ Κυρίου κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα — «οὐ πολλοὶ σοφοί, δυνατοί, εὐγενεῖς»] . . . εἶναι καταπεφρονημένος καὶ ἀπερριμμένος ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων» — Ἡσα. νγ'. Ἰωάν. ιβ'. 38

«Αἱ νῆσοι θέλουσι προσμένει ἐμέ, καὶ θέλουσιν ἐλπίζει. ἐπὶ τὸν βραχίονά μου». — Ἡσα να'. 5, 9.

«Ὁ Ἰεχωβά ἐγύμνωσε τὸν Ἅγιον Αὐτοῦ βραχίονα ἐνώπιον πάντων τῶν ἐθνῶν [κατὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῆς Βασιλείας του] καὶ πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς θέλουσιν ἰδεῖ, τὴν σωτηρίαν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν» — Ἡσα. νβ'. 10.

«Ὁ βραχίων τοῦ Ἰεχωβά ἐνήργησεν εἰς αὐτὸν σωτηρίαν . . . Καὶ ὁ Λυτρωτὴς θέλει ἐλθεῖ εἰς Σιών, καὶ πρὸς τοὺς ὅσοι ἐκ τοῦ Ἰακώβ ἐπιστρέφουσιν ἀπὸ τῆς παραβάσεως, λέγει ὁ Ἰεχωβά» — Ἡσα νθ'. 15—20.

(10) Εἰς Ἰωάννην ιβ'. 41 ἀναγινώσκομεν, «ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας διὸ εἶδε τὴν δόξαν Αὐτοῦ καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ»· ἐπὶ τούτῳ δὲ καλούμεθα νὰ συνομολογήσωμεν διὸ ταῦτα κυρίως ἀναφέρονται εἰς τὸ Ἡσα. σι'. 1. Ἀπαντῶμεν διὸ εἰς τοῦτο συμφωνοῦμεν : δέον ὁμῶς νὰ σημειωθῇ διὸ ἡ Εβραϊκὴ λέξις, ἢ μεταφραζομένη Κύριος εἰς τὸ ἐν λόγῳ

χωρίον, δὲν εἶναι Ἰεχωβά ἀλλὰ Ἀδωνάϊ ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος εἶναι διὰ τὸ ὄνομα Ἰεχωβά εἰς οὐδένα ἄλλον ἐφαρμίζεται εἰδικῶς, εἰμὴ εἰς τὸν Οὐράνιον Πατέρα καὶ μόνον — καίτοι ἐνδέχεται ν' ἀναφέρεται καὶ εἰς τοὺς εἰδικοὺς Αὐτοῦ ἀπεσταλμένους, καθ' ὃν χρόνον οὗτοι λαλοῦσιν ἢ δρῶσιν ἀντ' Αὐτοῦ ἀντιπροσωπευτικῶς καὶ ἐν τῷ ὀνόματι Αὐτοῦ.

Οὐδ' ἀμφισβητοῦμεν διὰ τὸ τίτλος Ἀδωνάϊ χρησιμοποιεῖται ἐπίστεως ὡς εἰς ἐκ τῶν πολλῶν τίτλων τοῦ Οὐράνιου Πατρός. Ὅ,τι ἐν τούτοις ἰσχυριζόμεθα εἶναι διὰ ἐν τῷ προκειμένῳ ἔδαφίῳ ὁ τίτλος οὗτος δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸν Πατέρα, ἀλλὰ εἰς τὸν Υἱόν. Ἡ αὐτὴ λέξις Ἀδωνάϊ εἶναι ἐν χρήσει ὁμοίως ἐν σχέσει πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Χιλιετῆ αὐτοῦ βασιλείαν ἐν τῷ δευτέρῳ Ψαλμῷ (ἔδαφ. 4—9), «Ὁ Κύριος (Ἀδωνάϊ) θέλει ἐκμυκτηρήσει Αὐτοὺς· τότε θέλει λαλήσει πρὸς αὐτοὺς ἐν τῇ ὀργῇ Αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ θυμῷ Αὐτοῦ θ·λει συνταράξει Αὐτοὺς . . . Ὁ Κύριος (Ἰεχωβά) εἶπε πρὸς ἐμέ, «Υἱός μου εἶσαι Σὺ, ἐγὼ σήμερον σὲ ἐγέννησα.»

Ἄλλ' ἴσως ἠθελέ τις ἰσχυρισθῇ ὅτι τὸ ὄνομα Ἀδωνάϊ τοῦ ἔδαφ. Ἡσα σι'. 1 ἀνάγκη πᾶσα ν' ἀναφέρεται εἰς τὸ ἴδιον πρόσωπον ὡς καὶ τὸ Ἰεχωβά τῶν ἔδαφ. 3 καὶ 5. Ἀπαντῶμεν διὰ δὲν ἔχει οὕτως: «Ὁ Ἀγγελος τῆς Διαθήκης», ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἰεχωβά, θεόντως ἀνυμνεῖται καὶ δοξολογεῖται ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Πατρός, τὸν ὁποῖον ἐκπροσωπεῖ. Σημειώσατε δὲ πάλιν ὅτι ἐν τῷ ἔδαφ. 8 δὲν εἶναι ὁ Ἰεχωβά ὅστις δίδει τὸ ἄγγελμα, οὐδὲ ὁ ἐξαγγέλλων τὴν κρίσιν, ἀλλ' ὁ Ἀδωνάϊ: διότι ὁ Πατὴρ «τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ Υἱῷ». — Ματθ. κγ'. 34, 36, 38. Ἰωάν. ε' — 22, 27.

Θὰ ἡδυνάμεθα ἐπίσης νὰ παραθέσωμεν καὶ ἕτερα παραδείγματα μνείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, ἐν στενῷ συνδυασμῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰεχωβά, καὶ εἰς τὰ ὅποια ἐν τούτοις ἑτέρα τις λέξις ἀπαντᾷ ἐν χρήσει ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, καὶ μεταφράζεται ἐξίσου Κύριος εἰς τὰς παρ' ἡμῖν Ἑλληνικὰς μεταφράσεις τῶν Γραφῶν. Δότε προσοχὴν εἰς τὴν διακήρυξιν τοῦ Μαλαχίου, «Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν

Ἀγγελὸν μου, καὶ θέλει κατασκευάσει τὴν ὁδὸν ἔμπροσθέν μου· καὶ ὁ Κύριος [Ἄδων, ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης ἐξ ἧς καὶ τὸ Ἄδωνάϊ], τὸν ὁποῖον σεῖς ζητεῖτε, ἐξαίφνης θέλει ἔλθεῖ εἰς τὸν ναὸν Αὐτοῦ, καὶ ὁ ἄγγελος τῆς διαθήκης τὸν ὁποῖον σῖς θέλετε, ἰδοῦ, ἔρχεται, λέγει ὁ Κύριος [Ἰεχωβά] τῶν δυνάμεων . . . καὶ θέλει καθαρίσει τοὺς υἱοὺς τοῦ Λεὐὶ, καὶ θέλει σιραγγίσει αὐτοὺς ὡς τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ θέλοναι προσφέρει εἰς τὸν Κύριον [Ἰεχωβά] προσφορὰν ἐν δικαιοσύνῃ» — Μαλαχ. γ'. 1—4.

Ἐτέρα παρομοία τοῦ αὐτοῦ εἶδους συσχέτισις ἀπαντᾷ εἰς τὸν ἔξοχον Μεσσιανικὸν Ψαλμόν, ὅστις λέγει. «Σὺ εἶσαι ὠραιότερος τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων· ἐξεχύθη χάρις εἰς τὰ χεῖλη σου· διὰ τοῦτο σὲ ἠὐλόγησεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα.... Ὁ θρόνος σου, Θεέ, εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, σκῆπτρον εὐθύτητος εἶναι τὸ ακήπτρον τῆς βασιλείας Σου· ἡγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ Θεός, ὁ Θεός Σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως ὑπὲρ τοὺς μετόχους σου». Ἀκολουθῶς ἡ Ἐκκλησία ἀναφέρεται ὡς ἡ θυγάτηρ τοῦ Πατρὸς, καὶ ὡς ἡ νύμφη, ἡ γυνὴ τοῦ Ἀρνίου, καὶ προτρέπεται αὕτη νὰ τιμήσῃ, νὰ προσκυνήσῃ τὸν Υἱὸν τοῦ Βασιλέως ὡς Κύριόν της, — «Καὶ θέλει ἐπιθυμήσει ὁ Βασιλεὺς τὸ κάλλος σου· διότι Αὐτὸς εἶναι ὁ Κύριός σου [Ἄδων, οὐχὶ Ἰεχωβά], καὶ προσκύνησον Αὐτόν». — Ψαλμ. μέ'. 2—11 Ἐβρ. α'. 8—9. Α'. Κορθ. ια'. 3. Ἐφει. ε'. 23, Ἰωάν. ε'. 23.

(11) Καλούμεθα ὡσαύτως ν' ἀναγνωρίσωμεν τὰ ἐν Ἡσα. η'. 13, 14, ὡς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι τὸ ὄνομα Ἰεχωβά ἐφαρμόζεται ἐπὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Τὸ ἐν λόγῳ χωρίον ἔχει ὡς ἐξῆς: «Τὸν Ἰεχωβά τῶν δυνάμεων Αὐτὸν ἀγιάσατε· καὶ Αὐτὸς ὡς εἶναι ὁ φόβος σας, καὶ Αὐτὸς ὡς εἶναι ὁ τρόμος Σας». Ἡ ἔμφασις ὁμως τίθεται ἐπὶ τοῦ ἐπομένου ἑδαφίου, τὸ ὁποῖον, χωρὶς νὰ ἐξειδικεύῃ τὸ ποῖος, λέγει, «Καὶ θέλει εἶσθαι διὰ πέτραν προσκόμματος καὶ διὰ βράχον πτώσεως εἰς τοὺς δύο οἴκους τοῦ Ἰσραὴλ». Δὲν θυνάμεθα ὁθεν ν' ἀποδεχθῶμεν τοῦτο ὡς ἀπόδειξιν τοῦ ἐν λόγῳ ἰσχυρισμοῦ· διότι, ὅπως τοῦναντίον, ὁ εἰρμός τοῦ κειμένου δεικνύει ἡμῖν

καὶ τρίτον τι πρόσωπον (ἐκτός τοῦ Ἰεχωβά καὶ τοῦ Προφήτου), αὐτὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, Ὅστις λέγει, «Δέσον τὴν μαρτυρίαν, σφράγισον τὸν νόμον μεταξὺ τῶν μαθητῶν μου. Ἐγὼ δὲ θέλω περιμένει τὸν Ἰεχωβά.... Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία τὰ ὁποῖα μοι ἔδωκεν ὁ Ἰεχωβά». — Ἦσα ἡ. 16—18. παράβαλλε πρὸς Ἑβρ. β'. 13.

(12) Ὁ Ψαλμὸς ρι'. προσάγεται ὡς ἀπόδειξις τοῦ ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ὀνομάζεται ἐν ταῖς Γραφαῖς Ἰεχωβά. Ἀπαντῶμεν δι' οὐδὲν ἐπιχειρημα ἡδύνατο νὰ εἶναι μᾶλλον ἐκζητημένον καὶ μᾶλλον ἱκανηθῆς. Ὅλος τοῦναντίον, ὁ ἐν λόγῳ Ψαλμὸς ἀποδεικνύει ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον. «Ἐἶπεν ὁ Ἰεχωβά πρὸς τὸν Ἀδὼν, κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως οὗ θέσω τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.... Ὁ Ἀδὼν ὁ ἐκ δεξιῶν σου [τοῦ Ἰεχωβά] θέλει συντρίψει, κλπ». Καὶ πάλιν, «ᾤμωσεν ὁ Ἰεχωβά καὶ δὲν θέλει μεταμεληθῇ, Σὺ εἶσαι ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ». — Ψαλμ ρι'. 1, 4, 5.

Ἐκεῖνος ὅστις δὲν δύναται νὰ ἴδῃ δι' ὃ ἀναφερόμενος ἐνταῦθα ὡς Ἀδὼν, Κύριος. ἀνυποῦται ἐν τῇ δεξιᾷ τοῦ Ἰεχωβά ἢ εἰς θέσιν ὑψίστης εὐνοίας, καὶ καθίσταται ἱερεὺς νέας διατάξεως πραγμάτων, ὁ τοιοῦτος διατελεῖ ἀναμφιβόλως τετυφλωμένος ὑπὸ τῶν προλήψεων του. Τοὺς τοιοῦτους παραπέμπομεν εἰς αὐτὴν τὴν ἐρμηνείαν τῶν λόγων τούτων ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν λόγων τούτων εἰς Ἐαυτὸν, δι' τῶν ὁποίων ἀποδεικνύει Ἐαυτὸν ὡς ὄντα τὸν Ἀδὼν, τὸν Κύριον τοῦ Δαυὶδ, τὸν ὑπερυψωθέντα παρὰ τοῦ Κυρίου του, τοῦ Ἰεχωβά. — Ματθ. κβ. 44, 45.

Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος, προσέτι, ὁμιλῶν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἁγίου πνεύματος κατὰ τὴν Πεντηκοστήν, τὴν αὐτὴν ἔκαμεν ἐφαρμογὴν τῶν λόγων τούτων. Ἐπίσης ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀναφέρει τοὺς ἰδίους λόγους μετὰ ἴσης σημασίας καὶ βαρύτητος. — Πράξ. β'. 34 Ἑβρ. α' 13, ε'. 12; 13.

(13) Ἐπειδὴ δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἀνομολογεῖται ὡς ὁ Μέγας Διδάσκαλος, προβάλλεται ὁ ἰσχυρισμὸς δι' αὐτοῦς ξεπελήρωσε τὴν πρόρρησιν, «Πάντες οἱ υἱοὶ σου θέλουσιν

εἶσθαι διδασκιοὶ τοῦ Ἰεχωβά. » (Ἑσα νδ'. 13.) Εἰς ἀπάντησιν καὶ ἀναίρεσιν τοῦ ταιούτου ἰσχυρισμοῦ ἀναφέρομεν τοὺς λόγους Αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ὁ Κύριος ἡμῶν ἀνέφερε αὐτοὺς τοὺς ἰδίους λόγους τοῦ προφήτου ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, καὶ εὐκρινῶς κατέδειξεν ὅτι δὲν ἦτο, οὐδὲ ἡξίου δι' ἡτο ὁ Ἰεχωβά τῆς προκειμένης προφητείας. Οἱ λόγοι αὐτοῦ εἶναι οἱ ἐξῆς: « Ἔστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις. (Καὶ ἔσονται πάντες διδασκιοὶ Θεοῦ.) Πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ Πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς ἐμέ. » — Ἰωάν. σι. 45.

Αὐτὸς ὁ Πατὴρ, ὁ μέγας Ἰεχωβά, δὲν εἶναι μόνον ὁ Μέγας Νομοθέτης, ἀλλ' ὡσαύτως ὁ Μέγας διδάσκαλος τοῦ ἰδίου Αὐτοῦ νόμου. Τὸ μέγα δὲ Αὐτοῦ σχέδιον διὰ τὴν ἀνθρωπίνην σωτηρίαν μέλλει εἰσεῖν νὰ δροσθῇ καὶ κατανοηθῇ παρὰ τῶν νοητικῶν Αὐτοῦ νύων ὡς διαλαμβάνον τὸν ὑπέριστον παραδειγματισμὸν τῆς Δικαιοσύνης, Ἀγάπης καὶ Σοφίας ἐν συνδυασμῷ, καὶ ἐν τούτοις ἐκάστης τῶν ἰδιοτήτων αὐτῶν τελείας καὶ ἀπαραβιάστου.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἦν καὶ εἶναι εἰσεῖν ὁ Μέγας διδάσκαλος τῶν ἀνθρώπων, ὁ παρὰ τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς ὠρισμένος ὡς ὁ Μέγας Ἀρχι—Διδάσκαλος ὑπὲρ πάντας. Τοῦτο δ' ἀκριβῶς εἶπε καὶ ὅ,τι ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν Αντρωτὴς ἡξίου δι' ἑαυτὸν καὶ ἐδίδασκε. Διότι, δὲν διεκήρυξε δημοσίως ὅτι οἱ διδασκαλῖαι αὐτοῦ ἦσαν περὶ πραγμάτων, περὶ ὧν εἶχεν ἰδεῖ ἤδη καὶ ἀκούσει παρὰ τοῦ Πατρὸς; « Ἄ ἐγὼ », λέγει, ἑώρακα παρὰ τῷ Πατρὶ λαλῶ. « Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με. Ἐὰν τις θέλῃ τὸ θέλημα Αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν ἢ ἐγὼ ἂν' ἑμαντοῦ λαλῶ.... Ὁ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ Πέμψαντος Αὐτόν, οὗτος ἀληθὴς ἐστιν. « Ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμός, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με Πατρὸς. » Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον Σου. « Ἀγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ, ὁ λόγος ὁ Σὸς ἀληθείᾳ ἐστιν ». — Ἰωάν ζ'. 16 — 18, η'. 38, ιδ'. 24, ιε'. 6, 14, 17.

Ὁμοιοτρόπως ὁ Κύριος ἡμῶν διώρισεν εἰδικούς ὑπ

αὐτὸν διδασκάλους, τοὺς Ἀποστολόους, καὶ ἄλλους προσέει ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅπως ὧσιν διδάσκαλοι καὶ ὑποποιομένους ἐπὶ τοῦ ποιμνίου τοῦ Κυρίου, διατάσσων αὐτούς, «*Ἰοίμαινε τὰ πρόβατά*» μου. «*Βόσκε τὰ ἀρνία μου*» Προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔδετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου [*Ἀγαπητοῦ Υἱοῦ*]. (Πράξ. κ'. 28.) Ἐν τούτοις οὐδεὶς τῶν διδασκάλων αὐτῶν ὥφειλε νὰ διδάξῃ ἰδίας αὐτοῦ διδασκαλίας, αἰτινες ἤθελον εἶσθαι μόνον «*σοφία τοῦ κόσμου τούτου*». Ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἔδει νὰ εἶναι πάντες διδασκαλοὶ τοῦ Ἰεχωβά, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν δύναται νὰ εἶναι ἀληθῶς διδάσκαλος, εἰμὴ καθ' ὅσον παρουσιάζει ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων τοὺς λόγους, τὸ σχέδιον καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ Ἰεχωβά, ὡς τὸν γνόμενον τῆς ἀληθείας καὶ ὑπεροχῆς. Τοῦτο δὲ πράττοντες ἐφιστῶσιν ἀναγκαιῶς τὴν προσοχὴν τῶν ἀνθρώπων «*εἰς τὰς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ*» καὶ «*εἰς τὰς διδασκαλίας τῶν Ἀποστολῶν*», αἱ ὁποῖαι πᾶσαι δὲν εἶναι εἰμὴ ἐκδήλωσις καὶ ὑποτύπωσις τοῦ μεγάλου καὶ αἰωνίου νόμου τοῦ Πατρὸς.

Ὅλως ἀνομοίως πρὸς τινὰς, οἵτινες τιτολόροῦσιν ἑαυτοὺς διδασκάλους σήμερον, οὔτε ὁ Κύριος ἡμῶν οὔτε οἱ Ἀπόστολοι Αὐτοῦ ἀπεπειράθησαν ἢ ἡξίωσαν δι' ἑαυτοὺς πρωτοτυπίαν. Σημειώσατε τοὺς ταπεινοὺς λόγους τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ—ὡραιότερον τῶν ὁποίων οὐδὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ, «*Ἀπ' ἑμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ μ' ὁ Πατήρ, ταῦτα λαλῶ*.» (Ἰωάν. η'. 28) Δυνάμεθα λοιπόν, ν' ἀπορήσωμεν ὅτι ὁ τόσον ταπεινὸς καὶ τόσον ὑπήκοος καὶ ὑποταγμένος εὐρεθὲς εἰς τὸν Ἰεχωβά ἠδύνατο νὰ τιμηθῇ ὡς ἐτιμήθη μὲ τόσον μεγάλην τιμὴν καὶ ἐξουσίαν, ὑπερυψωθὲς εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Πατρὸς; Ὅτι δὲ τὰ μαθήματα τὰ ὁποῖα ἐδίδαξεν οὕτως ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς τὰ ἐξέμαθεν. Αὐτὸς πρῶτος καλῶς, περὶ τούτου ἔχομεν ἀπόδειξιν αὐτὴν τὴν θεόπνευτον μαρτυρίαν, «*Καίπερ ὢν Υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν*.—Ἐβρ. ε'. 8, Φιλιπ. β'. 8.

Πρὸς τούτοις, ὁ Κύριος κατέδειξε διὰ τῶν προφητειῶν

οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὁ παρὰ τοῦ Ἀρχιδιδασκάλου Ἰεχωβά δορισθεὶς Μέγας Διδάσκαλος, ἤθελεν εἶσθαι καὶ αὐτὸς ἀκόμῃ δεδιδασγμένος παρὰ τοῦ Ἰεχωβά, καὶ ὅπως γείνη «ἐλεήμων καὶ πιστὸς Ἀρχιερεὺς» διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ δειχθῇ ἄξιος νὰ εἶναι «Ἀρχηγὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν», ἦτον ἐπάναγκες ὅπως τελειωθῇ τὴν πείραν διὰ τῶν ὁσων ἐπαθε, (Ἐβρ. β. 9 — 10) Παρατηρήσατε δὲ πόσον σιφῶς αἱ προφητεῖαι διεκήρυξαν πρὸ πολλοῦ οὗτος ὁ Κύριος ἡμῶν ἦθελεν εἶσθαι διδασκτὸς τοῦ Ἰεχωβά, καὶ ἠθέλε μάθει καλῶς τὰ παρ' αὐτοῦ μαθήματα, καὶ ἐκδηλώσει ἀγάπην πρὸς τὸν νόμον καὶ ὑπακοὴν εἰς τὸν Νομοθέτην.

«Κύριος Ἰεχωβά (Ἄδων· ἢ Ἰεχωβά) ἔδωκεν εἰς ἐμέ γλῶσσαν πεπαιδευμένων [δεδιδασγμένων], διὰ νὰ εἰξένρω πῶς νὰ λαλήσω λόγον ἐν καιρῷ πρὸς τὸν βεβαρυνμένον : ἐγείρει ἀπὸ πρῶτ' εἰς πρῶτ', ἐγείρει τὸ ὦτίον μου, διὰ νὰ ἀκούω ὡς οἱ πεπαιδευμένοι [δεδιδασγμένοι]. Κύριος ὁ Ἰεχωβά [Ἄδων· ἢ Ἰεχωβά] ἤνοιξεν ὦτίον ἐν ἐμοί, καὶ ἐγὼ δὲν ἠπέιθησα, οὐδὲ ἐστράφην ὀπίσω [ἀπὸ τῶν διδασμάτων αὐτοῦ]· τὸν ῥῶτίον μου ἔδωκα εἰς τοὺς μαστιγοῦντας, καὶ τὰς σιαγῶνάς μου εἰς τοὺς μαδίζοντας· δὲν ἔκρυπα τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ ὕβρισμῶν καὶ ἐμπνυσμάτων» — Ἡσα. ν'. 4 — 10, Ματθ. κατ'. 67. κζ'. 26, 30. Ἡσα νγ'. 11.

Δόμεν ἐπὶ πλέον ἀκράσιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου εἰς τοὺς λόγους τῆς μαρτυρίας τοῦ Κυρίου, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν προετοιμασίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ διὰ τὸ μέγα ἀξίωμα τοῦ Βασιλέως καὶ Ἀρχιερέως διὰ τὸν ἀνθρώπινον γένος:—

«Τὸ πνεῦμα τοῦ Ἰεχωβά θέλει ἀναπανθῇ ἐπ' αὐτόν.— πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως, πνεῦμα βουλῆς καὶ δυνάμεως, πνεῦμα γνώσεως καὶ φόβου [σεβασμοῦ] τοῦ Ἰεχωβά· καὶ θέλει κάμει αὐτόν δέξινον εἰς τὸν φόβον [τὸν σεβασμόν] τοῦ Ἰεχωβά, ὥστε δὲν θέλει κρίνει κατὰ τὴν θεωρίαν τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ» — διότι, λαβὼν αὐτὸς πείραν καὶ συμπαθήσας εἰς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν, δύναται ἤδη καλλίτερον νὰ βοηθήσῃ πάντας τοὺς δι' αὐτοῦ προσερχομένους εἰς τὸν Θεόν — τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ τῶρα, μετ' ὀλίγον δὲ τὸν

κόσμον κατὰ τὴν Χιλιετῇ Αὐτοῦ Βασιλείαν. — Ἦσα. υἱ' 1—10 Ἐβρ β'. 18.

Ἀλλαχοῦ δὲ πάλιν ὁ Μεσσίας παρίσταται προφητικῶς λέγων : « Ἐφανερώσεως εἰς ἐμὲ [μὲ ἔκαμες νὰ γνωρίσω] τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς » « Θέλω εὐλογεῖ τὸν Ἰεχωβὰ τὸν νουθετήσαντά με ». Αἱ ἐκφράσεις δὲ αὗται συνέχονται πρὸς ἄλλα ρητὰ τοῦ ἰδίου Ψαλμοῦ, τὰ ὁποῖα αὐτοὶ οἱ Ἀπόστολοι ἀνέφερον ὡς ἀνήκοντα καὶ ἀφορῶντα εἰς τὸν Σωτῆρα ἡμῶν, « τὸν ἀνθρώπον Χριστὸν Ἰησοῦν » (Ψαλμ. ισι'. 7 — 11). Οὕτω δὲ ἐπιβεβαιοῦνται ὑπὸ τῆς προφητείας τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ, « τὸ δὲ παιδίον [Ἰησοῦς] ἠύξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφία, καὶ χάρις [εὐλογία Θεοῦ] ἦν ἐπ' αὐτὸ . . . Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις — Λουκ. β'. 40, 52

Ἐξετάσαντες τὰ ἰσχυρότερα Γραφικὰ χωρία ἐξ ὧν παρουσιάζονται ὡς ἀποδείξεις ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἔχομεν ἤδη τὴν πεποίθησιν ὅτι αἱ Γραφαὶ δὲν καθιεροῦσιν, οὐδὲ ἀναγνωρίζουσι τὴν χρῆσιν τοῦ μεγάλου ὀνόματος Ἰεχωβὰ ὡς προσηγορικοῦ ἐπὶ οἰουδήποτε ἄλλου, ἐκτὸς τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς· εἰμεθα δὲ πεπεισμένοι ὅτι αὗται περιορίζουσι τὴν χρῆσιν τοῦ ὀνόματος τούτου καὶ ἀπαγορεύουσι τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ ἐπὶ ἄλλου.

Πᾶς τις δ' ἀφ' ἐτέρου δύναται νὰ διῶδῃ τὸ ἀρμόζον κατὰ πρέπον τῆς ἀποφάσεως τοῦ Παντοκράτορος, ὅπως Αὐτοὺς καὶ Μόνους ἀναγνωρίζηται ὡς τὸ κέντρον τῆς ἐξουσίας, σοφίας, δικαιοσύνης, ἀγάπης καὶ δυνάμεως· διότι ἐν τούτῳ ἔγκειται ἡ ἀληθεία· πᾶσα δ' οἰαδήποτε ἄλλη ἀξίωσις ἠθελεν εἶσθαι ἀναληθής, καὶ εἰς ἐπίμετρον πονηρὰ καὶ ἐπιβλαβής. Εἶδομεν δὲ ἐξ ὧν ἐν τοῖς προηγουμένοις παρεθέσαμεν Γραφικῶν ἐδαφίων, ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ ἐκ τῶν λόγων τῶν Ἀποστόλων, τοὺς ὁποίους ὁ Κύριος εἰδικῶς ἐξεπαίδενσε διὰ ζωῆς μὲν πρῶτον, ὕστερον δὲ ἐνέπνευσε κατὰ τὴν Πεντηκοστὴν διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ὅτι οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ὑπερνίκηθῃ κἂν εἴτε ὅτι ὁ Οὐράνιος Πατὴρ καὶ ὁ Οὐράνιος Υἱὸς εἰσιν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον, εἴτε ὅτι

εἶσιν ἴσοι τὴν δόξαν καὶ δύναμιν, ὥς τοῦτο διακηρύσσεται, ἄνευ οὐδεμιᾶς αὐθεντίας ἢ κύρους, εἰς τὰ σύμβολα τῆς πίστεως καὶ τὰς ἀνθρωπίνους κατηχήσεις.

Οὐχ' ἦτιον, ὅμως, ὁ Οὐράνιος Πατὴρ οὐδεμίαν ἐξεδήλωσε ζηλοτυπίαν ἀναφορικῶς πρὸς τὸ μεγαλεῖον τοῦ μεγάλου Ἀρχιδούλου Αὐτοῦ, τοῦ « Ἀγγέλου τῆς Διαθήκης, εἰς ὃν ὑμεῖς ἐδαρεσιεῖσθε »: ὅπως τοῦναντίον, ὑπερέψωσιν Αὐτὸν εἰς τὸ εἶναι Αὐτὸν δεύτερον μεθ' Ἐαυτὸν κατὰ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δύναμιν καὶ ἐξουσίαν. Δότε δὲ ἀκλόασιν εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ: « Οὐ δύναται ὁ Υἱὸς ποιεῖν ἄφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἂν μὴ τι βλέπῃ τὸν Πατέρα ποιοῦντα ἃ γὰρ ἂν Ἐκεῖνος [ὁ Πατὴρ] ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ Υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. Ὁ γὰρ Πατὴρ φιλεῖ τὸν Υἱόν, καὶ πάντα δείκνυσιν Αὐτῷ, ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. Ὅσοιερ γὰρ ὁ Πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὗτοι καὶ ὁ Υἱὸς οὕς θέλει ζωοποιεῖ. Οὐδὲ γὰρ ὁ Πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ Υἱῷ, ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν Υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν Πατέρα. Ὁ μὴ τιμῶν τὸν Υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν Πατέρα τὸν πέμψαντα Αὐτόν. — Ἰωάν. ε'. 19 — 23.

Μόνον καθ' ὅσον κατανοοῦμεν σαφῶς τὴν διακήρυξιν τῶν Γραφῶν περὶ τοῦ μεγάλου Πρωτοεργοῦ τοῦ σχεδίου τῆς Ἐξιλεώσεως καὶ Καταλλαγῆς, τοῦ Ἰεχωβά, καὶ διορῶμεν τὴν διαφορὰν τὴν μεταξὺ Αὐτοῦ καὶ τοῦ τετιμημένου Αὐτοῦ δούλου, « Τοῦ Μονογενοῦς τοῦ Πατρὸς », τοῦ « Ἀγαπητοῦ Αὐτοῦ Υἱοῦ », ἐν τῷ ἔργῳ τῆς Ἐξιλεώσεως καὶ Καταλλαγῆς — κατὰ ἰσοσῦτόν ἐσμεν δεόντως περισκευασμένοι νὰ κατανοήσωμεν τὴν φιλοσοφίαν τῆς Καταλλαγῆς. Εἰς τὴν συγκεχυμένην ἰδέαν ἣν πολλοὶ ἔχουσι περὶ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ ὀφείλεται ἐν μεγάλῳ μέτρῳ τὸ ὅ,τι πλείστοι ὅσοι Χριστιανοὶ διατελοῦσι τελείως συγκεχυμένοι, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀλήθειαν τῆς Καταλλαγῆς, καὶ συνεπείρ τούτου ἐν κινδύνῳ νὰ ἀφήσωσιν ὅπως ὀλισθήσῃ ἡ πίστις των ἐπὶ τοῦ θεμελιώδους καὶ σπουδαιοτάτου τούτου δόγματος τῆς θείας ἀποκαλύψεως.

·C Ἀπόστολος Παῦλος παρουσιάζει τὸ ζήτημα τῆς με-

ταξὺν Πατρὸς καὶ Υἱοῦ σχέσεως, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἡμετέραν ἀπολύτρωσιν λίαν σαφῶς καὶ λίαν ἐντόνως, λέγων: «Οὐδεὶς Θεὸς εἰμὶ εἰς ἀλλ' ἡμῖν εἰς Θεὸς ὁ Πατήρ, ἔξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς Αὐτόν, καὶ εἰς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' Αὐτοῦ.» (Α'. Κορθ. γ'. 4, 6). "Ὁ ἔστι, εἰς μόνος ὑπάρχει ὁ Αἰώνιος καὶ Πατοκράτωρ Θεός, ὁ Πρωτουργὸς καὶ Πηγὴ τῶν πάντων, εἰς ὃν ἡμεῖς ἀνήκομεν, καὶ εἰς μόνος Κύριος ὑπάρχει, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Οὐράνιος Πατήρ ἐνεργεῖ ἀναφορικῶς πρὸς ὅλους τοὺς διαφόρους χαρακτῆρας τοῦ σχεδίου Αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦ ὁποίου, καὶ μέσῳ τοῦ ὁποίου καὶ μόνον, ἐλάβομεν ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, διὰ πίστεως εἰς τὸ αἷμα Αὐτοῦ, καὶ προσαγωγὴν εἰς τὸν Πατέρα καὶ εἰς τὴν χάριν ἐν ἣ ἤδη ἱστάμεθα, καυχώμενοι εἰς τὴν ἐλπίδα τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ — Ρωμ. ε'. 1.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΜΕΝΗ ΔΙΑ ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑΣ—ΔΙΑ ΠΑΡΕΙΣΓΡΑΦΗΣ.

Παραλείπομεν ἐνιαυθὰ ὅπως ἐξειάσωμεν εἰς ἐπόμενα κεφάλαια τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἀξιότητα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου ὁλόκληρον τὸ ἔργον τῆς Ἐξιλίωσεως καὶ Καταλλαγῆς ἐπετελέσθη καὶ μέλλει νὰ ἐπιτελεσθῇ, — ὡς ἐπίσης καὶ τὴν εἰς αὐτὸν ἐπιδαψιλευθεῖσαν μεγάλην τιμὴν, οὐχὶ μόνον ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀπελύτρωσε τὸν κόσμον, ἀλλ' ἐπίσης τὴν μεγάλην τιμὴν καὶ τὸ μέγα ἀξίωμα, τὰ ὁποῖα ἐκέκτητο πρὶν ἢ γείνη ὁ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου. Ἐν τῷ παρόντι ἀποβλέπομεν ὅπως σαφῶς διευκρινήσωμεν ἀναφορικῶς πρὸς τὸν μέγαν Πρωτουργὸν τοῦ σχεδίου: Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ φρόνημα τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου ἐν γένει διατελεῖ μεγάλως εἰς ἀμνηχανίαν ἐμπεπλεγμένον διὰ τοῦ ὅτι εἶναι γνωστὸν ὡς «Τὸ Δόγμα τῆς Τριάδος», δόγμα, τὸ ὁποῖον καὶ οἱ μᾶλλον κεκηρυγμένοι συνήγοροί του ὁμολογοῦσιν ὅτι ὤνεν τὸ ἐννοοῦσι, καὶ οὐτε δύνανται νὰ τὸ ἀντιληφθῶσιν ἢ ἐξηγήσωσιν, ἐπιβάλλεται συνεπῶς ὅπως ἐξετάσωμεν ἐνιαυθὰ τὰ Γραφικὰ ἐκεῖνα χωρία, τὰ ὁποῖα ὑπο-

τίθενται οὗτοι προσδίδουσι χροιάν τινα εἰς αὐτό, καὶ ὑποστηρίζουσι τὴν εἰς ἀμνηχανίαν καὶ σύγχυσιν περιάγουσαν ἀνθρωπίνην αὐτὴν διδασκαλίαν, διὰ τὴν ὁποίαν οὐδεμία ἔγκυρος βάσις δύναται νὰ εὐρεθῇ ἐν τῷ Λόγῳ τοῦ Θεοῦ. Ἐπεσιτήσαμεν ἤδη τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου ἐπὶ τῶν διαφόρων Γραφικῶν ἑδαφίων, τὰ ὁποῖα ἐμφατικῶς διακηρύττουσιν ὅτι δὲν εἶναι εἰμὴ εἷς Παντοκράτωρ Θεός — οὐχὶ δύο, οὐδὲ τρεῖς, οὐδὲ περισσότεροι. Ἐπισιτῶμεν ἤδη τὴν προσοχὴν εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ λέξις «Τριᾶς» οὐδαμοῦ τῶν Γραφῶν ἀπαντᾷ, οὐδ' ἄλλη τις λέξις ἰσοβαθμίου καὶ σημασίας εὐρίσκεται, οὔτε καὶ οἰαδήποτε δήλωσις γίνεται ἐν αὐταῖς, ἥτις, καὶ ἐναντίον τοῦ ὁρθοῦ λόγου ἀκόμη ἐρμηνευομένη, νὰ παρασταθῇ ὡς σημαίνουσα τοιοῦτόν τι. Κατ' ἀλήθειαν δὲ, οἱ διακρατοῦντες τὸ δόγμα τῆς Τριᾶδος, ἀποπειρώμενοι νὰ ἐξηγήσωσι τὸ φρόνημά των, περιπλέκουσιν ἑαυτοὺς ἀπελπιστικῶς, ὡς ἐπίσης καὶ τοὺς ἀκρωμένους αὐτῶν. Διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐκθύμως ὁμολογοῦσιν ὅτι ὑπάρχει εἷς Θεὸς μόνον (διότι αἱ Γραφαὶ τοιαύτην προσδίδουσιν ἐμφασιν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, ὥστε δὲν δύναται τοῦτο νὰ παραγνωρισθῇ), ἐνῶ, ἀφ' ἑτέρου, μετὰ τῆς αὐτῆς ἐξ ἴσου προθυμίας, διακηρύττουσιν ὅτι ὑπάρχουσι τρεῖς Θεοὶ (διότι εἰς τὴν θεωρίαν ταύτην εἰσὶ παραδεδομένοι καὶ προσκεκολλημένοι διὰ «τῶν παραδόσεων τῶν πατέρων», τῶν παραδοθεισῶν τοῖς ἀνθρώποις ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς Παπωσύνης).

Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ εἶναι τοῦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρχωσι τρεῖς Θεοί, καὶ μ' ὅλον τοῦτο νὰ εἶναι εἷς μόνον Θεός; Ἐὰν ὑπάρχωσι τρεῖς Θεοί, «ἴσοι κατὰ τε τὴν δύναμιν καὶ τὴν δόξαν», ὡς διακηρύττουσιν αἱ κατηχήσεις, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν εἶναι ἀληθὲς τὸ λέγειν ὅτι ὑπάρχει εἷς Θεὸς μόνον. Ἐὰν δὲ ὑπάρχη μόνον «εἷς Θεός, ὁ Πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα», ὡς ὁ ἀπόστολος Παῦλος διαβεβαίῳι, καὶ ἐὰν, ὡς αὐτὸς ὁ Κύριος Ἰησοῦς διεδήλωσεν, ὁ Πατήρ εἶναι μείζων τοῦ τιμιμημένου Αὐτοῦ Υἱοῦ, καὶ ἐὰν ὁ Πατήρ ἀνέστησεν τὸν Ἀγαπητὸν Αὐτοῦ Υἱὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ ὑπερύψωσεν, ἐτίμησεν Αὐτόν, καὶ ἡτοίμασε δι' αὐτόν Βασιλείαν, καὶ ἐὰν ὁ Υἱὸς μέλλῃ νὰ παραδώσῃ καὶ πάλιν

εἰς τέλος τὴν Βασιλείαν εἰς τὸν Πατέρα, ἵνα ἢ ὁ Πατήρ τῷ πάντα ἐν πᾶσι, τότε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀληθεύῃ τὸ διὰ ὑπάρχωσι διύφοροι ἰσοδύναμοι Θεοί. Ἐντούτοις, εἰς τὸ ἐπόμενον κεφάλαιον θέλομεν καταδείξει πειστικῶς ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι Θεός, ἀλλ' ὅτι, καίτοι δέον νὰ τιμῶμεν Αὐτὸν ὡς τιμῶμεν τὸν Πατέρα, καὶ οἱ τιμῶντες Αὐτὸν τιμῶμεν τὸν Πατέρα τὸν δοξάσαντα καὶ ὑπερυψώσαντα Αὐτόν, οὐχ' ἦτοιν ὁμοῦς ἢ ὁμόφωνος τῶν Γραφῶν μαρτυρία ἐμφατικώτατα διαβεβαίωσι ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰμὴ εἰς μόνον Παντοκράτωρ Θεός, ὁ Πατήρ πάντων. Καί, ὡς ὁ Ἀπόστολος ἀποφαίνεται, «Κεφαλὴ τῆς γυναικὸς ἐστὶν ὁ ἀνὴρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ ἀνδρὸς ὁ Χριστός, καὶ κεφαλὴ τοῦ Χριστοῦ ὁ Θεός.» — Α'. Κοριθ'. ια'. 3.

Ὑπάρχει ἐντούτοις ἐν χωρίον, καὶ μόνον ἐν, ἐν ταῖς Γραφαῖς, τὸ ὁποῖον φαίνεται κατὰ τινα βαθμὸν ὑπαινισσόμενον τὸ δόγμα τῆς Τριάδος Θεῶν· ἀλλὰ τὸ χωρίον αὐτὸ ἀνομολογεῖται σήμερον παρὰ πάντων τῶν φιλολόγων ὡς νόθον καὶ παρείσακτον. Συνεπεία δὲ τούτου παραλείπεται παρὰ πάντων τῶν κριτικῶν ἐκδόσεων τοῦ Ἑλληνικοῦ κειμένου τῆς Κ. Διαθήκης, ὡς ἐπίσης καὶ παρὰ τῶν ἀνατεθεωρημένων μεταφράσεων αὐτῆς εἰς ἄλλας γλώσσας, καίτοι οἱ μεταφρασταὶ αὐτῶν, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, ἤσαν πάντες Τριαδιστᾶί, ἢ ὁπαδοὶ τοῦ δόγματος τῆς Τριάδος. Καὶ ἐνῶ θὰ ἐπεθύμουν οὗτοι βεβαίως νὰ διακρατήσωσιν ἐν τῷ κειμένῳ τὸ ἐν λόγῳ ρητόν, ὡς τὸ μόνον Γραφικὸν ἔρεισμα τοῦ δόγματος τούτου (καὶ ὡς τοιοῦτον ἀκόμη λίαν ἀτελὲς ὅσον ἀφορεῖ τὴν διατύπωσιν τοῦ ζητήματος), ἐντούτοις δὲν ἠδύναντο νὰ πράξωσι τοῦτο εὐσυνειδήτως.

Τὸ ὅτι τὸ χωρίον τοῦτο εὐρίσκεται εἰς τὸ παρ' ἡμῖν, οὕτω καλούμενον, Textus Receptus, ἢ Παραδεδεγμένον Ἑλληνικὸν κείμενον, οὐδεμίαν τοῦτο ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος τοῦ χωρίου, διότι τὸ ἐν λόγῳ κείμενον, ὃν ἐκδόσεις τοῦ Elzevir, κατὰ τὸ 1633, κατηργήθη ἐπὶ τῇ βάσει Ἑλληνικῶν χειρογράφων κατὰ πολὺ μεταγενεστέρων ἐκείνων τὰ ὅποια ἀνεκαλύφθησαν μετὰ ταῦτα. Διότι, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἑκατοντάδες ὅλαι ἀρχαίων Ἑλληνικῶν χειρογράφων

ἀνεκαλύφθησαν εἰς Βιβλιοθήκας κλπ., ἀλλ' οὐδὲν ἐξ αὐτῶν, προγενέστερον τῆς ἐβδόμης ἑκατονταετηρίδος, ἐμπεριέχει τὴν περικοπὴν ταύτην, ἣτις παρίσταται ὡς εὐνοοῦσα τὸ δόγμα τῆς Τριάδος. Συνεπῶς οὐδὲ ἀρνοῦνται σήμερον οἱ φιλόλογοι, ἀδιακρίτως Ἐκκλησιαστικῶν διαφορῶν εἰς ἃς ἕκαστος αὐτῶν ἐνδέχεται νὰ ἀνήκη, οἷον ἡ νόθος ἐκείνη περικοπὴ παρενεβλήθη ἐν τῷ κειμένῳ ὅπως προσδῶσῃ κύρος καὶ ὑποστήριξιν εἰς τὸ δόγμα τῆς Τριάδος, εἰς καιρὸν καθ' ὃν ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ δόγματος τούτου ἐπεκράτει ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ὅποτε οἱ συνήγοροι τοῦ δόγματος τῆς Τριάδος περιῆλθον εἰς ἀμηχανίαν καὶ στενοχωρίαν ἐνώπιον τῶν ἀντιπάλων των, διότι οὐδεμίαν εἶχον Γραφικὴν μαρτυρίαν ὅπως προσάγωσιν εἰς ἀπόδειξιν τῆς θεωρίας των. Τὸ νόθον αὐτὸ χωρίον θὰ ἔχῃ παρεμβληθῇ, ἀναμφιβόλως, παρὰ τινος ἄγαν ζηλωτοῦ μοναχοῦ, ὅστις ἦν ὑπερβέβαιος ὁ ἴδιος περὶ τοῦ δόγματος τούτου, καὶ ἐσκέφθη οἷον τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον διέπραξε σφάλμα μὴ ἀναγράψαν τὸ ζήτημα ἐν ταῖς Γραφαῖς : Ὁ σκοπὸς αὐτοῦ, ἀναμφιβόλως, ἀπέβλεπε νὰ βοηθήσῃ τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἀλήθειαν νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τῆς δυσχερείας διὰ τῆς διαπράξεως ὑπ' αὐτοῦ ἀπάτης καὶ δόλου. Ἀλλὰ πᾶσα τοιαύτη εἰσήγησις, συνεπάγουσα ὡς συμπέρασμα οἷον ὁ Θεὸς δὲν παρέδωκεν ἡμῖν πλήρη ἀποκάλυψιν, «ἵνα ἄριστος ἢ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐζηρτισμένος», καὶ οἷον αὕτη ἔχει ἀνάγκην προσθηκῶν, εἰσιν ἐκ τοῦ Ἐχθροῦ, ὡς ἐπίσης ἦν καὶ ἡ ἐν λόγῳ εἰσήγησις, οἷον ἡθέλεν εἶσθαι πρὸς πόνον νὰ διαπράξῃ τις κακόν, πλαστογραφίαν, ὅπως προέλθῃ οὕτως ἀγαθόν, καὶ ἐπανορθωθῇ τὸ σφάλμα τοῦ Παντοδυνάμου. Ὁ μοναχὸς ἀντιγραφεὺς ἢ ὁ ἱερεὺς, ὅστις διέπραξε τὴν τοιαύτην πλαστογραφίαν, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐβδόμης ἑκατονταετηρίδος, εἶναι μεγάλως ὑπόλογος διὰ τε τὴν εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ τολμηθεῖσαν προσθήκην, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τὴν κακὴν ἐπίδρασιν ἣν αὕτη ἔσχεν ἐπὶ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ὅστις λαός, ἀναζητῶν καὶ ἐρευνῶν διὰ τὴν ἀλήθειαν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου παρεπλανᾶτο διὰ τῆς πλαστογραφίας του ταύτης.

Ἡ νόθος αὕτη παρεισαγωγή εὐρίσκεται εἰς Α'. Ἰωάν.

ε'. 7, καὶ συνίσταται ἐκ τῶν λέξεων, «τρεῖς εἶδιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατήρ, ὁ Λόγος, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα. Καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἐν εἰσι· καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ». Αἱ λέξεις αὗται διὰ ἐκβληθῶσιν ἐκ τοῦ κειμένου, ἀφίνουσιν αὐτὸ ἀπλούστατον καὶ λίαν εὐνόητον, καὶ ἐν πλήρει ὁμοφωνίᾳ πρὸς ὅλα τὰ λοιπὰ Γραφικὰ χωρία ἀλλὰ μὲ τὰς λέξεις ταύτας ἐν τῷ κειμένῳ, ὡς αὗται ἴστανται ἐκεῖ ἐπὶ αἰῶνας, δι,τι παράγεται ἐξ αὐτῶν εἶναι μόνον σύγχυσις, διότι δι᾽σχρίζονται παραλογισμόν. Ἐπὶ παραδείγματι, μὲ τὰς ἀνωτέρω λέξεις ἐν τῷ κειμένῳ, τὸ προκύπτειν ἐκ τούτων νόημα εἶναι δι,τι ὁ Πατήρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐνοῦνται ἢ συμφωνοῦσιν ὅπως μαρτυρήσωσιν ἐν τῷ οὐρανῷ, δι,τι δηλ. ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Χριστός. Ὅποῖος παραλογισμός! Τίς ἀγνοεῖ ἐκεῖ, ἐν τῷ οὐρανῷ τὸ γεγονός δι,τι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Χριστός; Διὰ ποίους, λοιπόν, θὰ ἦτο ἀνάγκη ὥστε ὁ Πατήρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα νὰ μαρτυρήσωσι τὴν μαρτυρίαν ταύτην; Δι' οὐδένα! Ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς εὔρε κατάλληλον τὸ μέρος ὅπως παρεισαγάγῃ τὸ ἑαυτοῦ ἔργον τῆς παραφθορᾶς τῆς ἀληθείας, καὶ εὔρε πρὸς τοῦτο ὑπηρέτην πρόθυμον, ὅπως τὸν ὑπηρετήσῃ.

Εἵπομεν ἀνωτέρω δι,τι ἡ νόθος αὐτῇ περικοπῇ παραλείπεται ἐκ τῶν νεωτέρων κριτικῶν ἐκδόσεων τοῦ Ἑλληνικοῦ κειμένου, ὡς καὶ ἐξ ὅλων τῶν ἀνατεθεωρημένων ἐκδόσεων πολλῶν μεταφράσεων τῆς Κ. Δ. οἶαι, ἐπὶ παραδείγματι, αἱ Ἀγγλικαὶ τοιαῦται, Ἀνατεθεωρημένη Ἑκδοσις (Revised Version), Ἡ ἐμφατικὴ Δίγλωττος (Ἑλληνο-Ἀγγλική), ἡ μετάφρασις τῆς Γραφῆς ὑπὸ Young, καὶ ἡ μετάφρασις τῆς Ἀμερικανικῆς Βιβλικῆς ἐνώσεως, καὶ ἡ οὕτω καλουμένη Βελτιωμένη Ἑκδοσις (Improved Version) Ἡ τελευταία αὕτη, ἐπάγεται ἐπὶ τῆς περικοπῆς ταύτης τὰ ἐξῆς:—

Τὸ ἐδάφιον τοῦτο, τὸ περὶ τῶν Οὐρανίων Μαρτύρων, δὲν ἐμπεριέχεται εἰς οὐδὲν Ἑλληνικὸν χειρόγραφον γραφὲν πρὸ τοῦ πέμπτου αἰῶνος. Οὐδ' ἀναγράφεται παρὰ τινος τῶν Ἑλλήνων Ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων, οὐδὲ παρὰ τινος τῶν πρώτων Λατίνων πατέρων, καὶ καθ' ὃν χρόνον ἂ-

κῶμη τὰ ζητήματα τὰ ὅποια οὗτοι ἐπραγματεύοντο ἤθελον ὁδηγήσει αὐτοὺς, φυσικῶς, εἰς τὸ νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν αὐθεντίαν του : ἐπεται, ὅθεν, διὰ τὸ χωρίον τυγχάνει πασιδήλως νόθον.»

Ἡ δὲ Κριτικὴ Ἑρμηνεία τοῦ Lang, λόγον ποιούμενη περὶ τοῦ νόθου αὐτοῦ χωρίου, λέγει:—

«Οἱ λόγοι οὗτοι ἐλλείπουσιν ἐξ ὧν τῶν Ἑλληνικῶν κωδίκων, ὡς ἐπίσης ἐκ τοῦ Συναϊτικοῦ Κώδικος (τοῦ ἀρχαιοτέρου τῶν γνωστῶν Ἑλληνικῶν χειρογράφων), καὶ ἐξ ὧν τῶν ἀρχαίων ἐκδόσεων (Κ.Δ.), συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Λατινικῆς τοιαύτης, καὶ τῶν μέχρι τοῦ ὀγδόου αἰῶνος ὁμοίων. Εἰς χειρόγραφα δὲ ἀπὸ τοῦ καιροῦ ἐκείνου καὶ ἔφεξῃς γραφέντα, οὗτοι ἀπαντῶσι κατὰ τρεῖς διαφοροὺς παραλλαγάς. Μεθ' ὧν δὲ τὰς περὶ Τριάδος φιλονεικίας, οἱ λόγοι οὗτοι δὲν ἀναφέρονται παρ' ἐνὸς καὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων Πατέρων, ἢ παρ' οἰουδήποτε ἐκ τῶν ἀρχαίων Λατίνων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.»

Τὸ δὲ Ἑλληνο-Αγγλικὸν Ταμεῖον τοῦ Hudson λέγει:

«Οἱ λόγοι οὗτοι δὲν εὗρίσκονται εἰς οὐδὲν Ἑλληνικὸν χειρόγραφον τῶν πρὸ τοῦ 15ου ἢ 16ου αἰῶνος, οὐδὲ εἰς οὐδεμίαν προγενεστέραν μετὰ φαρσιν.»

Τὸ χωρίον καταγγέλλεται ὡς παρείσακτον καὶ παρ' ἄλλων ἀνδρῶν εἰς τὴν Γραφικὴν φιλολογίαν ἀσχολουμένων, καὶ ἀνεγνωρισμένης ἀξίας προσώπων, οἱ οἱ ἐξῆς:—Sir Isaak Newton, Benson, Clark, Horne, Griesbach Tischendorf Tregelles, Lachman καὶ Alford. Ὁ τελευταῖος οὗτος λέγει:

«Ἐκτός τοῦ εἶναι πρόκειται ν' ἀκολουθήσωμεν καθαρὰν ἰδιοτροπίαν εἰς τὴν κριτικὴν τοῦ ἱεροῦ κειμένου, δὲν ὑπάρχει σικιά τις ἄλλη ὀρθοῦ λόγου, ὥστε νὰ ὑποθέσωμεν τὸ χωρίον αὐτὸ γνήσιον.»

Ὁ δὲ Κων)ῆκος Tischendorf λέγει

«Τὸ νὰ ἐξακολουθῇ ἡ νόθος αὕτη προσθήκη δημοσιευομένη ὡς μέρος τῆς Ἐπιτολῆς τοῦτο θεωρῶ ὡς ἀσέβειαν.»

Ὁ δὲ Καθηγητὴς T. B. Woolsey ἐρωτᾷ:—

Δὲν ἐπιβάλλεται ἡμῖν ὡς ἀπαιτησις ὑπὸ τοῦ τοῦ ἀληθείας καὶ εὐσεβείας ὅπως ἐν τοιοῦτον ἐδάφιον ἀπαλειφθῇ ἐκ τῶν Ἀγγλικῶν ἡμῶν Γραφῶν, — ἐδάφιον τὸ ὁποῖον ὁ Λούθηρ δὲν ἠθέλησε ν' ἀναγράψῃ εἰς τὴν μετάφρασίν του, καὶ τὸ ὁποῖον δὲν εἰσεχώρησεν εἰς τὴν Γερμανικὴν Γραφὴν ὥς σχεδὸν πενήκοντα ἔτη μετὰ τὸν θάνατόν του;»

Καὶ ὁ ἐρμηνευτὴς Adam Clarke, σχολιάζων ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ χωρίου, ἐπάγεται:—

«Τὸ χωρίον τοῦτο πιθανὸν δὲν εἶναι γνήσιον. Ἐλλείπει ἀπὸ παντὸς χειρογράφου τῆς ἐπιστολῆς ταύτης γεγραμμένου πρὸ τῆς ἀφευρέσεως τῆς τυπογραφίας, ἰδιαιτέρας ἐνὸς μόνου, τοῦ Κώδης Montfortii, τοῦ εὐρισκομένου ἐν τῷ Τριαδικῷ Κολλεγίῳ (Trinity College) τοῦ Δουβλίνου. Οἱ λοιποὶ Κώδης, οἵτινες παραλείπουσι τὸ χωρίον αὐτό, συμποσούνται ἐν ὅλῳ εἰς ἑκατὸν εἰκοσίαι. Ἐλλείπει ἐπίσης ἐκ τῆς Συριακῆς καὶ ἐξ ὅλων τῶν Ἀραβικῶν, Αἰθιοπικῶν, Κοπτικῶν, Σαχαδικῶν, (Sahadic) Ἀρμενικῶν, Σλαβονικῶν κλπ. ἐκδόσεων, ἐνὶ λόγῳ ἐξ ὅλων τῶν ἀρχαίων ἐκδόσεων, ἐκτὸς μόνως τῆς Βουλγάτας, καὶ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς ἀκόμη πλεῖστα ἀρχαιότατα διωρθωμένα ἀντίτυπα δὲν τὸ ἀναγράφουσι. Παραλείπεται ὡσαύτως παρ' ὅλων τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων Πατέρων, καὶ προσέτι παρὰ τῶν πλείστων Λατίνων τοιούτων.»

Ὁ Ἰωάννης Wesley, ὁ ἰδρυτὴς τῆς Μεθοδιστικῆς Ἐκκλησίας, ἠγωνίσθη νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ δόγμα τῆς Τριάδος. ἐντούτοις, εἰς ἓν ἐκ τῶν κηρυγμάτων αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ ἑδαφίου ἀνέφερε τοὺς λόγους τοῦ Σερβέτου: — «Δὲν μοι τὸ ἐπιτρέπει ἡ συνείδησις νὰ μεταχειρισθῶ τὰς λέξεις «τριάς» καὶ «πρόσωπα», διότι δὲν εὗρισκω τοὺς ὅρους τούτους ἐν τῇ Γραφῇ». — Εἰς τὰς φράσεις δὲ ταύτας ὁ Wesley προσέθηκε, «θὰ ἐπεθύμουν μᾶλλον νὰ ἐπιμείνω ἐπὶ τῶν ἀμέσων λόγων, ἄνευ οἰασομένης ἐξηγήσεως, ὡς οὗτοι κεῖνται ἐν τῷ κειμένῳ». Οὗτος ἐπεδόθη ν' ἀποδείξῃ τὸ περὶ Τριάδος δόγμα ὡς ἀληθές, διότι ἐπίστευεν οὖν τὸ νόθον αὐτὸ χωρίον ἦν γνήσιον, καθότι μόλις ἐσχάτως ἐγενόμεθα κάτοχοι θετικῶν πληροφοριῶν ἐκ τῶν ἀρχαίων χειρογράφων τῆς Γραφῆς. Ἐπὶ παραδείγματι, καθ' ὃν χρόνον ἐγένετο ἡ Ἀγγλικὴ μετάφρασις τῆς Γραφῆς, ἡ τοῦ Βασιλέως Ἰακώβου, ἡ Κοινὴ Ἑκδοσις ἀποκαλουμένη (1611 μ. Χ.), οἱ μεταφρασταὶ εἶχον εἰς τὴν διάθεσιν των ὀκτὼ καὶ μόνον Ἑλληνικὰ χειρόγραφα, καὶ οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἦτο χρονολογίας προγενεστέρως τῆς τοῦ δεκάτου αἰῶνος. Σήμερον ὅμως ὑπάρχουσι περὶ τὰ ἐπτακόσια χειρόγραφα, τινὰ τῶν ὁποίων, καὶ εἰδικῶς τὸ Σιναιτικὸν χειρόγραφον καὶ τὸ Βατικανικὸν τοιοῦτον, Ἀριθ. 1209, εἶναι ἴαν ἀρχαῖα, ἀνερχομένης τῆς ἡλικίας αὐτῶν εἰς περὶ τὰ 350 μ. Χ.

Ἡ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΓΡΑΦΩΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΟΣ ΑΥΤΩΝ.

Καταφανῆς διάκρισις δέον νὰ ὑφίσταται μεταξὺ ὁμολογίας πίστεως εἰς τὴν περὶ Τριάδος διδασκαλίαν, καὶ ὁμολογίας πίστεως εἰς τὴν Ἑνότητα τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς, Ἰεχωβά, καὶ τοῦ Οὐρανίου Αὐτοῦ Υἱοῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τὸ περὶ Τριάδος δόγμα πρεσβεύει ὅτι ὁ Πατὴρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, «εἰσιν ἕν Πρόσωπον, ἴσοι τὴν τε δόξαν καὶ δύναμιν», ὡς τοῦτο ἐκτίθεται εἰς τὰ σύμβολα τῆς πίστεως τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ Γραφή ἀφ' ἑτέρου, καίτοι καταδεικνύει τὴν ἀπόλυτον Ἑνότητα τὴν μεταξὺ Πατρὸς, Υἱοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τὰς διαφορὰς φάσεις τοῦ μεγάλου σχεδίου τῆς σωτηρίας, ἐντονώτατα ὅμως ἀποκρούει τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς εἰσιν ἕν πρόσωπον· ἀρνεῖται ὅτι εἶναι ἴσοι κατὰ τὴν μεγαλειότητα καὶ δύναμιν, εἰμὴ ὡς προηγουμένως καιεδείχθη, ὅτι ὁ Πατὴρ ἐδόξασε τὸ Υἱὸν Αὐτοῦ, ὑπερύψωσεν Αὐτὸν καὶ ἐχαρίσατο Αὐτῷ ὄνομα ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ὄνομα, ἐκτὸς τοῦ ἰδίου Αὐτοῦ ὀνόματος, — καταστήσας Αὐτὸν ἀντιπρόσωπον Αὐτοῦ ἐν τῇ ἐνασκήσει «πάσης ἐξουσίας ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς». Πᾶσαι αἱ Γραφαὶ συμφωνοῦσι, δι' ὧν λέγουσιν ἐπὶ τοῦ γεγονότος, ὅτι ὁ Πατὴρ ἀπέστειλε τὸν Υἱὸν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ὅτι ὁ Υἱὸς, ὑπὲρ τῆς χαρᾶς τῆς ἐνώπιον Αὐτοῦ τεθείσης παρὰ τοῦ Πατρὸς, ὑπέμεινε σταυρὸν, καταφρονήσας τὴν αἰσχύνην, καὶ ὅτι Αὐτὸς ἦν ὁ πρῶτος καὶ Μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Πατρὸς· ὅτι δὲ ἀφοῦ θὰ ἔχη πλέον συντελέσει τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἔδωκεν εἰς Αὐτὸν νὰ κάμῃ, θὰ παραδώσῃ τότε τὴν Βασιλείαν τῆς γῆς, κατὰ τὸ τέλος τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος, εἰς τὸν Πατέρα : Εἰς ταῦτα προσθέσατε ἤδη καὶ τὰς διακηρύξεις, ἐφ' ὧν ἤδη ἐπεστήσαμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν, καὶ ἐν ταῖς ὁποίαις ὁ Υἱὸς, ἐν πλήρη χαρᾷ, ἀναγνωρίζει ὅτι «ἐξῆλθε παρὰ τοῦ Πατρὸς», ὅτι «δὲν ἦλθε νὰ κάμῃ τὸ ἴδιον Αὐτοῦ θέλημα, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς, ὅτι ἡ δύναμις τὴν

ὅποιαν ἐνήσκει ὅτι ἦτο δῆλα ἰδική του, ἀλλὰ ἡ δύναμις τοῦ Πατρὸς. Σημειώσατε ἐπίσης τὴν δήλωσιν Αὐτοῦ «ὁ Πατήρ μείζων μου ἐστί», καὶ τὴν διακήρυξιν τῆς προφητείας ὅτι Αὐτὸς εἶναι ὁ Ἄγγελος ἡ ὑπερέτης τῆς Διαθήκης, καὶ οὐχὶ ὁ Ποιητὴς τῆς Διαθήκης· καὶ πρὸς τοῦτοις τὰς ἐπανειλημμένας διακηρύξεις τῶν Γραφῶν τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὅτι Αὐτὸς εἶναι ὁ Μεσίτης τῆς Νέας Διαθήκης — ὁ μόνος Μεσίτης μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, «ὁ ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ δὸς ἐαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων». Αἱ διάφοροι αὗται Γραφαί, ὅλαι ὁμοῦ καὶ ἐν πλήρει πρὸς ἀλλήλας συνεπέα καὶ ἁρμονία, διδάσκουσι διάκρισιν προσώπου, δόξης καὶ δυνάμεως, μετὰ τοῦ Οὐρανοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Οὐρανοῦ Αὐτοῦ Υἱοῦ· ἀλλ' ἐπίσης τὴν μετὰ τῶν ἀνθρώπων ὑπάρχουσαν μᾶλλον ἀπόλυτον καὶ βαθεῖαν ἐνότητα σχεδίου, θελήσεως καὶ σκοποῦ: καθότι ὁ Υἱὸς ἦν ἄξιος νὰ γείνη ὁ ἐκτελεστής τοῦ μεγάλου σχεδίου τοῦ Ἰερωβᾶ, διότι οὐδεμίαν εἶχεν ἰδίαν αὐτοῦ θέλησιν, ἀλλ' ἀπληροῦν τὴν ἰδίαν αὐτοῦ θέλησιν ὅπως πληρωθῇ διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Πατρὸς καὶ ποιῇ τὸ θέλημα Αὐτοῦ ἐν παντί. — Ἰωάν. σί'. 38, 39.

Ἄλλ' αὐταί, ἐπὶ πλέον, αἱ λέξεις «Πατήρ» καὶ «Υἱός» ὑπεμφαίνουσι διαφοράν, καὶ ἀναιροῦσι τὸ περὶ τριάδος καὶ ταυτοῦτος προσώπων φρόνημα, διότι ἡ λέξις «Πατήρ» σημαίνει ζωοδότης, ἐνῶ ἡ λέξις «Υἱός» σημαίνει τὸν λαβόντα τὴν ζωὴν παρ' ἄλλου τινός· Ὁ Οὐράνιος Πατήρ παρ' οὐδενὸς ἔλαβε τὴν ζωὴν. Αὐτὸς εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, οὐχὶ μόνον ὡς πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, τὸν Μονογενῆ Αὐτοῦ Υἱόν, ἀλλὰ δι' αὐτοῦ ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, καὶ ὡς πρὸς πάντα τὰ λοιπὰ κτίσματά του. Ταῦτα δὲ πάντα εἶσιν ἐν πλήρει ὁμοφωνίᾳ πρὸς τὸ ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος κεφαλαίου Γραφικὸν ρητόν, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ Ἀπόστολος σαφῶς καὶ ἐντόνως ἀποκηρύττει τὴν ἰδέαν τοῦ ὅτι ὁ Πατήρ καὶ ὁ Υἱὸς εἰσιν ἐν πρόσωπον, ἢ ἐν τῇ δυνάμει καὶ ἐξουσίᾳ, λέγων, «Ἡμῖν εἰς Θεός, ὁ Πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα; καὶ εἰς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα».

Ὁ λογικὸς ἀναγνώστης δὲν δύναται ἢ ν' ἀναγνωρίσῃ ἁμέσως τὴν Γραφικὴν ἁρμονίαν καὶ ἀπλότητα τῆς ἐν-

ταῦθα ἐκτεθείσης ἀλόφειας τοῦ ζητήματος, ἐνῶ, ἀφ' ἑτέρου, πάντες θ' ἀνομολογήσωσιν ὅτι ἡ περὶ Τριάδος διδασκαλία εἶναι ἀνεπίδεκτος λογικῆς κατανοήσεως ἢ ἐξηγήσεως. Οἱ μᾶλλον θερμότεροι συνήγοροι ταύτης ἀνομολογοῦσι τοῦτο· ἀντὶ δὲ νὰ προσπαθήσωσιν ὅπως κατορθώσωσι τὸ ἀδύνατον καὶ ἐξηγήσωσι τὴν θεωρίαν τῶν ταύτης, οἷτοι ἀποφεύγουσι τὴν συζήτησιν, ἀξιοῦντες ὅτι τὸ περὶ Τριάδος δόγμα εἶναι «Μέγα μυστήριον», ἀνεξήγητον Ἀλλό, παράδοξον εἶπεν, ἡ διδασκαλία αὕτη περὶ τριῶν Θεῶν ἐν ἐνὶ Θεῷ, ἣτις οὐχὶ μόνον οὐδὲν Γραφικὸν ἔρεισμα κέκτηται, ἀλλὰ καταπολεμεῖται ὑπὸ τῶν Γραφῶν ἀπὸ τῆς Γενέσεως μέχρι τῆς Ἀποκαλύψεως, ἀμέσως τε καὶ ἐμμέσως, καὶ ἡ ὁποία εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀντίκειται εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, ὥστε νὰ εἶναι ὅλως παράλογος, διατελεῖ οὐχ ἥτιον ἰσχυρῶς διακρατουμένη διδασκαλία μεταξὺ τῶν λεγομένων Εὐαγγελικῶν ἢ Διαμαρτυρομέων — ἐκείνων; τοῦτέσιν, οἵτινες ὁμολογοῦσι πίστιν εἰς τὴν Γραφὴν καὶ μόνον, καὶ διαμαρτύρονται κατὰ πάσης ἄλλης διδασκαλίας μὴ ἀπαντήσεως ἐν αὐτῇ. Διὰ τί τοῦτο; Ἀπαντῶμεν, ὅτι τοῦτο εἶναι ἐν ἐκ τῶν σκοτεινῶν μυστηρίων, διὰ τῶν ὁποίων ὁ Σατανᾶς, μέσω τοῦ Παπισμοῦ, ἐπεσκόπισε τὸν Λόγον καὶ χαρακτῆρα καὶ σχέδιον τοῦ Θεοῦ, ὡς εἶναι γεγραμμένον, «Ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάζειν τὸν φωτισμὸν τοῦ Εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ». Ἐπέθεσεν οὗτος ἐπὶ τοῦ δυστυχοῦς κόσμου τελείαν τύφλωσιν, καὶ δογματικοὺς πέπλους, σκοτίσας τὴν βυβλὴν, καὶ τεκταινόμενος ψευδῇ μυστήρια, ὅπως ἐμποδισῇ ἐκείνους οἵτινες εὗρον τὸν Κύριον, ὅπως φθάσωσιν εἰς σαφὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας — Β'. Κορθ. δ'. 4

Ποῖον ὁμως ἐνδιαφέρον ἡδύνατο νὰ αἰσθάνηται ὁ Σατανᾶς ἐπιπροσθέτων οἷγλῃν εἰς τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ; Δὲν εἶναι ἔργον αὐτοῦ τὸ νὰ μειώσῃ μᾶλλον τὴν δόξαν τοῦ Χριστοῦ; Ἀπαντῶμεν ὅτι, ἡ ἀνέκαθεν πολιτεία τοῦ Σατανᾶ ἦν νὰ παραμορφῇ τὴν ἀλήθειαν, νὰ διαστρέφῃ τὴν Γραφὴν, καὶ κάμῃ ὥστε αἱ διδασκαλῖαι οὐτῆς νὰ παρίστανται παράλογοι καὶ ἀντιφάσκουσαι πρὸς ἑαυτάς,

ὅπως παρακωλύσῃ οὕτω τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τοῦ νὰ ἴδῃ τὴν μεγάλην ὠραιότητα, λογικότητα καὶ ἁρμονίαν, αἵτινες ἐνυπάρχουσιν ἐν τῷ θεῷ σχεδίῳ καὶ Λόγῳ. Ὅσον δὲ περισσοτέρας ἀτοπίας ἤθελε δυνηθῇ ὁ Σατανᾶς νὰ συνυφάνῃ εἰς τὰς περὶ Δημιουργοῦ ἀνθρωπίνους δοξασίας, τόσον εὐχερέστερον θὰ κατορθώσῃ τὸ νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας καὶ λατρείας τοῦ Θεοῦ τοὺς ὁρθῶς καὶ λογικῶς σκεπτομένους ἐκ τῶν ἀνθρώπων· ἀναλόγως δ' ἐπίσης, ὅσον περισσότερον παράλογα καὶ ἀτοπα ἐπιτυγχάνει νὰ καταστήσῃ τὰ ἀνθρώπινα σύμβολα πίστεως, κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον καταστρέφει τὴν ἀληθῆ πίστιν μεταξὺ ἐκείνων οἵτινες πρεσβεύουσι τὰ σύμβολα ταῦτα, καὶ κατὰ τοσοῦτον προάγει τὴν ἀπλήν εὐπιστίαν, ἀντὶ τῆς γνησίας πίστεως.

Τοιοῦτοτρόπως, ὅθεν, ἐπὶ αἰῶνας ὅλους ὁ μέγας ἐκθρὸς εἰργάσθη λίαν ἐπιτυχῶς ὅπως ἀποστερήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν ὅλων τῶν λογικευομένων προσώπων, καὶ συναθροίσῃ ἐν αὐτῇ τὴν μᾶλλον εὐπιστον καὶ θεισιδαίμονα καὶ παραλογιζομένην τάξιν ἀνθρώπων. Ἐπεκάλυψε δὲ πρὸς τοῦτο καὶ ἀπέκρυψέ τινας τῶν μᾶλλον πολυτιμωτέρων ἀληθειῶν ὑπὸ τὰς μᾶλλον εὐπροσώπους καὶ ἀηδεῖς πλάνας, ὥστε ἡ πρόοδος τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἐγένετο κατ' ἀναλογίαν λίαν βραδεία. Ἀλλά, δόξα τῷ Θεῷ, ζῶμεν ἤδη εἰς καιρὸν καθ' ὃν ὁ πέπλος τῆς ἀμαθίας διαλύεται, καὶ καθ' ὃν ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ μαρτυρεῖται νὰ σιτρέφῃ τὸ βλέμμα του μακρὰν τῶν κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς αἰῶνας, καὶ πρὸς καταδούλωσιν αὐτῶν, ἐξυφανθέντων συμβόλων αὐτῶν τῆς πίστεως, καὶ ἀντιβλέπει εὐθὺς πρὸς αὐτὸν τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ. Πλὴν, φεῦ, ὁ καιρὸς οὗτος ἦλθε πολὺ ἄργα διὰ πολλοὺς, ἰδίως τοὺς κατὰ κόσμον σοφοὺς, διότι οἱ τοιοῦτοι ἔχουσιν ἤδη ἐπὶ τοσοῦτον ταῦτίσει τὰ σύμβολα τῆς πίστεως πρὸς αὐτὴν τὴν Γραφήν, ὥστε, ἀπορρίπτοντες τὰ πρῶτα, ἀπορρίπτουσι μετ' αὐτῶν ἐπίσης καὶ τὴν δευτέραν· ἀντὶ δὲ νὰ ἐκζητήσωσιν ἀληθὲς φῶς ἐκ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ρέπουσι μᾶλλον εἰς τὸ νὰ μὴ ἀναγνωρίσωσι καὶ ἀπορρίψωσιν αὐτόν, ἐπιστηριχθῶσι δὲ εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀντίληψιν — εἰς τὰς ἀνθρωπίνους φιλοσοφίας.

Ἐντεῦθεν δὲ ὁ λόγος δι' ὃν ἡ Ἀνωτέρα λεγομένη Κρι-

τική, ἡ θεωρία τῆς Ἐξελέξεως, ἡ Χριστιανικὴ Ἐπιστήμη, ἡ Θεοσοφία καὶ ἄλλαι θεωρίαι ἀρνούμεναι τὰς Γραφάς, προσοδεύουσι σήμερον ἄλματιθδόν, ἐνῶ τὰ ἀρχαῖα αὐτὰ σύμβολα, ἡ διατυπώσεις πίστεως, καταρρέουσιν εἰς θρύμματα ἢ ἐγκαταλείπονται παρὰ τῶν ὁπαδῶν των. Ἐλάχιστοι δὲ σχετικῶς κατενόησαν ὅτι τὸ σφάλμα ἔγκειται οὐχὶ εἰς τὰς Γραφάς, ἀλλὰ εἰς τὰ τοιαῦτα «πιστεύω,» καὶ ἤρξαντο ἐκζητοῦντες τὰς «αἰωνίους τρίβους», καὶ τὴν «ἅπαξ τοῖς ἁγίοις παραδοθεῖσαν πίστιν» — Ἱερμ σί'. 16, Ἰούδας 3.

Ἀλλὰ πῶς ἡδύνατο τὸ περὶ Τριάδος αὐτὸ δόγμα νὰ ἀποβῇ τόσον διαδεδομένον μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν, ἐὰν δὲν ἦτο διδασκαλία τῆς ἀρχηγόνου Ἐκκλησίας; Καὶ δὲν εἶναι τὸ δόγμα τοῦτο μία ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων διδασκαλιῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀνερχομένης τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ μέχρι τοῦ τρίτου αἰῶνος; Ἀπαντῶμεν, Ναί ἡ περὶ Τριάδος διδασκαλία ἔοχε τὴν γένεσιν αὐτῆς, τὴν μικρὰν αὐτῆς ἀρχήν, κατὰ τὸν δεύτερον καὶ τρίτον αἰῶνα. Παρέσταιται δὲ λίαν κατὰδηλον εἰς πάντα ἀπροκαταλήπτως ἐρευνῶντα τὰς Γραφάς ὅτι ἡ περὶ Τριάδος διδασκαλία ἐν οὐδενὶ μέτρῳ ἢ βαθμῷ ἐπρεσβεύετο κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα, καθότι τὸ τοιοῦτον σαφῶς μαρτυρεῖται ἐκ τῶν ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ συγγραμμάτων τῶν Αποστόλων. Τὸ δόγμα ἢ ἡ διδασκαλία αὕτη προέκυψε καὶ ἄρχας κατὰ φυσικόν τινα τρόπον ἐκ πνεύματος φιλομαχίας καὶ φιλονεικίῶν.

Οἱ Ἀπόστολοι, ἐν ταῖς κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα διδασκαλίαις των, διατείνονται περὶ τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὸν μᾶλλον ἐμφανικώτατον τρόπον, οὐχὶ ὅτι ἦτο ὁ Πατήρ, οὐχὶ ὅτι ἦτο ὁ Ἰεχωβά, ἀλλ' ὅτι ἦτο ὁ Υἱὸς τοῦ Ἰεχωβά, ὁ Μεσσίας, ὁ σταλὲς εἰς τὸν κόσμον ὅπως εὐλογῇ τὸν κόσμον, καὶ ἰδρῦσῃ τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐγκαταστήσῃ τέλος τῶν ἐν τῆς παρούσης καταστάσεως τῆς ἁμαρτίας καὶ ἀταξίας. Εἰς τὴν διακήρυξιν ὅτι ὁ Χριστὸς ἦν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἀντειράχθησαν ἄλλαι ἰδιώσεις πρὸς ἡξίον διὸ ὁ Ἰησοῦς ἦν ἀπαταιῶν, ἄλλοι ὅτι ἦτο ἀπλῶς εἰς ἀγαθὸς ἄνθρωπος· ἄλλοι πάλιν ὅτι ἐγεννήθη μὲν θαυματουργικῶς, ἀλλ' ὅτι οὐδέποτε προὔπηρξε· καὶ ἄλλοι, τέλος, διακατεῖχον τὴν

ἀλήθειαν, οὗ δὲ προϋπήρχεν ὡς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐπὶ πνευματικοῦ ἐπιπέδου, οὗ ἐγένετο Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ ἀνθρώπινον ἐπιπέδον, ὅπως ἀπολυτρώσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ οὗ ἤδη ὁ Θεὸς ὑπερύψωσεν Αὐτὸν, ὥστε πάντες ἐντέλλονται «να ἡμῶσι τὸν Υἱὸν ὡς ἡμῶσι τὸν Πατέρα». Ἄλλ' εἶναι γνωστὸν οὗ ἡ πρὸς τὰς φιλονεικίας τάσεις ἄγει φυσικῶς εἰς ὑπερβολὰς ἀξιώσεων καὶ ἰσχυρισμῶν, καὶ ἐντεῦθεν προέκυψεν ὥστε πολλοὶ ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἀπεπειράθησαν ν' ἀποκρούσωσι τὰς διαφόρους ψευδεῖς περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν δοξασίας, κατέληξαν εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον, ἰσχυρισθέντες ὅτι ὁ Χριστὸς ἦτο ὁ Πατήρ, Αὐτὸς ὁ Ἰεχωβά.

Τὸ Θρησκευτικὸν Λεξικὸν, εἰς τῶν συντακτῶν καὶ ἐκδοτῶν τοῦ ὁποίου ἦν ὁ Αἰδεσ. Δρ. Lyman Abbott, ὁπαδὸς τῆς περὶ Τριάδος διδασκαλίας, εἰς σελ. 944 λέγει:—

«Ἡ περὶ Τριάδος δοξασία ἤρχισεν νὰ ἐκπονήται καὶ διατυπώσῃ εἰς δόγμα, οὐχὶ πρὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ τετάρτου αἰῶνος, ἀπὸτε προσηλασθῆναι κατεδληθῆσαν νὰ ἀνυψωθῇσιν τὴν διδασκαλίαν ταύτην πρὸς τὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπισημασθῆσαν πίστιν εἰς ἓνα Θεόν . . . ἐκ τῆς ἀποδείξεως πρὸς ἐπὶ τὸν τοῦ προβλήματος τοῦτου προέκυψεν εἰς τὸ μέσον τὸ δόγμα τῆς Τριάδος. . . Ἡ περὶ Τριάδος δοξασία εἶναι τὸ μᾶλλον περιβλεπτόν γινώρισμα τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ εἶναι ἐπὶ τῆς καταφανὲς εἰς τὰς Περσικὰς, Αἰγυπτιακὰς, Ῥωμαϊκὰς, Ἰαπωνικὰς, Ἰνδικὰς, καὶ τὰς μᾶλλον ἀρχαιοτέρας Ἑλληνικὰς μυθολογίας».

Ἡ ἰδέα περὶ ὑπάρξεως πλειόνων τῆς μιᾶς θεοτήτων ἦν ἰδίαν κοινὴ κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους μεταξὺ πάντων, ἐκτὸς ἐνὸς μόνου ἔθνους, τοῦ Ἰσραήλ. Ὡς πᾶς τις γινώσκει, ἡ Ἑλληνικὴ μυθολογία εἶναι πλήρης θεοτήτων, πλεῖσται τῶν ὁποίων ἀνακηρύσσονται ἐμπράκτως ὡς ἰσοδύναμοι· εἰς τοὺς δὲ ἡ περὶ ὑπάρξεως ἐνὸς Θεοῦ καὶ μόνου Ἰουδαϊκὴ δοξασία ἐφαίνετο γελοία, ὡς ὑποδηλοῦσα ἔλλειψιν θεῶν. Ἐντεῦθεν δὲ καταφαίνεται τίνι τρόπῳ ἡ τριαδικὴ αὐτὴ θεωρία εὗρε πρόθυμον ἀποδοχὴν μεταξὺ τῶν ἐξ ἐθνῶν προσηλύτων. Αὕτη ἐχρησίμευσεν ὡς πεδῖον συμβιβασμοῦ μεταξὺ τῆς γενικῶς ἐν τῷ κόσμῳ κρατούσης δοξασίας τῆς Πολυθείας (τῆς πίστεως εἰς περισσοτέρους θεοὺς, ἐκτὸς τοῦ ἐνὸς) ἀφ' ἐνός, καὶ τῆς Μονοθείας (τῆς διδασκαλίας τῆς

ὑπάρξεως ἐνὸς μόνου Θεοῦ), τῆς προσβευομένης ἐν τῷ Ἰσραήλ, ἀφ' ἑτέρου. Ἡ ἰδέα τοῦ ἀξιοῖν τὴν ὑπαρξίν τριῶν θεῶν, καὶ τοῦ διατείνεσθαι ταῦτο χρόνως διὰ τοὺς τρεῖς εἶναι εἷς καὶ μόνος Θεός, ἐθεωρήθη, ἀναμφιβόλως, ὡς θεολογικὸν ἀριστοτέχνημα, δυνάμει τοῦ ὁποίου αἱ δοξασταὶ πολλῶν ἐξ Ἰουδαίων ἐπεσιραμμένων πιστῶν θὰ ἠδύναντο νὰ προσεγγιάσῃ καὶ συμφωνήσῃ πρὸς τὰς ἐν γένει πεποιθήσεις τῶν Ἑθνικῶν, τοὺς ὁποίους ἐπεθύμουν νὰ εὐχαριστήσῃ καὶ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Ὁμοιοτρόπως ἡ Μαρριολατρεία — ἡ προσκύνησις καὶ λατρεία τῆς Παρθένου Μαρίας — εἰσῆχθη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὡς ἀντιστάθμισμα, ἱκανοποιήσις καὶ ἀντικατάστασις τῆς ἀπ' αἰώνων μεταξὺ τῶν εἰδωλολατρῶν ἐπικρατούσης δεισιδαιμονίας περὶ τῆς Ἰοῖδος, Ἀρτέμιδος καὶ ἄλλων Θεῶν, αἵτινες εἶχον ἑκατομύρια λατρευτῶν. Δέον δὲ νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι καθ' ὃν χρόνον αἱ διδασκαλαὶ αὗται εἰσῆγοντο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, οἱ ἡγέται τῆς Ἐκκλησίας εἶχον ἐγκαταλείψει τὴν ἐλπίδα εἰς τὴν δευτέραν ἔλευσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὅπως ἰδρῶσῃ τὴν Βασιλείαν Αὐτοῦ, καὶ εἶχον προσοικειωθῇ νέαν ἐλπίδα, τὴν ἐλπίδα, τοῦτέστι, τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ κόσμου εἰς Χριστόν, καὶ τὴν ἐγκατάστασιν οὕτω τῆς ἐπὶ γῆς Ἐκκλησίας ὡς Ἱεραρχίας, ἡ Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀντιπρόσωπός της ἡ πᾶπας ἤθελε βασιλεύει ἀντὶ τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἀντιβασιλεύς Αὐτοῦ (*).

Ἡ γενικὴ ἀποδοχὴ τῆς περὶ Τριάδος διδασκαλίας, καὶ ἡ ἐπιμονὴ μεθ' ἧς αὕτη διακρατεῖται βασίζεται ἐπὶ τοῦ δεισιδαίμονος φόβου, τοῦ ἐναποτυπωθέντος εἰς τὴν διάνοιαν τῶν ἀνθρώπων ὑπὸ τοῦ κλήρου τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, βραδύτερον δὲ καὶ παρὰ τοῦ κλήρου τῶν Διαμαρτυρομένων, διὰ τῆς ἀπειλῆς δι' ὅστιςδήποτε ἀρνεῖται τὸ περὶ Τριάδος δόγμα, λαμβανεὶ τὴν ἄγουσαν εὐθὺς εἰς τὰς αἰωνίους βασάνους. Ταῦτο χρόνως δὲ ἀνομολογοῦσιν διὰ τὸ δόγμα τοῦτο τυγχάνει ἀκατόληπτον, καὶ συνεπῶς ὅτι οὐδεὶς πράγματι πιστεύει

(*) Ὁρα Χαράνγην Χιλιετηρίδος, Τόμ. Β'. Κεφ. Θ'. Τομ. Γ'. Κεφαλ. Δ'.

εἰς αὐτὸ, διότι οὐδεὶς δύναται, ὑπὸ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τῆς λέξεως, νὰ πιστεύῃ εἰς ἀκατάληπτι καὶ ἀκατανόητα πράγματα. Πλείστοι δ' ἀφ' ἑτέρου διδασκαλίας καὶ πράξεις, οὐχὶ μόνον τῶν Διαμαρτυρομένων, ἀλλὰ καὶ τῶν Καθολικῶν ἀναιροῦσι καὶ ἀπαρνοῦνται τὴν περὶ Τριάδος δοξασίαν. Ἐπὶ παραδείγματι, πάντες οἱ Διαμαρτυρόμενοι προσεύχονται εἰς τὸν Πατέρα, «ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ», «διὰ χάριν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ», κλπ., — ἀναγνωρίζοντες οὕτω τὸ γεγονός διὲν ὑπάρχουσι δύο διακεκριμένα πρόσωπα, καὶ οὐχὶ δύο ἐν ἐνὶ προσώπῳ. Οἱ Ρωμαῖοι—Καθολικοὶ ὡσαύτως ἀναγνωρίζουσι τὴν διάκρισιν τῶν προσώπων: δίδει οὗτοι προσεύχονται εἰς τοὺς κατωτέρους ἁγίους ὅπως μεσιτεύσωσιν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς τὴν Παρθένον Μαρίαν, ὅπως αὕτη πάλιν μεσιτεύσῃ εἰς τὸν Χριστὸν, καὶ κάμῃ Αὐτὸν ὥστε νὰ μεσιτεύσῃ ὑπὲρ Αὐτῶν εἰς τὸ Πατέρα.

Τόσον δὲ στερεῶς ἐρριζωμένη διατελεῖ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἡ ψευδὲς διδασκαλία αὕτη, ἡ κληρονομηθεῖσα παρὰ τῶν Διαμαρτυρομένων ἐκ τῶν Παπικῶν κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς αἰῶνας, καὶ διακρατουμένη εἰσὶ μετὰ ἀκραδάντου ἐπιμονῆς, ὥστε ἡ εἰς τὴν ἀκατάληπτον, παράλογον καὶ ἀντιγραφικὴν αὐτὴν διδασκαλίαν πίστις ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν ὀρθοδοξίας. Ὅσοισδήποτε δυσπιστεῖ εἰς Αὐτὴν ἀποκηρύττεται ὡς αἵρετικὸς, οὐχὶ μόνον παρὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης, ἀλλ' ὡσαύτως καὶ παρὰ τοῦ μεγαλειτέρου γνώμονος αὐθεντίας καὶ κύρους παρὰ τοῖς Διαμαρτυρομένοις, τοῦ Εὐαγγελικοῦ Συνδέσμου (Evangelical Alliance). Ἡ ἀλήθεια, ἐνιούτοις, εἶναι πανίσχυρος καὶ ἐπὶ τέλους θὰ ὑπεριοχύσῃ. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως αἱ συνθῆκαι αὗται τῶν πραγμάτων, τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς ἐπέτρεψε νὰ ἐπικρατήσωσιν, εἰσὶ τοιαῦται, ὥστε νὰ χρησιμεύωσιν ὡς δοκιμασίαι τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν Λόγον Αὐτοῦ ἀφοσιώσεως μεταξὺ ἐκείνων, οἵτινες ὁμολογοῦσιν ἑαυτοὺς ὡς λαὸν Αὐτοῦ, καὶ ὡς παρ' Αὐτοῦ δεδιδαγμένους. Ἐπιβάλλεται ὁθεν καθῆκον εἰς πάντα ἐκζητητὴν τῆς ἀληθείας νὰ πολιτεύηται εἰλικρινῶς πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τὸν Λόγον τοῦ Οὐρανίου Αὐτοῦ Πατρὸς, ὅστις μόνον δύναται νὰ καταρτίσῃ ἡμᾶς σοφοὺς εἰς

σωτηρίαν. Ἐπεὶ μὴ λησμονῶμεν δὲ διὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνον ἀγαθόν, καὶ διὰ τὴν πλάνην, ἀπεναντίας, τείνει πάντοτε πρὸς τὸ κακόν.

ΘΕΟΣ Ο ΠΑΤΗΡ ΚΑΙ ΘΕΟΣ Ο ΥΙΟΣ.

Ἐνταῦθα δὲ κρίνομεν κατάλληλον νὰ παρουσιάσωμεν καὶ ἐξετάσωμεν ὀλίγα τινὰ Γραφικὰ χωρία, τὰ ὁποῖα ἐκλαμβάνονται ὡς συνηγοροῦντα ὑπὲρ τοῦ δόγματος τῆς Τριάδος, καὶ οἱ ὁποῖοι ῥητῶς δὲν λέγουσι τοιοῦτόν τι.

(1) Ἰσχυρίζονται διὰ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν ἀποκαλεῖται Θεός, καὶ διὰ τὸν δὲν ὑπάρχει εἰμὴ εἰς Θεὸς ἐπομένως, ὅθεν, Θεὸς ὁ Πατήρ καὶ Θεὸς ὁ Υἱὸς δὲν δύνανται νὰ εἶναι εἰμὴ δύο ὀνόματα δι' ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Ἐπεὶ ἐξετάσωμεν λοιπὸν τὸ ζήτημα τοῦτο ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ θείου Λόγου, μηδὲν λαβάνοντες ὡς δεδομένον, ἀλλὰ δοκιμάζοντες πᾶν βῆμα ἐν τῇ ὁδοῦ ἡμῶν. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν ὑπὸ ὄψιν τὸ μειονέκτημα καθ' ὃ ἔχομεν νὰ παλαιώσωμεν, καὶ τὸ ὅποιον εἶναι διὰ πάντας τοὺς μεταφρασताί τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης δὲν ὑπῆρξαν ἀκριβεῖς ἢ ὁμοιόμορφοι εἰς τὴν ὑπὸ αὐτῶν μετάφρασιν τῶν διαφόρων ὀνομασιῶν, τῶν ἀποδιδόμενων εἰς τὴν θεότητα (*) ἐπὶ παραδείγματι:—

ΟΝΟΜΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΘΕΟΤΗΤΟΣ ΕΝ Τῇ ΠΑΛΑΙΑΙ ΔΙΑΘΗΚῃ

Τὸ ὄνομα Ἰεχωβά ἀποδίδεται δεόντως τετράκις καὶ μό-

(*) Καθ' ὃ φαίνεται, οἱ Τριαδισταὶ μεταφρασताί τῶν Γραφῶν ἐφοβήθησαν νὰ ἀναγράψωσι τὸ ὄνομα Ἰεχωβά ὡς τὸ προσήκον ὄνομα εἰς πᾶσαν περίπτωσιν μὴ τυχόν οἱ ἄνθρωποι κατανοήσωσι τὸ γεγονός τὸ ὅποιον ἀγνοοῦνται ἢ ἀναγνωρίσωσι οἱ θεολόγοι, διὰ τοῦτο ὁ τίτλος Ἰεχωβά ἀνήκει μόνον εἰς τὸν μέγαν «Ο ΩΝ», τὸν Πατέρα. Ἐπρωτίμην δὲ πιθανῶς τὴν χρῆσιν τῆς λέξεως Κύριος, ἀντὶ τῆς λέξεως Ἰεχωβά, πρὸς τὴν σκοπὸν ὅπως οἱ Χριστιανοί, οἱ συνειθίσαντες νὰ χρησιμοποιῶσι τὴν λέξιν Κύριος, ὡς τίτλον διὰ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, ἀναγινώσκοντες τὴν Παλαιάν Διαθήκην, νομίσωσιν διὰ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ οὐχὶ ὁ Πατήρ ἀναφέρεται συνήθως εἰς τὰ τοιαῦτα χωρία.

νον, ὅπου ἐφαίνεται ἀδύνατον νὰ ἀναγραφῇ ἄλλως πως (Ἐξοδ. στ'. 3 Ψαλμ. πγ'. 18 Ησα ιβ'. 2, κοι'. 4) (*) μεταφράζεται δὲ Θεός 298 φορές, καὶ Κύριος ὑπὲρ τὰς 5,000 φορές.

(2) Ὁ τίτλος Ἀδωνήϊ, ὁρθῶς ἐν γένει μεταφραζόμενος Κύριος, ἀναγράφεται ἅπαξ Θεός.

(3) Ὁ τίτλος Ἀδὼν μεταφράζεται ὡσαύτως Κύριος.

(4) Ἡ λέξις ἐλοχείμ, μετὰ τῶν διαφόρων αὐτῆς τροποποιήσεων, ἐλούχ, ἐλάχ καὶ ἔλ, ἀπαντᾷ εἰς ὑπὲρ τὰς 2,500 φορές. Αἱ περιπτώσεις δ' αὗται συχνότατα ἀναφέρονται εἰς τὸν Ἰεχωβά αἱ ἄλλαι ὁμως περιπτώσεις, μετὰ καταφανοῦς δικαιολογίας, ἐφαρμόζονται εἰς ἄλλους. Τοῦτου ἕνεκα ἡ συνέχεια τοῦ λόγου καὶ μόνον δέον νὰ ἀποφασίῃ περὶ τίνος ἐκάστοτε πρόκειται θὰ παραθέσωμεν κατωτέρω Γραφικὰ παραδείγματα, τὰ ὅποια διασαφίζουν τὸ ζήτημα τελείως, καὶ ἀποδεικνύουσι πέραν πάσης ἀμφισβητήσεως διὰ ἡ λέξις ἐλοχείμ σημαίνει ἰσχυρός, δυνατός. Διὰ τὴν προσηκόντως αὐτῇ ἐφαρμόζεται εἰς τὸν Ἰεχωβά, διότι εἶναι Παντοδύναμος, πανίσχυρος. Εὐλόγως ἐπίσης ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ οἰουδήποτε ἀγγέλου, διότι καὶ οὗτοι εἶναι δυνατοὶ ἐν ἰσχύει· εἰς δὲ τὰς ἐπισκέψεις αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, αἵτινες ἀναγράφονται ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ, ἐδείχθησαν ὄντως δυνατοί, καθὸ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἰεχωβά, τοῦ Παντοδυνάμου. Ἐξοχοὶ δὲ καὶ μεγάλης ἐπιρροῆς ἄνδρες περιγράφονται ἐπίσης προσηκόντως ὡς ἐλοχείμ—ἰσχυροί. Τῆς λέξεως δὲ ταύτης ἐλοχείμ γίνεται χρῆσις εἴτε εἰς ἐνικὸν εἴτε καὶ εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν, ὡς ἡ περίστασις ἤθελεν ἀπαιτήσῃ.

Ταῦτα πάντα εἶναι πραγματικὰ γεγονότα, αἱ δὲ περικοπαὶ αὗται κατωτέρω παραθέτομεν ἐκ τῆς παρ' ἡμῖν Ἑλληνικῆς μεταφράσεως, θὰ πιστοποιήσωσι τὴν ἀλήθειαν αὐτῶν τελείως, καὶ θὰ ἀποδείξωσιν οὕτω τὸ πρέπον καὶ συνεπὲς ἀπὸ Γρα-

(*) Σημ. Μεταφρ. Ταῦτα ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἀγγλικὴν μετάφρασιν τῆς Γραφῆς, ἣν ἔχει ὑπ' ὄφιν τοῦ συγγραφεύς. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ἐκτὸς τοῦ χωρίου Ἐξοδ. στ'. 3, εἰς ὅλα τὰ ἄλλα χωρία ἐκφέρεται Κύριος, ἢ Ὑψιστος, ἢ Παντοδύναμος.

ἱρικῆς ἀπόψεως τοῦ ν' ἀναφέρεται ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς Θεὸς [ἐλοχεῖμ], καὶ ὡς Ἀδὼν [Προεστὼς, Ἐπιστάτης, Κύριος], καὶ ὡς Ἀδωνοῦ [ὁ Κύριός μου] καὶ ἐντούτοις οὐδέποτε ὡς Ἰεχωβά.

Η ΛΕΞΙΣ ΕΛΟΧΕΙΜ [ΔΥΝΑΤΟΣ, ΙΣΧΥΡΟΣ] ΜΕΤΑΦΡΑΖΟΜΕΝΗ «ΑΓΓΕΛΟΙ»

Ψαλμ. η'. 5. «Σὺ δὲ [Ἰεχωβά, ἐδάφ. 1] ἔκαμες αὐτὸν ὀλίγον τι κατώτερον τῶν ἀγγέλων [ἐλοχεῖμ], καὶ με δόξαν καὶ τιμὴν ἐστεφάνωσας αὐτόν».

Ὅτι αὕτη εἶναι ἡ κατάλληλος μετὰφρασις τῆς λέξεως ἐλοχεῖμ ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ γεγονότος καθ' ὃ καὶ ὁ θεόπνευστος Ἀπόστολος μετέφρασε ταύτην Ἑλληνιστὶ ἀγγέλους — ὁπότιαν, ἀναφέρων πῶς ὁ Κύριος ἡμῶν ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, λέγει, — «Ἠλάτιωσας αὐτὸν βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους» — Ἑβρ. β'. 7, 9.

Η ΛΕΞΙΣ ΕΛΟΧΕΙΧ [ΔΥΝΑΤΟΣ ΙΣΧΥΡΟΣ] ΜΕΤΑΦΡΑΖΟΜΕΝΗ «ΘΕΟΙ».

Ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ψευδεῖς Θεοὺς τῶν εἰδωλολατρῶν, ἡ λέξις ἐλοχεῖμ [ἰσχυρὸς ἢ δυνατός] χρησιμοποιεῖται 196 φορὰς, καὶ τοῦτο εὐλόγως, ἐπίσης, διότι εἰς τοὺς λατρεύοντας αὐτοὺς οὗτοι ἀπέβησαν ἰσχυροί, ἢ ἀφορμαὶ μεγάλῃν ἐξασκήσασαι ἐπιρροήν.

ΙΕΧΩΒΑ Ο [ΠΑΝΤΟΔΥΝΑΜΟΣ] ΕΛΟΧΕΙΜ ΑΝΤΙ- ΠΑΡΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΣ ΠΡΟΣ ΑΛΛΟΥΣ ΕΛΟ- ΧΕΙΜ [ΙΣΧΥΡΟΥΣ ΔΥΝΑΤΟΥΣ].

Ψαλμὸς ποι'. 6 — 8. «Ἀκροάσθητι, ΙΕΧΩΒΑ, τῆς προσευχῆς μου... Δὲν εἶνε ὁμοίως Σου μετὰξὺ τῶν θεῶν [ἐλοχεῖμ, τῶν δυνατῶν]»

Ψαλμὸς ἡέ'. 3. «Διότι ὁ ΙΕΧΩΒΑ εἶναι μέγας Θεὸς [ἐλ-ἰσχυρὸς], καὶ Βασιλεὺς μέγας ὑπὲρ πάντας τοὺς Θεοὺς [ἐλοχεῖμ — ἰσχυροὺς, τοὺς δυνατοὺς]».

Ψαλμὸς ν'. 1. «Ὁ Θεὸς τῶν Θεῶν—ἔλ ἐλοχεῖμ ὁ ἰσχυρὸς τῶν ἰσχυρῶν] ὁ ΙΕΧΩΒΑ, ἐλάλησεν».

Ψαλμὸς κθ'. 1. «Ἀπόδοτε εἰς τὸν ΙΕΧΩΒΑ, υἱοὶ τῶν δυνατῶν [ἔλ-Θεοί], ἀπόδοτε εἰς τὸν ΙΕΧΩΒΑ δόξαν καὶ κράτος Ἀπόδοτε εἰς τὸν ΙΕΧΩΒΑ τὴν δόξαν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Προσκυνήσαστε τὸν ΙΕΧΩΒΑ ἐν τῷ μεγαλοπρεπεῖ ἁγιασθηρῶ Αὐτοῦ».

Γένεσις ιζ'. 1. «Ὁ ΙΕΧΩΒΑ ἐφάνη εἰς τὸν Ἀβραάμ, καὶ εἶπε πρὸς Αὐτόν, Ἐγὼ εἰμὶ ὁ Πατριάρχης Θεὸς [ἔλ.]» Ἐξοδὸς ιε' 11 «Τὶς ὅμοιός σου, ΙΕΧΩΒΑ, μετὰ τῶν Θεῶν [ἔλ—τῶν ἰσχυρῶν].

Γένεσις ιδ'. 22. «Εἶπε δὲ ὁ Ἀβραάμ, ἐγὼ ἤνωσα τὴν χεῖρά μου πρὸς τὸν ΙΕΧΩΒΑ, τὸν Θεὸν τὸν ὑψίστον [ἔλ], ὅστις ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.»

Ψαλμὸς—λσι'. 4. «Διότι μέγας ὁ Ἰεχωβά καὶ ἀξιόμνητος σφόδρα· εἶναι φοβερὸς ὑπὲρ πάντας τοὺς Θεοὺς [ἐλοχεῖμ—ἰσχυροὺς].»

Τὰ χωρία ταῦτα ἀρκοῦσιν ὥς παραδείγματα· ἄλλα ἐπίσης δύνανται νὰ εὐρεθῶσι παρὰ τῶν ἐπιθυμούντων καὶ ἐκζητούντων τοιαῦτα.

Η ΛΕΞΙΣ ΕΛΟΧΕΙΜ ΕΦΑΡΜΟΖΟΜΕΝΗ ΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ.—

Εἰς τὰς ἀνωτέρω μνησθείσας 196 μεταφράσεις τῆς λέξεως ἐλοχεῖμ διὰ τῆς λέξεως Θεοὶ, πιθανὸν ὅτι αἱ ἡμίσεις ἀκριβῶς ἀναφέρονται εἰς ἀνθρώπους—ἰσχύοντας, βασιλεῖς δηλ., ἄρχοντας, εὐγενεῖς, κλπ. Ἀλλ' ἤδη τημειοῦμεν ἐνταῦθα ὀλίγα τινὰ παραδείγματα, εἰς τὰ ὅποια ἡ λέξις ἐλοχεῖμ ἐφαρμόζεται εἰς τὸν λαὸν τοῦ Κυρίου

Εἰς Γένεσιν κγ. 6. Ὁ Ἀβραάμ ἐνταῦθα ἀποκαλεῖται ἐλοχεῖμ, τοῦ ρητοῦ μεταφραζομένου ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Γραφῇ, «Σὺ εἶσαι μετὰ τῶν ἡμῶν ἡγέμων ἐκ Θεοῦ».

Εἰς Ἐξοδον ζ. 1. Ὁ Μωϋσῆς ἐνομάζεται ὁ Θεὸς [ἐλοχεῖμ] τοῦ Φαραώ. «Ἰδὲ, ἐγὼ σὲ κατέστησα Θεὸν [ἐλοχεῖμ] εἰς τὸν Φαραώ.»

Εἰς Ἐξοδον κα'. 6. Οἱ κριταὶ [κυβερνῆται, ἰσχύοντες] τοῦ Ἰσραὴλ ὀρίζονται ἐπίσης ἐλοχεῖμ. «Ὁ κύριος αὐτοῦ θέλει φέρεῖ αὐτὸν πρὸς τοὺς κριτὰς» [ἐλοχεῖμ].

Ἐξοδος κβ'. 8, 10 «Ἄν ὁ κλέπτης δὲν εὗρεθῇ, τότε ὁ Κύριος τῆς οἰκίας θέλει ληφθῇ ἔμπροσθεν τῶν κριτῶν [ἐλοχεῖμ]..... ἢ κριτοῖς ἀμφοτέρων θέλει ἐλθεῖ ἔμπροσθεν τῶν κριτῶν [ἐλοχεῖμ] καὶ ὅτινα καταδικάσωσιν οἱ κριταὶ [ἐλοχεῖμ], ἐκεῖνος θέλει ἀποδώσει τὸ διπλοῦν εἰς τὸν πλησίον αὐτοῦ».

Ἐξοδος κβ' 28. «Δὲν θέλεις κακολογήσει Θεοὺς [ἐλοχεῖμ, ἑλλήν. μεταφρ. κριτὰς] Σημειώσατε δὲ τὴν παρὰ τοῦ Ἀποστόλου ἐπικύρωσιν τῆς μεταφράσεως ταύτης εἰς Πραξ. κγ'. 5.

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΠΟΚΑΛΟΥΜΕΝΟΙ ΕΛΟΧΕΙΜ

Ψαλμὸς πβ'. 6. «Ἐγὼ εἶπα θεοὶ [ἐλοχεῖμ, ἰσχύοντες] εἶσθαι σεῖς, καὶ υἱοὶ Ὑψίστου πάντες. Σεῖς ὅμως ὡς [οἱ λοιποὶ] ἄνθρωποι ἀποθνήσκετε, καὶ ὡς εἰς τῶν ἀρχόντων [ἢ Κεφαλῶν] πίπτετε». Πάντες οἱ ἅγιοι ἀνάγκη νὰ ἀποθάνωσιν, ἀλλ' ὡς ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς, ἡ «κεφαλὴ» αὐτῶν, θυσιαστικῶς, καὶ οὐχὶ ὡς ἀπέθανεν ὁ Ἀδὰμ διὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἁμαρτίαν.

Τὸ χωρίον τοῦτο ἀνέφερεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς, καὶ ἐφήρμοσεν αὐτὸ εἰς ἐκείνους οἵτινες ἐλάμβανον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐκ τῶν χειλέων Αὐτοῦ—εἰς τοὺς ἔχοντας «ὦτα ἀκούειν», καὶ ἐφαρμόζεται εἰσέτι εἰς τὴν ἰδίαν τάξιν (*) «Ἄγα-

(*) Ὁλόκληρος ὁ Ψαλμὸς (πβ'.) φαίνεται ἀναφερόμενος εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν ὡς τὸν θεόθεν ὀρισθέντα Ἐλευθερωτὴν καὶ Κριτὴν τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου, ἥδη, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς παρουσίας αὐτοῦ Εἰς Αὐτὸν ἐφαρμόζομεν τὰς λέξεις. «Ὁ Θεὸς — [Ἐλοχεῖμ, ὁ Χριστός, ὁ ὀρισθεὶς παρὰ τοῦ Πατρὸς ὅπως κρῖνῃ τὸν κόσμον ἥδη] ἵσταται ἐν τῇ συνάξει τῶν δυνατῶν [ἀγαμέσων τῶν οἰκονομικῶν, πολιτικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων], ἀγαμέσων τῶν Θεῶν [τούτων, τῶν Ἐλοχεῖμ—τῶν ἰσχυρῶν]» Παρίσταται δὲ πρῶτον ὡς ἐλέγχων τοὺς ἄρχοντας τούτους καὶ ἐκζητῶν δικαιοσύνην, ἀλλὰ «Δὲν γνωρίζουσιν οὐδὲ νοοῦσι περιπατοῦσιν ἐν σκοτει [καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὅποιον ἔσεται τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης αὐτῶν πολιτείας]. Πᾶσι τὰ θεμέλια τῆς γῆς [τοῦ κοινω-

πητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἔσμεν» ὑπολογιζόμεθα τοιοῦτοι, καὶ ἐλπίζοντες διὰ τῆς θείας χάριτος νὰ «γείωμεν κοινωνοὶ θείας φύσεως.» — Ἰωάν. ι'. 34, 35. Α'. Ἰωάν. γ'. 2. Β'. Πέτρο. α'. 4.

Η ΛΕΞΙΣ ΕΛΟΧΕΙΜ ΜΕΤΑΦΡΑΖΟΜΕΝΗ ΩΣ
«ΜΕΓΑΣ», «ΔΥΝΑΤΟΣ», κ. λ. π.

Ἡ λέξις αὕτη μεταφράζεται ἐνίοτε ὡς **δυνατός**, **δύναμις**, **μέγας** κ.λπ. ἐν συνδυασμῷ πρὸς ἄνυχα ἀντικείμενα· ὡς «μέγας [ἐλοχείμ, δυνατός] ἱρόμος» (Α'. Σαμλ. ιδ'. 15). Δυνατὴν [ἐλοχείμ,] πάλην». (Γένεσ. λ'. 8.) Ὑψηλὰ [ἐλοχείμ] ὄρη» (Ψαλμ. λστ'. 6). «Οἱ ἰσχυρότεροι [ἐλ] μεταξὺ τῶν δυνατῶν» (Ἰεζκλ. λβ'. 21). «Δυνατὴ [ἐλ] εἶναι ἡ χεὶρ μου» — Γένεσ. λα'. 29.

ΑΙ ΛΕΞΕΙΣ «ΘΕΟΣ» ΚΑΙ «ΚΥΡΙΟΣ» ΕΝ Τῇ
ΚΑΙΝῇ ΔΙΑΘΗΚῃ.

Ἐν τῇ Καينῇ Διαθήκῃ τὸ ζήτημα ἀπλοποιεῖται διὰ τῆς χρήσεως ὀλιγωτέρων λέξεων· ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν δι' οὐδὲν ἀπολύτως καὶ εἰς τὰς ἐν χρήσει αὐτὰς λέξεις διακρίνει τὸν Πατέρα ἀπὸ τοῦ Υἱοῦ διὰ τῶν ὀρισμῶν Κύριος καὶ

νικοῦ κόσμου] σαλεύονται· αὕτη εἶναι ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ· εἶναι ἀνωφε-
λές νὰ ἀποπειραθῇ τις διόρθωσιν καὶ βελτίωσιν τῆς παρούσης καταστά-
σεως τῶν πραγμάτων· τὰ πάντα δεόν νὰ «διαλυθῶσιν», ὥπως οἱ νέοι
οὐρανοὶ καὶ ἡ νέα γῆ·—ἡ νέα κοινωνικὴ κατάστασις λάβῃ τὴν θέσιν αὐ-
τῶν. Ἀκολουθῶν τὰ ἐδάφια 6 καὶ 7 ἀπευθύνονται πρὸς τὸ πιστὸν
Αὐτοῦ «μικρὸν πόμυνον». Ὅποταν δὲ ὅλοι συναχθῶσιν, ὁπότεν πᾶσα ἡ
ἐκκλησίᾳ· Ἐκκλησία θέλει νιέλθῃ πέραν τοῦ καταπετάσματος διὰ τοῦ
θανάτου, — τότε ὁ Χριστὸς θέλει προσκληθῇ, «Ἀνάστα, Θεέ [ἐλοχείμ],
κρίνον τὴν γῆν· διότι σὺ θέλεις κατακληρονομήσῃς πάντα τὰ ἔθνη». Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἰδρῦσῃ τὴν Βασιλείαν Αὐτοῦ θέλει εἶδῃ τὸ ὅτι
θὰ ἐξαπολύσῃ τὰς κρίσεις ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι ἐν «τῷ καιρῷ τῆς μεγάλης
θλίψεως, ἡ ὁποία δὲν ἔγινεν ἀφοῦ ὑπῆρξεν ἔθνος,» θέλουσι ταπεινώσει
τοὺς ὑπερφιάλους καὶ ἐξυψώσει τοὺς ταπεινοὺς, καὶ εἰσαγάγουσιν οὕτω
«τοὺς καιροὺς τῆς ἀποκαταστάσεως», τοὺς ἀπ' αἰώνων ὑποσχεθέντας ὑπὸ
πάντων τῶν ἁγίων προφητῶν. — Πράξ γ'. 19—23.

Θεός. Τὸ ζήτημα ἀφίνεται καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἀναγνώστου, καὶ ὑποδηλοῦνται διὰ τοῦ καταρτισμοῦ τῆς προτάσεως — ἐξαιρέσει ὁποῖαν ἡ λέξις **Θεός** ἀπαντᾷ δις εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πρότασιν, διε τὸ προτακτικὸν ἄρθρον τίθεται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρὸς ἔμφασιν καὶ διαστολὴν τοῦ ὁ Θεός ἀπὸ τοῦ Θεός (ἄνευ ἄρθρου) Παράδειγμα τούτου ἔχομεν εἰς τὸ Ἰωάν. α'. 1. «Ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεός (ἀνάρθρωτος) ἦν ὁ Λόγος». Ο ἐπιμελής ὁμως σπουδαστὴς τῶν Γραφῶν (ἀπηλλαγμένος ἀπὸ πάσης προκαταλήψεως, οὐδεμίαν ἐν γένει θὰ ἀπαντήσῃ δυσκολίαν εἰς τὸ νόημα τοῦ Ἀποστολίου Ἡ γλῶσσα εἶναι πράγματι τόσον σαφὴς ὥστε τὸ θαυμαστὸν εἶναι ὅτι ἡμεῖς δὲν ἔχομεν δώσει προσοχὴν εἰς ταύτην ἐπὶ τόσον καιρὸν.

Ἡ λέξις Θεός ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ εἴτε ἀναφέρεται αὕτη εἰς τὸν Οὐράνιον Πατέρα, ἢ εἰς τὸν Οὐράνιον Υἱόν, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, ἢ καὶ εἰς ψευδεῖς θεούς, εἶναι πάντοτε καὶ ἀμεταβλήτως ἡ αὐτὴ λέξις, **Θεός**. Τὸ αὐτὸ δ' ἀληθεύει, ὡς γνωστὸν καὶ διὰ τὴν λέξιν **Κύριος**, εἴτε αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἰεχωβὰ, εἴτε εἰς τὸν Χριστόν, εἴτε εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἢ τοὺς ἀγγέλους.

Ἐν σχέσει δὲ πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν εἰς τὸ ἐδάφ. Κολοσ. β'. 9, ὁ Ἀπόστολος λέγει ὅτι, «Ἐν Αὐτῷ (τῷ Χριστῷ) κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς». Εἶναι δ' αὕτη ἡ μόνη περίπτωσις καθ' ἣν ἡ λέξις **θεότης** ἀπαντᾷ ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ. Καὶ ὄντως, ἐν τῷ δεδοξασμένῳ Χριστῷ, δοῦναι εἶναι ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα — πλησμονὴ σοφίας, χάριτος καὶ ἀνάμεικτος, οὐχὶ μόνον ὅπως ὁδηγῇ πάσας τὰς ὑποθέσεις τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ σώματος Αὐτοῦ ἀλλ' ἐπίσης ὅπως, ὡς ἀντιπροσωπεύων τοῦ Πατρὸς, ἐνεργῇ πᾶν ὅ,τι δέποτε εἶναι ἐπ' ἀνάγκης καὶ γείνη ἕνα ἄχθῃ εἰς ἐπιτυχὴ συμπλήρωσιν τῶν μέγα θεῶν σχεδίων, τὸ εἰς τὴν φροντίδα Αὐτοῦ παραδοθὲν ὑπὸ τοῦ Πατρὸς.

«ΚΥΡΙΟΝ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΣΟΥ ΠΡΟΣΚΥΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ
ΑΥΤΩ ΜΟΝΩ ΔΑΤΡΕΥΣΕΙΣ».

— Ματθ δ'. 10 —

Προβάλλεται παρὰ τινων ὡς ἐπιχείρημα διὰ τὸ γεγονὸς καθ' ὃ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδέχθη προσκύνησιν, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ ἐλέγξῃ τὴν πράξιν, εἶνε ἀπόδειξις διὰ Αὐτοῦ εἶναι ὁ Ἰεχωβά. Οἱ ὡς ἀνωτέρω παρατεθέντες λόγοι τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐκλαμβάνονται ὡς ὑποδηλοῦντες ὅτι τὸ νὰ δεχθῇ οἰοσδῆποτε ἄλλος προσκύνησιν, ἐκτὸς τοῦ Ἰεχωβά, ἤθελεν εἶσθαι ἐφάμαρτον.

Ἀπαντιῶμεν διὰ τὸν ὅτι οὕτω. Τὸ νὰ ἐρμηνεύσωμεν τοὺς ἀνωτέρω λόγους ὑπὸ τοιοῦτον πνεῦμα ἰσχυραμεῖ πρὸς τὸ νὰ ἐμβάλλωμεν εἰς αὐτοὺς νόημα τὸ ὁποῖον οὗτοι δὲν ἐμπεριέχουσι, καὶ παραστήσωμεν αὐτοὺς ἀντιφάσκοντας πρὸς τὴν διδασκαλίαν ἄλλων Γραφικῶν ἐδαφίων. Τὸ περὶ τοῦ Χριστοῦ πρόσταγμα τοῦ Ἰεχωβά, «Υἱός μου εἶσαι Σὺ, Ἐγὼ σήμερον σὲ ἐγέννησα», εἶχεν ἤδη ἀναγραφῇ παρὰ τῶν προφητῶν ὡς ἐπίσης τὸ ἕτερον Αὐτοῦ πρόσταγμα, «Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ» (Ψαλμ. β'. 7, ἡζ'. 7. Ἑβρ. α'. 5, 6). Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἐγνώριζε τοῦτο. Ἐγνώριζε δ' ἐπίσης διὰ τοὺς ἄγγελικοι ἀπεσταλμένοι τοῦ Ἰεχωβά, κατὰ τὸ παρελθόν, εἶχον προσκυνηθῆ ὡς ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἰεχωβά, καὶ διὰ Αὐτοῦ ὁ Ἰδιος ἦν ὁ πρῶτιστος τῶν ἀπεσταλμένων, ὁ Μονογενὴς Υἱός, ὁ «Ἄγγελος τῆς Διαθήκης», τὸν ὁποῖον ὁ Πατὴρ ἡγάσσε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν Κόσμον· καὶ ἐγνώριζεν ἐπομένως διὰ ἐκεῖνος ὅστις εἶμα Αὐτόν, εἶμα, ἐπίσης τὸν Πατέρα. Ὅντως δὲ ὁ, ὅς, ἔλεγεν ἐν σχέσει πρὸς τοῦτο ἦν, «Ὁ μὴ τιμῶν τὸν Υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν Πατέρα τὸν πέμψαντα Αὐτόν». — Ἰωάν. ε'. 23. Μαλαχ γ. 1.

Ἡ σημασία τῆς Ἑλληνικῆς λέξεως προσκυνεῖν εἶναι κυρίως ἀπονέμειν σεβασμὸν ἢ εὐλάβειαν πρὸς τινα, ἢ, κυριολεκτικῶς, φιλεῖν τινα τὴν χεῖρα, καθ' ὃν τρόπον ὁ κύων λείχει τὴν τοῦ κυρίου του.

Ἡ Ἑβραϊκὴ λέξις ἣτις μεταφράζεται προσκυνῶ ἢ

προσκύνουσι ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ εἰς Σιδίου Κάου, καὶ σημαίνει **κύπτω, ὑποκλινομαι.** Ἡ σημασία δὲ καὶ ταύτης ἐπίσης εἶναι ἀπονομὴ σεβασμοῦ. Ἡ λέξις αὕτη εὗρεται 170 φορές, καὶ περὶ τὸ ἥμισυ καὶ μόνον τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ἀναφέρεται εἰς προσκύνῃσιν τοῦ Θεοῦ.

Εἰς ἀπόδειξιν παραθέτομεν τὰ ἑξῆς παραδείγματα :—

Ὁ Ἀβραὰμ προσεκύνῃσιν (σιάου κάου) ἕως ἐδάφους· καὶ εἶπε, Κύριοί μου [Ἀδωνάϊ]... .. ἅς φερθῇ, παρκαλῶ ὀλίγον ὕδωρ καὶ νήψατε τοὺς πόδας σας, καὶ ἀναπαύθητε ὑπὸ τὸ δένδρον. » Οἱ λόγοι οὗτοι, ὡς καὶ ἡ πρᾶξις τῆς νήψεως, ἐγένετο καθ' ὃν χρόνον ἐπέθεσεν αὐτοὺς ἀπλῶς «τρεῖς ἄνδρας». — Γένεσ. ιη' 2—4.

Ὁ Λὼτ προσεκύνῃσιν (σιάου κάου) τοὺς δύο ἐκ τῶν ἀνωτέρω τριῶν προσώπων. — Γένεσ. ιθ' . 1.

Ὁ Ἀβραὰμ προσεκύνῃσιν (σιάου κάου) πρὸς τὸν λαὸν τῆς Χαναάν. — Γένεσ. κγ' . 7, 12.

Ὁ Ἰσαὰκ ἠϋλόγησε τὸν Ἰακώβ, εἰπὼν, «Λαοὶ νὰ σὲ δουλεύσωσι, καὶ ἔθνη νὰ σὲ προσκυνήσωσι [σιάου κάου], «καὶ νὰ σὲ προσκυνήσωσιν [σιάου κάου] οἱ υἱοὶ τῆς μητρὸς σου». — Γένεσ. κζ' . 29.

Ὁ Δαβὶδ ἔκνυε τὸ πρόσωπόν του εἰς τὴν γῆν καὶ προσδεκύνῃσιν [σιάου κάου] τὸν βασιλέα Σαουλ. — Α'. Σαμ. κδ' . 8

Ἡ Ἀβιγαία ἔπεσεν ἐνώπιον τοῦ Δαβὶδ κατὰ πρόσωπον καὶ προσδεκύνῃσιν [σιάου κάου] ἕως ἐδάφους», ἀκολούθως δὲ ἔπραξε τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Δαβίδ. — Α'. Σαμ. κε' . 23, 41.

Ἡ γυνὴ ἡ Θεκουίτις ἔπεσε κατὰ πρόσωπον.... .. καὶ προσεκύνῃσιν τὸν βασιλέα Δαβίδ. Τὸ αὐτὸ δὲ ἔπραξαν οἱ Ἰωάβ καὶ ὁ Ἀβεσσαλώμ, δι' οὓς ἐπίσης λέγεται προσδεκύνῃσιν [σιάου κάου]. — Β'. Σαμουὴλ θ' . 6.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μαρτυριῶν καθίσταται εἰς πάντας κατὰ μέρος διὰ τὴν ὑπαγόρευσιν τῆς Πρώτης Ἐντολῆς, — «Μὴ προσκυνήσῃς [σιάου κάου] αὐτὰ μηδὲ μὴ λατρεύσῃς αὐτὰ», δὲν κατενοήθη παρ' αὐτῶν, οὐδὲ ἐδόθη μὲν τοιαύτην ἔννοιαν, ὡς ἀπαγορεύουσα τὴν ἀπόδοσιν σεβασμοῦ, εὐλαβείας,

κλπ. εἰς τοὺς ἀξίους σεβασμοῦ καὶ εὐλαβείας, ἢ εἰς τοὺς κατέχοντας θέσεις τιμῆς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Οὐδ' ὑπέπεσαν εἰς πλάνην οἱ Ἰουδαῖοι κύψαντες εἰς ἐνδειξιν σεβασμοῦ [σιδίου κάου] πρὸ τῶν ἀγγέλων, οἵτινες ἐπισκέφθησαν αὐτοὺς μετ' ἀγγελιῶν ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰεχωβά, ἀνεγνώριζον δὲ καὶ ἀνωμολόγουν αὐτόν. Ἡ τοιαύτη δὲ ἐκδήλωσις σεβασμοῦ πάντοτε ἐπεδοκιμάσθη, καὶ οὐδέποτε ἀπεδοκιμάσθη. Ἡ Ἐντολὴ ἀπαγορεύει τὴν προσκύνησιν ὁμοιωμάτων ἢ ἄλλων ἀντιζήλων θεῶν· τὴν τοιαύτην προσκύνησιν δὲν δύναται ν' ἀνεχθῇ ὁ Ἰεχωβά. Συνεπῶς οὐδὲν τὸ ἀπρεπὲς ἢ ἀνάρμοστον ἦτο δι' οἰονδήποτε Ἰουδαῖον, ὅστις ἀνεγνώριζε τὸν Ἰησοῦν ὡς τὸν ἀπὸ «Θεοῦ Ἀπεσταλμένον», νὰ ἀποδώσῃ εἰς αὐτὸν προσύνησιν καὶ σεβασμόν. Πολὺ δὲ περισσότερον ἀρμόζει τοῦτο εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἀναγνωρίζουσι τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν κατὰ τὴν ἀξίωσιν Αὐτοῦ — ὡς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Δυνάμεθα δὲ πράγματι νὰ ὦμεν βέβαιοι διὰ τοῖς Φαρισαῖοι ἐκείνοι, οἵτινες ἐσήκωσαν λίθους διὰ νὰ φονεύσωσι τὸν Κύριον ἡμῶν, διότι διεκήρυτεν ἑαυτὸν ὡς Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἤθελον ὑπερβῇ πᾶν ὄριον ἐξαγριώσεως, καὶ οὐχὶ μόνον ἤθελον λιθοβολήσῃ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, ἀλλ' ἐπίσης καὶ τοὺς προδυνήσαντας Αὐτόν, καταγγέλλοντες αὐτοὺς ἐπὶ εἰδωλολατρείᾳ, ἐὰν, ὡς ἄνθρωποι, ἐπρέσβειον τοιαύτας ἄκρας δοξασίας περὶ προσκυνήσεως, ὁποίας πρεσβεύουσιν ἐκεῖνοι τὰς ὑπερβολικὰς θεωρίας τῶν ὁποίων περὶ τῆς λέξεως ταύτης συζητοῦμεν καὶ ἀπεδείξαμεν ἤδη πεπλανημένας.

Ἐξαίρουν εἰς τὴν τοιαύτην ἐλευθερίαν ἤθελον ἀποτελέσει ἡ περίπτωσις καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸν ἀπονέμεται ὁ σεβασμὸς, ἡ εὐλάβεια, ἡ ἢ προσκύνησις. εἶναι ἀντιπρόσωπος ψευδοῦς τινὸς Θεοῦ, ὡς Ψευδόχριστος ἢ Ἀντίχριστος. Ἡ πρὸς τοὺς Πάπας δὲ ἀπόδοσις τοιούτων τιμῶν ὑπάγεται ὑπὸ τὴν κατηγορίαν ταύτην τῆς ψευδοῦς ἢ ἀναρμόστου προσκυνήσεως, καθότι ὁ Πάπας, ἐν τῷ τοιούτῳ ἀξιώματι του, ἀξιοῖ ψευδῶς διὰ εἶναι «Ἀντιβασιλεὺς Χριστός.» Ἐπὶ τοιαύτης δὲ βάσεως ἦν διὰ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀπέφυγε ν' ἀναγνωρίσῃ τὸν Σατανᾶ καὶ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἐξουσίαν ἐν τῷ κόσμῳ. Ἡ ἐξουσία αὕτη ἦν

ἐνεργῶς κακοποιὸς ἐξουσία, μεμελειτημένως δὲ ἐναντιο-
μένη εἰς τοὺς νόμους τοῦ Ἰεχωβά. Ὡς ἐκ τούτου δὲ ἡ πρό-
τασις τοῦ Σατανᾶ, καθ' ἣν οὗτος ἤθελε συμπράξει μετὰ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν εἰς τὴν ἐγκατάστασιν τῆς Βασιλείας αὐτοῦ, ἐπὶ
τῷ ὄρω τοῦ νὰ μὴ ἐναντιωθῇ κατὰ τοῦ κακοῦ, καὶ σεβασθῇ
πονηρὰς καὶ ἁμαρτωλὰς ἕξεις καὶ ἡθῆ ἐδραιωθέντα ἤδη ὑπὸ
τὸ Σατανικὸν καθεστώς, ἀπεκρούσθη πᾶσαντα παρὰ τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν, καὶ ἡ δοθεῖσα αὐτῷ ἀπάντησις ἐσήμαινεν — εἶμαι
ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν Ἰεχωβά, τὸν Θεόν, καὶ συνεπῶς
συμφωνῶ τελείως πρὸς τὴν προφητικὴν διακήρυξιν: «Κύριον
τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις καὶ Αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις»
— καὶ ἐπειδὴ σὺ εἶσαι ὁ ἐκούσιος ἐχθρὸς Αὐτοῦ, οὐδένα σε-
βασμὸν δύναμαι νὰ ἀπονεύω εἰς σὲ καὶ τὰς μεθόδους σου,
οὐδὲ εἶναι δυνατόν, εἴτε νὰ ἐξυληρευθῶ τὸ ἔργον σου,
ἢ νὰ συνεργασθῶ μετὰ σοῦ — ὁ σκοπὸς καὶ τὸ ἔργον ἐκ-
στου ἐξ ἡμῶν εἰσι διακριτικῶς κεχωρισμένα. Οὐδὲν δὲ ἔχω
νὰ κάμω μετὰ σοῦ. — Παράβαλλε, Ματθ δ'. 10, Δεύτερον.
ε'. 20. 21.

Ἐὰν ὁ Κύριος ἡμῶν ἀνεκήρυτεν ἑαυτὸν ἀντίπαλον
τοῦ Ἰεχωβά, ἀντὶ Υἱοῦ καὶ δούλου Αὐτοῦ, οἰαδήποτε τιμῇ
καὶ σεβασμὸς ἀποδιδόμενος πρὸς αὐτὸν θὰ ἐσήμαινεν ἀνευ-
λάβειαν πρὸς τὸν Πατέρα, καὶ ἡθελεν εἶσθαι πρᾶξις ἁμαρ-
τωλῇ — εἰδωλολατρικῇ. Ἐντούτοις, ὅπως τοῦναντίον, καίτοι
ἀπεδέχετο τὸν τοιοῦτον σεβασμὸν ἢ προσκύνῃσιν ὡς Υἱὸς
τοῦ Θεοῦ, διεκήρυξεν ὅμως κατὰ τὸν μᾶλλον θεικώτερον
τρόπον καὶ δημοσίως, δι — «Ὁ Πατὴρ μείζων μου ἐστίν»,
καὶ ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς ν' ἀναφέρωσι τὰ αἰτήματά των εἰς
τὸν Πατέρα εἰπών, «Ἄν τι αἰτήσητε τὸν Πατέρα δώσει ὑμῖν
ἐν τῷ ὀνόματί μου.» — Ἰωάν 1στ'. 23.

«ΕΓΩ ΚΑΙ Ο ΠΑΤΗΡ ΕΝ ΕΣΜΕΝ»

— Ἰ. ἀν. ι' 30 —

Τὸ ἐδάφιον τοῦτο θεωρεῖται ὡς ἀπόδειξις τοῦ ὅτι ὁ Κύ-
ριος Ἰησοῦς θεὸν νὰ ὀνομάζεται Ἰεχωβά — δι ἡτο ἀμφό-
τερον Πατὴρ καὶ Υἱός, — ἡ δι δὲν εἶχε Πατέρα καὶ δὲν
ἦτο Υἱός.

Ἐχοντες ἀσαφῆ, μυοιτηριώδη φρονήματα περὶ «Τριάδος», ἀξιοσημειώτως μέγας ἀριθμὸς νοημόνων ἄλλως ἀνθρώπων φαίνονται λησμονοῦντες ὅτι πρόκειται περὶ τανιὸς ἄλλου εἶδους ἐνότητος ἢ τῆς προσωπικῆς τοιαύτης. Διότι, ὄντως, παντοῦ ὁπουδήποτε ἡ λέξις εἶναι ἐν χρήσει ἡ ἔννοια ταύτης εἶναι ἡ τῆς ἁρμονικότητος, — ἐνότητος, σκοποῦ, σχεδίου, θελήσεως, νοῦ, ἢ φρονήματος. Μέχρι ποίου δὲ σημείου εἶναι δυνατόν νὰ μᾶς ἀποτυφλώσῃ μία θεωρία ἀποδεικνύεται σαφῶς ἐκ τοῦ γεγονότος καθ' ὃ ἡ ἐξήγησις τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ τὸ παράδειγμα Αὐτοῦ, περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν Αὐτὸς καὶ ὁ Πατήρ εἰσιν ἓν, λίαν γενικῶς παραβλέπεται. Εἰς τὴν πρὸς τὸν Πατέρα προσευχὴν Αὐτοῦ, λέγει : —

«Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ [παρακαλῶ]· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσιν.... Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, ἵνα πάντες «ἘΝ ὧσι, καθὼς σύ, Πατήρ, ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν..... ἵνα ὦσιν ἘΝ, καθὼς ἡμεῖς ἘΝ. Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ Σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὧσιν τετελειωμένοι εἰς εἰς ἘΝ. — Ἰωάν. ιζ'. 9, 20 — 23.

Ἐνταῦθα εἰδικῶς ἐξηγεῖται ὅτι, ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὴν ὁποῖαν ὁ Κύριος ἡμῶν προσηύχετο, εἶναι ἀκριβῶς ἡ αὐτὴ ὡς ἡ μεταξὺ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ ὑπάρχουσα ἐνότης. Οὐ ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐνότης πνεύματος — φρονήματος, καὶ οὐχὶ προσωπικῆς ἐνότης, τοῦτο οὐδεμίαν ἐπιδέχεται συζήτησιν. Πασίφανως δὲ ἡ ἔννοια ἐν τῷ νῷ τοῦ Αὐτρωτοῦ ἡμῶν εἶναι ἐνότης καρδίας, ἐνότης σκοποῦ, ἐνότης θελήσεως, μεταξὺ τῶν ἀκολουθῶν αὐτοῦ, καὶ ἡ ἐνότης αὕτη εἶναι ἀπαράλλακτος ὡς ἡ μεταξὺ τοῦ Πατρὸς καὶ Ἐαυτοῦ ὑψίσταμένη ἐνότης.

Ἡ ἐνότης δὲ αὕτη δέον νὰ ἐπιτευχθῇ ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸν αὐτὸν ἀκριβῶς τρόπον καθ' ὃν ἐπετεύχθη ἡ μεταξὺ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ ἐνότης. Ὁ Χιὸς ἦν ἓν μετὰ τοῦ Πατρὸς, διότι ἀπεδέχθη τελείως ὡς

ἴδιον αὐτοῦ θέλημα, τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς, εἰπὼν «Οὐχὶ τὸ ἕμὸν θέλημα, ἀλλὰ τὸ Σὸν γενηθήτω». Τοιοῦτο-τρόπως λοιπὸν καὶ ἕκαστον μέλος τῆς Ἐκκλησίας θὰ εἰσεέλθῃ εἰς πλήρη ἁρμονίαν μετὰ τοῦ Πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ Υἱοῦ μὴ πρᾶττοντες τὸν ἴδιον αὐτῶν θέλημα ἀλλὰ θέτοντες κατὰ μέρος τὸ ἴδιον αὐτῶν θέλημα, καὶ ἀποδεχόμενοι ἀντ' αὐτοῦ τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς. Οὕτω, καὶ μόνον οὕτω, θὰ καταντήσῃ ποτε ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν ἐνότητά διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος ἡμῶν προσηυχήθη ἐνταῦθα, καὶ τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὡς ἐνότητά τοῦ αὐτοῦ εἰδους, οἷα ἡ μεταξὺ τοῦ Πατρὸς καὶ Αὐτοῦ ὑφισταμένη ἐνότης. Πόσον παράδοξον παρίσταται τὸ ὅτι ἡθέλε τις ἀποπειραθῇ νὰ κάμῃ κακὴν χρῆσιν καὶ διαστρέψῃ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὅπως παραστήσῃ αὐτοὺς ὡς ὑποστηρίζοντας τὴν παράλογον καὶ ἀντιγραφικὴν περὶ Τριάδος διδασκαλίαν, — τῆς ὑπάρξεως δηλ. τριῶν Θεῶν ἐν ἐνὶ προσώπῳ. Πόσον δέ ἔξοχος, τοῦναντίον, καὶ λογικὴ εἶναι ἡ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν Γραφῶν ἐνότης τοῦ πνεύματος τοῦ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ Ἐκκλησίας.

«Ο ΕΩΡΑΚΩΣ ΕΜΕ ΕΩΡΑΚΕ ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ.»

Ἀφοῦ ὁ Κύριος ἡμῶν διεκήρυξεν ἑαυτὸν ὅτι εἶναι ἡ Ὁδός, ἡ Ἀλήθεια καὶ ἡ Ζωή, καὶ ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν Πατέρα εἰμὶ δι' αὐτοῦ, καὶ ὅτι ὁ γνωρίζων Αὐτὸν ἡθέλε γνωρίσει ἐπίσης καὶ τὸν Πατέρα, ὁ Φίλιππος εἶπε πρὸς αὐτὸν, «Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν Πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν». Ὁ Ἰησοῦς τότε ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν, «Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ἡμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν Πατέρα· πῶς σὺ λέγεις δεῖξον ἡμῖν τὸν Πατέρα; Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ καὶ ὁ Πατήρ ἐν ἐμοὶ ἐστι; τὰ ρήματα ἃ ἐγὼ λέγω ἡμῖν ἀπ' ἑμαντοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ Πατήρ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα Αὐτοῦ». — Ἰωάν. ιδ'. 7—10

Προσκαλούμεθα, ὁθεν, ὅπως τὴν παρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν διακήρυξιν ταύτην ἀποδεχθῶμεν ὡς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι Αὐτὸς

εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Ἰεχωβά (καὶ οὐχὶ Υἱὸς τοῦ Ἰεχωβά), καὶ δι, ὡς τοιοῦτος, τὸ ὄνομα Ἰεχωβά εἶναι ῥφαρμόσιμον εἰς Αὐτόν. Ἀλλὰ πᾶς τις δύναται νὰ ἰδῇ ὅτι ἡ ὅλη συνέχεια τοῦ λόγου, δεικνύει διάκρισιν μεταξὺ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, τοιαύτην ὅποιαν οὐδεὶς λογικὸς ἄνθρωπος ἤθελε χρησιμοποιήσει ἐὰν ἐπεθύμει νὰ προσδώσῃ τὴν ἐντύπωσιν τὴν ὅποιαν οἱ Τριαδισταὶ ζητοῦσι νὰ ἐξαγάγωσιν ἐξ αὐτῆς. Τὸ ὅλον ζήτημα λοιπὸν συνοψίζεται εἰς τὸ, τί ὁ Κύριος ἡμῶν θέλει νὰ ἐννοήσωμεν διὰ τῶν λόγων του, «ὁ ἑώρακώς ἐμὲ ἑώρακε τὸν Πατέρα;» Ἡμεῖς ἀποκρινόμεθα δι, ἐσκόπει νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι εἶναι ἀδύνατον δι, ἄνθρωπον (σαρκικὸν, γήϊνον ὄν) νὰ ἰδῇ τὸν Θεόν, ὅστις εἶναι πνευματικὴ ὑπόστασις. Οὕτω δὲ καὶ ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης μαρτυρεῖ λέγων, «Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· μοιγενὴς Θεὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο [περὶ αὐτοῦ] — Ἰωάν. α. 18. Ἡθελε δὲ ἀκριβῶς νὰ δώσῃ νὰ ἐννοήσωσιν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ὁ Κύριος διεκήρυξεν εἰς τὸν Μωϋσῆν, «Οὐδεὶς δύναται νὰ ἰδῇ τὸ πρόσωπόν μου καὶ νὰ ζήσῃ»: καὶ συνεπῶς ὅτι, ἐὰν ὁ Πατὴρ ἤθελε δείξει ἑαυτὸν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, τοῦτο θὰ ἡδύνατο νὰ γείνῃ εἴτε διὰ θαυματουργικῆς διανοίξεως τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀνθρώπων, ὥστε νὰ διακρίνωσι τὴν πνευματικὴν δόξαν (ἐκτιθεμένων οὕτω τῶν ἀνθρώπων εἰς κίνδυνον θανάτου, ἢ ἄλλως, τοῦ Θεοῦ φανεροῦντος ἑαυτὸν ἐν σώματι ὁ ρκός, — εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἶναι δυνατὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ διακρίνωσί τι ἐκ τοῦ χαρακτῆρός του ἐκ συμπαραβολῆς καὶ διὰ τῆς ἐπικοινωνίας.

Καὶ δὲν ἦτο τοῦτο ἀκριβῶς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἔκαμεν ὁ Θεός; Ὁ νοῦς τοῦ Θεοῦ, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἐξεπροσώπεῖτο τελείως ἐν τῷ Μονογενεῖ Αὐτοῦ Υἱῷ, ἐν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὁπότε οὗτος ἐγένετο σὰρξ καὶ κατέκησε μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Οὗτος λοιπὸν ἦν, ἡ ἀρίστη, ἡ ἐγγυτάτη καὶ μᾶλλον θεικωτέρα ἐκπροσώπευσις τοῦ Θεοῦ, ἡ ὅποια ἡδύνατο καὶ εἶναι ποτε δυνατὴ νὰ γείνῃ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος. Βλέποντες καὶ γνωρίζοντες τὸν Κύριον Ἰησοῦν ἐν οικειότητι, ὁ Φίλιππος καὶ οἱ λοιποὶ Ἀπόστολοι ἐγνωρίζον τὸν Πατέρα κατὰ τὴν μᾶλλον ἀπόλυτον καὶ δυνατὴν ἐννοιαν καθ’

ἥ ἐπιτρέπεται νὰ γνωρίσῃ Αὐτὸν ἡ ἀνθρωπότης. Οὗτοι ἐγνώριζον Αὐτὸν κατὰ τὴν μᾶλλον ἀπόλυτον ἔννοιαν, καθ' ἣν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποκαλύψῃ ἑαυτὸν ὁ Πατὴρ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Οὐδέποτε ἐγένετο, οὐδέποτε θὰ ἐγένετο, καὶ οὐδέποτε ἦν δυνατόν νὰ γείνῃ, σαφεστέρα, μᾶλλον ἀπόλυτος καὶ μᾶλλον πλήρης καὶ τελεία φανέρωσις τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον, τῆς γενομένης ἐν ἡμῶν προσώπῳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ· διότι ὁπότε «ἐγένετο σὰρξ» ἦν πράγματι «Θεὸς φανερωθεὶς ἐν σαρκί» (Α'. Τιμόθ. γ'. 16). Παρομοίως ὁ Ἀπόστολος ἀποφαίνεται περὶ τῆς Ἐκκλησίας, τῶν πιστῶν μελῶν τοῦ Χριστοῦ, — «Ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ **ΕΝ Τῇ ΚΟΙΝῇ ΣΑΡΚΙ ΗΜΩΝ**». — Β' Κορ. δ'. 10.

Ὁ τέλειος ἄνθρωπος εἶναι τελεία εἰκὼν τοῦ ἀοράτου Θεοῦ· καὶ συνεπῶς ἡ ἀρίστη ἀντίληψις ἢ ἐξεικόνις, ἡ ὁποία δύναται νὰ γείνῃ. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος, οἱ ἀρχαῖοι ἅγιοι τῆς Παλαιᾶς οἰκονομίας, **τελειοποιούμενοι**, θέλουσιν εἶσθαι οἱ ἄριστοι ἀντιπρόσωποι τοῦ Οὐρανοῦ Πατρός, τοῦ Οὐρανοῦ Υἱοῦ, καὶ τῆς Οὐρανοῦ Νύμφης-τοῦ Χριστοῦ, μετὰ τῶν ἀνθρώπων. Πᾶς ὁ βλέπων αὐτοὺς θέλει βλέπει Θεὸν φανερούμενον ἐν σαρκί — **τὴν ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ ἐν σαρκί**. Εἰς τὴν τοιαύτην δὲ ὑψίστην κατάστασιν θέλει χορηγηθῇ τὸ προνόμιον εἰς ὅλην τὴν στενάζουσαν κτίσιν νὰ ἀφικθῇ; ἐὰν θελήσῃ, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Βασιλέως — Ἰερέως καὶ τῶν «ἀδελφῶν αὐτοῦ τῶν ὑπὸ — ἱερέων, ἐνεργούντων τότε διὰ μέσου τῶν ἀρχαίων ἁγίων, οἵτινες, ὡς οἱ κατὰ σάρκα ἀντιπρόσωποι τῆς Βασιλείας, θέλουσιν εἶσθαι «ἄρχοντες τῆς γῆς». — Ψαλμ. με'. 16.

«Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΚΑΙ ΜΟΝΟΣ ΔΥΝΑΣΤΗΣ, Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΕΥΟΝΤΩΝ, Ο ΜΟΝΟΣ ΕΧΩΝ
[ΘΕΑΝΑΣΙΑΝ]

— Α. Τιμόθ. στ'. 15, 16. —

Πολλοὶ τὸ χωρίον τοῦτο θεωροῦσιν ὡς σημαῖνον ὅτι κατὰ

τὴν ἐπιφάνειαν Αὐτοῦ, εἰς τὴν δευτέραν αὐτοῦ ἔλευσιν, ὁ Κύριος Ἰησοῦς θὰ ἐκθέσῃ καὶ γνωστοποιήσῃ εἰς τὸν κόσμον τὸ μεγαλεῖον τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς. Ἀλλὰ, καίτοι ἡ τοιαύτη δοξασία κέκτηται λογικὰς τινας ἀπόψεις, ἡμεῖς κλίνομεν ἐξ ὁλοκλήρου νὰ ἐφαρμόσωμεν τὴν διακήρυξιν αὐτὴν τοῦ χωρίου εἰς τὴν δόξαν καὶ τιμὴν τοῦ Χριστοῦ, τὴν χρονολογούμενην ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι πάντας οἵτινες ὁ ὑποδεχθῶσι τὴν κυριαρχίαν αὐτοῦ θέλει φέρει ὥστε νὰ ἀναγνωρίσωσιν ἐπίσης τὸν Ἰεχωβά Θεόν· τοῦτο ὅμως δὲν θέλει εἶσθαι κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν Αὐτοῦ, ἀλλὰ κατὰ τὸ τέλος τῆς βασιλείας αὐτοῦ, «ὅταν παραδιδῶ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ Πατρί». — Α. Κορινθ. ιε' 24—28.

Τὸ νὰ ἐφαρμόσωμεν τὸ χωρίον εἰς τὸν Πατέρα, ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἁρνηθῶμεν ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν ἔχει ἀθανασίαν ἐνῷ αἱ Γραφαὶ ρητῶς διδάσκουσιν ὅτι Αὐτός, καὶ πάντες οἱ μέλλοντες νὰ ἔχωσι μέρος εἰς τὴν Πρώτην Ἀνάστασιν, θέλουσιν ἀποκτήσει τότε ἀθανασίαν, καὶ ὅτι οὕτως ὁ Πατήρ. ὅσοις κέκτηται αὐτοζωΐαν, σύμφυτον ζωὴν (αὐθυπαρξίαν — ἀθανασίαν, ἔδωκε καὶ τῷ Υἱῷ νὰ ἔχη ζωὴν ἐν αὐτῷ, *συμφυῖα ζωὴν* (ἀθανασίαν). — Α. Κορινθ. ιε'. 42—44, 53, 54. Ἰωάν. ε'. 26.

Ἐνῷ, ἂν ἑτέρου, τὸ νὰ θεωρήσωμεν τὸ ἐν λόγῳ χωρίον ὡς ἀναφερόμενον εἰς τὸν Υἱόν, φαίνεται ἀνταποκρινόμενον τελείως εἰς πάντα ὅρον, καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ παραγνωρίζον ἢ ἐξαιροῦν τὸν Πατέρα Ἰεχωβά — οὔτε καὶ ἀποδεικνύον πάλιν ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς εἶναι ὁ Πατήρ, ὁ Ἰεχωβά· διότι ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν πάντοτε ὑπ' ὄψιν εἰς τοιαύτας περιστάσεις τὸν ὑπὸ τῶν θεοπνεύστων Ἀποστόλων τιθέμενον ἀναλλοίωτον κανόνα, καθ' ὃν εἰς ἀντιπαραθέσεις ἢ συγκρίσεις, ἡμᾶς, κλπ., ἅτινα ἀναφέρονται ἐν σχέσει πρὸς τὸν Υἱόν, ὁ Πατήρ πάντοτε ἐξαιρεῖται, ὡς διατελῶν ἀνεκφράστως ὑπεράνω πάσης συμπαραβολῆς καὶ συγκρίσεως. Οἱ λόγοι αὐτοῦ ἐπὶ οὗτου εἶναι, «δὴλον ὅτι ἐκτὸς [τοῦ Πατρὸς] τοῦ ὑποτάξαντός αὐτῷ τὰ πάντα», καὶ δὲν πρέπει νὰ κρίνηται ὡς ὑποκείμενος εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν καὶ

εἰς τὰς διαφόρους ἑξουσίας τὰς παραχωρηθείσας εἰς Αὐτὸν παρὰ τοῦ Πατρὸς. Διότι, διὸν ὁ Υἱὸς καθυποτάξῃ τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῷ κόσμῳ, «τότε καὶ αὐτὸς ὁ Υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι [Πατρὶ] αὐτῷ [τῷ Υἱῷ] τὰ πάντα». — Α Κορθ. ιε 27.

Παρομοία υἱς ἄλλη διακήρυξις περὶ τῆς δόξης τῆς βασιλείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, τῆς δοθείσης εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Πατρὸς, εἶναι οὗτι, «Αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἁρχῆς καὶ ἐξουσίας». (Κολοσ. β'. 10) Καὶ εἰς τοῦτο ἐπίσης ἡ ἐξήγησις εἶναι ἡ αὐτή Ἡ διακνυβέρνησις καὶ ἐξουσία τοῦ Πατρὸς οὐδέποτε ἀντιπαραβάλλονται πρὸς ἐκείνας τὰς τοῦ Υἱοῦ. Διότι ὁ Υἱὸς εἶναι ἐν πλήρει ταυτότητι πνεύματος καὶ σκοποῦ πρὸς τὸν Πατέρα, καὶ εἶναι ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατρὸς.

«ΟΥΧ ΑΡΠΑΓΜΟΝ ΗΓΗΣΑΤΟ ΤΟ ΕΙΝΑΙ ΙΣΑ ΘΕΩ»

Εἰς τὸ ἀνωτέρω χωρίον τῆς πρὸς Φηλιππησίους Ἐπιστολῆς (β'. 6), διὰ τῆς εἰς τὴν καθομιλουμένην μεταφράσεως αὐτοῦ, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος παρίσταται ὡς κάμων τὴν ἐκκλησιαστικὴν διαβεβαίωσιν οὗτι ὁ Χριστὸς, «ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, δὲν ἐνόμισεν ἄρπαγὴν τὸ νὰ εἶναι ἴσα μὲ τὸν Θεόν.» Παρατηρητέον πρωτίστως οὗτι τὸ ἐν λόγῳ ἐδάφιον δὲν διδάσκει βεβαίως τὸ δόγμα τῆς Τριάδος, οὐδὲ οὗτι ὁ Κύριος ἡμῶν εἶναι ὁ Πατήρ, ὁ Ἰεχωβὰ: διότι ἐὰν οὕτως εἶχε τὸ ζήτημα, ποίαν θέσιν εἶχε τότε, ἢ τίνα λόγον τὸ νὰ μελετῇ ἄρπαγὴν, ἢ νὰ σκεφθῇ περὶ ἰσότητος. Αἱ λέξεις «ἄρπαγῇ» καὶ «ἴσα» θεικώτατα διδάσκουσιν οὗτι ὁ Πατήρ καὶ ὁ Υἱὸς δὲν εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ἀλλὰ δύο. Πόσον παράδοξον φαίνεται ὅμως τὸ ὅτι οἱ λόγοι τοῦ Ἀποστόλου παρίστανται τόσον διάφοροι τῶν λόγων τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Ὁ Κύριος ἡμῶν διακηρύττει, Ὁ Πατήρ μου μείζων μου ἐστίν. «Οὐ ἐγὼ δύναμαι ποιεῖν ἅπ' ἑμαυτοῦ οὐδέν». Ἐρωτῶμεν, λοιπὸν, ἀπώλεσεν ὁ Κύριος ἡμῶν τὴν ταπεινοφροσύνην Αὐτοῦ, ὥστε κατέληξεν ἀκολούθως εἰς τὸ συμπέρασμα νὰ γείνη ἴσος μὲ τὸν Θεὸν τὸν Πατέρα;

Ἀλλὰ παραιτηροῦμεν, κατὰ δεύτερον, μέχρι ποίου βαθμοῦ τοιαύτη τις θεωρία συγκρούεται πρὸς τὸ μάθημα, τὸ ὁποῖον ὁ Ἀπόστολος ἀπέβλεπε νὰ ἐντυπώσῃ. Ἦτο σκοπὸς τοῦ Ἀποστόλου τὸ νὰ κάμῃ τὴν Ἐκκλησίαν νὰ φιλοδοξῇ καὶ ἐπιδιώκῃ τὴν ἀπόκτησιν τῆς τιμῆς καὶ δόξης τοῦ Πατρὸς, ἥ νὰ ἐποφθαλμιῶσι τὴν δόξαν ἀλλήλων; Βεβαίως οὐχί! Ἀπεικονίας αὐτοὺς ἀποτιρέπει τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τῆς κενοδοξίας, καὶ συνιστᾷ τὴν ταπεινοφροσύνην, καὶ ὅπως ἕκαστος θεωρῇ τὸν ἄλλον ὑπερέχοντα ἑαυτοῦ. Διαβεβαιοῖ δὲ τοὺς ἀναγνώστας τοῦ ὅτι ἡ ταπεινοφροσύνη αὕτη ἦτο ὁ χαρακτὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, καὶ λέγει, «Τοῦτο φρονεῖτε ἐν ἡμῖν (ἔχετε ἐν ἡμῖν τὸ ἴδιον φρόνημα) ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». Ἐὰν τὸ φρόνημα, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἦτο νὰ ἀρπάσῃ τὴν δόξαν τοῦ Πατρὸς, καὶ νὰ μὴ νομίσῃ ἀρπαγὴν τὸ νὰ πράξῃ τοῦτο, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ αὐτὸ φρόνημα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Κυρίου ἠθέλε σημαίνει ὅτι ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ὀφείλει νὰ ἐπιδιώκῃ καὶ ζητῇ νὰ φθάσῃ εἰς πᾶσαν ἐφικτὴν ἢ κατορθωτὴν δόξαν καὶ τιμὴν, καὶ ὅτι καὶ ἡμεῖς οὕτως ἠθέλομεν ἔχει τὸ φρόνημα ἢ τὴν διάθεσιν καὶ χαρακτῆρα τὰ ὅποια ἐξεδήλωσεν ὁ Χριστός.

Τὸ τοιοῦτον ὁμῶς εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν ἐσφαλμένον. Ὅ,τι πιαίει εἶναι ἡ μετὰφρασις τοῦ ἑδαφίου· εἶναι μετὰφρασις λελανθασμένη, ἀποδίδουσα τὸ ἀντίθετον ἀκριβῶς τοῦ ὅ,τι ἐννοεῖ ὁ Ἀπόστολος. Ἡ λέξις «ἀρπαγμὸς» ἀπαντᾷ ἅπαξ μόνον εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην, καὶ συσχετίζεται καὶ ἐννοίαν πρὸς τὴν κλοπὴν ἢ τὸν παράνομον σφετερισμόν· ἀλλ' ἡ ἐννοία τοῦ Ἀποστόλου ἀντιστρέφεται ἀκριβῶς διὰ τῆς πλημμελοῦς διατυπώσεως τῆς προτάσεως. Ἡ ἰδέα τοῦ Ἀποστόλου θὰ ἡδύνατο νὰ μεταφρασθῇ διὰ τῶν ἰδίων σχεθὸν λέξεων, ἀλλὰ μὲ ὅλως ἀντίθετον σημασίαν, ὡς ἐξῆς: — Ὅστις δὲν ἐνόμισε (δὲν ἐσκέφθη δὲν ἐμελέτησε) δι' ἀρπαγῆς νὰ εἶναι ἴσα μὲ τὸν Θεόν» Ἡ πορεία τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἀντιπαραβάλλεται οὕτω πρὸς τὴν τοῦ Σατανᾶ, ὅστις ἀπεπειράθη νὰ σφετερισθῇ τὴν θέειν καὶ τιμὴν τοῦ Θεοῦ. (Ἡσα ἰδ' 12—14), Τοῦτο δὲ ἀποδεικνύεται σαφῶς ἐκ τῆς ὅλης πλοκῆς τοῦ λόγου, ἐν τε τοῖς προηγουμένοις καὶ τοῖς ἐπομένοις

—ὅπως μὴδὲν γίνηται ἐξ ἀνιζηλίας ἢ κενοδοξίας. — Ὅτι ὁ Χριστὸς ἦν λίαν ταπεινόφρων, καὶ οὐ καὶ ἡμεῖς ὡσαύτως δεόν νὰ ἡμεῖθα ταπεινόφρονες, καὶ περιπατῶμεν οὕτως εἰς τὰ ἔχνη αὐτοῦ. Δόσατε δ' ἤδη προσοχὴν εἰς τὰς ἐποιένας μεταφράσεις τῆς λέξεως ἄρπαγμός, αἵτινες προτιμῶνται παρ' ἐξόχων φιλολόγων διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν ἀποχρώσεων : —

« Δὲν τὸ ἐσκέφθη ἢ ἐνόμισε ζήτημα διαπύρου ἐπιθυμίας. — Clarke.

« Δὲν ἐσκέφθη περὶ κτήσεως δι' ἀπληστίας ἢ ἀνυπομονησίας. » — Wakefield.

« Δὲν ἐθεώρησε. . . ζήτημα ἀνυπομόνου ἐπιθυμίας. » — Stewart.

« Ὅστις, ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, δὲν ἐξετίμησεν ὥς πρᾶγμα δυνάμενον ν' ἄρπαγῇ τὸ εἶναι ἴσα μὲ τὸν Θεόν. » — Rotherham.

« Ὅστις ὢν [ἐν περιθωρίῳ, ἀρχικῶς] ἐν μορφῇ Θεοῦ, δὲν ἔκρινεν ὥς ἄθλον ἢ λάφυρον [ἐν περιθωρίῳ, πρᾶγμα δυνάμενον ν' ἄρπαγῇ] τὸ νὰ εἶναι ἴσα μὲ τὸν Θεόν. » — Ἀνατεθεωρημένη Μετάφρασις (Ἀγγλική).

« Δὲν ἐσκέφθη ἀντικείμενον ν' ἄρπαγῇ » — Sharpe.

« Δὲν ἤρπαξεν ἀπλήσιως. » — Neeland.

« Δὲν ἠγωνίσθη ὅπως διὰ τῆς βίας. » — Dickenson.

« Δὲν ἐμελέτησεν ἄρπαγὴν ἢ σφετερισμόν. » — Turnbull.

Ὁ τελευταῖος οὗτος ὁρισμὸς φαίνεται προσαρμοζόμενος καλλίτερον εἰς τὸν εἰρμόν τοῦ λόγου, καὶ ἡ μετάφρασις αὕτη προτιμᾶται καὶ ἀναγράφεται καὶ ἐν τῇ Ἑμῳατικῇ Διγλώττῳ κριτικῇ ἐκδόσει τῆς Κ. Διαθήκης (Ἑλληνο - Ἀγγλικῇ), ἢ ὅποια τὸ ὅλον χωρίον μεταφράζει ὡς ἐξῆς: —

« Ὅστις, καίτοι ἦν ἐν μορφῇ Θεοῦ, (μ' ὅλον τοῦτο) δὲν ἐμελέτησεν ἄρπαγμόν (ἢ σφετερισμόν) διὰ νὰ γείνη ἴσος μὲ τὸν Θεόν, ἀλλ' ἐκένωσεν (ἀπεξέδυσεν) ἑαυτὸν λαβὼν μορφὴν δούλου. »

Ἡ μετάφρασις αὕτη εἶναι συνεπής, οὐχὶ μόνον πρὸς αὐτὰ τὰ ἱστορικά γεγονότα, ἀλλ' ἐπίσης καὶ πρὸς τὸ ἐπιχείρημα τοῦ Ἀποστόλου, τοῦ ὁποῦν ἡ μεταφραζομένη σημασία ἀπο-

τελεῖ μέρος. Ἡ διακήρυξις ταύτης, εὐρύτερον παραφρασ-
 μένη, εἶναι δι, ὁπόταν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἦν πνευμα-
 τικῇ ὑπόστασις, ἐκέκτητο Θεοειδῇ μορφῇν καὶ φύσιν, δὲν
 ἐνεφορεῖτο δὲ ὑπὸ πνεύματος φιλοδοξίας καὶ ἐπιθυμίας ὅπως
 σφιτερισθῇ τὴν θείαν ἐξουσίαν, δύναμιν, δόξαν καὶ σε-
 βασμόν· δὲν εἶχε γὰρ πνεῦμα τοῦ Σατανᾶ, ὅστις ἠγω-
 νίσθη γὰρ ἐξυψώσῃ ἑαυτόν, εἰπών, «Θέλω εἰσθαι ὁμοιος τοῦ
 Ὑψίστου». Τοῦναντίον, καίτοι ἦν κάτοχος τῆς ὑψίστης θεί-
 σεως, ὡν δεύτερος μετὰ τὸν Οὐράνιον Πατέρα, ἦν ἐπὶ το
 σοῦτον ταπεινόφρων, ὥστε, ἐν ὑποταγῇ πρὸς τὸ θέλημα τοῦ
 Πατρός, ἐκέχασεν, ἐξέδυσεν, ἑαυτὸν ὅλης τῆς δόξης καὶ μεγα-
 λειότητος τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ καταστάσεως, ἀνταλλάξας
 τὴν ὑπερτέραν φύσιν καὶ δόξαν πρὸς ταπεινότεραν κατάστασιν,
 τὴν ἀνθρωπίνην τοιαύτην, τὴν «κατωτέραν τῶν ἀγγέλων».
 Ὁ Ἀπόστολος προβαίνει ἀκολούθως ν' ἀποδείξῃ δι ὅχι μό-
 νον ἡ ταπείνωσίς του αὕτη ἐγένετο φανερά, ἀλλ' ὅτι ἀκολου-
 θως ἔδειξεν εἰσεῖν μεγαλειέραν ταπείνωσιν, καθ' ἣν ὁ Κύ-
 ριος ἡμῶν Ἰησοῦς, ὡς ὁ ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, ἐγέν-
 νετο ὑπήκοος μέχρι θανάτου, αὐτοῦ τοῦ ἀτιμωτικοῦ θανάτου
 τοῦ σιαυροῦ. Πᾶσα δὲ ἡ αὐτοκένωσις αὕτη, διακηρύττει ὁ
 Ἀπόστολος, ἐγένετο ἐν ὑποταγῇ πρὸς τὸ θεῖον θέλημα, τὸ
 θέλημα τοῦ Πατρός. Ἀκολουθῶς δ' ὁ Ἀπόστολος καταδει-
 κνύει τὸ ἀποτέλεσμα τούτου, λέγων, «Διὸ [θυσσεπεία τοῦ-
 το, ἐξ αἰτίας τῆς ἐκδηλώσεως τοιαύτης ἀφοσιώσεως, τα-
 πεινοφροσύνης καὶ μέχρι θανάτου ὑπακοῆς] καὶ ὁ Θεός
 [ὁ Πατήρ] Αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ
 ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ...
 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσῃται δι ΚΥΡΙΟΣ ΙΗΣΟΥΣ
 ΧΡΙΣΤΟΣ εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός». — Ἑβρ. β'. 7, 9. Α .
 Τιμόθ. β'. 5, 6. Φιλιπ. β. 11.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης θεωρούμενον τὸ ἐν λόγῳ χω-
 ρίον, μακρὰν τοῦ γὰρ χρησιμεύῃ ὡς ἐπικουρία ἢ παρηγορία
 εἰς τὴν περὶ Τριάδος διδασκαλίαν, τοῦναντίον καταπολεμεῖ
 ταύτην κατὰ τὸν μᾶλλον ἰσχυρότατον τρόπον, καὶ θέτει ἑαυτὸ
 ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς ὁ ὁκληρον τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ
 πρὸς τὸν ἐξηγηασμένον κοινὸν νοῦν καὶ ὁρθὸν λόγον.

Κλείομεν ἐνταῦθα τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ζητήματός μας μετὰ τὴν μᾶλλον ὑπέρτιμον ἐκτίμησιν τοῦ μήκους καὶ πλάτους, τοῦ ὕψους καὶ βάθους τῆς μεγαλειότητος τοῦ προσώπου τοῦ Οὐρανίου ἡμῶν Πατρὸς, ὡς καὶ τοῦ χαρακτηῆρος καὶ σχεδίου Αὐτοῦ, καὶ μετὰ ὑπὲρ ποτε μεγαλειτέραν ἐκτίμησιν τοῦ Μεγάλου Αὐτοῦ Υἱοῦ, ἡ θαυμασία τοῦ ὁποίου ἀγάπη, ἀφοσιώσεις καὶ πεποιθήσεις εἰς τὴν οὐφίαν, χάριν καὶ δύναμιν τοῦ Πατρὸς ἀντημεφθῆσαν οὕτω βασιλικῶς· χαίροντες, ἀληθῶς, «ἐὰν τιμῶμεν τὸν Υἱὸν ὡς τιμῶμεν τὸν Πατέρα». Μετὰ πλήρη δὲ καὶ εὐκρινῇ ἐξέτασιν τῆς ἐν τῷ Λόγῳ τοῦ Θεοῦ δοθείσης ἡμῶν ἀποκαλύψεως, τελείως ἀποδεχόμεθα καὶ ὁμολογοῦμεν τὴν μαρτυρίαν τοῦ θεοπνεύστου Ἀποστόλου, — «Ἐμῖν εἰς [ὑπέρτατος] Θεὸς, ὁ Πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἰς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' Αὐτοῦ» — Α Κορινθ. η . 6.

«Χάρις ἡμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλόγησας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ, καθὼς ἐξέλεξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ.... προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν . . Ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Πατὴρ τῆς δόξης, δόξῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει Αὐτοῦ». — Ἐφεσ. α' . 2—18.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Ο ΜΕΣΙΤΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΑΓΗΣ.

Ο ΜΟΝΟΓΕΝΗΣ.

Τίς οὗτος ; — Ὁ Λόγος, Θεός. — Ὁ Μονογενὴς τοῦ Ἰεχωβά. — Ἡ μαρτυρία τῶν Γραφῶν. — «Ὁς πλούσιος ὢν». — Πρὶν Ἀβραάμ γενέσθαι ἐγώ εἰμι. — «Ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος». — «Ὁ Ἰεχωβά μὲ εἶχεν ἐν τῇ ἀρχῇ». — «Ὁ Λόγος ἐγένετο σὰρξ». — Οὐχὶ ἐνεδαρκώθη. — Ἐταπείνωσεν ἑαυτόν. — «Αὐτὸς δι' ἡμῶν ἐπτώχευσε, πλούσιος ὢν. — Οὐδεμία προσποιήσας εἰς τὴν τοιαύτην μαρτυρίαν. — Ἡ πολιτεία ἡ διαγωγή τοῦ Κυρίου ἡμῶν οὐχὶ ἀπατηλή. — Ὁσίος, ἄκακος, ἡμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν.

«Εἰς Θεός, εἰς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον». — Α'. Τιμοθ. β'. 5, 6.

ΚΑΘ' ἩΝ ΑΝΑΛΟΓΙΑΝ ἐκτιμῶμεν τὸ ἔργον τῆς ἐξελεώσεως καὶ καταλλαγῆς, — τὴν πρὸς τὸν Θεὸν συνδιαλλαγὴν ἡμῶν καὶ τὴν ὑπὲρ ἁμαρτίας θυσίαν, διὰ τῆς ὁποίας ἐπιτελέσθη ἡ συνδιαλλαγὴ αὕτη — κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν θέλομεν ἐκτιμῆσαι ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ὁ Οὐράνιος Πατὴρ προέθετο νὰ εἶναι ὁ ἰλασμός περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὁ Ἀποκαταστάτης καὶ Ζωοδότης ἡμῶν. Ἐντεῦθεν, προσερχόμενοι εἰς ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος, Τίς ἐστὶν ὁ Μέγας οὗτος, τὸν ὁποῖον Ἰεχωβά ὁ Θεὸς ἐτίμησε τόσον ἐξόχως, καὶ δατις, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, εἶναι ὁ Αντρωτής καὶ Σωτὴρ ἡμῶν ; ἀρμόζει, ἐν πρῶτοις, ὅπως κατανοήσωμεν καὶ ἀναγνωρίσωμεν τὴν ἰδίαν ἡμῶν ἄγνοιαν ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ὡς ἐπίσης τὴν ἀναρμοδιότητα ἡμῶν ὅπως καταλήξωμεν εἰς συμπέρασμα ἐπὶ τούτου ἄλλως, ἢ ὡς ὁ θεῖος Λόγος θέλει διδάξει καὶ ὁδηγήσει ἡμᾶς. Κατὰ δεύτερον δὲ ἐπιβάλλεται ἡμῖν ἐπίσης ὅπως, εὐθύς ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἐρεῦνης ἡμῶν

καὶ ἐξετάσεως ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἐνθυμηθῶμεν τὴν ἐπ' αὐτὸ τοῦ μαρτυρίαν τοῦ Ἀποστόλου περὶ τῆς μεγαλειότητος τοῦ Μεσίτου αὐτοῦ, καὶ τῆς εἰς αὐτὸν ὀφειλομένης τιμῆς. «Διό, λέγει, καὶ ὁ Θεὸς Αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ». Εἶναι δ' ἐπίσης γεγραμμένον ὅτι, «ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν Υἱὸν, καθὼς τιμῶσι τὸν Πατέρα». — Φιλίπ. β'. 9. Ἰωάν. ε. 23.

Ἐρευνῶντες τὰς Γραφὰς ἐπιμελῶς ὅπως διευκρινήσωμεν τί αὐταὶ λέγουσι, καὶ τί δὲν λέγουσι περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, εὐρίσκομεν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν λίαν σαφῇ, ἐνυρμόνιον καὶ ἱκανοποιητικὴν. Θὰ ἐκθέσωμεν, ὅθεν, ἐν πρώτοις συνοπτικῶς, τί εὐρίσκομεν ὅτι εἶναι ἡ Γραφικὴ ἐπὶ τούτου διδασκαλία, τὰς ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀποδείξεις θέλομεν παραθέσει κατωτέρω. Καὶ δὴ : —

(1) Ὁ Αντρωτὴς ἡμῶν προϋπῆρχεν ὡς πνευματικὴ ὑπόστασις, πρὶν ἢ γεῖναι σὰρξ καὶ σκηνώσῃ μετὰ τῶν ἀνθρώπων.

(2) Κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον, ὡς ἐπίσης καὶ μετὰ ταῦτα, ἦν θεόντως γνωστὸς ὡς «Θεός» — δυνατὸς ἰσχυρός. Ὡς ἀρχων ἢ πρῶτος τῶν ἀγγέλων, καὶ δεύτερος μετὰ τὸν Πατέρα ἦν γνωστὸς ὡς Ἀρχάγγελος (ὑπέρτατος ἄγγελος, ἢ ἀγγελιαφόρος), τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα, Μιχαήλ, σημαίνει, ὅστις ὡς Θεός, ἢ ἀντιπρόσωπος τοῦ Θεοῦ.

(3) Ὡς δὲ ἦν ὁ ὕψιστος καὶ ὑπέρτατος ὅλης τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ Ἰεχωβά, οὕτως ἐπίσης ἦν ὁ πρῶτος, ὁ ἀμέσως παρὰ Θεοῦ γεννηθεὶς, «ὁ μονογενής». ἀκολούθως δὲ αὐτός, ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἰεχωβά, ἐξασκῶν τὴν δύναμιν τοῦ Ἰεχωβά καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, ἐδημιούργησε τὰ πάντα, ἀγγέλους, ἀρχὰς καὶ δυνάμεις, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν γῆν ἡν κτίσιν

(4) Ὅποτε δὲ ἐγένετο σὰρξ, ὅπως γεῖναι Αντρωτὴς ἡμῶν, τοῦτο δὲν ἦτο ἐκ βίας, ἀλλ' ἐκ τελείας αὐτοῦ ἐκουσιότητος, τὸ ἀποτελεσματὶ τῆς τελείας αὐτοῦ ἁρμονίας μετὰ τοῦ Πατρός, καὶ ἢ ἐν χαρᾷ συναίνεσις αὐτοῦ ὅπως φέρῃ εἰς πέρας πᾶσαν λειτομέρειαν τοῦ θείου σχεδίου, — τὸ ὅποιον εἶχε μάθει καὶ

ἐκτιμᾷ καὶ ἀγαπᾷ, ὡς αὐτὴν τὴν οὐσίαν τῆς Δικαιοσύνης, Σοφίας καὶ Ἀγάπης.

(5) Ἡ μέχρις ἀνθρωπίνης καταστάσεως τιπείνωσις του δὲν ἐσκοπεῖτο νὰ εἶναι διαρκής. Αἷτη ἐξεπλήρωσε τὸν σκοπὸν τῆς ὁποῖαν ὁ Κύριος ἡμῶν παρέδωκεν ἑαυτόν, ἀνθρωπινῇ Αὐτοῦς ὑπόστασις, ὡς τὸ ὑπὲρ ἡμῶν «ἀντίλυτρον», ἢ ἀντίτιμον. Συνεπῶς ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ δὲν ἐγένετο ἐν τῇ σαρκί, ἀλλ' ὡς ὁ ἀπόστολος διακηρύττει, «ὅτι ὁ Χριστὸς ἐθαναιώθη μὲν σαρκὶ ἐξωποιοήθη δὲ πνεύματι» — Α'. Πέτρ. γ'. 18

(6) Ἡ ἀνάστασις Αὐτοῦ οὐχὶ μόνον ἐπανέδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν πνευματικὴν φύσιν, ἀλλ' ἐμπροσθέντως προσεπόρισεν εἰς Αὐτὸν πολλὴν ὑπερέτεραν τιμὴν, καὶ ὡς ἀμοιβὴν ἐκ μέρους τοῦ Πατρὸς διὰ τὴν πιστότητα Αὐτοῦ, κατέστησεν Αὐτὸν κοινωνὸν τῆς Θεῆς φύσεως, τῆς ὑψίστης τῶν πνευματικῶν φύσεων (*), κάτοχον ἀθανασίας.

(7) Οὗτός ἐστιν ὁ Μέγας ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ὁ Ἰεχωβά ὑπερύψωσε καὶ ἐτίμησε, τὸν ὁποῖον ἡμεῖς ἀγαλλώμεθα νὰ τιμῶμεν, προσκυνῶμεν καὶ ὑπηρετῶμεν, ὡς ὄντα ἐν μετὰ τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς, ἐν λόγῳ, ἐν ἔργῳ, ἐν σκοπῷ καὶ ἐν πνεύματι.

Ἡ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΩΝ ΓΡΑΦΩΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Ἄς ἐξετάσωμεν ἤδη τὰς μαρτυρίας τῶν Γραφῶν, αἵτινες ἀποδεικνύουσι τὰς ἀνωτέρω θέσεις. Ἀρχόμεθα ἀπὸ τοῦ πρώτου κεφαλαίου τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου. Ἐν τῷ Κεφαλαίῳ τούτῳ ὁ Κύριος, ἡμῶν ἐν τῇ προανθρώπινῃ Αὐτοῦ ὑποστάσει, ἀναφέρεται ὡς «Ὁ Λόγος». «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος. Ὁ Dr. Ἀλέξανδρος Clarke, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν λέξιν Λόγος, λέγει τὰ ἑξῆς. «Ἡ λέξις αὕτη ἔδει ν' ἀφεθῇ ἀμετάφραστος διὰ τὴν ἰδίαν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποῖαν αἱ λέξεις Ἰνδοῦς καὶ Χριστὸ ἀφίνονται ἀμετάφραστοι. Ὡς πᾶσα ὀνομασία τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου ἦν περιγραφικὴ ἐξόχων

(*) Τόμος Α'. , Κεφάλ. Γ'.

εινῶν προσόντων τοῦ προσώπου, τῆς φύσεως, ἢ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, οὕτω καὶ τὸ ἐπίθετον Λόγος, τὸ ὁποῖον σημαίνει λαλίαν, ὁμιλίαν, εὐφράδειαν, διδασκαλίαν, λογικότητα, ἢ τὴν δύναμιν αὐτὴν τοῦ λογικοῦ, λίαν προσηκόντως ἐφαρμόζεται εἰς Αὐτόν». Ὁ Εὐαγγελιστὴς, ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ, μεταχειρίζεται τὸν ἴδιον τίτλον ἀναφορικῶς πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν, ἀποκαλῶν αὐτόν « Ὁ Λόγος τῆς ζωῆς — Ἰωάν. α' . 1

Ὁ τίτλος δ' οὗτος — « Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ » — εἶναι μᾶλλον κατὰλληλος πρὸς περιγραφὴν τοῦ σπουδαίου ἔργου ἢ ὑπουργήματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν, πρὸ τῆς εἰς τὸν κόσμον ἐλεύσεώς του. Ὁ Λόγος ἦν ἡ ἄμεσος ἑκφρασις ἢ δημιουργία τοῦ Οὐρανοῦ Πατρὸς, ἐνῶ πᾶσαι αἱ μετ' ἐπειτα ἐκδηλώσεις τῆς θείας σοφίας, δυνάμεως καὶ ἀγαθότητος, ἐγένοντο διὰ τοῦ Λόγου. Λέγεται οὖν εἰς τὴν ἀρχαιότητα βασιλεῖς τινες προσεφώνουν τοὺς ὑπηκόους αὐτῶν δι' ἀντιπροσώπων, τοῦ βασιλέως καθημένον ὀπισθεν παραπειάσματός τινος, ἔμπροσθεν τοῦ ὁποίου ἴστατο ὁ « Λόγος », ὁ εἰσηγητὴς ἢ ῥήτωρ, ὅστις ὠμίλει πρὸς τὸν λαὸν μεγαλοφώνως ἐπὶ ζητημάτων ὑπαγορευομένων εἰς αὐτόν ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ὅστις διετέλει ἀόρατος. Ὁ τοιοῦτος δὲ ὁμιλητὴς ἐκαλεῖτο « ὁ Λόγος » τοῦ Βασιλέως. Εἶτε δὲ ἀληθεύει ἱστορικῶς τὸ τοιοῦτον εἶτε μή, εἶναι ἐν τούτοις λαμπρὰ εἰκονικὴ ἐξήγησις τῆς χρήσεως τῆς λέξεως ταύτης Λόγος, ἐν σχέσει πρὸς τὴν προανθρωπίνην ὑπόστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ διδασχάλου, καὶ τοῦ ὑψίστου Αὐτοῦ ὑπουργήματος ὡς ἀντιπροσώπου τοῦ Πατρὸς, τὸ ὁποῖον αἱ Γραφαί, ἐν τῷ περὶ οὗ πρόκειται χωρίῳ καὶ Ἀλλαχοῦ, ὑποδεικνύουσιν οὐκ ἦν τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ ὑπουργημα.

Σημειωτέον δ' οὐκ ὁ Ἀπόστολος, γράφων ὑπὸ θείαν ἔμπνευσιν, λέγει ἡμῖν οὐκ « ὁ Λόγος » ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος ». Τὸ δόγματικόν ἄρθρον τῶν προτάσσεται τῆς πρώτης λέξεως « Θεός » ἐν τῷ πρώτῳ ἑδαφίῳ δὲν ἀναγράφεται δὲ ποσῶς πρὸ τῆς δευτέρας λέξεως « Θεός », καταδεικνύον οὕτω σκοπίμως Θεὸν τὸν Πατέρα καὶ Θεὸν τὸν Υἱόν, εἰς περίπτωσιν, εἰς τὴν ὁποίαν, ἀνευ τοῦ ἁρθρου, ὁ ἀναγνώστης ἤθελε περιέλθει εἰς σύγχυσιν. Τὸ

ἄρθρον τὸν προηγείται ὁμοίως τῆς λέξεως «Θεός» ἐν τῷ δευτέρῳ ἑδαφίῳ Παραθέτομεν δὲ πρὸς τοῦτο ὁλόκληρον τὸ χωρίον, ὡς ἐξῆς.

«Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν — Ἰωάν. α'. 1.

Περὶ πόας «ἀρχῆς» ὁμοῦς ἀναφέρεται ἐνταῦθα ; Ἀναφιβόλως οὐχὶ περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ὑπάρξεως τοῦ Ἰεχωβά, τοῦ Θεοῦ, τοῦ Πατρὸς· διότι ὁ Πατὴρ εἶναι «ἀπὸ τοῦ αἰῶνος ἕως τοῦ αἰῶνος», καὶ οὐδέποτε ἔσχεν ἀρχήν. (Ψαλμ. μα'. 13, ρ'. 2, ρσι'. 48.) Τὸ ἔργον ὁμοῦς τοῦ Ἰεχωβά ἔσχεν ἀρχήν, καὶ περὶ τούτου ἀναφέρεται ἐνταῦθα — περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς δημιουργίας. Ἡ δὴλωσις αὕτη, οὕτως ἐννουμένη, συνεπάγεται διὸ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς, ἐν τῇ προανθρωπίνῃ Αὐτοῦ καταστάσει ὡς «ὁ Λόγος», ἦν μετὰ τοῦ Πατρὸς εἰς αὐτὴν τὴν ἀρχὴν τῆς δημιουργίας. Τοῦτο δὲ προσεπικυροῖ τὴν Θεόπνευστον διακήρυξιν διὸ ὁ Λόγος ὁ ἴδιος ἦν «ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ»: Αὕτη δὲ εἶναι ἡ ρητὴ διαβεβαίωσις τοῦ Ἀποστόλου, ὅστις γνωρίζει ἡμῖν διὸ ὁ Κύριος ἡμῶν δὲν εἶναι μόνον ἡ «Κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς Ἐκκλησίας», καὶ «ὁ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν», ἀλλ' ἐξ ἴσου «ἡ ἀρχὴ πάσης κτίσεως» — «ἵνα γένηται Αὐτὸς ἐν πᾶσι πρωτεύων». Οἱ λόγοι τοῦ Ἀποστόλου περὶ τούτου εἰσὶν οἱ ἐξῆς. «Ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως· διὸ ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς Αὐτὸν ἐκτισται· καὶ Αὐτὸς ἐστὶν πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν Αὐτῷ συνέστηκε». (Κολοσ. α'. 15 18.) Ἀκούομεν ἐπίσης τοῦ προφητικοῦ λόγου περὶ τοῦ Μονογενοῦς, διακηρύττοντος ὅχι μόνον τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ ἀναγόρευσιν ὡς Βασιλέως τῶν Βασιλέων τῆς γῆς, ἀλλὰ περιγράφοντος αὐτὸν ὡς ὅτι ἤδη πρωτότοκον τοῦ Ἰεχωβά, καὶ λέγοντος, «Ἐγὼ βεβαίως θῆλω κάμει αὐτὸν πρωτότοκόν μου, Ὑψιστον ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς» (Ψαλμ. πθ'. 27.) Σημειώσατε δ'

ἐπίσης διὸ ὁ Κύριος ἡμῶν (ἀναφέρων περὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ) διακηρύττει περὶ ἑαυτοῦ διὲν εἶναι «ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ὃ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ. — Ἀποκλ. γ' . 14.

Σύμφωνος δὲ πρὸς τὴν ἰδέαν ταύτην περὶ πρωτείων τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς, ὡς τοῦ «πρωτοτόκου πάσης κτίσεως» καὶ ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν ἰδέαν διὲν Αὐτὸς ἦν ὁ Λόγος, ἡ ἢ Ἐκφρασις τοῦ Οὐρανοῦ Πατρὸς, καθ' ὅσον ἀφορεῖ τὸ πᾶν, εἶναι καὶ ἡ ἐπομένη διακήρυξις, ἣν ἀναγράφει ὁ Εὐαγγελιστής, **δὴλ.**, «Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν» (Ἰωάν. α . 3) Ὅποίαν ἔσοχον καὶ ὑπεροχον ἰδέαν παρέχει ἡμῖν ἡ διοβεβαίωσις αὕτη περὶ τῆς μεγαλειότητος τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ **Λόγου!** Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως δὲ ταύτης περὶ τοῦ ἡρχικοῦ αὐτοῦ μεγαλείου καὶ ὑπεροχῆς λαμβάνομεν σαφῆ ἀντίληψιν, παρὰ ἀπὸ οἵαςδήποτε ἄλλης ἀπόψεως, περὶ τῆς σημασίας τῶν λόγων τοῦ Ἀποστόλου διὲν, «Ὁ Χριστὸς δι' ἡμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὢν, ἵνα ἡμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτίσωμεν» (Β Κορινθ. η' . 9). Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν πόσον πλούσιος ἦν κατὰ τὴν αἰμὴν καὶ δόξαν, περὶ ἧς ὁ ἴδιος ἔκαμε μνημεῖον ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ εἰπών, «Καὶ νῦν δόξασόν με σύ, Πάτερ, παρὰ σφαιτῶ τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί». (Ἰωάν. ιζ' . 5). Καίτοι δὲν πᾶν τὸ πρὸς τὸ θεῖον σχέδιον τῆς ἀπολυτρώσεως συνεχόμενον εἶναι θαυμασιόν, καταπληκτικὸν ἀληθῶς ὡς πρὸς τὴν φανέρωσιν τῆς θείας ἀγάπης, ἐλέους καὶ συμπαιδείας πρὸς τοὺς πεπτωκότας ἀνθρώπους, ἐν τούτοις, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ἰδίᾳ, τὸ πᾶν παρίσταται συνεπὲς πρὸς τὸν θεῖον χαρακτήρα καὶ τὰς θείας διακηρύξεις.

Οἱ πρεσβεύοντες διὸ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς οὐδέποτε προὔπηρχε, μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐγεννήθη νήπιον ἐν Βηθλεὲμ, πολὺ μικρὰν ἀντίληψιν ἔχονσι περὶ τοῦ θείου σχεδίου διὰ τὴν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἀρωγὴν, καὶ εἰς οὐδὲν δι' αὐτοὺς χρησιμεύουσι τὰ τόσα ὡς ἀνωτέρω παρατεθέντα Γραφικὰ ρητά, καὶ ἄλλα, ἐν σχέσει πρὸς τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου

ἡμῶν, ἣν εἶχε παρὰ τῷ Πατρὶ πρὶν γέννη ὁ κόσμος, ἐν σχέσει πρὸς τὴν μεγάλην αὐτοῦ συγκατάβασιν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔτα πείνωσεν ἑαυτὸν ὅπως λάβῃ φύσιν ὀλίγον τι κατωτέραν τῶν ἀγγέλων, ἀγῆσας, συνεπῶς, φύσιν ἀνωτέραν τῆς τῶν ἀγγέλων. Ἡ Γραφικὴ δὲ ἀποψὶς τοῦ ζητήματος τούτου ἀπαλλάσσει ἡμᾶς ἐξ ὅλων τῶν παραλόγων καὶ ἀπατηλῶν θεωριῶν τῶν ἀνθρώπων, διὰ τῶν ὁποίων, πειρώμενοι νὰ τιμήσωσι τὸν Υἱὸν, ἀπεμακρύνθησαν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἠτίμασαν τὸν Λόγον τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἀποστολῶν, οἵτινες διακηρύττουσιν ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι ὁ Πατὴρ εἶναι μεγαλειότερος τοῦ Υἱοῦ. Ἡ ψευδοῦς δοξασία ἐπὶ τούτου περιέπλεξε τὰ ἑκατομύρια τῶν ὁπαδῶν αὐτῆς εἰς ἀδιεξόδους δυσκολίας ἀνὰ πᾶσαν διεύθυνσιν. Ἡ ἀλήθεια καὶ μόνον εἶναι λογικὴ

Τὰ προεκτεθέντα ρητὰ περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δηλ. εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι, ἐπομένως, προϋπῆρχεν ἀπείρους αἰῶνας πρὶν ἔλθῃ εἰς τὸν κόσμον ὡς ἄνθρωπος, ὅπως γένῃ ὁ Αὐτρωτὴς ἡμῶν, ἐπιβεβαιοῦνται τελείως ὑπὸ διαφόρων ἄλλων Γραφικῶν ἰδαφίων, ἐν ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ τὸ ἐξῆς «Ὁ Θεὸς ἀπέσταλκε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν Μονογενῆ εἰς τὸν κόσμον ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ» (Α. Ἰωάν. δ' 9.) Ἐνταῦθα θεωπώτατα δηλοῦνται ἡμῖν ὅτι ἦν Υἱὸς τοῦ Θεοῦ πρὶν ἔλθῃ εἰς τὸν κόσμον, καὶ ὅτι, ὡς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἀπεστάλη ὅπως ἐπιτελέσῃ εἰδικὴν ἀποστολήν. Οὐδὲ πρέπει νὰ παροραθῇ δι' ἐνταῦθα, ὡς καὶ εἰς πλείστας ἄλλας περιπτώσεις, ὁ Λόγος ὁρίζεται «Ὁ Μονογενὴς Υἱὸς» τοῦ Θεοῦ. Ἡ διὰ τῆς ἐκφράσεως δὲ ταύτης μεταδιδομένη ἰδέα εἶναι ὅτι ὁ Λόγος, αὐτὸς καὶ μόνος, ἦν ἡ ἄμεσος δημιουργία ἢ γέννησις τοῦ Οὐρανοῦ Πατρός, ἐνῷ πάντες οἱ λοιποὶ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ (ἄγγελοι καὶ ἀποστολὴ καὶ ἄνθρωποι) ὑπῆρξαν ἢ ἔμμεσος αὐτοῦ δημιουργία, μέσω τοῦ Λόγου. Ἐντεῦθεν δὲ τὸ προσήκον καὶ ἀληθὲς τῆς δηλώσεως ὅτι Αὐτὸς εἶναι ὁ Μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Δάβωμεν ἑτερόν τι παράδειγμα : «Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα

σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ». (Ἰωάν. γ'. 17). Καὶ ἐνταῦθα πάλιν ὑπονοεῖται ἡ προανθρωπίνη αὐτοῦ ὑπαρξίς ἐν τῇ ἀποστολῇ καὶ τῷ ἔργῳ αὐτοῦ. Αἱ περὶ τοῦ Λόγου δὲ διακηρύξεις αὐταί εἰσιν ἐν πλήρει συμφωνίᾳ πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ ζητήματος, ὡς αὕτη παρέχεται ἡμῖν ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ, ὅστις λέγει, «Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω». Καὶ πάλιν, «Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας : καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός. (Ἰωάν. α'. 10, 14). Αἱ δηλώσεις αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν περὶ τῆς προϋπάρξεώς Του εἰσιν ἀδιαφιλονείκητοι. Οὐδέποτε ἀνεγνώρισεν ἢ ὡμολόγησε τὸ ὅτι ὁ Ἰωσήφ ἦτο ὁ Πατήρ του, οὐδὲ ὡμολόγησέ ποτε ὅτι ἡ ἐπὶ γῆς ζωὴ αὐτοῦ ἦν ἡ ἀρχὴ τῆς ὑπάρξεώς του.

Τοῦναντίον, παρατηρήσατε ὅτι συνεχῶς ὡς Πατέρα Αὐτοῦ ἀνέφερε τὸν Ἰεχωβά. Φέρετε εἰς μνήμην τοὺς ἐξῆς λόγους του :

«Ὁν ὁ Πατήρ ἡγίασε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὅμεις λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι;» (Ἰωάν. ι'. 36). Πρὸς δὲ Μαριάμ τὴν γηῖνην αὐτοῦ μητέρα, ἔλεγεν, «Οὐκ ἤδεите ὅτι ἐν τοῖς τοῦ Πατρὸς μου δεῖ εἶναί με;» (Λουκ. β'. 49). Εἰς δὲ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμαρτύρει, λέγων, «Ἐγὼ καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ Οὐρανοῦ». «Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄριος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς». (Ἰωάν. στ'. 38, 51). Πολλοὶ δὲν ἐπίστευον τοῦτο ἐν ταῖς ἡμέραις του, καὶ πολλοὶ δὲν πιστεύουσι τοῦτο ἐστί, ἀλλ' ἡ ἀλήθεια τούτου διαμένει. Τινὲς ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἤκουσαν ἔλεγον : «Πῶς εἶναι δυνατόν τὸ τοιοῦτον;» Καὶ τινες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀκόμη ἀκούσαντες τοῦτο, ἔλεγον, «Σκληρὸς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος : τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν». «Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, «Τοῦτο σὰς σκανδαλίζει; ἔάν οὖν θεωρεῖτε τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν το πρότερον;» ; «Ἐκ τούτου πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν», δὲ ἀφορμῇ τῆς ἀξιώσεως ταύτης περὶ τῆς οὐρανίου αὐτοῦ

καταγωγῆς καὶ προανθρωπίνης αὐτοῦ ὑπάρξεως. — Ἰωάν. στ'. 60 — 66.

Ἀκούσωμεν δὲ Αὐτοῦ πάλιν διακηρύττοντος ἐνώπιον τῶν Φαρισαίων τὴν αὐτὴν ἀλήθειαν, καὶ λέγοντος, «Οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω..... Ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμι.... ἐγὼ οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.. .. Ἐγὼ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἤκω· οὐδὲ γὰρ ἄπ' ἔμαντοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνος μὲ ἀπέστειλεν. Ἔστιν ὁ Πατὴρ μου ὁ δοξάζων με . κἂν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτὸν, ἔσομαι ὅμοιος ἡμῖν ψεύστης». Εἰπον λοιπὸν τότε πρὸς αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, «Σὺ μείζων εἶ τοῦ Πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ;» Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη πρὸς αὐτούς. «Ἀβραάμ ὁ Πατὴρ ἡμῶν ἡγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη», Ὁ Ἀβραάμ εἶδε τὴν ἡμέραν τοῦ Χριστοῦ διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ τῆς πίστεως — πιστεύσας τὴν περὶ Μεσσίου θείαν ἐπαγγελίαν. Πιθανὸν νὰ εἶδε τὴν ἡμέραν τῆς θυσίας Αὐτοῦ ὡς αἴτη προδιειπωθῇ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, ἀλλ' ἀναμφιβόλως εἶδε τὴν ἡμέραν τῆς μελλούσης δόξης τοῦ Μεσσίου, καὶ τὰς εὐλογίας αὐτῆς ἐφ' ὅλων τῶν φυλῶν τῆς γῆς, διὰ μέσου τούτου τοῦ εἰς αὐτὸν ὑποσχεθέντος Σπέρματος του· Οὐδόλως δὲ θαυμαστὸν διὰ τὸ τοιοῦτον μέλλον ἐπλήρωσεν αὐτὸν χαρᾶς. Διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ τῆς πίστεως ἐπίσης εἶδε τὴν οὐρανίαν πόλιν, τὴν Νέαν Ἱερουσαλὴμ, τὴν Ἐκκλησίαν ἐν δόξῃ, τὴν τάξιν τῆς Βασιλείας, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἶδε τὴν οὐράνιον χώραν—τὸν κόσμον εὐλογούμενον, καθιστάμενον μακάριον διὰ τῆς Βασιλείας ταύτης. — Ἐβρ. ια . 10, 16, ιβ'. 22. ιγ'. 14).

«Εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτὸν [τὸν Ἰησοῦν], Πεντήκοντα ἔτη οὐπω ἔχεις, καὶ Ἀβραάμ ἑώρακας; [Ὁ Ἀβραάμ εἶχεν ἤδη ἀποθάνει πρὸ δύο χιλιάδων ἐτῶν], εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Ἀμὴν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραάμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμι.— Ἰωάν. η . 14, 23, 42—58.

Οὐδένα δύναται νὰ διαλεχθῇ ἡ σημασία τῶν λόγων τούτων. Ὁ Κεῖριος ἡμῶν διαβεβαιοῖ διὰ ὑπῆρχε πρὶν τοῦ Ἀβραάμ. Οὐδὲ ὑποδηλοῦται κἂν εἰς κἄνεν μέρος τῶν Γραφῶν διὰ ἡ ὑπαρξίς τοῦ Μονογενοῦς ἔπαυσέ ποτε ἀπὸ τοῦ χρόνου καθ'

ὃν ἤρχισεν, ὡς «ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ», μέχρι οὗ ἔπαυσεν ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας· μετὰ τὸ ὅποιον γερονδὸς ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα οὐδέποτε πλέον ἀποθάνῃ, διότι ὁ θάνατος δὲν ἔχει πλέον ἐπ' αὐτοῦ κυριότητα. (Ρωμ. σι'. 9). Τὸ περιστατικὸν τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ὡς ἀνθρώπου, «ὀλίγον τι κατωτέρου τῶν ἀγγέλων», πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως γένηται ἡ ὑπὲρ ἁμαρτίας προσφορά τοῦ ἀνθρώπου, δὲν συνεπήγαγεν θάνατον εἰς τὴν πνευματικὴν φύσιν, τὴν πρὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ὡς νηπίου, ἀλλ' ἀπλῶς μεταφορὰν τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἀνωτέρας, ἢ πνευματικῆς φύσεως εἰς τὴν κατωτέραν ἢ ἀνθρωπίνην φύσιν. Συνεπῶς οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου ἡμῶν, «Πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμι», σημαίνουν· οὐδεμία κατάπαυσις ἢ διακοπὴ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἔλαβε χώραν καθ' οἷονδῃποτε χρόνον ἐν τῷ μεταξὺ, καὶ ὠρισμένως ταυτίζουσιν Ἰησοῦν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ σαρκί, πρὸς τὸν Λόγον, τὸν πρωτότοκον πάσης κτίσεως. Ἡ μαρτυρία αὕτη τοῦ Κυρίου ἡμῶν, φυσικῶς, δὲν ἐγένετο ἀποδεκτὴ ὑπὸ πολλῶν ἀκουσάντων αὐτὴν, οὐδὲ παρὰ πολλῶν ἄλλων μετὰ ταῦτα. Φαίνεται δὲ διὰ διαστρόφῃ τις αἰσθημάτων καὶ διαθέσεων λαμβάνει χώραν, ἥτις ἄγει τὴν ἀνθρωπότητα εἰς τὸ νὰ ἀπορρίπτῃ τὰς ἀπλουσιότητας καὶ σαφεῖς διακηρύξεις τοῦ Λόγου τοῦ Κυρίου, καὶ νὰ προτιμᾷ νὰ θεωρῇ τὸν Κύριον ἡμῶν εἴτε ὡς ἁμαρτωλὸν μέλος τοῦ πεπτωκότος γένους, ἢ ἄλλως, ὡς ἰδιον αὐτοῦ πατέρα! Οἱ πρᾶεῖς καὶ μόνον εἰσι διατεθειμένοι «νὰ δεχθῶσι μετὰ προλήτιος τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σοφίσαι», καὶ διὰ τοὺς τοιούτους καὶ μόνον εἶναι προωρισμένη ἡ μαρτυρία τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ. (Ἡσα ξα'. 1. Ἰάκωβ. α'. 21.) Ὅπως δὲ ἐκεῖνοι οἵτινες ἤκουσαν τὸν Κύριον, καὶ ἀπέρριψαν τὴν μαρτυρίαν Αὐτοῦ ἐσῆκωσαν ἐναντίον αὐτοῦ λίθους, τοιουτοτρόπως καὶ σήμερον, ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἀκούουσι τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀπορρίπτουσιν αὐτὴν εἰσιν ἔτοιμοι νὰ λιθοβολήσωσι, μεταφορικῶς, πάντας τοὺς ἀποδεχομένους καὶ διδάσκοντας τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ διδασκάλου ἐν τῇ ἀπλότητί των. Καὶ τώρα, ὅπως καὶ τότε, ἡ αἰτία εἶναι διὰ δὲν ἐγνώρισαν οὕτε τὸν Πατέρα οὕτε τὸν Υἱόν, ὡς ὄφειλον νὰ γνωρίσωσιν αὐτοὺς —

ὡς Αὐτοὶ ἀποκαλύπτουσιν ἑαυτούς.

Οἱ ἐπόμενοι λόγοι τοῦ Κυρίου ἡμῶν εἶναι εἰσέτι ἐφαρμόσιμοι ἐν σχέσει πρὸς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα, δηλ. «Οὐδεὶς γινώσκει τὸν Υἱὸν εἰμὴ ὁ Πατήρ, οὐδὲ τὸν Πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰμὴ ὁ Υἱός, καὶ ὃ ἐὰν βούληται ὁ Υἱὸς ἀποκαλύψαι» (Ματθ. ια'. 27). Ὁ κόσμος δὲν ἐγνώρισεν αὐτόν· οὐδὲ ἐγνώρισε περὶ τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ καταγωγῆς, καὶ τῆς ὑπὲρ τοῦ κόσμου μεγάλης αὐτοῦ ταπεινώσεως. Ὅποταν δὲ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι μακρὰ περίοδος χρόνου ἐμεσολάβησε μεταξὺ τῆς ἀρχῆς τῆς δημιουργίας ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ τοῦ χρόνου καθ' ὃν αὐτὸς ἐγένετο σὰρξ, καὶ ὅταν περαιτέρω ἐνθυμηθῶμεν ὅτι καθ' ὅλην τὴν περίοδον ταύτην αὐτὸς ἦν μετὰ τοῦ Πατρός, «καθ' ἡμέραν ἡ τρυφή αὐτοῦ, εὐφραινόμενος πάντοτε ἐνώπιον αὐτοῦ», δὲν δυνάμεθα νὰ ἀπορῶμεν ὅτι ὁ Υἱὸς ἐγνώριζε τὸν Πατέρα ὡς οἱ μαθηταὶ καὶ ὁ κόσμος δὲν ἐγνώριζον αὐτόν, — ὡς ἡμεῖς μανθάνομεν νὰ γνωρίζωμεν αὐτὸν μέσῳ τοῦ Λόγου τῆς ἀποκαλύψεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἐκτυλίξεως τοῦ θαυμασίου αὐτοῦ σχεδίου τῶν αἰώνων. Ἀκούσωμεν αὐτοῦ διακηρύττοντος καὶ πάλιν, «Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σὲ οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δὲ σὲ ἔγνων». — Ἰωάν. ιζ'. 25.

Ἡ κλεις τῆς θαυμασίας αὐτοῦ γνώσεως περὶ τῶν οὐρανίων πραγμάτων παρέχεται ἡμῖν διὰ τῆς δηλώσεώς του καθ' ἣν, «ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστίν, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν» — ὃ ἔώρακε καὶ ἤκουσε τοῦτο μαρτυρεῖ. (Ἰωάν γ' 31, 32). Οὐδέν, λοιπόν, παράδοξον ὅτι καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἀκόμη διηρώτων, «Πόθεν τοῦτω ἡ σοφία αὕτη»; (Ματθ ιγ' 54. Ἡ γνῶσις δὲ αὐτοῦ αὕτη, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἡ οἰκεία καὶ μακρὰ αὐτοῦ γνωριμία μετὰ τοῦ Πατρός, ἡ παράγουσα ἀπόλυτον πίστιν εἰς τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Πατρός, εἶναι ἐκείνη ἣτις κατέστησεν αὐτὸν ἱκανόν, ὡς τέλειον ἄνθρωπον, νὰ νικήσῃ τὸν κόσμον, τὴν σάρκα καὶ τὸν διάβολον, καὶ παρουσιάσῃ εὐπρόσδεκτον θυσίαν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. Οὕτω δὲ καὶ ἀνεγρόφῃ προκαταβολικῶς ὑπὸ τοῦ Προφήτου: «Ὁ δίκαιος δοῦλός μου θέλει δικαιώσει πολλοὺς διὰ τῆς

ἐπιγνώσεως Αὐτοῦ» — 'Ἡσα γγ'. 11

Ἦδη, ἐκεῖνοι καὶ μόνον, οἵτινες περιπατοῦσι διὰ πίστεως, ἐν τῷ φωτὶ τοῦ Θεοῦ Λόγου, δύνανται νὰ γνωρίζωσιν εἴτε τὸν Πατέρα εἴτε τὸν Υἱόν, ἢ νὰ ἐκτιμήσωσι σαφῶς καὶ ὀρθῶς τὸ μέγα ἔργον τῆς διαλλαγῆς, τὸ ὁποῖον ὁ Πατὴρ καὶ Υἱὸς ἀπὸ κοινοῦ ἐκτελοῦσι διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολλῶν, ἀφοῦ ἡ περισυλλογὴ τῆς Ἐκκλησίας συμπληρωθῇ, καὶ ἀφοῦ ἡ Νύμφη ἡ γυνὴ τοῦ Ἀρνίου συνδεθῇ καὶ συνταυτισθῇ μετὰ τοῦ Κυρίου αὐτῆς ἐν δόξῃ, καὶ ἡ Βασιλεία θὰ ἔχει πλέον ἐλθεῖ — τότε ἡ γνῶσις θέλει πληρώσει ὅλην τὴν γῆν, καὶ ἡ δύναμις τοῦ Πατρὸς, ἡμεῖς, διὰ τοῦ Λόγου, ἔκτισε τὰ πάντα, θέλει καὶ πάλιν ἐξακολουθεῖ δι' Αὐτοῦ ὡς Σωτὴρ, πρὸς ἀποκατάστασιν καὶ τελειοποίησιν ἐκείνων, οἵτινες, ὅποیان θὰ ἀξιώθῳσι νὰ γνωρίσωσιν αὐτὸν, θὰ ὑποχωρήσωσι καὶ θὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὰς δικαίας αὐτοῦ ἀπατήσεις, ὥστε ἐπὶ τέλους ἡ δύναμις τοῦ Κυρίου ἡμῶν ὡς ἀντιπροσώπου τοῦ Ἰεχωβά, ἐν τῇ δημιουργίᾳ, θέλει ἐξισωθῇ καὶ ἐκδηλωθῇ ἐμπράκτως πρὸς τὴν δύναμιν αὐτοῦ ὡς ἀντιπροσώπου ἢ πράκτορος τοῦ Ἰεχωβά, ἐν τῇ παρ' αὐτοῦ ἀποκαταστάσει καὶ εὐλογία τοῦ κόσμου : οὕτω δὲ θέλει ἐκπληρωθῇ ἡ πρόρρησις τοῦ Ψαλμοῦ, — «Σὺ ἔχεις τὴν δρόσον [δροσερότητα, δύναμιν] τῆς νεότητός σου» (*) — Ψαλμ. ρι . 3.

Δόσωμεν ἤδη προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου ἡμῶν πρὸς τὸν Νικόδημον, ὅστις ἐζήτησε νὰ μάθῃ τι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐπουράνια, ἀλλ' εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Κύριος ἀπεποιήθη τὴν γνῶσιν, διότι δὲν εἶχεν εἰσέτι πιστεύσει τὰ ἐπίγεια. Ὁ Κύριος ἡμῶν, ἐξηγῶν εἰς αὐτὸν τὴν περὶ τῶν ἐπουρανίων γνῶσιν του, λέγει, «Οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰμὶ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς, ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου». (* *) Ἀκολουθῶς ὁ Κύριος ἡμῶν προβαίνει νὰ δείξῃ εἰς τὸν Νικόδημον τι ὁ Θεὸς τρεέβλεψε καὶ ἐπρομήθευσεν

(*) Σ. Μ. Προτιμητέα μετάφρασις τῆς ἐν τῇ παρ' ἡμῖν μεταφράσεως τοῦ χωρίου «Οἱ νέοι σου εἰς σὲ ὡς ἡ δρόσος ἐκ τῆς μήτρας τῆς αὔτης».

(* *) Δι' ἁπλῆς, «Ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ, εἶναι παρὶσσαντοί, μὴ εἰρισκόμεναι εἰς τὰ ἀρχαῖα χειρόγραφα».

εἰς τὸν κόσμον, ὅπως μὴ ἀπολεσθῶσιν, ἀλλ' ἔχασαι ζωὴν αἰώνιον, εἰπὼν, «Οὕτως ἡγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν τὸν Μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον.» — Ἰωάν. γ'. 13, 16.

Ὁ Λόγος, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ, ὁ ὑπὸ τοῦ Ἑσαΐου ἐπίσης ὀνομαζόμενος ὁ Θαυμασιὸς, Σύμβουλος, Θεὸς Ἰσχυρὸς, κλπ. (Ἑσα. θ'. 6.), εὐρίσκομεν διὰ περιγράφεται ἐξίττον ὑπὸ τοῦ Σολομῶντος, ὅστις παρουσιάζει αὐτὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Σοφίας, καὶ ἐνιούτοις μεθ' ὅλων τῶν λεπτομερειῶν, αἵτινες συναρμολογοῦσι τὰ λεγόμενα παρ' αὐτοῦ πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου παρεχομένην ἀφήγησιν (Εἰς Ἰωάν. α. 1, 18.) Ἡ ὑπὸ τοῦ Σολομῶντος ἀναφερομένη εἰκὼν ἔχει ὡς ἑξῆς:—

«Ὁ Ἰεχωβά μὲ εἶχεν ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ὁδῶν αὐτοῦ πρὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἀπ' αἰῶνος. Πρὸ τοῦ αἰῶνος μὲ ἔχρ σεν, ἀπ' ἀρχῆς πρὶν ὑπάρξῃ [μορφωθῇ] ἡ γῆ· Ἐγεννήθην ὅτε δὲν ἦσαν αἱ ἄβυσσοι [θάλασσαι], ὅτε δὲν ὑπῆρχον αἱ πηγαὶ αἱ ἀναβρύνουσαι ὕδατα Πρὶν τὰ ὄρη θεμελιωθῶσι, πρὸ τῶν λόφων, ἐγὼ ἐγεννήθην Ἐνῶ δὲν εἶχεν ἔτι κάμει τὴν γῆν οὔτε πεδιάδας οὔτε κορυφὰς χωμάτων τῆς οἰκουμένης. Ὅτε ἡτοίμαζε τοὺς οὐρανοὺς, ἐγὼ ἤμην ἐκεῖ· ὅτε περιέγραφε καμάραν ὑπεράνω τοῦ προσώπου τῆς ἀβύσσου, ὅτε ἐστερέωνε τὸν αἰθέρα ἐπάνω ὅτε ὠχύρωνε τὰς πηγὰς τῆς ἀβύσσου: Ὅτε ἐπέβαλε τὸν νόμον αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, νὰ μὴ παραβῶσι τὰ ὕδατα τὸ πρόσταγμα αὐτοῦ. Ὅτε διέτατε τὰ θεμέλια τῆς γῆς· τότε ἤμην πλησίον αὐτοῦ δημιουργοῦσα, καὶ ἐγὼ ἦμην καθ' ἡμέραν ἡ τροφή αὐτοῦ, εὐφραινομένη πάντοτε ἐνώπιον αὐτοῦ» — Παροιμ. η. 22—30

Ἐπιπροσθέτως δὲ εἰς ὅσα ἔχομεν παραθέσει ἐνταῦθα περὶ τοῦ Λόγου, οὗ αὐτὸς ἦν οὐχὶ μόνον ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ πρωτότοκος, ἀλλὰ πρὸς τούτοις ὁ Μονογενὴς Αὐτοῦ Υἱός, καὶ οὗ πᾶσα ἡ λοιπὴ κτίσις ἐγένετο δι' αὐτοῦ — εὐρίσκομεν εἰέραν τιὰ προσεπιβεβαιωτικὴν διακλήρυνσιν εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

λέγοντος, «Μὴ φοβοῦ ἐγὼ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος καὶ ὁ ζῶν καὶ ἐγενόμην νεκρὸς, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων». Καὶ πάλιν, «ταῦτα λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν» ('Αποκλ. α'. 17, β'. 8) Κατ' οὐδένα ἄλλον τρόπον, καὶ ὑπ' οὐδεμίαν ἄλλην ἔννοιαν, εἰμὴ ὡς ὁ Μόνος ἀμέσως παρὰ Θεοῦ γεννηθεὶς καὶ διὰ τοῦ ὁποίου ἐδημιουργήθησαν πάντα τὰ λοιπά, δύναται ὁ Κύριος ἡμῶν νὰ εἶναι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ. Οἰαδήποτε, λοιπόν, ἄλλη θεωρία τῆς ἀληθείας ταύτης ἤθελεν εἶσθαι ἐσφαλμένη, καὶ ἀντιφάσκουσα πρὸς τὰς προεκτεθείσας Γραφικὰς μαρτυρίας.

«ΚΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ ΣΑΡΕ ΕΓΕΝΕΤΟ ΚΑΙ ΕΣΚΗΝΩ
ΣΕΝ ΕΝ ΗΜΙΝ»

—'Ιωάν. α'. 14—

Ἡ κοινὴ δοξασία περὶ τῆς ἐν σαρκὶ φανερώσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐκφράζεται συνήθως διὰ τῆς λέξεως **ἐνσάρκωσις**. Ἡ συνήθης δὲ ἔννοια ἢ σκέψις, ἣν ἡ λέξις αὕτη ἐκπροσωπεῖ, πιστεύομεν ὅτι εἶναι καθολοκληρίαν ἐσφαλμένη καὶ ἀντιγραφικὴ Ἡ θεωρία τῆς **Ἐνσαρκώσεως** εἶναι διὰ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τὸ ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας γεννηθὲν, ἣν ἀπλῶς **ἐπένδυμα ἢ κάλυμμα** διὰ τὸ πνευματικὸν αὐτοῦ σῶμα. Ἡ πρεσβευομένη λοιπὸν δοξασία περὶ τῆς ἐπὶ γῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν, συμφῶως πρὸς τὴν θεωρίαν ταύτην, εἶναι ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπὶ γῆς ζωῆς Αὐτοῦ, ἦτο εἰσέτι πνεῦμα, πνευματικὴ ὑπόστασις, ἀκριβῶς ὡς καὶ πρότερον, ἐξαιρέσει μόνον ὅτι ἐχρησιμοποιεῖ τὴν σάρκα τὴν γεννηθεῖσαν ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας, — καὶ ἦν οὕτω γνωστὸς ὡς ὁ ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, — ὡς κάλυμμα ἢ μέσον δι' οὗ συνεκινῶναι μετὰ τῆς ἀνθρωπότητος, καθ' ὃν τρόπον καὶ ἄγγελοι ἐπίσης εἶχον ἐμφανισθῇ ἐν μορφῇ ἀνθρώπου εἰς προηγούμενας ἐποχὰς — πρὸς τὸν Ἀβραάμ, τὸν Μανωνέ, τὸν Ἄδὰμ καὶ ἄλλους. (Γενεσ. ιη'. 1, 2, ιθ'. 1. Κριταί. ιγ'. 9—11, 16). Συνεπεία τοῦ πεπλανημένου τούτου συλλογισμοῦ ἀνεπτύχθησαν, πλείστοι ὅσαι συγκεχυμέναι καὶ ἀντιγραφικαὶ ἰδέαι, ἀναφορικῶς

πρὸς τὰ διάφορα περιστατικὰ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐπὶ παραδείγματι, ἡ θεωρία αὕτη παραδέχεται ὅτι ἡ κόπωση τοῦ Κυρίου ἡμῶν δὲν ἦτο πραγματική, ἀλλὰ προσποιητή διότι αὐτός, ὡς πνεῦμα, οὐδεμίαν κόπωσιν ἦν δυνατὸν νὰ αἰσθανθῇ Ἡ λογικὴ δὲ τῆς θεωρίας ταύτης συνεπάγεται ἐπίσης ὅτι καὶ αἱ προσευχαὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἦσαν προσποιηταὶ καὶ πλαστοί, διότι, ἰσχυρίζεται ἡ θεωρία αὕτη, αὐτὸς ἦν ὁ ἴδιος ὁ Θεός, καὶ τὸ νὰ προσευχηθῇ ἦν ταυτὸν πρὸς τὸ νὰ προσευχηθῇ πρὸς ἑαυτόν· ὡς ἐκ τούτου, διατείνονται, αἱ προσευχαὶ αὐτοῦ ἦσαν ἀπλῶς κατὰ τύπον ὅπως ἐμποίησιν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς πέριξ. Ἡ αὕτη θεωρία εἶναι λογικῶς ὑπόχρεως νὰ ὑποθέσῃ ὅτι καὶ ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἦν ἀπλῶς κατὰ τὸ φαινόμενον καὶ μόνον θάνατος, διότι οἱ θιασῶται αὐτῆς ἀξιοῦσιν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦν αὐτὸς ὁ Θεός, ὁ Πατήρ, ὅστις ὦν ἀπ' αἰώνων, καὶ μέχρι τῶν αἰώνων, δὲν δύναται ν' ἀποθάνῃ· συνεπῶς ὅτι καὶ ἡ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀγωνία καὶ κραυγὴ «Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλειπες»; καὶ ὁ θάνατος, ἦσαν πάντα κατὰ τύπους, ὅπως ἐμποίησιν ἐντύπωσιν εἰς τὸν νοῦν ἐκείνων οἵτινες ἤκουον καὶ ἔβλεπον. Τὸ λογικὸν λοιπὸν ἐξαγόμενον τῆς θεωρίας ταύτης εἶναι ὅτι πραγματικὸς θάνατος διὰ τὰς ἁμαρτίας τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἔλαβε χώραν, εἰμὴ ἀπλῶς κατὰ τὸ φαινόμενον τοιοῦτος, θεαματικὴ τις ἐντύπωσις δραματικὴ ἐπιδειξίς, Κινηματογραφικὴ παρὰστάσις, μίᾳ ἀπάτῃ, ἐνεργηθεῖσα πρὸς καλὸν τιμωσκοπὸν ὅπως ἐπηρεάσῃ εὐνοϊκῶς τὰς συμπαθείας καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς ἀνθρωπότητος.

Πάντα ταῦτα εἶναι πεπλανημένα ἰδέαι, καὶ ἐν ἀδιαλλάκτῳ ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος, ὡς αὕτη ἐκτίθεται ἐν τῷ Λόγῳ τοῦ Θεοῦ Ἡ διακήρυξις τῶν Γραφῶν ἐπὶ τούτου εἶναι, οὐχὶ ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν ἀνέλαβε σῶμα σαρκὸς, ὡς ἐπικάλυμμα τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ σώματος, ὡς ἔπραττον ἄλλοτε οἱ ἄγγελοι, ἀλλ' ὅτι ἀφῆκε πραγματικῶς, ἢ, ὡς ἐκφέρεται ἐν τῷ κειμένῳ, «ἐκένωσεν ἑαυτὸν» τῆς προανθρώπινης αὐτοῦ καταστάσεως, καὶ ἀνέλαβε πραγματικῶς τὴν ἡμετέραν φύσιν, ἢ,

ὡς ἰὸ ἀνωτέρω χωρίον ἡμῶν διακηρύττει, «ὁ Λόγος ἐγένετο σὰρξ». Οὐδεμία ἀπάτη, οὐδεμία προσποιήσις ἐνυπῆρχεν εἰς τοῦτο· δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἀπλῶς ἔδειξεν ὅτι ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, ἐνῷ πράγματι διετήρει τὴν δόξαν καὶ δύναμιν του· δὲν ἀληθεύει ὅτι ἐφαίνεται ὡς νὰ ἐπιώχλευσεν θυμὸς ἡμῶν, ἀλλ' ὅτι παρέμενε πάντοτε πλούσιος διὰ τῆς κατοχῆς τῆς ὑπεριέρας πνευματικῆς φύσεως καθ' ὅλον τὸν χρόνον· οὔτε ὅτι ἐφόρεσεν ἀπλῶς τὸ ἐπένδυμα, τὴν στολὴν τοῦ ὑπηρέτου. Οὐχί, ἀλλ' ὅτι ἐγένετο πράγματι ἄνθρωπος, — «ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων», — Α. Τιμόθ. β. 5

Θὰ ἴδωμεν ἐν τοῖς ἐπομένοις, ὅποταν θὰ ἔλθωμεν νὰ ἐξετάσωμεν εἰδικῶς τὸν ἀπολυτρωτικὸν χαρακτῆρα τοῦ ἔργου Αὐτοῦ, ὅτι παρίστατο ἀπόλυτος ἀνάγκη ὅπως γέλῃ ἄνθρωπος — οὔτε περισσότερον οὔτε ὀλιγώτερον τοῦ τελείου ἀνθρώπου· — διότι ἄνθρωπος ἦτο ὁ ἁμαρτήσας, ἄνθρωπος ὅστις ἔδει ν' ἀπολυτρωθῇ· ὁ δὲ θεὸς νόμος ἀπῆτει ἵνα ζωὴ ἀνθρώπου πληρώσῃ τὴν ἀπολυτρωτικὴν τιμὴν διὰ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου. «Ἐπειδὴ δι' ἀνθρώπου θάνατος καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν» (Α. Κορθ. ιε'. 21). Ἀλλ' οὐδεὶς ἄς μὴ παρεξηγήσῃ ἡμᾶς ὅτι ταῦτα λέγοντες ἐννοοῦμεν διὸ ὁ Αὐτρωτὴς ἡμῶν ἐγένετο ἄνθρωπος ὁμοῖος μὲ ἡμᾶς, πλήρης ἐμφύτων ἀτελειῶν καὶ ἐλαττωμάτων. Ὅλως τοῦναντίον τοῦτου, ὁ αὐτὸς Λόγος τοῦ Θεοῦ διακηρύττει ὅτι ἦτο «ἄκακος, ἁμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν». — Ἑβρ. ζ'. 26, 28, Λουκ. α' 35.

Τὸ κεχωρισμένον αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἶνα' ἐν ἐκ τῶν δυσκόλων ζητημάτων διὰ πολλούς. Πῶς ἦν δυνατόν νὰ εἶναι ἄνθρωπος, καὶ ἐνταυτῷ νὰ εἶναι ἀπηλλαγμένος τοῦ κληρονομικοῦ μολύσματος, τὸ ὁποῖον ἐπηρεάζει ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπίνην οἰκογένειαν. Ἐλπίζομεν ὅτι θὰ ἴδωμεν καὶ ἐννοήσωμεν ἐπακριβῶς πῶς ἦν δυνατόν νὰ γέλῃ τὸ τοιοῦτον, καὶ τίς τρόπον ἐπετελέσθη πράγματι ὑπὸ τὸ θεῖον σχέδιον· ἀλλὰ κρίνομεν πρωτίστως ἐπ' ἀνάγκης νὰ ἐντυπώσωμεν βαθέως εἰς τὴν διάνοιαν ἡμῶν τὸ γεγονός ὅτι εἰς ἀτελὲς ἄνθρωπος, εἰς ἄνθρωπος μὲ ἐλαττώματα, ἄνθρωπος, ὅστις διὰ

τοῦ νόμου τῆς κληρονομικότητος ἐγένετο μέτοχος τῆς Ἀδαμιαίας καταστάσεως, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ζωὴ ἦν οὕτως ὁμοία πρὸς τὴν ἡμετέραν ζωὴν, δὲν ἠδύνατο νὰ γείνη Δυτρωτὴς ἡμῶν. Ὑπῆρχεν ἀφθονία ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων ἐν τῷ κόσμῳ, χωρὶς ὃ Θεὸς νὰ στείλῃ τὸν Ἐαυτοῦ Υἱὸν ὅπως γείνη εἰς ἐπὶ πλεον τοιοῦτος. Ὑπῆρχον ἀπειροὶ τοιοῦτοι ἀτελεῖς ἄνθρωποι, οἵτινες ἦσαν πρόθυμοι νὰ καταθέσσωσι τὴν ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ θελήματος τοῦ Πατρὸς, τοῦτο ἀποδεικνύεται πληρέστατα διὰ τῶν ἐν τῷ ια. κεφ. τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς ἐκτελεμένων. ἐν τῷ ὁποίῳ κεφαλαίῳ μαρτυρεῖται σαφῶς ὅτι πλείστοι ὅσοι «δὲν ὑπελόγησαν πολῦτιμον τὴν ζωὴν ἡμῶν εἰς ἑαυτούς», ἐν τῇ πρὸς τὸν Κύριον πισιότητι τῶν Ἀλλ' ὅ,τι ἐχρειάζετο δὲν ἦτο ἀπλῶς θυσιᾶ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, ἀλλ' ἀναμάρτητος θυσιᾶ, ἥτις ἤθελε πληρώσει οὕτω τὴν ποινὴν τοῦ ἁμαρτωλοῦ. Καὶ ἐπειδὴ «πάντες ἡμαρτον, καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ», καὶ ἐπειδὴ «δὲν ὑπάρχει δίκαιος οὐδὲ εἷς», ὥς ἐκ τούτου, ὥς αἱ Γραφαὶ αὐταὶ διακηρύττουσι πάλιν, «οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ δώσῃ εἰς τὸν Θεὸν λύτρον διὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ». (Ρωμ. γ'. 10, 23. Ψαλμ. μδ'. 7). Διότι, λοιπὸν, ὁ Κύριος ἐπέβλεψε καὶ εἶδεν ὅτι οὐδεὶς ὑπῆρχε κατὰλληλος διὰ τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο ὁ βραχίων [ὁ Υἱὸς] αὐτοῦ ἐνῆργησεν εἰς αὐτὸν σωτηρίαν — ὅστις βραχίων καὶ δύναται ἤδη νὰ σώζῃ εἰς τὸ παντελές, ἐντελῶς, πάντας τοὺς προσερχομένους εἰς τὸν Θεὸν δι' αὐτοῦ. — Ψαλμ. πθ', 19. Ἦσα ἐγ'. 1. νθ'. 16, Ἑβρ. ζ'. 25.

Ἀκολούθως ἔχομεν ἀνάγκην νὰ ἴδωμεν, εἰ δυνατόν σαφῶς, πῶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἀνέλαβε τὸ γένος ἡμῶν καὶ ἐγένετο μέλος αὐτοῦ, μέσῳ Μαρίας τῆς Μητρὸς αὐτοῦ, χωρὶς καθ' οἷονδήποτε βαθμὸν νὰ γείνη μέτοχος καὶ τῆς πεπρωκυίας αὐτοῦ καταστάσεως, χωρὶς νὰ κληρονομήσῃ καὶ τὴν φθορὰν τὴν ἐκ τῆς ἁμαρτίας, χωρὶς ἡ ἀρὰ αὐτῆς τοῦ θανάτου νὰ ἔχῃ ἐπ' αὐτοῦ κυριότητα, διότι ἐὰν καθ' οἷονδήποτε τρόπον ἡ βαθμὸν ἤθελε γείναι μέτοχος τῆς ζωῆς τοῦ Ἀδάμ, ἤθελεν εἰσθαλῆ-ἐπίσης μέτοχος τῆς ἐπὶ τῆς ζωῆς τοῦ Ἀδάμ θανατικῆς καταδίκης, καὶ τοιοντοτρόπως ἤθελεν

εἶσθαι ὑποκείμενος εἰς τὴν καταδίκην τοῦ θανάτου· Ἐὰν δὲ καθίστατο οὕτως ἀτελής, καὶ ὑπὸ τὴν κατάκρισιν τοῦ θανάτου, δὲν θὰ εἶχε τότε οὐδόλως δικαιώματα ζωῆς, τὰ ὅποια νὰ παραδώσῃ ὡς ἀπολυτρωτικὴν ἀξίαν διὰ τὸν ἄνθρωπον, καὶ διὰ τῶν ὁποίων νὰ ἐξαγοράσῃ τὸν προπάτορα Ἀδὰμ καὶ τὸ γένος αὐτοῦ ἀπὸ τῆς θανατικῆς καταδίκης, τῆς ἐπιβληθείσης ὑπὸ τῆς θείας δικαιοσύνης· τὸ ζήτημα τοῦτο προτιθέμεθα νὰ ἐξετάσωμεν εἰς τὸ ἐπόμενον ἡμῶν κεφάλαιον. Ἐλπίζομεν δὲ νὰ ἀποδείξωμεν ἐκεῖ ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν καὶ οὐδένα τρόπον ἢ βαθμὸν ἐμιάνθη διὰ τῆς ἁμαρτίας ἢ ἀτελείας μέσῳ τῆς μητρὸς Αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Ο ΜΕΣΙΤΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΑΓΗΣ.

Ο ΑΜΙΑΝΤΟΣ

Φαινομενικῶς διαμαχόμενα Γραφικὰ χωρία συμβιβαζόμενα — Τὸ περὶ ἄσπιλου συλλήψεως τῆς Παρθένου Μαρίας Παπικὸν δόγμα οὐδαιμοῦ στήριζόμενον — Ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ, διάφορος τῆς γεννήσεως τῶν ἁμαρτωλῶν, ἥν οὐσιώδης διὰ τὴν θείαν προδιάταξιν — Ἀλλως οὐδεμία ἀπολύτρωσις ἦν δυνατή — Τὰ τελευταῖα πορίσματα τῆς Ἐπιστήμης ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ζῶην καὶ τὸ πρωτόπλασμα — Ὁ λόγος ἐγένετο ὁ ἄρξ. — Γεννηθεὶς ἐκ γυναικός, καὶ μ' ὄλον τοῦτο ὦν ἁμιάντος — Πῶς ἢ μὴ τελεία μητὴρ ἠδύνατο νὰ γεννήσῃ καὶ ἐγέννησέ τὸν ἁμιάντον — Ἡ αὐτὴ ἀρχὴ οὕσα ἐν ἰσχύει καὶ εἰ ἄλλοις χροικῆρας τοῦ θείου σχεδίου ὡς τοῦτο μαρτυρεῖται ὑπὸ τῶν Γραφῶν.

«Τίς δύναται νὰ ἐξάξῃ καθαρὸν ἀπὸ ἀκαθάρτου. — Ἰωβ. ιδ' 4.

«Ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν». «Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὁσίος, ἄκακος ἁμιάντος, κοχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν». — Α'. Ἰωάν. γ' 5, Ἑβρ. ζ'. 26.

Εἰς τὰ ἀνωτέρω ἐδάφια ἔχομεν Γραφικὰς δηλώσεις φαινομενικῶς διαμαχομένας πρὸς ἀλλήλας : Ἡ πρώτη τούτων διακηρύττει, συμφώνως καὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν πεῖραν, ὅτι πάντες οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀδὰμ ἐπηρεάσθησαν ὑπὸ τοῦ μολύσματος τῆς ἁμαρτίας ἐκ τῆς δεδηλητηριασμένης πηγῆς : αἱ δευτέραι διαδηλοῦσιν, ἀφ' ἑτέρου, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἦν ἄνθρωπος ὅλως διάφορος τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, ἄσπιλος, ἁμιάντος, ἀκηλίδωτος. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ὅλη θεωρία τῆς ἐξιλέωσεως καὶ καταλλαγῆς, ἡ ἐν τοῖς Γραφαῖς ἐκτιθεμένη, ἀπαιτεῖ ὅπως κατ' ἀνάγκην ὁ Λυτρωτὴς ἡμῶν δεόν νὰ εἶναι ἄσπιλος ἄνθρωπος — ἐκ τοῦ γένους ἡμῶν, καὶ ἐνιούτοις

κεχωρισμένος ἀπ' αὐτοῦ, τὸ θέμα τοῦτο ἀποβαίνει λίαν περισπούδαστον ζήτημα ἐνώπιον τῆς διανοίας τῶν σκεπτομένων ἐκ τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου. Τίτι τρόπῳ ὁ Θεὸς ἐπετέλεσεν ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἑκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶναι ἀδύνατον εἰς τὸν ἄνθρωπον, κατὰ τὴν πείραν ὅλων τῶν ἀνθρώπων, καὶ συμφώνως πρὸς τὴν ἀνωτέρω μαρτυρίαν τοῦ Ἰωβ; Ὅπως λοιπὸν παρὰσχωμεν θαυσιεῖς μαρτυρίας περὶ τοῦ πῶς ἡ θεία διάταξις ἐπετέλεσε τὸ ποθητόν, καὶ ἐντούτοις τὸ φαινομενικῶς ἀδύνατον αὐτὸ ἀποτελεσμα τῆς ἐξαγωγῆς μέλους ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο ὅλως ξένου καὶ ἀμετόχου τῶν ἐλλείψεων αὐτοῦ, ὅπως χρησιμεύσῃ ὥς τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀντίλυτρον—ὅπως προσφέρῃ ἀντίτιμον διὰ τὸν πρῶτον τέλειον ἄνθρωπον—ἡ ἁμαρτία τοῦ ὁποῦ καὶ ἡ ἐκ ταύτης ἀρὰ φθίρει τὸ γένος,—τὸ ζήτημα τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ εὐχάριστον ἀντικείμενον καὶ ἔργον τοῦ παρόντος κεφαλαίου.

Οὐχὶ διὸ ἡ γνώσις τοῦ τρόπου εἶναι οὐσιώδης ζήτημα εἴτε διὰ τὴν πίστιν εἴτε διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀληθοῦς καὶ θεοδιδάκτου μαθητοῦ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ διότι, ἐν τῷ φωτὶ τῆς ὁλεθρίου κριτικῆς τῶν ἡμερῶν μας (τῆς τε λογικῆς καὶ παραλόγου τοιαύτης), εἶναι ἐπ' ἀνάγκης ὅπως ἡ ἀλήθεια αὕτη, ἡ τόσον σιενῶς ταυτιζομένη πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἐξιλεώσεως καὶ καταλλαγῆς, τὸ κυρίως κέντρον καὶ βάσιν τοῦ ἀληθοῦς Χριστιανισμοῦ, ὑποστηρικτῇ σιερρῶς, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως ἡ πίστις τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ δυναθῇ νὰ ἀντιστῇ εἰς τὰς ἐφόδους τοῦ ἐχθροῦ κατὰ τοῦ δόγματος τῆς ἀπολυτρώσεως, ἀπὸ τε τοῦ ἄμβωνος, τοῦ τύπου καὶ τοῦ ἐκκλησιασματος. Ἡ Γραφικὴ διαβεβαίωσις περὶ τοῦ γεγονότος τοῦ ἀσπίλου καὶ ἀμιάντου τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἥτις, χάρις τῷ Θεῷ, τελείως ἐπαρκὴς διὰ τοὺς ἀγίους αὐτοῦ ἐπὶ αἰῶνας· ἀλλ' ἤδη, ὡς «τροφή ἐν καιρῷ» διὰ τὴν οἰκογένειαν τῆς πίστεως, ἐπέρχεται ἡ ἐπιστημονικὴ ἐπιβεβαίωσις τοῦ δυνατοῦ παντὸς ὅτι διδάσκεται ἐν τῷ Λόγῳ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου—ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς «τοὺς νόμους τῆς φύσεως».

Ἡ Ρωμαιο—Καθολικὴ Ἐκκλησία, διὰ τοῦ δόγματος

αὐτῆς περὶ « Ἀσπίλον Συλλήψεως » τῆς παρθένου Μαρίας, ἀποβλέπει νὰ ἐδραιώσῃ πίσιν εἰς τὴν Μητέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὡς ἄσπιλον, ἀμόλυντον, τελείαν, καὶ ἀποδείξῃ οὕτως ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἠδύνατο νὰ γεννηθῇ καθαρὸς, ἀγνός καὶ κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν : ἀλλ' ἡμεῖς δὲν ἰσχυριζόμεθα τοιοῦτόν τι. Ἡμεῖς παραδεχόμεθα ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἦτο μέλος τοῦ γένους τοῦ Ἀδάμ, ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἔννοιαν ὡς καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τοῦ αὐτοῦ γένους· διὸ ζωὴ αὐτῆς παρήχθη ἐκ τῆς Ἀδαμαϊας ρίζης, διὸ καὶ αὕτη ἐκκληρονόμησεν ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας καὶ ἐλλείψεις, καὶ συνεπῶς καὶ ἀναποφεύκτως διειτέλει, ὡς καὶ πάντες οἱ λοιποί, ὑπὸ τὴν κατάκρισιν τοῦ θανάτου. Ἀξιοῦμεν δὲ ὅτι « ὁ ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς » ἀπειτέλει ἐξαίρεσιν, τὴν μόνην ἐξαίρεσιν.

Θὰ πράξωμεν δὲ καλῶς νὰ μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἡ μέριμνα τῆς προνοίας τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τῶν νύων ἰῶν ἀνθρώπων ἐκδηλοῦται συχνάκις διὰ τῶν ἐξαιρέσεων τῆς φύσεως. Ἐπὶ παραδείγματι, κατὰ φυσικὸν νόμον ἡ θερμότης προξενεῖ διαστολὴν τῶν σωμάτων, ἐνῶ ἡ ψύξις ἐπιφέρει τὴν συστολὴν αὐτῶν· ἀλλ' ὅποιον εὐτύχημα εἶναι διὰ τὴν ἀνθρωπότητα τὸ ὅτι τὸ ὕδωρ ἀποτελεῖ ἐξαίρεσιν τῆς ἀρχῆς ταύτης, — ὅτι τὸ ὕδωρ, ἀντιθέτως πρὸς τὸν γενικὸν αὐτὸν κανόνα, διαστέλλεται διὰ τῆς ψύξεως. Ἐὰν ἐπρόκειτο ν' ἀκολουθήσῃ ἐν τούτῳ τὸν συνήθη νόμον τῆς φύσεως, καὶ συστέλληται διὰ τῆς ψύξεως, ἤθελεν ἔχει ὡς ἀποτελεσματὸν νὰ καταστήσῃ τὸν πάγον βαρύτερον ἀπὸ τὸ ἀπάγαιον ὕδωρ, καὶ κάμῃ ὥστε νὰ βυθίζεται εἰς τὸν πυθμένα τῶν ποταμῶν. κατὰ συνέπειαν δὲ οἱ ποταμοὶ μας ἤθελον ἀποβῆ στερεὸς καὶ ὀλομερῆς πάγος, τὸν ὅποιον καὶ αὕτη ἀκόμη ἡ θερμότης δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ διαλύσῃ. Ὅποιον εὐτύχημα ὡσαύτως ὅτι τὸ ἀνιμόνιον, μεταξὺ τῶν μετὰλλων, ἀποτελεῖ ἐξαίρεσιν τοῦ τοιοῦτου νόμου τῆς φύσεως· διότι ἄλλως ἤθελεν εἶσθαι ἡμῖν ὅλως ἀδύνατον νὰ κατορθώσωμεν τὴν κατασκευὴν εὐκρινῶν κοπιερῶν αἰχμῶν εἰς τὰ τυπογραφικὰ ἡμῶν στοιχεῖα, τὰ ὅποια ἤδη ἐπιτυγχάνομεν διὰ τῆς ἀναμίξεως τοῦ μετὰλλου τούτου, τὸ ὅποιον συστέλλεται, μετὰ τῶν ἄλλων

μετάλλων, ἅινα διαστέλλονται ὑπὸ τὴν θερμότητα· τοιού-
τοιτρόπως ἡ μία καὶ μόνη ἐξαίρεσις τοῦ γενικοῦ κανόνος τοῦ
μολύσματος τῆς ἁμαρτίας εἰς τὸ γένος ἡμῶν, ἣν ἡ μόνη ἐλ-
πίς τοῦ γένους — ἡ ἀπολύτρωσις καὶ σωτηρία αὐτοῦ ὑπὸ τὴν
θείαν πρόνοιαν. Μὲ τὰς σκέψεις ταύτας ὑπ' ὅσιν προβαίνο-
μεν ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ πῶς «Ὁ Λόγος ἐγένετο σὰρξ»,
«ἐγεννήθη ἐκ γυναικός», «ἐκ τοῦ σπέρματος τοῦ Ἀβραάμ»,
καὶ μ' ὅλον τοῦτο ἦτο ἀμόλυντος, ἀμίαντος, καὶ ἡδύνατο
συνεπῶς νὰ γείνη κατὰλληλον καὶ εὐπρόσδεκτον ἀντίλυτρον
διὰ τὸν Ἀδὰμ καὶ τὸ γένος αὐτοῦ

Αἱ Γραφαὶ ὑποσημαρίζουσι τὴν ἰδέαν ὅτι πᾶσα ὑπόστα-
σις, ζῶσα ἐνέργεια ἢ ὑποφύξις, προέρχεται ἐκ τοῦ
πατρὸς καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς μητρός. Ἡ μήτηρ λαμβάνει τὸ
σπέρμα τῆς ζωῆς ἀπὸ τοῦ πατρὸς, προμηθεύει εἰς αὐτὸ κυτ-
ταροειδῆ πυρῆνα, ἐκ τοῦ ὁποίου παράγεται σχῆμά τι ἢ
σῶμα, ἐκτρέφει δὲ τότε τὸ τοιουτοτρόπως παραχθὲν σπέρμα·
μέχρις οὗ τοῦτο δυνηθῇ νὰ ἀναλάβῃ ἀνεξάρτητον ὑπαρξί-
δι' ἑαυτό, δηλ. μέχρις οὗ καταστῇ ἱκανὸν νὰ ἰδιοποιῇται διὰ
τὴν διατήρησιν ἑαυτοῦ τὰ τὴν ζωὴν συντηροῦντα στοιχεῖα, τὰ
ὅποια προμηθεύει πρὸς τοῦτο ἡ γῆ καὶ ὁ ἀήρ — καὶ τότε
γεννᾶται.

Ἡ λέξις πατήρ σημαίνει τὸν δοτῆρα τῆς ζωῆς.
Συνεπῶς, ὁ Θεὸς ἦν ὁ «Πατήρ», ἡ ζωοδότης, ἐνῶ ἡ γῆ
ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἀδὰμ, καὶ ἐπομένως τοῦ ἀνθρωπίνου γέ-
νους (Λουκ. γ' 38) Τὸ σχῆμα ἢ ὁ ὁργανισμὸς τοῦ Ἀδὰμ
ἦτο ἐκ τῆς γῆς, (ἥτις ὥς ἐκ τούτου ἐχρησίμευσεν ὥς μή-
τηρ αὐτοῦ): ἀλλ' ὁ σπινθὴρ τῆς ζωῆς, ὅστις ἀνέδειξεν αὐτὸν
ἄνθρωπον, προῆλθεν ἐκ τοῦ Θεοῦ (ὅστις οὕτως ἐγένετο ὁ
Πατήρ ἢ ζωοδότης αὐτοῦ)· οὕτω δὲ εἰς τὰ ἄρρενα τοῦ ἀν-
θρωπίνου γένους κατέφυκε τοῦ λοιποῦ ἡ δύναμις πρὸς
μετάδοσιν τοῦ σπινθῆρος αὐτοῦ τῆς ζωῆς, ἢ τοῦ ζωικοῦ σπέρ-
ματος, εἰς τοὺς ἀπογόνους των.

Συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχὴν ταύτην τὰ τέκνα λέγονται
ἐν τῇ Γραφῇ ὅτι εἶναι ἐκ τοῦ πατρὸς, καὶ γεννῶνται
ὑπὸ τῆς μητρός αὐτῶν (Γενσ. κδ'. 47). Ταιουτοτρόπως
τὰ τέκνα τοῦ Ἰακώβ, τὰ ἐκ τῶν νύων αὐτοῦ ὑπολογιζόμενα,

ἦσαν ἐν ὅλῳ ψυχὰς ἐβδομήκοντα, ὅποیان οὗτος κατήλθεν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Πᾶσαι αἱ ἐβδομήκοντα αὐταὶ ψυχὰς ἡ ὑπάρξεις, λέγεται ρητῶς ὅτι ἐξῆλθον ἐκ τοῦ μηροῦ ἡ τῆς δσφύος τοῦ Ἰακώβ (Γενσ. μοι'. 26, 27. Ἐξοδ. α'. 5.) Οὕτως ἐπίσης περὶ τοῦ Σολομώντος λέγεται ὅτι ἐξῆλθεν ἐκ τῆς δσφύος τοῦ Δαβίδ (Α'. Βασιλ. η'. 19. Β'. Χρον. σι. 9.) Ὅμοίως δὲ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ οἱ Ἰσραηλῖται ἐν γένει ἡξίουσι ὅτι ὅλοι ἐξῆλθον ἐκ τῆς δσφύος τοῦ Ἀβραάμ· περὶ δὲ τοῦ Λευὶ εἶναι γεγραμμένον ὅτι, «ἐγὼ γὰρ ἐν τῇ δσφύῳ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήνησεν αὐτῷ Μελχισεδέκ». — Ἐβρ. ζ. 5, 10.

Τοιοῦτοτρόπως ἐπίσης ὁλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον γένος ἦτο καὶ παρήχθη ἐκ τοῦ προπύτορος αὐτῶν Ἀδὰμ, διὰ τῆς προμήτορος Εὔας, ἀλλ' οὐχὶ ἐξ αὐτῆς. Οὕτω δὲ καὶ εἶναι γεγραμμένον, «πάντες ἐν τῷ Ἀδὰμ ἀποθνήσκουσιν», ἀλλ' οὐχὶ πάντες ἐν τῇ Εὔᾳ. Διότι τὸ γένος παρήχθη ἐκ τοῦ Ἀδὰμ, ἐκρίθη ἐν τῇ κρίσει αὐτοῦ, κατεκρίθη ἐν τῇ ἀποτυχίᾳ αὐτοῦ, καὶ περιελήφθη ἐν τῇ καταδίκῃ αὐτοῦ.

Τοῦτο τὸ ὅποιον διδάσκουσιν αἱ Γραφαί, εἶνε ἐκ τῶν τελευταίων πορισμάτων τῆς ἐπιστήμης ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς γονιμοποιήσεως, ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ ὅλα τὰ μαστοφόρα. Οἱ ἐπιστήμονες εὐρίσκουσιν ἀφύθονους καὶ ἀναμφισβητήτους ἀποδείξεις ἐν τῇ φύσει περὶ τοῦ ὅτι ἡ ζωὴ ἢ ἡ ὑπόστασις προέρχεται πάντοτε ἐκ τοῦ ἄρρενος Ὁ ἀπλούστατος τύπος παραδείγματος εἶναι τὸ ὦδν τῆς ὄρνιθος· τοῦτο ἀφ' ἑαυτοῦ ἀρχικῶς οὐδεμίαν ζωὴν ἐμπεριέχει, ἀλλ' εἶναι ἀπλῶς κυτταρώδης οὐσία ἐφωδιασμένη μὲ θρεπτικὰ συστατικά, ἔτοιμος πρὸς διατροφὴν καὶ συστήρησιν ὄργανισμοῦ νινος, ἅμα ὥς οὗτος ἤθελε ζωογονηθῇ, γονιμοποιούμενος διὰ ζωοσπερματίου τοῦ ἐκ τοῦ ἄρρενος ἢ ἀλέκτορος.

Τὸ ὦδν ἐμπεριέχει τὸ σπερμοκύτταρον, ἀλλ' ἐπίσης τὰ κατάλληλα συστατικά τῆς θρέψεως, καὶ ἐν καταλλήλῳ ἀναλογίᾳ ἀνταποκρινομένη εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἐν αὐτῷ γεννηθέντος μικροοργανισμοῦ διὰ τοῦ σπέρματος τῆς ζωῆς, καὶ ὑπὸ τὰς καταλλήλους συνθήκας, τὰς ὁποίας ἀναπτύσσει ὁ ὄργανι-

σμός ἐκεῖνος. Τὸ σπερμοκύτιaron, ἢ «μορφωτικός κρόκος» ἢ πρωτόπλασμα, δέχεται τὸ σπέρμα, καὶ τρῦτο γίνεται ὁ ἔμβρυώδης νεοσσός, ὁ ὁποῖος οἰκαιοποεῖται πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν τὸν «θρεπτικὸν κρόκον» καὶ τὸ λεύκωμα, μέχρις οὗ θραυση τὸ κέλυσος καὶ κατασιτῇ ἱκανὸν νὰ συντηρῇ ἑαυτὸ διὰ τῆς προσφυγῆς εἰς μᾶλλον σκληροτέρας θρεπτικὰς οὐσίας. Αἱ ἐν τούτῳ δὲ ἰσχύουσαι ἀρχαὶ εἰσιν αἱ αὐταὶ διὰ τε τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα.

Μὲ τὰς ἐναρμονίους αὐτὰς μαρτυρίας τῆς τε Γραφῆς καὶ ἐπιστήμης ὑπ' ὅσιν δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν ὡς λογικὸν ἐξαγόμενον ὅ,τι, ἐὰν ὁ πατήρ θὰ ἦτο τέλειος, τὸ τέκνον ἐπίσης θὰ ἦτο τέλειον. Καὶ ὑπὸ μετρίως ἀκόμη εὐνοϊκὰς συνθήκας τέλειόν τι ζωόσπερμα, ἐνούμενον μετὰ τοῦ σπερμοκυτάρου τοῦ θήλεος, ἤθελε παραγάγει ζῶν ἔμβρυον τόσον δυνατόν καὶ ὑγιές, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἰδιοποιητῇ τὰ κατάλληλα πρὸς θρέψιν συστατικά, καὶ ἀποφεύγῃ, ἀπαρρίπτειν ἢ ἐξουδετεροῦν, τὰ μὴ τοιαῦτα. Τὸ τοιοῦτοιτρόπως δὲ παραχθὲν τέλειον αὐτὸ ὃν ἤθελεν ἐπίσης εἶσθαι κάτοχον δυνάμεως ὥστε νὰ ἐξουδετερῇ καὶ ἀποκρούῃ διὰ τῶν τελείων αὐτοῦ ὀργάνων, καὶ χωρὶς νὰ ἐπιφέρῃ εἰς ἑαυτὸ βλάβην ἢ ἐνόχλησιν τινα, πάντα τὰ μὴ εὐεργετικά εἰς αὐτὸ συστατικά. Τοῦναντίον δὲ κατ' ἀναλογίαν τῆς ἀτελείας ἡ ἐλαττωματικότητος τοῦ ζωοσπέρματος, καὶ τὸ ζῶν ἔμβρυον ἐπίσης θέλει εἶσθαι ἀσθενές καὶ ἀνίκανον νὰ κατανικήσῃ τὰς δυσμενεῖς συνθήκας τοῦ περιβάλλοντός του, καὶ θέλει ἀποδέχεται πᾶν ὅ,τι ἢ μήτηρ του προμηθεύει εἰς αὐτό, καλὸν ἢ κακὸν — καὶ θέλει εἶσθαι οὕτω θῦμα ἀσθενειῶν. Διότι, ὃν ἀτελὲς καὶ ἐλαττωματικόν, εἶναι φύσει ἀνίκανον ὅπως ἀποβάλλῃ καθ' ὁλοκληρίαν τὰ δηλητηριώδη συστατικά, αἱ δὲ συνέπειαι τούτου ἔσονται ἀδυναμία καὶ ἀνθένεια.

Ἡ ἀρχαία παροιμία, «ὅ,τι τρέφει ἕνα ἄνθρωπον δηλητηριάζει ἄλλον», σιηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς διατυπωθείσης ἐνιαυθα. Ἀνθρώπος κάτοχος καλῶν πεπτικῶν δυνάμεων δύναται νὰ φάγῃ καὶ ἀντλήσῃ θρέψιν καὶ δυνάμεις ἀπὸ τροφῆν, ἢ ὅποια ἤθελε τάχιστα καταρρίψει ἀσθενῇ, καὶ ἐπὶ τέλους φονεύσει ἄλλοι ὑποδεεστέρων δυνάμεων. Ὁ μᾶλλον δυνα-

τὸς καὶ ἐσκληραγωγημένος ἄνθρωπος ἐκλέγει τὸ καλὸν καὶ ἀποφεύγει τὰ ἐπιβλαβῆ στοιχεῖα· ὁ ἀσθενὴς εἶναι ὅλως ἀνίκανος νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ τοιοῦτον, καὶ δηλητηριάζεται πραγματικῶς, πολλάκις δὲ μέχρι βαθμοῦ ἀσθενείας. Καὶ ἐν τούτοις ἅς μὴ λησμονῶμεν ὅτι οὐδὲν μέλος τοῦ γένους ἡμῶν εἶναι καὶ κατὰ προσέγγισιν κἂν τέλειον· — οὐδεὶς εἶναι ἱκανὸς νὰ προασπίσῃ τὸν ἀτελῆ σωματικὸν αὐτοῦ ὄργανισμόν κατὰ τῶν μυριάδων τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες προσβάλλουσιν ἡμᾶς διὰ μέσον τῶν τροφῶν, τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος. Συνεπῶς, οὐδεὶς ποτε ἐγεννήθη τέλειος, καὶ οὐδεὶς δύναται ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐξ ἀσθενείας προσβολὴν ἑαυτοῦ ἐπὶ μακρόν. Ἀδύνη καταβιβρώσκει πρῶτον τὰ ἀσθενέστερα σωματικὰ ὄργανα, ταχέως δὲ καταρρέουσι καὶ πάντα τὰ λοιπὰ.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης καταφαίνεται ὅτι, ἐὰν ἡ προμήτωρ ἡμῶν Εὐὰ καὶ μόνη ἡμάρτανε, τὸ γένος δὲν ἤθελεν ἀποθάνει· διότι ἐὰν ὁ Ἀδὰμ παρέμενε τέλειος, καὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἀπρόσβλητος καὶ ἀπαραμείωτος, οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ ἤθελον γεννᾶσθαι ἄνευ ἐλλείψεων ἢ ἐλαττωμάτων. Καὶ ἂν ἀκόμη ἡ θανατικὴ καταδίκη ἐφηρμοζέτο ἐπὶ τῆς προμήτορος Εὐας, συνεπάγουσα ἐπ' αὐτῆς ἀτελείας, αὗται δὲν ἤθελον παραβλάψῃ τοὺς ἀπογόνους αὐτῆς· διότι, ὄντες οὗτοι τέλειοι, ἤθελον ἰδιοποιεῖσθαι καλὰ πρὸς συντήρησίν των σωματικὰ, καὶ ἤθελον ἐξουδετεροῦν, ἀποφεύγει ἢ ἀντιπαρέρχεσθαι φυσικῶς καὶ ἄνευ βλάβης, πᾶν ἀνθυγιεινὸν στοιχεῖον διατροφῆς παρουσιαζόμενον αὐτοῖς.

Ἀφ' ἐτέρου ὑποτιθέον ὅτι ὁ Ἀδὰμ ἡμάρτανεν καὶ ἡ Εὐὰ παρέμεινεν ἀναμάρτητος· Ἡ καταδίκη καὶ ὁ θάνατος τοῦ Ἀδὰμ ἤθελον ἐπιδράσει ἐφ' ὅλων τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ ὡς ἀκριβῶς ἐγένετο. Ὅσον δήποτε τέλεια καὶ ἂν ἦσαν τα σπερμοκύτταρα τὰ παρὰ τῆς προμήτορος Εὐας, καὶ ὅσον δήποτε τελεία ἡ παρ' αὐτῆς διατροφή, μόνον ἀτελεῖς θνήσκαι ὑπάρξεις θὰ ἠδύναντο νὰ παραχθῶσιν ἀπὸ ἀσθενικὸν ζωόσπερμα ἐκ τοῦ Ἀδὰμ. Ἐντεῦθεν δὲ ἡ ὁρμότης τῆς διακηρύξεως τῶν Γραφῶν ὅτι, «Πάντες ἀποθνήσκουσιν ἐν τῷ Ἀδὰμ», καὶ «διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου..... εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθε». — Α'. Κορθ.

εἰ. 22 Ρωμ. εἰ. 12, 19.

Πόσον θαυμασία ἡ ἀντιστοιχία ἢ ὑφισταμένη ἐνταῦθα μεταξὺ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου Ἀδάμ καὶ τῆς νύμφης ἐκάστου. Διότι, ὅπως ὁ θάνατος τοῦ γένους δὲν ἐξηρτάτο ἀπὸ τῆς Εὔας, ἀλλὰ καθ' ὁλοκληρίαν ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ, καὶ ἐν τούτοις καὶ αὕτη μετέσχευε εἰς τὸ νὰ ἐπέλθῃ οὗτος ἐπὶ τοῦ κόσμου, τοιοῦτοτρόπως ἢ ἐκ νέου ἀπόδοσις τῆς ζωῆς εἰς τὸ λελυτρωμένον γένος δὲν ἐξαρτᾶται διόλου ἐκ τῆς νύμφης τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ἐκ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Λυτρωτοῦ, καίτοι ἡ θεία ἀγάπη διέταξεν οὕτως, ὥστε ἡ νύμφη αὐτοῦ νὰ εἶναι μέτοχος εἰς τὴν ἀποκατάστασιν «τοῦ ἀπολωλότος».

Τῆς πηγῆς, τοῦ Ἀδάμ, μολυνθείσης διὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου, οὐδεὶς ἐκ τῶν τοῦ σπέρματος αὐτοῦ δύναται νὰ διατελῇ ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τοῦ μολύσματος, διότι τίς δύναται νὰ ἐξαγάγῃ καθαρὸν ἀπὸ ἀκαθάρτου; οὐδεὶς! Τοῦτο θεὸν νὰ ἐννοηθῇ ὡς ἀναφερόμενον εἰς τὸν ἄνδρα, καὶ οὐχὶ εἰς τὴν γυναῖκα· οὐδεὶς προερχόμενος ἐκ τῆς μεμολυσμένης πηγῆς δύναται νὰ εἶναι καθαρός. Ἐπομένως, «οὐκ ἔστι δίκαιος οὐδὲ εἷς»· οὐδεὶς δύναται νὰ λυτρώσῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ζωὴν, πολὺ ὀλιγωτέρον νὰ δώσῃ εἰς τὸν Θεὸν ἀντίλυτρον διὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. — Ρωμ. γ'. 10. Ψαλμ. μθ.' 7.

Εἶναι γενικῶς πανθομολογούμενον γεγονὸς ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς μητρὸς, ἢ διανοητικὴ αὐτῆς διάθεσις κατὰ τὴν περίοδον τῆς κυοφορίας, ἐξάσκει σπουδαίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τε τοῦ χαρακτιῆρος καὶ τῆς ἐν γένει ψυχολογικῆς διαθέσεως τῶν τέκνων αὐτῆς, εἴτε ἐπὶ καλῶ εἴτε ἐπὶ κακῶ ὑπάρχουσι πλεῖστα ὅσα παρδείγματα διανοητικῶν ὡς ἐπίσης καὶ ψυχικῶν «γενεθλιακῶν σημείων». Ἐὰν τελείως, ἢ μέχρι ποίου βαθμοῦ, ἐν τέλειον ἔμβρυον, γεγεννημένον ἐκ τελείου ζωοσπέρματος, δύναται νὰ βλαβῇ συνεπείᾳ κακῆς ψυχικῆς διαθέσεως τῆς μητρὸς, τὸ τοιοῦτον ἠδελειν εἶσθαι ἀδύνατον διὰ τὴν ἀνθρώπινην νὰ κρίνῃ ὑπὸ τὰς παρούσας αὐτῆς συνθήκας, διότι δὲν παρέχονται ἡμῖν περιστάσεις δι' ἀποδείξεις ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου. Ἀλλ' οὕτε εἶναι καὶ ἐπάναγκες, διὰ τὸ ὅποιον πραγματευόμεθα ζήτημα, νὰ δρίσωμεν καὶ κρίνωμεν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου· διότι ἡ γέννησις «τοῦ ἀνθρώπου Χριστοῦ Ἰησοῦ» δὲν

ἐγένετο ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας. Αἱ Γραφαὶ σαφῶς καὶ ὠρισμένως καταδεικνύουσιν : (1) ὅτι ὁ Κύριος ἐξέλεξε διὰ μητέρα τοῦ Ἰησοῦ ἁγίαν γυναῖκα, «εὐλογημένην ἐν γυναιξί,» ἣτις «εὗρε χάριν παρὰ Θεῶ» (Λουκ. α' 28, 30, 42) : (2) ὅτι ἡ Μαρία ἦτο γυνὴ πλήρης πίστεως καὶ χαρᾶς τοῦ Κυρίου, ὅπως χρησιμεύσῃ ὄργανον ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ σχεδίου αὐτοῦ : καὶ (3), μὴ φοβηθεῖσα τὸ ὄνειδος ἐκ μέρους τοῦ Ἰωσήφ ἢ τοῦ κόσμου, ἔζησε χαίρουσα ἐν τῷ Θεῷ, καὶ λέγουσι, «Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον, καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ Σωτῆρί μου» (Λουκ. α'. 45—47). Τοιοῦτοτρόπως βλέπομεν ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς μητρὸς τοῦ Ἰησοῦ, ἀντὶ τῆς ἀντιπράττει εἰς τὴν τελείαν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν, ἀπεναντίας συνήργει μάλιστα πρὸς τὸ τοιοῦτον ἀποτελεσμα.

Ἐκ τούτων, ὅθεν, ἔπεται ὅτι τὸ μόνον κώλυμα πρὸς γέννησιν τελείου ἀνθρώπου, ἐξ ἀτελοῦς, ἐλαττωματικῆς, ἀλλὰ καλοδιαθέτου μητρὸς, εἶναι ἡ ἔλλειψις τελείου πατρὸς πρὸς προμήθειαν **τελείου σπερματοζώου**. Ἐντεῦθεν δὲ καταφαίνεται ἡ λογικὴ ἀλληλουχία τῆς διδασκαλίας τῶν Γραφῶν, καθ' ἣν, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Ἰησοῦ, **τελεία ζωὴ** (οὐχὶ ἐκ τῆς Ἀδαμιαίας πηγῆς ἀπορρέουσα) **μετεφῆρθι** διὰ θέας δυνάμεως ἀπὸ προϋπάρχουσάν τινα κατάστασιν, εἰς τὴν ἐμβρυώδη ἀνθρωπίνην κατάστασιν, ὥστε τὸ γεννηθὲν ἦν «ἅγιον» (ἁγνὸν, καθαρὸν, καὶ τέλειον), καίτοι ἐξ ἀτελοῦς μητρὸς. (Λουκ. α'. 35). Ὅτι δὲ ὁ Ἰησοῦς διετέλει οὕτως ἀμόλυντος καὶ ἀνεπηρέαστος ἐκ τῶν ἀτελειῶν, διανοητικῶν, ἠθικῶν, ἢ φυσικῶν — τῶν ὁποίων ἡ μήτηρ αὐτοῦ συμμετεῖχεν ἀπὸ κοινοῦ μεθ' ὅλου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, εἶναι ἀπολύτως λογικόν, καί, ὥς πρὸ δλίγου εἶδομεν, ἐν πλήρει συμφωνίᾳ, οὐχὶ μόνον πρὸς τὰς Γραφάς, ἀλλ' ὡσαύτως καὶ πρὸς τὰς τελευταίας Ἐπιστημονικὰς ἀνακαλύψεις καὶ πορίσματα.

Ἐτερόν τι γεγονός, τὸ ὁποῖον οἱ ἐπιστήμονες δισχυρίζονται, καὶ τὸ ὁποῖον φαίνεται συμπίπτει πρὸς τὴν μαρτυρίαν τῶν Γραφῶν, εἶναι ὅτι, καίτοι ἡ ζωὴ ἢ ἡ ὑπόστασις προέρχεται ἐκ τοῦ πατρὸς, τὸ σχῆμα καὶ ἡ φύσις λαμβάνονται ἐκ

τῆς μητρὸς. Αἱ ἐπιστημονικαὶ ἀποδείξεις τούτου εἶναι μᾶλλον δυσνόητοι καὶ ἐλάχιστα εὐκατάληπτοι ὑπὸ τῶν συνήθους διανοητικῆς ἀναπτύξεως ἀνθρώπων. Καὶ τοῦτο, διότι ὁ Θεὸς οὐχὶ μόνον διεχώρισε πανσόφως τὰ διάφορα εἶδη ἢ φύσεις, ἀλλ' ὡσαύτως περιώρισε ταῦτα ἐν μεγάλῳ μέτρῳ, ὥστε ταῦτα δὲν δύναται νὰ ἀναμιχθῶσιν ἢ συγχωρευθῶσι πρὸς ἄλληλα, πέραν ὀρισμένου τινὸς ὁρίου, χωρὶς νὰ ἀπολέσωσιν τὰς δυνάμεις τῆς γονιμότητος. Κοινόν τι παράδειγμα τούτου εἶναι ὁ ἥμιονος, μικτογενὲς ζῶον, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ παραγάγῃ καὶ πολλαπλασιάσῃ τὸ εἶδός του.

Ἡ παλαιὰ πεποίθησις οἷοι τὸ τε σχῆμα καὶ ἡ φύσις παράγονται ἐκ τοῦ ἄρρενος, ἐγκατελείφθη ὑπὸ τῶν νεωτέρων φυσιοδιφῶν, οἵτινες ἤδη συμφωνοῦσιν οἷοι ἡ γυνὴ προμηθεύει εἰς τὸ ἔμβρυον ὀργανισμόν, ὡς ἐπίσης καὶ διατροφὴν — ἐνὶ λόγῳ προμηθεύει τὰ πάντα ἐκτὸς τοῦ ζωοσπέρματος, τὸ ὁποῖον προέρχεται ἐκ τοῦ πατρὸς, τοῦ ζωοδότου. Λάβετε ὡς Γραφικὸν παράδειγμα τῶν προεκτεθέντων ἰσχυρισμῶν τὴν ἀκατάλληλον ἔωσιν μεταξὺ τῶν «θυγατέρων τῶν ἀνθρώπων» καὶ τῶν ἀγγέλων ἐκείνων, οἵτινες δὲν ἐτήρησαν τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν ἢ κατὰστασιν (Γένεσ. στί. 2, 4. Ἰούδας β. Β. Πέτρ. β'. 4). Οἱ ἄγγελοι οὗτοι, ὅποτε ἀνέλαβον ἀνθρωπινον σῶμα, ὄντες τέλειοι τὴν ζωικότητα, ἐγέννησαν τέκνα ἀσυγκρίτως ὑπέρτερα τοῦ τότε μεγάλως πεπτωκότος γένους τοῦ Ἀδάμ, κατὰ τὴν νοημοσύνην ἢ δξύνοιαν, ὡς ἐπίσης καὶ κατὰ τὰς ἄλλας φυσικὰς δυνάμεις, ὥστε ἐν τῇ Γραφῇ ἀναγράφεται οἷοι οὗτοι ἦσαν ἄνδρες ὀνομαστοί». Οἱ θαυμαστοὶ οὔτοι ἄνθρωποι, ἃς ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν, εἶχον γεννηθῇ ἀπὸ ἀτελεῖς θνητὰς μητέρας, ἀλλὰ προέλθει ἀπὸ ἰσχυροῦς καὶ ἀπαραβλάπτους πατέρας.

Τὸ θνητὸν Ἀδαμαῖον γένος ἤθελεν ἀποκινήσει σκληροῦς κυρίους ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ὑπερόχων ἐκείνων Νεφιλίμ (Ἑβραϊστί, πεπτωκότες), καὶ οἱ ὅποιοι οὐδέποτε ἀνεγνώρισθησαν παρὰ Θεοῦ, εἴτε διὰ δοκιμασίας πρὸς ζωὴν, εἴτε διὰ καταδίκης εἰς θάνατον. Ἦτο ἀληθῶς ἔλεος παρὰ Κυρίου τὸ οἷοι ὁ Θεός, μὴ διατάξας τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν, ἐξήλειψεν αὐτοὺς ἐκ τοῦ προσώπου τῆς γῆς διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ, φεισ-

θεις τοῦ Νῶε καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, ὡς νέας ἀπαρχῆς διὰ τὸ γένος, μετὰ τῆς παρατηρήσεως ὅτι «ὁ Νῶε ἦν τέλειος μεταξὺ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ», τὸ ὁποῖον ὑποδηλοῖ ὅτι ἡ πλειονότης τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀδὰμ εἶχον μεγάλως μολυνθῆναι καὶ διαφθαρεῖν, καὶ ἀποβῆναι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥτιον νέον τι γένος, διὰ τῆς μετὰ τῶν ἀγγέλων, ἐν μορφῇ ἀνθρώπων, ἐπιμιξίας. Λέγομεν νέον γένος, διότι ἡ νέα αὐτῶν ζωὴ καὶ δύναμις προήρχοντο ἀπὸ νέους πατέρας.

Τόσον μεγάλη εἶχεν ἀποβῆναι ἡ φήμη τῶν «Νεφιλεῖν» αὐτῶν, ὥστε ὁ ἐξ αὐτῶν φόβος δύναιται εἰσεῖν καὶ σήμερον νὰ εὐρεθῇ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥτιον εὐκρινῶς εἰς αὐτὰς τὰς εἰδωλολατρικὰς μυθολογίας· ἑκατοντάδας δὲ ἐτῶν μετὰ τὴν διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ καταστροφὴν αὐτῶν, ἡ ψευδὴς πληροφορία, ὅτι τινὲς ἐξ αὐτῶν εἰσεῖν ἔζων, ἐπέφερε πανικὸν μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν, καίτοι οὗτοι διετέλουν εἰς ἔξαψιν συνεπείᾳ τῶν νικῶν, ἅς εἶχον κερδίσαι εἰς προσφάτους μάχας (Ἰδε Ἀριθ. γ'. 33, ιδ'. 36, 37). Ἀναμφιβόλως ὑπάρχοντινες μεγαλόσωμοι ἄνθρωποι εἰς Χαναάν, ὡς ἐξ ἄλλων μερῶν τῆς Γραφῆς ἀποδεικνύεται, ἀλλ' οὐδέποτε ἄλλοτε εἰμὴ εἰς τὴν «δυοφημητικὴν αὐτὴν ἑκθεσιν περὶ τῆς Χαναάν» ὀνομάζονται οὗτοι Νεφιλεῖν.

Ἔτερόν τι παράδειγμα περὶ τῆς ἀρχῆς ταύτης, καθ' ἣν ἡ ζωὴ (ζωικότης) προέρχεται ἐκ τοῦ πατρός, ὁ δὲ ὁργανισμὸς (ἡ φύσις) ἀπὸ τῆς μητρός, εὐρίσκεται εἰς τὸ γεγονός, καθ' ὃ ὁ Ἰεχωβά, ὢν Αὐτὸς θείας φύσεως, ἐγέννησεν υἱοὺς διαφόρων φύσεων. Διότι αὐτὸς εἶναι ὁ πατήρ ἡ ζωοδότης τῶν ἀγγελικῆς φύσεως ἐκείνων υἱῶν (Ἰώβ β'. 1, λη'. 7, Ἐβρ. β'. 9), ὡς ἐπίσης καὶ τῶν ἀνθρωπίνης φύσεως υἱῶν (Λουκ. γ'. 38)· ὡς ἐπίσης καὶ τῶν νέων κτισμῶτων, ἐκείνων δηλ. οἱ ὁποῖοι εἰς τὴν πρώτην ἀνάστασιν θέλουσι γέιναι κοινωνοὶ τῆς ἰδίας Αὐτοῦ θείας φύσεως (Β'. Πέτρ. α'. 4). Τὸ πνεῦμα ἢ ἡ ἐνέργεια τοῦ Ἰεχωβά ἐνεργήσαν ἐπὶ πνευματικῶν οὐσιῶν, παρήγαγε καὶ ἀνέπτυξεν ἀγγέλους· ἡ αὐτὴ ἐνέργεια ἢ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, ἐνεργήσασα ἐπὶ γῆνων οὐσιῶν παρήγαγεν ἄνθρωπον καὶ τὰ κατώτερα ζῶα (Γενεσ. β'. 7. Α'. Κορινθ. ιε'. 47). Ὅποτιαν δ' ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ δώσῃ

ἡμῶν σαφειτέρᾳ τινὰ ἀντίληψιν τῆς γενέσεως τῆς νέας κτίσεως εἰς τὴν θείαν φύσιν, παριστᾷ αὐτοὺς ὡς κυνηθέντας ἐκ τοῦ λόγου τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῇ κοιτίᾳ τῆς Διαθήκης, τὴν ὁποίαν ἔκαμε πρὸς τὸν Ἀβραάμ, καὶ ἡ ὁποία Διαθήκη ἐσυμβολίζετο διὰ γυναικός, τῆς Σάρρας, λέγων ἡμῶν δι, ὡς ὁ Ἰσαάκ ἦτο κληρονόμος τοῦ Ἀβραάμ, καὶ τέκνον τῆς ἐπαγγελίας (διὰ τῆς Σάρρας), οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὁμοίως τῷ Ἰσαάκ, εἰμεθα τέκνα Θεοῦ, ὄντες τέκνα τῆς ἐπαγγελίας, ἢ Σάρρας — Διαθήκης. — Ἰδε Γαλάτ. δ. 23—31. Α'. Πέτρο. α. 3, 23. Β. Πέτρο. α'. 4.

Ἡ αὐτὴ ἐπίσης ἀρχὴ ἐξεικονίζεται εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι, εἰς τὴν τυπικὴν Ἰουδαϊκὴν οἰκονομίαν, τὴν πρὸ τοῦ Χριστιανικοῦ αἰῶνος, ἐν τέκνον ἐκληρονόμει εὐλογίας καὶ προνόμια παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀναλόγως τῆς εὐνοίας ἣν ἔχαιρε, καὶ τῆς κοινωνικῆς θέσεως ἐξ ἧς κατήγετο ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Διακηρυττομένης οὕτω καὶ πάλιν τῆς ἀρχῆς διὰ τὴν φύσιν τῆς μητρὸς, τὰ δικαιώματα, προνόμια καὶ ἐλευθερίαι αὐτῆς, προσηρτῶντο εἰς τὸ τέκνον, καίτοι οὐχὶ ἀναγκαίως καὶ τὰ τοῦ πατρὸς τοιαῦτα. — Ὅρα, Γένεσ. κα'. 10. Ἐξοδ. κα'. 4. Γαλάτ. δ' 30

Τὰ προεκτεθέντα ἐπιχειρήματα ἐπιρρωνύονται διὰ τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἐγεννήθη ἐκ γυναικός. Τὸ ἐκ γυναικός γεννηθὲν «ἅγιον» μετέλαβεν ἐκ τῆς φύσεως τῆς γυναικός, τ. ἔ. ἔλαβεν ἀνθρώπινον φύσιν, «ἐκ τῆς γῆς, χοϊκῆς». Καίτοι δὲ διατηροῦν πᾶσαν τὴν ἀγνότητα καὶ τελειότητα τῆς προϋφισταμένης (πνευματικῆς) αὐτοῦ καταστάσεως, τὸ μεταφερθὲν αὐτὸ σπέρμα τῆς προϋπάρξεως (συμφώνως πρὸς τὸν ὑπὸ ἐξέτασιν αὐτὸν νόμον), μετέλαβεν ἐκ τῆς φύσεως τῆς μητρὸς καὶ «ἐγένετο ἀάρε», διὰ τῆς ἐκ «γυναικός γεννήσεώς» του. Ἐν τούτοις, «ὁ καθαρὸς» καὶ ἀγνὸς δὲν ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἀκαθάρτου γένους, ἀλλ' «ἐξῆλθε καὶ ἦκεν ἐκ τοῦ Θεοῦ», ἀνεπτύχθη δ' ἁπλῶς καὶ ἐτράφη ἐν τῇ Μαριάμ. — Ἰωάν. η. 42. Γαλάτ. δ' 4.

Ἐν πλῆρει ἐπὶ πλέον ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν ἰδίαν ἀρχὴν εἶναι καὶ τὸ ὅτι, καίτοι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὑπερψώθη ἔκτοτε εἰς τὴν θείαν φύσιν, καὶ δὲν εἶναι πλέον ἄνθρωπος, ἐν τούτοις αἱ Γραφαὶ διακηρύττουσι περὶ αὐτοῦ ὅτι θέλει

εἶσθαι ὁ ζωοδότης ἢ «πατήρ» ἀπαξάπαντος τοῦ ἀνθρώ-
 πινου γένους, ἐνῶ, ἀφ' ἑτέρου, δεικνύεται ἐπίσης ὅτι τὸ
 ὑπὲρ τοῦ γένους ἔργον αὐτοῦ εἶναι νὰ ἐπαναδῶσῃ τὴν τε-
 λειότητα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἥτις ἀπωλέσθη
 διὰ πάντας μέσῳ τῆς ἁμαρτίας τοῦ Ἀδάμ. Οὕτως, ἐνῶ «ὁ
 πατήρ» αὐτῶν ἢ ζωοδότης θέλει εἶσθαι ἐπὶ τοῦ θείου ἐπι-
 πέδου, τὰ τέκνα αὐτοῦ θέλουσιν εἶσθαι ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου
 ἐπιπέδου, γεγεννημένα ἐκ Διαθήκης ἀποκαταστάσεως, ἥτις
 Διαθήκη ἐξεικονίζεται διὰ τῆς Χειτοῦρας, τῆς τρίτης γυναι-
 κὸς τοῦ Ἀβραάμ. Ἀναθεωροῦντες, λοιπόν, τὰ λεχθέντα
 ἐπὶ τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν ζητήματός μας, κατανοοῦμεν ὅτι ἡ
 «ὑπερφυσικὴ» γέννησις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, τελείου
 καὶ ἁμώμου, ἐξ ἀτελοῦς μητρός, δὲν ἐγένετο ἐνατίον τῆς συ-
 νήθους πορείας ἢ διεξαγωγῆς τῶν παρὰ τοῦ Δημιουργοῦ
 διατεταγμένων, ἀλλ' ἐν πλήρει πρὸς ταῦτα ἁρμονία. Βλέπο-
 μεν ὅτι καὶ ὁ προπάτωρ Ἀδὰμ ὁμοίως ἐγεννήθη τέλειος,
 διδοὺ ἐγεννήθη ἐκ Θεοῦ, καίτοι ἡ μήτηρ αὐτοῦ (ἡ γῆ) ἦτο
 εἰσέτι ἀτελής, ἐξαιρέσει μόνον τοῦ εἰδικῶς παρασκευασθέντος
 κήπου τῆς Ἑδέμ. Ἡ διαβεβαίωσις λοιπὸν τῶν Γραφῶν, ὅτι ὁ
 Κύριος ἡμῶν ἐκέκτητο προανθρώπινην ὑπαρξιν, τὸ ζωϊκὸν
 στοιχεῖον τῆς ὁποίας μειγνέχθη εἰς τὴν κοιλίαν τῆς Παρθέ-
 νου Μαρίας, καὶ ἐγεννήθη ἐξ αὐτῆς «ἅγιος», εἶναι δαψιλῆς
 διαβεβαίωσις ὅτι αὐτὸς ἦν, ὡς αἱ αὐταὶ Γραφαὶ διακηρύττου-
 σιν, ῥσιος, ἄκακος, ἁμίοντος, κεχωρισμένος ἀπὸ
 τῶν ἁμαρτωλῶν. Ἀκριβῶς δὲ τοιοῦτός τις «ἔπρεπεν
 ἡμῖν» ἢ ἦτο κατάλληλος διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς περιπτώσεώς
 μας — τοιοῦτος ὁποῖος θὰ ἠδύνατο νὰ γείνῃ ἀποδεκτὸς ὑπὸ
 τῆς Δικαιοσύνης ὡς ἀντίλυτρον ἢ ἀπολυτρωτικὴ ἀξία
 ὑπὲρ ἡμῶν· γενόμενος δ' ἀκολούθως. Ἀρχιερεὺς τῆς ἀν-
 θρωπότητος διὰ τὰ πρὸς τὸν Θεόν, θὰ ἠδύνατο νὰ αἰσθά-
 νηται συμπάθειαν καὶ οἶκτον πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ πεφορ-
 τισμένους — ὡς λαβὼν πεῖραν τῶν ἀνθρωπίνων ἀσθενειῶν
 ἢ ἀδυναμιῶν, ὅποیان ἐξ ἁκρας αὐτοῦ εὐσπλαχνίας ἐβάστασε
 τὸς νόσους ἡμῶν. Ματθ. γ'. 16, 17. Ἑβρ ζ'. 26.

Μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ τῆς τρίτης ἡδύνατο
 νὰ εἶναι οὕτω χωρὶς ἁμαρτίας καὶ μ' ὅλον τοῦτο νὰ εἶναι
 «κατὰ πάντα ὁμοίος μὲ τοὺς ἀδελφούς»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Ο ΜΕΣΙΤΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΑΓΗΣ.

«ΟΜΟΙΩΘΕΙΣ ΤΟΙΣ ΑΔΕΛΦΟΙΣ»

ΚΑΙ «ΣΥΜΠΑΘΗΣΑΣ ΤΑΙΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΙΣ ΗΜΩΝ»

Τίνες εἰδὼν «οἱ ἀδελφοὶ του». — Εἰς τί δυνίστατο ἡ ὁμοιότης — Πῶς ἐπειράσθη κατὰ πάντα — Καθ' ὁμοιότητα ἡμῶν. — Πλὴν χωρὶς ἁμαρτίας. — Οἱ ἐν τῇ ἐρήμῳ πειρασμοί. — Ἡ πρὸς τοὺς ἡμετέρους πειρασμοὺς ὁμοιότης αὐτῶν. — Τινὲς τῶν ὁποίων θὰ ἠδύναντο ἐνὰ πλανήδῳ, εἰ δυνατόν, καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐκλεκτούς. — Ὑπὸ ποίαν ἔννοιαν ἐτελειώθη (ἐγένετο τελείος) ὁ Κύριος ἡμῶν διὰ τῶν παθημάτων. — Καίπερ ὦν υἱός, ἐν τοῦτοις ἔμαθεν ὑπακοήν. — Τίνα τρόπῳ ἐγένετο ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας. — Καὶ μ' ὅλον τοῦτο χωρὶς ἁμαρτίας. — Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε. — Πῶς «δυνεπάθησεν».

Ὅταν ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεισθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. — Ἐβρ. β'. 17.

Αἱ ΔΥΟ δημοφιλεῖς ἀλλ' ἐκ διαμέτρου ἀντίθετοι δοξαsaί τ συγκρούονται πρὸς ἀλλήλας καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς διαφορὰς Γραφικὰς διακηρύξεις, αἵτινες μαρτυροῦσι περὶ τῆς πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα σχέσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἡ τρίτη δὲ, ἡ ἀληθὴς καὶ μόνη, εἶναι εἰς θέσιν ὅπως εἶτε συνδιαλλάξῃ τὰ διάφορα ἐπὶ τούτου χωρὶα τῶν Γραφῶν, ἡ τέλος νὰ ἱκανοποιήσῃ τὸν ἐξηγιασμένον ὁρθὸν λόγον. Ἐκ τῶν ὀθω ψευδῶν πλὴν λαοφιλῶν αὐτῶν θεωριῶν, ἡ μία ἐξ αὐτῶν ἀξιοῖ διὰ τὸν Κύριον ἡμῶν ἐνεδύθη ἀπλῶς ἀνθρωπίνην σάρκα, χωρὶς ὅμως νὰ αἰσθάνηται πρᾶγματι ἡ ἔχῃ πραγματικὴν συναίσθησιν καὶ ἀντίληψιν τῶν δοκιμασιῶν καὶ θλίψεων τῆς ἀνθρωπότητος, τῶν πειρασμῶν καὶ λοιπῶν, τὰ ὅποια περιστοιχοῦσιν

αὐτήν. Ἡ ἐτέρα τῶν θεωριῶν αὐτῶν ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν ἦν καὶ αὐτὸς εἰς τῶν ἁμαρτωλῶν, μέτοχος τῶν ἐλατιωμάτων καὶ ἐλλείψεων τοῦ γένους ἡμῶν, ἀκριβῶς ὥς καὶ οἱ λοιποί, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπιδέξιος τῶν λοιπῶν εἰς τὸ ἱποκραύειν καὶ καταπολεμεῖν τὰ δελεάσματα καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἁμαρτίας. Τὸ ἔργον ἡμῶν ἐνταῦθα εἶναι νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι ἀμφότεραι αἱ θεωρίαι αὗται εἶναι πεπλανημέναι, καὶ ὅτι ἡ ἀλήθεια κεῖται ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, εἰς τὸ γεγονὸς, τοῦτέστιν, καθ' ὃ ὁ **Λόγος**, «ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων», πνευματικὴ ὑπόστασις, ὁπότε «ἐγένετο σὰρξ» ἦτο πρᾶγμα ἄνθρωπος, «ὁ ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς», ἀλλὰ κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, τέλειος ἄνθρωπος, ἡτοιμασμένος ὅπως γείνη «τὸ ἀντίλυτρον», ἡ ἀπολυτρωτικὴ ἀξία διὰ τὸν πρῶτον τέλειον ἄνθρωπον, ἡ πτώσις τοῦ ὁποίου συμπεριέλαβεν εἰς ἑαυτήν τὸ γένος ἡμῶν, καὶ ἡ ἀπολύτρωσις τοῦ ὁποίου συμπεριλαμβάνει ἐπίσης τὸ γένος.

Ἐν σχέσει λοιπὸν πρὸς ταῦτα ἐπιβάλλεται ἡμῖν ὅπως, ἀποβλέποντες εἰς τὴν ἀπόδειξιν τῆς Γραφικῶς ὁρθῆς δοξασίας, ἐξετάσωμεν διάφορα Γραφικὰ ἐδάφια, τὰ ὁποῖα διεστράφησαν καὶ ἐχρησιμοποιήθησαν πεπλανημένως ὅπως ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν ἦν ὑποκείμενος εἰς ἐλατιώματα καὶ λοιπὰ πάθη, παρόμοια πρὸς τὰ τοῦ πεπιτωκότος γένους. Ἡμεῖς ἐντούτοις διατεινόμεθα ὅτι ἐὰν διετέλει εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἥθελεν εἶσθαι τόσον ἀδύνατον δι' αὐτὸν, ὅσον ἀδύνατον εἶναι καὶ δι' ἡμᾶς νὰ τήρῃσωμεν ἀπολύτως καὶ τελείως οἰονδήποτε χαρακτῆρα τοῦ Θεοῦ Νόμου. Ὁ Θεὸς Νόμος εἶναι τὸ πλήρες μέτρον τῆς ἱκανότητος τοῦ **τελείου** ἀνθρώπου, καὶ ὅτι οὗτος πόρρω ἀπέχει τοῦ μέτρου καὶ τῆς ἱκανότητος οἰονδήποτε ἀνθρώπου, ὅστις δὲν εἶναι τέλειος. Ἐπομένως, αὐτὸ τοῦτο τὸ γεγονὸς ὅτι οὐδεμία ἁμαρτία ὑπῆρχεν ἐν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὥς ἐπίσης τὸ γεγονὸς ὅτι εὐηρέσκει εἰς τὸν Πατέρα, καὶ ἐγένετο ἀποδεκτὸς ὥς προσφορά περὶ ἁμαρτίας, ὥς ἀπολυτρωτικὸν ἀντίτιμον διὰ τὸν Ἀδὰμ (καὶ τὸ ἐν αὐτῷ ἀπολεσθὲν γένος), ἀποδεικνύει ἐμμέσως τὴν τελειότητα αὐτοῦ, ὥς ἰσχυρίζόμεθα ὅτι αἱ Γραφαὶ πανταχοῦ αὐτῶν διδάσκουσι ταύτην.

Ἄλλ' οἱ «ἀδελφοὶ» τοῦ Κυρίου ἡμῶν δὲν ἦσαν ἄσπιλοις δὲν ἦσαν κεχωρισμένοι ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν. Πῶς ἡδύνατο λοιπὸν νὰ «εἶναι ὅμοιος πρὸς τοὺς ἀδελφούς» αὐτοῦ, καὶ ἐν τούτοις κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν; Ἡ εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀπάντησις εὐρίσκειται ἐν τῇ ἀναγνωρίσει τοῦ γεγονότος, ὅτι ὁ κόσμος τῆς ἀνθρωπότητος, οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐν γένει, δὲν εἶναι ἐκεῖνοι οἵτινες ἀναφέρονται ἐν ταῦθα ὡς «ἀδελφοί του». Ὁ Ἀδὰμ ἐλογίζετο οὕτως Υἱὸς Θεοῦ κατὰ τὴν δημιουργίαν του, καὶ μέχρι τοῦ χρόνου τῆς παραβάσεώς του (Λουκ. γ' 38), ἀλλ' οὐχὶ καὶ μετὰ ταῦτα. Πάντες δὲ οἱ ἐκ τοῦ γένους αὐτοῦ ὀρίζονται Γραφικῶς ὡς «τέκνα ὀργῆς» (Ἐφεσ. β'. 3). Ἐκεῖνοι μόνον οἵτινες «ἠπέφυγον τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρχουσαν κατάκρισιν», καὶ οἵτινες ἐπέστρεψαν εἰς ἁρμονίαν πρὸς τὸν Θεόν, διὰ τοῦ Χριστοῦ, οὗτοι καὶ μόνον ἐξουσιοδοτοῦνται νὰ θεωρῶσιν ἑαυτοὺς τέκνα Θεοῦ (Ἰωάν. α. 12) Περὶ τῶν λοιπῶν, ὁ Κύριος ἡμῶν διακηρύττει, «ὅτι ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν» (Ἰωαν. η. 44). Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς οὐδέποτε ουγκατερίθμηνεν ἑαυτὸν ὡς ἓνα ἐκ τῶν τέκνων τοῦ Διαβόλου, οὐδὲ ὡς ἓνα ἐκ τῶν «τέκνων τῆς ὀργῆς», ἀλλὰ διεκήρυττεν ὅτι «ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξηλθε καὶ ἤκειν». Ἄλλ' οὔτε καὶ ἀνεγνώρισέ ποτε ὡς ἀδελφούς αὐτοῦ οἰονδήποτε ἐξ ἐκείνων οἵτινες παρέμενον εἰσέτι «τέκνα ὀργῆς». Οἱ μόνον ἀναγνωρίζόμενοι ὡς «ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου» εἶναι ἐκεῖνοι οἵτινες, ἀποφυγόντες τὴν ἐν τῷ κόσμῳ διαφθοράν, προσῆλθον εἰς τὸν Πατέρα διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἔλαβον «τὸ πνεῦμα τῆς υἰοθεσίας» ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν τῆς «τελείας υἰοθεσίας ὡς υἱῶν» κατὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῆς Βασιλείας (Ρωμ. η. 15, 23. Γαλάτ. δ'. 5). Διότι λοιπὸν οὗτοι ἐ **ικαιώθησαν**, διότι λογίζονται ἐλεύθεροι τῆς Ἀδαμαίας ἐνοχῆς, καὶ ὑπολογιστικῶς ὡς ἀποκατεστημένοι δίκαιοι, διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦτο κρίνονται, ὑπὸ οἰανδήποτε ἐννοίαν τοῦ λόγου, ὡς ὄντες ὅμοιοι πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, «ἀδελφοὶ αὐτοῦ», ἐπὶ ὁμοίας βάσεως τῆς θείας εὐνοίας καὶ τοῦ χωρισμοῦ ἀπὸ τοῦ κόσμου. Περὶ τῶν καθιερωμένων δὲ ἐκ τῆς τάξεως ταύτης ὁ Κύριος

ἡμῶν λέγει, «ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ κόσμου» «Εγὼ ἐξελεξάμην ἡμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου». (Ἰωάν. ιε'. 19. ιζ'. 16.) Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως, ὅθεν, ταύτας δύναται εὐχερῶς νὰ κατανοηθῇ ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν «ὡμοιωθῇ τοῖς ἀδελφοῖς» — ὁκριθῶς κατὰ πάντα. Οὐχὶ οἱ οἱ τοιοῦτοι «ἀδελφοὶ αὐτοῦ» ὑπῆρχον εἰς τοιαύτην κατάστασιν καθ' ὃν χρόνον αὐτὸς ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν καὶ ἐγένετο σὰρξ — διότι οὐδένα ἀδελφὸν εἶχε τότε, ἐξαιρέσει μόνον καθ' ὅσον ἡ τὰς αὐτῆς ἦν προσεγνωσμένη παρὰ Θεοῦ (Ἐφεσ. α'. 5, 11, Ρωμ. η' 29) Ἡ θεία ὁμῶς διάταξις καὶ διεκτέλεσις τῶν πραγμάτων ἦν τοιαύτη ὥστε ὁ Θεὸς προεῖδεν ὅτι ἡ δύναμις νὰ εἶναι δίκαιος Αὐτὸς, καὶ ἐν τούτοις νὰ δικαιώσῃ ἐκείνους ἐκ τοῦ ἁμαρτωλοῦ γένους, οἵτινες ἔλαβον τὴν θείαν χάριν διὰ τοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν ὁποίων αἱ ἁμαρτίαι, ὡς ἐκ τούτου, ἐκαλύφθησαν, μὴ καταλογιζόμεναι πλέον εἰς αὐτοὺς, ἀλλὰ καταλογιζόμεναι εἰς Ἐκεῖνον, «δοῦναι τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἐβάστασεν ἐπὶ τοῦ ξύλου» Ὁ Θεὸς προδιέταξε, προσώρισεν, τὴν πρόθεσιν αὐτοῦ ὅπως ἐκκαλέσῃ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὸ νὰ εἶναι «συγκληρονόμοι μετὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, εἰς κληρονομίαν ἀφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, πεφυλαγμένην ἐν τοῖς οὐρανοῖς». Ἐξ ἀπόψεως λοιπὸν τοῦ προδιαταχθέντος καὶ προορισθέντος αὐτοῦ σχεδίου εἶναι ὅτι πάντες οἱ μέλλοντες ν' ἀποτελέσωσι τὴν τάξιν ταύτην ὀνομάζονται προκαταβολικῶς, διὰ τῶν προφητιῶν, ὡς «ἀδελφοὶ» τοῦ Χριστοῦ. Προφητικῶς ὁ Κύριος ἡμῶν παρίσταται ὡς λέγων εἰς τὸν Πατέρα, «Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά Σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ Ἐκκλησίας ὑμνήσω Σε». (Ψαλμ. κβ. 22 Ἑβρ. β. 12). Επειδὴ, λοιπὸν, τοῦτο ἦτο τὸ θεῖον πρόγραμμα ὅπως ὁ Κύριος ἡμῶν ὄχι μόνον γείνη ὁ Λυτρωτὴς τοῦ Κόσμου, ἀλλ' ἐπίσης παρὰδειγμα καὶ πρότυπον διὰ τοὺς ἀδελφοὺς οἵτινες ἔμελλον νὰ ὦσι συγκληρονόμοι μετ' αὐτοῦ, — διὰ τοῦτο, ἐνεργῶν καὶ ἐφαρμόζων τὸ θεῖον αὐτὸ πρόγραμμα, ἐπεβάλλετο ὅπως κατὰ πάσας αὐτοῦ τὰς δοκιμασίας, καὶ τὴν πείραν αὐτοῦ, «ὁμοιωθῇ τοῖς ἀδελφοῖς»

«ΕΠΕΙΡΑΣΘΗ ΚΑΤΑ ΠΑΝΤΑ ΚΑΘ ΟΜΟΙΟΤΗΤΑ
(ΗΜΩΝ) ΧΩΡΙΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ»

— Ἐβρ. δ' . 15. —

Παρατηρητέον διὰ εἰς τὸ ἀνωτέρω χωρίον δὲν λέγεται διὰ
δ Κύριος ἡμῶν ἐπειράσθη κατὰ πάντα ὡς πειράζεται δ κόσ-
μος, ἀλλὰ ὡς ἡμεῖς, οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτόν, πειραζόμεθα.
Ὁ Κύριος ἡμῶν δὲν ἐπειράσθη ἐπὶ σημείων εὐτελῶν ὀρέ-
ξεων, δι' ἐφάρμακα πράγματα, τὰ ὁποῖα εἰς ἡμᾶς μεταδίδον-
ται διὰ τῆς κληρονομικότητος, διὰ τῶν ἐπιγείων ἡμῶν γο-
νέων· ἀλλ' ὧν δοῖος, ἥκακος, ἀμίαντος καὶ κεχωρισμένος
ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, ἐπειράσθη κατὰ τὸν αὐτὸν ἀκριβῶς
τρόπον, καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν σημείων ὅς οἱ ὁπαδοὶ αὐτοῦ εἰς
τὸν παρόντι αἰῶνα τοῦ Εὐαγγελίου, — οἷτινες περιπατοῦσιν
οὐχὶ κατὰ τὴν σάρκα, ἀλλὰ κατὰ τὸ πνεῦμα, καὶ οἷτινες κρι-
νονται οὐχὶ κατὰ τὰς ἀδυναμίας τῆς σαρκὸς αὐτῶν, ἀλλὰ
κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ νοδὸς αὐτῶν, κατὰ τὴν νέαν αὐτῶν θέλη-
σιν, τὴν νέαν τῶν καρδίαν. — Ρωμ. η' . 4. Β'. Κορινθ. ε .
16. Ἰωάν η' 15.

Τοῦτο δὲ ἀποδεικνύεται λίαν εὐκρινῶς ἐκ τῶν πειρασμῶν
τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἷτινες ἐπηκολούθησαν ἀμέ-
σως τὴν ἀφιέρωσιν καὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ.
— Ματθ' δ' . 1 — 11.

(1) Ὁ πρῶτος πειρασμὸς ἦν ἡ εἰσήγησις τοῦ Διαβόλου
ὅπως δ Κύριος χρησιμοποιήσῃ τὴν θείαν δύναμιν, ἣν ἔλα-
βεν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἰδίων αὐτοῦ
ἀναγκῶν, μεταβάλλων τοὺς λίθους εἰς ἄρτους Ὁ τοιοῦτος
πειρασμὸς οὐδεμίαν σχέσιν ἢ ἀναφορὰν, καθ' ὅσονδήποτε βα-
θμόν, δύναται νὰ ἔχῃ πρὸς αἷτια κληρονομικότητος, ἢ ἡτε-
λείας. Ὁ Κύριος ἡμῶν εἶχε παραμείνει ἐπὶ τεσσαράκοντα
ἡμέρας νήστις, ἄνευ τροφῆς, μελετῶν ἐπὶ τοῦ θείου σχε-
δίου, ἐπιδιώκων νὰ κρίνῃ καὶ ἀποφασίσῃ ὑπὸ τὴν διαφω-
τιστικὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἁγίου πνεύματος, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἤδη
λάβει, ὁποῖα ἤθελεν εἶσθαι ἢ προσήκουσα εἰς τὴν ζωὴν
αὐτοῦ πορεῖα, ὅπως ἐκπληρώσῃ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ὁποστο-
λήν, διὰ τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἔλθει εἰς τὸν κόσμον, ὅπως τὴν

ἰπολύτρωσιν τοῦ κόσμου. Ἡ εἰσήγησις τοῦ ἐχθροῦ ὅπως ὁ Κύριος κάμῃ χρῆσιν τῆς χορηγηθείσης εἰς αὐτὸν δυνάμεως, τὴν ὁποῖαν οὗτος διέβλεπεν ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν εἶχεν εἰς τὴν διάθεσιν του, ὅπως ἐξυπηρετήσῃ τὰς ἀνάγκας τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, ἥθελεν, ἐκ πρώτης ὄψεως, φανῇ ὡς εὐλογος. Ἄλλ' ὁ Κύριος ἡμῶν διέγνωσε πάραυτα ὅτι τοιαύτη τις χρῆσις τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ χαρίσματος ἥθελεν εἶσθαι ἐφάμαρτος· θὰ ἦτο αἰδιόχρημα κατάχρησις τοῦ χαρίσματος αὐτοῦ· θὰ ἦτο χρῆσις διὰ τὴν ὁποῖαν δὲν ἐσκοπεῖτο, δὲν ἀπέβλεπε τὸ χάρισμα αὐτό, καὶ συνεπῶς ἀπέρριπεν ἀμέσως τὴν εἰσήγησιν, εἰπὼν, «Γέγραπται, οὐκ ἐπ' ἄριστ' ἄριστος ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ σιόματος Θεοῦ.» Οἱ «ἀδελφοί» τοῦ Κυρίου δοκιμάζουσιν ἐνίοτε παρομοίους πειρασμοὺς ἐκ τοῦ ἐχθροῦ, εἰσηγήσεις ὅπως χρησιμοποιήσωσι πνευματικὰ χαρίσματα πρὸς προαγωγὴν καὶ ἐπιτυχίαν προσκαίρων συμφερόντων. Αἱ τοιούτου εἴδους εἰσηγήσεις εἰσὶν ὑπουργοὶ καὶ ἐπίβουλοι, καὶ χρησιμεύουσιν ὡς μέσα διὰ τῶν ὁποίων τὰ ἀφιερωμένα τέκνα τοῦ Θεοῦ ἀποπλανῶνται συχνάκις ὑπὸ τοῦ Ἐχθροῦ, πρὸς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον μεγαλειτέρα κατάχρησιν τῶν θείων εὐλογιῶν.

(2) Ὁ Ἐχθρὸς, ἀκολούθως, ἐπρότεινεν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν φακιρικὰς μεθόδους ὅπως εἰσαγάγῃ καὶ συστήσῃ ἡν' ἀποστολὴν αὐτοῦ εἰς τὸν λαόν· — νὰ πηδήσῃ, τοῦτέστιν, ἀπὸ τοῦ πτερυγίου τοῦ ἱεροῦ εἰς τὴν κάτωθι κειμένην κοιλάδα, ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ πλήθους, οὕτως ὥστε, βλέποντες Αὐτὸν οὗτοι σῶον καὶ ἀβλαβῇ, θὰ ἐχρησάμευν εἰς αὐτοὺς τὸ τοιοῦτον ὡς ἀπόδειξις τῆς ὑπερφυσικῆς αὐτοῦ δυνάμεως, καὶ ἥθελε πείσῃ αὐτοὺς πάραυτα ν' ἀποδεχθῶσιν αὐτὸν ὡς τὸν Μεσσίαν, καὶ συμπράξωσι μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐνώπιον αὐτοῦ ἔργον. Ὁ Κύριος ἡμῶν ὅμως διείδεν ἀμέσως ὅτι αἱ τοιαῦται μέθοδοι ἦσαν καθ' ὁλοκληρίαν ἀντίθετοι καὶ ἀσύμφωνοι πρὸς τὴν θείαν διάταξιν, ὥστε καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ὑπὸ τοῦ Ἐχθροῦ ἐσφαλμένη ἐφαρμογὴ τοῦ χωρίου τῆς Γραφῆς (πρὸς καταφανῆ ὑποστήριξιν τῆς πλάνης) δὲν ἴσχυσε νὰ παρεκκλίνῃ αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς δικαιοσύνης. Εἰς τοῦτο ὁ Κύριος ἡμῶν ἀπήντησεν ὑποδείξας ὅτι τὸ τοιοῦτον ἐκ

μέρους αὐτοῦ διάβημα ἤθελεν εἶσθαι ταῦτόν ὥς νὰ πειράσῃ τὴν θέαν πρόνοιαν, ὅπως ἀδικαιολόγητον, καὶ συνεπῶς ἀνάξιον καὶ ἐπὶ σιγμὴν καὶ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν. Ὅπου τὸ καθήκον ἐκάλει τὸν Κύριον, οὐδέποτε οὕτως ἐδίστασε διὰ τοὺς ὁποίους τοῦτο συνεπῆγε τυχὸν κινδύνους, ἀλλ' ἦν βέβαιος περὶ τοῦ δι' ὃ Πατὴρ ἠδύνατο νὰ φυλάξῃ πᾶν συμφέρον αὐτοῦ. Ἡ ἀληθὴς ὁμῶς εἰς τὸν Θεὸν ἐμπιστοσύνη δὲν συνεπάγεται ἀνωφελεῖ καὶ ἀπρόσεκτον ἔκθεισιν ἑαυτῶν τὸν κινδύνους ἄνευ θέας διαταγῆς, καὶ ἀπλῶς καὶ μόνον πρὸς ἐπίδειξιν καὶ ἐν πνεύματι μεγαλαυχίας.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου ἔχουσιν ἐπίσης τῆς αὐτῆς φύσεως πειρασμοὺς, καὶ ἔχουσιν ἀνάγκην νὰ ἐνθυμῶνται τὸ μάθημα καὶ παράδειγμα τοῦτο, τὸ τιθέμενον ἐνάπιόν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς σωτηρίας ἡμῶν. Οὐδέποτε ὀφείλομεν νὰ ἐκτιθέμεθα ἄνευ πρὸς τοῦτο ἐντολῆς εἰς τοὺς κινδύνους, καὶ λογαριάζωμεν ἑαυτοὺς οὕτω γενναίους σιραιώτας τοῦ Σιανοῦ. Παράτολμοι πράξεις δυνατὸν νὰ μὴ φαίνωνται ἄτιποι εἰς τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου, ἀλλ' αὗται εἶναι ἀπολύτως ἀνάρμοστοι διὰ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ. Οὗτοι ἔχουσιν ἀγῶνα, ὅστις ἀπαιτεῖ πολλὴ μεγαλειτέρα ἀνδρείαν καὶ θάρρος. Οὗτοι καλοῦνται νὰ ἐκπληρώσωσιν ὑπηρεσίαν, τὰς ὁποίας ὁ κόσμος δὲν ἐπιδοκιμάζει, οὐτε καὶ ἐκτιμᾷ, ἀλλὰ τὰς ὁποίας συχνάκις καταδιώκει. Οὗτοι προσκαλοῦνται νὰ ὑποστώσιν ὄνειδισμοὺς, καὶ τὰς χλεύας καὶ ἐμπαιγμοὺς τοῦ κόσμου, καὶ νὰ ἀνέχωνται τοὺς ἀπεριτμήτους τὴν καρδίαν «λέγοντας πᾶν ποτηρὸν» κατ' αὐτῶν ψευδῶς, ἕνεκεν τοῦ Χριστοῦ. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς σωτηρίας ἡμῶν διέρχονται τὴν ἰδίαν ἀκριβῶς ὁδόν, καὶ βαδίζουσιν εἰς τὰ ἴχνη τοῦ Ἀρχηγοῦ των. Ἀπαιτεῖ δὲ πολλὴ μεγαλειτέρα θάρρος νὰ καταφρονήσῃ τις τὴν αἰσχύνην καὶ τοὺς ὄνειδισμοὺς τοῦ κόσμου, ἐν τῇ δυσφημουμένῃ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Θεοῦ, ἢ νὰ ἐκτελέσῃ μέγα τι καὶ θαυμαστὸν κατόρθωμα, τὸ ὁποῖον ἤθελε κάμει τὸν φυσικὸν ἄνθρωπον νὰ ἀπορῇ καὶ θαυμάζῃ.

Μία τῶν πρωτίστων μαχῶν δι' ἐκείνους οἵτινες βαδίζουσι τὴν σιετὴν ταύτην ὁδὸν εἶναι ἡ ἐναντίον τῆς αὐτογνωμοσύνης, ὅπως καθυποτάξωσι πλήρως καὶ τελείως τὴν θέλη-

σιν αὐτῶν εἰς τὸ θέλημα τοῦ Οὐρανίου αὐτῶν Πατρὸς, καὶ τηρήσωσιν αὐτὴν ἐν αὐτῷ, ὅπως διοικῶσι καὶ κανονίζωσι τὰς καρδίας αὐτῶν, καταπνίγοντες τὰς ἀναφνομένας φιλοδοξίας των, αἵτινες εἶναι πολὺ φυσικαὶ καὶ εἰς αὐτὸν ἀκόμῃ τὸν τέλειον ἀνθρωπισμὸν, ἀποσβέννοντες τὸ φλέγον αὐτὸ πῦρ, καὶ παριστῶντες τὰ σώματά των, καὶ πάντα τὰ ἐπιγειαῖα αὐτῶν συμφέροντα, θυσίας ζώσας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ. Αὗται ἦσαν αἱ δοκιμασίαι ἐν ταῖς ὁποίαις ὁ Ἀργηγός ἡμῶν ἐκέρδισε ἣν νίκην αὐτοῦ καὶ τὰς δάφνας τῆς, καὶ αὗται ἐπίσης εἶναι αἱ δοκιμασίαι τῶν «ἀδελφῶν» αὐτοῦ. «Καλῆτερος (μεγαλείτερος) εἶναι ὁ ἐξουσιάζων τὸ πνεῦμα αὐτοῦ [καθυποτάσσων αὐτὸ τελείως εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ] παρὰ τὸν ἐκπορθοῦντα πόλιν» : μεγαλείτερος ὡσαύτως εἶναι ὁ τοιοῦτος παρ' ἐκεῖνον ἥτις, μὲ ἐσφαλμένην ἀντίληψιν ὥς πρὸς τὸ τί ἐστὶ πίστις, ἤθελε πηδήσει ἐκ τοῦ πτερυγίου τοῦ ἱεροῦ, ἢ ἐκτελέσει ἄλλο παράτολμόν τι ἔργον.

Ἡ εἰς Θεὸν ἀληθῆς πίστις δὲν συνίσταται εἰς τυφλὴν εὐπιστίαν καὶ ὑπερβολικὰς φανταστικὰς ὑποθέσεις περὶ τῆς μερῖμνης τῆς προνοίας Αὐτοῦ· αὕτη ἀπ' ἐναντίας συνίσταται εἰς ἥρεμον καὶ ἀνίστατον πεποίθησιν εἰς ὅλας τὰς μεγίστας καὶ πλυντίμους ὑποσχέσεις, τὰς ὁποίας ἔκαμεν ὁ Θεός, πεποιθήσιν ἢ ὁποία καθιστᾷ τὸν πιστὸν ἱκανὸν νὰ ἀποκρούῃ τὰς διαφόρους προσπαθείας τοῦ κόσμου, τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ διαβόλου ὅπως ἀποσπάσωσι τὴν προσοχὴν αὐτοῦ, καὶ ἡ ὁποία πεποίθησις ἀκολουθεῖ ἐπιμελῶς τὰς γραμμὰς τῆς πίστεως καὶ ὑπακοῆς, τὰς διαχαραχθεῖσας δι' ἡμᾶς ἐν τῷ θείῳ Λόγῳ.

(3) Ὁ τρίτος πειρασμὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἦτο ἡ προσφρεθεῖσα εἰς αὐτὸν γῆνιν κυριαρχία καὶ ταχεῖα ἐπιτυχία εἰς τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἄνευ παθημάτων καὶ θανάτου, — ἄνευ τοῦ σταυροῦ, καὶ ἐπὶ τῷ ὄρω συνθηκολογήσεως μετὰ τοῦ Ἐχθροῦ. Ὁ Ἐχθρὸς ἰσχυρίσθη, καὶ ὁ ἰσχυρισμὸς του οὗτος δὲν διημφισβητήθη, διὸ ἦν ἄρχων τοῦ κόσμου· καὶ διὸ διὰ τῆς συμπράξεως αὐτοῦ ἡ Βασιλεία τῆς Δικαιοσύνης, τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος ἡμῶν εἶχεν ἔλθει νὰ ἰδρύσῃ, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐγκατασταθῇ ταχέως. Ὁ ὑπατιγμὸς τοῦ

Σατανᾶ ἦν διὸ οὗτος εἶχε βαρυνθῆ πλεον ὁδηγῶν τὸν κόσμον εἰς τὴν ἁμαρτίαν, τὴν τυφλωσιν, τὰς δεισιδαιμονίας καὶ προλήψεις, εἰς τὴν ἀμάθειαν, καί, ὥς ἐκ τούτου, διὸ ἡσθάνετο συμπάθειαν πρὸς τὸ ἔργον τῆς ἀποστολῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τὸ ὁποῖον ἐμελλε νὰ βοηθήσῃ τὸ δυστυχὲς πεπιτωκὸς ἀνθρώπινον γένος. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον, ὅπως οὐδέποτε, ἐπεθύμει νὰ διατηρήσῃ δ' ἐαυτὸν ἦτο ἡ ἐπιρροή αὐτοῦ ὡς ἄρχοντος καὶ διευθύνοντος ἐν τῷ κόσμῳ. Τὸ ἀντιτάθμισμα ὅθεν διὰ τὴν παρ' αὐτοῦ στροφὴν τοῦ κόσμου πρὸς δικαίαν κατεύθυνσιν, ἡ ἀντιμισθία τῆς μετὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ συμπράξεώς του διὰ τὴν ἀνορθωτικὴν μακαριότητα τοῦ κόσμου, ἦν διὸ ὁ Κύριος ἡμῶν ὥφειλε νὰ ἀναγνωρίσῃ αὐτόν, τὸν Σατατᾶν, ὡς τὸν ἄρχοντα τοῦ κόσμου, ἐν τῇ ἀποκατεστημένῃ αὐτοῦ καταστάσει, — ὅπως οὕτως ὁ Κύριος ἡμῶν προσκυνήσῃ αὐτόν, ἀπονεύμῃ εἰς αὐτὸν σέβας καὶ τιμὴν.

Δεόν νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν διὸ ἡ ἀποστασί τοῦ Σατανᾶ κατὰ τῆς θείας κυριαρχίας ὑπεκινήθη ἐκ φιλοδοξίας ὅπως γένη αὐτὸς μονάρχης — «ὅμοιος τοῦ Ὑψίστου» (Ἡσα ἰδ'. 24). Γνωρίζομεν δὲ ὅτι τοῦτο ἀκριβῶς ἦν καὶ τὸ ἀρχικὸν αὐτοῦ ἐλατήριο τῆς κατὰ τῶν προπατόρων ἡμῶν ἐπιτυχοῦς προσβολῆς του ἐν τῇ Ἐδῇ, — ὅπως ἀποξενώσῃ ἡ ἀποχωρίσῃ αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίσῃ αὐτοὺς τοιοῦτοιτρόπως εἰς ἐαυτὸν· δυνάμεθα ὁθεν εὐλόγως νὰ ὑποθέσωμεν διὸ θὰ προετίμα νὰ εἶναι μονάρχης μᾶλλον εὐτυχεσιτέρων ὑπηκόων παρὰ τῆς «στεναζούσης κτίσεως»· ἤθελε προτιμήσῃ νὰ ἔχῃ ὑπηκόους κατόχους αἰωνίου ζωῆς. Καθ' ἃ δὲ φαίνεται, καὶ τόσα ἀκόμη δὲν ἀναγνωρίζει τὸ γεγονός διὸ αἰωνία ζωὴ καὶ ἀληθὴς εὐτυχία εἰσὶν ἀδύνατα ἄλλως εἰμὴ ἐν ἀρμονίᾳ μόνον πρὸς τὸν Θεὸν νόμον. Ὁ Σατανᾶς, λοιπόν, ἦν πρόθυμος νὰ ἀναδειχθῇ μεταρρυθμιγὴς κατὰ πάντα, ἐξαιρέσει εἰς ἓν καὶ μόνον — ἡ φιλοδοξία του ἀνάγκη νὰ ικανοποιηθῇ, — αὐτὸς δὲ, οὐχ ἦτιον, ἀνάγκη νὰ παραμείνῃ ἄρχων μετὰ τῶν ἀνθρώπων· καὶ μήπως δὲν ἦτο ἤδη «ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου» — ἀναγνωριζόμενος μάλιστα ὡς τοιοῦτος ἐν τῇ θείᾳ Γραφῇ; (Ἰωάν ἰδ'. 30, ἰβ'. 31, ἰσ'. 11, Β'. Κορινθ. δ'. 4). Οὐχὶ διὸ ἐκέκμητο θεῖαν τιμὴν ἀποστολὴν ὅπως εἶναι «ἀρ-

χων τοῦ κόσμου», ἀλλὰ, γενόμενος κάτοχος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, μέσῳ τῆς ἀγνοίας καὶ ἀμαθείας καὶ τῆς ψευδοῦς παραστάσεως τοῦ ψευδοῦς ὡς ἀληθοῦς, τοῦ σκοτίους ὡς τοῦ φωτός, καὶ τοῦ ἀδίκου ὡς τοῦ δικαίου, ἐσύγχυσε, περιέπλεξε καὶ ἐτύφλωσε τὸν κόσμον εἰς τρόπον ὥστε εὐκόλως κατέλαβε τὴν θῆσιν τοῦ κυρίου ἢ «Θεοῦ τοῦ κόσμου τούτου, ὅστις ἐνεργεῖ τὴν σήμερον εἰς τὰς καρδίας τῶν υἱῶν τῆς ἀπειθείας» — τῆς μεγαλειτέρας πλειονότητος τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ κυρίως, λοιπόν, πειρασμὸς τῆς εἰσηγήσεως αὐτῆς, τοῦ Διαβόλου ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ἐφαίνεται προτείνων νέαν λύσιν τῆς ἐπινορθώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς ἁμαρτίας. Ἐπὶ πλέον δὲ ἡ πρότασις του αὕτη ἐφαίνεται ὑποδηλοῦσα μερικὴν τοῦλάχιστον μετάνοιαν ἐκ μέρους τοῦ Σατανᾶ, καὶ τὸ δυνατὸν τῆς ἐπανόδου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν δικαιοσύνης, δοθέντος ὅτι ἤθελεν ἐγγυηθῆναι εἰς αὐτὸν ἢ μέχρι τοῦδε ἐπιτυχία τῆς φιλοδοξίας τοῦ νὰ εἶναι ἄρχων ἐπὶ ὑψηλῶν μᾶλλον εὐδαιμόνων καὶ μᾶλλον εὐημερούντων παρ' ὅτι ἦν δυνατὸν εἰς αὐτοὺς νὰ εἶναι ἐφ' ὅσον ἐκρατοῦντο ὑπὸ τὰς ἀπάτας αὐτοῦ, καὶ δεδουλωμένοι διὰ τῆς ἁμαρτίας, ὅπερ ἦν καὶ ὁ μόνος τρόπος καθ' ὃν τῷ ἦτο δυνατὸν νὰ διατηρήσῃ τὴν ὑποτέλειαν τοῦ ἀνθρώπου· διότι καθ' ὅσον ἡ ἀνθρωπότης ἀπορρίπτει τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἐκτιμᾷ τὴν ἀγιωσύνην, κατὰ τοσοῦτον καὶ ἀναπτύσσει ἐπιθυμίαν νὰ ὑπηρετῇ καὶ λατρεύῃ τὸν Θεόν.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς δὲν ἐδίστασεν ἐπὶ πολὺ εἶχεν ἀπόλυτον πεποίθησιν ὅτι ἡ σοφία τοῦ Πατρὸς εἶχε διαγράψει τὸ ἄριστον καὶ μόνον προσῆκον σχέδιον ὧς ἐκ τούτου δὲ οὐχὶ μόνον δὲν συνεβουλεύθη σάρκα καὶ αἷμα, ἀλλ' οὐδὲ κἂν ἠθίγησε νὰ κατέλθῃ εἰς συμφωνίας καὶ συνεννοήσεις μετὰ τοῦ Ἐχθροῦ διὰ σύμπραξιν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀνυψώσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ ἐνταῦθα ἐπίσης βλέπομεν ἓν ἐκ τῶν εἰδικῶν δελεασμάτων τοῦ ἐχθροῦ κατὰ τῶν «ἀδελφῶν» τοῦ Κυρίου· οὗτος ἐπέτυχεν εἰς τὸ νὰ πειράσῃ οὕτω τὴν κατ' ὄνομα Ἐκκλησίαν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ σταδίου αὐτῆς, ὅπως αὕτη ἐγκαταλείψῃ τὴν ὁδὸν τοῦ σταυροῦ, τὴν στενὴν ὁδὸν τοῦ χωρισμοῦ

τὸ τοῦ κόσμου, νὰ συνδυασθῇ δὲ καὶ συμμαχήσῃ μετὰ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, καὶ ἀναδειχθῇ οὕτω βαθμηδὸν ἰσχύουσα καὶ ἐξασκοῦσα ἐπιρροὴν εἰς τὴν πολιτικὴν τοῦ κόσμου. Διὰ τῆς συμπράξεως δὲ μετὰ τῶν «ἀρχόντων τοῦ κόσμου», ὑποθαλπομένη καὶ βοηθουμένη κρυφίως ὑπὸ τοῦ ἔχθρου, ἡ Ἐκκλησία ἐπεδίωξε νὰ ἰδρύσῃ τὴν βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, μέσῳ ἀντιπροσώπου τινός, τοῦ Πάπα, ὁ ὁποῖος ἤλθουν ὅτι εἶναι ὁ ἀντιβασιλεὺς τοῦ Χριστοῦ. Εἴδομεν δὲ ὅποια ὀλέθρια ἀποτελέσματα ἐπηκολούθησαν ἐκ τούτου : πῶς ἡ πλαστὴ αὐτὴ Βασιλεία τοῦ Χριστοῦ ἐγένετο πράγματι βασιλεία τοῦ διαβόλου, διότι τὸ ἔργον αὐτοῦ ἀκριβῶς εἰργάζετο. Εἴδομεν δ' ἐπίσης τὰ ἀποτελέσματα ταύτης κατὰ τοὺς «σκοτεινοὺς αἰῶνας», καὶ ὅτι ὁ Κύριος τὸ σύστημα τοῦτο τὸ ἀποκαλεῖ «Ἀντίχριστον» (*).

Καίτοι δὲ ἡ μεταρρυθμισὶς ἤρξατο καὶ ἐβάδισε θαρραλέως, εὗρισκομεν ὅτι ὁ ἔχθρος παρουσίασε καὶ πάλιν τὸν ἴδιον πειρασμὸν εἰς τοὺς μεταρρυθμιστάς, τὸν ὁποῖον, ὡς γνωρίζομεν, οὗτοι ἀπέκρουσαν κατὰ μέρος καὶ μόνον, καὶ ὅτι ἦσαν διατεθειμένοι νὰ δικακυβεύσωσι τὴν ἀλήθειαν χάριν τῆς παρὰ «τῶν βασιλειῶν τοῦ κόσμου τούτου» προστασίας καὶ βοηθείας, καὶ ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι αἱ βασιλεῖαι τοῦ κόσμου τούτου, τρόπον τινά, ἤθελον γείναι βασιλεῖαι τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἀλλὰ βλέπομεν ὅτι ὁ συνδυασμὸς οὗτος τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἐπιρροῆς αὐτοῦ, ὡς οὗτος ἐκπροσωπεῖται ἐν τῷ Διαμαρτυρισμῷ, καίτοι ὀλιγώτερον ὀλέθριος ὥς πρὸς τὰ ἀποτελέσματά του, παρ' ὅτι ἀπέβη ὁ συνδυασμὸς τοῦ Παπισμοῦ πρὸς τὸν κόσμον, εἶναι οὐχ ἥτιον λίαν ἐπιζήμιος, καὶ μέγα πρόσκομμα διὰ πάντας οἵτινες ἐπηρεάζονται ἐξ αὐτοῦ. Βλέπομεν δὲ ὅτι ὁ συνεχὴς ἀγὼν «τῶν ἀδελφῶν» εἶναι ὅπως κατανικήσωσι τὸν πειρασμὸν τοῦτον τοῦ ἔχθρου, καὶ σταθῶσιν εἰς τὴν ἐλευθερίαν, διὰ τῆς ὁποίας ὁ Χριστὸς ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς—ὅπως μὴ ἡμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλὰ κεχωρισμένοι ἐξ αὐτοῦ.

Πρὸς τούτοις, εὗρισκομεν ὅτι, καίτοι ὁ αὐτὸς πειρασμὸς ἐ-

(*) Ἴδε Τόμον Β', Κεφάλ. Θ'.

πέρχεται εἰς ὅλους τοὺς «ἀδελφοὺς», οὗτος ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπέρχεται ἐλαφρῶς τροποποιημένος, καὶ οἱ ὁ ἐχθρὸς, λίαν πανούργως, ἀνὰ πᾶσαν περίπτωσιν, πειρᾶται νὰ πράξῃ καὶ εἰς ἡμᾶς ὅ,τι καὶ εἰς τὸν Κύριον, τοῦτέστι νὰ παρουσιάσῃ ἑαυτὸν ὡς ἡγέτην εἰς ἔργον ἀναμορφώσεως ὑπὲρ τοῦ ὁποίου συνηγορεῖ, παριστῶν ἑαυτὸν ὡς ἐγκαρδίως συμπαθοῦντα πρὸς τὸ ἔργον τῆς μακαριότητος καὶ εὐδαιμονίας τοῦ κόσμου. Ὁ τελευταῖος αὐτοῦ πειρασμὸς κατὰ τῶν «ἀδελφῶν» ἐπὶ τούτου ἀπευθύνεται ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς ὑποβαλλομένης παρ' αὐτοῦ «κοινωνικῆς ἀνυψώσεως», τὴν ὁποίαν λίαν ἐπιτυχῶς φέρει πρὸ τῆς διανοίας πολλῶν ἐξ αὐτῶν. Τὴν σήμερον ὑποβάλλει ὅτι, ὅσον δήποτε ἐπάναγκες καὶ ἂν ἦτο ποτε νὰ βαδίξῃ τις τὴν «στενὴν ὁδὸν», τὴν ὁδὸν τοῦ σταυροῦ, δὲν παρίσταται πλέον ἀνάγκη νὰ γίνηται τοῦτο· ἀλλ' ὅτι σήμερον πλέον ἀφίχθημεν εἰς τὰ σημείων ἐνθα τὸ ὅλον ζήτημα δύναται νὰ ἐπιτελεσθῇ εὐχερῶς καὶ ταχέως, καὶ ὁλος ἐν γένει ὁ κόσμος νὰ ἀνυψωθῇ ἐπὶ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου κοινωνικῆς, διανοικῆς ἡθικῆς καὶ θρησκευτικῆς καταστάσεως. Πάντα ὁμοῦ τὰ σχέδια, τὰ ὁποῖα οὗτος εἰσηγεῖται ἢ ὑποβάλλει, ἐνέχουσι πάντοτε τὸν μετ' αὐτοῦ συνδυασμόν· ἐν τῇ μνησθείσῃ δὲ περιπτώσει ὅ,τι εἰσηγεῖται εἶναι ὅτι πάντες οἱ θέλοντες νὰ συνεργασθῶσι διὰ τὴν κοινωνικὴν ἀνύψωσιν θεόν νὰ ἐνωθῶσι μετὰ κοινωνικῶν ἢ πολιτικῶν κινήματων, τὰ ὁποῖα θὰ ἐπιφέρωσι τὸ ποθούμενον τέλος. Τόσον δὲ θρασὺς κατέστη πλέον, καὶ τοιαύτην πεποίθησιν ἔχει περὶ τῆς ὑποστηρίξεως τῶν σχεδίων του παρὰ τῆς πλειονότητος τῶν ἀνθρώπων, ὥστε οὐδὲν ἧλως πλέον προφασίζεται ὅτι διάκειται εὐμενῶς πρὸς τὸ ἔργον τῆς ἀναμορφώσεως μέσῳ τῆς ἀτομικῆς ἐκάστου ἐπιστροφῆς ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, μέσῳ τῆς σωτηρίας ἀπὸ τῆς καταδικῆς, καὶ τῆς πρὸς τὸν Πατέρα διαλλαγῆς διὰ προσωπικῆς πίστεως καὶ ἀφιερώσεως εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν· ὅ,τι ἤδη προτείνει εἶναι κοινωνικὴ ἀνύψωσις, ἥτις δὲν θὰ ἔχῃ νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν ἀτομικὰς εὐθύνas καὶ ἁμαρτίας, ἀλλὰ θὰ ὑπολογίσῃ ἀπλῶς τὸς κοινωνικὰς συνθήκας, καὶ ὅπως καταστήσῃ τὴν κοινωνίαν ἐξωτερικῶς «καθαράν». Ἡ σύστασις αὐτοῦ, πρὸς τοῦτο, εἶναι νὰ μὴ δίδωμεν προσοχὴν εἰς τὴν

διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καθ' ἣν μόνον οἱ δι' αὐτοῦ προσερχόμενοι εἰς τὸν Πατέρα εἶναι «υἱοὶ Θεοῦ», καὶ «ἀδελφοί» αὐτοῦ· ἀντὶ τούτου δὲ συνιστᾷ νὰ πιστεύωμεν ὅτι πάντες οἱ ἄνθρωποι εἰσιν ἀδελφοί, καὶ ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Πατὴρ συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος· ὅτι οὐδεὶς εἶναι υἱέκγονος ὁργῆς, καὶ ὅτι εἶναι ἐγκληματικῶς ἀντιχριστιανικὸν καὶ ἀφιλόφρονον τὸ νὰ πιστεύωμεν τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου ἡμῶν ὅτι πολλοὶ εἰσιν «ἐκ τοῦ πατρὸς αὐτῶν, τοῦ διαβόλου». Οὕτω δέ, καὶ χωρὶς, ἐννοεῖται, νὰ ἐκφράζηται πάντοτε διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων, ἐπιθυμεῖ καὶ προτιρέπει νὰ μὴ λαμβάνωμεν ὑπ' ὕψιν, ἀλλὰ νὰ ἀρνώμεθα τὴν πτώσιν τοῦ ἀνθρώπου εἰς ἁμαρτίαν, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν ἀπολύτρωσιν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, καὶ ὅλον τὸ ἔργον τῆς ἐξιλεώσεως καὶ συνδιαλλαγῆς, καὶ τοῦτο ὑπὸ τὴν εὐπρόσωπον, ἀλλ' ἀπατηλὴν ἀρχὴν καὶ γνώμοινα τῆς «Πατρότητος τοῦ Θεοῦ καὶ Ἀδελφότητος τῶν ἀνθρώπων», καὶ τοῦ χρυσοῦ Κανόνος.

Ὁ πειρασμὸς οὗτος, ὁ ὑπὸ τοῦ Ἐχθροῦ τιθέμενος σήμερον ἐνώπιον τῶν «ἀδελφῶν», ἐξαπατᾷ καὶ πλανᾷ πολλούς, καὶ πιθανῶς μέλλει εἰσεῖν νὰ πλανήσῃ πάντας ἐκτὸς «τῶν ἐκλεκτῶν» (Ματθ κδ' . 24). Οἱ «ἐκλεκτοὶ» οὗτοι «ἀδελφοί» εἶναι ἐκεῖνοι οἵτινες βαδίζουσιν εἰς τὰ βήματα τοῦ Κυρίου καὶ Διδασκάλου αὐτῶν, καὶ οἵτινες, ἀντὶ νὰ ἀκούσωσι εἰς τὰς ἐισηγήσεις τοῦ ἐχθροῦ, ἀκούουσι τοῦ Λόγου τοῦ Κυρίου τῶν. Οἱ ἐκλεκτοὶ δὲ οὗτοι «ἀδελφοί», ἀντὶ νὰ στηρίζωνται εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν νοημοσύνην, καὶ τὰς σοφιστείας τοῦ Σατανᾶ, ἔχουσι πίστιν καὶ ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν ὑπεριάτην σοφίαν τοῦ Ἰεχωβά, καὶ εἰς τὸ θεῖον αὐτοῦ σχέδιον τῶν αἰῶνων. Συνεπῶς εἶναι πάντες «διδασκτοὶ Θεοῦ», καὶ γνωρίζουσιν ἐκ τούτου ὅτι τὸ ἔργον αὐτοῦ παρόντος αἰῶνος εἶναι ἡ ἐκλογὴ τῶν «ἀδελφῶν» τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ δοκιμασία αὐτῶν, καὶ τέλος ὁ συνδοξασμὸς αὐτῶν μετὰ τοῦ Κυρίου ἐν τῇ Βασιλείᾳ, ὡς σπέρματος τοῦ Ἀβραάμ, ὅπως εὐλογήσωσι τὸν κόσμον, καὶ ὅτι εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα θέλει ἐπιστῇ ὁ «ὠρισμένος καιρὸς» τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ κόσμου, τὴν διανοητικὴν, ἡθικὴν καὶ φυσικὴν τριαύτην. Ὡς ἐκ τούτου οἱ ἐκλεκτοὶ δὲν δύνανται νὰ πλανηθῶσι δι' οἶον-

δήποτε ἐκ τῶν εὐλογοφανῶν αὐτῶν ἐπιχειρημάτων ἢ σοφιστικῶν τοῦ δολίου αὐτῶν ἐχθροῦ. Ἐπὶ πλέον, οἱ «ἀδελφοί» δὲν ἄγνοοῦσι τὰς πανουργίας καὶ τὰ τεχνάσματα αὐτοῦ, διότι ἔχουσιν εἰδοποιηθῆ περὶ αὐτῶν, καὶ διότι ἀποβλέπουσιν εἰς τὸν Ἰησοῦν, ὅστις ὄχι μόνον εἶναι ὁ Ἀρχηγὸς τῆς πίστεως αὐτῶν, διὰ τῆς ἑαυτοῦ θυσίας, ἀλλὰ μέλλει ὡσαύτως ἂ εἶναι ὁ τελειωτὴς αὐτῆς, ὅποτε θέλει ἀξιῶσει αὐτοὺς νὰ χωσι μέρος εἰς τὴν πρῶτην ἀνάστασιν, καὶ καταστήσει αὐτοὺς κοινωνοὺς τῆς ἐξόχου αὐτοῦ δόξης καὶ θείας φύσεως.

Τοιοῦτοι εἶναι οἱ πειρασμοὶ διὰ τῶν ὁποίων πειράζονται οἱ ἀδελφοί, καὶ τοιοῦτοι ἦσαν οἱ πειρασμοὶ δι' ὧν ἐπειράσθη ὁ Ἀρχηγὸς αὐτῶν. Οὗτος «ἐπειρῶσθῃ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα» ἡμῶν καὶ γνωρίζει πῶς νὰ βοηθήσῃ τοὺς πειραζομένους, καὶ ποῖοι εἶναι πρόθυμοι νὰ δεχθῶσι τὴν ὁποίαν τοῖς παρέχει βοήθειαν, καὶ καθ' ὃν τρόπον παρέχει εἰς αὐτοὺς ταύτην—διὰ τῆς διδασκαλίας, τοῦτέστι, τοῦ Λόγου του, καὶ τῶν μεγίστων καὶ τιμίων ἐπαγγελιῶν αὐτοῦ. Αἱ ἄδυστοι αἰτίαι, τὰς ὁποίας ἡμεῖς περικείμεθα διὰ τῆς κληρονομικότητος, δὲν ἀπειλοῦν μέρος τῶν πειρασμῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Αὐτὸς δὲν εἶχεν ἐπιθυμίας ἢ διαθέσεις μεθύσων· δὲν κατείγετο ὑπὸ παιδῶν ἀνθρωποκτόνων, οὐδὲ, ὑπὸ φυλαργυρίας κλεπτῶν· αὐτὸς ἦν ὁσιος, ἅγιος, ἄκακος κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν. Ἀλλ' οὔτε καὶ «οἱ ἀδελφοί» αὐτοῦ πειράζονται μὲν τοιαῦτα χονδροειδῆ ἁμαρτήματα. Ἐκεῖνοι οἵτινες ἐγένοντο «ἀδελφοί» αὐτοῦ διὰ πίστεως, ἀφιερώσεως καὶ ἀναγεννήσεως διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος τῆς νιοθεσίας, εἰ τοιοῦτοι ἀπώλεσαν τὴν διάθεσιν ἐκείνην, ἣτις ἐπιζητεῖ τὸ νὰ προξενήσῃ βλάβην καὶ ζημίαν εἰς ἄλλους, καὶ ἀντ' αὐτῆς λαβὼν τὸν νέον νοῦν, τὸν νοῦν τοῦ Χριστοῦ, τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, τὸ πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ, τὸ ἅγιον πνεῦμα—τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης, τὸ ὁποῖον πρωτίτως καὶ κυρίως ἐπιζητεῖ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ θελήματος τοῦ Πατρὸς, καὶ κατὰ δεύτερον ἐπιζητεῖ νὰ ἐργάζεται τὸ καλὸν πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ἐφ' ὅσον ἔχῃ πρὸς τοῦτο καιρὸν, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως. — Γαλάτ. στ'. 10

Καίτοι δὲ παραμένει εἰσέτι ἐν τῇ σαρκὶ τῶν «νέων αὐτῶν

κτισμάτων, οἷνες ἐγένοντο κάτοχοι τοῦ νέου πνεύματος ἢ τῆς νέας θελήσεως, κληρονομική τις ἀδυναμία, τάσις τις πρὸς τὸ πάθος καὶ τῆς διαμάχας, ὥστε νὰ ἔχωσιν ἀνάγκην νὰ ἀγρυπνῶσι διαρκῶς κατὰ τούτων, ἐνίοτε δὲ ἐνδέχεται νὰ ὑποπέσωσιν εἰς τι πταῖσμα, ἐναντίον τοῦ θελήματός των· αἱ ἀπροαίρετοι ἐν τούτοις καὶ ἀκούσιοι αὐταὶ ἀδυναμίαι των δὲν καταλογίζονται εἰς αὐτοὺς ὡς ἁμαρτήματα· οὐδὲ ὡς πράξεις τῆς «νέας κτίσεως», ἀλλ' ὡς ἐλλείψεις ἀνήκουσαι εἰς τὴν παλαιὰν αὐτῶν φύσιν, καὶ αἱ ὅποται, ἐφ' ὅσον ἀποκρούονται ὑπὸ τῆς νέας φύσεως, λογίζονται ὡς καλυφθεῖσαι διὰ τῆς ἀξίας τοῦ ἀντιλήπτου, — τῆς μεγάλης περὶ ἁμαρτίας προσφορᾶς τῆς γενομένης ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς σωτηρίας ἡμῶν. Ἡ «νέα φύσις» καὶ μόνη εἶναι ὅ,τι δοκιμάζεται, βασανίζεται, καταρτίζεται, σιτιζομένη ἢ ἐξευγενίζεται, καὶ ἐτοιμάζεται διὰ τὴν μετὰ τοῦ Χριστοῦ συγκληρονομίαν ἐν τῇ Βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ οὐχὶ τὸ σῶμα τῆς σαρκός, τὸ ὅποιον, ὡς τοιοῦτον, λογίζεται νεκρόν.

«ΕΤΕΛΕΙΩΘΗ ΔΙΑ ΠΑΘΗΜΑΤΩΝ.»

«Ἐπρεπε γὰρ αὐτῷ [τῷ Πατρὶ], δι' ὃν τὰ πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν Ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι». — Ἐβρ. β'. 10.

Ἐχοντες ὑπ' ὅπιν τὰ ἀνωτέρω, εἶναι εὐκόλον νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν δὲν ἐτελειώθη, δὲν ἐγένετο τέλειος ὡς ἄνθρωπος, δι' ὅσων ὡς ἄνθρωπος ἔπαθεν, οὐδὲ ὑπέστη ἄλλο τι πάθημα πρὶν γείνη ἄνθρωπος. Ἡ ἐννοια τοῦ ὡς ἀνωτέρω Γραφικοῦ χωρίου εἶναι ὅτι, ὁ Κύριος ἡμῶν, ὅποτε ἦτο ἐν τῷ κόσμῳ, ὅποτε ἦτο ἤδη τέλειος ὡς ἄνθρωπος, αὐτὴ αὕτη ἡ εἰκὼν τοῦ Πατρὸς ἐν σαρκί, ὁσιος ἁκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, ἀπέλαυσε διὰ τῶν δοκιμασιῶν ἀσθενειῶν αὐτοῦ ἄλλην τινὰ τελειότητα — τελειότητα ἐπὶ ἅ τινος ἐπιπέδου ὑπάρξεως, τὸ ὅποιον ἐκέρδισεν ἔκτοτε. Εἶναι ἄλλο ζήτημα τὸ γεγονὸς ὅ,τι ὁ Λόγος ἦν τέλειος ὅποτε ἦτο μετὰ τοῦ Πατρὸς πρὶν γείνη ὁ κόσμος, — τέλειος κατὰ τὸ εἶναι, τὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ,

τέλειος τὴν καρδίαν ἢ θέλῃσιν αὐτοῦ — τελείως ἀφοσιωμένος καὶ ὑποταγμένος εἰς τὸν Πατέρα, καὶ ἄλλο τὸ ὅ,τι — ὅποτε ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν ἐκουσίως διὰ τὰ γεῖνη σὰρξ, καὶ λάβει τὴν φύσιν ἡμῶν, ὅπως ὑποδεεστέραν φύσιν, — ἦτο τέλειος ὡς ἄνθρωπος, — κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν· καὶ προσέειπε, εἶναι ἄλλο πάλιν, τρίτον ζήτημα, τὸ ὅ,τι εἶναι ἡδὺν **τέλειος ἐν τῇ ἐνεστώσῃ καταστάσει τῆς ὑπερυνώσεώς του**, εἰς τὸ νὰ εἶναι κοινωνὸς τῆς θείας φύσεως. **Εἰς τὴν τελευταίαν δ' αὐτὴν τελειότητα ἀναφέρεται τὸ χωρίον ἡμῶν. Μία τοιαύτη ὑπερύψωσις αὐτοῦ εἰς τὴν «δόξαν, τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν» τῆς «θείας φύσεως», κατέστησεν ἀπαραίτητον εἰς τὴν θείαν σοφίαν ὅπως ἐφαρμόσῃ **δοκιμασίας** τινάς, — ἢ συμμόρφωσις πρὸς τὰς ὁποίας ἤθελε **καταστήσει τέλειον** τὸ δικαίωμα τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ νὰ γεῖνη κληρονόμος ὅλον τοῦ πλούτου τῆς θείας χάριτος, καὶ νὰ τιμῶσι πάντες τὸν Υἱὸν ὡς τιμῶσι τὸν Πατέρα».**

Λέον νὰ ἔχωμεν ὅπ' ὅψιν ὅτι ἐν σχέσει πρὸς τὰς **δοκιμασίας** ταύτας τῆς ὑποταγῆς καὶ ὑπακοῆς Αὐτοῦ εἰς τὸν Πατέρα ἦτο οὐ χαρὰ υἱς ἢ προσδοκία ἐνὶ ὄψιόν αὐτοῦ, ὡς εἶναι γεγραμμένον, — «ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινε σταυρὸν, αἰσχύνῃς καταφρονήσας» (Ἑβρ. ιβ'. 2). Ἡ ἐνώπιον δ' αὐτοῦ τεθεῖσα αὐτῇ χαρὰ, δυνάμεθα λογικῶς νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἦτο —

(1) Χαρὰ ὅπως προσφέρει ὑπηρεσίαν ἥτις ἤθελεν εἶσθαι ἀποδεκτὴ εἰς τὸν Πατέρα

(2) Χαρὰ ὅπως ἀπολυτρώσῃ τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ καταστήσῃ τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτῶν δυνατὴν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου.

(3) Χαρὰ ἐπὶ τῇ σκέψει ὅτι, διὰ τῆς ἐπιτελέσεως τῆς ἀπολυτρώσεως ταύτης, ἤθελε λογισθῇ ἄξιος παρὰ τοῦ Πατρὸς ὅπως ἀναγορευθῇ ἰσχυρὸς ἄρχων καὶ εὐλογητὴς, ὁ Βασιλεὺς καὶ Ἱερεὺς τοῦ κόσμου, ὅπως ἀποκαλύψῃ εἰς τὸν κόσμον τὴν γνῶσιν τοῦ θείου σχεδίου, καὶ ἀνυψώσῃ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας εἰς τὴν θείαν χάριν πάντα ὅστις ἤθελεν ἀποδεχθῇ τοὺς ὅρους τῆς νέας διαθήκης.

(4) Χαρὰ τὴν ὁποίαν ὁ Πατὴρ ὑπεσχέθη εἰς Αὐτόν

πνευμαμένη οὐκ ἄν μόνον εἰς ἐπιστροφὴν εἰς τὴν δόξαν τῆς πνευματικῆς ὑπάρξεως, τὴν ὁποίαν εἶχε πρὶν γενῆ ὁ κόσμος, ἀλλὰ ἀσυγκριτως ἐξοχωτέραν δόξαν — τῆς ὑπερυψώσεως αὐτοῦ ὑπεράνω ἀγγέλων, ἀρχῶν καὶ δυνάμεων, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου, καὶ τῆς ἀναδείξεως αὐτοῦ ὡς ὁμωνύμου ἐν τῇ Βασιλείᾳ τοῦ σύμπαντος, δευτέρου μετὰ τὸν Πατέρα, — ἐν τῇ δεξιᾷ τῆς μεγαλειότητος ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, καὶ κοινωνοῦ τῆς θείας φύσεως μετὰ τῆς συμφύτου αὐτῇ ἢ ἀθανάτου ζωῆς.

Πᾶσα ὁμῶς ἡ χαρὰ αὕτη, ἡ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου ἡμῶν τεθεῖσα, ἐξηγήθη ἐκ τῆς πλήρους ὑποταγῆς εἰς τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι αἰείποτε ἦν ὑπήκοος εἰς τὸν Πατέρα, καὶ εὐφραινόμενος εἰς τὰς ὁδοὺς τοῦ Πατρὸς· ἀλλ' οὐδέποτε πρότερον εἶχε τεθῆ ὑπὸ τοιαύτην δοκιμασίαν ὡς ἡδῇ. Μέχρι τοῦδε ἦν τερπνὸν καὶ ιμνητικὸν εἰς αὐτὸν νὰ πράττῃ τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς· ἡδῇ ἡ δοκιμασία συνίστατο εἰς τὸν νὰ δειχθῇ ἃν ἠθέλεε πράττειν τὸ θέλημα τοῦτο ὑπὸ ὄρους, οἵτινες ἠθέλον εἶσθαι λυπηροί, ὀδυνηροί, ταπεινωτικοί· — ὄρους, οἵτινες ἠθέλον φέρει αὐτόν, ἐπὶ τέλους, οὐκ ἄν μόνον εἰς τὸν θάνατον, ἀλλὰ μάλιστα εἰς τὸν ἀτιμωτικὸν θάνατον τοῦ σταυροῦ. Τὴν δοκιμασίαν δὲ ταύτην ὑπέστη καὶ οὐδέποτε ἐκλονίσθη, οὐδέποτε ἀμφειταλαντεύθη, ἀλλ' ἐξεδήλωσεν ἐν παντί, καὶ μέχρι τέλους, πίστιν εἰς τὴν Δικαιοσύνην, Ἀγάπην, Σοφίαν καὶ Δύναμιν τοῦ Πατρὸς, καὶ ἀνεκδοκίμως ὑπέμεινε πάσας τὰς κατ' αὐτοῦ ἀντιλογίας καὶ διωγμοὺς τῶν ἁμαρτωλῶν, μετὰ πάντων τῶν λοιπῶν παροργευσμάτων τοῦ ἐχθροῦ. Διὰ τοῦ μέσου λοιπὸν τούτου, διὰ τῶν παθημάτων, εἶναι ὅτι ἐτελειώθη, ἀπέκτησε τίλον ἢ δικαίωμα ἐφ' ὧν τῶν ἐνώπιον αὐτοῦ τεθεισῶν χαρῶν, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐτελειώθη, ἐγένετο τέλειος, ὡς ὑπαρξίς τῆς ὑψίστης τάξεως **ΘΝΩ**. «τῆς θείας φύσεως». Τοιοῦται ὅπως δὲ εἶναι ὅλως ἀληθὲς τὸ περὶ τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Πατρὸς γεγραμμένον, ὅτι, —

«ΚΑΙ ΠΕΡ ΩΝ ΥΙΟΣ, ΕΜΑΘΕΝ ΑΦ' ΩΝ ΕΠΑΘΕ
ΤΗΝ ΥΠΑΚΟΗΝ ΚΑΙ ΤΕΛΕΜΘΕΙΣ ΕΓΕΝΕΤΟ
ΠΑΣΙΝ ΤΟΙΣ ΥΠΑΚΟΥΩΣΙΝ ΑΥΤΩ ΑΙΤΙΟΣ
ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΑΙΩΝΙΟΥ».

— Ἑβρ. ε'. 8—10 —

Ὁ δὲ θεόπνευστος Ἀπόστολος ἐξηγεῖ ἡμῖν οὕτως ὅτι, ὁ Κύριος ἡμῶν, ὃν ἤδη ἀμίαντος, τέλειος, ὃν ἤδη Υἱός, πλήρης ὑποταγῆς καὶ ὑπακοῆς εἰς τὸν Πατέρα ὑπὸ εὐνοϊκᾶς συνθήκας, ἔμαθε τι ἐσήμαινε τὸ νὰ εἴνε τοιοῦτος ὑπὸ δυσμενεῖς συνθήκας. Δοκιμασθεὶς δ' οὕτω, καὶ ἀποδειχθεὶς ἄξιος τελειότητος ἐπὶ τοῦ ὑψίστου ἐπιπέδου ὑπάρξεως, τοῦ ἐπιπέδου τῆς θείας φύσεως, ἐτελειώθη ἐν αὐτῇ ὁπότε ὁ Πατὴρ ἀνέστησεν Αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν εἰς τὴν πρὸ Αὐτοῦ τεθεῖσαν ἑξοχον·δόξαν—ὅπως εἶναι πρῶτον ὁ Ἑλευθερωτὴς τῆς Ἐκκλησίας, ἣτις εἶναι τὸ σῶμα Αὐτοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα, «ἐν ὠρισμένοις καιροῖς», πάντων ὅσοι, ἀχθέντες εἰς ἐπίγνιν τῆς ἀληθείας, ὑπακούσωσιν εἰς Αὐτόν.

Σημειώσατε ἤδη τὴν μεταξὺ τῆς διακηρύξεως ταύτης καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου μαρτυρίας ὑφισταμένην ἁρμονίαν ὅτι :—«Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἡγεῖρεν Ἰησοῦν.... Τοῦτον ὁ Θεὸς Ἀρχηγὸν καὶ Σωτῆρα ἔγνωσε τῇ δεξιᾷ Αὐτοῦ».—Πράξ. ε'. 31.

Τοιοῦτοτρόπως ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἀπέδειξεν ἐνώπιον τοῦ Πατρός, ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων, καὶ ἐνώπιον ἡμῶν, τῶν «ἀδελφῶν» αὐτοῦ τὴν πισιότητα αὐτοῦ πρὸς τὸν Πατέρα καὶ πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς διακυβερνήσεως τοῦ Πατρός. Τοιοῦτοτρόπως ἐμεγάλυνε τὸν νόμον τοῦ Πατρός, καὶ κατέστησεν αὐτὰν ἐντιμον : ἀποδείξας ὅτι δὲν εἶναι καθ' ὑπερβολὴν ἀλαιοειδικός, διὲν δὲν κεῖται πέραν τῆς ἱκανότητος ἐνὸς τελείου ὄντος, ἀκόμη καὶ ὑπὸ τοὺς μᾶλλον δυσμενεσιτάτους ὅρους διατελοῦντος. Ἡμεῖς δέ, οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτόν, δυνάμεθα διακαίως νὰ χαίρωμεν μεθ' ὅλης τῆς εὐπειθοῦς καὶ νοητικῆς κτίσεως, λέγοντες, «Ἄξιός ἐστιν τὸ ἄρνιον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ

τιμήν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν». — Ἀποκλ. ε . 12.

Ὡς δὲ ὁ δεδοξασμένος ἤδη Κύριος ἡμῶν εἶναι ὁ Ἀρχηγὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἔπεται ὅτι πάντες ὅσοι ἠθέλον γενεῖν στρατιῶται τοῦ σταυροῦ, ἀκόλουθοι τοῦ Ἀρχηγοῦ τούτου, καὶ συγκληρονόμοι μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν Βασιλείαν, δέον ἐπίσης νὰ **τελειωθῶσιν** ὡς «νέα κτίσματα», μέσῳ τῶν δοκιμασιῶν καὶ παθημάτων. Καὶ ὅπως τὰ παθήματα διὰ τῶν ὁποίων ὁ Ἀρχηγὸς ἐτελειώθη ὡς νέα κτίσις ἦσαν ἐκεῖνα τὰ ὅσα ὑπέστη ἐκ τῆς ἐναντιώσεως καὶ ἔχθρας τοῦ κόσμου, τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ διαβόλου, καὶ διὰ τῆς ὑποταγῆς τοῦ θελήματος αὐτοῦ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς, τοιουτοτρόπως ἐπίσης συμβαίνει καὶ μετ' ἡμᾶς : τὰ ἡμέτερα παθήματα δὲν εἶναι τὰ συνήθη παθήματα τὰ ἐκ πόνων τοιαῦτα, ὅλα ὑφίσταται «ἡ στενάζουσα κτίσις», καὶ τῶν ὁποίων καὶ ἡμεῖς ἐπίσης μετέχομεν ἔν τινι μέτρῳ, ὡς μέλη τοῦ κόσμου. Τὰ παθήματα τὰ ὁποῖα συντελοῦσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν «τοῦ νέου κτισματος» εἶναι τὰ **ἐκούδια** ἐκεῖνα παθήματα, τὰ ὁποῖα ἀνεχόμεθα χάριν τοῦ Κυρίου, καὶ Λόγου τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου — εἶναι κακοπαθήσεις τὰς ὁποίας ὑφιστάμεθα ὡς καλοὶ στρατιῶται τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐνῶ ζητοῦμεν νὰ πράξωμεν οὐχὶ τὰ ἡμέτερα θελήματα, ἀλλ' ὅπως ἔχωμεν ἐν ἡμῖν τέλειον τὸ θέλημα τοῦ Οὐρανίου ἡμῶν Πατρὸς. Οὕτως εἴμεθα κεκλημένοι νὰ βαδίζωμεν εἰς τὰ ἔχνη Αὐτοῦ, βέβαιοι ὄντες περὶ τῆς ἀγρύπνου αὐτοῦ μερίμνης ἐφ' ἡμῶν, καὶ ἐπωφελούμενοι τῆς ἐκ τοῦ θρόνου τῆς χάριτος βοηθείας αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ ἡμῶν ἐμπιστευόμενοι δ' ἐπίσης εἰς τὰς ὑποσχέσεις αὐτοῦ ὅτι τὰ πάντα θέλουσι συνεργῆσαι εἰς τὸ ἀγαθὸν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ πειρασθῶμεν ὑπὲρ τὰς δυνάμεις ἡμῶν, ἀλλ' ὅτι εἰς πάντα πειρασμὸν θέλει δώσει καὶ τὴν ἔκβασιν, τὴν πρὸς διαφυγὴν διέξοδον, καὶ ὅτι, τέλος, εἰς πᾶσαν δοκιμασίαν θέλει χορηγήσει ἡμῖν καὶ τὴν ἀναγκαίαν χάριν, εἰς πάντα καιρὸν χρειᾶς. Τοιουτοτρόπως οἱ «ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ διατελοῦντες ἑν εἰς δοκιμασίαν, καὶ **τελεούμενοι** ὡς νέα κτίσματα ἐν Χριστῷ — ἱκανοῦνται εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί». — Κολοσ. α . 12.

«EN OMOIΩMATI ΣΑΡΚΟΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ.»

Ὅ,τι ὁ νόμος δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ, καθότι ἦτο ἀνίσχυρος ἐξ αἰτίας τῆς σαρκὸς [διότι πᾶσα σὰρξ διεφθάρη διὰ τῆς πτώσεως, καὶ κατέστη ἀνίκανος νὰ ἐξαρκῇ ἀπόλυτον ὑπακοὴν εἰς τὸν Νόμον], ἐπετέλεσεν ὁ Θεὸς ἀποστείλας τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ, ἐν ὁμοιώματι τῆς σαρκὸς τῶν ἀνθρώπων [ἡ ὁπερὰ ἐπήχθη ἐπὶ τὴν κυριότητα τῆς Ἀμαρτίας], καὶ προσέτι διὰ προσφορὰν περὶ ἁμαρτίας Ὁ ὅποῖος, ἐνῶ ἄφ' ἐνὸς κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, ἤνοιξεν ἄφ' ἑτέρου νέαν ὁδὸν πρὸς ζωὴν, ὑπο τὴν ὁποίαν ἡ δικαιοσύνη τοῦ Νόμου νὰ δύνηται νὰ πληρωθῇ δι' ἡμῶν [οἵτινες δὲν περιπατοῦμεν κατὰ τὴν σάρκα, ἀλλὰ κατὰ τὸ πνεῦμα]. Εἰς τοὺς τοιοῦτους, λοιπόν, δὲν ὑπάρχει τόρα οὐδεμία κατὰκρισις, διότι ὁ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ [ὑπὸ τὸ πολύτιμον αὐτοῦ Αἷμα] ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς Διαθήκης τοῦ Νόμου, ὅστις κατέκρινε πάντας τοὺς μὴ τελεῖους ὡς ἁμαρτωλοὺς, καὶ κατεδίκασεν αὐτοὺς εἰς θάνατον.—Ρωμ. η'. 1—4, παράφρασις.

Οἱ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥτιον διατεθειμένοι νὰ θεωρῶσι τὸν Κύριον ἡμῶν ὡς ἓνα τῶν ἁμαρτωλῶν, ὡς μέλος τοῦ πεπιωκότος ἡμῶν γένους, ἔλαβον τὰ ἀνωτέρω Γραφικὰ χωρία ὡς ἐπιχείρημα, καὶ ἀπεπειράθησαν νὰ ἀπομακρύνωσιν αὐτὰ τῆς πρὸς τὸν δρθὸν λόγον ἁρμονίας των, ὡς ἐπίσης καὶ τῆς ἁρμονίας εἰς ἣν ταῦτ' εὐρίσκονται μετὰ τῶν λοιπῶν Γραφικῶν χωρίων, ὅπως ὑποστηρίξωσι οὕτω τὴν θεωρίαν των : ὅπως ἀποδείξωσιν ὅτι ὁ Χριστὸς ἐγένετο ἀκριβῶς ὁμοιος πρὸς «ἁμαρτωλὴν σάρκα», καὶ οὐχὶ ὡς σὰρξ μὴ ἁμαρτήσασα — ὡς ὁ Ἀδάμ δηλ., πρὸ τῆς παραβάσεώς του. Ἀλλ' ἐκ τῆς ἀνωτέρω παραφράσεως τῶν χωρίων πιστεύομεν ὅτι τὸ νόημα τοῦ ἀποστόλου παρίσταται εὐδιάκρητον καὶ σαφὲς εἰς τὸν νοῦν τοῦ Ἑλλήνος ἀναγνώστου. Ὁ Κύριος ἡμῶν ἀφῆκε τὴν δόξαν τῆς πνευματικῆς φύσεως καὶ «ἐγένετο σὰρξ, ἐγένετο ἐκ τοῦ αὐτοῦ εἶδους ἢ τῆς αὐτῆς φύσεως, ὡς καὶ τὸ γένος τὸ ὁποῖον ἦλθε νὰ ἀπολυτρώσῃ, τὸ γένος τοῦ ὁποίου ἢ φύσις, ἢ ἡ σὰρξ, εἶχεν ὑπαχθῇ ὑπὸ τὴν δουλείαν τῆς ἁμαρτίας, τὸ ὁποῖον εἶχε πωληθῇ ὑπὸ ἁμαρτίαν διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ πρώτου αὐτοῦ γεννήτορος, τοῦ Ἀδάμ. Οὐδὲν ἐνταῦθα ὑπαινίσσεται, εἰμὴ μόνον ἡ ἐξήγησις ἥτις ἠθέλεε δοθῇ διὰ τῆς μεταφράσεως; τὸ ὅ,τι ὁ Κύριος ἡμῶν ἦτο εἰς τῶν ἁμαρτωλῶν. Οὕτως δέ, τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι εἰς ἐκ τῶν μᾶλλον ἀπλυστοιχίων

συλλογισμῶν τοὺς δποίους δύναται τις νὰ φαντασθῇ, διὲν ἔαν ἦτο ἁμαρτωλός, ἢ καθ' οἷονδῆποτε τρόπον συμμετοχος τῆς ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἀρᾶς, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ γείνη προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας ὑπὲρ ἡμῶν, διότι εἰς ἁμαρτωλὸς δὲν ἠδύνατο νὰ προσφέρῃ ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐνὸς ἄλλου ἁμαρτωλοῦ. Ὑπὸ τὸν θεῖον νόμον, «ὁ μισθὸς τῆς ἁμαρτίας εἶναι θάνατος». Ὁ Κύριος ἡμῶν, ἔαν καθ' οἷονδῆποτε ἔννοϊαν ἢ βαθμὸν ἦτο ἁμαρτωλός, ἠθέλεν ἐκθέσει οὕτω τὴν ζωὴν αὐτοῦ εἰς ἀπώλειαν, καὶ ἠθέλεν εἰσθαι ἄνευ ἀξίας ὡς ἀντίλυτρον διὰ τὸν Ἀδάμ, ἢ καὶ δι οἷονδῆποτε ἄλλον ἁμαρτωλόν.

«ΑΥΤΟΣ ΤΑΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ ΗΜΩΝ ΕΛΑΒΕ».

— Ματθ. η'. 17. —

«Αὐτὸς τῷ ὄντι τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἐβάστασε καὶ τὰς θλίψεις ἡμῶν ἀπεφορτίσθη. Ἡμεῖς δὲ ἠνομίσαμεν αὐτὸν τετραυματισμένον, πεπληγμένον ὑπὸ Θεοῦ καὶ τεταλαιπωρημένον. Ἀλλ' αὐτὸς τετραματίσθη διὰ τὰς παραβάσεις ἡμῶν, ἐταλαιπωρήθη διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν· ἡ τιμωρία ἣτις ἔφερε τὴν εἰρήνην ἡμῶν ἦτο ἐπ' αὐτόν· καὶ διὰ τῶν πληγῶν αὐτοῦ ἡμεῖς λάθηνμεν.» — Ῥωμ. vi'. 4, 5.

Ἡ τελειότης εἶναι τὸ ἀντίθετον τῆς ἀσθενείας τὸ γεγονός δὲ διὲν ὁ Κύριος ἡμῶν ὑπέκειτο εἰς ἀσθενείας δύναται λογικῶς νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐπιχείρημα καὶ ἀπόδειξις τοῦ διὲν δὲν ἦτο τέλειος, — διὲν εἶχε κληρονομήσει τινὰς ἐκ τῶν ἐλλείψεων τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Δέον νὰ φέρωμεν εἰς μνήμην διὲν, κατὰ τὴν νύκτα τῆς ἐν τῷ Κήπῳ τῆς Γεθσημανῆς ἀγωνίας του, ὁ Κύριος ἡμῶν ἔχυσεν ἰδρώτα «ὥσει θρόμβους αἵματος»· τοῦτο δὲ προβάλλεται παρὰ τινων λαϊρικῶν αὐθεντιῶν ὡς ἀπόδειξις ἀσθενείας, ἢ ὁποῖα, καίτοι ἴαν σπανία, εἶναι γνωστὸν ὅμως διὲν προσέβαλλε καὶ ἄλλους ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης οἰκογενείας. Αὕτη παρέσχε τεκμήρια μεγάλης νευρικῆς ἐντάσεως καὶ ἀδυναμίας. Ἡ δὲ παράδοσις, πάλιν, ἀναφέρει διὲν, ὁπότε ὁ Κύριος ἡμῶν ἐφέρετο βαδίζων πρὸς τὸν Γολγοθᾶν, ὑπεχρεώθη νὰ βασιάζῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, διὲν ἐλυποθήκησεν ὑπὸ τὸ βάρος αὐτοῦ, καὶ διὲν, συνεπεῖα τούτου ἦν διὲν Σίμων ὁ Κυρηναῖος, ἡγγαρεύθη νὰ φέρῃ τὸν σταυρὸν διὰ τὸ ἐπὶ ὁλοκλήρῳ τῆς ὁδοιπορίας. (Ματθ. κζ'. 32). Ἰσχυρίζονται

δὲ πρὸς τοῦτοις διὸ ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, τόσον πολὺ ταχύτερον τοῦ συνήθους, ἐπῆλθεν συνεπεὶα κατὰ γράμμα συγκοπῆς τῆς καρδίας αὐτοῦ, ἐκ διαρρήξεως τῶν μυόνων αὐτῆς, καὶ διὸ τοιοῦτον ὑπεμφάνεται ἐκ τοῦ ρεύσαντος αἵματος καὶ ὕδατος ἐκ τῆς πληγῆς τῆς μετὰ τὸν θάνατόν του λογχευθείσης πλευρᾶς του. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὁ Κύριος δὲν παρουσίασε τὴν τελείαν ἐκείνην δύναμιν καὶ ἀντοχήν, ἣν ἐξεδηλώθη εἰς τὸν Ἀδάμ, τὸν πρῶτον τέλειον ἄνθρωπον, ἡ ζωικότης τοῦ ὁποίου ἦτο τοιαύτη ὥστε ἔζησεν ἐπὶ ἐννεακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη Προβάλλεται ὁθεν τὸ ζήτημα, Δὲν μαρτυροῦσι τὰ τεκμήρια ταῦτα τῆς ἀσθενείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν διὸ δὲν ἦτο τέλειος ; διὸ, εἴτε θυνάμει τοῦ νόμου τῆς κληρονομικότητος, εἴτε κατὰ τινα ἄλλον τρόπον ἐστειρεῖτο τῶν δυνάμεων τοῦ τελείου ἀνθρώπου, καὶ ἐπομένως οὐ ἦτο ἄνθρωπος περιεκείμενος ἐλαττώματα ἢ ἐλλείψεις ;

Καὶ ἐπίφασιν ἐξεταζόμενον τὸ ζήτημα φαίνεται οὕτως ἔχον· καὶ μόνον ὑπὸ τὴν καθοδηγίαν τοῦ θείου Λόγου, δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν ἱκανοποιητικῶς διὰ τε τὴν ἰδίαν ἡμῶν διάνοιαν, ἢ καὶ δι' ἄλλους, τὴν ὑπάρχουσαν λογικὴν ἀλληλουχίαν μεταξὺ τῶν ὡς ἀνωτέρω γεγονότων καὶ τῆς διαβεβαιώσεως τῶν Γραφῶν διὸ ὁ Αὐτρωτὴς ἡμῶν ἦν ἰσθιος, ἀκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν. Ἡ κλεῖς δὲ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο παρέχεται ἡμῖν ὑπὸ τῆς ὑπὸ ἐξέτασιν Γραφικῆς περικοπῆς. Ὁ προφήτης διακηρύττει ἐν αὐτῇ ὅ,τι εἰς ἡμᾶς ἢ εἰς ἄλλους ἠθέλε φανῆ ὡς φυσικῶς ἐπόμενον, Ὡς δὲ, διὸ ὁ Κύριος ἡμῶν, ὁμοίως πρὸς πάντας τοὺς λοιποὺς τοῦ γένους ἡμῶν, ἐτραυματίσθη, ἦτο ἐπίσης ὑπὸ καταδίκην θανάτου, ἐπληρώθη παρὰ Θεοῦ καὶ ἐταλαιπωρήθη — τόσον, ὅσον ἐπίσης καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ὄντες ὑπὸ τὴν κατάκρισιν τοῦ θανάτου. Ἀλλ' ὁ προφήτης δεικνύει ταῦτοχρόνως διὸ δὲν συμβαίνει καὶ πράγματι ὅπως ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται, καὶ ἐξηγεῖ ἡμῖν διὸ ἔπαθεν οὐχὶ διὰ τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἁμαρτίας, ἀλλὰ διὰ τὰς ἡμετέρας· διὸ αἱ ἀσθενεῖαι αὐτοῦ ἦσαν τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὅ,τι ἐβάσταζε τὰς λύπας καὶ ἐπεφορτίσθη τὰς θλίψεις ἡμῶν· ὁ δὲ θάνατος αὐτοῦ ἦτο συνέπεια τοῦ ὅ,τι ἀνέλαβε τὴν θέ-

οἱ ἡμῶν ἐνάπιον τοῦ θείου νόμου, καὶ ἔπαθεν «ὁ δίκαιος ὑπὲρ τῶν ἀδίκων, ἵνα φέρῃ ἡμᾶς εἰς τὸν Θεόν». Ὁμιλῶν δὲ περὶ τοῦ κατὰ σάρκα Ἰσραήλ, τοῦ κατὰ τὴν πρώτην ἔλευσιν τοῦ Χριστοῦ, ὁ Προφήτης λέγει, — «Ἡμεῖς δὲ ἐνομίσαμεν αὐτὸν τετραυματισμένον, πεπληγωμένον παρὰ Θεοῦ καὶ τεταλαιπωρημένον»· ἐξηγῶν δὲ ὅτι τοιαύτη τις ἀντίληψις εἶναι ἐσφαλμένη, ἐπιφέρει, — «Ἄλλ' αὐτὸς ἐτραυματίσθη διὰ τοὺς παραβάσεις ἡμῶν, ἐταλαιπωρήθη διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν· ἡ τιμωρία ἥτις ἔφερε τὴν εἰρήνην ἡμῶν ἦτο ἐπ' αὐτὸν, καὶ διὰ τῶν πληγῶν αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν».

Ὁ Ματθαῖος ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἰδίας ἀκριβῶς προφητείας, λέγων, «Προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν, ὅπως πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε καὶ τὰς νόσους ἐβάστασε» — Ματθ. γ'. 16, 17.

Ἡ ὑπάρχουσα σχέσις μεταξὺ τῆς θεραπείας τῶν νόσων, ἐκ μέρους τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ τῆς λήψεως ἐφ' ἑαυτοῦ τῶν ἀσθενειῶν, δὲν εἶναι ἐναργῶς καταληπτὴ εἰς τοὺς πλείους ἐκ τῶν ἀναγιγνωσκόντων τὴν ἀνωτέρω ἐκθεσιν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ. Γενικῶς ὑποτίθεται ὅτι ὁ Κύριος ἐξήσκει θεραπευτικὴν τινα δύναμιν, ἣτις οὐδὲν ἐστοίχιζεν εἰς αὐτὸν — ὅτι ἐκέκμητο ἀνεξάντλητόν τινα δύναμιν, ἐκ πνευματικῆς τινος ἀοράτου πηγῆς, ἣτις διενήργει παντὸς εἶδους θαύματα, χωρὶς κατ' ἐλάχιστον νὰ παραβλαβῇ ἡ ἰδία αὐτοῦ δύναμις, ἡ ἰδία του ζωικότης.

Οὐδόλως ἀμφισβητοῦμεν ὅτι ἡ «δύναμις τοῦ Ὑψίστου», ἡ ἐπὶ τοῦ Αντρωτοῦ ἡμῶν ἄνευ μέτρου ἐπιδαμιλευθεῖσα, ἦν δυνατὸν νὰ ἐνισχύῃ αὐτὸν ὥπως ἐνεργῇ πολλὰ κατ' ὁλοκληρίαν ὑπερφυσικά πράγματα, καὶ συνεπῶς ἄνευ οὐδεμιᾶς αὐτοδαπάνης ἢ ἀνταξιαντλήσεως : Οὐδὲ ἀμφισβητοῦμεν ἐπίσης ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν ἐχρησιμοποίει τὴν ὑπερφυσικὴν αὐτοῦ δύναμιν — ὥς, ἐπὶ παραδείγματι, εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ ὕδατος εἰς οἶνον, καὶ εἰς τὴν θαυματουργικὴν διατροφήν τῶν πληθῶν. Ἄλλ' ὥς τὸ ζήτημα ἐκτίθεται ἐν ταῖς Γραφαῖς,

ἐννοοῦμεν ὅτι ἡ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν, ὡς αὕτη ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, δὲν ἐνηργεῖτο διὰ τῆς ὑπερανθρώπινης Αἰτιοῦ δυνάμεως, καὶ ἐπὶ τῷ προστάγματι του, ἀλλὰ, τοῦναντίον, ἐν τῷ θεραπεύειν τοὺς ἀσθενεῖς ἐδαπάνη ἐπ' αὐτῶν μέρος τῆς ἰδίας αὐτοῦ ζωτικότητος: καὶ ἐπομένως, ὅσον μεγαλειότερος ἦν ὁ ἀριθμὸς τῶν θεραπευομένων, τόσον μεγαλειτέρα ἦτο καὶ ἡ εἰς ζωτικότητα καὶ δύναμιν ἀπώλεια τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι οὕτω συνέβαινε, ἀναφέρετε εἰς μνήμην ὅ,τι ἀναγράφεται περὶ τῆς πιωχῆς ἐκείνης γυναικός, ἥτις, «οὔσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη, καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ παλλῶν ἰατρῶν καὶ διαπανήσασα τὰ παρ' αὐτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα», κλπ., ἐνθυμηθῆτε πῶς μετὰ πίστεως πλησιάσασα τὸν Κύριον ἤγγισε τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, διαλογιζομένη καθ' ἑαυτὴν ὅτι, «ἐὰν ἄρωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ σωθήσομαι». Ἡ ἀφήγησις τοῦ Εὐαγγελιστοῦ ἐπὶ τούτου εἶναι δι, «Εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἵαται ἀπὸ τῆς μάστιγος. Καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς, ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν δαυτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγε, τίς μοῦ ἤψατο τῶν ἱματίων; Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις, τίς μοῦ ἤψατο; καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. Ἡ δὲ γυνή, φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὅ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Θυγάτερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε ὑπάγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου». — Μάρκ. ε'. 25 — 34

Σημειώσατε ἐπίσης τὸ ὑπὸ τοῦ Λουκᾶ λεγόμενον (στί. 19) ὅτι «πᾶς ὁ ὄχλος ἐξήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἴατο πάντας». Αὕτη, λοιπόν, εἶναι ἡ ἐννοια, καθ' ἣν ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν Λυτρωτὴς ἔλαβε τὰς ἀσθενείας τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ἐβάστασε τὰς νόσους ἡμῶν. Τὸ δὲ ἀποτέλεσμα τῆς τοιοῦτοιτρόπως ἡμέραν παρ' ἡμέραν παραχωρήσεως τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως διὰ τὴν θεραπείαν ἄλλων, οὐδὲν ἄλλο ἡδύνατο νὰ εἶναι εἰμὴ ἐκνεύρισις καὶ ἀτονία ἐπὶ τῆς

αὐτοῦ δυνάμεως καὶ ζωτικότητος. Δέον δ' ἐπίσης νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο τῶν θεραπειῶν καὶ ἰάσεων, τὸ ἀφειδῶς κατεξαντλήσαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, συνείχετο μετὰ τοῦ κηρύγματος καὶ τῶν διαφόρων αὐτοῦ ὁδοιποριῶν, μετὰ τοῦ σχεδὸν συνεχοῦς καὶ ἀδιακόπου ἔργου τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καθ' ὅλα τὰ τρία καὶ ἡμῖς ἐτεῖ τῆς διακονίας αὐτοῦ.

Ὅτε θὰ φανῇ δὲ καὶ τόσον παράδοξον εἰς ἡμᾶς τὸ τοιοῦτον ὅταν ἡμεῖς ἀναλογισθῶμεν τὴν ἰδίαν ἡμῶν πεῖραν: Τίς ἄνθρωπος ὑπάρχει, πεπρωτισμένος μὲ βαθέως συμπαθητικὴν καρδίαν, ὅστις δὲν ᾔσθάνθη κατὰ περιστάσεις, ἔστω καὶ εἰς ἐλάχιστον βαθμόν, ὅ,τι φίλος δύναται νὰ συμμετάσχη τῶν στενοχωριῶν καὶ θλίψεων φίλου, καὶ ν' ἀνακουφίσῃ συμπαθητικῶς, ἐν τινι μέτρῳ, τὸν καταβεβλημένον ὑπὸ λύπης, καὶ πρὸς τοῦτοίς νὰ μεταδώσῃ μέχρι τινὸς εἰς αὐτὸν αὐξουσας ζωρότητας καὶ δύναμιν καὶ ἀνακούφισιν πνεύματος; Ἡ τοιαύτη ὁμῶς βοηθητικὴ ἐπίδρασις, καὶ τοιαύτη ἀνάληψις τῶν ἀσθενειῶν ἄλλων, ἐξαργιᾶται μεγάλως ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς **συμπαθείας** τῆς ὁποίας ἐμπορεῖται ὁ ἐπισκεπτόμενος τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τεθλιμμένους. Καὶ οὐ μόνον, ἀλλὰ γνωρίζομεν ὅτι καὶ τινὰ ζῶα ἐπίσης κέκτινται διαφόρους βαθμοὺς συμπαθείας· ἡ περιστερά, ἐπὶ παραδείγματι, οὕσα ἐν ἐκ τῶν μᾶλλον εὐγενῶν, εὐαισθητῶν καὶ συμπαθητικῶν πτηνῶν, ἦτο εἰς ἐκ τῶν ἀντιπροσωπευτικῶν τύπων τοῦ Κυρίου ἡμῶν ὑπὸ τὴν Μωσαϊκὴν οἰκονομίαν. Διότι δὲ εὐρέθη λίαν συντελεστικὴ εἰς πολλὰς περιστάσεις, διὰ τοῦτο πλάκας περιστρεφόμεναι εἰς τὰ δωμάτια τῶν ἀσθενῶν καὶ φορῶνται μεγάλως εὐεργετικαί εἰς τοὺς πάσχοντας. Ἡ περιστερά, ἐξ αἰτίας ὅσως τῆς συμπαθητικῆς αὐτῆς φύσεως ἀναλαμβάνει μέρος τι ἐκ τῆς ἀσθενείας, καὶ μεταδίδει μέρος τι ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῆς ζωτικότητος. Τοῦτο δὲ γίνεται κατάδηλον εἰς τὸ γεγονός ὅτι τὰ πτηνὰ ταῦτα ἀσθενοῦσι (συσιέλλουσι τοὺς πόδας των ὡς ἐὰν ὑπέφερον ἐκ ρευματισμῶν,) κλπ., ἐνῶ ὁ πάσχων ἀνακουφίζεται ἀναλόγως.

Ὅταν δὲ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ἡ ἀγάπη ἡμῶν καὶ συμπάθεια εἶναι μόνον τοιαῦται οἷαι ἐπέζησαν τῆς πτώσεως ἑξ χιλιάδων ἔτων, καὶ ὅταν ἐπίσης λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ ἀγαπητὸς ἡ-

μῶν Αντρωτῆς ἦν τέλειος, καὶ ὅτι εἰς Αὐτὸν—ὥς ἐκ τούτου, ἡ ἰδιότης αὕτη τῆς πλήρους συμπαθείας ἀγάπης ἐνυπῆρχεν ἐν μεγίστῳ μέτρῳ, δυνάμεθα ἀμυδρῶς πως νὰ κατανοήσωμεν τὶνι τρόπῳ «συνεπάθησε ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν». Ἡ συμπάθεια αὐτοῦ διεγείρειτο, διότι ἡ φύσις αὐτοῦ ἦν λεπτή, τελεία, εὐαίσθητος—οὐχὶ σκληρὰ καὶ πεπωρωμένη ἐκ τῆς φιλαυτίας καὶ ἁμαρτίας, εἴτε μέσῳ τῆς κληρονομικότητος ἢ διὰ τῆς προσωπικῆς αὐτοῦ ἀποκ. ἡσεως τῶν τοιούτων ἰδιοτήτων. Ἀλλαχοῦ δὲ ἀναγινώσκομεν περὶ αὐτοῦ ὅτι «ἐσπλαγχνίσθη»· καὶ ἄλλαχοῦ πάλιν, ὅτι «ἐσπλαγχνίσθη ἐπὶ τὸν ὄχλον», καὶ πάλιν, ὅποτε εἶδε τοὺς Ἰουδαίους κλαίοντας ὡς καὶ τὴν Μάρθαν καὶ τὴν Μαρίαν κλαιούσας, συνεκινήθη ἐκ συμπαθείας, καί, «ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς». Αἱ συμπάθειαι αὗται, μακρὰν τοῦ νὰ προδίδωσιν ἀδυναμίαν χαρακτῆρος, μαρτυροῦσι πρᾶγματι ὅλως τοῦναντίον· διότι ὁ ἀληθὴς χαρακτὴρ τοῦ ἀνθρώπου, πλασθεὶς κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ Θεμιουργοῦ του, δὲν εἶναι ἄκαρδος καὶ πεπωρωμένος, ἀλλ' εὐαίσθητος, ἱερπερὲς, ἀγαπῶν καὶ συμπαθητικός. Συνεπῶς, πάντα ταῦτα δεικνύουσιν ἡμῖν ὅτι, Ἐκεῖνος δοῖς ἐλάλει ὡς οὐδέποτε ἐλάλησεν ἄνθρωπος, συνεπάθει ἐπίσης ὅπως οὐδεὶς τῶν τοῦ πεπιτωκότος γένους ἠδύνατο νὰ συμπαθήσῃ πρὸς τὴν πεπιτωκυῖαν κατάστασιν, τὰς στενοχωρίας καὶ θλίψεις τῆς ἀνθρώποτης.

Καὶ οὐχὶ μόνον, ἀλλὰ θέον ἐπίσης νὰ μὴ παρίδωμεν τὸν σκοπὸν ἀκριβῶς διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Κύριος ἡμῶν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον. Ὁ σκοπὸς οὗτος δὲν ἦτο ὅπως ἐκδηλώσῃ ἀπλῶς δύναμιν χωρὶς τοῦτο νὰ στοιχίσῃ εἰς ἑαυτόν, ἀλλὰ, ὡς ὁ ἴδιος ἐξηγήσεν αὐτόν, ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἦλθε νὰ διακονήσῃ, νὰ ὑπηρετήσῃ ἄλλους, καὶ καὶ νὰ δώσῃ τὴν ζῶν ἀντιοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ μισθὸς τῆς ἁμαρτίας δὲν εἶναι παθήματα, ἀλλὰ θάνατος συνεπῶς παθήματα καὶ μόνον ὑφιστάμενα ἐκ μέρους τοῦ Κυρίου ἡμῶν δὲν ἠδύνατο νὰ πληρώσωσι τὸν μισθὸν τῆς ἁμαρτίας ὑπὲρ ἡμῶν ἦτο ἀπολύτως ἐπάναγκες ὅπως «γεύσῃται θανάτου ὑπὲρ παντός» ἀνθρώπου. Τούτου ἕνεκα ἀναγινώσκομεν ὅτι ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς Γρα

φάς.» (Α΄. Κορινθ. ιε΄, 3). Ἐν τούτοις, ἐπεβάλλετο ὅπως ὁ Κύριος ἡμῶν, ἀναλαμβάνων τὴν θέσιν τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὥφειλε νὰ ὑποστῇ πάντα ὅσα διαλαμβάνει ἡ ἀρά, — πᾶσαν τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου : καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀνθρωπίνη οἰκογένεια ἀπέθανε κατὰ τρόπον βαθμιαίας ἀπωλείας τῆς ζωῆς, δι' ἄδυναμιῶν, νόσων καὶ ἐξαντλήσεων, ἦν ἀντιστοίχως ἐπιβεβλημένον ὅπως καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν Λυτρωτὴς διέλθῃ ἐπίσης διὰ τῶν ἰδίων δοκιμασιῶν καὶ τῆς ἰδίας πείρας. Καὶ καθ' ὅσον ὁ ἴδιος δὲν ἦτο ἁμαρτωλός, πᾶσαι αἱ ποιναὶ τῆς ἁμαρτίας αἰῖνες ἤθελον ἐπιβληθῇ εἰς Αὐτόν. Ἐδει νὰ ἔχωσιν ἀκριβῶς ἐπ' αὐτοῦ τὰς συνεπείας τῆς ἀναλήψεως τῆς θέσεως τοῦ ἁμαρτωλοῦ, καὶ τῆς ἀποφάσεως ὅπως **βαστάσῃ ὑπὲρ ἡμῶν τὸ πάταγμα τῆς δικαιοσύνης.**

Ὁ Κύριος ἡμῶν, θύεν, ὑπέστη ταῦτα, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς νόσους, τοὺς πόνους καὶ ἀδυναμίας, κατὰ τὸν πλεον ἄριστον καὶ βοηθητικὸν τρόπον, **διελ-** παραδίδων τὴν ζωὴν αὐτοῦ ἐκουσίως, **ἡμέραν παρ' ἡμέραν,** καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν τριῶν καὶ ἡμίσεος ἔτων τῆς διακονίας αὐτοῦ, προσφέρω τὴν δυνάμιν του εἰς ἐκείνους, οἵτινες δὲν κατενόουν οὐδὲ ἐξετίμων τὸ ἐλατήριον αὐτοῦ, — τὴν χάριν καὶ τὴν ἀγάπην αὐτοῦ. Οὕτω δὲ εἶναι γεγραμμένον δι, «**Παρέδωκε τὴν ψυχὴν [τὴν ὑπόστασιν, τὴν ὑπαρξιν]** αὐτοῦ εἰς θάνατον.» («**Ἐδωκε τὴν ψυχὴν [τὴν ὑπαρξιν]** αὐτοῦ προσφορὰν περὶ ἁμαρτίας».) (Ἑσ. νγ' . 10, 12). Δυνάμεθα δὲ νὰ ἴδωμεν εὐχερῶς δι, ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῆς καθιερώσεώς του, ὅποτε ἦτο τριᾶκοντα ἔτων ἡλικίας, καὶ ἐβαπτίσθῃ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ Γολγοθᾶ, διετέλει **παραδίδων** διαρκῶς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ : διὸ δύναμις ἐξήρχετο συνεχῶς ἐξ αὐτοῦ διὰ τὴν βοήθειαν καὶ θεραπείαν ἐκείνων τοὺς ὁποίους διηκόνει, τοὺς ὁποίους ὑπηρέτει. Καίτοι δὲ πάντα ταῦτα δὲν **ἠδύναντο νὰ κριθῶσιν ἐπαρκῆ** ὡς ἀντίτιμον ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐντούτοις πάντα ἀποτελοῦσι μέρος τῆς ὁδοῦ τοῦ θανάτου, δι' ἧς ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν Λυτρωτὴς διῆλθε, καὶ ἡ ὁποία κατέληξεν εἰς τὸν Γολγοθᾶν, ὅπου ἀνέκραξε, «**Τετέλεσται**», καὶ ὁ τελευταῖος πλεον σπινθήρ τῆς ζωῆς ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.

Φαίνεται δὲ ὡς ἔαν ἦτο τόσον ἀκριβῶς ἀναγκαῖον ὅπως ὁ Κύριος ἡμῶν θυσίασθαι τοιοῦτοτρόπως, δαπανήσῃ τις ζωικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, καὶ συμπαθήσῃ πρὸς τὴν πείραν τῆς ἡμετέρας πορείας τοῦ θνήσκειν, ὅσον ἦτο ἀναγκαῖον μετὰ ταῦτα, καθ' ὃν χρόνον ἦτο ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ὁ τότε ἦτο ἡγαγκασμένος νὰ δοκιμάσῃ, ἔστω καὶ ἐπὶ σιγμῇ, τὴν θέσιν τοῦ ἁμαρτωλοῦ διστελλοῦντος τελεως κεχωρισμέ-

ου ἀπὸ τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς, καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν πάσης ὑπερανθρώπινης βοηθείας, ὁπότε ἀνέκραξε, «Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τι μὲ ἐγκατέλιπες»; Ὡς ἀντικαταστάτης τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἔδει νὰ ὑποστῇ τὴν ποινήν τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἐν πασαις αὐτῆς ταῖς λεπτομερείαις· καὶ μόνον ὅταν τὸ τοιοῦτον ἐπειτελέσθῃ, τότε ἐτελείωσε καὶ ἡ θυσιαστικὴ αὐτοῦ ἀποστολή. Ὅποτε δὲ ὑπέφερε ταῦτα πιστῶς μέχρι τέλους, τότε διήλθε πάσας τὰς δοκιμασίας τὰς ὁποίας ὁ Πατὴρ ἔκρινεν ὡς ἀπαίτουμένους πρὸς ἀνάδειξιν αὐτοῦ «Ἀρχηγοῦ τῆς σωτηρίας ἡμῶν», καὶ ἀνύψωσιν αὐτοῦ ὑπεράνω πάντων τῶν ἀγγέλων, καὶ ἀρχῶν καὶ δυνάμεων, ὅπως εἶναι συνάρχων μετὰ τοῦ Πατρὸς εἰς τὸν θρόνον τοῦ Σύμπαντος.

Πᾶσαι αἱ δοκιμασίαι αὗται καὶ ἡ πείρα διὰ τῶν ὁποίων ὁ οὐράνιος Πατὴρ ἐπέτρεπεν ὅπως ὁ Ἀγαπητὸς αὐτοῦ Υἱὸς διέλθῃ, πρὶν ὑπερυψώσῃ Αὐτὸν εἰς τὰ δεξιὰ τῆς Μεγαλειότητος, καὶ ἀναθέσῃ εἰς τὴν φροντίδα αὐτοῦ τὸ μέγα ἔργον τῆς εὐλογίας καὶ μακαριότητος πασῶν τῶν φυλῶν τῆς γῆς, δὲν ἦσαν ἀπλῶς μόνον δοκιμασίαι τῆς πιστότητος τοῦ Μονογενοῦς, τοῦ Λόγου: αἱ Γραφαὶ διαβεβαιοῦσιν ἡμᾶς ὅτι πάντα ταῦτα ἦσαν ἀναγκαῖα ἐπίσης ὅπως καταστήσωσι τὸν Κύριον ἡμῶν εἰς θέσιν ὥστε νὰ συμπαθῇ πρὸς ἐκείνους τοὺς ὁποίους οὕτως ἀπελύτρωσεν,—ὅπως δύνηται νὰ συμπαθῇ καὶ βοηθῇ τοιοῦτοις ὁποῖοι ἤθελον ἐπιστρέψῃ εἰς πλήρη μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωνίαν δι' Αὐτοῦ,—καὶ οἷτινες εἶναι ἡ Ἐκκλησία μὲν κατὰ τὸν παρόντι αἰῶνα, ὁ κόσμος δὲ κατὰ τὸν Χίλιετῆ αἰῶνα: «Ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν»· «πεπειρασμένος κατὰ πάντα καθ' ὁμοίτητα» [ἡμῶν]». Τοιοῦτος ὅστις «δύναται μειριοπαθεῖν τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περιέ-

κειτο ἀσθένειαν» «Ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύ-
ναιται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ», Ἀληθῶς
δὲ, «τοιοῦτος ἡμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς; ὅσιος, ἄκακος,
ἀμίατος κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλό-
τερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος», — Ἐβρ. β'. 17, 18· δ·
15, 16. ε'. 2. ζ· 25, 26.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ

Ο ΜΕΣΙΤΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΑΓΗΣ

ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΣ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ.

Τίνα τρόπῳ Υἱὸς τοῦ Δαβὶδ. — Ἡ γενεαλογία τοῦ Ἰω-
δὴφ μέσῳ τοῦ Σολομῶντος. — Ἡ γενεαλογία τῆς Παρ-
θένου Μαρίας μέσῳ τοῦ Νάθαν. — Ἡ ταπεινώσις τῶν
ὑψηλῶν, ἡ ἐξυψώσις τῶν ταπεινῶν. — Πόθεν ὁ τίτλος
τοῦ Χριστοῦ ὅπως γένηται Κύριος τοῦ Δαβὶδ. — Τίνα
τρόπῳ ἦν ἀμύδιον, γένος τε καὶ ρίζα τοῦ Δαβὶδ. —
Ἡ ἐννοία τοῦ τίτλου αὐτοῦ, «Πατὴρ τοῦ μέλλοντος
αἰῶνος». — Πῶς ἐξησφαλίσθη αὐτῷ, καὶ τίνα τρόπῳ ἐ-
φαρμοσθήσεται. — Τίνες εἶδὼς τέκνα τοῦ Χριστοῦ. — Ἡ
Ἐκκλησία εἶναι ἀδελφοὶ αὐτοῦ — Τέκνα τοῦ Θεοῦ
καὶ Πατέρες τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

«Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπερώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγων,
τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; Τίνος Υἱὸς ἐστι; Λέγουσιν αὐτῷ τοῦ
Δαβὶδ» λέγει αὐτοῖς. Πῶς οὖν Δαβὶδ ἐν πνεύματι [δι' ἐμπνεύσεως] κα-
λεῖ αὐτὸν Κύριον, λέγων, Εἶπε Κύριος [Ἰεχωβά] τῷ Κυρίῳ μου [Ἀδῶν,
Κύριος ἄρχων] κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑ-
ποκάτω τῶν ποδῶν σου; Εἰ οὖν Δαδιδκαλεῖ αὐτὸν Κύριον [Ἀδῶν,]
πῶς Υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; — Ματθ. κβ'. 42—45.

ΛΕΟΝ πρωτίστως γὰρ σημειωθῇ ὅτι ἡ ἐξέτασις τοῦ ἐν τῷ
παρόντι κεφαλαίῳ ζητήματος δὲν ἀφορᾷ τὴν προὑπαρξίαν
αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπλῶς τὴν σχέσιν αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην
οἰκογένειαν. Ὡς εἶδομεν δέ, ἡ συσχέτισις αὐτοῦ πρὸς τὴν
ἀνθρωπίνην φυλὴν ἐγένετο διὰ τῆς παρ' αὐτοῦ ἀναλήψεως
τῆς ἡμετέρας φύσεως, μέσῳ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας Ἡ
γενεαλογία δὲ τῆς παρθένου Μαρίας, ὡς παρατίθεται ὑπὸ τοῦ
Λουκᾶ, ἀνέρχεται μέχρι τοῦ Δαβὶδ, μέσῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
Νάθαν (Λουκ. γ'. 31*), ἐνῶ ἡ γενεαλογία τοῦ Ἰωσήφ, ὡς

* Ὁ Ἰωσήφ ἀποκαλεῖται ἐνταῦθα «υἱὸς τοῦ Ἠλεὶ» τ. ἔ. τοῦ Πα-
τρὸς τῆς παρθένου Μαρίας, δυνάμει γάμου, νομικῶς, ὡς ἡμεῖς θὰ ἐλέ-
γομεν, γαμβρὸς τοῦ Ἠλεὶ. Λόγῳ γεννήσεως ὁμοῦς ὁ Ἰωσήφ ἦτο υἱὸς
τοῦ Ἰακώβ, ὡς λέγεται εἰς Ματθ. α'. 16.

αὕτη παρέχεται ἡμῖν ὑπὸ τοῦ Ματθαίου, ἀνέρχεται ὡσαύτως μέχρι τοῦ Δαβίδ, μέσῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Σολομῶντος. (Ματθ α' 6, 16) Τοῦ Ἰωσήφ δὲ ἀποδεχθέντος τὴν Μαρίαν ὡς σύζυγον αὐτοῦ, καὶ υἱοθετήσαντος τὸν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν αὐτῆς, ὥς ἐὰν ἦτο ἰδιος αὐτοῦ υἱός, ἡ υἱοθεσία αὕτη παρείχεν εἰς τὸν Ἰησοῦν τὸ δικαίωμα νὰ ὑπολογίζῃ ἐπὶ τῆς γενεαλογίας τοῦ Ἰωσήφ. Ἡ τοιαύτη ὁμῶς ἀναγωγή εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Δαβίδ δὲν ἦτο ἐπανάγκης, διότι, ὡς εἶδομεν, καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐπίσης κατήγετο ἀπὸ τοῦ Δαβίδ, μέσῳ ἄλλης τινὸς γενεαλογικῆς σειρᾶς.

Σημειωτέον, ἐν τούτοις, ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Ἰσραὴλ ἀξίωσις τοῦ Κυρίου ἡμῶν δὲν στηρίζεται ἐπὶ τῆς σχέσεως τῆς μητρὸς αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰωσήφ, ὥς τινες συνεπέρανον. Τοῦναντίον, ἐὰν ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ, ἤθελεν ἀποκλεισθῇ ἀπὸ οἰουδήποτε προγονικοῦ δικαιώματος ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Δαβίδ· διότι, καίτοι οἱ διάδοχοι τοῦ Δαβίδ εἰς τὴν Βασιλείαν προῆλθον μέσῳ τῆς γενεαλογικῆς γραμμῆς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Σολομῶντος, καὶ οὐχὶ διὰ τῆς γραμμῆς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Νάθαν ἢ Ναθάμ, οὐχ' ἦτιον ὁμῶς, Γραφικὰ τινα χωρία καταδεικνύουσιν εὐκρινῶς ὅτι ὁ μέγας κληρονόμος τοῦ Θρόνου τοῦ Δαβίδ δὲν ἤθελε προέλθῃ μέσῳ τῆς βασιλικῆς οἰκογενειακῆς γραμμῆς τοῦ Σολομῶντος. Ἐὰν δὲ ἀποδείξωμεν τοῦτο, ἡ τοιαύτη ἀπόδειξις ἤθελεν εἶσθαι ἀποτελεσματικὴ φήμῳ διὰ τοὺς παρὰ τινων προβαλλομένους ισχυρισμοὺς ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν θὰ ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ, ὡς ἐπίσης καὶ τῆς Μαρίας. Ἄς ἐξετάσωμεν, ὅθεν, ἐπιμελῶς τὸ ζήτημα τοῦτο.

Ἡ θέλα βουλή, σαφῶς καὶ εὐκρινῶς ἐκτιθεμένη, ἦν, πρῶτον, ὅτι ἀναντιρρήτως καὶ ἀναμφισβητήτως ὁ μέγας κληρονόμος τοῦ θρόνου τοῦ κόσμου, ὁ μέγας Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ θελε προέλθῃ ἐκ τοῦ γενεαλογικοῦ κλάδου τοῦ Δαβίδ. Ἰεύτερον, διεκηρύχθη ἐπίσης ὅτι ἤθελε προέλθῃ ἐκ τῆς γενεαλογικῆς σειρᾶς τοῦ Σολομῶντος, ἐκ τῆς βασιλευούσης οἰκογενείας, μόνον ὑπὸ τινας ὁρους. Ἐὰν δὲ οἱ ὁροὶ οὗτοι δὲν τηροῦντο, ἤθελεν ἔλθῃ μέσῳ ἄλλης τινὸς τοιαύτης γραμμῆς· ν πάσῃ ὁμῶς περιστάσει οὗτος δέαν νὰ ἔλθῃ μέσῳ τῆς γενεαλογικῆς σειρᾶς τοῦ Δαβίδ, καὶ νὰ εἶναι υἱὸς τοῦ Δαβίδ καὶ

Κύριος τοῦ Δαβίδ.

Παραιτηρήσατε ἤδη τὴν Γραφικὴν διακήρυξιν: — « Ὡμοσεν ὁ Κύριος ἀλήθειαν πρὸς τὸν Δαβίδ, δὲν θέλει ἀναιτήσῃ αὐτήν· ἐκ τοῦ καρποῦ τοῦ σώματός σου θέλει θέσει ἐπὶ τὸν θρόνον σου. Ἐὰν φυλοῖωσιν οἱ υἱοὶ σου τὴν Διαθήκην μου, καὶ τὰ μαρτύριά μου, τὰ ὅποια θέλω διδάξαι αὐτούς, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν θέλουσι καθίσει διαπαντός ἐπὶ τοῦ θρόνου σου » — Ψαλμ. 131, 12.

« Καὶ ἐκ πάντων τῶν νῶν μου, (διότι ὁ Κύριος πολλοὺς υἱοὺς ἔδωκεν εἰς ἐμέ,) ἔκλεξε Σολομῶντα τὸν νῖόν μου διὰ τὸ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς βασιλείας τοῦ Κυρίου ἐπὶ τοῦ Ἰσραὴλ. Καὶ εἶπε πρὸς ἐμέ, Σολομῶν ὁ υἱός σου αὐτὸς θέλει οἰκοδομήσῃ τὸν οἶκόν μου Καὶ θέλω στερεώσῃ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἕως αἰῶνος, ἐὰν μένη στειθερὸς εἰς τὸ να ἐκτελῇ τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰς κρίσεις μου, καθὼς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ». — Α. Χρον. κη'. 5 — 7.

« Ἐὰν οἱ υἱοὶ σου προσέχωσιν εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῶν, ὥστε τὰ περιπατῶσιν ἐνώπιόν μου ἐν ἀληθείᾳ, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας αὐτῶν καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτῶν, βεβαίως δὲν θέλει ἐκλείπει εἰς σὲ ἀνὴρ ἐπάνωθεν τοῦ θρόνου τοῦ Ἰσραὴλ. » — Α. Βασιλ. β'. 4.

Ἡ ὑπόσχεσις λοιπὸν τῆς Μεσσιανικῆς Βασιλείας διὰ τῆς γενεαλογικῆς γραμμῆς τοῦ Σολομῶντος, καὶ τῆς γραμμῆς τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ κατὰ σάρκα, καθίσταται οὕτω σαφῶς καὶ εἰδικῶς **δυνατὴ ἐπὶ ὅροις**, ἐξαριωμένης τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς ἐκ τῆς πρὸς τὸν Κύριον πιστότητος αὐτῶν. Καθ' ὅλους δὲ τοὺς ἐρμηνευτικοὺς καί ὄνας τοῦ λεκτικοῦ, τὸ ἐξ αὐτοῦ ἐξαγόμενον συμπέρασμα εἶναι οὗ, ἔλλειψις πιστότητος εἰς τὸν Κύριον ἤθελεν ἀσφαλῶς ἀποκλείσει τοὺς ἀπογόνους τοῦ Σολομῶντος, καὶ ὅλην τὴν γενεαλογικὴν αὐτοῦ σειρὰν, ἀπὸ τοῦ θρόνου τοῦ Ἰσραὴλ, κατὰ σάρκα, ὅσον ἀφορᾷ τὴν Μεσσιανικὴν Βασιλείαν. Ἐγείρεται λοιπὸν τὸ ζήτημα, Ἐδωκαν ὅτε Σολομῶν καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ προσοχήν τὰ περιπατῶσιν ἐνώπιον ἐμοῦ [τοῦ Θεοῦ] ἐν ἀληθείᾳ, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας αὐτῶν καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτῶν; Ἐὰν οὐχί, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι ἀποκεκλεισμένοι τοῦ τὰ

εἶναι ἐκ τῆς προγονικῆς γραμμῆς τοῦ Μεσσίου, κατὰ σάρκα.

Ὅπως προσδιορίσωμεν τὴν ἀπάντησιν εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην, θέοι· νὰ προσφύγωμεν εἰς τὰς Γράφας. Ἐν αὐταῖς εὐρίσκομεν λίαν καταφανῶς βεβαιούμενον ὅτι ὁ Σολομὼν καὶ οἱ βασιλικοὶ αὐτοῦ ἀπόγονοι παρέλειψαν νὰ βαδίσωσι συμφώνως πρὸς τὰς θείας διατάξεις. Γνωρίζομεν ὅθεν ἐν-τεῦθεν ἀσφαλῶς ὅτι ἡ διαδοχικὴ ἐκείνη σειρὰ ἀπερρίφθη καὶ ἐγκατελείφθη ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι γενεαλογικὴ γραμμὴ τοῦ Μεσσίου, καὶ ὅτι αὕτη, πρέπει νὰ προέλθῃ μέσῳ ἄλλης προγογονικῆς γραμμῆς, ἀπὸ τοῦ Δαβὶδ. Ἀκούσωμεν δὲ τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου ἐπὶ τούτου:—

«Καὶ σὺ Σολομὼν υἱέ μου, γνώρισον τὸν Θεὸν τοῦ Πατρὸς σου, καὶ δούλευε Αὐτὸν ἐν καρδίᾳ τελείᾳ..... Ἐὰν ἐκζητῇς αὐτὸν θέλει εὐρίσκειται ὑπὸ σοῦ· ἐὰν ὁμως ἐγκαταλίπῃς αὐτὸν θέλει σὲ ἀπορρίψει διὰ παντός». — Α. Χρον. κη .9.

«Καὶ ὥργισθη Κύριος κατὰ τοῦ Σολομῶντος, ἐπεὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ἐξέκλινεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰσραήλ.... Διὰ τοῦτο εἶπε Κύριος εἰς τὸν Σολομῶντα, Ἐπειδὴ τοῦτο εὐρέθῃ ἐν σοί, καὶ δὲν ἐφύλαξας τὴν διαθήκην μου, καὶ τὰ πεσοτάγματά μου, τὰ ὅπῃ προσέταξα εἰς σέ, θέλω ἐξάπαντος διαρρήξει τὴν βασιλείαν ἀπὸ σοῦ..... Πλὴν ἐν ταῖς ἡμέραις σου δὲν θέλω κάμει τοῦτο, χάριν Δαβὶδ τοῦ Πατρὸς σου· ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ υἱοῦ σου θέλω διαρρήξει αὐτήν. Δὲν θέλω ὁμως διαρρήξει πᾶσαν τὴν βασιλείαν, μίαν φυλὴν θέλω δώσει εἰς τὸν υἱόν σου, χάριν Δαβὶδ τοῦ δούλου μου, καὶ χάριν τῆς Ἱερουσαλήμ, τὴν ὁποίαν ἐκλέξα». — Α. Βασιλ. ια'. 9—13.

Συμφώνως πρὸς ταῦτα ἀναγράφεται ἐν ταῖς Γραφαῖς ὅτι αἱ δέκα φυλαὶ ἀπεσπάρσθησαν ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τοῦ Σολομῶντος, ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος — μηδέποτε τοῦ λοιποῦ ἀναγνωρίσασαι αἱ δέκα αὗται φυλαὶ ὑποτέλειαν εἰς τὸν Ροβοάμ, τὸν υἱὸν καὶ διάδοχον τοῦ Σολομῶντος. Πλὴν δώσωμεν περαιτέρω ἀκρόασιν εἰς τὸν Λόγον τοῦ Κυρίου περὶ τῆς φυλῆς Ἰούδα καὶ τῆς συναιτέρου αὐτῇ τῆς φυλῆς Βενιαμίν, αἱ ὁποῖαι παρέμειναν ἐπὶ τινὰ χρόνον πισταὶ εἰς τὸν οἶκον Σολομῶντος, καὶ οὕτω κατὰ τὸ φαινόμε-

νον ἡνωμένοι μετὰ τῆς κατ' ἐπαγγελίαν τυπικῆς Βασιλείας, καὶ τοῦ Μεσσίου τοῦ μεγάλου Βασιλέως. Οἱ τρεῖς τελευταῖοι βασιλεῖς τῆς διαδοχικῆς σειρᾶς τοῦ Σολομώντος, οἵτινες ἐκάθισαν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἦσαν ὁ Ἰωακείμ, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰωαχέιν, (ὁ ὀνομαζόμενος ἐπίσης Ἰεχονίας ἢ Χονίας), καὶ Σεδεκίας ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἰωακείμ. Ἐπιστήσωμεν ἤδη τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Λόγου τοῦ Κυρίου ἐναντίον τῶν ἀνδρῶν τούτων, καὶ τὴν διαβεβαίωσιν αὐτοῦ ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν ἤθελέ ποτε καθίσει ἐκ νέου ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Βασιλείας τοῦ Κυρίου. — εἴτε τῆς τυπικῆς εἴτε τῆς πραγματικῆς. Ἰδοὺ τί ἀναγνώσκομεν:—

« Ζῶ ἐγώ, λέγει Κύριος, καὶ ἐὰν ὁ Χονίας ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωακείμ, βασιλεὺς τοῦ Ἰούδα, ἤθελε γείνει σφραγὶς ἐπὶ τὴν δεξιάν μου χεῖρα, καὶ ἐκεῖθεν ἤθελον σὲ ἀποσπάσει..... Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὁ Χονίας, κατεσιτάθη εἰδωλον καταπεφρονημένον καὶ συνιειρημένον; σκεῦος ἐν ᾧ δὲν ὑπάρχει χάρις; διὰ τί ἀπεβλήθησαν αὐτὸς καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς τόπον τὸν ὁποῖον δὲν γνωρίζουσιν; Ὡ γῆ, γῆ, γῆ, ἄκουε τὸν λόγον τοῦ Κυρίου: Οὕτω λέγει Κύριος, Γράψατε τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἄτεκνον ἄνθρωπον, ὅστις δὲν θέλει εὐδοκῶθῃ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ· διότι δὲν θέλει εὐδοκῶθῃ ἄνθρωπος καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Δαβίδ, καὶ ἐξουσιάζων πλέον ἐπὶ τοῦ Ἰούδα. — Ἱερμ. κβ'. 24—30.

« Οὕτω λέγει Κύριος περὶ τοῦ Ἰωακείμ τοῦ βασιλέως τοῦ Ἰούδα. Δὲν θέλει ἔχει καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Δαβίδ. » — Ἱερμ. λσ'. 30.

Περὶ δὲ τοῦ Σεδεκίου, ἀναγινώσκομεν τὰ ἐξῆς:—

« Καὶ σύ, βέβηλε ἄσεβῃ, ἡγεμὼν τοῦ Ἰσραήλ, τοῦ ὁποίου ἤλθεν ἡ ἡμέρα ὅτε ἡ ἀνομία ἐφθασεν εἰς τὸ πέρας, οὕτω λέγει Κύριος ὁ Θεός: Σήκωσον τὸ διάδημα, καὶ ἀφαιρέσον τὸ στέμμα: αὐτὸ δὲν θέλει εἶσθαι τοιοῦτον· ὁ ταπεινὸς θέλει ὑψωθῇ, καὶ ὁ ὑψηλὸς θέλει ταπεινωθῇ. Θέλω ἀνατρέψει, ἀνατρέψει, ἀνατρέψει αὐτό, καὶ δὲν θέλει ὑπάρχει ἕωσοῦ ἔλθῃ ἐκείνος εἰς ὃν ἀνήκει· καὶ εἰς τοῦτον θέλω δώσει αὐτό — Ἱερ. κλ. κα'. 25—27.

Ἐνταῦθα διακηρύσσεται ἡ πλήρης ἀνατροπὴ τῆς διαδοχικῆς σειρᾶς τοῦ Σολομῶντος. Ἡ σειρὰ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ ἦσαν ἐκεῖνοι οἵτινες εἶχον ὑψωθῇ, καὶ οἱ ὅποιοι τοῦ λοιποῦ ἔδει νὰ ταπεινωθῶσιν· ἐνῶ ἡ τεταπεινωμένη καὶ ἀφανὴς οἰκογένεια τοῦ Ναθάν, ἣτις οὐδέποτε ἔσχεν οἰασομένη ἀξιώσεις ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἔδει νὰ ὑψωθῇ ἐν τῷ ὀρισμένῳ καιρῷ, καὶ ἐν τῷ ἀντιπροσώπῳ αὐτῆς, τῷ Μεσσίᾳ, ὅστις ἐγεννήθη ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας, κατὰ σῶμα.

Τίς θὰ ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ μᾶλλον θετικωτέραν μαρτυρίαν ἀπὸ ταύτην, ὅτι ὁ Μεσσίας δὲν ἠδύνατο νὰ προσδοκᾶται μέσσω τῶν ἀπογόνων τοῦ Σολομῶντος, — ἀφοῦ ἡ βασιλικὴ αὕτη σειρὰ ἀπώλεσε πᾶν δικαίωμα ἐπὶ πάντων τῶν προνομίων αἵτινα εἶχον ὑποαχθεῖν αὐτῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ὅροις, ἀσεβήσασα καὶ ἀποστατήσασα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ; Τοιοῦτοιτρόπως, ὁθεν, ἡ ἀξίωσις ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν δυνατὸν νὰ ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ, καὶ ἐκληρονόμησεν οὕτω πᾶσαν ἀξίωσιν καὶ δικαίωμα αὐτοῦ μέσσω τοῦ Ἰωσήφ, ἀποδεικνύεται τελείως καὶ ἀπολύτως ψευδής, διότι οὐδεὶς ἄνθρωπος ἐκ τῆς καταγωγῆς ἐκείνης θὰ καθίσθαι ποτὲ ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Κυρίου.

Ἡ μεταβίβασις αὕτη τῆς βασιλείας ἀπὸ τοῦ κλάδου τοῦ Σολομῶντος εἰς ἄλλον κλάδον τοῦ οἴκου Δαβὶδ, προλέγεται ἐπίσης σαφῶς καὶ ἀλλαχοῦ τῶν Γραφῶν, ὡς ἀναγινώσκομεν: «Ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι, λέγει Κύριος, καὶ θέλω ἀνεγείρει εἰς τὸν Δαβὶδ βλαστὸν δίκαιον, καὶ βασιλεὺς θέλει βασιλεύσει καὶ εὐημερήσει..... Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ὁ Ἰούδας θέλει σωθῇ, καὶ ὁ Ἰσραὴλ θέλει κατοικήσει ἐν ἀσφαλείᾳ· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ μὲν τὸ ὅποιον ὁ Ἰεχωβά ἀναγγέλλει αὐτόν, **Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΗΜΩΝ** — Ἰερμ. κγ . 6 (μετάφρασις Young).

Ἡ Μαρία, ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ, φαίνεται κατανοήσασα τοῦτο δεότως, ἢ ἄλλως ἐκινήθη διὰ πνεύματος ἁγίου νὰ λαλήσῃ προφητικῶς, ὅποτε ἀπήγγειλε τὸν ἀξιοσημείωτον εὐχαριστήριον ἐκεῖνον ὕμνον, ὅστις ἀναγράφεται ὑπὸ τοῦ Λουκᾶ α' . 46 — 55). «Διεσκόρπισεν (ὁ Θεὸς) ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν. **Καθεῖλε δυνάμεις ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς·** πτωχὺν ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας

ἐξαπέστειλε κενούς». Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἡ εὐνοουμένη βασιλικὴ οἰκογένεια τοῦ οἴκου Σολομῶντος ἀντιπαραβάλλεται πρὸς τὴν ταπεινότεραν οἰκογένειαν τοῦ οἴκου Ναθάν. Τό τε διάδημα καὶ στέμμα ἀφηρέθησαν ἀπὸ τοῦ Σεδεκίου, καὶ ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Σολομῶντος, ὅπως δοθῶσιν εἰς ἐκεῖνον εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκουσι, τὸν δίκαιον Βλασίδον ἐκ τῆς ρίζης τοῦ Δαβίδ.

Εἶδομεν ἤδη τίνι τρόπῳ ὁ Κύριος ἡμῶν εἶναι ὁ κλάδος ἡ γένος, ἡ Υἱὸς τοῦ Δαβίδ, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν σειρὰν τῆς γενεολογίας αὐτοῦ, ἣν δυνάμεθα δεόντως νὰ παρακολουθήσωμεν, ὡς καὶ τὴν πλήρη συμφωνίαν τῶν Γραφῶν ἐπὶ ταύτης. Ἰδωμεν ἤδη ὑπὸ ποίαν ἐποχὴν ἦτο Κύριος τοῦ Δαβίδ Πῶς δὲ ἡδύνατο ὁ Ἰησοῦς νὰ εἶναι ἀμφοτέρω, Υἱὸς τε καὶ Κύριος τοῦ Δαβίδ ἐν ταύτῃ ;

Ἀπαντῶμεν δι' αὐτὸν εἶναι Κύριος τοῦ Δαβίδ δι' ὁλονδήποτε λόγον ἀναφερόμενον εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ προὔπαρξιν, πρὶν «γενῆσαι σὰρξ», καὶ σκηνώσει μετὰ τῶν ἀνθρώπων, περισσότερον, παρ' ὅ,τι εἶναι Κλάδος τοῦ Δαβίδ, ἡ Υἱὸς αὐτοῦ, ἐν τῇ προανθρωπίνῃ αὐτοῦ ὑποστάσει. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἐγένετο Κύριος ἡ ὑπέρτερος τοῦ Δαβίδ, ὡς ἐπίσης ἐγένετο «Κύριος πάντων», δυνάμει τοῦ μεγάλου ἔργου τοῦ ὁποῖον ἐπετέλεσεν ὡς Μεσίτης τῆς Καταλλαγῆς. «Εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς ἀπέθανε καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. — Ρωμ. ιδ . 9.

Εἶναι ἀληθὲς δι' αὐτὸν ὁ Ἀόγος ἡδύνατο τ' ἀποκαλεῖται λίαν προσηκόντως Κύριος, ὑπέρτατος ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ὡς ἐπίσης καλεῖται Θεός, ἰσχυρός, ἐξασκῶν κῦρος καὶ ἐπιρροήν. (°) Ὁμοίως δὲ ὁ ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἡδύνατο δεόντως νὰ ἀποκληθῇ Κύριος, ὡς καὶ πράγματι προσεφωνεῖτο ὑπὸ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὡς ἀναγινώσκομεν, « Ὑμεῖς φωνεῖτέ με, ὁ Διδάσκαλος καὶ ὁ Κύριος,

(°) Δίον· νὰ λάβωμεν ἐπ' ὅσον δι' αὐτὸν ἐξετάζομεν ἤδη τὴν λέξιν «Ἰσχωρὰ», ἥτις συχνάκις μεταφράζεται «Κύριος» ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ. Ὁ τι ἤδη ἐξετάζομεν εἶναι ἄλλαι λέξεις, μεταφραζόμεναι ἐπίσης «Κύριος», ὡς ἐν τῷ ἀνωτέρῳ παρατεθέναι χωρίῳ, «Εἶπεν ὁ Κύριος [Ἰσχωρὰ] τῷ Κυρίῳ μου [Ἰδὼν], κάθου ἐκ δεξιῶν μου», κλπ.

καὶ καλῶς λέγετε, εἰμὶ γὰρ». (Ἰωάν. ιγ': 13.). Ὡς εἰδικὸν ἄγγελον τῆς διαθήκης, τὸν ὁποῖον ὁ Πατὴρ ἡγάσας καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ τὸν ὁποῖον ὁ Πατὴρ εἶμα παντοιοτρόπως μαρτυρήσας περὶ αὐτοῦ δι, Οὐτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἡθρόκησα — ἦτο κατ' ἐξοχὴν ἐπιβεβλημένον εἰς πάντας ὅσοι ἐθέασαντο τὴν δόξαν του, δόξαν ὡς Μονογενοῦς παρὰ Πατρός, πλήρους χάριτος καὶ ἀληθείας, ὅπως σέβωνται αὐτόν, ἀκούωσιν αὐτοῦ, ὑποτάσσωνται εἰς αὐτόν καὶ προσκυνῶσιν αὐτόν — ἀπονέμωσιν αὐτῷ τιμὴν καὶ σεβασμὸν ὡς τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Πατρὸς. Ἀλλ' ὡς παρὰ τοῦ Ἀποστόλου ἐν τῷ ὡς ἀνωτέρω παρατεθέντι χωρίῳ ἀποδεικνύεται, ὑπάρχει ὅλως ἰδιαιτέρεα καὶ διάφορος σημασία, καθ' ἣν ὁ Κύριος ἡμῶν ἐγένετο Κύριος καὶ διδάσκαλος δυνάμει τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεώς Του.

Ἡ εἰδικὴ δ' αὕτη σημασία καθ' ἣν ὁ ἀναστὰς Χριστὸς ἦν «Κύριος πάντων» — Κύριος νεκρῶν τε καὶ ζώντων», συτέχεται ζωτικῶς πρὸς τὸ μέγα ἔργον τοῦ Μεσίτου τῆς Ἐξουσίας καὶ Καταλλαγῆς. Διὰ τὸν λόγον δ' αὐτόν ἦν κυρίως δι' ἐγένετο ἄνθρωπος. Ἡ ἀνθρωπότης, ἐν τῇ πεπτωκυῖα αὐτῆς καταστάσει, «πεπωλημένη εἰς τὴν ἁμαρτίαν» διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ Προπάτορος Ἀδάμ, ἦν ὅλως ἀπροσιάμενος ὑπὸ τὴν κυριότητα τῆς ἁμαρτίας, καὶ τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν τοῦ θανάτου: ἡ ἀπελευθέρωσις δ' αὐτῆς ἀπὸ τῶν δεινῶν τούτων, συμφώνως πρὸς τὸν θεῖον Νόμον, ἀπῆλπεως ἢ ποιὴ τοῦ Ἀδάμ, ἢ κληροδοτηθεῖσα ἐπὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, ἀντιμετωπισθῇ τελείως. Τὸ ἀνθρώπινον γένος ἔδει νὰ ἐξαγορασθῇ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας· ὁ Χριστὸς δὲ ἐγένετο ὁ ἀγοραστής καὶ ἰδιοκτῆτης αὐτοῦ, — ὁ Κύριος πάντων. Διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν κυρίως ἀφῆκε τὴν δόξαν τῆς προανθρωπίνης αὐτοῦ καταστάσεως, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς. Ἡ διακήρυξις δὲ τῶν Γραφῶν εἶπε δι' «ἔδωκεν ἑαυτὸν ἀντίλυτρον», ἀντίτιμον ἑξαγοράς, διὰ τὸ ἐν τῷ Ἀδάμ καταδικασθὲν γένος. Τοιοῦτοτρόπως δὲ ὁ κόσμος σύμπας ἠγοράσθη διὰ τιμῆς, δι' αὐτοῦ τοῦ πολυτίμου αἱματος [ζωῆς] τοῦ Χριστοῦ»

Πλὴν καίτοι ἐγένετο ὁ ἰδιοκτῆτης, ὁ Κύριος τοῦ

γένους ἡμῶν, «Κύριος πάντων, ἐνώπιον τῆς θείας Δικαιοσύνης, διὰ τῆς τοιαύτης παρ' αὐτοῦ ἐξαγορᾶς τοῦ γένους, δὲν ἐξηγόρασεν ὅμως αὐτὸ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ὑποδουλώσεως αὐτοῦ (τοῦ γένους), ἀλλὰ διὰ τὸν ἀντίθειον ἀκριβῶς σκοπὸν τῆς ἀπελευθερώσεως ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου πάντων ὅσοι ἠθέλον ἀποδεχθῆ τὸ φιλόανθρωπον χάρισμα τοῦ Θεοῦ δι' αὐτοῦ. Ὁ Κύριος δὲ σκοπὸς τῆς ἰδρύσεως τῆς Βασιλείας τοῦ Μεσσίου εἶναι ὅπως δι' αὐτῆς χορηγηθῶσιν εἰς λαῶσαν τὴν ἀνθρωπίνην οἰκογένειαν τὰ δικαιώματα καὶ προνόμια τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ, — τὰ ἀπολεσθέντα μὲν ἐν Ἑδέμ, ἀπολυτρωθέντα δὲ ἢ ἐξαγορασθέντα διὰ τιμῆς ἐν Γολγοθᾷ. Ὅπως ἀποκτήσῃ δὲ τὸ τοιοῦτον **δικαίωμα τῆς ἀπελευθερώσεως** τοῦ ἀνθρώπου ὁ Αντρωτῆς ἡμῶν ἐγένετο ὁ ἀγοραστής, ὁ ἰδιοκτῆτης, ὁ Κύριος πάντων. Οὕτως ὄθεν, διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ὁ Μεσσίας ἐγένετο Κύριος τοῦ Δαβὶδ, διότι καὶ ὁ Δαβὶδ ἀποτελεῖ μέρος τοῦ διὰ τοῦ πολυτίμου αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐξαγορασθέντος ἀνθρωπίνου γένους.

«H PIZA KAI TO GENOS LABID»

— Ἀποκλ. κβ'. 16 —

Μέγα μέρος τῶν προεκτεθεισῶν σκέψεων ἐμπεριέχεται ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς λόγους τούτους τοῦ Κυρίου ἡμῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν. Ὁ Κύριος ἡμῶν, μέσω τῆς μητρὸς αὐτοῦ, κατὰ σάρκα, ἦν ὁ υἱὸς, ὁ κλάδος, ὁ βλαστὸς ἢ τὸ γένος τοῦ Δαβὶδ. Ἀλλ' ἦτο δυνάμει τῆς θουσίας αὐτοῦ, τῆς ἀμύαντου αὐτοῦ ζωῆς, ὅτι ἐγένετο ἡ «ρίζα» τοῦ Δαβὶδ, ὡς ἐπίσης Κύριος αὐτοῦ καθότι ἢ διὰ τῆς λέξεως «ρίζα» ὑποβαλλομένη ἰδέα διαφέρει πῶς ἐκείνης ἣτις ὑπονοεῖται διὰ τῆς λέξεως «Κύριος». Ἡ «ρίζα» τοῦ Δαβὶδ σημαίνει τὴν **καταγωγὴν**, τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς, καὶ τὴν ἀνάπτυξιν ἢ ἀνάδειξιν τοῦ Δαβὶδ.

Αἱ Γραφαὶ διακηρύττουσιν ὅτι ὁ Δαβὶδ ἦτο «ράβδος ἔξ Ἰεσσαί» : ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἐπομένως, ἦν ἡ ρίζα αὐτοῦ, ὡς πρὸς τὴν φυσικὴν γέννησιν. Πότε, λοιπὸν, καὶ τίνι τρόπῳ ἐγένετο ὁ Χριστὸς ρίζα ἢ πατήρ τοῦ Δαβὶδ ; Ἀπαντῶμεν, οὐχὲ πρὸ τοῦ χρόνου καθ' ὃν «ἐγένετο σὰρξ»· μόνον ὅταν ἐγέ-

νειο σάρξ, διὲ ἐγένετο ἄνθρωπος Ἰησοῦς, τότε αννεσχετί-
σθη πρὸς τὸ γένος τοῦ Ἀδὰμ μέσῳ τῆς μητρὸς αὐτοῦ (Ἑβρ.
β'. 14—18). Ἐν τῇ τοισύτῃ δὲ συσχεῖται αὐτοῦ πρὸς
τὸ γένος καὶ πρὸς τὸν Δαβὶδ ἦτο «κλάδος», οὐχὶ «ρίζα».
Πῶς, λοιπόν, καὶ πότε ἐγένετο ἡ «ρίζα»; Ἀποκρινόμεθα
διὰ τοῦ αὐτοῦ μέσου καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, καθ' ὃν
ἐγένετο Κύριος τοῦ Δαβὶδ: τὸ μέσον δὲ τοῦτο ἦν ὁ θάνατος αὐ-
τοῦ, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐξηγόρασε τὸ δικαίωμα τῆς ζωῆς διὰ τε τὸν
Ἀδὰμ καὶ ὅλον αὐτοῦ τὸ γένος, καὶ τοῦ Δαβὶδ συμπεριλαμ-
βανομένου· ὁ χρόνος δὲ ἦν ὁπότε ἡγέρθη ἐκ τῶν νεκρῶν
ὡς Ανιρωτῆς τοῦ Ἀδὰμ, Ανιρωτῆς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους,
καὶ συνεπῶς Ανιρωτῆς τοῦ Δαβὶδ

Δὲν ἦτο, ἐπομένως, οὔτε ὁ πρὶν γείνη ἄνθρωπος Λόγος,
οὔτε ἀκόμῃ ὁ ἄνθρωπος Ἰησοῦς, ὅστις ἦτο Κύριος τοῦ Δαβὶδ
καὶ ρίζα τοῦ Δαβὶδ, ἀλλ' ὁ ἀναστὰς Μεσσίας. Ὅποτε δὲ ὁ
Δαβὶδ ἐν πνεύματι (τ. ἔ., λαλῶν ὑπὸ τὸ προφητικὸν πνεῦμα
ἢ ἐπιρροήν) ὠνόμασε τὸν Ἰησοῦν Κύριον, εἰπὼν, «ὁ Ἰεχω-
βὰ εἶπεν εἰς τὸν Κύριόν μου τὸν [Ἰησοῦν]; Κάθου ἐκ δεξιῶν
μου», κλπ., δὲν ὑπενόει τὸν ἰθυσιάζοντα, τὸν ἄνθρωπον
Χριστὸν Ἰησοῦν, ὅστις δὲν εἶχε τελειώσει ἐν τῇ θυσίᾳ
αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸν νικητὴν Ἰησοῦν, τὸν Κύριον τῆς ζωῆς καὶ δό-
ξης, τὸν «πρωτότοκον ἐκ τῶν νεκρῶν, τὸν ἄρχοντα τῶν βασι-
λέων τῆς γῆς». (Ἀποστ. α. 5) Περὶ τούτου ἀκριβῶς ὠμίλει
καὶ ὁ Πέτρος, λέγων, «Τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ.
Οὗτός ἐστι πάντων Κύριος». (Πράξ. ι'. 36, 40) Περὶ αὐ-
τοῦ ἐπίσης ἀποφαίνεται ὁ Παῦλος, διὲ κατὰ τὴν δευτέραν αὐ-
τοῦ ἔλευσιν θέλει δείξει ἑαυτὸν ὡς «Βασιλέα τῶν Βασιλευόν-
των καὶ Κύριον τῶν κυριευόντων»* — Τιμολ. στ'. 15

«Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΑΔΑΜ»

Ἡ πρώτη «ρίζα» ἡ πατὴρ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὁ Ἀ-
δὰμ, συνεπείᾳ τῆς παρακοῆς αὐτοῦ εἰς τὸν Θεόν, ἀπέτυχς
να ἀναδείξῃ τὴν οἰκογένειαν ἢ φυλὴν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ

*Ἰδιὰ σελίδας 98—94.

μοιότητα, τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Οὗτος οὐχὶ μόνον ἀπέτυχε νὰ κληροδοτήσῃ εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ αἰωνίαν ζωὴν, ἀλλ' ἀπώλεσεν ὁ ἴδιος τὸ δικαίωμα ἐπὶ ταύτης, καὶ ἐκληροδότησεν εἰς τὸ γένος αὐτοῦ κληροδότημα, κληρονομίαν ἁμαρτίας, ἀδυναμίας, ταπεινώσεως καὶ θανάτου. Ὁ Λόγος δ' θεν, ἐγίνετο σὰρξ, ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος Χρ.σίδς Ἰησοῦς, ὅπως γείνη ὁ «Δεύτερος Ἀδάμ» καὶ λάβῃ τὴν θέσιν τοῦ πρώτου Ἀδάμ, ἵνα ἀνατρέψῃ καὶ ἀφανίσῃ τὸ ἔργον τοῦ πρώτου Ἀδάμ καὶ δώσῃ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὸ γένος αὐτοῦ (ἢ εἰς ὅσους ἐξ αὐτῶν ἠθέλον ἀποδεχθῇ αὐτὴν κατὰ τοὺς θείους δόξους), «ζωὴν ἐν ἀφθονίᾳ», αἰωνίαν ζωὴν, ὑπὸ τὰς εὐνοϊκὰς αὐτῆς, συνθήκας, αἵτινες ἀπωλέσθησαν ἐκ τῆς παρακοῆς.

Διαπράττουσιν, ἐν τούτοις, μέγα λάθος ἐκεῖνοι, οἵτινες ὑποθέτουσιν δι' «ὁ ἄνθρωπος Χρ.σίδς Ἰησοῦς» ἦτο ὁ Δεύτερος Ἀδάμ. Οὐχί! Ὡς ὁ Ἀπόστολος διδάσκει (Α. Κορ. ιε'. 47.) «Ὁ Δεύτερος Ἀδάμ [εἶναι] ὁ Κύριος ἐξ Οὐρανοῦ» — ὁ Κύριος ὅστις μέλλει νὰ ἔλθῃ ἐξ οὐρανοῦ, καὶ κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ παρουσίαν ἀναλάβῃ τὸ ὑπόρρημα καὶ τὰ καθήκοντα πατρὸς ἀπέναντι τοῦ γένους τοῦ Ἀδάμ, τὸ ὁποῖον ἀπελύτρωσε διὰ τοῦ πολυτίμου αὐτοῦ αἵματος ἐπὶ Γολγοθᾶ. Ἡ ἔξαγορά τοῦ γένους τοῦ Ἀδάμ ἐκ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τῆς Ἀκαουσύνης, εἰς ἣν ὑπέκειτο, ἦτο ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα πρὶν ἢ καταστῇ δυνατὸν εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν νὰ γείνη Ζωοδότης ἢ Πατὴρ τοῦ γένους. Τὸ ἔργον δὲ τοῦτο καὶ μόνον ἐπτετέλεσθαι παρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ παρουσίαν. Εἰς τὴν δευτέραν ὅμως αὐτοῦ παρουσίαν ἔρχεται ὥπως ἀνορθώσῃ τὴν ἀνθρωπότητα δι' ἔργον ἀποκαταστάσεως, ὅπως παρὰσχῇ αἰωνίαν ζωὴν, καὶ πάντα τὰ προνόμια καὶ τὰς εὐλογίας, ἵνα ἀπωλέσθησαν διὰ τοῦ πρώτου Ἀδάμ. Τὸ μεταξὺ τούτων χρονικὸν δ' ἄστημα χρησιμοποιεῖται, συμφάνως πρὸς τὸ πρόγραμμα τοῦ Πατρὸς, πρὸς ἐκλογὴν ἐκ μέσου τοῦ λελυτρωμένου κόσμου τῶς ὁδοῦς, τὰ πνευματικὰ τῆς ὁδοῦς προσόντα προωρίσθησαν — ὅπως πάντα τὰ μέλη αὐτῆς ὡσεὶ «σύμμορφοι τῆς εἰκόνος τοῦ ἀγαπητοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ»

(Ρωμ. η' . 29). Ἡ τάξις δ' αὕτη ὀνομάζεται διαφοροτρόπως, ὡς ἱερεῖς τοῦ Βασιλείου Ἱερατεύματος, σῶμα ἢ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, καὶ Νύμφη τοῦ Χριστοῦ, ἡ γυνὴ τοῦ Ἀρνίου, καὶ συγκληρονόμος μετ' αὐτοῦ εἰς πάσας τὰς τιμὰς καὶ εὐλογίας εἰς τὸ ἔργον τῆς Βασιλείας Αὐτοῦ.

Συνεπῶς, τὸ ἔργον τοῦ μέλλοντος, τὸ ἔργον τοῦ χιλιετοῦς αἰῶνος, ὁ μέγας σκοπὸς διὰ τὸν ὁποῖον μέλλει νὰ βασιλεύσῃ ὁ Μεσσίας, ἐκφράζεται διὰ τῆς λέξεως παλιγγενεσία. Ὁ κόσμος ἐγεννήθη ἀπαξ μέσω τοῦ προπάτορος Ἀδάμ, ἀλλὰ δὲν ἠτύχησε νὰ ἔχῃ ζωὴν ἐγεννήθη μόνον εἰς τὴν ἀμαρτίαν καὶ τὴν καταδικαστικὴν ἐπ' αὐτῆς ἀπόφασιν, τὸν θάνατον. Ὁ νέος ὅμως πατήρ τοῦ γένους, ὁ δεύτερος Ἀδάμ, σκοπεῖ γενικὴν ἀναγέννησιν ἢ παλιγγενεσίαν. Ὁ χρόνος τῆς τοιαύτης παλιγγενεσίας, ὡς οὗτος μέλλει νὰ ἀποβῇ ὠφέλιμος διὰ τὸν κόσμον, ἐνδείκνυται εὐκρινῶς διὰ τῶν λόγων τοῦ Κυρίου ἡμῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, οἱ μέλλει νὰ εἶναι ὁ Χιλιετής Αἰὼν. «Ὑμεῖς» ἔλεγεν, «οἱ ἀκολουθήσαντές με, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, καθήσεσθε ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ», κλπ. Τὸ γεγονὸς οὗ ἡ Ἐκκλησία, — ἥτις ἐκλέγεται κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρόντος αἰῶνος τοῦ Εὐαγγελίου, — ἀναγεννᾶται, ἀναγνωρίζεται γενικῶς παρὰ πάντων τῶν μελετώντων τὰς Γραφάς· πλείστοι ὅμως παρεῖδον τὸ γεγονὸς οὗ ἐτέρα τις καὶ ἰδιαιτέρα παλιγγενεσία σκοπεῖται, οὗ δὲ αὕτη προωρίσθη καὶ ἐξησφαλίσθη διὰ τὸν κόσμον ἐν συνόλῳ· οὐχὶ οἱ πάντες οἱ τοῦ κόσμου μέλλουσι νὰ ἀξιώθωσι τῆς πλήρους παλιγγενεσίας, ἀλλ' οὗ μέλλουσι νὰ λάβωσιν εὐκαιρίαν, τὴν ὁποίαν ἐὰν χρησιμοποιήσωσιν ὀρθῶς καὶ δικαίως, θέλει φέρει αὐτοὺς εἰς τὴν πλήρη καὶ ὁλοσχερῇ παλιγγενεσίαν.

Ἐν σχέσει δὲ πρὸς ταῦτα, εἶναι καλὸν νὰ σημειώσωμεν εἰδικώτερόν πως τὴν εὐρείαν διαφορὰν μεταξὺ παλιγγενεσίας ἢ ἀναγεννήσεως τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῆς παλιγγενεσίας τοῦ κόσμου: ἐν τῇ περιπτώσει τῆς Ἐκκλησίας πλείστοι καλοῦνται εἰς τὴν παλιγγενεσίαν ἥτις προσφέρεται κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Εὐαγγελικοῦ τούτου αἰῶνος, καὶ ὀλίγοι ἐκλέγονται, — ὀλίγοι λαμβάνουσι πείραν τῆς πλήρους ἀναγεννήσεως, εἰς

τὴν ὁποῖαν προσκαλοῦνται, — εἰς τὸ νὰ γεινωσι, δηλαδή, νέα κτίσματα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κοινωνοὶ τῆς θείας-φύσεως. Ἡ διὰ τὸν κόσμον ὁμως προμηθευθεῖσα παλιγγενεσία, ὡς εἶδομεν ἤδη, δὲν εἶναι παλιγγενεσία εἰς νεὰ φύσιν, ἀλλ' εἰς ἐπάνοδον ἢ ἀποκατάστασιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως εἰς τὴν τελειότητά της.

Οὕτω δὲ καὶ εἶναι γεγραμμένον: «Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν [ζωϊκὴν ὑπόστασιν], ὁ ἑσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιῶν. Ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν» (Α. Κορθ ιε'. 45—47 Ὅπως δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, ἐπελάβετο ἢ ἐταῦτισεν ἑαυτὸν πρὸς τὸν πρῶτον Ἀδὰμ καὶ τὸ γένος οὐτοῦ, μέσω τοῦ σπέρματος τοῦ Ἀβραάμ (Ἐβρ. β' (6), καὶ ἐγένετο βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαιτωμένος, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου. ὁπως χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ παντός [ἄνθρωπου] γεννηταὶ θανάτου». Εκπληρώσας ὁμως τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἡγέρθη ἐκ τῶν νεκρῶν κοινωνὸς τῆς θείας φύσεως, ἐξαγοραστὴς τῆς ἀνθρωπίνης οἰκογενείας, πλὴν μὴ ἀνήκων εἰς αὐτὴν πλεον, μὴ ὧν πλεον «ἐκ τῆς γῆς, χοϊκός», ἀλλ' ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ, — ὁ Δεύτερος Ἀδὰμ, πνεῦμα ζωοποιῶν.

Ὁ πρῶτος Ἀδὰμ ἦν ἡ ἀρχικὴ «ρίζα», ἐκ τῆς ὁποίας παρήχθη σύμπασα ἡ ἀνθρώπινος οἰκογένεια, καὶ συνεπειὰ τούτου καὶ αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς κατὰ σάρκα, ὡς υἱὸς τῆς Μαρίας, υἱὸς τοῦ Δαβὶδ, υἱὸς τοῦ Ἀβραάμ, ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἔννοιαν ἦτο βλαστὸς ἢ κλάδος ἐκ τοῦ Ἀδὰμ (ἀλλὰ πεπρoικισμένος, ὡς εἶδον, μὲ ἀπαρμείωτον, τελείαν ζωὴν ἄνωθεν, ἥτις διετήρησεν οὐτὸν κεχωρισμένον ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν). Ἡ Θυσία δὲ ἑαυτοῦ ὡς ἀνθρώπου ἐν ὑπακουῇ εἰς τὸ σχέδιον τοῦ Πατρὸς), ἦν ἐκείνη, ἥτις οὐχὶ μόνον ἐξοφόλισε τὴν ὑπερύψωσιν αὐτοῦ εἰς τὴν θείαν φύσιν, ἀλλ' ἐξηγόρασεν εἰς αὐτὸν ἅπαν τὸ γένος τοῦ Ἀδὰμ, ὡς ἐπίσης τὸ δικαίωμα τοῦ Ἀδὰμ ὡς Πατρὸς ἢ «ρίζης» τοῦ γένους. Διὰ τῆς τοιαύτης ἐξαγοράσεως λοιπὸν τῆς θέσεως καὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ Ἀδὰμ ὁ Κύριος ἡμῶν

εἶναι ὁ Δεύτερος Ἀδάμ. Καὶ ὡς ἔδωκε τὴν ἀνθρωπίνην αὐτοῦ ζωὴν διὰ τὴν ζωὴν τοῦ Ἀδάμ, οὕτως ἐπισησάσκει καὶ τὸ δυνατὸν τῆς ὑπάρξεως ἰδίου αὐτοῦ γένους, τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ παραγάγῃ κατὰ φυσικὸν τρόπον, χάριν τῶν τέκνων τοῦ Ἀδάμ,— ἵνα ἐν τῷ ὠρισμένῳ καιρῷ δεχθῇ «πάντα θέλοντα» ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἀδάμ ὡς ἴδια αὐτοῦ τέκνα, ἀναγεννῶν αὐτοὺς, καὶ δίδων αὐτοῖς αἰώνιαν ζωὴν ὑπὸ εὐλόγους ὅρους. Μὴ ὦν, λοιπόν, πλεονεκτῶν ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσοῦ καὶ Δαβὶδ, ὁ Κύριος ἡμῶν εἶναι νέα ρίζα, προωρισμένη νὰ παράσχωι νέαν ζωὴν καὶ συντήρησιν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος,—εἰς τε τὸν Ἀδάμ, τὸν Ἀβραάμ, τὸν Δαβὶδ καὶ πᾶν ἄλλο μέλος ἢ κλάδον τῆς ἐκ τῆς ἁμαρτίας κατεστραμμένης οἰκογενείας, ὅστις ἤθελε δεχθῇ ταύτην ἐπὶ τοῖς ὅροις τῆς δι' ὅρκον ἡγγυημένης Διαθήκης.

Ὅπως εἶναι τὸ πρῶτον ἔργον τοῦ Κυρίου διὰ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ εἰς τὸ παρόντα αἰῶνα, οὕτω θέλει εἶσθαι τὸ ἔργον αὐτοῦ διὰ πάντας ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, οἵτινες ἠθέλουν ἀποδεχθῇ αὐτὸ κατὰ τὸν Χίλιετῆ αἰῶνα. Τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἔργον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ ἡδὴ εἶναι δι-καίωσις εἰς ζωὴν (ἀνθρωπίνην ζωὴν) ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὸν Θεόν, ἐν κοινωνίᾳ μετὰ τοῦ Θεοῦ : τὴν τοιαύτην ζωὴν ἀπέλαυε καὶ αὐτός, ὁ τέλειος ἄνθρωπος Ἰησοῦς, πρὸ τῆς εἰς θάνατον ἀφιερώσεώς του ἐν τῷ βαπτίσματι, καὶ τὴν ἰδίαν ζωὴν ἔχαιρεν καὶ ὁ τέλειος ἄνθρωπος Ἀδὰμ πρὸ τῆς παραβάσεως· ἡ διαφορά ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ἡ ζωὴ μὲν αὐτῶν ἦν πραγματὶ κῶς τελεία, ἐνῶ ἡ ἡμετέρα λογίζεται ἀπλῶς τελεία ζωή. (Ἐντεῦθεν δὲ καὶ ὁ ὁρισμὸς διὰ ἐδικαιώθημεν— διὰ πίστεως).

Ὁ Κύριος ἡμῶν παριστᾷ ἑαυτὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ ὡς κλήμα, ἡ ὁποία παρομοίωσις καὶ παρέχει ἡμῖν ὄντως ἀρίστην εἰκόνα τῆς περὶ κλάδων καὶ ρίζης προτάσεως. Ὁ Ἀδὰμ καὶ τὸ γένος αὐτοῦ ἦσαν τὸ ἀρχικὸν κλήμα καὶ κλάδοι, οἱ προσβληθέντες ὑπὸ τοῦ μολύσματος τῆς ἁμαρτίας καὶ πυράγοντες κακοὺς καρποὺς καὶ θάνατον. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἐγένετο ὁ νέος κλάδος, ἐνεκεντρίσθη εἰς τὸ Ἀδαμαῖον κλήμα, καὶ παρήγαγε διάφορον εἶδος καρποῦ. Εἶναι

ιδιότης τοῦ κλήματος ὅπως οἱ κλάδοι αὐτοῦ θάπτονται διὰ τὰ ἀναπύσσωνται ἀκολούθως εἰς ρίζας. Τοιοῦτοιτρόπως ὁ Κύριος ἡμῶν, ὁ ἐπὶ τοῦ Ἀδαμαίου κορμοῦ ἐγκεντρισθεὶς κλάδος, ἐτάφη, ἔπαυσεν ὢν κλάδος, καὶ ἐγένετο ρίζα. Ἡ Ἐκκλησία αὐτοῦ κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα εἶναι κλάδοι ἐν αὐτῷ, καὶ ἔχουσιν ὁμοίως τὸν καρπὸν αὐτῶν εἰς ἁγιασμὸν (Ρωμ. σι'. 22), τῆς νέας αὐτῶν ζωῆς ἀντλουμένης ἐξ αὐτοῦ. Παρὰ πάντων ὁμως τῶν κλάδων τοῦ παρόντος αἰῶνος ἀπαιτεῖται ὅπως οὐχὶ μόνον ὡς κλάδοι «φέρωσι καρπὸν πολὺν» ὡς αὐτός, ἀλλ' ἐπίσης ὅπως ὁμοίως πρὸς αὐτὸν τελικῶς ταφῶσι, καὶ γείνωσι μετ' αὐτοῦ μέρη τῆς ρίζης, ἥτις κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος θέλει ἐνδυναμώσει καὶ συντηρήσει τὸ ἀναγεννηθησόμενον ἀνθρώπινον γένος

Ἡ πεπιωκυῖα ρίζα, ὁ Ἀδὰμ (μετὰ τῆς πρώτης Εὐας τῆς συντρόφου καὶ βοηθοῦ αὐτοῦ), ἐγέννησε τὸ ἀνθρώπινον γένος εἰς τὴν δουλείαν τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου· ὁ δευτερος Ἀδὰμ, ὁ Χριστός, (μετὰ τῆς νύμφης καὶ συμβοηθοῦ αὐτοῦ), ἐξαγοράσας τὰ δικαίωματα τοῦ πρώτου Ἀδὰμ, ὡς ἐπίσης αὐτὸν καὶ τὸ γένος αὐτοῦ, θέλει εἶσθαι ἔτοιμος ὅπως ἀναγεννήσῃ πάντας τοὺς θέλοντας καὶ εὐπειθεῖς· τὸ ἔργον δὲ τοῦτο καλεῖται «ἀποκατάστασις» (Πράξ. γ'. 19—23)—ἀπόδοσις ἐκ νέου τῶν προνομίων καὶ εὐλογιῶν, τῶν ἀπολεσθέντων ἐν τῷ πρώτῳ Ἀδὰμ, εἰς τοὺς ὄντας ἀξίους, ὅπως ἡ ἀνθρωπότης, ἐπανορθουμένη, δυνηθῇ νὰ φέρῃ ὡς ἄμπελος τοῦ Κυρίου καρπὸν πολὺν εἰς δόξαν Θεοῦ. Σημειωτέον ἐντούτοις ὅτι τὸ προνόμιον τῆς ἀναδείξεως εἰς ρίζαν περιορίζεται εἰς τὸν Χριστόν, Κεφαλὴν τε καὶ σῶμα, «εἰς τοὺς ἐκλεκτοὺς κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ Πατρός, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν τῆς ἀληθείας», κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρόντος αἰῶνος τοῦ Εὐαγγελίου. (Α. Πέτρ. α'. 2) Ὁ Δαβὶδ καὶ λοιποὶ ἅγιοι τῆς παλαιᾶς οἰκονομίας, (οἱτινες ἀπέθανον πρὶν ἢ ὁ «κλάδος» ταφῇ καὶ ἀναδειχθῇ εἰς «ρίζαν») οὐδέποτε δύνανται νὰ γείνωσι μέρη τῆς «ρίζης», ἀλλ' οὔτε καὶ οἱ πιστοὶ τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος. Μ' ὅλον τοῦτο, πάντες ὁμως θέλουσι χορτασθῇ καὶ ἱκανοποιηθῇ ὁποῖαν ἀφι-

χθῶσι· εἰς τὴν ὁμοιότητα αὐτοῦ, εἴτε ἡ ἐπιγεία ἔσεται αὕτη εἴτε ἡ οὐρανία. Εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος θέλει χαρισθῇ τὸ προνόμιον ὅπως καταστήσωσιν εἰς τὴν ὁμοιότητα αὐτοῦ, τοῦ τελείου ἀνθρώπου Χριστοῦ Ἰησοῦ, τοῦ ἁγίου «κλάδου»· ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία, ἡ «Νύμφη» αὐτοῦ, τὸ «σῶμα» του, οἱ πιστοὶ ὑπ’ αὐτὸν ἱερεῖς, οἱ ἀνταναπληροῦντες ἤδη τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ, καὶ γενόμενοι «σύμφυτοι τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ», θέλουσι φορέσει τὴν ἐπουρανίαν αὐτοῦ εἰκόνα. — Α. Κορνθ. ιε'. 48, 49 Ἐβρ ια . 39, 40.

«ΠΑΤΗΡ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ ΑἰΩΝΟΣ».

«Καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ θέλει καλεσθῇ Θαυμαστός, Σύμβουλος, Θεὸς Τοχυρὸς, Πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, Ἀρχὼν Εἰρήνης». — Ἡσα. θ' 6.

Παρατηρήσαμεν ἤδη τὸ ἀρμόδιον τοῦ τίτλου «Θεὸς τοχυρὸς», ὡς οὗτος ἐφαρμόζεται ἐπὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὀλίγοι δὲ θὰ ἀμφισβητήσωσιν ὅτι αὐτὸς εἶναι πράγματι ὁ μόνος Θαυμαστός ἐξ ὅλης τῆς οἰκογενείας τοῦ Οὐρανοῦ Πατρός. Οὐδεὶς ἐπίσης θέλει ἀμφισβητήσῃ ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέγας Σύμβουλος ἢ Διδάσκαλος· ἢ ὅτι, καίτοι ἡ Βασιλεία αὐτοῦ μέλλει νὰ εἰσαχθῇ διὰ μεγάλης θλίψεως καὶ ἀναστατώσεως, ἥτις θέλει ἐπιφέρει τὸν θάνατον τῶν παρόντων πονηρῶν καθεστώτων· ὁ Κύριος ἡμῶν οὐχ' ἦτον εἶναι ὁ Ἀρχὼν τῆς Εἰρήνης—ὅστις μέλλει νὰ καθιερώσῃ ἀσφαλῆ καὶ διαρκῆ εἰρήνην, ἐπὶ τῆς μόνης καταλλήλου βάσεως—τῆς δικαιοσύνης—τῆς συμμορφώσεως πάντων πρὸς τὸν θεῖον χαρακτῆρα καὶ τὸ θεῖον σχέδιον. Ἐρχόμεθα δὲ τώρα εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ τίτλου, «Πατὴρ τοῦ μέλλοντος Αἰῶνος», τὸν ὁποῖον εὐρίσκομεν ἐξίσου προσήκοντα καὶ πλήρη ἐννοίας ὡς καὶ οἱ λοιποί.

Ὁ τίτλος οὗτος δὲν ἀντιφάσκει, ὥς τινες ἐφαντάσθησαν πρὸς ἄλλα πολυάριθμα Γραφικὰ ἐδάφια, τὰ ὁποῖα διακრύπτουσι τὸν Ἰεχωὺβὰ ὡς Πατέρα τῶν αἰώνων, ἢ Αἰώνιον Πατέρα—Θεὸν καὶ Πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς ὁ Πέτρος λέγει (Α'. Πέτρ. α'. 3). Τοῦναντίον αἱ

Γραφαὶ σαφῶς διακηρύττουσιν ἰδιαιτέραν τινὰ σημασίαν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ τίτλος οὗτος θέλει ἐφαρμοσθῇ εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ ἔλυσιν·—ὅτι δηλ. θέλει εἶσθαι ὁ Πατὴρ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ γεννηθῇ πάλιν κατὰ τὴν Χιλιετηρίδα. Πράγματι δὲ ὁ τίτλος οὗτος εἶναι ἀπλῶς ἰσοδύναμος τῶν λοιπῶν τιτλων, τοὺς ὁποίους ἐξητιάσαμεν ἥδη·—διότι οἱ τίτλοι νέος «Κύριος» τοῦ Δαβὶδ καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, νέα «Ρίζα», ὁ Δεύτερος Ἀδάμ, συμπέπλουσι κατ' ἔννοιαν πρὸς τὸν τίτλον Πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος ἢ αἰώνιος Πατὴρ, ὅστις σημαίνει ἀπλῶς — ὁ Πατὴρ ὅστις χορηγεῖ αἰώνιον ζωὴν.

Ἄφοῦ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐξηγόρασε τὸν κόσμον δαπάνῃ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ζωῆς, καὶ ἀφοῦ δυνάμει τῆς ἐξαγορᾶς ταύτης ἐγένετο Κύριος αὐτοῦ, ἀνορθωτῆς καὶ Ζωοδότης τοῦ κόσμου, καὶ ἀφοῦ ἡ κυρία ἔννοια τῆς λέξεως **πατὴρ** εἶναι **δοτὴρ τῆς ζωῆς**, ὁ Κύριος ἡμῶν δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναλάβῃ μᾶλλον καταλληλότερον ὄνομα ἢ τίτλον τοῦ τίτλου «Πατὴρ τοῦ μέλλοντος Αἰῶνος» ἢ «Αἰώνιος Πατὴρ», ὅπως παραστήσῃ τὴν σχέσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν κόσμον ὅστις μέλλει νὰ ἀναγεννηθῇ—νὰ γεννηθῇ πάλιν ἐκ τῶν νεκρῶν δι' ἀναστάσεως καὶ ἀποκαταστάσεως. Ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου μέλλει νὰ προέλθῃ ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅστις, ὡς ἀμέσως νᾶ-
τωτέρω θέλομεν ἰδεῖ, κατὰ τὴν θείαν προδιάταξιν **ἠγόρα-
σεν** αὐτὸν καὶ ἐπλήρωσεν ὑπὲρ αὐτοῦ πλήρη τιμὴν· εἰς τὴν θείαν Δικαιοσύνην. Οὐχ' ἦτιον ὅμως, ὁ εἰς τὸ εἶναι ἐπανα-
χθεὶς κόσμος, ἀφοῦ τὸ ἔργον τῆς ἀποκαταστάσεως λήξῃ, θέλει ἀναγνωρίσῃ τὸν Ἰεχωβὰ ὡς τὴν μεγάλην ἀρχικὴν πη-
γὴν τῆς ζωῆς καὶ εὐλογίας, τὸν ἀρχηγὸν τοῦ μεγάλου σχε-
δίου τῆς σωτηρίας, τοῦ ἐκτελεσθέντος ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ,—τοῦ Μεγάλου Πατρὸς καὶ Κυρίου ἐπὶ πάντων. — Α. Κορθ. ιε'. 24 — 28, γ'. 23. Ματθ. ιθ'. 28.

Ἐν πλήρει πρὸς ταῦτα συμφωνίᾳ εὐρίσκειται ἐπίσης καὶ ἡ προφητικὴ διακήρυξις, ἣτις ἐπὶ αἰῶνας περιήγαγεν εἰς ἀμυχανίαν σοφοὺς τε καὶ ἀσόφους, τοὺς φιλολόγους καὶ ἐρμη-
νευτάς, ὡς ἐπίσης τοὺς μελετῶντας ἀπλῶς τὰς Γραφάς· ἐν-
νοοῦμεν τὸ προφητικὸν χωρίον:—

«**ANTI TΩN ΠΑΤΕΡΩΝ ΣΟΥ ΘΕΛΟΥΣΙΝ
ΕΙΣΘΑΙ ΥΙΟΙ ΣΟΥ.
ΑΥΤΟΥΣ ΘΕΛΕΙΣ ΚΑΤΑΣΤΗΣΕΙ ΑΡΧΟΝΤΑΣ
ΕΠΙ ΠΑΣΑΝ ΤΗΝ ΓΗΝ**».

— Ψαλμ. με'. 16. —

Οἱ Πατριάρχαι καὶ προφῆται, καὶ ἰδίως πάντες ὅσοι ἀνέ-
κουσιν εἰς τὸν γενεαλογικὸν κατάλογον ἐξ οὗ κατάγεται ὁ Κύ-
ριος ἡμῶν, μέσῳ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, εἰσὶν ἀπ' αἰώ-
νων τιμημένοι διὰ τοῦ τίτλου τῶν «πατέρων» ἢ προγόνων
τοῦ Μεσσία, ἀκριβῶς ὡς τὸ χωρίον τὸ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ πα-
ρόντος κεφαλαίου ὀνομάζει τὸν Δαβὶδ ὡς τὴν ρίζαν ἐκ τῆς ὁ-
ποίας ὁ Μεσσίας, ὁ δίκαιος Βλαστός, ἤθελεν ἐξέλθει, καὶ οὐ-
δὲ Μεσσίας; ἤθελεν εἶσθαι υἱὸς τοῦ Δαβίδ. Ὅλον τοῦτο ὁμως
μέλλει νὰ μεταβληθῇ ὁπότεν ἡ Ἐκκλησία, τὸ σῶμα τοῦ
Χριστοῦ, συμπληρωθῇ καὶ ἐνωθῇ μετὰ τοῦ Ἰησοῦ τῆς Κε-
φαλῆς ἐν δόξῃ, καὶ ὡς ὁ Πατὴρ τοῦ μέλλοντος διὰ τὴν ἀν-
θρωπότητα αἰῶνος ἀρχίσῃ τὴν παλιγγενεσίαν τοῦ κόσμου.
Τότε, ἐκεῖνοι οἵτινες ἦσαν πρότερον πατέρες, θέλουσιν εἶσθαι
υἱοί. Ὁ Ἀβραάμ, ὁ Ἰσαάκ, ὁ Ἰακώβ, ὁ Δαβίδ, οὐδεὶς ἐξ
ὧων αὐτῶν εἶχε ζωὴν, ὑπὸ τὴν κυρίαν σημασίαν τῆς λέ-
ξεως: πάντες οὗτοι ἦσαν μέλη τοῦ εἰς θάνατον καταδεδика-
σμένου γένους. Ὅπότεν δ' ὁ Κύριος ἀνέλαβεν ἐφ' ἑαυτὸν
τὴν ἡμετέραν ἀνθρωπίνην φύσιν, καὶ συνεταύτισεν ἑαυτὸν
πρὸς τὸ σπέρμα τοῦ Ἀβραάμ καὶ Δαβίδ, καὶ ἐπετέλεσε τὸ
ἔργον τῆς ἀπολυτρώσεως, τὸ ἔργον τοῦτο δὲν ἔσχε μόνον
ἰσχὺν διὰ τὸν κόσμον ἐν γένει, ἀλλ' ἐπεκτείνεται ἐπίσης καὶ
εἰς αὐτοὺς τοὺς κατὰ σάρκα προγόνους αὐτοῦ. Ὁ Κύριος
ἡμῶν ἐξηγόρασε τοὺς πάντας, καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ ἀπο-
κήσῃ ζωὴν (πλήρη, τελείαν, αἰώνιον) εἰμὴ δι' αὐτοῦ. Ὁ
πιστεύων εἰς τὸν Υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ
Υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωὴν. (Ἰωάν γ'. 36). Συνεπῶς, ὁ Ἀ-
βραάμ, Ἰσαάκ, Ἰακώβ, Δαβίδ καὶ πάντες οἱ προφῆται, ὡς
καὶ σύμπαν τὸ ὑπόλοιπον τοῦ κόσμου, δεόν νὰ λάβωσι μέλ-
λουςαν καὶ αἰώνιον ζωὴν ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, ἢ νὰ μὴ ἔχωσι

τοιαύτην διόλου· διότι ἐκτὸς αὐτοῦ ὑπάρχει μόνον κατάκρισις. Συνεπῶς, εἶναι ἀληθὲς ὅτι, ὁποῖαν ἐν τῷ ὠρισμένῳ καιρῷ τοῦ Θεοῦ θὰ ἐξεγερθῶσιν οὗτοι ἐκ τοῦ θανάτου, τοῦτο θέλει γέινει διὰ τοῦ μεγάλου Ζωοδότου, τοῦ Ἰησοῦ, ὅστις θέλει εἶσθαι οὕτω Πατὴρ ἢ δοτὴρ τῆς ζωῆς αὐτῶν.

Ἐν σχέσει πρὸς ταῦτα ἀνάγκη ἐπίσης νὰ σημειωθῇ διὰ αἱ Γραφαὶ σαφῶς ὑποδεικνύουσι τὸν Οὐράνιον Πατέρα ὡς γεννήτορα τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Νύμφης τοῦ Χριστοῦ, διὰ τῆς ἀναγεννήσεως. Εἰς ἀπόδειξιν τούτου, παρατηρήσοιτε τὰ ἐπόμενα Γραφικὰ ρητὰ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. «Ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.... ἀνεγέννησεν ἡμᾶς (Α. Πέτρ. α'. 3) Ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης ἐπίσης διακηρύττει ὅτι «ἡμεῖς ἐγεννήθημεν ἐκ τοῦ Θεοῦ» (Α. Ἰωάν. ε'. 18.) Ἐπίσης ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, λέγει «Ἡμεῖν εἰς Θεός, ὁ Πατήρ» (Α. Κορινθ. η'. 6) Αὐτὸς ἐξαπέστειλε τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, διὰ τοῦ ὁποίου κράζομεν αὐτῷ «Ἀββᾶ ὁ Πατήρ» (Ρωμ. η'. 15.) Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἐπεμαρτύρησε τὴν ἰδίαν ἀλήθειαν, εἰπὼν μετὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ «Ἀναβαίνω πρὸς τὸν Πατέρα μου καὶ Πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεὸν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν» (Ἰωάν. κ. 17). Τὸ κατὰ Ἰωάννην δὲ Εὐαγγέλιον μαρτυρεῖ τὰ αὐτά, λέγον, «Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι», καὶ ἀναγγέλλει περὶ τῶν τοιούτων ὅτι «ἐγεννήθησαν οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ (Ἰωάν. α'. 12, 13.) Ὡσαύτως ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος διδάσκει περὶ τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων ὅτι, «Βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχὴν ἱνα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων». — Ἰάκωβ. α'. 18.

Καὶ ὄντως, πάντα τὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἀφορῶντα χωρὶα δηλοῦσιν ὅτι οἱ πιστοὶ τοῦ παρόντος αἰῶνος τοῦ Εὐαγγελίου, δὲν εἶναι τέκνα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ τέκνα τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ, γεγεννημένοι ἐκ τοῦ πνεύματος τοῦ Πατρὸς, καὶ προωρισμένοι νὰ ὦσι «κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ εἴπερ συμπάσχωμεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν» — Ρωμ. η'. 17.

Ἄφ' ἐτέρου, ἡ σχέσις ἡμῶν πρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν ρητῶς καὶ κατ' ἐπανάληψιν ἀνακηρύσσεται οὕσα σχέσις ἀδελφῶν, καὶ οὐχὶ υἱῶν Ὀμιλῶν περὶ τῆς Ἐκκλησίας ὁ Απόστολος λέγει, «Οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφούς αὐτούς καλεῖν» ὡς προφητικῶς εἶναι γεγραμμένον: «Ἀναγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ Ἐκκλησίας ὑμνήσω σε». Καὶ πάλιν, «Ἴδού ἐγὼ καὶ τὰ παῖδιά [τοῦ Θεοῦ] ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός». Οὗτοι εἶναι οἱ «πολλοὶ υἱοί», τοὺς ὁποίους ὁ Πατὴρ φέρει εἰς τὴν δόξαν, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς σωτηρίας αὐτῶν, Χριστοῦ Ἰησοῦ· καθ' ὅσον δ' ἀφορεῖ τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην, διακηρύσσεται πάλιν ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς, ἐν τῇ ἀϊαστάσει αὐτοῦ, ἐγένετο «πρωτότοκος ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς». — Ρωμ. η'. 29 Ἑβρ. β' 10—13.

Τὸ μέγα ἔργον τῆς ἀποδόσεως τῆς ζωῆς εἰς τὸν κόσμον ἐν γένει ἀναβάλλεται μέχρις οὗ τὸ σῶμα τοῦ Ζωοδότου συμπληρωθῇ· μέχρις οὗ οἱ «ἀδελφοί», μετὰ τοῦ Κυρίου καὶ Λυτρωτοῦ αὐτῶν, προσληφθῶσιν ὡς υἱοὶ τῆς δόξης, καὶ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀποκαταστάσεως. Ἀκόμῃ καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ἐκείνων ἐκ τοῦ κόσμου (τῶν ἀγίων τῆς παλαιᾶς οἰκονομίας), τῶν ὁποίων ἡ πίστις καὶ ἀφοσίωσις εἰς τὸ θεῖον θέλημα ἐδοκιμάσθη ἤδη καὶ ἐνεκρίθη, — καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμῃ δὲν δύναται ν' ἀποδοθῇ ἡ ζωή, ἕως οὗ τὸ σῶμα τοῦ μεγάλου ἀντιτύπου τοῦ Μωϋσέως (τῆς Ἐκκλησίας) συμπληρωθῇ τελείως. (Πράξ. γ'. 22—23), Ὡς εἶναι γεγραμμένον, «ἵνα [αὐτοὶ] μὴ χωρὶς ἡμῶν [τῶν νικητῶν τοῦ Εὐαγγελικοῦ Αἵματος, τοῦ Σώματος τοῦ Κεχρισμένου] τελειωθῶσιν» — οὐδὲ κληρονομήσωσι τὰ γήινα ἀγαθὰ τὰ εἰς αὐτοὺς ὑποσχεθέντα. — Ἑβρ. ια' 39, 40.

Ἀπὸ τῆς τοιαύτης, λοιπόν, ἀπόψεως τῆς ἀπολυτρώσεως, ἥτις εἶναι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ ἐξ ἀφειρηθείας τῆς κυριαρχίας τῆς γῆς, τῆς ἀπολεσθείσης ἐν τῷ Ἀδὰμ καὶ ἀπολυτρωθείσης διὰ τοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐξαγορασθείσης διὰ τοῦ πολυτίμου αὐτοῦ αἵματος, καταροοῦμεν τὸν τίτλον τοῦ Χριστοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἀξίωμα τοῦ Ζωοδότου καὶ Πατρὸς διὰ πάντας τοὺς ἐκ τοῦ γένους τοῦ Ἀδάμ, ὅτινες θέλουσιν ἀποδεχθῇ τὰς εὐλογίας τῆς ἀποκαταστάσεως ὑπὸ τοὺς ὄρους τῆς Νέας

Διαθήκης, καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης καὶ μόνον δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν πῶς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἠδύνατο νὰ εἶναι ἀμφοτέρων, Ρίζα μὲν καὶ γένος τοῦ Δαβὶδ, ὡς ἐπίσης Υἱὸς τοῦ Δαβὶδ, Πατὴρ τοῦ Δαβὶδ καὶ Κύριος τοῦ Δαβὶδ.

Ἐν σχέσει δὲ πρὸς ταῦτα προσήκει νὰ ἐρωτήσωμεν, πῶς συμβαίνει ὥστε ἡ Ἐκκλησία τοῦ παρόντος Εὐαγγελικοῦ αἰῶνος, οὕσα καὶ αὕτη μέρος τοῦ κόσμου, «τέκνα ὁργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποὶ» (Ἐφεσ. β'. 3), καὶ ἔχουσα ἀνάγκην νὰ λάβῃ πείραν τῆς συγχωρήσεως τῶν ἁμαρτιῶν διὰ τῆς ἀξίας τοῦ μεγάλου ἐξιλασμοῦ, διατελεῖ, καθ' οἵανδῆποτε ὁρθὴν καὶ **δικαίαν** ἔηνοίαν, κεχωρισμένη καὶ διακεκριμένη τοῦ κόσμου, ὥστε τὰ μὲν μέλη αὐτῆς νὰ ὀρίζονται ὡς «υἱοὶ Θεοῦ», ἐνῶ ὁ κόσμος νὰ ὀρίζεται υἱοὶ τοῦ Ζωοδότου, τοῦ Χριστοῦ ;

Ἡ διάκρισις αὕτη ἔγκειται εἰς τὸ γεγονός, καθ' ὃ, διὰ μὲν τὸν κόσμον, οὐχὶ μόνον ἠγόρασεν ὁ Κύριος Ἰησοῦς τὰ ἀνθρώπινα αὐτῶν δικαιώματα διὰ ζωὴν, ἀλλὰ μέλλει ἐπίσης ν' ἀποδώσῃ τὰ ἐξηγορασμένα αὐτὰ δικαιώματα τοῦ ζῆν εἰς τοὺς εὐπειθεῖς ἐξ αὐτῶν, μέσφ τοῦ βαθμιαίου ἔργου τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος. Ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία, ὅλως τὸνναντίον, δὲν λαμβάνει τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος αὐτῆς ἐξηγόρασεν ὑπὲρ αὐτῆς. Ἡ τοιαύτη ζωὴ **λογίζεται**, λογαριάζεται εἰς τοὺς πιστοὺς τοῦ Εὐαγγελικοῦ τούτου αἰῶνος εἰς τὸ ὅτι οὗτοι δικαιοῦνται (ἢ τελειοῦνται, ἐπαναφέρονται εἰς τὸν τέλειον ἀνθρωπισμὸν) διὰ **πίστεως** — οὐχὶ πραγματικῶς. Ἡ διὰ πίστεως δὲ καταλογιζομένη ἀνθρωπίνη τελειότης εἶναι δι' εἰδικόν τινα σκοπὸν : τοῦτέστιν, ὅπως οἱ τοιοῦτοι δυνηθῶσι νὰ **θυσιάζωσι** τὴν εἰς αὐτοὺς κατελογιζομένην ἀνθρωπίνην αὐτὴν ζωὴν μεθ' ὅλων αὐτῆς τῶν δικαιωμάτων καὶ προνομίων εἰς τὴν θείαν ὑπηρεσίαν, καὶ λάβωσιν εἰς **ἀνταλλαγμα** αὐτῆς τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ γείνωσι κοινανοὶ τῆς **θείας φύσεως**.

Ἡ ἐπίγειος ζωὴ καὶ αἱ ἐπίγειοι εὐλογίαι ἀπωλέσθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀδάμ· καὶ ἡ τοιαύτη ζωὴ καὶ εὐλογίαι καὶ οὐχὶ ἄλλο τι ἀπελυτρώθησαν διὰ τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

καὶ ταῦτα καὶ οὐχὶ ἄλλα τινὰ θὰ χορηγηθῶσιν αὐτοῖς ἐπὶ τέλους κατὰ τοὺς κυροὺς τῆς ἀποκαταστάσεως. Ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία, τὸ σῶμα, ἡ Νύμφη τοῦ Χριστοῦ, καλεῖται ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὡς εἰδικῶς «ἐκλεκτή» τις τάξις, κεκλημένη εἰς οὐρανίαν κλήσιν, εἰς ἄνω κλησίαν, ὅπως γεινῇ συγκληρονόμος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου καὶ Λυτρωτοῦ αὐτῆς. Καὶ καθὼς ὁ Ἰησοῦς προσέφερε τὴν τελείαν αὐτοῦ θύσιαν «τὸν ἀνθρώπον Χριστὸν Ἰησοῦν», καὶ ἀντημέφθη διὰ τῆς θείας φύσεως, τοιουτοτρόπως καὶ οἱ πιστοὶ τοῦ παρόντος Εὐαγγελικοῦ αἰῶνος ἔχουσι τὴν εὐκαιρίαν νὰ προσφέρωσι τοὺς ἀτελεῖς ἑαυτοὺς των (τοὺς δεδικαιωμένους ἢ λογιζομένους τελείους διὰ τῆς ἀξίας τοῦ τιμίου αἵματος τοῦ Χριστοῦ) ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ Θεοῦ· οὕτω δὲ πράττοντες ἀποκνύονται, ἀναγεννῶνται ἐκ τοῦ πνεύματος, ὅπως ᾧσι «νέα κτίσματα», «υἱοὶ τοῦ Ὑψιστου», δεκτοὶ ὡς ἀδελφοὶ τοῦ Χριστοῦ—μέλη τοῦ «βασιλείου ἱερατεύματος», τοῦ ὁποίου αὐτὸς εἶναι ὁ Μέγας Ἀρχιερεὺς. Οὗτοι ἐλκύονται ἤδη ὑπὸ τοῦ Πατρὸς, δὲν ἐλκύονται ὑπὸ τοῦ Υἱοῦ, ὡς θὰ συμβαίῃ διὰ τὸν κόσμον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος. (Παράβαλλε. Ἰωάν. σι'. 44, ιβ'. 32). Ἐκείνους τοὺς ὁποίους ὁ Πατὴρ ἐλκύει εἰς τὸν Χριστὸν αὐτὸς, ὡς πρωτότοκος ἀδελφός, προσδέχεται αὐτοὺς ὡς «ἀδελφούς», καὶ βοηθεῖ αὐτοὺς ὅπως βαδίσωσιν εἰς τὰ ἴχνη αὐτοῦ ἐν τῇ στενῇ ὁδῷ τῆς μέχρι θανάτου αὐτοθυσίας. Οὕτως οἱ τοιοῦτοι δύνανται νὰ συναποθάνωσι μετ' αὐτοῦ καὶ λογισθῶσιν ὡς συνθυσιάζοντες μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν ταυτὶ ὡς ἄξιοι νὰ εἶναι συγκληρονόμοι μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ Βασιλείᾳ καὶ τῷ ἔργῳ, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ εὐλογήσῃ τὸν κόσμον καὶ παράσχῃ αἰώνιον ζωὴν εἰς πάντας ὅσοι θέλουσιν δεχθῇ αὐτό. Περὶ τῶν τοιούτων ρητῶς λέγεται ὅτι μέλλουσι νὰ ἀνταναπληρώσωσι τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ, νὰ συμπάθωσι μετ' αὐτοῦ». (Κολοσ. α'. 24. Β'. Τιμοθ. β'. 12). Τοιουτοτρόπως, ὅθεν, ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐξαιρετικῶς διάφορος ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ κόσμου ἐν γένει, ὡς ἐπίσης ἡ κλήσις αὐτῆς εἶναι ὑψηλὴ, ἔξοχος κλήσις, κλήσις οὐρανία, καὶ τὸ βραβεῖον αὐτῆς μέλλει νὰ εἶναι ἡ θεία φύσις. —

Β'. Πέτρο, α. 4.

Τοῦτο εἶναι τὸ μέγα «μυστήριον» ἢ ἀπόρρητον, τὸ ὁποῖον, ὡς ἀπόστολος δηλοῖ, εἶναι ἡ κλεις, ἄνευ τῆς ὁποίας εἶναι ὁλως ἀδύνατον νὰ κατανοήσῃ τις τὰς ἐπαγγελίας καὶ προφητείας τοῦ θεοῦ Λόγου (Κολοσ. α. 26). Ὁ Οὐράνιος Πατήρ προσέθειτο ἐν ἑαυτῷ ὅπως δημιουργήσῃ ἀνθρώπινον γένος, ὀλίγον τι κατώτερον τῶν ἀγγέλων, ἐκ τῆς γῆς χοῦκούς καὶ ἄρμοδιούς διὰ τὴν γῆν, ἐν τῇ Παραδεισεὶ αὐτῆς καταστήσει: προεγνώριζεν ὅμως τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πτώσεως, ὡς καὶ τὴν δι' αὐτῆς εὐκαιρίαν πρὸς ἐκδήλωσιν θείας δικαιοσύνης, θείας ἀγάπης, καὶ θείας δυνάμεως. Ὡς δὲ προδιέταξεν ὅπως εἰς τὸν Μονογενῆ Αὐτοῦ Υἱόν, τὸν Λόγον, ἔδει νὰ χορηγηθῇ ἡ εὐκαιρία ὅπως ἀποδείξῃ τὴν πρὸς τὸν Πατέρα καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δικαιοσύνης πιστότητά του, γενόμενος Ἀντρωτῆς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ κληρονόμος οὕτως ὅλου τοῦ πλοῦτου τῆς θείας χάριτος, καὶ Κύριος ἐπὶ πάντων, δευτερος μετὰ τὸν Πατέρα, ἵνα ᾗναι πρωτεύων ἐν πᾶσι,—οὕτως ἐπίσης προώρυσεν ὅπως, πρὶν τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐν γένει ἀνυψωθῇ ὑπὸ τοῦ Ἀντρωτοῦ αὐτῶν, κάμῃ οὗτος ἐκλογὴν «μικροῦ τινος ποιμνίου», ἐξ ἀπόψεως χαρακτιῆρος καὶ πιστότητος τῶν μελλόντων ν' ἀποτελέσωσιν αὐτό, ὅπως οἱ τοιοῦτοι ὡς κληρονόμοι τοῦ Μονογενοῦς, καὶ συμβασιλεύοντες μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ Βασιλείᾳ Του, ὄντες ὑπέρτεροι ἀγγέλων, ἀρχῶν καὶ δυνάμεων, καὶ παντὸς δνόματος δνόμαζόμενον.

Κατὰ συνέπειαν, ὁδὲν, ὁ Ἀπόστολος διακηρύττει ὅτι εἰμεθα «ἐκλεκτοὶ κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ Πατρὸς, διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος» (Α'. Πέτρ. α'. 2) Ὁ δὲ Ἀπόστολος Παῦλος προσειμβεβαίει τὴν δῆλωσιν ταύτην, λέγων, «Οὕς προέγνω, καὶ προώρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς». Ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ ἐπὶ πλέον ἦν ὅπως «οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς καρδίας (διανοίας) ἡμῶν φωτισθῶσιν, εἰς τὸ εἰδέναι ἡμᾶς τίς ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας». Γνωρίζει δὲ ἡμῖν ὅτι τὸ πρὸς ἡμᾶς ἔλεος αὐ-

τοῦ ἐπῆλθε χωρὶς ἡμεῖς νὰ ἔχωμεν πράξει τι διὰ τὸ ὅποτον νὰ εἴμεθα ἄξιοι αὐτοῦ· διότι ὁ Θεός, «ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι, συνεζωοποίησε τῷ Χριστῷ, καὶ συνήγειρε καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἐνδειξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν ἡμεῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ Αὐτοῦ γὰρ ἔομεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεός ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν». — Ἐφεσ. α'. 17—19, β'. 4—10.

ὦ, τί τεριψιδυμοὶ ᾠδαὶ
 Ἐν μέσῳ τῆς Σιών ἤχουν !
 Τί μελωδία, τί φωναί,
 Στους λόφους τῆς νῦν ἀντηχοῦν !
 Δόξα ψάλλετε λαοί,
 Δόξα, οὐρανοὶ καὶ γῆ.
 Ὡσαννά, Ὡσαννά, ὡσανά τῷ Υἱῷ Δαβίδ.

Λαοὶ νῦν ψάλλουσιν ἰδοὺ
 Δόξα τῷ πάντων βασιλεῖ !
 Νά, ὁ Σωτὴρ κρᾶζουν ὁμοῦ,
 Ἀπαντας σώζει καὶ εὐλογεῖ.

Τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ
 Πᾶσι·ν ψυχὴν χαρᾶς πληροῖ.
 Καὶ Ἰουδαίου καὶ Ἑθνικοῦ·
 Διὸ πᾶν στόμα τὸν αἰνεῖ

Τὸν Κύριόν τε καὶ Υἱόν
 Τὸν τοῦ Δαβίδ, ὑμνεῖτε σές.
 Ὅστις πληροῖ τὸν οὐρανόν,
 Ὅστις ἀνέσσει ἐπὶ γῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ .

Ο ΜΕΣΙΤΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΑΓΗΣ

«Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ»

Τὶ ὁ τίτλος οὗτος δὲν ἐννοεῖ — Τὶ ἐννοεῖ. — Αἱ τιμαὶ τοῦ τίτλου ἀνσυμφιδότητοι, οὐδεὶς ἄλλος δύναται νὰ προβάλλῃ ἀξιώσιν ἐπ' αὐτοῦ. — Ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ὁ κόσμος βλέπει αὐτόν. — Ἡ γνώμη τοῦ Πιλάτου περὶ αὐτοῦ, ἡ γνώμη τοῦ Ρουσσώ, καὶ ἡ τοῦ Ναπολέοντος. — Ἡ σημασία τῶν ῥαβδῶν, «Δὲν εἶχεν ὡριότητα ὥστε νὰ ἐπιθυμῶμεν αὐτόν», «Τόσον ἦτο τὸ πρόδωπον αὐτοῦ ἄδοξον» — «διακρινόμενος μεταξὺ μυριάδων» — «αὐτὸς εἶναι ὁλως ἐπιθυμητός».

ΜΕΤΑΞΥ τῶν πολλῶν τίτλων τῶν ἀποδιδομένων εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν, καὶ ὁ μᾶλλον συνηθέστερον ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου χρησιμοποιοῦμενος, εἶναι «ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου». Τινὲς ἔκλινον νὰ θεωρήσωσι τὸν τίτλον αὐτὸν ὡς ὁμολογίαν ἐκ μέρους τοῦ Κυρίου ἡμῶν δι' ἣν υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον εἶναι ὅλως ἐσφαλμένον. Ὁ Κύριος ἡμῶν οὐδέποτε ἀνεγνώρισε τὸν Ἰωσήφ ὡς πατέρα αὐτοῦ. Τούναντίον, πᾶς τις δύναται νὰ ἰδῇ δι' ὁ τίτλος οὗτος, τὸν ὅποιον ἀποδίδει εἰς ἑαυτόν, χρησιμοποιεῖται οὐχὶ μόνον ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἐπίγειον αὐτοῦ ζωὴν, ἀλλ' ἐπίσης ἀναφορικῶς πρὸς τὴν παρούσαν αὐτοῦ κατάστασιν καὶ δόξαν. Ἐξ ἀφορμῆς δὲ τούτου τινὲς ἐφθασαν εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον, καὶ ἰσχυρίζονται δι' τοῦτο δεικνύει δι' ὃ Κύριος ἡμῶν εἶναι ἤδη ἄνθρωπος ἐν οὐρανῷ — δι' διατηρεῖ εἰσέτι τὴν ἀνθρώπινον αὐτοῦ φύσιν. Τὸ τοιοῦτον, ὡς θὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἀποδείξωμεν, εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν ἀδικαιολόγητος σκέψις, καὶ παρανόησις τοῦ τίτλου, «ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου». Σημειωτέον δ' ἐν παρόδῳ δι' ἣ τοιαύτη σκέψις εἶναι ἐξ ὁλοκλήρου ἐπίσης ἀσύμφωνος καὶ πρὸς ὅλον τὸ πνεῦμα τῆς διδασκαλίας τῶν

Γραφῶν. Ἡ διακήρυξις τῶν Γραφῶν εἶναι λίαν ἐντονος καὶ ἐμφατικὴ ἐπὶ τοῦ ὅ,τι ἡ ταπείνωσις τοῦ Κυρίου ἡμῶν εἰς τὸ νὰ ἀναλάβῃ ἀνθρωπίνην. σάρκα δὲν ἔμελλε νὰ εἶναι παντοεινὴ, ἀλλ' ἀπλῶς πρὸς τὸν σκοπὸν καὶ μόνον ὅπως ἐπιτελέσῃ τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ ἀνθρώπου, πληρώων τὴν ποιήν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ταυτοχρόνως ἀποδεικνύων οὕτω τὴν πισιότητά αὐτοῦ πρὸς τὸν Πατέρα, συνεπεία τῆς ἐποίας, ἀμέσως μετὰ ταῦτα, ὁ Πατὴρ ὑπερύψωσεν αὐτόν, οὐχὶ μόνον εἰς τὴν δόξαν τὴν ὅποιαν εἶχε μετὰ τοῦ Πατρὸς πρὶν γέννη ὁ κόσμος, ἀλλ' εἰς μᾶλλον ὑπέροχον δόξαν, ὑπεράνω ἀγγέλων ἀρχῶν καὶ δυνάμεων — εἰς αὐτὴν τὴν θείαν φύσιν καὶ ἐν τοῖς δεξιοῖς, τῇ θέσει τῆς εὐνοίας, τῆς μεγαλειότητός ἐν τοῖς ὑψηλοῖς.

Σημειώσατε ἤδη ἐπιμελῶς ὀλίγας τινὰς περιπτώσεις, ἐν αἷς γίνεται χρῆσις τοῦ τίτλου τούτου παρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὡς ἑξῆς: —

« Ἀποστελεῖ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, » ἐν τῷ θερισμῷ τοῦ παρόντος αἰῶνος τοῦ εὐαγγελίου — *Ματθ' ιγ' . 41.*

« Οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου »· ἐν τῷ θερισμῷ, εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος αἰῶνος — *Ματθ' κδ' . 27, 37.*

« Ὅταν ἔλθῃ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ » — *Ματθ. κε' . 31.* « Ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, διὰ ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ. — *Μαρκ. η' . 38.* »

« Ἐὰν οὖν θεωρῇτε τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον », — *Ἰωάν. σι' . 62.*

« Ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς, ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ». — *Ἰωάν. γ' . 13. (*)*

Τὰ ἀνωτέρω Γραφικὰ χωρία ταυτίζουσι τὸν « Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου » πρὸς τὸν Κύριον τῆς δόξης, καὶ πρὸς τὸν ἀνθρώπον Χριστὸν Ἰησοῦν, ὅστις ἔδωκεν ἑαυτόν, ὡς ἐπίσης

(*) Ἡ φράσις « Ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ » παραλείπεται ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων χειρογράφων.

πρὸς τὸν προάνθρωπον **Λόγον**, ὅστις κατῆλθεν ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἐγένετο σὰρξ. Προδήλως δὲ οἱ Ἰουδαῖοι δὲν ἐφρόνουν δι' ὅτιτος «ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου» ἐσήμεναι τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ, ἢ, κατὰ τὴν συνήθη ἔννοιαν καὶ ἀντίληψιν, τὸν υἱὸν ἀνθρώπου τινός, λαβόντα τὴν ζωὴν παρ' ἀνθρωπίνου τινός πατρός: τοῦτο δὲ καταδεικνύεται ἐκ τοῦ περιστατικοῦ ὁπότε οὗτοι ἠρώτησαν, εἰπόντες, «Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς λέγεις σὺ δι' οὗδε ὑψωθῆναι τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου; Τίς ἐστὶν οὗτος ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου;» (Ἰωάν. ιβ'. 34). Οἱ Ἰουδαῖοι, εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, εἶναι πασιφανὲς ὅτι ἐταύτισαν τὴν φράσιν, «Ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἀναμενόμενον παρ' αὐτῶν Μεσσίαν, βασίσαντες ἀναμφιβόλως τὰς ἐλπίδας αὐτῶν κατὰ μέγα μέρος ἐπὶ τῆς περιγραφῆς τοῦ Δαυὶδ (ζ'. 13.), ἔνθα λέγει, «Εἶδον ἐν ὁράμασι νυκτός καὶ ἰδοὺ, ὡς υἱὸς ἀνθρώπου ἦρχετο μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔφθασεν ἕως τοῦ Παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν, καὶ εἰσῆγαγον αὐτὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. Καὶ εἰς αὐτὸν ἐδόθη ἡ ἐξουσία, καὶ ἡ δόξα, καὶ ἡ Βασιλεία, διὰ τὴν λατρεύωσιν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί, τὰ ἔθνη καὶ αἱ γλῶσσαι: Ἡ ἐξουσία αὐτοῦ εἶναι ἐξουσία αἰῶνος ἥμῃς δὲν θέλει παρέλθαι, καὶ ἡ Βασιλεία αὐτοῦ ἥμῃς δὲν θέλει φθαρῆ». Ὁ Κύριος ἡμῶν ἐταύτισεν ἑαυτὸν πρὸς τὴν περιγραφὴν ταύτην εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν αὐτοῦ (ιδ'. 14), ἔνθα παριστᾷ ἑαυτὸν ὡς τινά «ὅμοιον Υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχοντα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ», ὡς τὸν Θεριστὴν τοῦ θερισμοῦ τοῦ Εὐαγγελικοῦ αἰῶνος.

Οὐχ' ἦτιον ὁμοῦ, καίτοι εἴμεθα ὑπερβέβαιοι δι' ὅτιτος οὗτος ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἀναφέρεται εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ, καίτοι αἱ μαρτυρίαι καὶ ἀποδείξεις παρίστανται λίαν πειστικαὶ ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, ἣν ἀνέλαβε πρὸς εἰδικὸν σκοπόν, ἐθυσφόσθη διὰ πάντος, καὶ ὅτι ὁ Κύριος ἦδη εἶναι πνεῦμα ζωοποιόν, πνευματικὴ ὑπόστασις τῆς ὑψίστης τάξεως (Ἐβρ. β'. 9, 16, Α. Πέτρ. γ'. 18, Ἰωάν. σι'. 51, Φιλίπ. β' 9), ἐνιούτοις ἐγείρεται τὸ ζήτημα, διατι ὁ Κύριος ἡμῶν ἐξέλεξε τοιοῦτον ὄνομα, τοιοῦτον τίτλον; Δὲν ἔχομεν ἐκ τούτου λόγους

νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι δέον νὰ ὑπάρχῃ εἰδική τις αἰτία πρὸς τοῦτο, διότι ἄλλως ὁ τοιοῦτος εἰδικὸς τίτλος δὲν ἤθελε χρησιμοποιοθῇ παρ' αὐτοῦ, καὶ ἀφοῦ μάλιστα ἕκαστος τῶν τίτλων τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἔχει εἰδικήν τινα σημασίαν, διὰν δεόντως ἐννοηθῇ;

Καὶ ὄντως, σπουδαιότατος λόγος ὑφίσταται διὰ τὴν ἐκλογὴν καὶ χρῆσιν τοῦ τοιούτου τίτλου· εἶναι τίτλος ὑψίστης τιμῆς, διότι εἶναι αἰώνιον ἐνθύμημα τῆς μεγάλης αὐτοῦ Νίκης—τῆς πιστῆς καὶ ταπεινόφρονος αὐτοῦ ὑπομονῆς καὶ ὑποταγῆς εἰς πάσας τὰς διατάξεις τοῦ Οὐρανοῦ Πατρὸς, ὑποταγῆς μέχρι θανάτου, θανάτου στανρικοῦ, διὰ τοῦ ὁποῦ ἐξησφάλισε τὸν τίτλον αὐτὸν δι' ὅλην τὴν παροῦσαν καὶ μέλλουσαν αὐτοῦ τιμὴν καὶ δόξαν, μεγαλοπρέπειαν καὶ ἰσχύν, καὶ τὴν θείαν φύσιν. Διὰ τοῦ τίτλου τούτου «ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου», ἄγγελοι τε καὶ ἄνθρωποι ἀναφέρονται εὐθὺς εἰς τὴν ἐκ μέρους τοῦ Μονογενοῦς τοῦ Πατρὸς μεγάλῃ ἐκδήλωσιν ταπεινώσεως, καὶ τὴν συναφῇ αὐτῇ ἀρχὴν τῆς θείας διακυβερνήσεως διὲν ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. Τοιοῦτοιτρόπως, ὅθεν, πάντοτε, δσάκις γίνεται χρῆσις τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτο ὁμιλεῖ τόμους ὁλοκλήρους πολυτίμου διδασκαλίας εἰς πάντας τοὺς διδασκτοὺς παρὰ Θεοῦ, καὶ ἐπιθυμοῦντας νὰ τιμῶσι καὶ δοξάζωσιν αὐτὸν καὶ πράττωσι τὰ ἀρεσιὰ ἐνώπιον αὐτοῦ.

Ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐννοίαν, καθ' ἣν ὁ Κύριος ἡμῶν ἐγένετο «ἐκ σπέρματος Δαβὶδ», καὶ ἐκ «σπέρματος Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ», ἦν ἐπίσης καὶ ἐκ σπέρματος Ἀδάμ, μέσῳ τῆς προμήτορος Εὔας—πλήν, ὡς εἶδομεν, ἄμωμος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν. «Τὸ σπέρμα τῆς γυναικὸς» ἀναφέρεται ὡς ὃν ὁ ἀντίπαλος τοῦ σπέρματος τοῦ ὄφεως· ἐν τούτοις ὁμῶς οὐδεμία ὑπάρχει νύξις ὅτι ἡ Εὔα ἤθελεν ἔχει οἷονδήποτε σπέρμα, κεχωρισμένως ἀπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς, τοῦ Ἀδάμ. Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ ἐννοίαν, καθ' ἣν εἶναι πρέπον νὰ φρονῶμεν καὶ λαλῶμεν περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ὡς τοῦ σπέρματος Δαβὶδ, εἶναι ἐξίσου πρέπον νὰ φρονῶμεν περὶ αὐτοῦ ὡς τοῦ σπέρματος Ἀδάμ, μέσῳ τῆς Εὔας· καὶ αὕτη, πιστεύομεν εἶναι ἡ ἐννοία ἡ σκέψις, ἥτις

κεῖται ὀπισθεν τοῦ τίτλου, — «Ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου».

Ὁ Ἀδάμ, ὡς κεφαλὴ τοῦ γένους ἡμῶν, καὶ ὁ ὠρισμένος ζωοδότης αὐτοῦ, ἀπέτυχε νὰ χορηγήσῃ εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ διαρκὴ ζωὴν, ἐξ αἰτίας τῆς παρακοῆς αὐτοῦ. Ἡ θεία ὁμῶς ὑπόσχεσις, οὐχ' ἦτιον, ἀπέβλεπεν εἰς περαιτέρω μέλλον, εἰς τὸν χρόνον καθ' ὃν ὁ Μεσσίας, ταυτίζων ἑαυτὸν πρὸς τὸ γένος τοῦ Ἀδάμ, ἠθέλην ἀπολυτρώσει τὸν Ἀδάμ καὶ πάντας τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ. Ὁ Ἀδάμ ἦν ὁ κατ' ἐξοχὴν ἄνθρωπος, καθ' ὅτι αὐτὸς ἦν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰς αὐτὸν ἐχορηγήθη τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικυριαρχίας τῆς γῆς. Σημειώσατε, ἐν σχέσει πρὸς τοῦτο, τὴν προφητικὴν υπόμνησιν περὶ Ἀδάμ. «Τὶ εἶναι ὁ ἄνθρωπος ὥστε νὰ ἐνθυμῆσαι αὐτόν, ἢ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε νὰ ἐπισκέπηται αὐτόν; Σὺ δὲ ἔκαμες αὐτόν ὀλίγον τι κατώτερον τῶν ἀγγέλων, καὶ μὲ δόξαν καὶ τιμὴν ἐστεφάνωσας αὐτόν. Κατέστησας αὐτὸν Κύριον ἐπὶ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν σου, πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Πάντα τὰ πρόβατα καὶ τοὺς βόας, ἔτι δὲ καὶ τὰ ζῶα τοῦ ἀγροῦ: Τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης, πάντα τα διαπορευόμενα τὰς ὁδοὺς τῶν θηλασσῶν». — Ψαλμ. η'. 4—8.

Τὸ ἐπίγειον αὐτὸ δικαίωμα, τὸ τοιοῦτον βασιλικὸν ἀξίωμα, ἡ κυριαρχία τῆς γῆς, ἀνετράπη καὶ ἀπωλέσθη, διὰ τῆς πτώσεως, οὐχ' ἦτιον ὁμῶς ἀπετέλει μέρος τοῦ ὅλου, τὸ ὁποῖον ἀπελυτρώθη διὰ τῆς μεγάλης περὶ ἁμαρτίας προσφορᾶς. Εἶναι δέ, προφητικῶς, γεγραμμένον περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, «Εἰς Σέ, ὦ πύργε τοῦ ποιμνίου, θέλει ἐλθεῖ ἡ πρώτη ἐξουσία» (Μιχαίας δ'. 8.) Τοιοῦτοτρόπως, λοιπόν, βλέπομεν διὸ ἡ ἐλπίς τοῦ κόσμου, ὑπὸ τὴν θείαν διάταξιν, ἐβαιοῖζετο εἰς τὴν ἔλευσιν μεγάλου τινὸς υἱοῦ καὶ κληρονόμου τοῦ Ἀδάμ, μεγάλου υἱοῦ τοῦ Ἀβραάμ, μεγάλου υἱοῦ τοῦ Δαβὶδ, μεγάλου υἱοῦ τῆς Μαρίας. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν συνεπάγεται διὸ ἡ ζωὴ τοῦ υἱοῦ τούτου ἠθέλε προέλθει εἴτε ἐκ τοῦ Ἀδάμ, ἢ τοῦ Ἀβραάμ, ἢ τοῦ Δαβὶδ, ἢ καὶ ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας. Ὡς παρατηρήσαμεν ἤδη, υἱὸς τις κατὰ νόμον υἱοθετηθεὶς ὡς τοιοῦτος, ἢ αἰ γαμβρός, κατὰ τὴν

θείαν δάταξιν λογίζεται ὡς ἀποτελῶν μέλος τῆς οἰκογενείας, καὶ δυνάμενος νὰ ἐξαγοράσῃ καὶ λάβῃ ὀπίσω ἀπολεσθεῖσαν τινὰ περιουσίαν. Εἰς δὲ τὴν περίπτωσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν εἶδομεν καθαρῶς ὅτι ἡ ζωὴ αὐτοῦ δὲν προῆλθεν ἐκ γητῶν γονέων, ἀλλ' ἀπλῶς ὁ φυσικὸς αὐτοῦ ὄργανισμὸς καὶ μόνον, — ἡ δὲ ζωὴ αὐτοῦ ἐξῆλθε καὶ ἦλθεν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι ἀρχικῶς ἦτο γνωστὸς ὡς ὁ **Λόγος**.

Ὅσοι δὲ μᾶλλον ἐξετάζομεν τὸ ζήτημα τοῦτο ἐπὶ τοσοῦτον καταφανέστερα παρίστανται πάντα τὰ προεικηθέντα. Πᾶς δὲ Ἑλλήν ἀναγνώστης τοῦ ἱεροῦ ἀρχετύπου δύναται εὐχερῶς νὰ βεβαιωθῇ περὶ τοῦ γεγονότος, καθ' ὃ, εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ Κύριος ἡμῶν ποιεῖται χρῆσιν τοῦ ὄρου, «ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου», ἐκφέρει αὐτὸν μετ' ἰδιαζούσης τινὸς ἐμφάσεως, ἣτις προσπίπτει ἐπὶ τῶν δύο ἄρθρων τῆς φράσεως. **Ο** καὶ **τοῦ**, «**Ὁ Υἱὸς τοῦ** ἀνθρώπου». Τὸ δικαίωμα δὲ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐπὶ τοῦ τοιούτου τίτλου εἶναι ἀδιαφιλονείκητον.

Ὡς δὲ ὁ Ἀδὰμ μόνος ἦτο τέλειος, πάντες δὲ οἱ λοιποὶ ἐκ τοῦ γένους αὐτοῦ ἐξεφυλίσθησαν, ἐξαιρέσει τοῦ μόνου τούτου Υἱοῦ, ὅστις προσεκολλήθη εἰς τὸ γένος τοῦ Ἀδὰμ, ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς **Λυτρωτῆς** πάντων τῶν ἀπολεσθέντων προσόντων καὶ κτήσεων αὐτοῦ, τοιουτοτρόπως, ὅποτε ἐνῆργει τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ γένους, καὶ ἀφοῦ ἀπελύτρωσεν αὐτὸ ἀπὸ τῆς ἀρᾶς ἢ τῆς εἰς θάνατον καταδίκης, ὁ τίτλος τοῦ νὰ εἶναι **Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου** περὶ ἦλθεν εἰς τὴν κατοχὴν αὐτοῦ νομίμως καὶ ἀναμφισβητήτως.

Καὶ οὐχὶ μόνον ὁ τίτλος οὗτος ἀνῆκε δεόντως εἰς αὐτὸν κατὰ τὸν χρόνον καθ' ὃν προσέφερε τὸ μέγα «ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων», ἀλλ' ἀνῆκεν ἐπίσης ἀρμοδίως εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρόντος αἰῶνος τοῦ Εὐαγγελίου, ὅποτε ἡ ἐκλογὴ τῶν συνεργατῶν αὐτοῦ διὰ τὸ μέγα πρόγραμμα τῆς ἀποκαταστάσεως διατελεῖ ἐν προόδῳ. Ἀσυγκρίτως δὲ περισσότερον θέλει ἀνῆκει ὁ τίτλος οὗτος εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Χιλιετοῦς αὐτοῦ Βασιλείας, ὅποτε ὡς **Ὁ** (ἤδη ὑπερνωμένος καὶ μετελλαγμένος) **Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου** (Ἀδὰμ) θέλει ἐπιδιώξῃ τὸ ἔργον τῆς ἀποκαταστάσεως, «τὴν ἀπολύτρωσιν [ἀπελευθέρωσιν] τῆς περιποιήσεως», τῆς

ἀποκτηθείσης ἰδιοκτησίας αὐτοῦ. — Ἐφ. α'. 14. Ρούθ. δ'. 1—10.

**«Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΙΗΣΟΥΣ», ΩΣ ΚΡΙΝΕ-
ΤΑΙ ΠΑΡ' ΑΠΙΣΤΩΝ**

Καὶ οὐχὶ μόνον οἱ ἀφωσιωμένοι δπαδοὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνεγνώρισαν τὴν σοφίαν καὶ χάριν αὐτοῦ, καὶ διείδον ὅτι ἦν «πεπληρωμένος μὲ ὄλον τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ», ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ τοῦ ἀνεγνώρισαν αὐτὸν ὡς ἀσυγκρίτως ὑπερῆχοντα τῶν κοινῶν θνητῶν τοῦ γένους ἡμῶν, ὡς ἀναγινώσκομεν, «Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ». (Λουκ. δ'. 22). Ἄλλοι δὲ ἔλεγον, «Ὁ ὁδὲ ποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος ὡς οὗτος λαλεῖ ὁ ἄνθρωπος». (Ἰωάν. ζ'. 46). Καὶ αὐτὸς ὁ Πιλάτος, ἀπεχθανόμενος τὸ νὰ καταστρέψῃ τὴν ζωὴν τοῦ εὐγενεσιᾶτου τῶν Ἰουδαίων ἐξ ὧν ποτὲ εἶδε, προσεπάθησεν, ὡς τὸ ἔσχατον αὐτοῦ καταφύγιον, νὰ κατευνάσῃ τὴν κακεντρέχειαν τοῦ ὄχλου, γνωρίζων ὅτι εἶχον παροτρυνθῇ εἰς τοῦτο ὑπὸ τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οἵτινες ἐφθόνουν καὶ ἐζηλοτύπουν διὰ τὴν δημοτικότητα τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ὁ Πιλάτος, τέλος, ἔφερεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν ὅπως σταθῇ κατὰ πρόσωπον τῶν κατηγόρων αὐτοῦ, προδήλως φρονῶν ὅτι ἐν βλέμμα ἐπὶ τῆς εὐγενοῦς αὐτοῦ μορφῆς ἤθελε μετατρέψῃ τὸ μῖσος καὶ τὴν κατ' αὐτοῦ ἐχτροπάθειάν των. Φέρων δὲ αὐτὸν ἐνώπιόν των ὁ Πιλάτος, ἀνεφώνησεν, — «Ἰδοὺ ὁ Ἄνθρωπος». — Ὡς νὰ ἤθελε νὰ εἴπῃ πρὸς αὐτούς, «Ὁ ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον ζητεῖτε παρ' ἐμοῦ νὰ σταυρώσω δὲν εἶναι μόνον Ὁ Ἰουδαῖος, ὁ ὑπὲρ πάντας τοὺς Ἰουδαίους, ἀλλ' ὁ Ἄνθρωπος, ὁ ὑπὲρ πάντας τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους τοιοῦτος. Ἦτο δὲ περιττῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Κυρίου ἡμῶν ὅτι ὁ Ἰωάννης διακηρύττει λέγων, «Ὁ Λόγος ἐγένετο σὰρξ καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ Πατρὸς — πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας». — Ἰωάν. α'. 14, ιθ'. 5.

Ἐν σχέσει δὲ πρὸς ταῦτα ἃς ἐνθυμηθῶμεν τὸ συχνάκις

ἀναφερόμενον ἐγκώμιον περὶ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου, καὶ τῶν διδασκαλιῶν αὐτοῦ, ὑπὸ τοῦ Ρουσσώ, τοῦ διασήμου Γάλλου φιλοσόφου, τὸ ἔχον ὡς ἑξῆς : —

« Πόσον μικρὰ παρίστανται τὰ βιβλία τῶν φιλοσόφων, μεθ' ὧν αὐτῶν τῆς πομπῆς, παραβαλλόμενα πρὸς τὰ Εὐαγγέλια ! Εἶναι ποτὲ δυνατὸν συγράμματα τοσοῦτον ὑψηλὰ συνάμα καὶ ἀπλὰ γὰ εἶναι ἔργα ἀνθρώπων ; Εἶναι ποτὲ δυνατόν ἵνα ἑκεῖνος, τὸν βίον τοῦ ὁποίου ἐξιστοροῦσι ταῦτα, γὰ μὴ εἶναι οὐδὲν πλέον εἰμὴ ἀπλοῦς ἀνθρώπος ; Ἐνυπάρχει εἰς τὸν χοροπητῆρα αὐτοῦ τί τὸ προδίδον ἀνθρώπων ὑπομνή, ἢ φιλόδοξον φαιδρῶσιν ; Ὅποια γλυκύτης, ὅποια ἀγνότης ἡθῶν, ὅποια συγκινητικὴ χάρις ἐν ταῖς διδασκαλίαις αὐτοῦ ! Ὅποιον ἔπος εἰς τὰ ἀξιώματα αὐτοῦ ! Ὅποιον βάθος σοφίας ἐν τοῖς λόγοις Του ! Ὅποια ἐτοιμότης πνεύματος, ὅποια λεπτότης καὶ ἀκρίβεια ἐν ταῖς ἀποκρίσεσιν Του ! Καὶ ὅποια ἐπὶ τῶν παθῶν αὐτοῦ ἡγεμονία ! Ποῦ εἶναι ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος, ποῦ εἶναι ὁ σοφός, δοτικὸς γνωρίζει τῶς γὰρ δοῦναι πᾶσιν, πῶς γὰρ ἀποθάνει ἀνευ ἀδυναμιῶν, ἀνευ ἐπιβαλόντων. Φίλοι μου, δὲν ἐπινοοῦσιν οὕτως οἱ ἄνθρωποι. Καὶ αὐτὰ τὰ γεγονότα τοῦ Σωκράτους, περὶ ὧν οὐδαὶ ἀμφιβάλλει, δὲν εἶναι τόσον καλῶς ἀποδεδειγμένα ὥς τὰ περὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οὐδέποτε οἱ Ἰουδαῖοι ἐκείνῳ ἡδύναντο γὰρ χαράξωσι καὶ διατυπώσωσι τὸ τοιοῦτον ἔπος ἢ νόημα τῆς ἡθικῆς αὐτῆς. Τὸ Εὐαγγέλιον δὲ κέκτηται χαρακτηριστικὰ φιλαληθείας τόσον ἔξοχα, τόσον ἐκπληκτικὰ, τόσον παντελῶς ἀμίμητα, ὥστε οἱ ἐπινοοῦνται αὐτῶν ἡθελον εἶσθαι μᾶλλον ἀξιοθαύμαστοι ἑκείνου, τὸν ὁποῖον ἐξιστοροῦσιν ».

Τὸ ἐπόμενον ἐγκώμιον ἐπὶ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου ἀποδίδεται εἰς τὸν, περιώνυμον Ναπολέοντα Βοναπάρτην : —

« Ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ αὐτός· ἀείποτε ὁ ἴδιος — μεγαλοπρεπὴς καὶ ἀπλοῦς, ἀπειρὸς αὐστηρὸς, καὶ ἀπειρὸς μετρίσιος καὶ προσηγνός. Δι' ὅλου αὐτοῦ τοῦ βίου, ὃν διήλθεν ὑπὸ τὴν δημοσίαν ἐπιβλεψίν, οὐδέποτε παρέσχεν ἐνκαιρίαν γὰρ εὐρωσιν εἰς αὐτὸν σφάλμα ἢ μομφήν. Ἡ σύνθεσις τῆς διαγωγῆς αὐτοῦ ἀποσπᾷ τὸν θαυμασμὸν ἡμῶν διὰ τοῦ ἐνιάου τῆς θυνάμεως καὶ ἡπιότητος αὐτῆς. Ὁμοιότροπος εἰς τὴν ὁμίλῃν καὶ τὴν πράξιν, εἶναι πάντοτε πεφωτισμένος, συνεπὴς καὶ γαλήνιος. Τὸ ὕψος καὶ μεγαλεῖον λέγεται εἶναι προσάντα τῆς θεότητος ; ὁποῖον ὄνομα, λοιπὸν, θὰ ἀποδώσωμεν εἰς Αὐτόν, εἰς τὸν χαρακτήρα αὐτοῦ ὁποῖον συγκεντρῶνται πᾶν στοιχεῖον τοῦ ὕψους καὶ μεγαλείου ; »

« Ἐγὼρίζω τοὺς ἀνθρώπους, καὶ οἷμαι λέγω διττὸ Ἰησοῦς δὲν ἦτο ἄνθρωπος. Πᾶν τὸ ἐν αὐτῷ μὲ ἐκπλήττει. Ἡ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ οἰασθῆναι ἄλλης ὑπάρξεως ἐν τῷ κόσμῳ-συμπαράβολῃ εἶναι ἀδύνατος. Αὐτὸς ἀληθῶς εἶναι ὡς ἰδιαιτέρα ὑπαρξίς καθ' ἑαυτόν.

Αἰ. ἰδίαι καὶ τὰ ἀποθήματά του, αἰ. ἀλήθειαι τὰς ὁποίας ἐξαγγέλλει,

τρόπος τοῦ βουλευέσθαι καὶ διασκέπτεσθαι, πάντα κεῖνται πέραν τῆς ἀνθρώπινης καὶ φυσικῆς τάξεως τῶν πραγμάτων. Ἡ γέννησις αὐτοῦ, καὶ ἡ ἱστορία τοῦ βίου του, ἡ ἐμβριθία τῆς δ' δασκαλίας αὐτοῦ, ἥτις ἀνατρέπει πᾶσαν δυσκολίαν, καὶ εἶναι ἡ τελειοτάτη λύσις πάσης δυσκολίας, τὸ Εὐαγγέλιόν του, ἡ μοναδικότης τῆς μυστηριώδους ταύτης ὑπάρξεως, καὶ ἡ ἐμφάνισις αὐτοῦ, ἡ αὐτοκρατορία αὐτοῦ, ἡ προόδος αὐτοῦ δι' ὅλων τῶν αἰώνων καὶ δι' ὅλων τῶν βασιλειῶν, πάντα ταῦτα εἶναι δι' ἐμὲ ἔκτακτα φαινόμενα, ἀκαταμέτρητον μυστήριον. — Οὐδὲν βλέπω ἐνταῦθα τὸ ἀνήκον εἰς ἄνθρωπον. Ὅσον δήποτε καὶ ἂν δύναμαι νὰ πλησιάσω, ὅσον δήποτε ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ ἂν ἐξετάζω, τὰ πάντα μένουσιν ὑπεράνω πάσης παραβολῆς καὶ συγκρίσεως — μεγάλα μετὰ μεγαλείου τὸ ὅποιον μὲ καταπνίγει. Εἰς μάτην σκέπτομαι καὶ ἐξετάζω — τὸ πᾶν παραμένει ἀνεξήγητον. Σᾶς παρακαλῶ νὰ ὑποδείξητε μίαν ἄλλην ζωὴν, ὡς τὴν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ. »

Ὅντως, ἡ ἀλήθεια εἶναι παραδοξότερα τῶν μύθων, καὶ ὁ τέλειος ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, χρισθεὶς διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Ὑψίστου, ἦν τόσον διάφορος τοῦ ἀτελοῦς γένους, πρὸς τὸ ὅποιον συνειστυτίσθη διὰ τὴν ἀπολύτρωσίν του, ὥστε ὁ κόσμος εἶναι βεβαίως συγγνωστέος ὁπόταν συζητῇ ἂν δὲν ἦτο πλέον τι ἢ ἄνθρωπος. Καὶ ἀναμφιβόλως ἦτο πλέον, πολὺ πλέον τοῦ ἀπλοῦ ἀνθρώπου, πολὺ πλέον ἐνδὸς ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου: ἦτο κεχωρισμένος τῶν ἁμαρτωλῶν, καί, ὡς τέλειος ἄνθρωπος, ἦτο ἀκριβὴς εἰκὼν καὶ ὁμοίωμα τοῦ ἀοράτου Θεοῦ.

« ΔΕΝ ΕΙΧΕΝ ΩΡΑΙΟΤΗΤΑ ΩΣΤΕ ΝΑ ΕΠΙΘΥΜΩΜΕΝ ΑΥΤΟΝ ».

« Διότι ἀνέβη ἐνώπιον αὐτοῦ ὡς τρυφερόν φυτόν, καὶ ὡς ῥίζα ἀπὸ ξηρᾶς γῆς. Δὲν ἔχει εἶδος οὐδὲ κάλλος, ὁπόταν δὲ ῥέλωμεν αὐτὸν δὲν ὑπάρχει ἡ ὄψις τὴν ὁποίαν ἠθέλωμεν ἐπιθυμήσει ἐν αὐτῷ. Εἶναι καταπεφρονημένος καὶ ἀπερριμμένος ὑπὸ ἀνθρώπων· ἄνθρωπος θλίψεων καὶ δόκιμος ἀσθενείας, καὶ ἀπεστρέψαμεν, οἶονε, ἀπ' αὐτοῦ τὸ πρόσσωπον. — Ἡσα. γγ'. 2, 3. Κατὰ τὰς μεταφράσεις Young καὶ Lesser.

Τινὲς ἀπεφάνθησαν ὅτι τὰ ἀνωτέρω Γραφικὰ ἐδάφια ὑποδηλοῦσιν ὅτι ἡ προσωπικὴ ὄψις, ἡ τὸ παρουσιαστικόν, τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἦν ὑποδεεστέρα τῆς τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, καὶ συνεπῶς ἐθεώρησαν τοῦτο ὡς ἀπόδειξιν ὅτι δὲν ἦτο κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, ἀλλ' ἦν καὶ αὐτὸς κοι-

νωνδὲς ἁμαρτίας, καὶ ὑποκείμενος εἰς τὴν-ποικλὴν καὶ ταπει-
νωσιν αὐτῆς. Ἡμεῖς, ἐντούτοις, διαφωνοῦμεν πρὸς τὴν τοι-
αιτην ἰδέαν, ὡς ἐναντίαν πρὸς ἄλλον τὸ πνεῦμα τῆς μαρτυ-
ρίας τῶν Γραφῶν, καὶ κλίνομεν τὸναντίον νὰ προσαρμό-
σωμεν τὰ ὡς ἀνωτέρω λεγόμενα πρὸς τὴν δμόφωνον μαρ-
τυρίαν τῆς Γραφῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἐὰν τοῦτο δύναται
νὰ γείνη ἄνευ παραβιάσεως τῶν στοιχειωδῶν ἀρχῶν τῆς
ἐρμηνευτικῆς, φρονοῦμεν δὲ ὅτι δύναται νὰ γείνη καὶ ἀ-
ποδειχθῇ.

Ὑπάρχουσι διάφοροι τύποι, ἐξοχότητος εὐπρεπείας, ὥραι
ότητος καὶ κάλλους· — ἐκπληκτικῶς δὲ διάφοροι εἶναι αἱ
ἰδέαι διαφόρων ἀνθρώπων, καὶ τῶν ἰδίων πάλιν ἀνθρώπων
ὑπὸ διαφόρους περιστάσεις· τὸ ἰδεῶδες τοῦ κάλλους τὸ ὁποῖον
ἱκανοποιεῖ τοὺς βαρβάρους εἶναι ὅπως ἀπεχθὲς εἰς τοὺς μᾶλ-
λον πεπολιτισμένους λαοὺς. Ὁ Ἰνδὸς πολεμιστῆς, ὁ βαφόμε-
νος μὲ κόκκινα καὶ κίτρινα χρώματα, ὁ περικοσμῶν ἑαυτὸν
μὲ χάνδρας καὶ χρωματιστὰ πτερά, καὶ φέρων αἱμοβαφεῖ
δερματίνην ζώνην, εἶναι τὸ ποθητὸν ἰδανικὸν τῆς σκέ-
ψεως ἀγρίων τινῶν φυλῶν. Ὁ πυγμάχος, γυμνὸς ἐπὶ τῆς
παλαίστρας καὶ ἔτοιμος διὰ τὴν μάχην, εἶναι ὁ ἰδεῶδης ἀν-
δρικός τύπος διὰ πολλοὺς. Αἱ ἄλλους πάλιν ὁ πλουσίως ἐν-
δεδυμένος ταυρομάχος εἶναι τὸ ἑξοχὸν ἰδεῶδες τῆς ἀνθρω-
πίνης ἀναπτύξεως, ὅστις ἐφελκύει τὸν θαυμασμόν, τὰ χει-
ροκροτήματα καὶ τὰς ἐπευφημίας τοῦ ὄχλου. Καὶ τοιοῦτο-
τρόπως ἡ ἀντίληψις τοῦ ἰδεωδῶς ὥραίου ποικίλει ἀναλόγως
τῶν χρόνων, τῶν περιστάσεων καὶ τῶν συνθηκῶν τοῦ βίου
ἐκάστου λαοῦ. Καὶ ἐπειδὴ τὰ ἀνωτέρω Γραφικὰ χωρία πραγ-
ματεύονται περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ κατὰ τὴν πρώτην
αὐτοῦ ἔλευσιν, δεόν νὰ ἐννοηθῶσιν ὡς σημαίνοντα ὅτι οὗτος
δὲν ἀνταπεκρίθη εἰς τὸ Ἰουδαϊκὸν ἰδεῶδες. Τοῦτο δὲ εἶναι
λίαν καταφανές, ἀφοῦ ἐκεῖνος περὶ τοῦ ὁποίου ὁ Πιλάτος
ἀνέκραξεν, « Ἰδοὺ ὁ Ἄνθρωπος », ἦν ὁ αὐτὸς ἀκριβῶς περὶ
τοῦ ὁποίου οἱ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λίαν μεγαλοφώνως,
« Σταύρωσον, Σταύρωσον αὐτόν! Δὲν ἔχομεν Βασιλέα εἰμὴ
Καίσαρα »!

Δέον νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι κατὰ τὸν χρόνον τῆς πρώτης

τοῦ Κυρίου ἡμῶν παρουσίας τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος ἦν ὑποτε-
 λές εἰς τὸν Ρωμαϊκὸν ζυγόν, καὶ οὕτω διετέλει «καταπατού-
 μενον ὑπὸ τῶν ἐθνῶν» ἐπὶ πλεον τῶν ἑξακοσίων ἐτῶν.
 Δέον δ' ἐπίσης νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὰς ἐλπίδας τοῦ Ἰσραήλ,
 αἵτινες ἀνεπτύχθησαν ἐν αὐτοῖς ἐκ τῶν θείων ἐπαγγελιῶν
 πρὸς τὸν Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ τὸν Ἰακώβ, κατ' ἐπαναληφθεί-
 σας εἰς αὐτοὺς διὰ πάντων τῶν προφητῶν· ἐν τῷ τέλει οὖν,
 εἰς τὸν παρὰ Θεοῦ ὠρισμένον καιρὸν, ἤθελεν ἀποστελεῖν ὁ Θεὸς
 αὐτοῖς τὸν Κεχρισμένον αὐτοῦ, μεγαλείτερον νομοθέτην παρὰ
 τὸν Μωϋσῆν, μεγαλείτερον βασιλέα παρὰ τὸν Δαβὶδ ἢ Σολο-
 μῶντα. Ὁφειλομένον δ' ἐπίσης νὰ μὴ παρίδωμεν οὐ κατὰ τὸν
 χρόνον ἀκριβῶς ἐκεῖνον ὃ Ἰσραὴλ ἀνέμενε τὸν Μεσίαν συμ-
 φώνως πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀντίληψιν, ὥς καὶ ἀναγράφε-
 ται μάλιστα, οὐ πάντες προαεδώκων τότε τὴν ἐμφάνισιν αὐ-
 τοῦ. Ἀλλ' ὁπόταν ὁ Ἰησοῦς ἀτηγγέλθη εἰς αὐτοὺς ὅτι ἦτο
 ὁ Μεσίας, ἡ παρουσία αὐτοῦ ἦν τόσον διάφορος ἀπὸ πᾶν
 ὅ,τι οὗτοι ἀνέμενον νὰ ἴδωσιν, ὥστε αἱ ὑπερήφανοι αὐτῶν
 καρδιαὶ ῥησθάνθησαν ἐντροπὴν δι' αὐτόν, καὶ οἶονεὶ ἀπέστρε-
 ψαν τὸ πρόσωπον ἀπ' αὐτοῦ, — ἔστρεψαν εἰς αὐτὸν τὰ νῶ-
 τα — ἰδίως οἱ ἡγέται καὶ προύχοντες τοῦ ἔθνους ἐκείνου,
 τῶν ὁποίων τὴν ἡγεσίαν ὁ κοινὸς λαὸς ἠκολούθει. — Λουκ.
 γ . 15.

Οὗτοι ἀνέμενον μέγαν στρατηγόν, μέγαν βασιλέα καὶ μέ-
 γαν νομοθέτην ἐνταυτῷ, πλήρη μεγαλοπρεπειᾶς, ὑπεροφίας
 καὶ φιλοδοξίας, πλήρη ὑπερηφανείας, ἰδιογνώμοσύνης, ἀλα-
 ζῶνα καὶ δεσποτικόν, λόγῳ τε καὶ ἔργῳ. Τοῦτο ἦν τὸ ἰδιαι-
 τὸν αὐτῶν, περὶ τοῦ ὁποῖα ἤθελον εἶσθαι τὰ ἀναγκαῖα προ-
 σόντα τοῦ Βασιλέως, ὅστις ἤθελε κατακτῆσαι τὸν κόσμον, καὶ
 καταστήσει τὸν Ἰσραὴλ τὸ πρωτεύον ἔθνος. Οὗτοι ἔβλεπον τὴν
 ὑπερηφάνειαν, τὴν προπέτειαν καὶ τὸ ἀγέρωχον τοῦ Ἡρώ-
 δου, τοῦ διορισθέντος ὡς βασιλέως αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Ρωμαί-
 ου Αὐτοκράτορος, ἔβλεπον τὴν στίαν τῶν Ρωμαίων στρα-
 τηγῶν, διοικητῶν, ἑκατοντάρχων, κλπ., ἐφανατάζοντο ὅθεν
 οὐδ' ὁ Ρωμαῖος Αὐτοκράτωρ θὰ ἦτο ἀσυγκρίτως ἰσχυρὸς
 ὑπέρτερος καθ' ὅλα τὰ διάφορα ταῦτα χαρακτηριστικὰ, δυ-
 νάμει τῶν ὁποίων ἦν ἄξιος νὰ δεσποζῇ ἐφ' ὅλης τῆς αὐτοῦ

κρατορίας : σχηματίζοντες δ' ἐξ ὅλων τούτων ιδέαν, οὗτοι ἀνέμενον διὸ ὁ Μεσσίας ἤθελεν εἶσθαι κάτοχος ὅλων αὐτῶν τῶν ιδιοτήτων, εἰς ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ ὑπέρτερον βαθμὸν, ὡς ἐκπροσωπῶν τὴν ἀπείρως μεγαλειτέραν μεγαλοπρέπειαν, τιμὴν καὶ δόξαν τῆς Οὐρανίου Αὐλῆς, καὶ τὴν ἐπὶ γῆς μετενεχθῆσομένην ἐξουσίαν αὐτῆς καὶ δύναμιν.

Οὐδὲν, λοιπὸν, τὸ παράδοξον ἂν οὗτοι, τρέφοντες τοιαύτας προσδοκίας, ἦσαν ὅλως ἀνέτοιμοι ν' ἀποδεχθῶσι τὸν πρᾶον καὶ ταπεινὸν Ναζωραῖον, ὅστις εὐπροσδέκτως ἀναισθρέφειτο μετὰ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, καὶ τὸ μόνον ὄπλον τοῦ ὁποίου διὰ τὴν κατάκτησιν τοῦ κόσμου ἦν «τὸ ξίφος τοῦ στόματος αὐτοῦ». Οὐδόλως παράδοξον διὸ διὰ οὗτος ἐκηρύχθη ὡς ἡ ἐλπίς τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ὁ Μεσσίας, οὗτοι ἔστρεψαν εἰς αὐτὸν νῶτα. Οὐδόλως ἐπίσης θαυμαστὸν ἂν, ἐμφοροῦμενοι ἐπὶ μικρὸν ὑπὸ τοιούτων ψευδῶν ἐλπίδων, διεψεύσθησαν ταύτας, καὶ ἀπεγοητεύθησαν οἰκτρῶς. Οὐδόλως παράξενον διὸ ἡσχύνοντο ν' ἀναγνωρίσωσι τὸν Ἰησοῦν «Βασιλέα τῶν Ἰουδαίων», καὶ ἔλεγον δι, τὸ κάλλος αὐτοῦ ἡ τιμὴ καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια δὲν εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἡμεῖς ἐπιθυμοῦμεν : οὗτος δὲν εἶναι ὁ ιδεώδης στρατιώτης, πολιτικός καὶ βασιλεὺς, ὁ ἀρμόζων εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ἢ ὁ παρέχων ἐχέγγυα ὡς μέλλων νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ἀπὸ πολλοῦ τρεφομένης ἐλπίδας τοῦ ἔθνους. Ὡς ὁμοίαι τις ἄλλη τάξις ἀνθρώπων τῆς σήμερον, οἵτινες προσμένουσι τὴν δευτέραν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου, καὶ οὗτοι ἐλάμβανον ὡς δεδομένον, ὡς γεγονός, διὰ αἱ προσδοκίαι αὐτῶν αἱ βασιζόμεναι ἐπὶ τῶν παραδόσεων τῶν πατέρων ἦσαν ὀρθαί, καὶ συνεπῶς ἡμέλησαν ὅπως ἐρευνήσωσι τὰς Γραφὰς μετ' ἐιλικρινείας καὶ ἐνδιαφέροντος, αἵτινες ἤθελον κάμει αὐτοὺς «σοφοὺς πρὸς σωτηρίαν».

Ὅτι τοιαύτη ἦτο ἡ μὴ ἐπιθυμητὴ εἰς αὐτοὺς ὁμῆς ἡ εἶδος, καὶ τοιαύτη ἡ ἔλλειψις τῆς τιμῆς (ὠραιότητος), τὰ ὁποῖα οὗτοι ἐξήτουν, ὡς ὁ προφήτης ἀναφέρει, παρίσταται πασιφανές. Ἦθελεν εἶσθαι ἀσυνεπὲς δὲ τὸ νὰ μεταφράζωμεν καὶ ἐξηγῶμεν τὴν προφητείαν ἀσυμφώνως πρὸς τὰ ἱστορικὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα παραδεχόμεθα ὡς ἐκ

πλήρῳσιν αὐτῆς, ὡς ἐπίσης οὐχὶ ἐν λογικῇ ἁρμονίᾳ πρὸς τὰς κατ' ἐπανάληψιν διακηρύξεις τῶν Γραφῶν, περὶ τῆς ἀγνόητος καὶ καθ' ἑρμηνείας αὐτοῦ ὡς Ἄμνον τοῦ Θεοῦ, ὅστις αἶρει τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, καὶ ὅστις ἦν ὁσῖος. ἄκακος ἁμίαντος, κεχαρισμένος ἅπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν.

«ΤΟΣΟΝ ΗΤΟ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟΝ ΑΥΤΟΥ ΑΛΟΞΟΝ»

Καὶ ἐνταῦθα πάλιν ἐσφαλμένη μεταφρασις τοῦ χωρίου παρέσχεν ἀφορμὴν εἰς μὀρφωσιν πεπλανημένων φρονημάτων περὶ τοῦ εἶδους ἢ τῆς ὄψεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Καὶ ἐντούτοις καὶ οἱ μᾶλλον ἀπρόσεκτοι ἀναγνώσται, οἵτινες συνέβη νὰ ἴδωσι πρόσωπα ἀνθρωπίνων πλασμάτων παραμορφωμένα ἐξ ἀκολασιῶν, ἐξ ἀσθαινειῶν, ἢ τυχὸν ἐξ ἀπροόπτων συμβεβηκότων, εὖρον τοῦτο ἀδύνατον νὰ ἐννοήσωσιν διὰ τὸ πρόσωπον τοῦ Κυρίου ἡμῶν «ἦτο ἄδοξον παρὰ παντός ἀνθρώπου, καὶ τὸ εἶδος αὐτοῦ παρὰ τῶν νύων τῶν ἀνθρώπων» Πασιφανῶς καὶ τι τὸ ἐσφαλμένον ἐνυπάρχει εἰς τὴν τοιαύτην δήλωσιν, διότι τοιούτου εἶδους ἀνθρώπου δὲν ἤθελε παρουσιάσει ὁ Πιλάτος ἐνώπιον τοῦ λαοῦ, λέγων, «Ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος» ! Οὐδὲ ἠθέλει ἐπευφημήσει ὁ κοινὸς λαὸς τοιαύτην μορφήν ὡς Υἱὸν Δαβὶδ, καὶ σκεφθῇ νὰ ἀρπάσῃ αὐτὸν διὰ βίας καὶ ἀναγορεύσῃ αὐτὸν βασιλέα. Ἐκτὸς τούτου, δὲν διαβεβαιούμεθα ἐκ τῶν Γραφῶν διὰ οὐδὲν ὁμοιωτὴν αὐτοῦ συνειρβῆ; Ἀλλὰ πόσον ἄλλοίαν πρὸς τὸ ὁρθὸν μορφήν λαμβάνει ἡ δήλωσις αὕτη, πόσον ἀπείρως συνεπεστέρα παρίσταται πρὸς τὰ γεγονότα τὰ ἐξιστορούμενα ἐν ταῖς Γραφαῖς, καὶ τὰ λογικὰ ἐξαγόμενα περὶ τῆς ἀγιότητος καὶ ἀγνότητος αὐτοῦ, ὅποτις αὕτη μεταφράζεται ὡς ἐξῆς:

«Καθὼς πολλοὶ ἔμειναν ἐκστατικοὶ ἐπὶ οὐ (τόσον ἦτο τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἄδοξον [μαραμένον] παρὰ ἀνθρώπου, καὶ τὸ εἶδος αὐτοῦ παρὰ τῶν νύων τῶν ἀνθρώπων), οὕτω θέλει ἐκπλήξῃ πολλὰ ἔθνη». Καθὼς οἱ ἄνθρωποι τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ ἐξεπλάγησαν, διότι ὑπέκλυεν εἰς τὰς ὕβρεις ἐκείνων, οἵτινες ἔστεψαν αὐτὸν δι' ἀκανθῶν καὶ ἔτυπτον αὐτόν, καὶ ἔπυνον εἰς αὐτόν, καὶ ἔσταύρωσαν καὶ ἐλόγχηνσαν αὐτόν, τοι-

οὐτοτρόπως ἄλλοι ἐξ ὧν τῶν ἐθνῶν, σήμερον καὶ εἰς τὸ μέλλον, ἀκούοντες «περὶ τοιαύτης ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίας» (Ἑβρ. ιβ' 3) ἐθαύμασαν καὶ θέλουσι θαυμάζει διὰ τὴν τοιαύτην ὑπομονὴν καὶ τὴν τοιαύτην αὐτοῦ πραότητα.

«Οἱ βασιλεῖς θέλουσι φράξει τὸ στόμα αὐτῶν ἐπ' αὐτόν. διότι θέλουσιν ἰδεῖ [εἰς αὐτὸν ἐμπράκτως] ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δὲν ἐλαλήθη πρὸς αὐτοὺς [παρ' ἄλλων]· καὶ θέλουσιν ἐννοήσῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν ἤκουσαν». Οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς οὐδέποτε ἤκουσαν περὶ οἰουδήποτε βασιλέως ὑποκύψαντος ἐκουσίως εἰς τοιαύτας προσβολὰς καὶ ὕβρεις, γενομένας εἰς αὐτὸν διὰ χειρῶν τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως ἀγαθοποιήσῃ αὐτοὺς. Ἀληθῶς «ἡ ἀγάπη αὐτοῦ ὑπερερεῖ τὴν ἀγάπην ἀδελφοῦ», καὶ οὐδόλως θαυμαστὸν ἂν πάντες θέλουσιν ἐκπλαγῇ «ἐν τῷ ὠρισμένῳ καιρῷ».

Ἀναμφιβόλως δ' ἐπίσης οὐ τὸ πρόσωπον τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῶν Ἀντρωτοῦ ἔφερε σημεῖα λύπης, διότι, ὡς εἶδομεν, ἡ ἢ κατὰ βάθος συμπαθητικὴ αὐτοῦ καρδιά «συνεπάθει» πρὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν, καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὰ τοιαῦτα σημεῖα ἐπερίσσευσαν, μέχρι τέλους, τῆς διακονίας αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ. Δέον δὲ νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι, ὅσον λεπτότερος εἶναι ὁ ὀργανισμὸς, καὶ ὅσον εὐπαθέστερα τὰ αἰσθητήματα ἐνδὸς προσώπου, τόσον περισσότερον τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο ἐπηρεάζεται ὑπὸ τῶν πόνων. Ἀνάμεθα δ' εὐχερῶς νὰ ἐννοήσωμεν, ὅτι αἱ σκῆλαι τῶν θλίψεων καὶ στενοχωριῶν, αἱ ἀσθενεῖαι, οἱ πόνοι καὶ ἡ ἡθικὴ κατὰπτωσις, εἰς τὰ ὅποια πάντα ἡμεῖς ἔχομεν ἤδη, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥτιον, συνηθίσει, διὰ τῆς συμμετοχῆς ἡμῶν εἰς τὴν πτώσιν, καὶ διὰ τῆς συνεχοῦς ἡμῶν ἐπικοινωνίας πρὸς τὰς ἀνθρωπίνους δυστυχίας, ἧσαν ἀπειροπλασίως αἰσθητότερα καὶ σοβαρὰ ζητήματα εἰς τὸν τέλειον ἄνθρωπον — τὸν ἅγιον, ἄκακον, ἀμίαντον καὶ κεχωρισμένον ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν.

Τὸ αὐτὸ δὲ γεγονὸς εὐρίσκομεν πραγματοποιούμενον μέχρι τινὸς καὶ εἰς τὴν ἰδίαν ἡμῶν πείραν. Οἱ σχετικῶς ἀναισθητότεροι τῶν ἀνθρώπων, ὅσοι ἀντιγράφησαν ἐν μέσῳ πολυτελείας, λεπιότητος τρόπων, κάλλους, καὶ εὐνοῦκοῦ ἐν γένει

περιβάλλοντος, ἐάν ποτε ἐπισκεφθῶσι τὰς πενιχρὰς συνοικίας τῶν μεγαλονπόλεων, καὶ παρατηρήσωσι τὸν ἐξεντελισμόν, τὰς δυσμενεῖς συνθήκας τοῦ ζῆν, τὴν θυσωδίαν, τὰς ἀκόπους φωνάς, τὸ ἐλεεινὸν θέαμα τῆς ρυπαρότητος, κλπ., εἶναι βέβαιον ὅτι ἤθελον μεγάλως βαρυνθῆσαι· ἀκουσίως δέ πως τὸ πρόσωπον παντὸς τοιοῦτου συσιέλλεται, καὶ ἐπέρχεται εἰς αὐτὸν ἡ σκέψις περὶ τοῦ ὅπόσον τρομερὰ εἶναι ἡ ζωὴ ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις, ὁποῖον δὲ εὐεργέτημα θὰ ἦτο ὁ θάνατος. Ἐν τοσούτῳ, καθ' ὃν χρόνον μονολογεῖ τις οὕτω καθ' ἑαυτὸν, αἰφνης τυχόν, ὁ ὀφθαλμὸς προσπίπτει ἐπὶ παιδίων παίζοντων εὐθύμως, ἢ ἴσως ἡ πλύντρια, εἰς τὸ ἔργον τῆς, ἀρχίζει αἰφνης ψάλλουσα στροφὴν ᾠσματὸς τινος, ἢ περαιτέρω ἄνθρωπος ἀναγινώσκει μετ' εὐχαριστήσεως ἐφημερίδα, ἢ ἔν παιδίον ἀκούεται αἰφνης δοκιμάζον μουσικὴν ἐπὶ τινος παλαιοῦ ὄργανου. Πάντα ταῦτα ὑποδηλοῦσιν ὅτι ἐκεῖτοι οἷτινες ἐξωκειώθησαν πρὸς τοιαῦτα θεάματα, καὶ ἤχους, καὶ ὁσμὰς, καὶ τοιαύτας ἐν γένει συνθήκας ζωῆς, ἐπηρεάζονται πολὺ ὀλιγώτερον ὑπὸ τούτων, παρ' ὅτι οἱ ἄλλοι οἷτινες συνήθισαν ἐκ νηπιότητος εἰς ἀτιμόσφαιραν εὐγενείας καὶ λεπτότητος.

Τὸ τοιοῦτον δὲ μάθημα ἀπεικονίζει ἐν λίαν ἐλαχίστῳ μέτρῳ τὴν ἀνισότητα τοῦ πῶς ὁ Κύριος ἡμῶν ἀντελαμβάνετο τὴν ἁμαρτωλὴν καὶ ταλαίπωρον κατάστασιν τῆς γῆς, καὶ πῶς ἡμεῖς ἀντιλαμβάνομεθα ταύτην. Ὡς τελεία ὑπαρξίς, ἣτις ἀφῆκε τὰς ἀντὶ τῆς οὐρανίου δόξης, καὶ ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν ὅπως συμμετάσχη εἰς τὴν δυστυχίαν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ γεινῇ ὁ συμπαθὴς εἰς αὐτὸν καὶ ὁ Λυτρωτὴς αὐτοῦ, αὐτὸς ἀνταμβόλως ἡσθάνετο πολὺ περισσότερον παρ' ὅτι αἰσθανόμεθα ἡμεῖς τὰς ἀθλιότητας καὶ ταλαιπωρίας «τῆς στεναζούσης κτίσεως». Τί παράδοξον λοιπὸν ἂν τὸ βάρος τῶν θλίψεων ἡμῶν ἐπεσκόιασε τὰς ἐνδόξους ὡραιότητας τοῦ τελείου αὐτοῦ προσώπου! Τί παράδοξον ἂν ἡ συσχέτισις αὐτοῦ πρὸς τὰς στενοχωρίας καὶ θλίψεις τῆς γῆς, καὶ ἡ ἐκουσία αὐτοῦ συμμετοχὴ εἰς τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας καὶ ἀσθενείας (ἐπὶ δαπάνῃ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ζωῆς, τῆς ἰδίας αὐτοῦ ζωτικότητος, ὡς εἶδομεν), ἐπαφῆκαν βάθρεια σημεῖα ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ εἰ-

δους τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου. Καὶ ἐντούτοις δὲν δυνάμεθα οὐδ' ἐπὶ στιγμήν ν' ἀμφισβητήσωμεν διὰ ἡμετὰ τοῦ Πατρὸς συγκοινωνία αὐτοῦ, ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἡ ἐπιδοκιμασία τῆς ἰδίας αὐτοῦ συνειδήσεως, ὅτι ἐποίησεν πάντοτε τὰ εὐάρεστα ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς, προσέδιδον βεβαίως εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Λυτρωτοῦ ἡμῶν εἰρημικήν τινα ἔκφρασιν, ἣτις θὰ ἀπειλέει συνδυασμὸν τινα χαρᾶς καὶ λύπης, θλίψεως καὶ εἰρήνης: Ἡ δὲ γνώσις αὐτοῦ, ὅσον ἀφορᾷ τὸ σχέδιον τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς, ἐνίσχυεν αὐτὸν βεβαίως εἰς πάντα ὅσα ὑφίστατο, κατανοῶν τὸ τίνα τρόπον πάντα ἡθέλων ταχέως συνεργήσει οὐχὶ μόνον πρὸς εὐλογίαν δι' ἑαυτὸν, ἀλλ' ὡσαύτως «σωτηρίαν εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης». Ἐὰν λοιπὸν αἱ θλίψεις τῶν ἀνθρώπων ἐπεσκίασαν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, δυνάμεθα νὰ ὤμεν ἐξίσου βέβαιοι διὰ, ἥ τε πίστις καὶ ἐλπίς αὐτοῦ ἐσημειοῦντο ἐπίσης ἐπὶ τῆς ἐκφράσεως τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ὅτι, ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερβαίνουσα πάντα νοῦν, διεφύλατε τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καὶ καθίστα αὐτὸν εἰς θέσιν νὰ χαίρῃ πάντοτε, ἐν τῷ μέσῳ τῶν μεγαλειτέρων κατ' αὐτοῦ ἀντιλογιῶν παρὰ τῶν ἁμαρτωλῶν.

«ΔΙΑΚΡΙΝΟΜΕΝΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΜΥΡΙΑΔΩΝ»

Διὰ τὴν ἁμαρτωλήν, φθονερὰν καὶ πλήρη μίσους καρδίαν τῆς πεπτωκυίας φύσεως, πᾶν τὸ συγγενὲς πρὸς τὸ ὥραϊον, τὸ ἀγαθόν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀλήθειαν, εἶναι δυσάρεστον καὶ ἀπεχθές, οὐδὲν τὸ ὥραϊον δι' αὐτὴν ὑπάρχει εἰς αὐτὸ — οὐδὲν τὸ ἐπιθυμητόν — τὸ τοιοῦτον εἶναι ἔλεγχος εἰς αὐτήν. Ὁ Κύριος ἡμῶν ἐξεφράσθη. ἴδαν ἐντόνως διὰν εἶπε, «τὸ σκότος μισεῖ τὸ φῶς, καὶ πᾶς ὁ φαῦλα πράττων μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ» (Ἰωάν. γ'. 19, 20). Ἐν ἄλλο παράδειγμα τοῦ γεγονότος τούτου βλέπομεν εἰς τὸ ὅτι, πονηρὰ τις καρδία δύναται νὰ μισῇ καὶ περιφρονῇ ἐνίοτε ἐν ἔνδοξον πρόσωπον, πρόσωπον πλήρες ἀγάπης, καὶ τοῦτο οὐχὶ μόνον εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν Λυτρωτὴς περιφρονήθη παρ' ἐκείνων οἵτινες ἐκραύαζον, «Σταύρωσον, Σταύρωσον

αὐτόν», ἀλλ' ἐπίσης καὶ εἰς τὰς ἰδίαις ἡμῶν περιστάσεσι. Παρατηρήσατε τὰς διαφόρους ἀφηγήσεις τῶν μαρτυρίων χάριν τῆς ἀληθείας, καὶ ἴδετε πόσον ἐλαχίστη ἐπῆρξεν ἡ κατευθυντικὴ ἐπιρροὴ τοῦ προσώπου ἐκείνων, οἵτινες ἠδύναντο νὰ στρέψωσι τὸ βλέμμα ἀπὸ τῶν προσωπικῶν αὐτῶν παθημάτων, καὶ προσεύχωμεν ὑπὲρ τῶν διωκτῶν των. Περὶ τοῦ πρώτου Χριστιανοῦ μάρτυρος—τοῦ Στεφάνου—μαρτυρεῖται ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν ἀκτινοβόλον καὶ ὥραϊον ὥστε νὰ συγκρίνηται πρὸς τὸ πρόσωπον ἀγγέλου. «Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν πάντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου». (Πράξ. σι'. 15.) Καὶ ἐντούτοις, συνεπεία τῆς σκληρότητος τῆς καρδίας αὐτῶν, μακρὰν τοῦ ν' ἀγαπήσωσι τὸ ἀγγελικὸν αὐτοῦ πρόσωπον, τὸ ὅποῖον θὰ ἦτο πολὺ ὀλιγώτερον ἀγγελικὸν ἢ τὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ ἀντὶ νὰ παράσχῃ προσοχὴν εἰς τοὺς θαυμασμούς αὐτοῦ λόγους, οἱ ὅποιοι ἦσαν πολὺ ὀλιγώτερον θαυμάσιοι, ἢ ἐκεῖνοι τοῦ μεγάλου Διδασκάλου, «ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον», ὡς ἀκριβῶς ἐκραύγαζον πρὸς τὸν Πιλάτον νὰ σταυρώσῃ τὸν Κύριον τῆς δόξης.

«Ναί, Αὐτὸς εἶναι ὅλος ἐπιθυμητός».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄

ΤΟ ΜΕΣΟΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΑΓΗΣ.

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Ἡ ἐνέργεια τοῦ ἁγίου πνεύματος. — Τόρι καὶ κατὰ τὸν
Κιλιετὴ αἰῶνα — Διάφορα περιγραφικὰ ὀνόματα τοῦ
ἁγίου πνεύματος — «Πνεῦμα ἀγάπης». — «Πνεῦμα
ἀληθείας», κτλ. — Ἐν ἀντιπαροβολῇ πρὸς τὸ ἀνόσιον
Πνεῦμα, ὅπερ εἶναι «Πνεῦμα φόβου» «Πνεῦμα πλα-
νης», κλπ. — Αἱ προδωπικαὶ ἀντωνυμίαι ἐφαρμοζό-
μεναι. — Ἡ σθημαδία τῆς λέξεως «Πνεῦμα». — «Ὁ Θεὸς
Πνευμά ἐστι». — «Οὕτω γὰρ ἦν Πνεῦμα». — Χαρίσματα
τοῦ πνεύματος. — Ἡ μεταμορφωτικὴ δύναμις τοῦ
ἁγίου πνεύματος. — Τὸ Πνεῦμα ἐν μέτρῳ, καὶ ἄνευ
μέτρου. — «Τὸ Πνεῦμα τοῦ κόσμου», ἀντίχριστος —
Ὁ μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀγών. —
Μάχαι τοῦ πνεύματος ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν ἁγίων. —
Τὸ Πνεῦμα τὸ ὁποῖον ἐπιποθεῖ πρὸς φθόνον. — Διδα-
κτοὶ τοῦ πνεύματος. — Ὁ Παράκλητος, ὁ προρηγορη-
τὴς. — Αὐτὸς ὁδηγεῖ ἡμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν,
καὶ εἰς πλήρη καταλλαγὴν. — Ἡ ἐνέργεια τοῦ πνεύ-
ματος οὐχὶ ὀλιγωτέρα σήμερον, ἀφ' ἧς ἐποχῆς τὰ
θαυματουργικὰ χαρίσματα ἔπαυσαν.

«Ὅσοι γὰρ πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοὶ εἰσι Θεοῦ. . . ἐλάβετε
Πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράτομεν, Ἀββᾶ ὁ Πατήρ. Αὐτὸ τὸ Πνεῦμα
συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμέν τέκνα Θεοῦ». — Ρωμ. η'
14—16.

«Καὶ μετὰ ταῦτα θέλω ἐκχεῖν τὸ Πνευμά μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα». —
Ἰωήλ β'. 28 :

ΤΟ ΜΕΓΑ ἔργον τῆς καταλλαγῆς δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ κα-
τανοηθῇ εὐκρινῶς ἢ ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐν
σχέσει πρὸς αὐτὸ, παρορᾶτο ἢ παρεγνωρίζετο. Τὸ ἅγιον
Πνεῦμα κέκμηται εὐρὺ στάδιον ἐνεργείας ἐν σχέσει πρὸς τὴν
παρουσίαν τῆς Καταλλαγῆς — φανερώνον εἰς τὸν πιστὸν τὴν
θεῖαν συγχώρησιν, ὥς ἐπίσης ὁδηγοῦν αὐτὸν εἰς πλήρη ἐκ

καρδίας διαλλαγὴν πρὸς τὸν Θεόν. Ὑπὸ τὴν ἀναγεννητικὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ληφθέντος ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐν τῷ βαπτίσματι αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς διακονίας του ἦν οὗ ἡ ἀφιερωμένη αὐτοῦ καρδιά ἐγένετο εἰς θέσιν νὰ διῶδῃ σαφῶς καὶ εὐκρινῶς τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς, τὴν προσήκουσαν πορείαν, τὴν στενὴν ὁδὸν τῆς θυσίας, καὶ νὰ ἐκτιμήσῃ τὰς μεγίστας καὶ τιμίας ἐπαγγελίας, ἡ ἐκπλήρωσις τῶν ὁποίων ἔκειτο πέραν τῆς ἰδίας αὐτοῦ ταπεινώσεως, τῶν ὀνειδισμῶν καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ. Διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅθεν, ὁ Λυτρωτὴς ἡμῶν ἰκανώθη νὰ ἐκτελέσῃ τὸ μέγα αὐτοῦ ἔργον, ὁδηγούμενος δι' αὐτοῦ νὰ πράττῃ πᾶν τὸ εὐάρεστον καὶ εὐπρόσδεκτον ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐξησφάλισε τὸ διὰ πᾶσαν τὴν ἀνθρωπότητα ἀντίλυτρον. Τὸ Πνεῦμα τὸ ὄχιον ταυτίζεται ἐπίσης πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν : πάντες ὅσοι ἀπεδέχθησαν τὴν ἀξίαν τῆς μεγάλης περὶ ἁμαρτίας προσφορᾶς, καὶ οἵτινες προσῆλθον εἰς τὸν Πατέρα διὰ τῆς ἀξίας τῆς θυσίας τοῦ Υἱοῦ, καὶ παρέστησαν ἑαυτοὺς ζώσας θυσίας, συμφώνως πρὸς τὴν ὑψηλὴν αὐτῶν κλήσιν εἰς τὴν θείαν φύσιν, ἥτις προβάλλεται καὶ προσφέρεται εἰς τοὺς τοιούτους κατὰ τὸν Εὐαγγελικὸν αἰῶνα, ἐχρειάσθησαν καὶ ἔσχον τὴν βοήθειαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Μόνον δ' ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ εἰς ὃν ἕκαστος λαμβάνει τὸ ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, κατὰ τοσοῦτον εἶναι καὶ εἰς θέσιν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν δέουσαν κοινωνίαν μετὰ τοῦ Πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ Υἱοῦ, ὥστε νὰ δύνῃται «νὰ δοκιμάσῃ ποῖον εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον» καὶ ἐκτελῇ αὐτό. Διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ μόνον ὁδηγούμεθα πέραν τοῦ ἀπλοῦ γράμματος τῆς θείας μαρτυρίας, εἰς τὸ νὰ καταναήσωμεν καὶ ἐκτιμήσωμεν ἀληθῶς «τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ», καὶ πάντα ὅσα ὁ Θεὸς ἡτοίμασε διὰ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὸν, τὰ ὅποια ὀφθαλμοὺς ἀνθρώπου οὐκ οἶδε, καὶ οὕς οὐκ ἤκουσεν, αὐτὸς ἀνέβησάν ποτε εἰς ἀνθρωπίνην καρδίαν ὅπως τὰ ἐννοήσῃ καὶ τὰ ἐκτιμήσῃ.—Α. Κορθ β', 9, 10.

Τὸ ἔργον τοῦ ἁγίου Πνεύματος θέλει εἶσθαι ἐξίσου σπουδαῖον κατὰ τὸν Χιλιετῆ αἰῶνα, εἰς τὸ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ἀνθρωπότητα εἰς ἁρμονίαν πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὸ τοὺς ὅρους

τῆς Καινῆς Διαθήκης, διὰ τῆς ἀξίας τῆς θυσίας τοῦ ἀγαπητοῦ Λυτρωτοῦ. Ὡς ἐκ τούτου δέ, ὁ Κύριος, διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ (β'. 28, 29), ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς τὸ γεγονός, καταδεικνύων ὅτι, ἐνῶ θέλει ἐκχύσει τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς δούλους καὶ ἐπὶ τὰς δούλας του κατὰ τὸν Εὐαγγελικὸν αἰῶνα, ἐντούτοις, μετὰ ταῦτα, τὸ ἅγιον αὐτοῦ Πνεῦμα θέλει ἐκχυθῇ γενικῶς ἐφ' ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος, «ἐπὶ πᾶσαν σάρκα» * Κατὰ τὴν διάρκειαν λοιπὸν τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος ἡ πρόοδος τοῦ κόσμου θέλει γίνεσθαι ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὸ ἅγιον Πνεῦμα· καθ' ὅσον δὲ οἱ ἄνθρωποι θέλουσιν προσαρμόζεσθαι πρὸς τὸ ἅγιον αὐτὸ Πνεῦμα, κατὰ τοσοῦτον καὶ θέλουσι κριθῇ ἄξιοι νὰ ἐκλέγωνται διὰ τὰς αἰωνίους συνθήκας τῆς ζωῆς, χαρᾶς καὶ μακαριότητος, ἥτις κεῖται ἐπέκεινα τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος· τὸ γεγονός ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον θέλει συμπράττει μετὰ τῆς δεδοξασμένης Ἐκκλησίας, διὰ τὴν εὐλογίαν πασῶν τῶν φυλῶν τῆς γῆς, μαρτυρεῖται ὡσαύτως παρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἀφοῦ ἐξεικονίζει ἡμῖν τὰς δόξας τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος καὶ τὴν κατὰ τὸν αἰῶνα αὐτὸν ἄφθονον προμήθειαν τῆς ἀληθείας ὡς ἰσχυροῦ ποταμοῦ τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς, λαμπροῦ ὡς κρύσταλλον, λέγει, «Καὶ τὸ Πνεῦμα καὶ ἡ Νύμφη λέγουσιν, ἔρχου· καὶ ὁ ἀκούων ἐπάτω, ἔρχου· καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν». — Ἀποκλ. κβ'. 17.

Ἀλλὰ τὸ ζήτημα τοῦτο τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τοῦ ἔργου καὶ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ, ἔχει σοβαρῶς παρανοηθῇ παρὰ πολλῶν ἐκ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ αἰῶνας Ἐν τῷ φωτὶ δὲ μόνον τοῦ ἀνατέλλοντος Ἡλίου τῆς Δικαιοσύνης—ἐν τῷ φωτὶ τῆς παρουσίας τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ζήτημα τοῦτο καθίσταται ὁλονὲν σαφὲς καὶ λογικόν, ὡς ἦν πράγματι τοιοῦτον εἰς τὴν πρωτόγονον Ἐκκλησίαν, καὶ καταφαίνεται ὅτι ἐν

* Ἡ τάξις τῆς εὐλογίας ταύτης ἀντιστρέφεται εἰς τὴν διακήρυξιν αὐτὴν τοῦ προφήτου, καὶ τοῦτο δέ, λίαν πιθανόν, ὅπως ἐπισκοπίσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο μέχρι τοῦ καταλλήλου καιροῦ, καὶ ἀποκρύψῃ οὕτω μέρος τι τοῦ μήκους καὶ πλάτους καὶ ὕψους καὶ βάθους τοῦ θείου σχεδίου, μέχρι τοῦ πρὸς κατανόησιν καὶ ἐκτίμησιν αὐτοῦ ὠρισμένον καιρὸν.

πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὰς διαφόρους μαρτυρίας τῶν Γραφῶν, τὰς εἰς αὐτὸ ἀναφερομένας Ἡ περὶ Τριάδος διδασκαλία, ἥτις, ὡς εἶδομεν, ἤρξατο προβάλλουσα κατὰ τὸν δευτέρον αἰῶνα, καὶ ἔλαβεν εὐρείας διασπάσεις κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα, εὐθύνεται ἐν μεγάλῳ μέτρῳ διὰ τὸ πλεῖστον τοῦ σκοτίους τὸ ὁποῖον εἶναι ἀναμειγμένον μετὰ τῆς ἀληθείας ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦτου εἰς τὴν διάνοιαν πολλῶν Χριστιανῶν, πρὸς μεγάλην αὐτῶν πνευματικὴν ζημίαν, — σύγχυσιν καὶ μυστικισμόν τῶν θρησκευτικῶν ἐν γένει· πεποιθήσεων.

Τελεία λογικὴ συνέπεια καὶ ἀλληλουχία ἐνυπάρχει ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν Γραφῶν ὅτι ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς εἰσιν ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ, καὶ ἐνότητι σκοποῦ καὶ ἐνεργείας, ὡς εἶδομεν ἐν τοῖς προηγουμένοις. Ἐξίσουν δὲ συνεπῆς καὶ λογικὴ τυγχάνει ἡ τῶν Γραφῶν διδασκαλία περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅτι δὲν εἶναι τοῦτο ἄλλος τις Θεὸς, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα, ἡ ἐπιρροή ἢ δύναμις, ἡ ἐξασκονμένη παρὰ τοῦ ἐνὸς Θεοῦ, τοῦ Πατρὸς ἡμῶν, καὶ παρὰ τοῦ Μονογενοῦς Αὐτοῦ Υἱοῦ, — ἐν ἀπολύτῳ ἐνότητι, συνεπῶς, μετ' ἀμφοτέρων αὐτῶν, Οἵτινες εἶναι ἐν παντὶ ἓν, ἐν πλήρει ταυτότητι νοῦ καὶ σκοποῦ. Ἀλλὰ πόσον διάφορος εἶναι ἡ ἐνότης τοῦ Πατρὸς, τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τῆς ἐνότητος ἐκείνης ἣτις πρεσβεύεται καὶ διδάσκειται ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «ἡ περὶ Τριάδος διδασκαλία», καὶ ἡ ὁποία, εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς Κατηχήσεως (Ἐρωτήσεις 5η καὶ 6η), διακηρύττει ὅτι — ὑπάρχουσι τρεῖς πρόσωπα ἐν τῷ Ἐνὶ Θεῷ — ὁ Πατὴρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα· οὗτοι οἱ τρεῖς εἰσιν εἰς Θεὸς, ὁμοούσιος, καὶ ἴσοι τὴν τε δύναμιν καὶ δόξαν.» Ἡ τοιαύτη δοξασία ἀνταπεκρίνεται καλῶς πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν «σκοτεινῶν αἰώνων», οἵτινες συνετέλεσαν εἰς τὴν παραγωγὴν καὶ ἀνάπτυξιν ταύτης. Ἡ περίοδος καθ' ἣν τὰ μυστήρια ἐλατρεῦντο μᾶλλον ἀντὶ νὰ ἀναλυθῶσι καὶ ἐξερευνηθῇ τὸ ἀληθὲς αὐτῶν ἢ μή, εὗρεν ἐκλεκτότατον τοιοῦτον μυστήριον ἐν τῇ τοιαύτῃ θεωρίᾳ, ἣτις τυγχάνει τόσον ἀντιγραφικὴ ὅσον καὶ παράλογος. Διότι, τίτι τρόπῳ εἶναι δυνατὸν οἱ τρεῖς νὰ εἶναι ἓν πρόσωπον, μία οὐσία; Ἐὰν δὲ εἶναι «μία οὐσία» ἢ ὁμοούσιοι, πῶς δύνανται νὰ εἶναι «ἴσοι»; Δὲν ἀντιλαμβάνεται τοῦτο πᾶς νοήμων ἄνθρωπος ὅτι ἂν ὁ Θεὸς εἴ

ναι ἔν πρόσωπον δὲν δύναται νὰ εἶναι τρεῖς; καὶ διὸ ἂν εἶναι τρία πρόσωπα, ὑπὲρ μίαν καὶ μόνον ἔννοιαν οἱ τρεῖς δύνανται νὰ ὦσιν ἔν· καὶ τοῦτο οὐχὶ ἐν προσώπῳ, ἀλλ' ἐν σκοπῷ, ἐν πνεύματι, ἐν θελήματι καὶ συμπράξει; Τῇ ἀληθείᾳ, ἐὰν ἔλειπε τὸ γεγονὸς διὸ ἢ περὶ Τριάδος παράλογος αὕτη διδασκαλία ἐνετυπώθη εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν ἐκ νηπιότητος, ὥς ἐπίσης τὸ γεγονὸς διὸ ἢ διδασκαλία αὕτη διδάσκεται σοβαρῶς εἰς τὰς Θεολογικὰς σχολὰς παρὰ πολιῶν καὶ θηγητῶν, ἐν πολλοῖς ἄλλως τε, ὥς φαίνεται, σοφῶν, οὐδεὶς ἤθελε κρίνει αὐτὴν ἀξίαν καὶ μιᾶς καὶ σιγμῆς προσοχῆς. Πῶς ὁ μέγας ἐχθρὸς ἐπέτυχεν εἰς τὸ νὰ παρεισάξῃ καὶ ἐν κολλήσῃ ταύτην εἰς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ ὥστε νὰ περιαγάγῃ αὐτοὺς εἰς σύγχυσιν, φρεναλίῃ αὐτοὺς καὶ κατασίτησιν μέγα μέρος τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἀτελεσφόρητον, εἶναι ἀληθῶς τὸ μέγα μυστήριον, τὸ ὅποιον πιθανῶς δὲν θὰ λυθῇ μέχρις οὗ « γινώσκωμεν ὥς καὶ ἐγνωρίσθημεν », ἐν δόξῃ.

Ὁ ἐπιμελὴς ἀναγνώστης τῶν προηγουμένων κεφαλαίων εὗρεν ἐν αὐτοῖς ἀφθόγους ἐκ τῶν Γραφῶν μαρτυρίας ἐπὶ τοῦ γεγονότος διὸ δὲν εἶναι εἰ μὴ εἰς Παντοκράτωρ Θεὸς — ὁ Ἰεχωβά, καὶ διὸ αὐτὸς ὑπερύψωσε τὸν Πρωτότοκον, τὸν Μονογενῆ Αὐτοῦ Υἱόν, εἰς τὴν ἰδίαν Αὐτοῦ φύσιν καὶ τὸν ἴδιον Αὐτοῦ θρόνον ἐπὶ τοῦ σύμπαντος. Ὅτι δὲ δευτέρᾳ μετ' αὐτόν, κατὰ τάξιν βαθμοῦ, θέλει εἶσθαι ἡ δεδοξασμένη Ἐκκλησία, ἡ Νύμφη, ἡ γυνὴ τοῦ Ἀρνίου, καὶ συγκληρονόμος αὐτοῦ, — οἱ ἄλλως καλούμενοι « ἀδελφοί ». Οὗτοι θέλουσιν εἶσθαι συμμέτοχοι τῆς δόξης αὐτοῦ, ὥς ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι ἐκζητεῖται παρ' αὐτῶν νὰ εἶναι συμμέτοχοι τῶν παθημάτων αὐτοῦ. Οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν θὰ ἔχωσι παρατηρήσει ὡσαύτως διὸ πᾶσαι αἱ Γραφαὶ συναρμολογοῦνται καὶ συμφωνοῦσιν ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω μαρτυρίας, καὶ ἐπὶ πλέον διὸ οὐδόλως ὑπάρχουσιν Γραφικὰ χωρία, τὰ ὅποια εἴτε ἐμμέσως εἴτε ἀμέσως, πραγματικῶς ἢ φαινομενικῶς, νὰ συγκρούωνται πρὸς τὰ πορίσματα ταῦτα. Τὸ ζήτημα, ὅθεν, ἐγείρεται, Τίς, Ποῦ, Τί, εἶναι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα;

Ἄς ἀκολουθήσωμεν ὅθεν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τοῦτο, τὴν αὐτὴν μέθοδον τῆς ἐξετάσεως, τὴν ὅποιαν ἠκολουθή-

σαμεν καὶ εἰς τὰ λοιπά. Ἐς προσφύγωμεν δὲ εἰς τὸν νόμον καὶ εἰς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Θεοῦ διὰ πᾶσαν ἡμῶν πληροφορίαν. Οὐδ' ἄς ἀποδεχθῶμεν τὰς ἀμφιβολίας καὶ φιλοσοφικὰς θεωρίας ἀγαθῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἀπέθανον ἤδη, ἢ ἀκόμη καὶ τῶν ζώντων τοιούτων, οὔτε καὶ τὰς ἰδίαις ἡμῶν τοιαύτας. Ἐς ἐνθυμώμεθα τὴν δήλωσιν τοῦ Ἀποστόλου ὅτι ὁ Λόγος τοῦ Κυρίου ἐδόθη πρὸς τὸν σκοπὸν «ἵνα ἄρειος ᾦ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρησμένος» (Β'. Τιμ. γ'. 17). Ἐς ἀναθέσωμεν τὴν πεποιθήσιν ἡμῶν τελείως εἰς τὸν Κύριον, καὶ ἄς ζητήσωμεν νὰ γνωρίσωμεν τὴν σημάσιαν τοῦ ὁ,τι διακηρύττει περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, φέροντες πάσας τὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου Γραφικὰς μαρτυρίας ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς ἀλλήλας, βέβαιοι ὄντες ὅτι ἡ ἀλήθεια, καὶ μόνον ἡ ἀλήθεια, δύναται νὰ ὑποστῇ τοιαύτην ἀνερευνητικὴν ἐξέτασιν. Τοῦτο δὲ πράττοντες, μετὰ προσευχῆς καὶ ἐπ' μελείας, αἱ προσπάθειαι ἡμῶν ἀναμφιβόλως θέλουσιν ἀνταμειφθῇ. Εἰς τὸν κρούοντα, ἡ θύρα τῆς γνώσεως θὰ ἀνοιχθῇ καὶ εἰς τὸν ζητοῦντα, ἡ γνώσις περὶ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου θέλει ἀποκαλυφθῇ. — Ἑσα. η'. 20. Ματθ. ζ' 7, 8.

Τὸ πνεῦμα τὸ Ἅγιον ὀρίζεται ποικιλοτρόπως ἐν ταῖς Γραφαῖς. Πρὸς ὁρθὴν δὲ κατανόησιν τοῦ ζητήματος δέον ὅπως οἱ διάφοροι οὗτοι ὀρισμοὶ ληφθῶσιν ὁμοῦ ὑπ' ὅψιν καὶ ἐκτεθῶσιν οὕτως ὥστε νὰ ἐπιχρῶσι φῶς ἐπ' ἀλλήλων. Σημειώσατε ὅθεν τοὺς εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἀποδιδομένους ὀρισμούς, — «Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ,» «Τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ,» «Τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀγιοσύνης,» «Τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας,» «Τὸ Πνεῦμα τοῦ Σωφρονισμοῦ,» «Τὸ Πνεῦμα τῆς Ἐλευθερίας,» «Τὸ Πνεῦμα τοῦ Πατρός,» «Τὸ Πνεῦμα τῆς Ἐπαγγελίας,» «Τὸ Πνεῦμα τῆς Πραότητος,» «Τὸ Πνεῦμα τῆς Συνέσεως,» «Τὸ Πνεῦμα τῆς Σοφίας,» «Τὸ Πνεῦμα τῆς Δόξης,» «Τὸ Πνεῦμα τῆς Βουλῆς,» «Τὸ Πνεῦμα τῆς Χάριτος,» «Τὸ Πνεῦμα τῆς Υἱοθεσίας,» «Τὸ Πνεῦμα τῆς Προφητείας.»

Οἱ διάφοροι οὗτοι τίτλοι, πολλάκις ἐπαναλαμβανόμενοι, ἐναλλάξ δὲ ὄντες ἐν χρῆσει, παρέχουσιν ἡμῖν πλήρη καὶ προ-

σήκοσαν διαβεβαίωσιν ὅτι πάντες πράγματι ἀναφέρονται εἰς τὸ ἴδιον ἅγιον Πνεῦμα. Συχνάκις δὲ ἡ λέξις «ἅγιον» προστίθεται εἰς αὐτούς, ὡς ἐπὶ παραδείγματι, «τὸ ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ», «Τὸ ἅγιον Πνεῦμα τῆς Ἐπαγγελίας», κλπ. Ἀνάγκη ὅθεν νὰ ἐκζητήσωμεν τοιαύτην κατανόησιν τοῦ ζητήματος, ἥτις αὐδεμίαν τῶν ἀνωτέρω ὀρισμῶν ἠθέλεν ἀπορρίψει ἢ ἀποκλείσει, ἀλλὰ συνδυάσει πάσας ταύτας ἐν ἁρμο- νία. Εἶναι δὲ ὅλως ἀδύνατον νὰ συναρμολογήσῃ καὶ συμβι- βάσῃ τις τοὺς ἀνωτέρω ὀρισμοὺς πρὸς τὴν κοινῶς ἐπικρατήσασαν ἰδέαν περὶ τρίτου Θεοῦ· ἀλλ' εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν σύμφωνον πρὸς ἓνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν τὸ νὰ ἐννοήσωμεν τὰς διαφόρους αὐτὸς ἐκφράσεις ὡς περι- γραφικὰς τοῦ πνεύματος, τῆς διαθέσεως καὶ δυνάμεως τοῦ ἐνὸς Θεοῦ, τοῦ Πατρὸς ἡμῶν, ὡς ἐπίσης τοῦ πνεύματος, τῆς διαθέσεως καὶ δυνάμεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· διότι αὐτὸς εἶναι ἓν, ἐνὸς πνεύματος, μετὰ τοῦ Πατρὸς, — καὶ προσέτι, ὡς ἐκφραζούσας μέχρι βαθμοῦ τινος τὸ πνεῦμα ἢ τὴν διάθεσιν πάντων ἐκείνων οἰκινῆς εἰσιν ἀληθῶς τοῦ Κυρίου, ἔστισαν οὗτοι ἄγγελοι ἢ ἄνθρωποι, καθ' ὅσον οὗτοι προσῆλθον εἰς ἐνότητα, ἢ ἁρμονίαν, πρὸς αὐτόν.

Θὰ εἶναι συντελεστικὸν πρὸς κατανόησιν διὰ τινος νὰ ση- μειώσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ὑπάρχει καὶ ἕτερόν τι πνεῦμα δι- ττικῶς μνημονευόμενον ἀνὰ τὰς Γραφάς, καὶ δι' ὅλως ἀντι- θέτων ὀρισμῶν ἐκφερόμενον, τοῦτέστι, «τὸ Πνεῦμα τοῦ Φό- βου», «Τὸ Πνεῦμα τῆς δουλείας», «Τὸ Πνεῦμα τοῦ Κόσμου», «Τὸ Πνεῦμα τῆς Πλάνης», «Τὸ Πνεῦμα τῆς Μαντίας», «Τὸ Πνεῦμα τοῦ Ἀντιχρίστου», «Τὸ Πνεῦμα τοῦ Νυσταγμοῦ. Οὐδεὶς πιστεύει ὅτι οἱ διάφοροι οὗτοι ὀρισμοί, ὁμοῦ λαμβα- νόμενοι, δύνανται νὰ δικαιολογήσωσι τὴν ἰδέαν ὅτι ὑπάρχουσι δύο ἢ περισσότεροι Σατανᾶδες ἢ Διάβολοι. Πάντες λίαν ὀρ- θῶς καὶ φυσικῶς ἀναγνωρίζουσιν ὅτι διὰ τῶν ὄρων τούτων σημαίνεται ἐν γένει τὸ **πονηρὸν πνεῦμα**· τὸ πνεῦμα ἢ διάθεσις, ἢ δύναμις, τῆς ὁποίας ἡ πρωτίστη ἐκπροσώπησις καὶ παραδειγματισμὸς εἶναι ὁ Σατανᾶς, τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο τὸ ὁ- ποῖον ἐκδηλοῖ ἢ φανερῶνει εἰς τὸ εἰς πάντας ὅσοι διατελοῦ- σιν ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸν Σατανᾶν. Ἐπί-

σης, καὶ πολὺν λογικῶς, οὐδεὶς φρονεῖ περὶ τῶν ὁρισμῶν αὐτῶν διὰ εἶναι προσωπικὰ πνεύματα. Πολὺν μᾶλλον δὲν δύναται τις νὰ λαμβάνῃ τὰς διαφορὰς ἐκδοχὰς τῆς λέξεως «πνεῦμα» ὑπὸ καλὴν σημασίαν, ὡς σημαινούσας διαφορὰς πνευματικὰς ὑπάρξεις, οὐδὲ ὡς σημαινούσας ἐν συνόλῳ ἓνα ἅλ-
λον Θεόν. Οἱ ὅροι οὗτοι, ἐν συνόλῳ λαμβανόμενοι, ἐκπρο-
σωποῦσι διαφορὰς μορφὰς ἢ ἐκδηλώσεις τοῦ χαρakterος,
τῆς διαθέσεως, τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Ἰεχωβά,
καὶ κατ' ἀναλογίαν τὸ πνεῦμα ἢ τὴν διάθεσιν πάντων ἐκεί-
νων οἵτινες ἔλαβον τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, οἵτινες ἐγένοντο μέτο-
χοι τῆς διαθέσεως ἢ τοῦ χαρakterος αὐτοῦ, καὶ διάγουσιν ἐν
ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν θεῖον Νοῦν

Οὐδαμοῦ ἀπολύτως δυνάμεθα νὰ στηριχθῶμεν ὅπως φρο-
νῶμεν ἢ λαλῶμεν περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὡς ἄλλον
Θεοῦ, ὡς προσωπικότητος διακριτικῆς ἀπὸ τοῦ Πατρὸς
καὶ τοῦ Υἱοῦ. Ἀκριβῶς ὅλως τοῦναντίον τούτου μαρτυρεῖ
τὸ γεγονός διὰ τὸ μεταδοθὲν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
πνεῦμα ἦν τὸ Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς, ὡς εἶναι γεγραμμένον :
«Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμὲ, οὗ ἔνεκεν ἔχρισέ με εὐαγγελί-
σασθαι (κηρύξαι τὸ εὐαγγέλιον)» (Λουκ' δ'. 18.) Στρέφοντες
ἤδη εἰς τὴν προφητείαν ἐξ ἧς ἐλήφθη ἡ περικοπὴ αὕτη
ἀναγινώσκουμεν ἐκεῖ, κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν πρωτότυπον, ὡς
ἐξῆς : «Τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου Ἰεχωβά εἶναι ἐπ' ἐμὲ,
διότι ὁ Κύριος μὲ ἔχρισε διὰ νὰ εὐαγγελίζωμαι εἰς τοὺς
πιτωχοὺς (Ἡσα. ξα'. 1.) Ὑπὸ τὴν αὐτὴν δὲ ἔννοιαν ἀναγι-
νώσκουμεν πάλιν, «Καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Ἰεχωβά θέλει ἀνα-
πανθῇ ἐπ' αὐτόν, Πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως, πνεῦμα
βουλῆς καὶ δυνάμεως, πνεῦμα γνώσεως καὶ φόβου τοῦ
Ἰεχωβά» (Ἡσα. ια'. 2, 3). Ὅμοιως δὲ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα
ἐν τῷ Χριστῷ ἀναφέρεται ὡς «Τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ»,
ὁ νοῦς τοῦ Χριστοῦ — «Τοῦτο φρονεῖτε ἐν ἡμῖν [τὸ φρόνημα
τοῦτο ἔστω ἐν ἡμῖν] ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» — Φιλίπ.
β'. 5.

Ὑποστηρίζεται παρὰ τινων διὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν λεγόμενα εἰς Ἰωάν. ιδ'. 18, 26, κλπ. χωρία ἀνὰ τὸ
ιδ'. ιε'. καὶ στ'. κεφάλαια τοῦ Ἰωάννου, ἐνθα ὁ Κύριος

ἡμῶν δμιλεῖ περὶ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου μαρτυροῦσιν οὖν τὸ Πνεῦμα εἶναι πρόσωπον, διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀποκαλεῖται με ὄνομα καὶ ἀντωνυμίας ἀρσενικὰς, ἐμφαινούσας προσωπικότητα», «Ὁ Παράκλητος» «Ἐκεῖνος», ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀποδίδεται εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐνέργεια, δρᾶσις, νοημοσ λαλιά, ὡς «θέλει», «ἐλέγξει», «ὁδηγήσει», «λαλήσει» κλπ.

Ἄλλ' ἐντοιοῖς δὲν εἶναι ἀσύνηθες ἐν τε τῇ Γραφῇ καὶ τῇ κοινῇ ὁμιλίᾳ τὸ ν' ἀποδίδηται εἰς τινα δύναμιν ἢ ἰδιότητα τὸ γένος τοῦ προσώπου ἢ τοῦ πράγματος, εἰς τὸ ὁποῖον αὕτη ἀνήκει. Οὕτως, ἐπὶ παραδειγματι, ἐπειδὴ ὁ Οὐράνιος Πατήρ ὁρίζεται ὡς πρόσωπον, γένους ἀρσενικοῦ, εἶνε προσῆκον

* Σημ. Μεταφράστου.—

Ὅ,τι ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἀγ. γέγρας τόμον διατείνεται ἐνταῦθα, οἱ δηλ. ἀφρημένα, ἀπρόσωπα ἢ ἄψυχα ἀντικείμενα, ὑπεμφαινόντα καὶ ἐκπροσωποῦντα, δύναμιν, ἐνέργειαν, δρᾶσιν, συζητίας προσωποποιούνται ἐν τῇ Γραφῇ, καὶ ταρλότανται ὡς πρόσωπα ἐνεργούντα, λαλοῦντα, νοοῦντα, κλπ, τοῦτο μαρτυρεῖται καὶ ἀποδεικνύεται δαφιλῶς ἀπανταχοῦ τῶν Γραφῶν. Τὰ ἐπόμενα ὀλίγα παραδείγματα κρίνομεν συντελεστικά, καὶ πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἀληθείας ταύτης, 'καὶ ἐν ταύτῃ πρὸς σαφεστέραν κατανόησιν τοῦ περὶ προσωπικότητος τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ ἐξέτασιν ζητήματος. Οὕτως, ὥς πολλὰκις ἀποδίδονται εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ('Ἡσα. α'. 1.) εἰς τὸν θάνατον, ἐπίσης, καὶ τὴν ἀπώλειαν (Α'. Κορινθ. ιβ'. 55), χεῖρας καὶ φωνὴν εἰς τὴν ἄβυσσον ('Αββ. γ'. 1). Ὁφθαλμοὶ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ὄρη (Ψαλμ. ριδ'. 3) Φωνὴ εἰς τὴν σοφίαν καὶ τὴν σύνεσιν (Παρμ. α'. 20, η'. 1) Λοὺκ ια'. 49), θῆλυς εἰς τὴν σάρκα καὶ τοὺς διαλογισμοὺς (Ἐφεσ β. 3). Μαρτυρία εἰς θυσιαστήριον, ἢ στήλην ('Ἡσα. ιθ'. 19, 20.) εἰς λίθον ('Ἰησ. Ναυη. κδ'. 27) ἐπίσης εἰς ὥδην (Δευτερ. λα'. 19, 21, 26) καὶ ἀκόμη εἰς τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ (Α. Ἰωάν. ε'. 8) Ὁμιλία εἰς τὸ αἷμα, τὴν δικαιοσύνην, τὸν νόμον, τὸ αἷμα τοῦ ρατισμοῦ, κλπ. (Γενεσ. δ'. 10, Ματθ. κγ'. 35, Ἑβρ. ια'. 4, ιβ', 24), Γνώσις, χαρὰ ἐξοδος, κλπ. εἰς τὸν ἥλιον (Ψαλμ. ιθ'. 4, 6). Ὁρασις καὶ ἐνέργεια εἰς τὰς Γραφὰς ('Εβρ. δ'. 12, 13. Ἡσα νδ'. 11) Κρίσις εἰς τὸ λόγον (Ἰωάν. ιβ'. 48). Διδασκαλία εἰς τὴν χάριν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, κλπ. (Τιτος β' 11—12, Ψαλμ. ιθ'. 1—2) Ὁδηγία εἰς τὸ φῶς καὶ τὴν ἀλήθειαν (Ψαλμ. μγ'. 3) Κυριότης καὶ ἐχθρα εἰς τὸν θάνατον (Ρωμ. σι'. 9, Α. Κορθ. ιβ'. 26) Παρηγορία εἰς τὴν χάριν καὶ τὴν βασιλείαν (Ψαλμ. κγ'. 4.) Ἀκοή, λαλιά παρηγορία, κλπ. εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὴν ἁγίαν δύναμιν, ἐπιρροὴν καὶ ἐνέργειαν τοῦ Θεοῦ — Ἰωάν. ισι'. 17 κλπ.

ἅποις ἡ δύναμις καὶ πᾶσα ἐπιρροή καὶ χαρακτηριστικὸν Αὐτοῦ διατυπωθῶσιν ὡσαύτως εἰς γένος ἀρσενικόν. Οὐδ' εἶναι τι ἀσύνηθες δι' ἀντικείμενα ἄψυχα, καὶ ἐπομένως γένους καθ' ἑαυτὰ οὐδετέρου, τὰ ἐκφέρονται ὡς ἀρσενικά ἢ θηλυκά, ἀναλόγως τῆς δυνάμεως καὶ ἐνεργείας αὐτῶν, ἢ τῆς παθητικότητος, λεπιότητος καὶ εὐαισθησίας αὐτῶν. Τοιοῦτοτρόπως, ἐπὶ παραδείγματι, ὁ ἥλιος μνημονεύεται παρ' ὅλου τοῦ κόσμου ὡς γένους ἀρσενικοῦ, ἡ δὲ σελήνη θηλυκοῦ. Ἐπομένως, ἐὰν δὲν ἐπρόκειτο περὶ τῆς γενικῶς ἐσφολμένης ἀντιλήψεως καὶ παρανοήσεως τοῦ περὶ ἁγίου Πνεύματος ζητήματος, καὶ τοῦ ἐπικρατοῦντος φρονήματος ὅτι τὸ ἅγιον Πνεῦμα εἶναι πρόσωπον (καὶ οὐχὶ ἀπλῶς τὸ θεῖον πνεῦμα, ἢ ἐπιρροή ἢ δύναμις—τὸ Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς), οὐδεὶς ἠθελὲ οὐλοῦν· τὴν χρῆσιν ἀρσενικῶν ἀντωνυμιῶν ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ἅγιον Πνεῦμα· καθ' ὅσον ὁ Θεὸς αὐτὸς ὁρίζεται ὡς γένους ἀρσενικοῦ, ὡς ὁ Ἀρχηγὸς καὶ ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς καὶ εὐλογίας. Ἄς μὴ παρορῶμεν ὅθεν τὸ γεγονός ὅτι ἡ χρῆσις τῶν «προσωπικῶν» ἀντωνυμιῶν δὲν ἀποδεικνύει ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ εἶναι ἑτερόν τι πρόσωπον ἐκτὸς τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ—ἢ ἄλλος τις Θεός. Τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ἢ ἁγία ἐπιρροή, εἶναι τὸ Πνεῦμα ἢ ἡ ἐπιρροή τοῦ Πατρὸς, ὡς ἐπίσης καὶ τοῦ Υἱοῦ, διότι ἀμφοτέροι Πατήρ τε καὶ Υἱός, εἰσιν ἓν ὡς πρὸς τὴν βουλήν, τὴν ἐνέργειαν καὶ ἐπιρροήν.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΛΕΞΕΩΣ ΠΝΕΥΜΑ.

Ἐγείρεται, ὅθεν, φρονικῶς τὸ ζήτημα, ὁποίας ἐννοίας σημασίας συνεπάγονται αἱ λέξεις «Ἅγιον Πνεῦμα», ὡς τούτων γίνεται χρῆσις ἐν ταῖς Γραφαῖς; Ὅποια ἰδιότητες τοῦ Θεοῦ χαρακτηρὸς ἐκπροσωποῦνται διὰ τῆς λέξεως «πνεῦμα»; Ἡ ἀπάντησις εἰς ταῦτα θὰ εὐρεθῇ κάλλιον—ἐὰν ἐξετάσωμεν πρωτίτως τὴν σημασίαν τῆς λέξεως «πνεῦμα», καὶ ἀκολούθως ἐξετάσωμεν ὡσαύτως τὰς διαφόρους μεθόδους τῆς χρήσεως ταύτης ἐν ταῖς Γραφαῖς.

(1). Ἡ λέξις «πνεῦμα» ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ εἶναι μετὰ—

φράσις τῆς Εβραϊκῆς λέξεως «ρουαχ», ἡ ἀρχικὴ σημασία ἣ ἔννοια τῆς ρίζης τῆς ὁποίας εἶναι ἄνεμος. Τὸ αὐτὸ δ' ἄλη-
θεύει ἐπίσης καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ Ἑλληνι-
κὴν λέξιν «πνεῦμα»· καὶ ταύτης ἀκόμῃ ἡ ἀρχικὴ ριζικὴ ση-
μασία δηλοῖ ἄνεμον. Ἀλλ' ὥς μὴ σπεύσῃ τις νὰ συμπεράνῃ
οἱ πρόκειται νὰ ἀποπειραθῶμεν τὴν ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι τὸ
Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἶναι ἅγιός τις ἄνεμος, διότι οὐδὲν τούτου
εἶναι μᾶλλον ξένον καὶ ἀπώτατον τῶν σκέψεών μας. Ἡ ἐπιθυ-
μία ἡμῶν τοῦναντίον, εἶναι νὰ ἐκθεσωμεν τὸ σκοτεινὸν τοῦτο
ζήτημα κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὅστις ἤθελεν εἶσθαι βοηθητικὸς
εἰς ἀμφοτέρους, πεπαιδευμένους τε καὶ ἀπαιδεύτους· τούτου
ἔνεκεν ἀρχόμεθα ἀπὸ τῆς ἀνομολογουμένης ριζικῆς σημασίας
τῶν ἐν λόγῳ λέξεων, ὅπως δυνηθῶμεν νὰ ἐξακριβώσωμεν
πῶς καὶ ὅτι ἐχρησιμοποιεῖτο αὕτη ἐν σχέσει πρὸς ταύ-
τας.

Ἐπειδὴ ὁ ἄνεμος εἶναι ἀμφοτέρων ἀόρατός τε καὶ ἰ-
σχυρὸς, διὰ τοῦτο αἱ λέξεις αὗται «ρουαχ» καὶ πνεῦ-
μα προσέλαβον βαθμυδὸν μᾶλλον εὐρυτέρας σημασίας, καὶ
κατήντησαν νὰ ἐκπροσωπῶσιν οἰανδήποτε δύναμιν ἢ ἐπιρ-
ροήν, ἀγαθὴν ἢ κακὴν. Καὶ ἐπειδὴ ἡ θεία δύναμις ἐξασκεῖ-
ται διὰ μέσων ἢ ὀργάνων, μὴ προσπιπτόντων εἰς τὴν ἀν-
θρώπινην ὄρασιν καὶ ἀντίληψιν, ὡς ἐκ τούτου ἡ λέξις αὕτη
«πνεῦμα» κατέληξε νὰ ἐφαρμόζηται εἰς πᾶσαν ἐνέργειαν ἢ
πολιτείαν τοῦ Κυρίου. Κατὰ φυσικὸν δ' ἐπίσης λόγον
ἡ λέξις αὕτη περιῆλθεν εἰς κοινὴν χρῆσιν, σχετικῶς πρὸς τοι-
αύτας ἀνθρώπινους ἐκφάνσεις ἢ ἐπιρροάς, αἵτινες φύσει τυγ-
χάνουσιν ἀόρατοι· ὡς ἐπὶ παραδείγματι, ἡ πνοὴ τῆς ζωῆς,
ἡ δύναμις δι' ἧς ὁ ἄνθρωπος ζῇ, καὶ ἡ ὁποία εἶναι ἀό-
ρατος, ὀρίζεται ὡς «πνεῦμα» ἢ «πνοὴ ζωῆς». Ἐ-
πίσης ἡ δύναμις τοῦ νοῦ, ἡ ὁποία ὡσαύτως εἶναι ἀόρατος,
ὀνομάζεται «τὸ πνεῦμα τοῦ νοός». Αὕτη ἡ ζωὴ εἶναι δύναμις
καὶ τυγχάνει ἀόρατος, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀπεκαλεῖτο παρὰ τῶν
ἀρχαίων πνεῦμα. Παραδείγματά τινα τῶν διαφόρων ἐκδο-
χῶν τῆς Εβραϊκῆς λέξεως ρουαχ, καὶ τῆς Ἑλληνικῆς λέ-
ξεως πνεῦμα, ἤθελον εἶσθαι συνελεστικά εἰς κατανόησιν
τοῦ ζητήματος

Ἡ λέξις **ροῦαχ** ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ μεταφράζεται «πνοή», «ψυχή», «ἄνεμος», «ὄσφρησις», κλπ. Εἰς πάσας δὲ τὰς περιπτώσεις ταύτας ἡ ὑπὸ τῆς λέξεως ἐκπροσωποῦμένη ἰδέα εἶναι ἡ τῆς ἀοράτου δυνάμεως ἡ ἐπιρροῆς. Παραθέτομεν ἐνταῦθα παραδείγματά ινα τῆς τοιαύτης μεταφράσεως τῆς λέξεως **ροῦαχ**:—

«Μὲ τὴν **πνοὴν** τοῦ θυμοῦ σου τὰ ὕδατα ἐπεσωρεύθησαν. ὁμοῦ». — Ἔξοδ. ιε'. 8.

«Πᾶσαν σάρκα ἔχουσιν ἐν ἑαυτῇ **πνεῦμα** ζωῆς». — Γένεσ. σι'. 17. ζ'. 15.

«Ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ὁποίου εἶναι..... ἡ **πνοὴ** πάσης ἀνθρωπίνης σαρκός». — Ἰώβ ιβ'. 10.

«Ἡ αὐτὴ **πνοὴ** εἶναι εἰς πάντας: καὶ ὁ ἄνθρωπος δὲν ὑπεριτερεῖ». — Ἐκκλ. γ'. 19.

«Αὗται ἦσαν πικρία **ψυχῆς** εἰς τὸν Ἰσαάκ.» — Γένσ. κοτ'. 35.

«Ὁσφράνθη Κύριος ὀσμήν εὐωδίας». Γένεσ. η'. 21.

«Μυκτῆρας ἔχουσι καὶ δὲν ὀσφραίνονται.» — Ψάλμ. ριε'. 6.

«Καὶ διεβίβασεν ὁ Θεὸς ἄνεμον ἐπὶ τὴν γῆν». — Γένσ. η'. 1.

«Ἐφύσησας μὲ τὸν ἄνεμόν σου». — Ἔξοδ. ιε'. 10.

«Ἄνεμοστρόβιλος ὁ ἐκτελῶν τὸν λόγον αὐτοῦ». — Ψάλμ. ρμη. 8.

«Τὰ δένδρα τοῦ δάσους κλονίζονται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. — Ἦσα ζ'. 2.

Ὁσαύτως, ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἡ λέξις «**πνεῦμα**» ἐνέχει τὴν σημασίαν τοῦ «ἀνέμου», τῆς «ζωῆς», τοῦ «πνευματικοῦ χαρίσματος»: οὕτω δὲ καὶ μεταφράζεται ἐν τῇ Νισοελληνικῇ μεταφράσει τοῦ Βάμβα: Ἰδοὺ δὲ παραδείγματά ινα. «Καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα (ζωήν) τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου». — Ἀποκλ. ιγ'. 15.

«Ἐπεὶ ζηλωταὶ ἐστέ **πνευμάτων** [πνευματικῶν χαρισμάτων]. Α'. Κορθ. ιδ'. 12.

«Τὸ **πνεῦμα** [ὁ ἄνεμος] δπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις». — Ἰωάν. γ'. 8.

Μὴ λησμονῶμεν δὲ οὐκ πᾶσαι αἱ διάφοροι αὐταὶ μετεφράσεις ἐγένοντο ὑπὸ θιασωτῶν τῆς περὶ Τριάδος διδασκαλίας. Δὲν ἀντιλέγομεν εἰς τὰς τοιαύτας μεταφράσεις τῆς λέξεως — πᾶσαι εἶναι ἴσως ὀρθαὶ καὶ κατάλληλοι : ἐφ' οὗτω ὁμοίως ἐπ' αὐτῶν τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου ὡς ἀποδείξεων ἐπὶ τοῦ ὅτι αἱ λέξεις ῥούαχ καὶ πνεῦμα, μεταφραζόμεναι «πνεῦμα», δὲν δημαίνουσι προσωπικότητα, ἀλλ' ἐννοοῦσιν ἀόρατον δύναμιν ἢ ἐπιρροήν.

«ΠΝΕΥΜΑ Ο ΘΕΟΣ»

(2) «Πνεῦμα ὁ Θεός»· τοῦτέστιν, ὁ Θεὸς εἶναι παντοδύμον καὶ ἀόρατον ὃν ἐπίσης οἱ ἄγγελοι ὀνομάζονται πνεύματα, διότι καὶ οὗτοι ἐπίσης, ἐν τῇ φυσικῇ αὐτῶν καταστάσει, εἰσὶν ἀόρατοι εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἐξαιρέσει καθ' ὅσον ἀποκαλύπτονται διὰ θαυματουργικῆς δυνάμεως. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς, καθ' ὃν χρόνον ἦν ἄνθρωπος, δὲν ὥριζετο ὡς πνευματικὸν ὃν μετὰ τὴν ὑπερύψωσιν ὁμοίως αὐτοῦ ἐν δόξῃ εἶναι γεγραμμένον περὶ αὐτοῦ, «Ὁ Κύριος τὸ Πνεῦμά ἐστι» — αὐτὸς εἶναι ἤδη πανίσχυρος καὶ ἀόρατος ὕπαρξις. Καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν δὲ τοῦ Εὐαγγελικοῦ τούτου αἰῶνος ὑπόσχεται μεταλλαγὴ φύσεως, κατὰ τὴν ὁμοιότητα τοῦ Κυρίου αὐτῆς. Ὡς εἶναι γεγραμμένον, «ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, οἱ ὁψόμεθα αὐτὸν καθὼς ἐστιν. Περὶ τῆς Ἐκκλησίας δὲ λέγεται οὐκ τὰ μέλη αὐτῆς εἶσι πνευματικοί, καθ' ὅσον διατελοῦσιν ἐν ἁρμονίᾳ μετὰ τοῦ Κυρίου, καὶ διακηρύσσεται περὶ αὐτῶν οὐκ ἀναγεννῶνται ὑπὸ τοῦ πνεύματος εἰς νέαν φύσιν, εἰς πνευματικὴν οὐσίαν, μὲν τὴν διαβεβαίωσιν οὐκ οἱ ἀναγεννώμενοι ἤδη ὑπὸ τοῦ πνεύματος, ἐν τῇ ἀναστάσει θέλουσι γεννηθῆ ἔκ τε τοῦ πνεύματος. Ἡ τοιαύτη ἐκδοχὴ τῆς λέξεως πνεῦμα ἐννοεῖται οὐκ ἀναφέρεται εἰς προσωπικὰ πνευματικὰ ὄντα. — Β'. Κορθ. γ'. 17. Α. Ἰωάν. γ'. 2. Ἰωάν. γ'. 6.

(3) Ἐτέρα τις χρῆσις τῆς λέξεως πνεῦμα εἶναι ἡ ὑπὸ τὴν ἐννοιαν τῆς γενετικῆς δυνάμεως ἢ γονιμοποιήσεως, ὡς εἰς Γένεσιν α'. 2; «Καὶ Πνεῦμα Θεοῦ ἐφέρετο ἐπὶ τῆς ἐπι-

φανείας τῶν ὑδάτων» — δηλαδή, ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ, τὸ μέσον τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ, ἐγονιμοποιεῖ τὰ ὕδατα ἢ κατέστησεν αὐτὰ γόνιμα, καρποφόρα. Ὅμοίως, « Ὑπὸ Πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ Θεοῦ ἄνθρωποι » ὅ ἐστι, ἡ ἁγία ἐπιρροή ἢ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἐγονιμοποίησε τὴν διάνοιαν αὐτῶν, συντελοῦσα ὥστε νὰ ἐκφέρωσι τοιαύτας σκέψεις, ὅποιας ὁ Θεὸς ἤθελε νὰ ἐκφράσωσι. (Β. Πέτρο, α', 21. Οἱ ἐπιδέξιοι τεχνῖται, ὡσαύτως, τοὺς ὁποίους ὁ Μωϋσῆς ἐξέλεξε νὰ παρασκευάσωσι τὰ κοσμήματα τῆς σκηνῆς, ὑπήχθησαν ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς θείας δυνάμεως πρὸς ἐνέργειαν καὶ ζωογόνησιν τῶν φυσικῶν αὐτῶν δυνάμεων, χωρὶς νὰ ἐπηρεασθῶσιν καθ' οἷανδὴποτε ἡθικὴν ἔννοιαν, ἀκριβῶς ὡς τὰ ὕδατα τῆς μεγάλης ἀβύσσου δὲν ἐπηρεάσθησαν καθ' οἷανδὴποτε ἔννοιαν. Οὕτως, εἶναι γεγραμμένον δι: —

« Ὁ Κύριος ἐκάλεσεν ἐξ ὀνόματος Βεσελεήλ . . . καὶ ἐνέπλησεν αὐτὸν πνεύματος θείου, σοφίας καὶ συνέσεως, καὶ ἐπιστήμης καὶ πάσης καλλιτεχνίας· νὰ ἐπινοῇ ἔντεχνα ἔργα, ὥστε νὰ ἐργάζεται εἰς χρυσίον, καὶ εἰς ἀργύριον καὶ εἰς χαλκόν. Καὶ νὰ γλύφῃ λίθους ἐνθέσεων, καὶ νὰ σκαλίξῃ ξύλα δι' ἐργασίαν διὰ πᾶν ἔντεχνον ἔργον. Καὶ ἔδωκεν εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ τὸ νὰ διδάσκῃ αὐτὸς καὶ ὁ Ἑλιάβ . . . Τούτους ἐνέπλησε συνέσεως καρδίας διὰ νὰ ἐργάζωνται πᾶν ἔργον ἐγχαρακτοῦ καὶ καλλιτέχνου καὶ κεννητοῦ. — Ἐξοδ. λε'. 30—35. κη'. 3. λα. 3, 4.

Ἐπίσης γνωρίζεται ἡμῖν δι. Ἰεχωβά ὁ Θεὸς ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ Ἰσραὴλ τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ, μετ' εἰδικῆς δυνάμεως καὶ ἐξουσίας νὰ δικάζωσιν ἐπὶ τῶν μεταξὺ τοῦ Ἰσραὴλ διαφορῶν, νὰ τηρῶσι τάξιν, κλπ. (Ἀριθ. ιθ'. 17, — 26. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἦτο μετὰ τῶν βασιλέων τοῦ Ἰσραὴλ, ἐφ' ὅσοι οὗτοι ὑπῆκουον εἰς αὐτόν. Παρατηρήσατε ἐπὶ παραδείγματι τὴν περίπτωσιν τοῦ Σαούλ. (Α'. Σαμ. ια'. 6), καὶ πῶς τὸ Πνεῦμα τοῦτο τῆς σοφίας καὶ κρίσεως, τὸ ἀφορῶν τὴν διακνύεσθαι τοῦ Ἰσραὴλ, ἀπεσύρθη ἀπὸ τοῦ Σαούλ, καὶ ἐπῆλθεν ἐπὶ τοῦ Δαβίδ, ἡ σύνεσις καὶ φρόνησις τοῦ ὁποίου σημειοῦται εἰδικῶς ἐν τοῖς ἐφεξῆς (Α. Σαμλ. ιστ.

13, 14). Μετὰ ταῦτα δέ, ἀντὶ τοῦ Πνεύματος τῆς σοφίας τοῦ θάρρους, καὶ τῆς πεποιθήσεως αὐτοῦ ὡς δούλου τοῦ Κυρίου, ὁ Σαουλ εἶχε πονηρὸν πνεῦμα, ἢ μᾶλλον κατὰ γράμμα, πνεῦμα μελαγχολίας, ἀθυμίας, ἔλλειπιν θάρρους, ἐν τῇ συναισθήσει διὸ δὲν ἀνεγνωρίζετο πλέον ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Κυρίου ἐπὶ τοῦ θρόνου. Τὸ πνεῦμα δὲ τοῦτο τῆς ἀθυμίας, τὸ ὁποῖον ὥθησεν αὐτὸν ἀκλούθως εἰς τοσαύτας συμφοράς, λέγεται ὅτι ἦν παρὰ Κυρίου—πιθανῶς ὑπὲρ τὴν ἔννοιαν διὸ τοῦτο ἀπέρρευσεν ἐκ τῆς ἀπέναντι αὐτοῦ πολιτείας τοῦ Κυρίου, ἀφαιρέσαντος ἀπὸ τοῦ Σαουλ τὴν ἀναγνωρίσιν αὐτοῦ, τὴν ὑποστηρίζουσαν αὐτὸν δύναμίν Του, καὶ τὴν ὁδηγίαν αὐτοῦ εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ Ἰσραήλ.

«ΟΥΠΩ ΓΑΡ ΗΝ ΠΝΕΥΜΑ».

Οὐδεμία ὁμως ἐκδήλωσις τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, πρὸ τῆς πρώτης ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἦτο ἀκριβῶς ὁμοία πρὸς τὴν ἐκδήλωσιν καὶ ἐνέργειαν τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, ἀπὸ τοῦ καιροῦ τοῦ βαπτισματός του μέχρι τῆς σταυρώσεως αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ἕως σήμερον—καὶ μέχρις ἀκόμῃ τοῦ τέλους αὐτοῦ τοῦ αἰῶνος τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ τῆς συμπληρώσεως τοῦ σταδίου τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν πρώτην ἀνάστασιν. Συμφώνως δὲ πρὸς ταῦτα ἀναγινώσκομεν ὅτι «οὐπω ἦν Πνεῦμα ἅγιον [ἐκτός μόνον ἐπὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ], διὸ Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη» — Ἰωάν. ζ'. 39.

Ἡ ἐνέργεια τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρόντος αἰῶνος τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι ἀσυγκρίτως διάφορος τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ κατὰ προγενεστέρως ἐποχάς. Ἡ διαφορὰ δ' αὕτη ἐκφράζεται διὰ τῶν ὀρισμῶν «Πνεῦμα Υἱοθεσίας», «Πνεῦμα ἁγιοσύνης», «Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας» καὶ παρομοίων ἄλλων. Ὡς εἶδομεν ἤδη, μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ἀδάμ οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ προσελήφθησαν ὡς υἱοὶ τοῦ Θεοῦ ὁ πρὸ τῆς πρώτης ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ : ὁ ὑπέρτατος τίτλος ὁ δοθεὶς εἰς τὸν πατέρα τῶν πιστῶν,

τὸν Ἀβραάμ, ἦν ὁ τοῦ φίλου: « Ἀβραάμ ἐκλήθη φίλος Θεοῦ. » Πλήν, ὡς ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης ἐξηγεῖ, ὁπότε ὁ Λόγος ἐγένετο σὰρξ, παρουσίασεν ἑαυτὸν εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ, τὸν Ἰσραήλ· εἰς ὅσους δὲ ἔλα ὄν, ἐδέχθησαν, αὐτὸν (τότε καὶ μετὰ ταῦτα) ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν (προνόμιον, εὐκαιρίαν) τέκνα Θεοῦ γενέσθαι· διακηρύττει δὲ δι' οὗτοι ἐγεννήθησαν ἐκ Θεοῦ, ἐγεννήθησαν ἐκ τοῦ Πνεύματος, ὡς ἐπὶ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος πνεῦμά ἐστι. — Ἰωάν. α'. 12, 13, γ'. 3—8.

Τὸ ἅγιον Πνεῦμα, λοιπόν, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην τῆς λέξεως, ἐγγυᾶται μόνον εἰς τὸν οἶκον τῶν υἱῶν· ὁ οἶκος δὲ τῶν υἱῶν ἦν ὅλως ἄγνωστος· μέχρις οὗ ὁ Ἀγαπητὸς Υἱὸς ἐφανερώθη ἐν τῇ σαρκὶ καὶ ἀπεκλύτρωσε τὸν κόσμον, καὶ ἐχορήγησεν εἰς τοὺς ἀποδεχομένους αὐτὸν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀπολαύωσιν τὴν υἰοθεσίαν τῶν υἱῶν. (Γαλάτ. δ'. 5. Ἐφεσ. α'. 5). Ἡ τοιαύτη δὲ υἰοθεσία, ὡς ὁ ἀπόστολος γνωρίζει ἡμῖν, ἦν ἀρχικῶς ἡ κληρονομία τοῦ Ἰσραήλ· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρξεν ἀρκετὸς ἀριθμὸς ἐν τῷ Ἰσραήλ ἐτοιμὸς πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ προορισθέντος ἀριθμοῦ τῶν υἰοθετηθησομένων, διὰ τοῦτο, μετὰ τὴν πρόσληψιν τοῦ ὑπολοίπου τοῦ Ἰσραήλ, « Ὁ Θεὸς ἐλεσκέψατο τὰ ἔθνη, λάβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι Αὐτοῦ ὅπως γένωσιν υἱοὶ Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ »· τοῦτο δὲ προεγνώσθη καὶ προελέχθη διὰ τῶν προφητῶν. — Ρωμ. θ'. 4, 29—33. Πράξ. ιε'. 14.

Ὑπὸ ποίας ὁμως ἐπόψεις διαφέρει ἡ φανέρωσις τῆς θείας δυνάμεως, ἐπιρροῆς ἢ Πνεύματος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἀπὸ τὴν φανέρωσιν αὐτοῦ εἰς προγενεσιτέρους καιροὺς; Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ἀπαντᾷ εἰς τὴν ἐξήγησιν ταύτην διαβεβαιῶν ἡμᾶς ὅτι οἱ ἅγιοι τῆς παλαιᾶς οἰκονομίας, καίτοι ἐξόχως τιμηθέντες παρὰ Θεοῦ καὶ κινηθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐλάλησαν καὶ ἔγραψαν πράγματα τὰ ὅποια δὲν ἠνόησαν. Ὁ Θεὸς ἐχρησιμοποίησεν αὐτοὺς ὡς ὑπηρέτας του ὅπως γράψωσιν πράγματα τὰ ὅποια δὲν ἀνῆκον νὰ ἐννοηθῶσι παρ' αὐτῶν, τὰ ὅποια ὁμως, ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἤθελον ἀποκαλυφθῆ εἰς ἡμᾶς, τὸν οἶκον τῶν υἱῶν, διὰ τῆς ἐνέργειας τοῦ ἰδίου ἁγίου Πνεύματος, ἢ τῆς ἁγίας δυνάμεως τοῦ

Θεοῦ ἐπὶ τῶν ἀναγεννωμένων ὑπὸ τοῦ Πνεύματος Του. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἡ ἐνέργεια τοῦ Πνεύματος ἦν πρωτίστως **μυ-
χονικὴ**: εἰς ἡμᾶς ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ εἶναι κυρίως **ἐρμη-
νευτικὴ** καὶ συμπαθητικὴ, ἐρμηνεύουσα καὶ ἐξηγοῦσα ἡμῖν τὸ θεῖον σχέδιον διὰ μέσον τῶν ἀποστόλων καὶ διδασκάλων τῶν εἰδικῶς τιθεμένων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως οἱ τῆς Ἐκκλησίας γένωσιν ἱκανοὶ «να καταλάβωσι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μῆ-
κος καὶ ὕψος καὶ βάθος» τῆς θείας σοφίας καὶ ἀγαθότητος, ὥς αὗται ἐκδηλοῦνται ἐν τῷ θείῳ σχέδιῳ καὶ τῇ ἀποκαλύψει αὐτοῦ. Ὅντως δέ, ἐκ τῆς γλώσσης τοῦ Ἀποστόλου εἶναι κα-
τέδηλον ὅτι καὶ εἰς τοὺς ἀγγέλους αὐτοὺς ἀκόμη (οἵτινες ἐ-
χρησιμοποιοῦντο κατὰ καιροὺς ὑπὸ τοῦ Κυρίου ὥς τὸ μέσον τῆς μετὰ τῶν προφητῶν συγκοινωνίας, οἱ μεσάζοντες τοῦ ἁγίου Πνεύματος του) δὲν ἐπειράπη νὰ ἐννοήσωσι, τί αἱ ἀνα-
κοινώσεις αὐτῶν ἐσήμαινον, παρ' ὅ,τι ἐπειράπη εἰς τοὺς προφήτας, οἵτινες ἔγραψαν τὰς πρὸς τὸ καλὸν ἡμῶν ἀποκα-
λύψεις. Σημειώσατε δὲ τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου:—

«Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξερεύνησαν προφητῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες, ἐραυνῶντες εἰς τίνα [καιρὸν] ἢ ποῖον καιρὸν [κατὰ γράμμα. ἢ συμβολι-
κόν] ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ, προμαρτυρούμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· οἷς ἀ-
πακαλύφθη διὸ οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἀ νῦν ἀ-
ναγγέλλῃ ἡμῖν διὰ τῶ ἐὺγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁ-
γίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ὃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι πα-
ρακύψαι». — Α'. Πέτρος, α'. 10—12

ΧΑΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ, ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ, ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΘΕΟΥ.

«Διαιρέσεις χαρισμάτων εἰσὶν, τὸ δὲ αὐτὸ Πνεῦμα, καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσιν, καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος· καὶ δι-
αιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσιν ὁ δὲ αὐτὸς Θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. Ἐκάστῳ δὲ δίδεται ἡ φανέρωσις Πνεύμα-
τος [ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ] πρὸς τὸ συμφέρον· ὃ μὲν γὰρ διὰ

τοῦ Πνεύματος λόγος σοφίας, ἄλλω δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, ἐτέρω πίστις ἐν τῷ αὐτῷ Πνεύματι, ἄλλω δὲ χαρίσματα λαμπάτων ἐν τῷ ἐνὶ πνεύματι, ἄλλω δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλω δὲ προφητεία, ἄλλω δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἐτέρω γένη γλωσσῶν, ἄλλω δὲ ἐρμηνεῖα γλωσσῶν· πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς βούλεται». — Α'. Κορινθ. ιβ'. 4 — 11

Ἐνταῦθα ἀπαριθμοῦνται τινὰ τῶν χαρισμάτων τῶν διδομένων ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν· ἀλλὰ δεόν νὰ κάμωμεν εὐκρινῇ διάκρισιν μεταξὺ αὐτοῦ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου καὶ τῶν χαρισμάτων ἢ φανερώσεων αὐτῶν, ἅτινα ἐχορηγοῦντο εἰς τὴν ἀρχέγονον Ἐκκλησίαν. Ὡς οἱ τότε Χριστιανοὶ δὲν ἔπρεπε νὰ συμπεράνωσιν ὅτι ἦσαν διάφορα πνεύματα ἐνεργοῦντα εἰς τὰ διάφορα μέλη τῆς Ἐκκλησίας, διότι τὰ εἰς αὐτοὺς διδόμενα χαρίσματα ἦσαν διάφορα, οὕτω δὲν ὤφειλον νὰ συμπεράινωσιν ὅτι ὁ δίδων τὰ διάφορα αὐτὰ χαρίσματα ἦτο διάφορός τις Κύριος ἢ Διδάσκαλος, ἀλλ' ὅτι πάντα ταῦτα ἔδει νὰ ταυτίζωνται ὡς ἀπορρέοντα ἀπὸ τῆς μιᾶς ἁγίας ἐκείνης ἐπιρροῆς ἢ δυνάμεως, τῆς ἐκχυθείσης ὑπὸ τοῦ ἐνὸς Κυρίου, τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ ἐνὸς ἐπὶ πάντων Θεοῦ, τοῦ Ἰεχωβά, καὶ νὰ ἐξηγῶνται ὡς «**διοικηταὶς διακονιών**» ἢ ἐνεργημάτων. Καὶ οὐχὶ μόνον, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἐπικοίλει οὕτω τὰς διακονίας αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὥστε, ἐνῶ «**χριστάματα**» τοῦ ἐνταῦθα μνημονευομένου εἶδους ἦσαν γενικὰ εἰς τὴν ἀρχέγονον Ἐκκλησίαν, ἐπῆλθε μετὰ ταῦτα ἡμέρα, ὡς ὁ Ἀπόστολος ἐξήγησεν ὅτι ἠθέλεν ἐπέλθει, ὁπότε αἱ προφητεῖαι κατηργήθησαν, αἱ γλώσσαι ἔπυσαν καὶ εἰδικαὶ ἐμπνεύσεις γνώσεων ἐξέλιπον. (Α' Κορθ. ιγ'. 8). Πάντα τὰ χαρίσματα ταῦτα ἦσαν πασιφανῶς ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ νέου αἰῶνος, ἀλλὰ κατέστησαν ὅλως περιττὰ ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησία ἐγκαθιδρύθη, καὶ ὁ κανὼν τῶν θεοπνεύστων συγγραμμάτων συνεπληρώθη. Τὰ συγγράμματα λοιπὸν ταῦτα, αἱ Γραφαὶ, εἶναι ἐπαρκῆ τώρα, διακηρύττει ὁ Ἀπόστολος, «**ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρισμέ-**

νος». — Β Τιμοθ. γ'. 17.

Εἶναι ἀληθὲς οὐκ ὡς πάντα τὰ χαρίσματα ταῦτα ἐξέλιπον· ἢ ἔπαυσαν· οὐδ' εἶναι ἢ παύσις τῶν μὴ ἑξακολουθούντων αὐτῶν χαρισμάτων ἀπόδειξις, οἱ δὲ Κύριος κέκμηται δλιγωτέραν δύναμιν σήμερον παρ' ὅσην εἶχε πρὸ δέκα ἐννέα αἰώνων· οὔτε, ἀφ' εἰέρου, εἶναι ἀπόδειξις τὸ τοιοῦτον οἱ δὲ λαὸς τοῦ Κυρίου τὴν σήμερον εἶναι ἥτιον ἄξιοι ἢ ἥτιον εὐνοοῦμενοι παρὰ Κυρίου. Τοῦναντίον, ταῦτα πάντα ὑποδηλοῦσι διαφορὰν ἐκδηλώσεων, καὶ μαρτυροῦσιν οἱ δὲ λαὸς τοῦ Θεοῦ δὲν ἔχει πλέον ἀνάγκην παρομοίων μεθόδων διδασκαλίας καὶ ἀποδείξεων τῆς ἀποδοχῆς θαυματουργικῆς ἐπιδαφινεύσεως χαρισμάτων· ἢ ἐνέργεια τοῦ πνεύματος ἢ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ, φαίνεται ὑπάρχουσα ἐπὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν καθιερωμένων ἐπὶ τοῦ λαοῦ του, ἐν μέρει μὲν ἀναλόγως τῶν φυσικῶν ἐκάστου προσόντων, ἐν μέρει δὲ ἀναλόγως τοῦ ζήλου αὐτῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ Αὐτοῦ. Συνεπῶς, ὅθεν, βλέπομεν οἱ δὲ Ἀπόστολος, ἐν σχέσει πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο, καὶ εἰς μεταγενεστέρας αὐτοῦ ἐπιστολάς, προιρέπει τὴν Ἐκκλησίαν νὰ ζητῇ νὰ ἀναπτύξῃ τὰ πνευματικὰ χαρίσματα, προσόντα, ἱκανότητας, ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ καὶ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κυρίου, τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἀληθείας Αὐτοῦ.

Τὰ προσωπικῶς ἀναπτυσσόμενα καὶ καλλιεργούμενα αὐτὰ χαρίσματα, εἶναι μᾶλλον ἐκτιμητέα ἢ τὰ θαυματουργικῶς χορηγούμενα· τούτου ἕνεκα ὁ Ἀπόστολος λέγει, οἱ δὲ «ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ (καλλιεργεῖτε) τὰ πνευματικὰ (χαρίσματα), μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε [διερμηνεύητε τὸν λόγον δημοσίως]» (Α. Κορινθ. ιβ 31, ιδ'. 1). Ὁ Ἀπόστολος δεικνύει· οἱ δὲ τὸ λαλεῖν διὰ ξένων γλωσσῶν ἦν ἀπλῶς εἰς «σημεῖον», ὅπως ἡ προσοχὴ τῶν ἀπίστων ἐφελκυσθῇ ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν παρ' αὐτῆς χρησιμοποιουμένων μεθόδων (Α. Κορθ. ιδ'. 22). Τὸ χάρισμα δὲ τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐξετιμᾶτο μεγάλως παρὰ τῶν ἐκ τῶν Κορινθίων, ὁ Ἀπόστολος ἀποφαίνεται οἱ δὲ ἦν ἐν ἐκ τῶν ἐλάχιστα πνευματικῶν τοιούτων, ἐλάχιστα συντελοῦν εἰς τὴν πνευμα-

τικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ χρήσιμον κυρίως διὰ τὸν μὴ ἀναγεγεννημένον κόσμον· τὸ χάρισμα τοῦτο, καὶ ἄλλα τινὰ παρομοίας τάξεως, ἐξηφανίσθησαν ταχέως ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ αὕτη ἡδραιώθη, καὶ ἀνεγνωρίσθη ἐν τῷ κόσμῳ· τοῦναντίον ὅμως, «οἱ καρποὶ τοῦ Πνεύματος» δέον νὰ ἐνθαρρύνωνται ὅπως καλλιεργῶνται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἵνα ἀποφέρωσι τὴν πλήρη καὶ τελείαν καρποφορίαν τῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης, καὶ τῆς ἀγάπης καὶ συμπαθείας πρὸς τὸν κόσμον. Οἱ καρποὶ δ' οὗτοι τοῦ Πνεύματος ὀρίζονται παρὰ τοῦ Ἀποστόλου διεῖναι «ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρησιμότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραδότης, ἐγκράτεια» (Γαλάτ. ε' 22, 23). Παρατηρητέον δ' ὅτι ἡ λέξις «καρπὸς» μεταδίδει διπλὴν τινα ἰδέαν· τὸ δι' αὐτῆς ἐννοούμενον εἶναι «χάρισμα», ἀλλὰ βαθμιαίως ἀναπτυσσόμενον καὶ ὠριμάζον, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα κόπου. Οὕτω, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ χαρίσματα τοῦ Πνεύματος: «Πᾶσα δόσις ἀγαθῆ, καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἀνωθὲν ἐστὶ καταβαῖνον παρὰ τοῦ Πατρὸς ἡμῶν» ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα χαρίσματα δὲν εἶναι θαυματουργικὰ δωρήματα, ἀλλὰ βαθμιαῖα καὶ ἄμεσα τοιαῦτα, ἐμπνεόμενα ἡμῖν διὰ τῶν ὑποσχέσεων τοῦ Πατρὸς ἡμῶν, καὶ διὰ τῶν διδασκαλιῶν καὶ ὁδηγιῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μέσῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν· ταῦτα ἀναπτύσσονται καὶ ἐπεξεργάζονται ἐν ἡμῖν ἀναλόγως τοῦ καθ' ὅσον ἡμεῖς ἐρχόμεθα εἰς ἁρμονίαν καὶ ὑποταγὴν τῶν σκέψεων, λόγων καὶ πράξεων ἡμῶν πρὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς ἡμῶν, διὰ τοῦ ὁποῦ ἀναγεννώμεθα ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὅσον ἀφορᾷ τοὺς καρποὺς τῆς ἀγιοσύνης, ἣ τοὺς καρποὺς τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἢ διαθέσεως κατὰ τὴν ὁμοιότητα τοῦ ἀγαπητοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Κυρίου καὶ Λυτρωτοῦ ἡμῶν. Οὕτως, ὑπὸ τὴν διακονίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος τῆς Ἀληθείας, οἱ πιστοὶ καθίστανται κατάλληλοι νὰ «γεννηθῶσιν ἐκ τοῦ Πνεύματος», πνευματικαὶ ὑπάρξεις, εἰς τὴν πρώτην ἀνάστασιν, ὥς ἀνεγεννήθησαν ὑπὸ τοῦ Πνεύματος κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀφιερώσεώς τῶν. Οὕτω δὲ τετελειωμένοι ὥς πνεύματα ἢ πνευματικαὶ ὑπάρξεις, οἱ τῆς Ἐκκλησίας, θέλουσιν εἶσθαι κληρονόμοι τοῦ

Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ μετὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἐν πλήρει ἐνότῃ καὶ κοινωνίᾳ μετὰ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, πλήρεις ἐν Αὐτῷ, δοῖς εἶνα ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, σύνθρονοι τοῦ Πατρὸς ἐν τῇ Βασιλείᾳ, καὶ πλήρεις τοῦ Πνεύματος τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ — ὅπερ εἶναι τὸ ἅγιον Πνεῦμα.

Ἐκ τῶν προεκτεθεισῶν γενικῶν ἀπόψεων τοῦ ζητήματος καθίσταται φανερόν διὰ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα ἢ δύναμις τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς, τοῦ Ἰέχωβᾶ, τὸ ὅποιον ἐνήργησεν εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου, καὶ τὸ ὅποιον ἐπίσης ἐνήργησε διαφόρως ἐπὶ τῶν δούλων αὐτοῦ κατὰ τὸ παρελθόν, καὶ ἤδη κατὰ τὸν αἰῶνα αὐτὸν τῆς χάριτος τοῦ Εὐαγγελίου, ἐνεργεῖ εἰσέτι κατὰ διάφορον τρόπον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τῆς προσαγωγῆς τῆς Ἐκκλησίας εἰς ἁρμονίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀναδείξεως ταύτης καταλλήλου, ὡς «Σώματος τοῦ Χριστοῦ», ὅπως συμμετάσχη εἰς τὴν Βασιλείαν. Τὸ αὐτὸ δὲ ἅγιον Πνεῦμα ἢ ἐπιρροὴ τοῦ Θεοῦ θέλει εἰσθαι τὸ μέλλον νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ ὅλως διάφορον πάλιν τρόπον διαρκοῦντος τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος, διὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐν δόξῃ, ὅπως προσαγάγῃ τὸν κόσμον εἰς ἐνότῃα καὶ ἁρμονίαν πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς Δικαιοσύνης, καὶ πρὸς τὸν Βασιλέα τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριον τῶν κυριευόντων. Οὐδὲν δὲ τὸ πρὸς τὸ τοιοῦτον ἔργον σχετιζόμενον ὑπεμφαίνει, καθ' ὅσονδήποτε ἔνοιαν ἢ βαθμόν, ἀναγκαῖον καὶ τρίτον τινα Θεόν. Ἀπεναντίας μᾶλλον, τὸ γεγονὸς διὰ εἶναι ὁ εἰς Θεὸς, ὁ ἐνεργῶν κατὰ διαφορὰς περιστάσεις καὶ συνθήκας, καὶ διὰ διαφορῶν μέσων, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἰδίας αὐτοῦ βουλῆς, παρέχει ἡμῖν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν διαβεβαίωσιν διὰ πᾶσαι αἱ ἀγαθαὶ αὐτοῦ βουλαὶ ἢ προθέσεις θέλουσιν ἐκπληρωθῇ, καὶ διὰ ὡς Αὐτὸς διακηρύττει, «Ὁ Λόγος ὁ ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ στόματός μου, δὲν θέλει ἐπιστρέφει εἰς ἐμὲ κενός, ἀλλὰ θέλει ἐκτελέσει τὸ θέλημά μου, καὶ θέλει εὐοδωθῇ εἰς ὅ,τι αὐτὸν ἀποστέλλω. — Ἦσα νε'. 11.

ΘΕΙΟΝ ΘΕΛΗΜΑ, ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ, ΔΥΝΑΜΙΣ ΠΝΕΥΜΑ.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων ἐξάγομεν ὅτι ὁ εὐρύτερος ὁρίσμος τῶν λέξεων «Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ» ἢ «Ἅγιον Πνεῦμα,» ἤθελεν εἶσθαι—τὸ θεῖον θέλημα, ἡ θεία ἐπίδρασις, ἡ δύναμις ἢ ἀπανταχοῦ ἐξασκουμένη, καὶ πρὸς οἰονδή-ποται σκοπόν, ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸ θεῖον θέλημα, καὶ τὸ ὁποῖον, ὃν ἅγιον, θέλημα, ἔπεται φυσικῶς ὅτι τὰ τε διαβήματα καὶ ἡ ἐνέργεια τοῦ ἁγίου Πνεύματος θέλουσιν εἶσθαι σύμφωνα πρὸς τὴν ἁγιωσύνην. Ὁ Θεὸς ἐξασκεῖ τὸ Πνεῦμα ἢ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ κατὰ διαφόρους τρόπους, χρησιμοποίων διάφορα μέσα πρὸς ἐπίτευξιν διαφόρων ἀποτελεσμάτων. Ὁ,τι δὴποτε δ' ἐπιτυγχάνεται καὶ ἐπιτελεῖται οὕτως ὑπὸ τοῦ Κυρίου, εἴτε μέσῳ μηχανικῶν εἴτε νοητικῶν ὀργάνων, ἀληθεύει τόσον ὅτι εἶναι ἔργον αὐτοῦ, ὡς θὰ ἡλῆθευεν ἂν αὐτὸς ἦτο ὁ ἄμεσος αὐτῶν ἐκτελεστής ἢ ἐργάτης, ἀφοῦ πάντα τὰ τοιαῦτα μέσα ἢ ὄργανα εἶναι δημιουργήματά Του. Ὡς δὲ ἀκριβῶς συμβαίνει μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ὁ ἐργο-λαβικῶς ἐκτελῶν οἰκοδομὴν τινα δυνατὸν νὰ μὴ ἐργάζεται διόλου εἰς οἰονδήποτε μέρος τῆς οἰκοδομῆς, ἀλλ' ἕκαστος ἐκ τῶν ἐργατῶν εἶναι ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του, τὸ ἔργον, ὡς ἐν ὅλον, εἶναι ἔργον τοῦ ἐργολάβου καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ἔλαβεν εἰς χεῖρας ἐργαλεῖον δι' αὐτό. Ἐκτελεῖ ὁμως αὐτὸ διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὕλικῶν, καὶ μέσῳ τῶν ἀντιπροσώπων καὶ ὀργάνων του.

Οὕτως, ἐπὶ παραδείγματι, ὁποῖαν ἀναγινώσκωμεν, ὅτι «ὁ Ἰεχωβά ὁ Θεὸς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν» (Γένεσ. β'. 4), δὲν πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι χειρὶσθὴ προσωπικῶς τὰ στοιχεῖα. Πρὸς τοῦτο ὁ Κύριος ἐχρησιμοποίησε διάφορα ὄργανα—«αὐτὸς εἶπε καὶ ἔγεινε [ἔδωκε διαταγὰς καὶ αὗται ἐξετελέσθησαν πάραυτα]· αὐτὸς προσέταξε καὶ ἐστρεώθη» (Ψαλμ. λγ'. 6, 9) Ἡ δημιουργία δὲν ἐφύτρωσε στιγμιαίως ἐν τάξει· δίδει ἀναγινώσκομεν ὅτι πρὸς τοῦτο ἐγένετο ἀνάγκη χρόνου—ἐξ ἡμερῶν ἢ ἐποχῶν.

Ἐνῶ δὲ ὁρισμένως καὶ σαφῶς λέγεται ἡμῖν διὰ τὰ πάντα εἶναι ἐκ τοῦ Πατρὸς — διὰ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ, τοῦ θελήματος, τοῦ Πνεύματός του, ἐν τούτοις ἡ ἐνέργεια αὕτη, ὡς προηγουμένως εἶδομεν, ἐξησκήθη μέσῳ τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ, τοῦ Λόγου

Ἡ ἀναμορφωτικὴ δύναμις τοῦ ἁγίου Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, ὡς τοῦτο ἐνεργεῖ κατὰ τὴν παροῦσαν εὐαγγελικὴν οἰκονομίαν, ὅπως φέρῃ τὸν λαὸν αὐτοῦ εἰς πλήρη καταλλαγὴν μεθ' ἑαυτοῦ, εἶναι μᾶλλον ἀκατάληπτος, ὀλιγώτερον εὐχερῶς ἀντιλαμβανομένη ἐνέργεια, παρ' ὅτι εἶναι ἡ ἐν Γενέσει (α'. 2) μνημονευομένη ἐξάσκησις τῆς Δυνάμεως Αὐτοῦ. Αὕτη ἔχει ὑπ' ὅψιν ἀνώτερον ἀντικείμενον — μένουν καὶ ἐλευθέραν θέλησιν, ἀντὶ ἀναισθήτου ὕλης, ἣν εἶχε ὑπ' ὅψιν ἡ ἐν τῇ δημιουργίᾳ τοιαύτη.

Ὑπὸ τὸ φῶς, λοιπόν, τῆς μαρτυρίας τῶν Γραφῶν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ὡς σημοῖνον:—

(α) Τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ, καθ' οἷονδῆποτε τρόπον ἐξασκουμένην, ἀλλὰ πάντοτε συμφώνως πρὸς τὸν κανόνα τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀγάπης, καὶ συνεπῶς ὡς σηματοῖνον ἁγίαν δύναμιν.

(β) Ἡ δύναμις αὕτη δυνατὸν νὰ εἶναι ἐνέργεια ζωῆς, φυσικῇ, δημιουργικῇ δύναμις, ἡ δύναμις σκέψεως, δημιουργοῦσα καὶ ἐμπνέουσα σκέψεις καὶ λόγους, ἡ ζωογόνος ἡ ζωοδότειρα δύναμις, ὡς αὕτη ἐξεδηλώθη ἐν τῇ ἀναστάσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ θέλει ἐκδηλωθῇ καὶ πάλιν ἐν τῇ ἀναστάσει τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ σώματος αὐτοῦ.

(γ) Τὴν ἀναγεννητικὴν ἢ ἀναμορφωτικὴν δύναμιν ἡ ἐπίδρασις τῆς Ἀληθείας. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν δὲ ταύτην ὁρίζεται ὡς «τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας». Ὁ Θεὸς κανονίζει τὴν ἑαυτοῦ πολιτείαν καὶ ἐνέργειαν συμφώνως πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ δικαιοσύνην. Ἐντεῦθεν, ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀποκάλυψις τῆς πολιτείας τοῦ Θεοῦ, ὀνομάζεται. Ἀλήθεια — «Ὁ Λόγος ὁ Σὺς Ἀλήθειά ἐστι». Ὁμοιοτρόπως πάντες οἱ ἐρχόμενοι ἐπὶ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ σχεδίου τῆς ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ ὀνομάζονται δεόντως ὡς διατελοῦντες ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἢ ἐπήρειαν τοῦ Πνεύματος ἢ τῆς διαθέσεως

τῆς ἀληθείας· οὗτοι δὲ περιγράφονται δικαίως ὡς ἀναγεννηθέντες εἰς καινότητα ζωῆς, εἰς νέαν ζωὴν.

Ὁ Πατὴρ ἐλκύει ἁμαρτωλοὺς εἰς τὸν Χριστὸν διὰ τοῦ φωνιτισμοῦ ἐν γένει τοῦ νοῦ, διὰ τῆς συναισθήσεως τῶν σαρκιῶν των καὶ τῆς ἀνάγκης Λυτρωτοῦ ἣν ἔχουσιν οὗτοι. Ἐκεῖνοι δὲ οἵτινες ἀποδέχονται τὸν Χριστὸν ὡς Σωτῆρα καὶ Μεσίτην αὐτῶν, καὶ ἀφιερῶνται τελείως εἰς τὸν Θεόν, διὰ τοῦ Χριστοῦ, λέγονται ὡς γεννηθέντες ἐκ Θεοῦ, «ἀποκνηθέντες λόγῳ ἀληθείας», γεννηθέντες διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ εἰς νέαν ζωὴν. Τοῦτέστιν, συμμορφουμένων τούτων πρὸς τοὺς θείους ὅρους καὶ διατάξεις, ὁ Θεὸς ἀποδέχεται τὴν τοιαύτην σιάσιν τῆς ἀφιερώσεώς των ὡς προσήκουσαν καὶ ὀρθήν· ἀντιπαρερχόμενος δὲ ἡ καλύπτων τὰς ἀδυναμίας τῆς σαρκὸς διὰ τοῦ ἐνδύματος τῆς δικαιοσύνης τοῦ Χριστοῦ — διὰ δικαιοσύσεως αὐτῶν ἐκ πίστεως, ἀποδέχεται τοὺς τοιοῦτους ὡς «νέα κτίσματα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ», ἡ ἐπιθυμία τῶν ὁποίων εἶναι νὰ ὀδηγηθῶσι διὰ τοῦ Πνεύματός του εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἀχθῶσι διὰ τῆς ἀγίας ἐκείνης ἐπιρροῆς ἡ Πνεύματος εἰς πλήρη ὑπακοὴν μέχρι βαθμοῦ αὐτοθυσίας, καὶ μέχρι θανάτου. Οἱ τοιοῦτοι λέγονται ὡς λαβόντες «Τὸ Πνεῦμα τῆς Υἱοθεσίας», διότι ἀπὸ τῆς σιγμῆς ἐκείνης καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Χριστοῦ, εἰσέρχεται εἰς εἰδικήν τινα διαθήκην μετ' αὐτῶν ὡς μετὰ υἱῶν. Ὁ Πατὴρ δὲ ἐγγινᾶται εἰς τοὺς τοιοῦτους, μέσῳ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς σωτηρίας αὐτῶν, οὐ, ἐὰν μείνωσιν ἐν τῷ Πνεύματι τῆς ἀληθείας, θέλει κίμει ὥστε πᾶσαι αἱ περιπέτειαι καὶ λοιπὰ συμβάντα τῆς ζωῆς νὰ συνεγῶσιν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς τὸ ἀγαθόν, πρὸς τὴν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀνάπτυξιν ἐν αὐτοῖς τοῦ πνεύματος τῆς δικαιοσύνης, ἀληθείας, εἰρήνης καὶ χαρᾶς, καὶ ἔχωσι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, καθ' ὅσον προάγονται ἐν τῇ ὑπακοῇ καὶ ὑποταγῇ τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας. Ἐντεῦθεν, ἡ πρὸς τοὺς τοιοῦτους προτροπὴ εἶναι, «Πληροῦσθε Πνεύματος», «περιπατεῖτε ἐν Πνεύματι», «Τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ οἰκείτω ἐν ἡμῖν πλουσίως καὶ πλεονάζον, καὶ καταστήσει ὑμᾶς οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους». Τὸ ἅγιον αὐτὸ Πνεῦμα, τὸ ἐνεργοῦν ἐν τῷ

πιστῶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀφιερώσεως αὐτοῦ, εἶναι τὸ ἴδιον ἅγιον Πνεῦμα ἢ διάθεσις τοῦ Πατρὸς, ἣτις ἐνήργησεν ἐν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ ἐπομένως ὀρίζεται «τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ»· διαβεβαιούμεθα δὲ ὅτι «εἴ τις Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ». — Ρωμ. η'. 9.

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΕΝ «ΜΕΤΡῶ» ΚΑΙ «ΑΝΕΥ ΜΕΤΡΟΥ».

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἀνεγεννήθη ἐκ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐν τῷ βαπτίσματι αὐτοῦ, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀφιερώσεώς του· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἡ Ἐκκλησία αὐτοῦ, εἶδομεν ὅτι «ἀναγεννῶνται» «ἐν τῷ βαπτίσματι αὐτῶν εἰς τὸν θάνατον», κατὰ τὸν χρόνον τῆς πλήρους ἑαυτῶν ἀφιερώσεως· Ὑπάρχει ἐν τούτοις διάκρισις τις ἢ διαφορά, ἣτις δέον νὰ τηρῇται πάντοτε ὑπ' ὅσιν· **διδ.** διότι ὁ Κύριος, ἡμῶν Ἰησοῦς, ἡ Κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἔλαβε τὸ ἅγιον Πνεῦμα **ἄ-εὐ μέτρου**, ἀπεριορίστως (Ἰωάν. γ'. 34), ἐνῶ οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτὸν λαμβάνουσιν αὐτὸ ἐν μέτρῳ ἢ περιορισμένως· μέτρον δέ τι τοῦ Πνεύματος παρέχεται εἰς πάντα (ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ) (Α. Κορ. ιβ'. 7, Ρωμ. ιβ'. 3). Ὁ λόγος δὲ τῆς τοιαύτης διαφορᾶς εἶναι ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν ἦν τέλειος ἄνθρωπος, ἐνῶ ἡμεῖς, οἱ ὁπαδοὶ αὐτοῦ, καίτοι γενόμεθα δεκτοὶ ὡς λογιζόμενοι τέλειοι (δεδικαιωμένοι διὰ πίστεως), εἰμὲθα πράγματι πολὺ ἀτελεῖς. Ὁ τέλειος ἄνθρωπος, ὡς αὐτὴ ἡ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ θὰ ἠδύνατο νὰ εἶναι ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν Θεόν, καὶ πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἁγιασμένης αὐτοῦ, ὑπὸ πᾶσαν ἔσπριν· ἀναλόγως ὁμοιωσάμενος ἐκ τῆς πίστεως ἐξευτελισμοῦ ἐκάστου, ἢ μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Πνεύματος τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ ἁρμονίᾳ ἡμῶν ἡλπιώθη, καίτοι εἶναι καθῆκον καὶ προνόμιον ἐκάστου νὰ ζητῇ ὅπως γνωρίσῃ κατὰ βάθος καὶ πράξῃ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, καὶ μὴ ἔχη οὐδὲν αὐτοῦ θέλημα ἀντικείμενον πρὸς τὸ τοῦ Κυρίου. Ἐντούτοις οὐδὲν ἐκ τῶν μελῶν τοῦ πεπτωκίτος γένους εἶναι εἰς θέσιν νὰ λάβῃ τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου εὐλείως, καὶ διατελῇ ἐν ἀπολύτῳ πρὸς τὸν Θεὸν ἁρμονίᾳ ἐν

παντί. Ὡς ἐκ τούτου δὲ, μεταξὺ ἐκείνων οἵτινες πιστεύουσι, καὶ οἵτινες ἀφιερροῦσιν ἑαυτοὺς καὶ λαμβάνουσι τὸ ἅγιον Πνεῦμα τῆς υἱοθεσίας, εὐρίσκομεν ὅτι οὗτοι ἔχουσιν αὐτὸ κατὰ διάφορον ἕκαστος μέτρον, τῶν μέτρων αὐτῶν ἑξαργωμένων ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς πίστεως ἡμῶν ἀπὸ τῆς θείας εἰκόνης, καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς χάριτος καὶ πίστεως, εἰς ὃν ἕκαστος ἀφίχθη ἀφ' οὗ χρόνου προσῆλθεν εἰς τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ταχύτης δὲ μεθ' ἧς δυνάμεθα ν' ἀποκτήσωμεν περισσότερον καὶ περισσότερον ἐκ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐρχόμενοι εἰς ὅλον ἐν πληρεστεραν γνῶσιν καὶ συμμόρφωσιν πρὸς πᾶσαν μορφήν ἢ χαρακτῆρα τοῦ θείου σχεδίου, ἑξαργεῖται μεγάλως ἐκ τῆς κατανοήσεως ἐκ μέρους ἡμῶν τῶν ἡμετέρων ἀτελειῶν, καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀφιερώσεως ἡμῶν εἰς τὸν Κύριον — εἰς τὴν μελέτην τοῦ θελήματος αὐτοῦ, τοῦ ἐν τῷ Λόγῳ αὐτοῦ, καὶ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς ζωῆς.

Καθ' ὅσον δὲ οἱ ἀφιερωμένοι πιστοὶ ἐπαφήνουσιν ἑαυτοὺς εἰς τὸν Κύριον, καὶ, μηδόλως λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰς ἰδίας αὐτῶν θελήσεις καὶ προτιμήσεις, ἐπιζητοῦσι νὰ βαδίζωσιν ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ, κατὰ τοσοῦτον οὗτοι «ἄγονται ὑπὸ τοῦ Πνεύματος», «διδάσκονται ὑπὸ τοῦ Πνεύματος», καὶ δύνανται νὰ «ὑπηρετήσωσι τὸν Κύριον ἐν καινότητι πνεύματος». Ὅπως δὲ ἐξακολουθήσωσιν ὑπὸ τὴν τοιαύτην ὁδηγίαν καὶ διδασκαλίαν θέον νὰ ἔχωσι «Πνεῦμα πραότητος» (Γαλατ. ε'. 22 23, στ'. 1. οὕτως ὥστε, «Ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Πατὴρ τῆς δόξης, δώῃ αὐτοῖς πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ, πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ἡμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι αὐτοὺς τίς ἐστιν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ πλοῦτες τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις». — Ἐφεσ. α'. 17, 18.

Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς ποικίλας ἐκθέσεις τοῦ ἔργου τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ εἰς πλείστας ἄλλας, αἵτινες θὰ ἐλκύνωσιν τὴν προσοχὴν τῶν σπουδαστῶν τῶν Γραφῶν, οὐδὲν δύναται νὰ εὐρεθῇ τὸ ἐνδεικνύον ἀναγκαίως καὶ ἄλλων τιτὰ Θεόν: ὁλως τοῦναντίον, ὁρθὴ ἀνίληψις τοῦ εἰδὸς Θεοῦ δεικνύει ὅτι

ἡ παντοδύναμος αὐτοῦ ἐξουσία καὶ τὰ μέσα εἶναι ἀφθόρως ἐπαρκῆ· ἐκεῖνος δὲ ὅστις εἶπεν εἰς τὸν Ἰσραήλ, « Ἄκουε, Ἰσραήλ, Ἰεχωβά ὁ Θεός Σου εἶναι εἰς », δὲν ἔχει ἀνάγκην βοηθείας. Πράγματι δέ, οἱ ἀξιοῦντες ὅτι ἄλλος τις Θεός εἶναι ἀναγκαῖος ὅπως ἀσχοληθῇ εἰς τὰ ὅσα ἀναφέρονται ὡς ἐνέργειαι τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ, διὰ τὰ εἶναι συνεπεῖς πρὸς ἑαυτοὺς, ἀνάγκη μετ' ἴσης ὡσαύτως συνεπέας τὰ ἀξιώσιν τὴν ὑπαρξιν πολλῶν πνευμάτων Θεῶν — πνεύματος νόθεσις, πνεύματος πρᾶοιτος, πνεύματος Χριστοῦ, Πνεύματος τοῦ Πατρὸς, πνεύματος ἀγάπης, πνεύματος δικαιοσύνης, πνεύματος ἐλέους, πνεύματος ἁγιωσύνης, πνεύματος ἀληθείας, πνεύματος ὑπομονῆς, πνεύματος δόξης, πνεύματος γνώσεως, πνεύματος χάριτος — χωριστὸν δηλ. Θεὸν δι' ἕκαστον ὡς ἀνωτέρω τμήμα. Ἄλλ' ὥς ὁ Ἀπόστολος ἐξηγεῖ, πᾶσαι αἱ ποικίλαι αὐταὶ ἐνέργειαι ἀνήκουσιν εἰς τὸ ἓν Πνεῦμα τοῦ μόνου παντοδυνάμου Ἰεχωβά.

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ — ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΟΥ.

Τὸ Πνεῦμα τοῦ κόσμου εἶναι τὸ ἀντίθετον τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδὴ δὲ σύμπας ὁ κόσμος διατελεῖ ἐν πεπρωμένῳ καταστάσει, καὶ ὑπὸ τὰς τυφλωτικὰς καὶ ἀποπλανώσας ἐπιρροὰς τοῦ ἐχθροῦ, τὸ πνεῦμα ἢ ἡ διάθεσις αὐτοῦ εἶναι κατ' ἀνάγκην εἰς διηνεκῇ διαμάχην πρὸς τὸ ἅγιον, τὸ ἀληθές, τὸ δίκαιον, τὸ πλήρες ἀγάπης Πνεῦμα ἢ διάθεσιν τοῦ Θεοῦ· καὶ συνεπῶς εἰς διαμάχην πρὸς τὸ ἅγιον Πνεῦμα τὸ λαμβανόμενον παρὰ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Λόγου αὐτοῦ, καὶ πασῶν τῶν ἀγίων ἐπιδράσεων ἢ ἐπηρειῶν τῶν ποικιλοτρόπως ἐξασκουμένων ἐπ' αὐτῶν. Ὡς δὲ τὸ Σατανικὸν πνεῦμα τῆς ἰδιοτελείας, τοῦ μίσους, φθόνου καὶ φιλονεικίας, ἐνεργεῖ καὶ κυβερνᾷ μεγάλως τὰ τέκνα τοῦ κόσμου τούτου, τοιοῦτοτρόπως ἐπίσης τὸ ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης, χρησιμότητος, πρᾶοιτος, ὑπομονῆς, ἀγαθότητος καὶ φιλαδελφίας ἐνεργεῖ καὶ ἰσχυρῶς διέπει τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ. Τὰ δύο δὲ ταῦτα πνεύματα ἢ

διαθέσεις, τὸ ἐν τῷ τῆς ἀγάπης καὶ ἀγαθότητος, καὶ τὸ ἕτερον τὸ τῆς ιδιοτελείας καὶ κακίας, διατελοῦσιν εἰς ὁ ηνεκῇ διαμάχην, καὶ εἶναι τελείως ἀδιάλλακτα.

Αἱ Γραφαὶ ὁμιλοῦσι περὶ τοῦ πνεύματος τούτου, τὸ ὁποῖον ἐνεργεῖ εἰς τὸν κόσμον ἐναντίον τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὀνομάζουσιν αὐτὸ τὸ «πνεῦμα τοῦ Ἀνιχρίστου», τὸ πνεῦμα ἢ ἡ διάθεσις καὶ κλίσις ἣτις ἀντιτίθεται καὶ ἐναντιοῦται εἰς τὸν Χριστὸν. Κατὰ πρῶτον, τὸ πνεῦμα τοῦτο ἐπιθυμεῖ νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ τὴν ὑπαρξιν αὐτοῦ καθ' ὅλοκληρίαν, νὰ διαμφισβῇ τῇ ἀκρόμῃ καὶ τὸ ὅτι ὁ Χριστὸς ἦλθὲ ποτε εἰς τὸν κόσμον ἀλλ' ἂν εἰς τοῦτο ἀποτυγχάνῃ, τότε ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἦτο ἀπλοῦς τις ἄνθρωπος, εἰς ἐν τῶν ἁμαρτωλῶν. Ἐὰν δὲ καὶ ἡ θέσις τοῦ αὐτοῦ ἀποδειχθῇ πεπλανημένη, καὶ τότε ἀκρόμῃ θὰ ἀξιοῖ ὅτι, καὶ μ' ὅλα ταῦτα, οὐδὲν ἐπετέλεσεν ἐν τῷ κόσμῳ, ἢ ὅτι ἦτο ἀπλῶς ἐν καλὸν παράδειγμα τοῦ κόσμου, καὶ οὐχὶ ὁ Λυτρωτὴς αὐτοῦ. Τούτου ἕνεκα ἐντελλόμεθα διὰ τῶν Γραφῶν νὰ δοκιμάζωμεν, νὰ ἐξετάζωμεν, νὰ ἐξελέγχωμεν τὰ πνεύματα (τὰς διδασκαλίας αἵτινες παρουσιάζονται εἰς ἡμᾶς ἀξιόσαι ὅτι εἶναι τοῦ πνεύματος τῆς ἀληθείας). Ὅφειλομεν δὲ νὰ δοκιμάζωμεν καὶ ἐξετάζωμεν αὐτάς, οὐχὶ μόνον κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν αὐτῶν φαινόμενον καὶ τὰς ἀξιώσεις τῶν, ἀλλ' ἰδίως διὰ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

«*Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ..... καὶ ἐκ τοῦ τοῦ γινώσκοντος τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης*». — Α'. Ἰωάν. δ'. 1, 6.

Αἰναι καὶ Ἀνοσιοὶ ἡ Βεβηλοὶ ἐπίρροαι ἐν Διὰμαχῇ

Αἱ τελειότητες τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Θεοῦ εἰσὶν ὁ γνῶμων ὁ κανὼν τῆς ἀγιότητος, δικαιοσύνης καὶ ἀληθείας δι' ὅλα τὰ πλάσματα αὐτοῦ. Πᾶν πρᾶγμα καὶ πᾶν πλάσμα ἐναντιούμενον, ἢ μὴ ὄν ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν γινώμονα τοῦτον, εἶναι ἀνόσιον, βέβηλον, ἀναληθές, ἄδικον. Αἱ ἀντιμαχόμεναι αἰναι ἐπίρροαι ἀποδίδονται ἐνίοτε εἰς τὸν Σατανᾶν,

διότι αὐτὸς εἶναι ὁ πρῶτος ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος συνωμότης ἐναντίον τῆς δικαιοσύνης, ὁ πρωτουργὸς τῆς πλάνης, «ὁ πατήρ τοῦ ψεύδους», καὶ πάσης ἀπίτης καὶ δόλου. Ὁφείλομεν, ἐν τούτοις, νὰ κάμωμεν διάκρισιν μεταξὺ κακοποιῶν πνευματικῶν ὑπόρξεων καὶ κακοποιῶν πνευματικῶν ἐπιρροῶν, ἀκριβῶς ὡς διακρίνομεν μεταξὺ ἁγίων πνευματικῶν ὑπέρξεων καὶ ἁγίων πνευματικῶν ἐπιρροῶν. Ἡ ἰασις τῶν περὶ ἐξελίξεως ἰδεῶν, μεταξὺ τῶν παραμελούντων τὴν Γραφὴν λογίων (καὶ τῶν οὕτω καλουμένων Ἀνωτέρων Κριτικῶν συμπεριλαμβανομένων), εἶναι νὰ μὴ ἀναγνωρίζωσι τὴν προσωπικὴν ὑπαρξίν τοῦ Διαβόλου, καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν πονηρῶν πνευμάτων ἐν τοῖς ἐπουργητοῖς (Ἐφεσ. σι. 12), καὶ νὰ ἀξιῶσιν δι' οὐδεμίαν πονηρὰ ἢ κακοποιὸς ἐπιρροή ὑπάρχει καθ' ἑαυτὴν, ἀλλ' ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἀγωνίζεται κατὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀγνοίας καὶ τῆς κακῆς διευθύνσεως τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἀγαθῶν προσόντων καὶ διαθέσεων. Ἄλλοι πάλιν ἐπὶ μᾶλλον ἀνεπιτυγμένοι καὶ προσηγμένοι (εἰς τὴν πλάνην), ἀπολαύοντες ἀνωτέρας μορφάσεως (εἰς τὸ ψεῦδος), καὶ τελειότερον πάνοπλοι διὰ (ψευδωνύμων) γνώσεων καὶ φιλοσοφῶν, καταλήγουσιν εἰς τὸ συμπέρασμα δι' ὃν ὑπάρχει προσωπικὸ Θεός, ἀλλ' ἀπλῶς ἀγάθαι μόνον ἐπιδράσεις καὶ ἐπιρροαί, αἵτινες ἀξιοῦσιν ὅτι εἶναι ἔμφυτοι ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ἐξελλίσσονται βαθμιαίως εἰς τὴν τελειότητα.

Ἡμεῖς ὅμως παρέχομεν προσοχὴν εἰς τὸν χρησμὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν Λόγον Αὐτοῦ, ὃ ὁποῖος, ὡς ὁ Ἀπόστολος διαβεβαίωτο ἡμῶς, δύναται νὰ σοφίσῃ πάντα εἰς σωτηρίαν, καὶ τὸν ὁποῖον εὖρομεν διὰ πείρας ἐμπεριέχοντα πηγὴν ζωῆς καὶ φωτός καὶ ἁγίου Πνεύματος ἀληθείας, πρὸς τὰ ὁποῖα αἱ ἀνθρώπινοι θεωρεῖται καὶ τὰ ἀνθρώπινα φῶτα δὲν δύνανται νὰ παραβληθῶσιν. Οὗτος δεικνύει ἡμῖν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ἅγιον Πνεῦμα (ὑπαρξίς), καὶ ὅτι τὸ ἅγιον Αὐτοῦ Πνεῦμα (ἐπιρροή ἢ δύναμις) διενεργεῖται πάντοτε συμφώνως πρὸς τὴν δικαιοσύνην, δι' ἣν πάντες ὅσοι διατελοῦσιν ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ συνδιηλλαγμένοι μετ' αὐτοῦ, θέον νὰ ἔχωσι τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀγιωσύνης: — Ἐπίσης ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ μαρτυρεῖ

ἡμῖν περὶ τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ, ἐν τῷ ὁποίῳ κατοικεῖ τὸ πλήρωμα τοῦ ἁγίου Πνεύματος, — ὥσαύτως περὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων, οἵτινες οὐδὲν ἕτερον θέλημα ἔχουσιν ἢ τὸ ἅγιον θέλημα ἢ Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς· — ἀκολούθως περὶ τῶν ἀποτελούντων τὴν Ἐκκλησίαν, τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἔχουσι μέτρον τι τοῦ νοῦ, τοῦ φρονήματος, τοῦ Πνεύματος τῆς Ἐνδόξου αὐτῶν Κεφαλῆς (διότι ἄλλως δὲν εἶναι αὐτοῦ), καὶ οἵτινες ζητοῦσι καὶ πληροῦνται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον διὰ τοῦ Πνεύματος τούτου τῆς ἁγιότητος, καὶ ἀπεκδύωνται πάσης ἀνιέρου διαθέσεως, κλίσεως καὶ ἐπιρροῆς. Ὁ Λόγος ὁμοίως διδάσκει διὰ τοῦ Διάβολος εἶναι πνεῦμα, (ὑπαρξίς), καὶ κέκτεται ἀνόσιον, ἀκάθαρτον πνεῦμα, νοῦν, διάθεσιν, ἐξασκεῖ δὲ ἀνόσιον καὶ πονηρὰν ἐπιρροὴν ἢ πνεῦμα μέσῳ διαφόρων μέσων καὶ ὁργάνων ὡσαύτως περὶ τῶν πεπτωκότων ἀγγέλων, πνευματικῶν ἐξίσου ὑπάρξεων, οἵτινες ἔπεσαν ἀπολέσαντες τὸ πνεῦμα τῆς ἁγιότητος αὐτῶν, καὶ τῆς εἰς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς δικαίους αὐτοῦ κανόνας ἀφοσιώσεως, καὶ οἵτινες εἶναι ἤδη κάτοχοι ἀκαθάρτου πνεύματος ἢ διαθέσεως, καὶ ἐξασκοῦσι πονηρὰν, κακοποιὸν ἐπιρροὴν, ἢ πνεῦμα, ἅμα ὡς ἐκρίσκωσι πρὸς τοῦτο εὐκαιρίαν. (*) Ὁμοίως περὶ τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων οἵτινες, πεσόντες διὰ τοῦ Ἀδάμ, ἐγένοντο δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, καὶ τινὲς μὲν ἁμαρτάνουσιν ἐκουσίως, χάριν τῆς ἐκ τῆς ἁμαρτίας ἡδονῆς· ἄλλοι δὲ πάλιν ἀκουσίως, καίτοι «ζητοῦσι τὸν Θεόν,» καὶ τυφλοῦνται καὶ ἐξαπατῶνται ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ διέπονται καὶ κυβερνῶνται ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς πλάνης.

Τὸ ἀνθρώπινον γένος αὐτὸ — αἱ διάνοιαι καὶ αἱ καρδίαι τῶν ἀνθρώπων — εἶναι τὸ πεδίον τῆς μάχης ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τοῦ φωτός, τῆς ἀγάπης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀληθείας καὶ ἁγιότητος, τὸ Πνεῦμα τοῦ Ἰεχωβά καὶ τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ Λυτρωτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀγωνίζεται κατὰ τοῦ πονηροῦ πνεύματος τοῦ Σατανᾶ, τῆς ἁμαρτίας, τοῦ σκότους, τοῦ ψεύδους, τοῦ μίσους, τοῦ φθόνου, τῆς κακίας, κ.λ.π. Πωληθέντες ὑπὸ ἁμαρτίαν ὑπὸ τοῦ προπάτορος ἡμῶν Ἀδάμ,

(*) Ἴδε «Τὶ διδάσκουσιν αἱ Γραφαὶ περὶ τοῦ Πνευματισμοῦ», πω-
λεῖται λεπτ. 60.

οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ ἐγένοντο «δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας», «ἐξ ἀσθενείας», τῆς κληρονομικῆς τοῦτέστιν ἀδυναμίας. (Ρωμ. ε'. 12, 21. σφ'. 16—23. ζ'. 14. η'. 20, 21). Εἰς τὴν αἰχμάλωτον δὲ ταύτην κατὰστασιν οὗτοι ἐνυφλώθησαν παρὰ τοῦ Θεοῦ (ἄρχοντος) τοῦ πονηροῦ τοῦτον αἰῶνος (ἢ καταστάσεως), ὅστις παριστᾷ ἐνώπιον τῆς διανοίας αὐτῶν τὸ κακὸν ὡς καλόν, καὶ τὸ σκότος ὡς φῶς. (Β'. Κορθ. δ'. 4 Ἐφεσ. σι'. 12, Ἑσα. ε'. 20)· διαστρέψας δ' οὕτω τὴν ἀντίληψιν τῆς μεγάλης πλειονότητος τῶν ἀνθρώπων, καὶ καταστήσας ἅπαν τοὺς ἐκ τῆς πρᾶξεως τὸ κακόν, καὶ δύσκολον τὸ πρᾶττειν τὸ ἀγαθόν, κατατάξας δὲ πάντα τὰ πλεονεκτήματα τοῦ παρόντος καιροῦ πρὸς τὸ μέρος τοῦ κακοῦ καὶ καταστήσας ἀδύνατον τὸ νὰ ἐπωφεληθῇ καὶ καρποῦται τις ταῦτα, εἰμὴ συμμορφούμενος πρὸς τὸ ἀνόσιον καὶ ἀκάθαρτον αὐτοῦ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον εἶναι «τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου»· οὗτος ἐξασκεῖ γενικὴν ἐξουσίαν, πρῶτον ἐπὶ τῶν ὀχλῶν, διὰ τῆς ἀγνοίας καὶ ἀμαθείας, καὶ δεύτερον ἐπὶ τῶν μᾶλλον νοσημονεσιτέρων ἐξ αὐτῶν, διὰ τῆς ὑπερηφανείας, ἰδιοτελείας, κ.λ.π.

Ἡ πάλιν ἡ ὁ ἀγὼν οὗτος δὲν ἤρχισεν εἰμὴ ἀπὸ τῆς πρώτης ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ ἐφεξῆς: διότι τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας ἐπῆλθε πρῶτον ἐπὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, καὶ κατὰ τὴν Πεντηκοστὴν ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ (*) Ὁ κόσμος ἦν ὅλως σκότος ὅποτε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἐνεφανίσθη ἐν αὐτῷ πλήρης τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, τοῦ φωτὸς τῆς θείας ἀληθείας, τὸ ὁποῖον κατέστησεν Αὐτὸν «Τὸ Φῶς τοῦ κόσμου», καὶ τότε ἀμέσως ἤρχισεν ἡ πᾶσι τοῦ ἀληθοῦς φωτὸς τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀπὸ τῆς Πεντηκοστῆς

(*) Ὁ ἀγὼν τοῦ Νόμου τῆς Δικαιοσύνης περιορίσθη μόνον εἰς τὸ ἔν μικρὸν ἔθνος, τὸν Ἰσραὴλ· ὡς δὲ ὁ Θεὸς προεῖπεν, «Ὁ Νόμος οὐδὲν ἔφερεν εἰς τὸ τέλειον», οὐδεὶς ἐκ τοῦ πεπρωμένου γένους ἠδύνατο ἢ ἀνεμένετο νὰ κερδίσῃ εἰς τὴν διαπάλην ταύτην. Ὁ νόμος ἀπέβλεπε νὰ κἀμὴ γνωστὸν τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν, τὸν μόνον τηρητὴν τοῦ Νόμου, ὡς τὸ μόνον μέσον τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἔκταυτο νὰ διαπαιδαγωγῇ λαόν τινα καὶ προετοιμάσῃ «ὑπὸ ἁλώσεως» τι ἐκ τοῦ λαοῦ τούτου διὰ τὴν ἀπονομιάν τοῦ Πνεύματος, καὶ τῶν κατὰ ταύτην ἀγώνων, δαικνύων εἰς αὐτοὺς τὸν Χριστόν.

καὶ ἐφεξῆς ἐκπροσωποῦμενον, οὐχὶ ὑπὸ τῶν κατ' ὄνομα Ἐκκλησιῶν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἀληθῶν μελῶν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, τῶν μειόχων τοῦ ἁγίου Πνεύματος τῆς ἑαυτῶν Κεφαλῆς. Ἡ τοιαύτη διαπάλη δὲν ἡδύνατο νὰ ἀρχίσῃ πρότερον, διότι οὐδεὶς ἐκ τῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους (ὄντων πάντων ἁμαριωλῶν) ἡδύνατο νὰ εἶναι σκεῦος τοῦ ἁγίου Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, ἀντιπρόσωποι αὐτοῦ, πρέσβεις ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀληθείας, στρατιῶται τοῦ σταυροῦ. Πρὸς τοῦτο ἔδει πρῶτον νὰ γείνῃ Ἐξιλέωσις ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας τοῦ ἀνθρώπου, πρὶν ὑπάρξῃ ἀποστολὴ τις διὰ τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἢ ἔργον νὰ ἐκτελέσῃ — πρὶν ὑπάρξῃ τε διὰ τὸ ὅποιον νὰ ἔχῃ νὰ πωλαίσῃ ἢ ἀγωνισθῇ. Τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων ἦν καταδικασμένον εἰς θάνατον, εἰς αἰώνιον ὁ λειθρον, ὡς ἐχθροὶ τῆς δικαιοσύνης· Πρὸς τί λοιπὸν ὁ ἀγὼν ἢ πάλη ὑπὲρ τῶν καταδικασμένων; Πρὸς τί ἡ προσπάθεια ὅπως ἐπηρεασθῶσιν οὗτοι διὰ τὴν δικαιοσύνην, καθ' ἣν χρόνον οὐδεμίᾳ ἐλπίς ἀμοιβῆς τῶν κόπων καὶ προσπαθειῶν αὐτῶν προϋβάλλετο; Λίαν καταλλήλως ὁθεν ἦλθε πρῶτον τὸ ἀντίλυτρον· ὡς ἀποτελεσμα δὲ τῆς παρὰ τοῦ Πατρὸς ἀποδοχῆς τοῦ ἀντιλύτρου ἐκείνου ἐχορηγήθη τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἰς τοὺς υἱοθετηθέντας ἐν τῇ οἰκογενείᾳ αὐτοῦ, ὡς υἱοὺς διὰ τοῦ Χριστοῦ.

Ἄλλ' ἵσως ἡθελέ τις παρατηρήσῃ δι' ἡ πάλαι αὕτη, ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν αὕτη ἤρχισε, φαίνεται δι' εἶναι κατὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ ὑπὲρ τοῦ πνεύματος τοῦ πονηροῦ, — ἀφοῦ οἱ ὑπηρετοὶ τῆς ἁμαρτίας σήμερον, διὰ τῆς φυσικῆς τυξίσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῶν, εἰσὶν ἀπειράκις, πολυπληθέστεροί παρ' ὅτι ἦσαν καθ' ἣν ἐποχὴν ἤρχισεν ἡ πάλαι, καὶ ἐξακολουθοῦσιν εἰσεῖν αὐξάνοντες ἀσυγκρίτως τυχύτερον παρ' ὅσον καὶ αὐτὸς ὁ κατ' ὄνομα Χριστιανισμός, καίτοι ὁ ἀγὼν καὶ ἡ πάλη αὕτη συνεχίζεται ἤδη ἐπὶ δέκα ἐννέα δλοὺς αἰῶνας.

Πρὸς τοῦτοις, τὸ πνεῦμα τοῦ κακοῦ καὶ τῆς πλάνης ἐθριάμβευσε κατὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, εἰς βαθμὸν μέχρι τοῦ νὰ σταυρώσῃ αὐτόν· καὶ παρομοίως ἐθριάμβευσε καθ' ὅλων τῶν πιστῶν μελῶν τοῦ σώμα-

τος τοῦ Χριστοῦ, — παριστῶν αὐτοὺς ψευδῶς, συκοφαντοῦν καὶ κακοποιοῦν αὐτοὺς ποικιλοτρόπως, ἀναλόγως τοῦ καιροῦ, τοῦ τόπου καὶ τῶν περιστάσεων. Ὁ σκοπὸς δὲ τῶν ἐφόδων αὐτῶν τοῦ πνεύματος τοῦ πονηροῦ καὶ τῶν ὑπηρετῶν αὐτοῦ κατὰ τοῦ πνεύματος τῆς ἀγιωσύνης καὶ τῶν πιστῶν του, ὑπῆρξεν ἀείποτε ὁ αὐτός, νὰ ὑπονομεύσῃ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας, νὰ κάμῃ ὥστε τὸ ἅγιον νὰ φαίνεται ὡς μὴ ἅγιον τὸ καθαρὸν καὶ ἀνιδιοτελὲς νὰ φαίνεται ἰδιοτελὲς καὶ ἀκάθαρτον, καὶ τὸ σκότιος ὡς φῶς. Ἀλλ' οὔτε κατανοοῦσι πάντοτε οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ κακοῦ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πράττουσιν, ἐμφοροῦμενοι ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς κακίας, τοῦ πνεύματος τοῦ μίσους, τοῦ φθόνου, τῆς μοχθηρίας, τῶν ἐρίδων· τούτο ἀποιυφλοῖ αὐτοὺς εἰς βαθμον ὥστε «οὐκ οἶδασι τί ποιοῦσι», πολλάκις δὲ, πράγματικῶς «δοκοῦσι λαιρεῖαν προσφέρειν τῷ Θεῷ». Διὰ τί, λοιπόν, ἡ τοιαύτη ἥτις τοῦ Πνεύματος τῆς ἀγιωσύνης; Θέλει γίνεσθαι πάντοτε οὕτως;

Εἰς ταῦτα ἀποκρινόμεθα ὅτι ἡ ἥτις τοῦ Πνεύματος τῆς ἀγιωσύνης εἶναι ἀπλῶς φαινομενικὴ τοιαύτη, καὶ οὐχὶ πραγματικὴ. Κατ' ἀλήθειαν, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀγιωσύνης ἐξηκολούθησε θριαμβεῦον ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἤρchiσεν ἡ πάλῃ καὶ ὁ ἀγών. Ἡ διπλῇ αὐτοῦ ἀποστολὴ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Εὐαγγελικοῦ αἰῶνος ἐπέτυχε τελείως.

(1) Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐμελλε νὰ ἐμμένῃ εἰς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, ἀκαλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀφιερώσεως καὶ τοῦ πρὸς τὸν Θεὸν ζήλου τῶν, καὶ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ· αἱ συνθῆκαι δὲ τῆς ἐπικρατήσεως καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ πονηροῦ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ περὶ αὐτῶν, ἐμελλον νὰ χρησιμεύσασιν ὡς δοκιμασίᾳ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν, διότι ἡ παρούσα κατάστασις τῶν πραγμάτων ἀπατεῖ ὅπως πάντες ὅσοι ἤθελον ζῆσει εὐσεβῶς, κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν ἀνάγκη νὰ διωχθῶσιν, ἀνάγκη νὰ ἀνεχθῶσι «πᾶν πονηρὸν ῥῆμα» ψευδῶς λεγόμενον κατ' αὐτῶν, καὶ νὰ φέρωσι πάντα ταῦτα μεθ' ὑπομονῆς, ὡς ἐπράττειν ὁ Διδάσκαλός των, ἐμμένοντες εὐχ' ἡμεῖς πιστοὶ εἰς τὸν Κύριον καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ ἀντὶ πάσης θυσίας, μὴ λογαριάζοντες τὴν ἐπίγειον

αὐτῶν ζωὴν πολὺτιμον εἰς ἑαυτούς. — Β' Τιμόθ. γ' . 12. Ματθ. ε' . 11, Α'. Πέτρ. β' . 23. Πράξ. κ' . 24.

(2) Τὸ φῶς τοῦ Πνεύματος τῆς ἁγιωσύνης ἐν τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ, ἔδει νὰ λάμπη ἐπὶ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο ἤθελεν ἐλκύσει πάντας τοὺς μὴ τελείως τυφλωθέντας ὑπὸ τοῦ διαστρεβλωτικοῦ πνεύματος τοῦ Ἐχθροῦ. Τοῦτο ἔδει νὰ λάμπη εἰς τὴν σκοτίαν τῆς ἁμαρτίας ἐλεγκτικῶς — μαρτυροῦν ἐναντίον πάσης ἀδικίας, ἀφυπνίζον οὕτω τὴν συνείδησιν καὶ αὐτῶν εἰσέτι τῶν τετυφλωμένων, εἰς κατανόησιν τῆς εὐθύνης αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ τῆς μελλούσης ἡμέρας τῆς κρίσεως καὶ λογοδοσίας. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Κύριος ἡμῶν ἐδίδαξε τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτόν, διὰ, ἀφοῦ ἤθελον λάβει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὗτοι ἔμελλον νὰ εἶναι μάρτυρες τῆς ἀληθείας μεταξὺ τῶν ἐθνῶν, — εἴτε ἤθελον ἀκούσει τὰ ἔθνη, εἴτε ἤθελον ἀπλῶς ἀνεχθῇ αὐτούς.

Τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ὅθεν, ἐθριάμβευσεν εἰς ἀμφοτέρους τὰ ζητήματα ταῦτα διὰ τὰ ὁποῖα ἀπεστάλη. Ἐξέλεξεν ἐπίσης πιστὸν τι «μικρὸν ποίμνιον» ἐκ «νικητῶν», πορευομένων τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης — Ἰησοῦν τὸν Ἀρχηγὸν καὶ τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ σιραιώτας τοῦ σιαιοῦ, οἱ ὁποῖοι πάντες ἀφιερώθησαν τῷ Θεῷ μέχρι θανάτου, καὶ εἰς τοὺς ὁποίους ἡ ἀμοιβή, τὸ βραβεῖον τῆς Βασιλείας, θέλει ταχέως δοθῇ—ὁπόταν καὶ τὰ τελευταῖα μέλη τοῦ σώματος αὐτοῦ θὰ ἔχωσι δοκιμασθῇ πλέον τελείως καὶ τελειωθῇ διὰ τῶν ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης παθημάτων. Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐθριάμβευσεν ὡσαύτως ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρὸς τὸν κόσμον γενομένην μαρτυρίαν αὐτοῦ Ὁ Κύριος ἡμῶν προεῖπεν διὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μαρτυρίας ταύτης ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἐλέγξῃ τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας, περὶ δικαιοσύνης, καὶ περὶ μελλούσης ἡμέρας δικαίας κρίσεως, κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ πονηρὰ ἔργα τῆς παρούσης ζωῆς θέλουσι λάβει δικαίαν ἀνταπόδοσιν, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τοῦ φωτὸς τὸ ὁποῖον ἀπέλαυεν ὁ παρὰ τῆς.

Ἡ μαρτυρία αὕτη διεδόθη μακρὰν τι καὶ πλησίον· σήμερον δὲ ὁ κόσμος ἐν συνόλῳ ἀναγνωρίζει τὰ ἔργα ταῦτα ζητήματα, αἵνα τὸ Πνεῦμα τῆς ἁγιωσύνης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ

ἔθετο ἐνώπιον αὐτοῦ — τὴν ἁμαρτίαν, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν κρίσιν. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ κόσμος δὲν ἔχει ὁρθὰς καὶ σαφεῖς ἰδέας περὶ δικαιοσύνης, οὔτε περὶ ἁμαρτίας· οὔτε καὶ ἐννοεῖ κἂν τὸν χαρακτήρα καὶ τὸν σκοπὸν τῆς μελλούσης κρίσεως· — οὐδ' ὅτι αὕτη μέλλει νὰ εἶναι ἡμέρα ἐκ χιλιῶν ἐτῶν· οὔτε, πάλιν, ἐννοεῖ ὁ κόσμος εὐκρινῶς τὴν κλήσιν τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα, ὅπως ἐκφύγη αὕτη τὴν μετὰ τοῦ κόσμου κρίσιν, καὶ ἀναδειχθῇ κριτὴς αὐτοῦ (τοῦ κόσμου) κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῆς κρίσεως, **Θυσιάζουσα ἥδη ἔκουσίως γήϊνα συμφέροντα χάριν τῆς δικαιοσύνης**, — βαδίζουσα οὕτως εἰς τὰ ἴχνη τοῦ **Λυτρωτοῦ** τῆς. Δὲν εἶναι δὲ καὶ ἀπαραίτητον διὰ τὸν κόσμον νὰ γνωρίζῃ τὰς λεπτομερείας ταύτας, αὗται δὲ τὸν ἐνδιαφέρουσιν· αὗται εἶναι ἐκ τῶν «βαθέων τοῦ Θεοῦ», τὰ ὅποια οὐδεὶς δύναται νὰ ἐκτιμήσῃ, εἰμὴ καθ' ὅσον ἕκαστος καθίσταται ἐκ καρδίας ὑπήκοος καὶ εὐπειθὴς εἰς τὴν κλήσιν τοῦ Κυρίου εἰς τὴν δικαιοσύνην, καί, ἀφιερῶντες ἑαυτοὺς, λαμβάνουσι τὸ Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς, καὶ ὡς υἱοὶ λαμβάνουσι γνῶσιν τῶν λεπτομερειῶν τοῦ θείου σχεδίου. — Α. Κορθ. β'. 10, 11.

Εἰς ἀπάντησιν δὲ εἰς τὴν ἐρώτησιν, **Θέλει γίνεσθαι πάντοτε οὕτω; λέγομεν, Οὐχί**· ἅμα ὡς ὁ αἰὼν οὗτος ἀναδείξῃ τὸ «μικρὸν ποίμνιον», τοῦ ὁποίου τὰ μέλη καλοῦνται νὰ γείνωσι συγκληρονόμοι μετὰ τοῦ Χριστοῦ, θέλει παύσει. Ἡ μετὰ ταῦτα ἐνέργεια τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἢ δυνάμεως τοῦ Ἰεχωβά, θέλει εἶσθαι ἡ ἐγκατάστασις τῆς Βασιλείας ἐκείνης· μετὰ τῆς ἐγκαταστάσεως δὲ τῆς Βασιλείας ἡ ἐνέργεια τοῦ ἁγίου Πνεύματος θέλει γίνεσθαι κατὰς τὰ ἀπαιτήσεις καὶ τὰς συνθήκας τῆς Βασιλείας· θὰ ἐγκαθυδρίσῃ κρίσιν καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς. Θέλει βάλῃ τὴν κρίσιν εἰς τὸν κανόνα καὶ τὴν δικαιοσύνην εἰς τὴν σιάνην, τὸ ψεῦδος δὲ καὶ παντὸς εἶδους ἀπάτη θέλουσιν ὑποχωρήσει πρὸ τῆς καθαρᾶς γνώσεως τῆς ἀληθείας. Ἀντὶ δὲ τοῦ λοιποῦ νὰ μαρτυρῇ εἰς τὸν κόσμον «**περὶ μελλούσης κρίσεως**», θέλει μαρτυρεῖ πρὸς αὐτὸν ὅτι ἡ κρίσις ἤρχισεν ἤδη, καὶ ὅτι πᾶσα παράβασις θέλει ἔχει δικαίαν μισθαποδοσίαν ποιηῆς. Καὶ ἀντὶ νὰ μαρτυρῇ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, — **μὴ πρὸ καιροῦ τὴν κρί-**

νστε» — τὸ Πνεῦμα θέλει μαρτυρεῖ ἀκριβῶς τοῦναντίον, οἱ οὗτοι, ὡς ὄργανα τοῦ Θεοῦ, ἔχουσι καταρτισθῆ εἰδικῶς νὰ κρίνωσι τὸν κόσμον ἐν δικαίᾳ κρίσει. Ἀντὶ δὲ πάλιν νὰ συνιστᾶται τότε εἰς τοὺς ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν Θεὸν διατελοῦντας, καὶ κατόχους τοῦ Πνεύματος τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀληθείας αὐτοῦ, νὰ κακοπαθῶσιν ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης, οὗτοι θέλουσιν εἶσθαι ἐστεμμένοι βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἐπιτετριμμένοι νὰ βασιλεύσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὴν εὐλογίαν καὶ ἀποκατάστασιν αὐτῆς εἰς τὴν τελειότητα, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν «ἐκκοπὴν ἀπὸ τῆς ζῶης», εἰς «αἰωνίαν ἀπώλειαν» ἢ ὄλεθρον πάντων ὅσοι πεισμόνως θέλουσιν ἀπορρίψει τὰς εὐκαιρίας τῆς εὐλογητῆς ἐκείνης ἡμέρας τῆς κρίσεως, τὰς ἐξασφαλισθείσας ὑπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ προσφερθέντος ἀντιλήπτου. Οὕτω θέλει ἐπὶ τέλους θριαμβεύσει ὁ μέγας Ἰεχωβά καὶ τὸ Πνεῦμα τῆς ἁγιότητος Αὐτοῦ, ὡς καὶ πάντες οἱ εἰς Αὐτὸν προσκεκολλημένοι ἢ δὲ ἁμαρτία, ὁ Διάβολος καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ πονηροῦ, θέλουσιν αἰωνίως ἐκλείψει, καὶ δὲν θέλει εἶσθαι πλέον ἀνάθεμα. — Ἦσα. κη'. 17. Α'. Κορθ. δ'. 5. σι' 2. Πράξ. γ'. 23. Β'. Θεσολ. α'. 9. Ἀποκλ. κβ'. 3

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ.

Ἐν τοῖς προεκτεθεῖσιν ἐξητάσαμεν τὴν πάλιν ἢ ἀγῶνα ἐν γενικαῖς γραμμαῖς: ὡς στρέφωμεν ἤδη τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς τινὰς τῶν φάσεων αὐτοῦ ἐν τῷ παρόντι. Καίτοι δὲ ὁ ἀγὼν οὗτος δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀγὼν τῆς Ἐκκλησίας, οὗτος οὐχ' ἦτιον εἶναι ἀγὼν ἀτομικὸς κατὰ τῆς ἁμαρτίας. Διότι, μ' ὅλον οὗτο ἡ Ἐκκλησία μέλλει νὰ ἀναδειχθῇ καὶ ἐξέλθῃ νικητρί, θὰ ἀπαριζήται ὁμῶς μόνον ἐξ ἀτόμων νικητῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ νίκη τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νίκη τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τῆς δυνάμεως ἢ ἐπιρροῆς τοῦ Θεοῦ, κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ πονηροῦ, τοῦ πνεύματος τῆς ἀνομίας καὶ ἀδικίας, αὕτη εἶναι ἡ ἰδία νίκη καὶ ἐν τοῖς ἁγίοις κατ' ἄτομον.

Ἡ πλειονότης τῶν Χριστιανῶν (τῶν ὀνομαστικῶν τοιού-

των, καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν οὕτω ἀποκαλουμένων «πνευματικῶν ἀγωνιστῶν», «ἀγιαστικῶν», κλπ.), ἐλάχιστον γνωρίζουσι περὶ τῶν ἀληθῶς πνευματικῶν ἀγώνων καὶ νικῶν, διότι οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν οὐδέποτε ἔκαμον τὴν προσήκουσαν ἀφιέρωσιν, καὶ οὐδέποτε ἔλαβον τὸ ἅγιον Πνεῦμα τῆς ἀληθείας. Τινὲς ἐξ αὐτῶν ἀφιέρωσαν ἑαυτοὺς εἰς τινὰ Ἐκκλησιαστικὴν φατρίαν, καὶ ἔλαβον φατριαστικὸν πνεῦμα ἀγάπης πρὸς τὴν φατρίαν, πνεῦμα ἀφοσιώσεως εἰς τὴν φατρίαν, ὑπηρεσίας καὶ θυσίας ὑπὲρ τῆς φατρίας, κλπ. Ἄλλοι δὲ ἔχουσι ἀναγνωρίσει μίαν ἢ καὶ περισσοτέρας ἡθικὰς ἀρχάς, καὶ ἔχουσιν ἀφιερῶσαι ἑαυτοὺς εἰς τὸ νὰ μὴ παραβιάσωσι ποτε τοὺς ἡθικοὺς αὐτοὺς κανόνας· οἱ τοιοῦτοι, ἐπομένως, ἔλαβον τὸ πνεῦμα τῆς ἡθικολογίας, τὸ πνεῦμα τῆς ἀνταρσκειᾶς καὶ αὐτοδικαιώσεως. Ἄλλοι, πάλιν, ἐξεχώρισαν δι' ἑαυτοὺς ἀρετὴν τινὰ τὴν ὁποίαν λατρεύουσι, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ὁποίας ἔλαβον, — τὴν ὑπομονήν, ἐπὶ παραδείγματι, καὶ αἰσθάνονται τελείως ἱκανοποιημένοι, ἐὰν κατώρθωσαν νὰ ἀποκτήσωσι καλὸν τινὰ βαθμὸν ὑπομονῆς καὶ τὸ πνεῦμα αὐτῆς. Ἄλλοι ἀφιερώνουσιν ἑαυτοὺς εἰς τὸ νὰ «ἐργασθῶσι» διὰ τὸν Χριστόν, καὶ φαίνονται ἡὺχαριστημένοι μόνον ὅποτιαν εὕρισκονται εἰς θορυβώδη κίνησιν καὶ δρᾶσιν· ἐλάχιστην σημασίαν ἔχει δι' αὐτοὺς τὸ ὁποίου εἶδους ἔργον εἶναι τοῦτο, ἐφ' ὅσον δὲν φαίνεται ὅτι ἐξυπηρετεῖ φανερῶς τὸν Διάβολον, καὶ ἐφ' ὅσον ὑπάρχει πολὺ τοιοῦτον ἔργον, καὶ αὐτοὶ κατέχουσιν ἔξοχον εἰς αὐτὸ θέσιν· δὲν εἶναι τόσον τὰ ἀποτελέσματα τοῦ τοιούτου ἔργου τὰ ὁποῖα τοὺς ἐνδιαφέρουσι, καὶ συνεπῶς εἶναι τελείως ἡὺχαριστημένοι νὰ «θέρωσι τὸν ἀέρα», ἐλπίζοντες ὅτι ἐπὶ τέλους θὰ εὕρωσιν ὅτι δὲν ἐπροξένησαν μεγάλην βλάβην ἢ ζημίαν. Διὰ τοὺς τοιούτους, τὸ νὰ δαπανήσωσι χρόνον πρὸς μελέτην τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ὅπως ἐξακριβώσωσι τὸ εἶδος τῶν ἐργατῶν τοὺς ὁποίους ζητεῖ ὁ Θεός, καὶ τὸ εἶδος τοῦ ἔργου τὸ ὁποῖον ἐπιθυμεῖ νὰ γίνηται, ἡθελεν εἶσθαι δι' αὐτοὺς παράβασις τῆς διαθήκης τῆς ἀφιερώσεώς των· διότι αὐτοὶ ἀφιέρωσαν ἑαυτοὺς νὰ ἐργάζωνται, καὶ αἰσθάνονται ἐγκαρδίως ἱκανοποιημένοι μόνον ὅτιαν διατελῶσιν εἰς πυρετώδη διέγερσιν. Ἄλλοι, σφώτεροι οὗτοι, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀληθῶς σοφοί, ἀφιερῶσιν ἑαυ-

τοὺς εἰς ἰδιαίτερόν τι εἶδος ὑπηρεσίας πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον— ὑπηρεσίαν τὴν ὁποίαν αὐτοὶ φρονοῦσιν ἅτι ἂν γαγκαιοῖ αὐτοῖς ὑπὲρ πάσαν ἄλλην. Ἐὰν ἀφιερῶσιν ἑαυτοὺς εἰς «ἔργον ἐγκρατείας», ἐμφοροῦνται τοῦ πνεύματος τοῦ ἔργου αὐτοῦ, καὶ ἔχουσι συνεπῶς οἰανδήποτε εὐλογίαν συνεπάγεται τὸ ἔργον αὐτό. Ἡ, ἐὰν ἀφιερῶσιν ἑαυτοὺς εἰς ἔργον κοινωνικῆς ἀναμορφώσεως, ἀποκτιῶσι τὸ πνεῦμα τῆς κοινωνικῆς ἀναμορφώσεως καὶ τὰ ἀγαθὰ ταύτης.

Πᾶσαι αἱ τοιαῦται ἀφιερώσεις, καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν ἀπορρέον πνεῦμα ἢ διάθεσις, ἔχουσι καὶ καλὰς καὶ πονηρὰς ἐπιδράσεις ἢ ἐπιρροάς. Οἰαδήποτε ὅμως ἐκ τῶν τοιούτων ἀφιερώσεων εἶνε ἀσυγκρίτως καλλιτέρα τῆς ἀφιερώσεως εἰς τὸν πονηρὸν καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. Οἰαδήποτε ἐξ αὐτῶν εἶναι ἀπείρως προτιμωτέρα τῆς ἀφιερώσεως εἰς τὸ ἐγὼ καὶ τὸ συνοδεῦον αὐτὸ πνεῦμα τοῦ ἐγωΐσμου καὶ τῆς ἰδιοτελείας. Καὶ οἰαδήποτε ἐξ αὐτῶν εἶναι ἀπείρως καλλιτέρα ζωῆς ἄνευ σκοποῦ, εἰς μηδὲν ἀφιερωμένης. Ἀλλ' οὐδεμία τῶν ἀφιερώσεων αὐτῶν δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν ἐν ταῖς Γραφαῖς διδασκομένην ἀφιέρωσιν, τὴν ἐξεικονιζομένην διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Ἀντρωτοῦ τοῦ κόσμου, ὅστις εἶναι τὸ ὑπόδειγμα τοῦ σώματος αὐτοῦ, τῆς Ἐκκλησίας. Αὕτη, ἡ ἀληθὴς ἀφιέρωσις, καὶ μόνη φέρει εἰς τὴν καρδίαν τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, τὸ ὁποῖον ὁ κόσμος δὲν δύναται νὰ λάβῃ.

Ἡ ἀληθὴς καὶ δικαία ἀφιέρωσις αὕτη διαφέρει πασῶν τῶν λοιπῶν. Αὕτη δὲν ἔχει εἰμὴ ἓνα βωμὸν πρὸ τοῦ ὁποίου κλίνει· αὕτη κλίνει μόνον πρὸ τοῦ θείου ἡρώματος τοῦ Ἰεχωβά, παραδίδουσα τὸ τε ἐγὼ καὶ τὸ θέλημα αὐτῆς ζῶσαν θυσίαν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Κυρίου, ὡς τὴν λογικὴν αὐτῆς λατρείαν· οὐδεμίαν ποιεῖται συνθηκολογίαν ἢ ἐπιφύλαξιν. Ἡ γλῶσσα δὲ τοῦ Μεγάλου Ἀρχιερέως εἶναι ἡ αὕτη πρὸς τὴν παντὸς μέλους τοῦ «βασιλείου ἱερατεύματος». «Οὐκ ἤλθον ποιεῖν τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με». «Ἰδοὺ ἤκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιεῖσαι, ὁ Θεός, τὸ θέλημά σου». Οἱ τοιοῦτοι γίνονται μέτροχοὶ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου.

Οἱ ἀφιερώσαντες τὸ θέλημα αὐτῶν, καὶ ἀποδεχθέντες ἀνεπιφυλάκιως τὸν Λόγον καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, διὰ Χριστοῦ, ἀποκαλοῦνται οὐράνιοι ἢ πνευματικοί. Οἱ τοιοῦτοι μεταμορφοῦνται εἰς τοιοῦτον βαθμόν, καὶ γίνονται τόσον κατ' ὁλοκληρίαν διάφοροι παρ' ὅτι ἦσαν κατὰ τὴν προτέραν γῆϊν ἁυτῶν κατὰστασιν, ὥστε ὀνομάζονται νέα κτίσματα, καὶ τὸ τοιοῦτον ὄνομα δὲν θὰ ἦτο ποσῶς ἀκατάλληλον δι' αὐτοὺς καὶ ἂν οὐδὲν πλέον ἐσήμαινεν εἰμὴ τὴν ριζικὴν μεταβολὴν τῆς καρδίας, τὴν ὁποίαν οὗτοι ὑπέστησαν. Ἀλλὰ σημαίνει πολὺ περισσότερον· τοῦτο σημαίνει ὅτι οὗτοι, οἵτινες ἐκλέγονται ἤδη ἐκ τοῦ κόσμου διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος τῆς ἀληθείας, καὶ οἵτινες προσέρχονται εἰς τὸν Θεὸν διὰ νέας καὶ ζωῆς ὁδοῦ, ἣτις ἠνοίχθη διὰ τῆς μεγάλης ὑπὲρ ἁμαρτιῶν θυσίας, εἰσὶν ἀληθῶς νέα κτίσματα ἐν ἐμβρυώδει καταστάσει, ἢ εἰς τὴν θείαν φύσιν τελειοποιήσις τῶν ὁποίων ἀναμένει μόνον τὴν διὰ τῆς ἀναστάσεως μεταλλαγὴν των, εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἐξαρτωμένη ἀποκλειστικῶς ἐκ τοῦ ὅρου τῆς πιστότητος αὐτῶν, ὡς νέων κτισμάτων, εἰς τὰς ὁδηγίας τοῦ ἁγίου Πνεύματος

Ἐν τούτοις ὅμως, ἡ νέα διανοητικὴ αὐτὴ δημιουργία, ἢ ὁ ἀνακαινισθεὶς νοῦς, τὸ ἐμβρυον τοῦ νέου κτισματος, τὸ ὁποῖον θέλει ἀναπτυχθῆ εἰς τελείαν ὑπαρξιν ἐν τῇ ἀναστάσει, συνταυτίζεται εἰσέτι πρὸς ἀνθρώπινον σῶμα, καὶ οὕτω ὁ Ἀπόστολος λέγει περὶ τῆς τάξεως ταύτης, «Τὸν θησαυρὸν τοῦτον [τὸν νέον νοῦν, τὴν νέαν φύσιν] ἔχομεν ἐν ὀστράκιναις σκευῇσιν» (Β. Κορθ. δ'. 7). Ὁμιλῶν δὲ περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ὁ Ἀπόστολος διαβεβαίωσι ἡμᾶς ὅτι, ὅταν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν κατοικία διαλυθῇ, θυσιασθῇ, νεκρωθῇ ἐν Χριστῷ, θὰ ἔχωμεν, οὐχ' ἥτιον, οἰκοδομὴν ἐκ Θεοῦ, οὐκίαν νέαν, ἐνδοξον σῶμα, σύμφωνον καὶ κατὰ πάντα τρόπον κατὰλληλων διὰ τὴν ἐνοίκησιν τοῦ νέου νοῦ καὶ τοῦ Πνεύματος. τὸς τοι, τοῦ πνεύματος τῆς ἀγιότητος (Β. Κορθ. ε'. 1) ἐὰν ἀνήκωμεν μεταξὺ τῶν πιστῶν νικητῶν, οἵτινες ἐξακολουθοῦσι βαδίζοντες εἰς τὴν στενὴν ὁδόν, εἰς τὰ ἴχνη τοῦ Ἀρχηγοῦ ἡμῶν, μέχρι τέλους τῆς παρεπιδήμου ταύτης ζωῆς.

Οἱ κήτοχοι τοῦ νέου αὐτοῦ νοῦ λέγονται ἔχοντες τὸ «πνεῦμα τοῦ σωφροτισμοῦ». Δὲν ἐκπλησσομένη δὲ βλέποντες οὗτοι οἱ λαβόντες τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν καλῷ μέτρῳ παρίστανται κατὰ πάντα τελειότεροι τὸν χαρακτῆρα, — ἐν καλλιτέρᾳ ἤδη ἰσορροπία κρίσεων καὶ σκέψεων παρὰ ποτε, ὅσον-δήποτε καὶ ἂν τὸ τυφλὸν καὶ ἐχθρικὸν πνεῦμα τοῦ κόσμου διακηρύττει περὶ αὐτῶν «οὗτοι ἔχουσι διαιμόκιον καὶ εἶναι παράφρονες», διότι ἐργάζονται, κοπιῶσι καὶ ἐντριφῶσιν εἰς πρᾶγματα ἀόρατα εἰσεύι, αἰῶνα ἐν τοῖς οὐρανοῖς. — Β'. Τιμὸθ α' 7, Ἰωάν. ι' . 20, σι' . 27

Ἀπὸ ἀτομικῆς ἀπόψεως ἐξεταζόμενον τὸ ζήτημα εὐρίσκομεν οὗτοι εἰς ἐκ τῶν μᾶλλον σοβαροτέρων ἐχθρῶν ἐκείνων οἵτινες ἀνεγεννήθησαν εἰς ἀγιότητα πνεύματος, μέσῳ τῶν θείων παραινέσεων καὶ ὑποσχέσεων, εἶναι τὸ κακὸν πνεῦμα τοῦ φόβου. Τοῦτο ἀγωνίζεται νὰ μᾶς πείσῃ οὗτοι πιθανὸν νὰ ὑπάρχῃ λάθος τι: εἴτε οὗτοι ὁ Θεὸς δὲν ἐνέπνευσε τὰς μεγίστας καὶ τιμίας ἐπαγγελίας, ἢ οὗτοι αὐταὶ δὲν εἶναι δι' ἡμᾶς, ἢ καὶ οὗτοι, διὰ τινὰ αἰτίαν, οὐδέποτε εἶναι δυνατόν νὰ τὰς ἀποκτῇ ὡς ὡμεν. Πάντα τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ ὑπόκεινται εἰς τοιαύτην προσβολὴν ἐκ μέρους τοῦ κακοῦ αὐτοῦ πνεύματος τῆς ἀμφιβολίας καὶ τοῦ φόβου, τινὲς μὲν πολὺ ἐπιμόνας, ἄλλοι δὲ ὀλιγώτερον, καὶ πάντες ἔχουσιν ἀνάγκην νὰ ἀγωνισθῶσιν ἐρρωμένως κατὰ τοῦ ὀλεθρίου αὐτοῦ πνεύματος καὶ ἐξολοθρεύσωσιν αὐτό, ἵνα μὴ τοῦτο καταστῇ τὸς καρπὸς τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ ἐπὶ τέλους σβέσῃ αὐτό. — τὸ ἀπομακρύνῃ ἀφ' ἡμῶν καθολοκληρίαν.

Καὶ ἐν τοῦτοις, «τὸ πνεῦμα τοῦ φόβου» δὲν εἶναι οὔτε πνευματικὸς τις Θεὸς οὔτε πνευματικὸς δαίμων, ὅστις τυχὸν κατέλαβε τὰς καρδίας μας: εἶναι ἀπλῶς διανοητικὴ τις ἐπίδρασις, φυσικὴ διὰ πᾶν πεπιτωκὸς πλάσμα ταπεινῆς διανοίας. Γεννᾶται δὲ ἐκ τῆς κατανοήσεως τῶν ἀτομικῶν ἡμῶν ἀτελειῶν καὶ τῆς ἡμετέρας ἀναξιοτήτος διὰ τὴν θείαν εὐνοίαν. Τὸ ἀντίδοτον τοῦ πνεύματος τοῦτοιοῦ τοῦ φόβου εἶναι τὸ ἅγιον Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, καὶ αἱ ὁδηγαὶ καὶ ρυθμισαὶ αὐτοῦ γενόμεναι ἀποδεκταὶ καὶ διακρατούμεναι ἐν πλήρει βεβαιότητι πίστεως. Τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας λέγει ἡμῖν οὗτοι

ὑπῆρχον ὄντως ἰσχυροὶ λόγοι διὰ τὴν ἐν ἡμῖν ἐνοίκησιν τοῦ πνεύματος τοῦ φόβου· ἀλλ' ὅτι οἱ λόγοι ἐ εἶνοι δὲν ὑφίστανται πλέον, ἀφ' ἧς συγμῆς προσήλθομεν εἰς Χριστὸν ὡς νέα κτίσματα. Ἀπομακρύνει δὲ τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἀπὸ τῶν ἀκουσίων ἡμῶν ἀδυναμιῶν ὑποδεικνύον ἡμῖν τὴν μεγάλην ἐξίλεωσιν καὶ συνδιαλλαγὴν τὴν ἐπιτελεσθεῖσαν παρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, καὶ παραπέμπει ἡμᾶς εἰς τοὺς λόγους τοῦ θεοπνεύσιου Ἀποστόλου, λέγοντος: «Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; Εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; ὅς γε τοῦ ἰδίου Υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτὸν [εἰς θάνατον], πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα [τὰ ἀναγκαιοῦντα] ἡμῖν χαρίσεται; Τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαίων· τίς ὁ κατακρινῶν; Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀποθαιῶν [ὁ πληρώσας αὐτῶν τὴν ποινὴν, ὁ ἐπανορθώσας πάσας αὐτῶν τὰς ἐλλείψεις], μᾶλλον δὲ ἐγερθεὶς [καὶ ὢν ἤδη ἐν δόξῃ καὶ ὑπερυψωμένος Χριστὸς], ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὅς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν». — Ρωμ. η'. 31—34.

Ἐὰν τὸ «Πνεῦμα τῆς πίστεως», μία ἐκ τῶν φάσεων ἢ ἐνεργειῶν τοῦ «Πνεύματος τῆς ἀγιωσύνης», τοῦ «Πνεύματος τῆς ἀληθείας, προβάλλει οὕτω, γίνεται δὲ ἀποδεκτὸν καὶ διατηρῆται ὑπὸ τοῦ νέου κτίματος, ἢ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ φόβου νίκη ταχέως κερδίζεται, εὐρήνη δὲ καὶ χαρὰ ἐν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι τῆς πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ τῆς εἰς Θεὸν πεποιθήσεως εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα. Οὐχ' ἦτον ὁμως εἰ τοιοῦτοι ἀγῶνες καὶ πάλοι ἀνάγκη νὰ ἀναληφθῶσι κατ' ἐπαιράληψιν εἰς τὴν πείραν παντὸς Χριστιανοῦ Ὅντως δὲ, τὸ «Πνεῦμα τοῦ φόβου» δύναται νὰ χρησιμεύσῃ πολὺτιμος ὑπηρέτης τοῦ νέου κτίματος, καίτοι οὐδέποτε· θεὸν νὰ εἶναι ἀνεκτὸν ὡς κύριος, οὐδέ ὡς φίλος, οὐδέ ὡς κάτοικος ἐν τῇ καρδίᾳ. Ἀνάμεθα μόνον νὰ καταστήσωμεν αὐτὸ ὡς κύνα φύλακα ἔξω τῶν καρδιῶν ἡμῶν, καὶ ἐκεῖ δύναται νὰ παρᾶσχῃ χορηγίους ἐπηρεσίας, καλῶν τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς τοὺς κλέπτας καὶ ληστές, οἷνες ἐρχονται κρυφίως νὰ ληστεύσωσι τοὺς θησαυροὺς τῆς ἀγιότητος, χαρᾶς, εὐρήνης, ἀγάπης καὶ τῆς αἰνείας τοῦ Πατρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν συγκοινωνίας. Καὶ ὡς ὁ

Ἀπόστολος προτιρέπει, «ὡς φοβηθῶμεν» τὰς ἐξωτερικὰς ἐφοδούς καὶ προσβολὰς ἀποῦ διηυθειήσαμεν καλῶς τὰς πρὸς τὸν Θεὸν σχέσεις ἡμῶν, διὰ τῆς ἀποβολῆς πάσης ἀνιευθεμένης εἰς τὸ θέλημα αὐτοῦ ἐπιρροῆς καὶ λήψεως τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. Ὡς φοβηθῶμεν μήπως, ἐνῶ παρασκευαζόμεθα νὰ ἐξέλθωμεν μετὰ τοῦ Νυμφίου εἰς τὴν ἀνατέλλουσαν πρωτάν, φανῇ τις ἐξ ἡμῶν διὰ ἐνικήθη ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς νωθρότητος, τοῦ πικύματος τῆς ἀκηδίας καὶ ἀμεριμνησίας, τοῦ πνεύματος τοῦ ὕπνου, καὶ τοιοῦτοτρόπως, ὡς αἱ «μωραὶ παρθένοι», εὗρεθῇ ἀνέτοιμος διὰ τὸ μέγα γεγονός «τοῦ γάμου», διὰ τὸ ὁποῖον ἐγένοντο πᾶσαι ἡμῶν αἱ προετοιμασίαι.

Ὡς ἐνθυμώμεθα δ' ἀκολουθῶς δι, ὅσον δῆποτε καὶ ἂν εἶναι χρήσιμον ὡς ὑπηρετίας, τὸ πνεῦμα τοῦ φόβου δὲν εἶναι ἐκ Θεοῦ, καὶ οὐδέποτε πρέπει νὰ τῷ ἐπιτραπῇ ἡ εἴσοδος ἐν τὸς τῆς ἐπαύλεως τῆς Χριστιανικῆς καρδίας, ἡ ὁποία δεόν νὰ παραχωρηθῇ ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν κατοχὴν τῶν διαφορῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας τοῦ ἁγίου Πνεύματος, — τῆς ἀγάπης, τῆς χαρᾶς, εἰρήνης, κλπ. διότι ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω διώκει τὸν φόβον, ὡς ἐπίσης καὶ πάντα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀνοσίου καὶ ἀνιέρου πνεύματος, — τὴν ὀργήν, τὴν κακίαν, τὸ μῖσος, τὸν φθόνον, τὸν φόβον, τὴν δυσαρέσκειαν, τὴν ὑπερηφανίαν, τὰς κοσμικὰς φιλοδοξίας, κλπ. Ὁ δὲ Ἀπόστολος διακηρύττει δι «ὁ Θεὸς οὐκ ἔδωκεν ἡμῖν Πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. — Β'. Τιμὸθ. α'. 7:

Ἡ προσβολὴ ἐνίοτε ἐπέρχεται ἐκ τῶν ὀπίσθεν καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν — φόβος τῶν φίλων, φόβος τοῦ κόσμου, κλπ. ἀπροθυμία, ἀθελήσια νὰ ἐμπιστευθῇ τις εἰς τὸν Θεὸν δι' ἄλλους, καίτοι ἔχει προθύμως καὶ θέλει νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς Αὐτὸν δι' ἑαυτόν. Καὶ τοῦτο, ἐπίσης, εἶναι ἄξιον λόγου ζήτημα, διότι ἐκδιώκει κατὰ μέγα μέρος τὸ πνεῦμα τῆς εἰρήνης καὶ χαρᾶς, καὶ δίδει ἐσφαλμένην διεύθυνσιν εἰς τὰς ἐνεργείας ἡμῶν καὶ πράξεις. Τὸ «πνεῦμα αὐτὸ τοῦ φόβου» ὑπαγορεύει, δι εἶναι μέγα σφάλμα τὸ φρονεῖν δι ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ πάντων, καὶ εἶναι μεγάλη εἰκοτολο-

γία καὶ οἷσιν τὸ πιστεύειν δι' πάντες θεόν· ν' ἀπολαύσῃ τελικῶς εὐλογίαν τινὰ εὐκαιρίας πρὸς ζωὴν, ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ πληρωθέντος ἀντιλύτρου. Ἡ, ἂν ὁ φόβος ἀποτύχῃ νὰ μᾶς κερδίῃ, ὁ ὀλέθριος αὐτοῦ σύντροφος, «τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης», δυνατὸν ν' ἀποπειραθῇ νὰ παροδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς τὴν ἀντίθετον διεύθυνσιν, νὰ παραπείσῃ ἡμᾶς, τοῦτέστιν, νὰ πιστεύσωμεν εἰς παγκόσμιον σωτηρίαν πρὸς αἰωνίαν ζωὴν — ἀποδίδον εἰς τὸν Θεὸν ὑπερηφανίαν, ἣτις ἤθελε κωλύσει αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξολοθρεύσῃ τοὺς ἐκουσίως καὶ πεισμῶ- νως ἀσεβοῦντας.

Τὸ «πνεῦμα τῆς πλάνης» φαντάζεται ἑαυτὸ σφοδρότερον τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑπαγορεύει εἰς τὸ ἀνθρώπινον λογικὸν δι' πρέπει νὰ κρίνῃ τὸν Θεὸν κατὰ τὸ ἴδιον αὐτοῦ κριτήριον καὶ κανόνα, μᾶλλον ἢ νὰ διωρθώσῃ τοὺς ἰδίους αὐτοῦ γνώμονας διὰ τοῦ λόγου τῆς θείας ἀποκαλύψεως. Οὕτω δὲ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης, τὸ πνεῦμα τοῦ φόβου, τὸ πνεῦμα τῆς δουλείας, τὰ ὅποια πάντα εἶναι στοιχεῖα τοῦ πνεύματος τοῦ ἐχθροῦ, τοῦ ἀνιέρου καὶ ἀκαθάρτου πνεύματος, ποικιλοτρόπως ἀγωνίζονται νὰ διαψεύσωσι τὰς διακηρύξεις τοῦ πνεύματος τῆς ἀληθείας, αἵτινες δηλοῦσιν ὅτι, «ὁ Ἰησοῦς Χριστός, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἐγένεσθε θανάτου ὑπὲρ παντὸς ἀνθρώπου», καὶ δι' ἡ εὐλογητὴ εὐκαιρία ὁ πῶς πᾶς τις σύμμορφωθῇ πρὸς τὸν θεῖον κανόνα καὶ θέλημα θέλει ἐπεκταθῇ εἰς πᾶν κτίσμα, καὶ δι' ὅποταν πᾶς τις φθάσῃ εἰς πλήρη ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας τότε κριθήσεται διὰ ταύτης, καὶ ἡ θέλει κριθῇ ἄξιος αἰωνίου ζωῆς, ἢ θὰ καταδικασθῇ εἰς αἰώνιον ὀλεθρον, τὸν δεύτερον θάνατον. «Ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης». — Α. Ἰωάν. δ'. 5. 6. Πράξ. γ'. 23

Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀγιωσύνης, εἶναι πνεῦμα χαρᾶς καὶ εἰρήνης εἰς πάντας τοὺς λαμβάνοντας αὐτό, ἀναλόγως τοῦ μέτρου καθ' ὃ λαμβάνουσιν αὐτό, — καὶ καθ' ὅσον ὁμοφωνοῦσι πρὸς τὸν Οὐράνιον Πατέρα καὶ τὸν θεῖον Λυτρωτὴν, ὅστις ἔχει τὸ αὐτὸ φρόνημα ἢ διάθεσιν. Τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου ἄγει εἰς πίστιν εἰς τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ· τὸ δὲ πνεῦμα τῆς πλάνης ἄγει πρὸς ἀντίθετον διεύθυνσιν, εἰς

ἀπιστίαν εἰς τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς ἀνθρωπίνους θεωρίας, προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίας — εἰς τὸ πιστεῦναι πράγματα τὰ ὅποια ὁ Θεὸς δὲν ἐλάλησε, καὶ τὰ ὅποια εἶναι ὅλως παράλογα εἰς τοὺς ἔχοντας τὸ «Ἅγιον Πνεῦμα», «τὸ Πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ». Τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας ἄγει εἰς ἐνέργειαν καὶ δρᾷσιν ἐν τῷ θείῳ ἔργῳ, ἐκτιμῶν μεγάλως τὸ προνόμιον τοῦ νὰ εἶναι καθ' οἷονδῆποτε βαθμὸν συνεργάτης τοῦ Θεοῦ. Τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης, ἀπεναντίας, εἶναι «πνεῦμα νυσταγμοῦ» καὶ ἀδιαφορίας καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐπίγεια, — ἀμεριμνησίας καὶ ἀμελείας διὰ τὴν ἀληθῆ Ἐκκλησίαν καὶ τὸν δεσμὸν τῆς ἀγάπης αὐτῆς, πνεῦμα ἐνδιαφερόμενος δὲ καὶ φρονιδοῦς διὰ τοὺς ἀνθρωπίνους ὁργανισμοὺς καὶ τοὺς δεσμοὺς τῶν συμβόλων τῆς πίστεώς των, τῶν «πιστεύω» τῶν. — Ρωμ. ια'. 8.

ΤΟ ΠΡΟΣ ΦΘΟΝΟΝ ΕΠΙΠΟΘΟΥΝ ΠΝΕΥΜΑ.

Ὡς ἤδη παρατηρήσαμεν, τὰ ἀφιερωμένα τέκνα τοῦ Θεοῦ — τὰ ἐκ Πνεύματος γεγεννημένα «νέα κτίσματα», εἶναι ἐν τῷ παρόντι διττὰ ὄντα τὸ νέον, τὸ μὴ ἀναπτυχθὲν εἰ σέτι τελείως, τὸ μὴ εἰσέτι «γεννηθὲν», καὶ μὴ ἔχον εἰσέτι κατάλληλον σῶμα, ζῆ εἰς τὸ παλαιὸν σῶμα τῆς σαρκός, ὅπερ λογίζεται νεκρόν — ἡχημαλωτισμένον ὑπὸ τοῦ ἀντικαινισθένος θελήματος διὰ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ χρῆσιν αὐτοῦ κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀναπτύξεώς του. (Τοῦτο ὅμως δὲν συνεπάγεται διὰ τοὺς Χριστιανοὺς συνίσταται ἐκ δύο **φύσεων**, διότι τὸ τοιοῦτον ἀντίκειται εἰς τὰς Γραφὰς, δὲν ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῶν Γραφῶν) Τὸ νέον πνεῦμα, δ' «νοῦς», τὸ φρόνημα τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἀγία θέλησις ἢ διάθεσις καὶ μόνον ἀναγνωρίζεται παρὰ Θεοῦ, καὶ αὕτη καὶ μόνον θέον νὰ ἀναγνωρίζεται παρὰ τῶν «ἀγίων ἀδελφῶν, τῶν οὐρανίου προσκλήσεως μετόχων» : οὐχ' ἥτιον ὅμως διαρκῆς διαμάχη ὑφίσταται μεταξὺ τῆς νέας διαθέσεως ἢ κλίσεως τῆς ἐκ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ γεγεννημένης, καὶ τοῦ παλαιοῦ πνεύματος ἢ διαθέσεως τῆς πεπτωκυίας ἡμῶν σαρκός. Ἐνίοτε δὲ ἐν ταῖς Ἱεραφαῖς ἤεναντία θέλησις ἢ διάθεσις τῆς σαρκός ἡμῶν ὀνομάζεται τὸ πνεῦμα ἡμῶν, ὡς διὰν ἀναγινώσκωμεν, «Δο-

κεῖτε οὐ κενῶς ἡ Γραφὴ λέγει, Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατώκησεν ἐν ἡμῖν ; [« Ἐν ἡμῖν, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκὶ ἡμῶν, οὐκ οἰκεῖ ἀγαθόν »]. — Ἰάκωβ δ' . 5.

Τὸ νέον πνεῦμα, τὸ νέον κτίσμα, τὸ ἐκ τοῦ ἁγίου Πνεύματος τῆς ἀγάπης γεγεννημένον, δὲν φθονεῖ καί, ὡς εἶναι γεγραμμένον, « Ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ (δὲν φθονεῖ), οὐ περπερεύεται », κλπ. (Α. Κορνθ. ιγ' . 4). Ὅποιαδήποτε, λοιπόν, εὐρίσκωμεν τὸ πνεῦμα τοῦ φθόνου, τοῦ μίσους, τῆς ἐριδος ἢ ματαιοδοξίας, καθ' ὅσονδήποτε βαθμὸν διέπον τὰς πράξεις ἢ λόγους ἢ σκέψεις ἡμῶν, τὸ τοιοῦτον εἶναι ἀσφαλὲς σημεῖον ὅτι τὸ πρῶτον ἡμῶν κακὸν πνεῦμα καταβάλλει καὶ νικᾷ ἡμᾶς ὡς νέα κτίσματα. Καθ' ὅσον δὲ δυνάμεθα καὶ ἀποβάλλομεν ἀφ' ἡμῶν πάντα τὰυτα, καὶ πληρούμεθα διὰ τῶν συστατικῶν τοῦ ἁγίου Πνεύματος — τῆς χρησιμότητος, ἀγαθότητος, πραότητος, φιλαδελφίας, ἀγάπης — καὶ αὐξάνομεν κατ' εἰκόνα Χριστοῦ, ὅστις εἶναι ἡ εἰκὼν τοῦ Πατρὸς, — κατὰ τοσοῦτον πληρούμεθα διὰ Πνεύματος ἁγίου. Δὲν πληρούμεθα βεβαίως διὰ τινος προσώπου — Πνεύματος, ἀλλὰ ἐκ τοῦ πνεύματος, τῆς ἐπιρροῆς ἢ τοῦ θελήματος προσώπου τινός, αὐτοῦ τοῦ Πατρὸς ἡμῶν Ἰεχωβά, — ἐκ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος τὸ ὁποῖον ἦτο καὶ εἰσέτι ὑπάρχει ἐν τῷ Μονογενεῖ Αὐτοῦ Υἱῷ.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει ἐπίσης περὶ τῆς ἰδίας διαπάλης ἣτις ὑφίσταται μεταξὺ τοῦ πνεύματος, τῆς διαθέσεως ἢ νοῆς τῆς σαρκὸς ἡμῶν, καὶ τοῦ νέου πνεύματος, τῆς διαθέσεως ἢ φρονήματος εἰς τὸ ὁποῖον ἀνεγεννήθημεν. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα τοῦτο ὁ Ἀπόστολος πραγματεύεται ἐξ ἀπόψεως τοῦ πῶς ἡμεῖς λογιζόμεθα παρὰ Κυρίου — ὡς ἐὰν ἡ σὰρξ ἡμῶν δὲν εἴμεθα πλέον ἡμεῖς, ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς ἡμῶν, ἡμεῖς δὲ ἀνγνωρίζομεθα μόνον ὡς νέα κτίσματα, τὸ δὲ ἅγιον Πνεῦμα τὸ μόνον ἡμῶν πνεῦμα ἢ διάθεσις. Ἐπὶ τούτου δὲ λέγει: — « Λέγω δὲ, Πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε. Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ Πνεύματος, τὸ δὲ Πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς, ταῦτα δὲ ἀλλήλοις ἀντίκειται: ἵνα μὴ ἃ ἐὰν [σεῖς τὰ νέα κτίσματα] θέλητε ταῦτα ποιῆτε » — τῆς διηγεκοῦς ἐναντιώσεως ἢ ἀπατηλότητος

τῆς σαρκὸς ἡμῶν οὕσης καλύματος, ἐμποδίου εἰς ἡμᾶς πρὸς ἐπιτέλειαν τελειῶν πράξεων, καίτοι, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, τὸ τοιοῦτον δὲν ἐμποδίζει τὸ νὰ γέλνωμεν δεκτοὶ παρὰ τῷ Θεῷ ὡς «νέα κτίσματα», τῶν ὁποίων ἡ καρδιά, τὸ πνεῦμα, αἱ προθέσεις, εἰσὶν ἅγια καὶ εὐπρόσδεκτα εἰς τὸν Πατέρα ἐν τῷ Ἑγαπημένῳ. — Γαλι. ε' . 16, 17.

ΔΙΔΑΚΤΟΙ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

Ἐκ τῶν ὧσων μέχρι τοῦδε ἐμάθομεν περὶ τοῦ Πνεύματος τοῦ Κυρίου καὶ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ διὰ τῆς διαφωτιστικῆς ἐπιρροῆς αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ νοῦ των, τῆς διασκεδάσεως τῆς πλάνης, καὶ τοῦ φωτισμοῦ τοῦ Λόγου, παρέχοντος οὕτω τὴν ζῶσαν ἀλήθειαν, εἰμεθα ἤδη εἰς θέσιν νὰ ἐννοήσωμεν καὶ ἐκτιμήσωμεν τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου : « Ἄ ὀφθαλμοὺς οὐκ εἶδε καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου [τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου] οὐκ ἀνέβη, ὅσα ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν. Ἡμῖν γὰρ ἀπεκάλυπεν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Πνεύματος τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ » (Α. Κορθ. β' . 9, 10), Ὁ ἔστι μεθερμηνευόμενον, καθυποτάξαντες τὴν θέλησιν ἡμῶν εἰς τὸν Κύριον, ὅπως διδασκώμεν παρ' αὐτοῦ, καὶ βαδίσωμεν εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, περιήλθομεν εἰς ἁρμονίαν πρὸς τὴν θέλησιν, τὸν νοῦν, τὸ Πνεῦμα Αὐτοῦ, καὶ εἰμεθα οὕτως εἰς θέσιν ἐκ τῆς νέας ταύτης ἀπόψεως, — τῆς ἀπόψεως τοῦ νέου νοῦ, ὁριῶς κατευθυνομένου — νὰ βλέπωμεν τὰ πράγματα ὑπὸ νέον φῶς — διότι τὰ πάντα δι' ἡμᾶς ἐγένοντο νέα. Ὁ νέος νοῦς, ἡ νέα θέλησις, διεγερθεὶ καὶ παρακινεῖ ἡμᾶς νὰ ἐρευνῶμεν τὰ βάθη, τὰ βαθέα πράγματα ἢ ζητήματα τοῦ Θεοῦ, νὰ μελετῶμεν τ. ἔ. καὶ ἐρευνῶμεν τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, ὅπως δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν καὶ ἐκτελῶμεν τὸ θέλημα Αὐτοῦ ὡς εὐπειθεῖς υἱοί. Ἐχοντες δὲ τὸ νοῦν ἢ τὸ πνεῦμα τοῦ Πατρὸς ἡμῶν, θὰ παρέχωμεν προσοχὴν εἰς τὰς διδασκαλίας καὶ ὁδηγίας αὐτοῦ, ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ, καὶ θὰ ζητῶμεν νὰ περιπατῶμεν ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ. « Τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώ-

πων, νοῦν [θέλησιν, σχέδια τὰ τοῦ ἀνθρώπου], εἰμὴ τὸ πνεῦμα [ὁ νοῦς] τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ» (Α΄. Κορθ β΄. 11). Τοῦτέστιν, ὡς οὐδεὶς ἄνθρωπος δύναται νὰ γνωρίζη τὸν νοῦν καὶ τὰ σχέδια ἄλλου τινὸς ἀνθρώπου, εἰμὴ καθ' ὅσον ταῦτα ἀπεκαλύφθησαν εἰς αὐτόν, τοιοῦτοτρόπως οὐδεὶς δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὸν θεῖον νοῦν, καὶ τὸ θεῖον σχέδιον, ἐκτὸς μόνον ἐὰν προσαρμόσῃ ἑαυτὸν πρὸς τὸν θεῖον νοῦν, ἐὰν λάβῃ τὸ ἅγιον Πνεῦμα.

«Ἡμεῖς δὲ ἐλάβομεν τὸ Πνεῦμα [τὸν νοῦν, τὴν διάθεσιν ἢ θέλησιν] τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν.... ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστὶ, καὶ οὐ δύναται γινῶναι, διὸ πνευματικῶς ἀνακρίνεται». Ταῦτα καταννοοῦνται παρ' ἐκείνων καὶ μόνον, οἵτινες ἔχουσι τὸ Πνεῦμα ἢ τὰν νοῦν τοῦ Θεοῦ, τὸ Πνεῦμα τοῦ σχεδίου αὐτοῦ, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας. Πάντες οἱ τοιοῦτοι δεόν νὰ ἔχωσι κλίσεις καὶ διαθέσεις συμφώνους πρὸς τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀλήθειαν, ἐφ' ὅσον κατανοοῦσι τὰς ἀρχὰς ταύτας, καὶ ἀνάγκη νὰ ἐπιζητῶσιν ὅπως καθ' ἡμέραν μαθηθῶσι καὶ γνωρίσωσι περισσότερο καὶ περισσότερον περὶ τοῦ νοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔχωσι περισσότερον ἐκ τοῦ Πνεύματος ἢ τῆς διαθέσεως αὐτοῦ. Οἱ τοιοῦτοι εὐπειθεῖς καὶ ὑπήκοοι υἱοὶ πληροῦνται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐκ τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας, καὶ τοῦ Πνεύματος τῆς εἰς τὴν ἀλήθειαν ὑποταγῆς. Ἀλλὰ δὲν φθάνουσιν οὗτοι εἰς τὴν τοιούτην κατάστασιν συγκρίνοντες τὰ πνευματικὰ πρὸς τὰ φυσικά, ὡς ὁ φυσικὸς ἄνθρωπος εἶναι διατεθειμένος νὰ πράξῃ, ἀλλ' ἀκολουθοῦντες τὴν θεῖαν συμβουλὴν, καὶ «συγκρίνοντες πνευματικὰ πνευματικοῖς» (Α΄. Κορθ. β΄. 13). «Ὁ δὲ πνευματικὸς [ἐκεῖνος ὅστις ἔλαβεν τὸν θεῖον νοῦν ἢ Πνεῦμα] ἀνακρίνει μὲν πάντα, [εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐννοῇ καὶ δεόντως ἐκτιμᾷ τὰ τε πνευματικὰ καὶ ἀνθρώπινα πράγματα ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ θείου σχεδίου], αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται». Οὐδεὶς φυσικὸς ἄνθρωπος δύναται νὰ ἐννοήσῃ ἢ κρίνῃ ὀρθῶς τὰ ἐλαττήρια τὰ ὅποια ὠθοῦσι τὸν πνευματικὸν νοῦν ἄνθρωπον, τὸ ἐνδόν κτίσμα, ὅπως προθύμως καὶ ἐκουσίως θυσιάσῃ πρὸς

γματα πολύτιμα εἰς τὸν φυσικὸν ἄνθρωπον, διὰ ἐλπίδας καὶ προσδοκίας, αἱ ὁποῖαι, διὰ τὸν δεύτερον, εἶναι πράγματα ἀνύπαρκτα καὶ παράλογα. Τούτου ἕνεκα, οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Κυρίου «λογίζονται ὡς μωροὶ» ὑπὸ τῶν κοσμικῶν, ἢ τῶν ἐχόντων τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἀνθρώπων. — Α. Κορθ. β'. 12—16 δ. 10.

Ο ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΣ.

Ἡ διὰ τῆς λέξεως «Παράκλητος» μεταδιδομένη ὁρθὴ ἰδέα εἶναι ἡ τῆς βοηθείας, ἐνθαρρύνσεως, ἐνισχύσεως. Ἡ ἐπαγγελία ὅθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν συνεινῆγέτο οὕτως δι, τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ὁ Πατὴρ ἤθελεν ἀποστείλει ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ὡς ἀντιπρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ, ἤθελε παραμένει πλησίον τῶν ἀκολουθούντων αὐτὸν βοήθεια ἐτοιμοτάτη διὰ πάντα καιρὸν ἀνάγκης, — ἡ ἁγία δύναμις διὰ τῆς ὁποίας ἤθελεν ὁδηγήσει καὶ διευθύνει τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ἱκανώσει αὐτοὺς «να βαδίζωσιν διὰ πίστεως, καὶ οὐχ δι' ὄψεως. Πράγματι δέ, ὁ Κύριος, ἡμῶν δίδει ἡμῖν νὰ ἐννοήσωμεν δι, πᾶσαι αἱ διακονίαι καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ Πνεύματος εἶναι διακονίαι καὶ χαρίσματα αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, εἰπὼν, «Οὐκ ἀφήσω ἡμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς» (Ἰωάν. ιδ'. 18), ταῦτίσας οὕτω τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον πρὸς ἑαυτὸν. Εἴ τις Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ» — καὶ δὲν ἔχει τὸν παράκλητον, τὴν θείαν βοήθειαν.

Ἡ δύναμις αὐτὴ τοῦ Θεοῦ εἶναι μεθ' ὅλης τῆς Ἐκκλησίας, ἕκαστος ὁμῶς λαμβάνει τὴν ἑαυτοῦ μερίδα τῆς ἁγίας τούτης ἐπιρροῆς προσωπικῶς — δι' ἀτομικῆς αὐτοῦ συσχέτισεως πρὸς τὰ μέσα τοῦ Πνεύματος. Ἡ ἀλήθεια αὐτὴ εἶναι τὸ κύριον μέσον τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας· ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ μετὰ τῆς ἀληθείας συνδεόμενοι καὶ ἔχοντες τὸ πνεῦμα αὐτῆς χρησιμοποιοῦνται ὡσαύτως ὡς μέσα διὰ τῶν ὁποίων τὸ Πνεῦμα βοηθεῖ καὶ ἐπιδρᾷ ἐπὶ ἄλλων.

Ἡ δύναμις ἢ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀόρατον εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα ταύτης εἶναι ἀπὰ καὶ δρατὰ. Τοῦτο δύναται νὰ ἐξεικονισθῇ διὰ τοῦ ἡλεκτρι-

κοῦ ρεύματος ἐπὶ τοῦ χαλκίκου σύρματος. Τὸ ρεῦμα εἶναι ὅλως ἀόρατον, τὴν στιγμὴν ὅμως καθ' ἣν τὸ βαγόνιον, καταλλήλως ἐφωδιασμένον διὰ κινητήρος, τίθεται εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ σύρματος, μέσῳ τῆς ράβδου ἢ τῆς μικρᾶς ἡλεκτραμάξης, ἡ δύναμις αὕτη ἐκδηλοῦται διὰ τῆς κινήσεως τοῦ βαγονίου. Τὸ ἴδιον ρεῦμα, ἄλλως πως διατιθέμενον, φωτίζει τὸ βαγόνιον, καὶ κατ' ἄλλην τινὰ ἐπινόησιν πάλιν ἐφοδιάζει αὐτὸ μὲ θερμανοῖν, καὶ προσεῖι, κατ' ἄλλην διάφορον ἐφεύρεσιν τὸ αὐτὸ ρεῦμα ἐπικοινωνεῖ μετὰ τοῦ τηλεγράφου ἢ τηλεφώνου. Πάντα ταῦτα εἶναι ἐνεργετήματα τοῦ ρεύματος ὑπὸ ἀναλόγους διατάξεις καὶ διευθετήσεις τῆς χρήσεώς του ἐντούτοις, ἀφ' ἑτέρου, τὸ ἴδιον ρεῦμα δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς θανατηφόρος ἐπιρροὴ ἢ δύναμις, ὡς συμβαίνει μὲ τὴν ἡλεκτρικὴν ἔδραν τῶν θανατικῶν ἐκτελέσεων. Τοιοῦτοτρόπως καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, εἶναι ἡ πνευματικὴ ἐνέργεια ἢ δύναμις τοῦ Θεοῦ — κινεῖ, φωτίζει, θερμαίνει καὶ διδάσκει πάντας ὅσοι, ἐκπληροῦντες ἐν ἑαυτοῖς τοὺς προσήκοντας ὁρους, προσέρχονται εἰς συνάφειαν μετ' αὐτοῦ διὰ τῶν καταλλήλων αὐτοῦ μέσων· καὶ δύναται ὁμοίως νὰ ἐπιφέρῃ θάνατον — τὸν Δεύτερον Θάνατον, εἰς πάντας τοὺς ἐκουσίως ἁμαρτάνοντας. Πόσον ἐπάναγκες εἶναι, λοιπόν, ὅπως ἕκαστον τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ ἔχῃ τὴν προσήκουσαν ἐξόρτυσιν ἢ ἐξοπλισμὸν καὶ τὴν δέουσαν **συγκοινωνίαν**, ὅπως πληροῦται οὕτω πνεύματος, καὶ καθίσταται ἐνεργὸς καὶ δραστήριος εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν!

Καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης πάλιν οὐδὲν τῶν ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ὡς ἄλλου παρηγόρου, ἢ βοηθοῦ ἢ ἐνισχύοντος, συνεπάγεται τὴν ἰδέαν τῆς ἐπάρξεως ἄλλου Θεοῦ, ἄλλου προσώπου Τριάδος Θεῶν. Πάντα τὰ ἐν σχέσει πρὸς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀποδεικνύουσι τοῦναντίον ὅτι τὸ παρηγοροῦν ἢ ἐνισχύον ἅγιον Πνεῦμα, εἶναι τὸ Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ. Εἰς Ἰωάν. ιδ' 18 καὶ 23, ὁ Πατήρ καὶ ὁ Υἱὸς ἀναφέρονται ὡς οἱ μόνον οἵτινες ἐνισχύουσιν, ὁδηγοῦσι καὶ παρηγοροῦσι τὴν Ἐκκλησίαν, — διὰ τοῦ Πνεύματος. Οὕτως ἐπίσης ὁπόταν ὁ Κύριος ἡμῶν διεκήρυξεν, « Ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ἡμῶν εἰμι

πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος—ἐσημαίνεν δι' ἣν ἤθελεν εἰσθαι διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ οὐχὶ ἐν σαρκί. Ὅσον δ' ἀφορᾷ περὶ τῶν ἀρσενικῶν ἀντιωνυμῶν οὗτος ἐκεῖν ἰς, αὐτός, κλπ, ὧν γίνεται χρῆσις ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ἅγιον Πνεῦμα, περὶ τούτων εἰπομεν ἤδη εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ παρόντος κεφαλαίου. *

**«ΕΚΕΙΝΟΣ ΟΔΗΓΗΣΕΙ ΥΜΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ
ΑΛΗΘΕΙΑΝ ΠΑΣΑΝ»**

Ὁ Κύριος ἡμῶν ὑπέδειξε τὸ μέσον διὰ τοῦ ὁποίου ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ, «τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας», ἤθελεν ἔλθει εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ, εἰπὼν, «τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνευμά ἐστιν καὶ ζωὴ ἐστι». Ὁ ἐστὶ, οἱ λόγοι οἱ ἐμοὶ ἐκφράζουσι τὸν νοῦν, τὸ θέλημα, τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Τούτου ἕνεκα καὶ ἡμεῖς ἐλάβομεν πρὸ ὀφθαλμῶν ὡς ἀπαραίτητον ὅρον πρὸς ἀνάδειξιν ἡμῶν ὡς νικητῶν, τὴν μελέτην τοῦ Λόγου τῆς ἀληθείας. Ἀκούομεν ὁθεν τὴν προτροπὴν τοῦ Κυρίου, «ἐρευνᾶτε τὰς Γραφάς». Ἀκούομεν ἐπίσης τοῦ Ἀποστόλου Παύλου συνιστῶντος τὴν εὐγενῆ συμπεριφορὰν τῶν Βεροιαίων, διότι «καθ' ἡμέραν ἀνέκρινον τὴς Γραφάς». Καὶ πάλιν ἀκούομεν τοῦ Ἰδίου, λέγοντος, «Δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖσι [λόγοις]» καὶ ἀφ' ἑτέρου ἔχομεν τὴν πρὸς τὸν Τιμόθεον προτροπὴν αὐτοῦ, ἥτις διβεβαιοῖ ἡμᾶς δι, ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι «ὠφέλιμος, ἵνα ἄριστος ᾖ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς τὰν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος». Ὡσαύτως δὲ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, ὅστις διακηρύττει δι' ἃ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον [τῆς θείας ἀποκαλύψεως], ὃ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες». — Ἰωάν. ε'. 39, Πράξ ιζ'. 11, Ἐβρ. β'. 1, Β. Τιμόθ. γ'. 17. Β'. Πέτρ. α'. 19.

Ἡ ὑπόσχεσις τῆς «πληρώσεως διὰ πνεύματος ἁγίου,» ἣ νοῦ τοῦ Θεοῦ, δὲν γίνεται πρὸς τοὺς ἔχοντας ἀπλῶς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ; οὐδὲ πρὸς ἐκείνους οἵτινες ἀναγινώσκου-

οιν ἀπλῶς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἀφορᾷ τοὺς ἐρευνῶν-
 τας θερμῶς τὸν θεῖον Λόγον, τοὺς ἐπιζητοῦντας νὰ ἐννοή-
 σωσιν αὐτόν, καὶ οἵτινες, καταγνωσόντες αὐτόν, προθυμοποι-
 οῦνται καὶ σπεύδουσι νὰ ὑπακούσωσιν αὐτόν. Ἐὰν θέλωμεν νὰ
πληρωθῶμεν διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, ἀνάγκη νὰ
 πῶμεν εἰς χοριασμόν ἐκ τῆς πηγῆς τῆς ἀληθείας. — ἐκ τοῦ
 Λόγου αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ τὰ γήινα ἡμῶν σκευὴ εἰσὶν ἀτελεῖ,
 διαρρέοντα, εἶναι πολὺ εὐκόλον νὰ διολισθίσωσιν ἀπ' αὐτῶν
 τὰ πνευματικὰ πράγματα (Ἐβρ β 1), ὅποῃ τὸ πνεῦμα
 τοῦ κόσμου, τὸ ὁποῖον περιβάλλει ἡμᾶς διαρκῶς, ἐφορμᾷ
 ἀμέσως ἐντὸς, ὅπως καταλάβῃ καὶ πληρώσῃ τὸ κενόν.
 Ἀληθῶς δὲ, διαρκῆς **πίστις** προσγίνεται ἐκ μέρους τοῦ
 πνεύματος τοῦ κόσμου ἐπὶ τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου, τείνουσα
 νὰ ἐκτιπῇ τὸ νέον πνεῦμα, τὸν νέον νοῦν, τὸ Πνεῦμα ἡ
 τὴν διάθεσιν τῆς ἀγιωσύνης. Ὡς ἐκ τούτου ἀπόκειται εἰς
 πάντα τὰ πιστὰ νέα κτίσματα τοῦ Κυρίου νὰ παραμένωσι
 λίαν ἐγγὺς τῆς πηγῆς τῆς ἀληθείας, πλησίον τοῦ Κυρίου, καὶ
 πλησίον τοῦ Λόγου αὐτοῦ, ἵνα μὴ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ
 σβεσθῇ, καὶ ἀντ' αὐτοῦ πληρωθῶμεν διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ
 κόσμου.

Εἶναι ἡπαιρητικῶς ἀναγκαῖον νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προ-
 σοχήν τινων εἰς τὸ δ, τι, καίτοι ἡ γνῶσις τῆς ἀληθείας, ἡ
 γνῶσις τῶν Γραφῶν, εἶναι σπουδαία καὶ οὐσιώδης ὅπως
 εἶναι τις κάτοχος τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας, οὐχ ἥτιον
 ὁμῶς εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι τις κάτοχος **μεγάλης** γνώσεως
 τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, χωρὶς νὰ ἔχῃ **ποσῶς** ἐκ τοῦ Πνεύ-
 ματός του· τὸ νὰ λάβῃ τις τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας σημαίνει
 νὰ διατελῇ ἐν ἑγκαρδίᾳ ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν ἀλήθειαν, νὰ
 εἰσέλθῃ εἰς διανοητικὴν ὁμοφωνίαν καὶ σύμπραξιν μὲ τὸ ἐν
 τῷ λόγῳ ἐκδηλούμενον θεῖον θέλημα. Ὁ ὅρος δὲ οὗτος δύ-
 νηται νὰ ἐκπληρωθῇ κατὰ ἓνα τρόπον καὶ μόνον : διὰ τῆς
 ἀποδοχῆς τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ὡς τοῦ Λυτρωτοῦ καὶ δικαιο-
 τοῦ ἡμῶν· καὶ δεύτερον, διὰ τῆς ἀνεπιφυλάκτου ἀφιερῶ-
 σεως ἑαυτῶν εἰς τὸ νὰ ἐκζητῶμεν ὅπως γνωρίσωμεν καὶ
 πράξωμεν τὸ θέλημα αὐτοῦ.

Ἀλλὰ τὸ «Πνεῦμα τοῦτο τῆς ἀληθείας», τὸ «ἅγιον αὐτὸ

Πνεῦμα» ἢ νοῦς, ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, δὲν πρέπει νὰ συγγένηται πρὸς τὰ **«χαρὸς οὐα τοῦ Πνεύματος»**, οὐδὲ καὶ πρὸς «τοὺς καρποὺς τοῦ Πνεύματος», καίτοι ἡ ὑπαρξίς τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου ἐν τῇ καρδίᾳ παράγει πάντοτε τοὺς δευτέρους, τοὺς «εἰρητικούς καρποὺς τῆς δικαιοσύνης», — τὴν πραότητα, ὑπομονήν, χρησιότητα, φιλαδελφίαν, ἀγάπην, κλπ. Δέον δὲ ν' ἀποκτήσωμεν τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας **πρῶν** ἢ δυνηθῶμεν νὰ παραγάγωμεν τοιοῦτους καρποὺς ἐν τῇ καθημερινῇ ἡμῶν ζωῇ: εἰς τινὰς δὲ τὸ χρονικὸν διάστημα πρὸς ἀνάπτυξιν φυσικῶν καρπῶν, καλοῦ μεγέθους καὶ γευστικότητος, εἶναι μακρότερον παρ' ὅ,τι ἀναγκαιῶ δι' ἄλλους· ἕκαστος ὁμῶς πρέπει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου ἡμῶν, «ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ Πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολλὸν φέρετε — καὶ γεννήσῃτε ἐμοὶ μαθηταί». Ὁφείλομεν δ' ἐπίσης νὰ ἐνθυμώμεθα τὴν παραβολὴν τῆς Ἀμπέλου, ἐν τῇ ὁποίᾳ οἱ κλάδοι παρισσιῶσι καθ' ἓνα ἕκαστον τοὺς ἀφιερωμένους αὐτοῦ μαθητάς. Περὶ τούτων ὁ Κύριος διακηρύττει, «**Πᾶν κλῆμα καρπὸν φέρον ἐν ἐμοὶ ὁ Πατήρ καθαίρει αὐτὸ, ἵνα καρπὸν πλεονα φέρῃ, καὶ πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν αἶρει αὐτό** — Ἰωάν 15 . 2.

Ὁ Χριστιανὸς εἶναι κλάδος τῆς ἀμπέλου ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἀφιερώσεώς του, καὶ γίνεται μέτοχος τοῦ χυμοῦ τῆς ρίζης, μέτοχος τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐν τούτοις, δὲν πρέπει νὰ προσδοκῶμεν ὅτι θέλει καὶ πάραυτα φέρει πάντας τοὺς καρποὺς τοῦ Πνεύματος, ἢ καὶ τινὰς ἐξ αὐτῶν ἐν τῇ τελειότητί των. Τὰ πρῶτα τεκμήρια τῆς σχέσεως αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀμπέλου θέλουσιν εἶσθαι ἡ συσχέτισις αὐτοῦ μετὰ τῶν ἄλλων κλάδων, ἢ συνάφεια αὐτοῦ πρὸς τὴν ρίζαν καὶ αἱ ἐνδείξεις τῆς ζωῆς. Ἀκολούθως, ἕτερογ τεκμηρίων ἔσσονται αἱ ἵνες, αἱ ἑλικες τοῦ κλήματος, διὰ τῶν ὁποίων ἐπιξητεῖται καὶ ἐπιτυγχάνεται ἡ προόδος: Μετὰ ταῦτα ἔρχονται τὰ φύλλα, ἢ αἱ ὁμολογαί καὶ ὅ,τι μετὰ ταύτας δέον νὰ ζητηθῇ πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἄνθος καὶ ἀκολούθως ὁ καρπός. Ἄλλ' ὁ καρπὸς κατ' ἀρχὰς εἶναι καθ' ὑπερβολὴν μικρός. ξυνός καὶ ἄωρος: ἀπαιτεῖται δὲ χρόνος ὅπως ἀναπτύξῃ σι·

φυλάς μεγέθους καὶ γευστικότητος, εὐπροσδέκτους εἰς τὸν μέγαν Γεωργόν. Τοιοῦτοί εἰσιν «οἱ καρποὶ τοῦ Πνεύματος» τοῦ Χριστοῦ, οἱ προσδοκώμενοι ἐξ ἐκάστου κλάδου τῆς Ἀμπέλου, ἐκ παντὸς μέλους τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ οἱ καρποὶ οὗτοι τοῦ Πνεύματος — ἡ πραότης, ἡ χρηστότης, ἡ ὑπομονή, ἡ φιλαδελφία, ἡ πίστις ἡ ἐλπίς ἡ ἀγάπη δὲν παρουσιασθῶσιν εἰς τὸν κατ'ἀλλήλον αὐτῶν καιρόν, ὁ κλάδος παύει γὰρ θεωρῆται τοῦ λοιποῦ ὡς κλάδος, καί, ὡς «παραφνός», θέλει ἐκκοπῇ ἀπὸ πάσης περαιτέρω νιουθετήσεως καὶ προνομίου.

Παρατηρήσαμεν ἤδη διὰ τὰ **χαρίσματα** τοῦ Πνεύματος», τὰ χορηγηθέντα παρὰ Κυρίου ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ Εὐαγγελικοῦ αἰῶνος, διὰ τὴν ἰδρυσιν καὶ ἐγκαταστάσιν τῆς Ἐκκλησίας, διαφέρουσι «τῶν καρπῶν τοῦ Πνεύματος. Τὰ **χαρίσματα** ἐκεῖνα ἐδίδοντο διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν Ἀποστόλων» εἰς τινὰς δὲ μόνον. Ἐξαιρετικὰς περιστάσεις ἐπῆρχοντο αὐτομάτως. (Πράξ. β'. 4, ι. 45) Σίμων ὁ Μάγος, καίτοι βαπτισθεὶς καὶ λαβὼν χάρισμά τι πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ χρῆσιν, δὲν ἠδύνατο νὰ μεταδώσῃ **χαρίσματα** τοιαῦτα εἰς ἄλλους, καὶ ἠλέγχθη ὑπὸ τοῦ Πέτρου διότι προσέφερε χρήματα ὅπως ἀποκτήσῃ τὴν καθαρῶς **ἀποστολὴν** ἣν αὐτὴν ἐξουσίαν. (Πράξ. η'. 13—21). Ἐν τῇ αὐτῇ δὲ ἱστορικῇ ἀφηγήσει ἐκτίθεται σαφῶς ὅτι καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ Εὐαγγελιστὴς Φίλιππος, καίτοι δυνάμενος νὰ ἐνεργῇ «σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας», δὲν ἠδύνατο ὁμως νὰ μεταδώσῃ τὰ **χαρίσματα** τοῦ Πνεύματος, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ μετακαλέσῃ τοὺς Ἀποστόλους νὰ ἐνεργήσωσι τὸ τοιοῦτον ὑπὲρ τῶν προσηλύτων του. Πάντα δὲ ταῦτα συμφωνοῦσι τελείως πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου λεγόμενα, ὅτι πολλὰ τῶν τοιούτων **χαρισμάτων** ἠθελον «**καταργηθῆναι**», ἠθελον «**παύσειν**»: τοῦτο δὲ ἦτο φυσικῶς ἐπόμενον ὅποτε, ἀποθανόντων τῶν Ἀποστόλων, ἀπέθανον ἀκολούθως καὶ πάντες ἐκεῖνοι εἰς οὓς οὗτοι εἶχον μεταδώσει τὰ «**χαρίσματα**» ἐκεῖνα. Τὰ «**χαρίσματα**» ὁμως τῆς πίστεως, ἐλπίδος καὶ ἀγάπης, αἱ ὁποῖαι, ὡς ὁ Ἀπόστολος διακηρύττει, ἠθελον μείνει, δὲν ἦσαν θαυματουργικὰ **χαρίσματα**, ἀλλὰ «**καρποί**», αὐξήσις

εἰς τὴν χάριν, ὡς ὁ ἴδιος ἀλλαχοῦ περιγράφει αὐτούς. — Α. Κορ. ιγ . 8. Ἰωάν ιε 16.

Μεταξὺ τῶν χαρισμάτων τοῦ Πνεύματος ὁ Ἀπόστολος προσδιορίζει εἰδικῶς — (1) ἀποστόλους, (2) προφήτας, (3) διδασκάλους. Τὸ χάρισμα τῶν ἀποστόλων παραμένει εἰς τὴν μεθ' ἡμῶν, καθ' ὅσον ἔχομεν τὰς διδασκαλίας αὐτῶν ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ, τόσον πλήρεις καὶ τελείας ὥστε οὐδεμία προσθήκη νὰ παρίσταιται ἀναγκαῖα. Ἐντεῦθεν, λοιπόν, οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι οὐδόλως ἔχουσι διαδόχους, καὶ οὐδεὶς τοιοῦτον εἶναι ἀνάγκη, ἀφοῦ δὲν εἶναι εἰμὴ μόνον «δώδεκα Ἀπόστολοι τοῦ Ἀρνίου», οὗτοι εἶναι «οἱ δώδεκα ἀστέρες», ὁ στέφανος τῆς Ἐκκλησίας ἐν δόξῃ, τῆς Νέας Ἱερουσαλήμ (Ἰωάν. σι'. 70, Ἀποκλ. ιβ . 1, κα'. 14) Ἐπίσης ἔχομεν εἰσεῖν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τὸ χάρισμα τῶν προφητῶν ἢ ἔρμη νευτῶν καὶ διδασκάλων, θαύλων τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, ὁμιλούντων διαφόρους γλώσσας ἀλλὰ δὲν χορηγεῖ πλέον τὰ χαρίσματα ταῦτα τὸ Πνεῦμα σιγμαιῶς καὶ θαυματουργικῶς, ἄνευ εἰδικῆς πρὸς τοῦτο ἐκπαιδεύσεως καὶ ταλάντου, καὶ διὰ τῆς ἐπιδέσεως ἀποστολικῶν χειρῶν. Τὰ τοιαῦτα θαύματα δὲν εἶναι πλέον ἀναγκαῖα, οὐδὲ χρησιμοποιοῦνται πλέον, ἀναμφιβόλως δὲ οὐχὶ εἰς βαθμὸν τοιοῦτον ὡς τὸ πρῶτον. Ἀντὶ τούτων δὲ ὁ Κύριος ἐκλέγει τινὰς οἰκνους, θυνάμει τῶν φυσικῶν αὐτῶν προσόντων καὶ τῆς μορφώσεώς των, κρίνονται κατὰλληλοι διὰ τὴν ἐπηρεσίαν Ἀδιοῦ: ὀφείλομεν οὐχ' ἥτιον νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν οἱ κατὰστασις τῆς καρδίας εἶναι πολὺν μεγαλειτέρας σπουδαιότητος ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, παρ' ὅσον πάντα τὰ λοιπὰ προσόντα ἐν συνόλῳ καὶ οἱ δύναται κατὰ πάντα νὰ χρησιμοποίησιν ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἐκλέγει (διότι εἶναι πλήρεις τοῦ Πνεύματος του), ὅπως χρησιμεύσωσιν ὡς εἰδικοί αὐτοῦ δοῦλοι καὶ πρέσβεις: διὰ τῆς προνοίας δ' αὐτοῦ δύναται νὰ παράσχῃ εἰς αὐτοὺς πᾶσαν βοήθειαν καθ' οἷονδήποτε τρόπον ἤθελε κρίνει εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ, ὡς, ἐπὶ παραδείγματι, εἰς τὸν Μωϋσῆν, τὸν ἐκλεκτὸν αὐταῦ δοῦλον, ὅστις ἦτο βραδυγλωσσος, ἔδωκε τὸν Ἀαρὼν ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς στόμα αὐτοῦ. Τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ δὲν πρέπει νὰ λησμονῶσιν οὐ, καίτοι ἡ

διακυβέρνησις ἡ μέθοδος ἥλλαξεν, ὁ αὐτὸς ὁμοίως Κύριος, διὰ μέσον τοῦ ἰδίου ἁγίου αὐτοῦ Πνεύματος, ὁδηγεῖ καὶ διενθύνει εἰσέτι τὰς ὑποθέσεις τῆς Ἐκκλησίας του· ὀλιγώτερον ἐκδεδηλωμένως, ὀλιγώτερον δρατῶς κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν, ἀλλ' ὅχι ὀλιγώτερον πραγματικῶς, οὐδὲ μεθ' ὀλιγωτέρας φροντίδος καὶ ἐπιμελείας, ὅσον ἀφορᾷ πάσας τὰς λεπτομερείας τῶν ὑποθέσεων τῆς Ἐκκλησίας του. Πᾶσα δὲ ἡ ποίμνη τοῦ Κυρίου, ὅσοι ὁδηγοῦνται διὰ τοῦ Πνεύματός του καὶ διδάσκονται διὰ τοῦ Λόγου, ὀφείλουσι νὰ κρίνωσιν ἐταστικῶς ἐκείνους οἵτινες φαίνονται ὅτι εἶναι διδάσκαλοι καὶ Εὐαγγελισταί, καὶ παρουσιάζουσιν ἑαυτοὺς ὡς τοιοῦτους. Τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ δὲν ὀφείλουσι νὰ δέχωνται ὡς τοιοῦτους πάντας τοὺς ἐπαγγελλομένους ὅτι εἶναι διδάσκαλοι καὶ εὐαγγελισταί, ἀλλὰ μόνον ἐκείνους τοὺς ὁποίους διακρίνουσιν ὡς ἐνδεδειγμένους παρὰ Κυρίου, ὡς ἔχοντας τὰ χαρίσματα ταῦτα· μία δὲ τῶν δοκιμασιῶν καθ' ἃς πρέπει νὰ ἐξελέγχωνται εἶναι τὸ ζήτημα τῆς πιστότητος αὐτῶν εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, ἐὰν κηρύττουσιν οὐχὶ ἑαυτοὺς, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον—ὡς τὴν δύναμιν καὶ σοφίαν τοῦ Θεοῦ εἰς πάντα τὸν πιστεύοντα. Ἐὰν δέ τις ἔρχεται εἰς ἡμᾶς μὲ ἄλλο οἷονδῆποτε Εὐαγγέλιον, προτρεπόμεθα εἰδικῶς ὅπως μὴ δεχώμεθα τὸν τοιοῦτον ὡς διδάσκαλον τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ νὰ θεωρῶμεν τὸν τοιοῦτον ὡς ὑπερέτιν πλάνης, εἴτε ἐν γνώσει εἴτε ἐν ἀγνοίᾳ του πράττει τοῦτο.

Οὕτω, λοιπὸν, τὸ πνεῦμα ἢ ἡ δύναμις ἢ ἡ ἐπιρροή τοῦ Θεοῦ· τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἢ ἡ ἐπιρροή τῆς ἀληθείας, διδάσκει καὶ παιδαγωγεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὁδηγοῦν αὐτοὺς (ἀμέσως ἢ ἐμμέσως) εἰς τὴν γνώσιν τοῦ Θεοῦ. Τοιοῦτοτρόπως εἶναι ἤδη τὸ μέσον τῆς Καταλλαγῆς ἢ συνδιαλλαγῆς διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ θέλει εἶσθαι, παρομοίως σχεδόν, τὸ μέσον τῆς Καταλλαγῆς διὰ τὸν κόσμον εἰς τὸν ἐπερχόμενον αἰῶνα, ὁπότε «τὸ Πνεῦμα καὶ ἡ Νύμφη [ἢ Ἐκκλησία ἐν δόξῃ] θὰ λέγωσιν Ἐρχου, καὶ λάβε ὕδωρ ζωῆς δωρεάν».—Ἀποκλ. κβ'. 17.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ

ΤΟ ΒΑΠΤΙΣΜΑ, Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΚΑΙ ΣΦΡΑΓΙΣ

ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΑΓΗΣ.

Το βάπτισμα τοῦ Πνεύματος, ἐν μόνον. — Εἰς τρία μέρη. — Ἡ σημασία τοῦ βαπτίσματος τούτου. — «Αἱ κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν». — Ἅλλο βαπτισμα τοῦ Πνεύματος ἐπαγγελλόμενον, «ἐπὶ πᾶσαν σάρκα». Ἡ σημασία τούτου. — Προδευχία ὑπὲρ τοῦ Πνεύματος. — Ἡ μαρτυρία τοῦ Πνεύματος. — Ἡ σπουδαιότης αὐτῆς. — Οὐδεμία εἰρήνη μετὰ τοῦ Θεοῦ ἀνευ ταύτης. — Ἐλάχιστοι γνωρίζουσιν ἂν ἔχωσι ταύτην, ἢ οὐχί. — «Εἶναι ζήτημα τὸ ὁποῖον ἐπιθυμῶ νὰ γνωρίζω» — Πῶς δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πνεύματος. — Διαφοραὶ διακονιῶν. — Ἡ μαρτυρία τοῦ Πνεύματος. — «Ἡ γαυσμένοι διὰ τοῦ Πνεύματος». — «Πλήρεις Πνεύματος» — «Ἡ σφραγίς τοῦ Πνεύματος». — «Ἡ ἐπαγγελία» τὴν ὁποίαν τὸ Πνεῦμα σφραγίζει. — Εἰς τὴν ἡμέραν τῆς ἀπολυτρώσεως. — Τὸ ὑψίστον προσὸν ὅπερ δίον νὰ ἐπιτευχθῇ — Καὶ διατηρηθῇ

• Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ἦσαν πάντες ὄμοι ἐπὶ τὸ αὐτό· καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἤχος ὥσπερ φρομένης πύλης βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι, καὶ ἐκίνηθη ἐν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὥσπερ πυρός, καὶ ἐκάθισεν ἕκαστος ἐν αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν πάντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑαυτοῖς γλώσσαις καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδον ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. — Πράξ β'. 1—4.

Ἡ ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς ὑπῆρξεν ἡ μᾶλλον ἀξιοσημείωτος ἡμέρα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἐυαγγελίου. Τὸ καὶ αὐτὴν γεγονός ὑπεδήλου ὅτι ὁ Λυτρωτὴς ἡμῶν εἶχεν ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, ὥς ὁ μέγας ἡμῶν Ἀρχιερεὺς, καὶ ὅτι εἶχε προσφέρει ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς τὴν ἀξίαν τῆς ἑαυτοῦ θυσίας, τῆς ἐπὶ Γολγοθᾷ τελεσθεί-

της πρὸ πεντήκοντα ἡμερῶν, ὅτι δὲ ὁ Πατὴρ εἶχεν ἀποδεχθῆ τελείως τὴν θυσίαν ταύτην, καὶ συνεπῶς, οἷ τε ἀπόστολοι καὶ λοιποὶ πιστοί, οἵτινες εἶχον δεχθῆ τὸν Ἰησοῦν, καὶ οἵτινες ἐπεθύμουν νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸν Πατέρα καὶ γείνωσιν υἱοὶ τοῦ Θεοῦ (Ἰωάν. α . 12), ἀνεγνωρίζοντο ἤδη ὡς τοιοῦτοι, τῆς δωρεᾶς τοῦ ἁγίου Πνεύματος μαρτυρούσης ἤδη τὴν τοιαύτην αὐτῶν ἀποδοχὴν, ὅθεν καὶ ὀρίζεται ὡς τὸ «Πνεῦμα τῆς υἱοθεσίας», ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ Θεοῦ. Ἦν φυσικῶς ἐπόμενον, λοιπὸν, ὅπως ἐν τόσον σπουδαῖον γεγονὸς ἐκδηλωθῇ καὶ μαρτυρηθῇ εὐκρινῶς. Δὲν ἦτο μόνον σπουδαῖον ὅπως οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πιστοὶ λάβωσι τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τὸ Πνεῦμα τῆς θείας ἐννοίας ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, ἀλλ' ὅπως ἔχωσιν ἐπίσης ἐξωτερικὴν τινα ἐκδήλωσιν, ἥτις ἠθέληεν εἶσθαι ἱκανοποιητικὴ ἀπόδειξις ὅχι μόνον δι' ἑαυτούς, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλους τοὺς μετέπειτα πιστούς, ἀπὸ δεξις τοῦ ὅτι ὁ Θεὸς προσεδέχθη τὴν Ἐκκλησίαν τελείως ὡς υἱοὺς καὶ συγκληρονόμους μετὰ τοῦ Χριστοῦ.

Οὐδὲν ὅμως, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀφήγησιν τῶν λαβόντων χώραν κατὰ τὴν Πεντηκοστήν, ὑπεμφαίνει, καθ' ὅσον ὁτιδήποτε ἔννοιαν τοῦ λόγου, τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ συμπεράνῃ τις περὶ ὑπάρξεως προσωπικοῦ ἁγίου Πνεύματος κεχωρισμένου ἀπὸ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ. Ὅπως ἀκριβῶς τοῦναντίον, τὸ γεγονὸς δι' πάντες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκείνῳ εὕρισκόμενοι ἔλαβον τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ἀποδεικνύει ἀφ' ἑαυτοῦ ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον δὲν εἶναι πρόσωπον, ἀλλὰ ἐπιρροή, ἐπίδρασις τις, δύναμις ἐνεργουμένη παρὰ προσώπου—ἡ ἐπιρροή ἢ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἐνεργουμένη ἐν καὶ ἐπὶ τῶν νεωστὶ υἱοθετηθέντων τέκνων αὐτοῦ· τοῦτο δὲ μαρτυρεῖται ἐπὶ πλέον ὑπὸ τοῦ γεγονότος, καθ' ὃ αἱ διάφοροι δυνάμεις καὶ τὰ διάφορα ἔαλα τὰ ἢ προσόντα τῶν ἀποστόλων διηνεργοῦντο, ἐξωογοῦντο καὶ ἠγρύπνοντο διὰ τῆς ἐπιρροῆς ἢ δυνάμεως ταύτης. Ὁ Ἀπόστολος δὲ ἐξηγεῖ ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἦτο ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς «ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις» — Πνευματικὰ δηλονότι χαρίσματα (Ψαλμ. ξη . 18 Ἐφεσ. δ' . 8), τοῦ μεγάλου «δόματος» ἢ χαρίσματος τῆς ἐαυτοῦ ζωῆς ὄντος ἤδη δεδομένου, καὶ ἀποτελέσαντος τὴν ἀπολυτρω-

τικὴν ἀξίαν ὑπὲρ ὅλου τοῦ κόσμου, — μερίδος δέ τινος ἐκ τῶν λελυτρωμένων αὐτοῦ μυριάδων, μικροῦ τινος ποιμνίου, εἰδικῶς δοθέντος ἤδη εἰς τὸν Χριστὸν, ὅπως ὡσι συγκληρονόμοι καὶ συμβάσιλεῖς ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ λοιποῦ μέρους, τοῦ ὅλου μικροῦ ποιμνίου, ἄρξαμενης, ὡς αὕτη ἐκπροσωπεῖται εἰς ἐκείνους ὅτινες ἀνέμενον διὰ τὴν εὐλογίαν τῆς Πεντηκοστῆς — ὁ καιρὸς εἶχε πλέον ἐπιστῆ διὰ τὴν ἀναγνώρισιν αὐτῶν ὡς τοιούτων. Ἦν οὖν ὁ Πατὴρ δὲ ὅσις ἀναγνώρισεν οὕτω κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι ἡ παραχώρησις τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὡς ἐπιρροῆς ἢ δυνάμεως, συνεπήγειο τὴν συν. διαλλαγὴν τῶν πιστῶν, οὕτως ὥστε οὗτοι δὲν ἐλογίζοντο πλέον ὡς ἁμαρτωλοὶ καὶ ξένοι, οὔτε ἀκόμη καὶ ὡς δοῦλοι· οὗτοι, ὡς νῖοι ἤδη, ἐγένοντο «μέτοχοι τῆς οὐρανίου δωρεᾶς». Γνωρίζεται δὲ ἡμῖν ὅτι τὸ ἅγιον αὐτὸ Πνεῦμα, ἡ ἁγία αὐτὴ ἐπιρροή, ἡ ἁγία δύναμις, ἥτις ἐκπορεύεται ἐκ τῆς πηγῆς αὐτῆς, ἐκ τοῦ Πατρὸς, ἐξεχύθη οὐχ ἥτιον λίαν προσηκότιως, ὑπὸ τοῦ τετιμημένου ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ, μέσῳ τοῦ ὁποίου πᾶσα εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἐπῆλθε καὶ μέλλει νὰ ἐπέλθῃ εἰς ἡμᾶς, τοῦτέστιν, μέσῳ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου καὶ Κεφαλῆς ἡμῶν.

Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος, λαλήσας ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν καὶ ἰπιδρασιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐξήγησε τὸ γεγονός ὅτι τοῦτο ἦν ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ διὰ τοῦ Υἱοῦ, εἰπὼν, «Ὁ Ἰησοῦς — τῇ δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ ὑψωθείς, τὴν ιε. ἐπαγγελίαν τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ Πατρὸς, ἐξέχεε τοῦτο, ὃ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε». (Πράξ. β' 33) Τούτου ἕνεκα τὸ βάπτισμα τοῦτο τοῦ ἁγίου Πνεύματος δὲν δύναται νὰ ἐξαρθῇ λίαν ὑπερβαλλόντως, ἀφοῦ τοῦτο σημαίει τὴν ἀποδοχὴν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὅτι, ἄνευ αὐτοῦ, σὺδερμίαν ἠθέλομεν ἔχει ἀπόδειξιν περὶ τῆς ἀποδοχῆς τῆς θυσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὡς καὶ περὶ τῆς ἡμετέρας δικαιοσύσεως.

Ἐν τούτοις, ὀφείλομεν λίαν ἐντοίως νὰ ἐναντιωθῶμεν κατὰ τῆς κοινῆς ἀλλὰ πεπλανημένης καὶ καθ' ὁλοκληρίαν ἀνιγραφικῆς ἰδέας, ἥτις ἐπικρατεῖ μεταξὺ πολλῶν λίαν θερμῶν Χριστιανῶν, καθ' ἣν ἀλλεπάλληλα βαπτίσματα τοῦ

ἁγίου Πνεύματος δέον νὰ προσδοκῶνται καὶ ἐπιζητῶνται. Τοιαύτη τις προσδοκία οὐχὶ μόνον δὲν ἐγγυᾶται ἡμῖν παρ' οὐδεμιᾶς ὑποσχέσεως ἐκ τῶν ἐν τῷ Λόγῳ τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἀντίκειται καθ' ὁλοκληρίαν πρὸς τὸ ἐν αὐτῷ ἐκτιθέμενον θεῖον σχέδιον Σημειωτέον ὅτι αἱ Γραφαὶ ἀναφέρουσι περὶ τριῶν μόνον βαπτισμάτων τοῦ ἁγίου Πνεύματος· ἡ ἀνάγκη δὲ δι' ἐν ἑκαστον ἐξ αὐτῶν, καὶ δι' οὐδὲν ἄλλο ἐπὶ πλέον, παρίσταται κατάδηλος, — τῶν τριῶν αὐτῶν βαπτισμάτων ὄντων μερῶν ἢ ὑποδιαίρέσεων τοῦ ἐνὸς βαπτίσματος. (1) Τὸ βάπτισμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ. (2) Τὸ κατὰ τὴν Πεντηκοστήν βάπτισμα. (3) Τὸ βάπτισμα τοῦ Κορνηλίου, τοῦ πρώτου ἐθνικοῦ προσελύτου ὡς «υἱοῦ». Ἐξετάσωμεν ἤδη τὰ τρία ταῦτα βαπτίσματα τοῦ Πνεύματος ἐν τῇ τοιαύτῃ αὐτῶν τάξει.

(1) Τὸ ἐκ Πνεύματος ἁγίου βάπτισμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν οὐχὶ μόνον ἦτο ἀναγκαῖον δι' αὐτόν, ὅπως γένη οὕτω κοινῶς τῆς θείας δυνάμεως, ὡς θεῖον ὄργανον, καὶ ὡς ἐνδείξεις τοῦ ἀρραβῶνος τῆς κληρονομίας αὐτοῦ, τῆς εἰς τὴν θείαν φύσιν ἀποκνήσεώς του, ἀλλ' ἦν ἐπίσης ἐπάναγκες ὅπως λάβῃ χώραν ἐξωτερικὴ τις τοιαύτη ἐκδήλωσις, ἡ ἀναγνώρισις αὐτοῦ, ἣτις ἤθελεν ἐπιτρέψει εἰς ἄλλους νὰ γνωρίσωσιν αὐτόν ὡς τὸν Κεχρισμένον τοῦ Κυρίου. Ἡ ἐκδήλωσις δ' αὐτῇ ἦν ἐν εἰδει περιστερᾶς, κατελθούσης καὶ καθισάσης ἐπ' αὐτόν. Οὐδὲ παρέχεται εἰς ἡμᾶς νύξιν νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ὁ λαὸς ἐν γένει εἶδε καὶ ἀνεγνώρισε τὴν φανέρωσιν καὶ ἐκδήλωσιν αὐτὴν τῆς θείας εὐνοίας· ὅ,τι ἐννοοῦμεν εἶναι μᾶλλον δι' Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής, ὅστις διεξῆγεν ἔργον ἀναμορφώσεως ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ ὅστις ἀνεγνώριζετο ὡς προφήτης, ὡς δοῦλος τοῦ Κυρίου, αὐτὸς καὶ μόνος εἶδε τὴν κἀνοδὸν τοῦ Πνεύματος ἐπὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ αὐτὸς καὶ μόνος ἐμαρτύρησέ περὶ τοῦ τοιοῦτου γεγονότος. Ὅ,τι ἀναφορικῶς πρὸς τοῦτο ἀναγράφεται ἔχει ὡς ἑξῆς: «Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι, Τεθεάμαι τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστεράν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν· κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν [δὲν ἐγνώριζον ὅτι εἶναι ὁ Μεσσίας], ἀλλ' ὁ κέμπας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖ-

νός μοι εἶπεν, ἐφ' ὃν ἄν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. Καὶ γὰρ ἐώρακα καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.» — Ἰωάν. α'. 33.

(2) Τὸ βάπτισμα τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν Πεντηκοστήν, ὡς ἐξηγεῖ ἐνταῦθα ὁ Ἰωάννης, ἔμελλε νὰ γείνη διὰ τοῦ Χριστοῦ «τοῦ βαπτίζοντος ἐν Πνεύματι ἁγίῳ». Ὁ δὲ Πέτρος, ὡς εἶδομεν, ἐπιβεβαιοῖ τὸ τοιοῦτον, διακηρύττων ὅτι ὁ Χριστὸς ἐξέχεε τὸ ἅγιον αὐτοῦ Πνεῦμα. Αὐτὸς δὲ καὶ μόνος δύναται νὰ βαπτίσῃ οὕτω, διότι αὐτὸς καὶ μόνος ἀπελύτρωσε τὸν κόσμον, ἐξηγόρασε πάντας διὰ τοῦ πολυτίμου αὐτοῦ αἵματος, διότι οὐδεὶς προσέρχεται εἰς τὸν Πατέρα εἰμὴ δι' αὐτοῦ· διότι ὁ Πατὴρ δὲν κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν κρίσιν ἔδωκεν εἰς τὸν Υἱόν, καὶ διότι ὁ Υἱὸς, ὑψωθείς ἐν δόξῃ ἐνεργεῖ ὡς ἀντιπροσώπος τοῦ Πατρὸς, ὅπως φέρῃ εἰς πλήρη μετὰ τοῦ Πατρὸς συγκοινωνίαν πάντας τοὺς δι' αὐτοῦ προσερχομένους εἰς τὸν Πατέρα. Εἶδομεν δὲ ἐν τοῖς προεκτεθεισιν ὅτι τὸ βάπτισμα αὐτὸ τῆς Ἐκκλησίας διὰ Πνεύματος ἁγίου ἦτο ἀναγκαῖον, ὡς μαρτυρία, ὡς μάρτυς, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καθ' ὃν τὸ βάπτισμα τοῦ πνεύματος ἐπὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἦτο ἀναγκαῖον ὅπως θεαθῇ καὶ μαρτυρηθῇ.

Ὁ βίαιος φερόμενος ἄνεμος, ὁ πληρώσας τὸν οἶκον, καὶ αἱ «διαμεριζόμεναι γλῶσσαι τοῦ πυρός», αἵτινες «ἐκάθισαν ἐφ' ἑνὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν» (πιθανῶς ἐπὶ τῶν ἑνδεκά Ἀποστολῶν καὶ μόνον, — χαρακτηρίζουσιν αὐτοὺς ὡς εἰδικούς τοῦ Θεοῦ ἀντιπροσώπους καὶ ὄργανα λαλιᾶς τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου — ἴδε ἐδάφ. 14), δὲν ἦσαν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀλλ' ἀπλᾶ ἐκδηλώσεις καὶ παραστάσεις καὶ σημεῖα εἰς τὴν ἀντίληψιν αὐτῶν, παριστῶσαι τὸ ἀόρατον. Ομοίως ἡ περιστερά, τὴν ὅποian εἶδεν ὁ Ἰωάννης, δὲν ἦτο τὸ Πνεῦμα, ἀλλὰ φανέρωσις ἢ παρὰστασις τις εἰς τὴν ἀντίληψιν του. Ἡ περιστέρα, τὸ σύμβολον τῆς εἰρήνης καὶ καθαρότητος, λίαν καταλλήλως ἀναπαρίστα τὸ ἐν τῷ Ἰησοῦ πλήρωμα τοῦ πνεύματος τῆς ἀγάπης τοῦ Ἰεχωβά, ὡς αἱ διαμεριζόμεναι γλῶσσαι θεόντως παρίσταν τὴν ἀποστολὴν τῶν Ἀποστολῶν, ἧτις ἔμελλε νὰ εἶναι, ὑπὸ τὴν καθοδηγίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος,

ὅπως οὗτοι μαρτυρήσωσιν ὡς «**μάρτυρε**». — Πράξ. β 32. γ'. 15. ε'. 32. ι'. 39, 49, ιγ'. 31.

(3) Ἐτέραις εἰδικῇ ἐκδήλωσις τῆς θείας δυνάμεως ἐν οὐσίᾳ πρὸς τὴν ἀποδοχὴν τοῦ Κορνηλίου, τοῦ πρώτου Ἑθνικοῦ προσηλύτου, ἦτο ὡσαύτως ἀναγκαία διότι οἱ Ἕθνη κοί, μέχρι τοῦ χρόνου ἐκείνου, διειτέλουν ὑπερριμμένοι, μὴ ἀποδεκτοὶ παρὰ τῷ Θεῷ ἀκόμη καὶ ὡς δοῦλοι. Συνεπῶς οὐδέποτε οἱ ἐξ Ἰουδαίων πιστοὶ ἤθελον πεισθῆ ὅτι οἱ Ἕθνη ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τὴν ὑψίστην θέσιν τῶν **Υἱῶν** τοῦ Θεοῦ, εἰμὴ ἂν ἐνδεδειγμένη τις ἐκδήλωσις τῆς θείας εὐνοίας παρείχετο εἰδικῶς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ὡς ἔχομεν ἤδη καταδείξει δὲν ἦτο τοῦ θείου προγράμματος ὅπως οἰοσθήποτε ἐκ τῶν ἐθνικῶν γείνη ἐμπρόσδεκτος μέχρι τέλους «**τῶν ἐβδομήκοντα ἐβδομάδων**», τῆς εἰδικῆς πρὸς τοὺς Ἰουδαίους εὐνοίας, τρία καὶ ἥμισυ ἔτη μετὰ τὴν Πεντηκοστήν. (*) Τὸ γεγονὸς ὅθεν, καθ' ὃ οἱ ἐξ Ἑθνῶν προσήλυτοι ἐμελλον νὰ γείνωσι συγκληρονόμοι (ἐν ἴσῃ μοίρᾳ) μετὰ τῶν ἐξ Ἰουδαίων προσηλύτων, δὲν ἦτο δινατὸν νὰ διαλαμβάνηται ἐν τῷ βαπτίσματι τοῦ Πνεύματος κατὰ τὴν Πεντηκοστήν. Ἐξ αἰτίας μάλιστα τῶν βαθέως ἐρριζωμένων προλήψεων τῶν Ἀποσιόλων, ὡς ἐπίσης καὶ τῶν λοιπῶν Ἰουδαίων, ἦτο λανθάνουσα ὅπως ἡ ἀποδοχὴ τοῦ Κορνηλίου, γείνη φανερά εἰς τὴν ἀντίληψιν τῶν Ἀποσιόλων, διὰ τῶν αὐτῶν τεκμηρίων τῶν δοθέντων κατὰ τὴν Πεντηκοστήν. Οὐτε παρίσταται δὲ ἀνάγκη νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι «**καὶ διαμερίζομεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρὸς**», ἐκάθισαν ἐπὶ τοῦ Κορνηλίου: ἀπὸ κοινοῦ ὁμοῦ μετὰ τῶν ἐξ Ἰουδαίων προσηλύτων καὶ οὗτος θὰ ἔλαβε πιθανῶς ἐκ τῶν «**δομάτων**» ἢ χαρισμάτων, αἵτινα ἐπῆλθον εἰς πάντας κατὰ τὴν Πεντηκοστήν.

Πῶς ἄλλως θὰ ἡδυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν ὅτι οἱ Ἕθνη ἐγένοντο ἐμπρόσδεκτοι παρὰ Κυρίου; Ἐὰν τὸ βάπτισμα τοῦ Πνεύματος καὶ αἱ εὐλογίαι τῆς Πεντηκοστῆς ἐπῆρχοντο μόνον ἐπὶ τῶν πιστῶν, οἵτινες κατήγοντο ἐκ τοῦ φυσικοῦ σπέρματος τοῦ Ἀβραάμ, θὰ ἡδύνατο νὰ ἀφήσῃ ἡμᾶς εἰς ἀμφιβολίαν

(*) Ἴδε Χαραυγὴν Χιλιετηρίδος, Τόμος Β'. Κεφαλ. Ζ'.

καθ' ὅλον τὸν Εὐαγγελικὸν αἰῶνα, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν θέσιν τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου, οἵτινες, λόγῳ φυσικῆς γεννήσεως, ἦσαν πάντες ἐθνικοί. Ἀλλὰ διὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ Κορνηλίου ἐπελθόντος βαπτίσματος τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὁ Κύριος κατέστησε κατὰδηλον τὸ γεγονός, ὅτι δὲν ὑπῆρχε πλέον διαφορὰ μεταξὺ Ἰουδαίου καὶ Ἑθνικοῦ, δούλου καὶ ἐλευθέρου, ἄρρενος καὶ θήλεος, καθ' ὅσον τοῦτο ἀφεώρα τὴν ἐνώπιον Αὐτοῦ ἀποδοχὴν αὐτῶν ἐν Χριστῷ. Διότι οὐδεὶς εἶναι εὐπρόσδεκτος καθ' ἑαυτὸν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ δικαιοσύνῃ. — συνεπῶς μόνον ἐκεῖνοι οἵτινες ἔρχονται πρὸς τὸν Πατέρα μέσῳ τοῦ Ἑγαπημένου εἰσὶν εὐπρόσδεκτοι ἐν αὐτῷ. — Α. Κορνθ. ιβ'. 13.

Ἐκτὸς τῶν τριῶν αὐτῶν βαπτισμάτων τοῦ Πνεύματος οὐδὲν ἄλλο ἀναφέρεται ἐν ταῖς Γραφαῖς. Ὅτι λοιπὸν πολλὰ τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ φρονοῦσιν ὅτι δεόν τὰ προσμένωσιν, τὰ ἐργάζονται καὶ προσεύχονται δι' ἕτερα ἐπανελημμένα βαπτίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἶναι ἐντελῶς ἀδικαιολόγητον· τοιαῦτα βαπτίσματα εἶναι ὅλως περιττά, διότι τὸ ἐν βάπτισμα τῆς Πεντηκοστῆς, συμπληρωθὲν διὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ Κορνηλίου, πληροῖ πᾶσαν ἀπαίτησιν ἢ ἀνάγκην· τὰ βαπτίσματα ἐκεῖνα δὲν ἐπῆλθον ἀπλῶς ἐπὶ τῶν αἰτόμων τὰ ὅποια ἀπέλαυνον τὴν εὐλογίαν, ἀλλὰ ταῦτα, ἀντιπροσωπευτικῶς, ἦσαν δι' ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἐφ' ὅλης τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ὡς ὅλου. Τὸ γεγονός δὲ ὅτι τὸ ἀντιπροσωπευτικὸν αὐτὸ ἔργον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἐγένετο εἰς δύο μέρη — ἐπὶ τῶν πρώτων Ἰουδαίων πιστῶν κατὰ τὴν Πεντηκοστήν, καὶ ἐπὶ τῶν πρώτων ἐθνικῶν πιστῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Κορνηλίου, εἶναι ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν εἰς τὸν Πέτρον γενομένην διακήρυξιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος, πρὶν τῆς σιαυρώσεώς του, ὅποτε τῷ εἶπε, «δώσω σοι τὰς κλεῖδας τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν». (Ματθ. ιστ. 19.) Κλεῖς σημαίνει δύναμιν πρὸς διάνοιξιν· κλεῖδες δὲ, εἰς πληθύνειν, συνεπάγονται ὅτι πλέον ἔης μιᾶς θύρας ἔμελλον· τὰ διανοιχθῶσι. Πράγματι δὲ αἱ θύραι ἦσαν ἀκριβῶς δύο, καὶ δύο ἐπίσης αἱ κλεῖδες· ὁ δὲ Ἀπόστολος Πέτρος ἐχρησιμοποίησεν ἀμφοτέρως τὰ κλεῖδας

ἐργασθεὶς πρὸς διάνοξιν τῆς θύρας δι' ἀμφοτέρους Ἰουδαίους τε καὶ ἐθνικούς. ὡς ὁ Κύριος εἶχε προείπει. Οὗτος μετεχειρίσθη τὴν πρώτην κλεῖδα κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ὁπότε ἦν ὁ πρῶτος, ὃ κύριος ὁμιλητής, ὅστις εἰσηγήθη τὴν νέαν οἰκονομίαν τοῦ Πνεύματος εἰς τοὺς τρισχιλίους τοὺς ἀκούσαντας αὐτὸν, καὶ οἵτινες πάραντα ἐπίστευσαν καὶ εἰσῆλθον διὰ τῆς θύρας (Πράξ β'. 37—41). Ὅποτε δὲ πάλιν ἦλθεν ὁ ὠρισμένος καιρὸς ὅπως τὸ Εὐαγγέλιον κηρυχθῇ εἰς τοὺς ἐθνικούς, ὁ Κύριος, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποίαν εἶχε κάμει ἐκλογὴν, ἐξαπέστειλε τὸν Πέτρον νὰ κάμῃ τὸ τοιοῦτον ἔργον, εἰπὼν πρὸς τὸν Κορνήλιον νὰ μετακλήσῃ τὸν Πέτρον, καὶ ἐνταυτῷ εἰπὼν εἰς τὸν Πέτρον νὰ μεταβῇ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κορνηλίου, καὶ λαλήσῃ τὸν λόγον τοῦ Εὐαγγελίου εἰς αὐτόν τε καὶ τὴν οἰκογένειάν του. Εἰς τὴν περίστασιν δὲ ταύτην ὁ Πέτρος ἐχρησιμοποίησε καὶ τὴν δευτέραν κλεῖδα, ἀνοίξας τὴν θύραν τοῦ Εὐαγγελίου ἐνώπιον τῶν ἐθνικῶν, τοῦ Θεοῦ ἐπιμαρτυρήσαντος τὸ γεγονός διὰ τῶν θαυματουργικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ Ἁγίου Αὐτοῦ Πνεύματος ἐπὶ τοῦ Κορνηλίου καὶ τῶν ἄλλων μετ' αὐτοῦ καθιερωμένων πιστῶν ἐκ τῶν ἐθνικῶν.

Ἡ ἀρμόζουσα περὶ βαπτισματος τοῦ ἁγίου Πνεύματος σκέψις καὶ ἀντίληψις εἶναι ἡ τῆς ἐκχύσεως, ἡ τῆς χρίσεως, ἥτις εἶναι ὅπωςδήποτε τόσον πλήρης (καλύπτει ὅσα πᾶν μέλος τοῦ σώματος) ὥστε νὰ χαρακτερίζηται δεδντως ὡς κατὰ φύσιν ἡ «βάπτισμα». Τὸ αὐτὸ δὲ χρῖσμα ἢ βάπτισμα ἐξακολουθεῖ ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας δι' ὅλου τοῦ αἵωνος, καλύπτει, ἐισδύον, ἀγιάζον, εὐλογοῦν, ἔκτοτε καὶ μέχρι σήμερον, ἕκαστον προσερχόμενον εἰς τὸ κεχρισμένον «σῶμα». Τοῦτο δὲ θέλει ἐξακολουθήσει μέχρι οὗ καὶ τὸ τελευταῖον μέλος τοῦ σώματος θὰ ἔχη ληφθῇ καὶ χρισθῇ τελείως. Ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης, ὁμιλῶν ἐπίσης περὶ τοῦ βαπτισματος τούτου, καὶ δοξάζων αὐτὸ χρῖσμα, λέγει, «Ὑμεῖς τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ μένει ἐν ὑμῖν». (Α. Ἰωάν. β'. 27. Ψαλμ. 133'. 2) Δὲν λέγει, τὰ πολλὰ ἀναρίθμητα χρίσματα τὰ ὁποῖα ἐλάβετε, ἀλλὰ τὸ χρῖσμα, τὸ ἐν χρῖσμα, τὰ πλείονα τούτου ὄντα ὅλως περιττά, καὶ οὐχὶ ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν θείαν διάταξιν.

Ἀπὸ θείας-ἀπόψεως δλόκληρος ἡ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζεται ὡς μία, ὡς ἐν ὅλον, διότι, «Καθάπερ τὸ σῶμα ἐν ἔστι, καὶ μέλη πολλὰ ἔχει .. οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς.... ὑμεῖς δὲ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους». (Α΄ Κορθ. ιβ΄. 12, 27) Συμφώνως δὲ πρὸς τὴν σκέψιν ταύτην ἡ ἐν ταῖς Γραφαῖς ἔκθεσις τοῦ ζητήματος εἶναι δι, καίτοι ὁ Κύριος λογαριάζει ἡμᾶς ὡς ἄτομα, καὶ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις πολιτεύεται πρὸς ἡμᾶς ὡς πρὸς ἄτομα, ἐντούτοις, ἡ θέσις ἡμῶν ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς δὲν εἶναι τόσον ἡ τῶν μονάδων ἡ ἁτόμων, ἀλλ' ἡ τῶν μελῶν ἡ μερῶν μιᾶς μονάδος, ἣ ὅποια μονὰς εἶναι ὁ Χριστός, κεφαλὴ τε καὶ σῶμα. Τούτου ἐνεκεν γκωρίζεται ἡμῖν δι, ἀφοῦ ἐπιστεύσαμεν, τὸ ἐπόμενον ἡμῶν βῆμα εἶναι νὰ εἰσελθῶμεν εἰς τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ — νὰ βαπτισθῶμεν εἰς τὸ σῶμα αὐτοῦ.

Δὲν θὰ πραγματευθῶμεν ἐνταῦθα τὸ ζήτημα τοῦ βαπτίσματος ἐν γένει, πραγματευθέντες ἤδη τοῦτο ἐν ἰδιαιτέρῳ τεύχει, τὸ ὁποῖον πρότινος ἐξεδόθη, * σημειοῦμεν ὁμως τὸ γεγονός δι οἱ πιστοὶ καλοῦνται νὰ βαπτισθῶσιν εἰς Χριστόν, ὅπως εἰσελθῶσιν ἢ ὑπαχθῶσιν εἰς τὸ βάπτισμα αὐτοῦ τὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Τοῦ ἁγίου Πνεύματος δὲ μὴ ὄντος προσῶπον, ἀλλ' ἁγίου Πνεύματος ἡ δυνάμεως κεκτημένης ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, πάντες ὅσοι ἐπιθυμοῦσι νὰ ἔχωσι τὴν εὐλογίαν ταύτην δέον νὰ ἔλθωσιν εἰς σχέσιν μετὰ τῆς Εκκλησίας ταύτης, τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Δὲν ἐννοοῦμεν δὲ διὰ τούτου δι δέον νὰ γείνωσι μέλη οἰουδήποτε ἐπιγείου Ἐκκλησιαστικοῦ σώματος — τοῦ Μεθοδιστικοῦ σώματος. τοῦ Προσβυτερικοῦ σώματος, τοῦ Δουθηρανικοῦ σώματος, τοῦ Ρωμαί — Καθολικοῦ σώματος, ἢ οἰουδήποτε ἄλλου σώματος ἀνθρωπίνων ὁργανισμῶν. Ἐννοοῦμεν μέλη τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας τὰ μέλη δύνανται ν' ἀναγνωρίζωνται ἀσφαλῶς ἐκ τοῦ ὁποίου κατέχουσιν ἁγίου Πνεύματος τῆς ἀγάπης, — πιστοποιουμένου καὶ διὰ τῶν ἄλλων ποικίλων αὐτοῦ καρπῶν, καὶ μαρτυρομένου καθ' ὃν

(*) «Τρία Ζητήματα» Βάπτισμα, Κοινωνία, Σάββατον, Ἀποσιέλλεται ὑπὸ τοῦ Γραφείου Χαραυγῆς Χιλιετηρίδος, ἀντὶ λεπτῶν 50.

τρόπον εἶδομεν ἐν τοῖς προηγουμένοις.

Ὅστις οὐδέποτε ἐνοῦνται πράγματι μετὰ τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐνοῦνται οὕτω πράγματι μεθ' ὅλων τῶν μελῶν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ προσεύχηται διὰ παροῦσαν ἢ μέλλουσαν εὐλογίαν Πεντηκοστῆς, ἀλλὰ δύναται ν' ἀτενίσῃ μετὰ χαρᾶς καὶ πεποιθήσεως εἰς τὸ παρελθόν, εἰς τὴν ἀρχικὴν εὐλογίαν τῆς Πεντηκοστῆς καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ Κορνηλίου εὐλογίαν, ὥς πρὸς τὰ τεκμήρια καὶ ἀποδείξεις τὰς ὁποίας ὁ Πατὴρ παρέσχεεν διὰ τοῦ Χριστοῦ περὶ τῆς ὑπ' Αὐτοῦ ἀποδοχῆς τῆς Ἐκκλησίας ὡς ὅλου, καὶ μὲ τὴν θείαν ταύτην διάταξιν τοῦ πράγματος νὰ ἀρκεσθῶσι πάντες τελείως. Δὲν θέλομεν νὰ εἰπωμεν, ταῦτα λέγοντες, ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν ἐξοργίζεται κατ' ἐκείνων οἷτινες, ἐξ ἐσφαλμάτων ἰδεῶν, ζητοῦσιν ἀναριθμήτους Πεντηκοστιάς. Ὑποθέτομεν μᾶλλον ὅτι θέλει συμπιθῆσαι πρὸς τὴν ἄγνοιαν καὶ τὰς πηλαινιμένως ἀπενθυνομένας προσευχὰς τῶν, καὶ, χωρὶς τὸ παράπαν, νὰ μεταβάλῃ τὰ σχέδια καὶ διατάξεις αὐτοῦ, θέλει ἐκχύσει ἐπ' αὐτῶν εὐλογίαν—καὶ εὐλογίαν τοιαύτην ὥστε αἱ πεπλαινημένοι αὐτῶν προσδοκίαι καὶ ἡ ἀμέλεια τοῦ Λόγου Αὐτοῦ ἠθέληεν ἐπιτρέψει, ἀποδεχόμενος τοὺς δι' οὐρανίαν κοινωνίαν στεναγμοὺς τοῦ πνεύματός τῶν.

Εἶναι παράδοξόν ὅτι, οἱ ἀγαπητοὶ οὗτοι φίλοι, οἵτινες συνεχῶς προσεύχονται ὑπὲρ βαπτισμάτων τοῦ Πνεύματος, οὐδέποτε ἐπέστησαν τὴν προσοχὴν αὐτῶν εἰς τὸ γεγονός ὅτι οἱ Ἀποστόλοι οὐτε αὐτοὶ προσεήχοντο διὰ μελλούσας Πεντηκοστίας, οὐτε καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἐδίδαξαν νὰ προσεύχηται οὕτω. Φρονοῦσι λοιπὸν ἑαυτοὺς σοφωτέρους ὅτιοι τῶν θεοπνευστιῶν Ἀποστόλων, ἢ ἁγιωτέρους αὐτῶν, ἢ μᾶλλον ἐνδιαφερομένους καὶ ἀνησυχούς ὅπως πληρωθῶσι διὰ τοῦ Πνεύματος; Θέλομεν μᾶλλον νὰ πιστεύωμεν ὅτι οἱ τοιοῦτοι δὲν ἐμφοροῦνται ὑπὸ τοιούτων ἐγωϊστικῶν καὶ ἀλαζονικῶν φαντασιῶν, καὶ ὅτι τὰ αἰσθημάτων τῶν ὁμοιάζουσιν ἀπλῶς πρὸς τὰ αἰσθημάτων παιδίων, τὰ ὁποῖα ἀπεριοκίπτως, καὶ ἐνίοτε δυσιστρόπως, ἐνοχλοῦσιν ἐπιεικεῖς καὶ ἀνεκτικὸς γορεῖς διὰ μὴ ἀναγκαιοῦσας καὶ μὴ ὑποσχεθείσας αὐτοῖς εὐλογίας καὶ χάριτας αἷτινες δὲν δύναται νὰ τοῖς δοθῶσι.

ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

Μετὰ ταῦτα θέλω ἐκχεῖν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα. — Ἰωήλ.
β'. 28

Τὸ ἅγιον Πνεῦμα μέλλει νὰ εἶναι ἐν μέσῳ τῆς συνδιαλλαγῆς μεταξὺ τοῦ Παντοδυνάμου καὶ τοῦ διὰ τῆς πολυτίμου ζωῆς τοῦ Χριστοῦ ἀπολυτρωθέντος γένους τῶν ἁμαρτωλῶν. Ὡς ὁ σκοπὸς τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ ἀπέβλεπε νὰ διανοίξῃ τὴν ὁδόν, δι' ἧς ὁ Θεὸς θὰ ἡδύνατο νὰ εἶναι δίκαιος, καὶ ἐν ταύτῃ δικαίων πάντας τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτὸν, καὶ ζητοῦντας νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸν Πατέρα δι' αὐτοῦ, τοιοῦτοτρόπως τὸ ἔργον αὐτοῦ, ὡς τοῦ δεδοξασμένου Μεσίτου, ἀποβλέπει νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς πλήρη μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωνίαν, ἐκείνους ἐκ τοῦ λελυτρωμένου γένους, οἵτινες ἡθέλον δεῖξει θέλησιν καὶ διάθεσιν νὰ ἐπιστρέψωσιν ὁπότε παρασχεθῇ εἰς αὐτοὺς πλήρης γνῶσις καὶ εὐκαιρία. Εἶδομεν δὲ ὅτι ἡ ἐπαναφορὰ τῶν μελῶν τοῦ πεπιτωκότος γένους εἰς μετὰ τοῦ Θεοῦ ἁρμονίαν διαιρεῖται εἰς δύο μέρη: (1) Τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ παρόντος αἵωνος τῆς χάριτος τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ (2) εἰς πάντας ἐκείνους ἐκ τοῦ ὑπελοίπου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὅσοι θὰ θελήσωσι τοῦτο κατὰ τὸν ἐπερχόμενον Χιλιετῆ αἰῶνα.

Εἶδομεν ἤδη ὅτι ἡ βάσις τῆς τοιαύτης ἁρμονίας δὲν εἶναι τὸ ὅτι ὁ Θεὸς συγχωρεῖ τὴν ἁμαρτίαν, ἢ ἀνέχεται καὶ δικαιολογεῖ αὐτήν, καὶ ἐπιτρέπει ἡμῖν νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν εὐνοίαν αὐτοῦ ὡς ἁμαρτωλοὶ, ἀλλὰ ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ θέον νὰ ἀπορρίψωσι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, ν' ἀποδεχθῶσιν ἐκ καρδίας τὸν θεῖον γνώμονα τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἐπανέλθωσιν ἐν πλήρει πρὸς τὸν Θεὸν ἁρμονία, ὥστε νὰ ἐκζητήσωσι καὶ λάβωσι μέσῳ ὥρισμένων πρὸς τοῦτο μέσων, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ Χριστοῦ, τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τὸν νοῦν, τὸ θέλημα τὴν διάθεσιν τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς — λαμβάνοντες τοῦτο ὡς ἴδιον αὐτῶν νοῦν, ἴδιαν αὐτῶν θέλησιν καὶ διάθεσιν, καὶ μεταμορφούμενοι οὕτω διὰ τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ νοῦ των. Τοῦτο τὸ ὁποῖον εἶδομεν ἤδη ὅτι εἶναι ἐν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν.

πρόγραμμα τοῦ Θεοῦ, διακηρύσσεται ὅτι εἶναι ἐπίσης τὸ πρόγραμμα τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν διὰ Χριστοῦ συνδιαλλαγὴν τοῦ κόσμου πρὸς ἑαυτὸν κατὰ τὸν μέλλοντα αἰῶνα. Οὐδὲ ἴσως ἐν ἐκ τοῦ θείου νόμου μέλλει νὰ τροποποιηθῇ ἡ ἁμαρτία καὶ ἡ ἀτέλεια δὲν θὰ δικαιολογῶνται ὥστε νὰ λογίζωνται ὡς τελειότης καὶ δικαιοσύνη.

Ὁλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης θέλει εἶσθαι εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Χριστοῦ πρὸς ἀναμόρφωσιν, ἐπάνοδον καὶ ἀποκατάστασιν αὐτῆς εἰς τὴν θείαν εἰκόνα, τὴν ἀπολεσθεῖσαν διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ προπάτορος Ἀδάμ ὡς μέρος δὲ τῶν μελλόντων νὰ διατεθῶσι μέσων πρὸς ἐπαναφορὰν τοῦ κόσμου εἰς ἁρμονίαν πρὸς τὸν Θεόν, ἢ ἐπὶ τοῦ κόσμου ἤδη δεσπόζουσα ἐπιρροή τοῦ διαβόλου, ἢ δεσμεύουσα καὶ τυφλοῦσα τὸ ἀνθρώπινον γένος, μέλλει νὰ ἀρθῇ ἐκ τοῦ μέσου (B Κορθ δ 4, Ἀπόκλ. κ. 2), καὶ μετὰ ταῦτα, ἀντὶ νὰ διατελῇ ὁ κόσμος ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν ἢ τὸ πνεῦμα τῆς ἀπάτης καὶ πλάνης, τῆς ἁμαθείας καὶ τῶν δεισιδαιμονιῶν, θέλει εἶσθαι ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν ἢ τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀγάπης. Αἰτὶ δὲ τῶν ἐξωτερικῶν ἐπιδράσεων καὶ ἐπιρροῶν, αἰνεῖς πιέζουσι τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων ὅπως πληρώσωσιν αὐτὰς με ὀργήν, μοχθηρίαν, μῖσος, ἔριδας καὶ ἐγωϊσμόν, ἢ τοιαύτη ἐπιρροή ἢ τὸ τοιοῦτον πνεῦμα θέλει περιστῇ, καὶ ἐπὶ τέλους ἐξολοθρευθῇ ἢ ἀντίθετος δὲ ἐπιρροή ἢ Πνεῦμα τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀγαθότητος τοῦ ἐλέους, τῆς συμπαθείας καὶ ἀγάπης, θέλει ἀναπτῇ. Τοιοῦτοτρόπως δὲ τὸ ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ θέλει ἐκχυθῇ, διὰ τοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος — πρῶτον, διὸ τῆς μεταδόσεως εἰς τοὺς ἀνθρώπους φωτισμοῦ· δεύτερον, διὰ τῆς παραχωρήσεως εἰς αὐτοὺς συνδρόμης, βοηθείας, δυνάμεως πρὸς κατανίκησιν τῶν ἐμφύτων αὐτοῖς ἰάσεων· καὶ τρίτον, διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ καθοδηγήσεως αὐτῶν καὶ πάλιν εἰς τὴν ἀρχικὴν εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ, τὴν ἀπολεσθεῖσαν διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ προπάτορος Ἀδάμ.

Ἄλλ' ἐνῷ τὰ μελλοντικὰ ταῦτα προνόμια καὶ εὐλογίαι ὑπὲρ τοῦ κόσμου εἰσὶν ἐνδοξα, καὶ πληροῦσι χαρὰς τὰς καρδίας ἡμῶν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο, ἐξ ὧν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ εἶδον κατὰ

τοὺς παρελθόντας καιροὺς καὶ χρόνους, οὐχ' ἦτιον ταῦτα οὐδεμίαν παρέχουσι παρηγορίαν εἰς τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Κυρίου, ἢ εἰς ἐκείνους οἵτινες, ὅποτιαν ἔχωσιν τὴν εὐκαιρίαν, ἀποφεύγωσι καὶ λάβωσιν ἐκ τοῦ ἁγίου Αὐτοῦ Πνεύματος, καὶ πληρωθῶσι δι' αὐτοῦ. Τοῦτο μέλλει νὰ ἐκχυθῇ ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, ἀλλὰ θέλει εἶσθαι ἀπαραίτητον δι' ἐκείνους οἵτινες θὰ ἤθελον νὰ ἀπολαύσωσιν αὐτὸ, καὶ ὠφεληθῶσι δι' αὐτοῦ, νὰ ἐπωφεληθῶσι τῶν προνομίων αὐτοῦ : ὡς ἀκριβῶς εἶναι ἀπαραίτητον διὰ τοὺς πιστοὺς τοῦ παρόντος αἰῶνος τῆς χάριτος, οἵτινες θέλουσι νὰ ἔλθωσιν ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ εὐλογηθῶσιν ὑπ' αὐτοῦ νὰ κάμωσι χρῆσιν τῶν πρὸς τοῦτο μέσων. — νὰ ἀφιερῶσωσιν ἑαυτοὺς, τοῦτέστι, καὶ φάγωσι τὴν ἀλήθειαν, ὅπως δύνανται νὰ ἔχωσι « τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ». Διότι, ὅποτιαν ὁ μέγας Προφήτης καὶ Ζωοδότης, ὁ μέγας κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἱερεὺς (Ὁ Χριστὸς, Κεφαλὴ τε καὶ σῶμα, πλήρης, ἐγεγυῖτο ὅπως εὐλογήσῃ τὸν κόσμον, ἡ εὐλογία ἐκείνη θέλει εἶσθαι τοιαύτη διὰ πάντας ὅσοι ἤθελον δεχθῇ τοὺς λόγους τοῦ προφήτου ἐκείνου, ὑπακούσωσιν αὐτοὺς καὶ ἀποκτήσωσι τὴν μακαριότητα τῆς αἰωνίου ζωῆς δι' ὑποταγῆς καὶ ὑπακοῆς. Αὕτη ὁμως θέλει εἶσθαι ὁλεθρὸς διὰ τοῦ δευτέρου θανάτου εἰς πάντας ὅσοι ἤθελον ἀποφύγει νὰ ἀκούσωσιν αὐτόν, ὡς εἶναι γεγραμμένον, « Ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ, ἥτις ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ ». — Πράξ. γ. 23.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν προφητείαν τοῦ Ἰωήλ, παρατηρητέον ὅτι αὕτη ἐκφέρεται κατὰ τὴν ἀντίθετον ἀκριβῶς τὰς τῆς ἐκπληρώσεώς της· ἡ εὐλογία πάσης σαρκὸς ἀναγράφεται πρώτη, καὶ ἡ ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας εὐλογία ἀναγράφεται τελευταία.

Οὐδεμίαν δ' ἀμφιβολίαν ὅτι ἡ διάκρισις αὕτη τῆς ἀναγραφῆς ἐγένετο σκοπίμως παρὰ Κυρίου ὅπως καλὴ ψὴ οὕτω καὶ ἀποκρῦψῃ τινὰ τῶν ἐνδόξων χαρακτηριστικῶν τῆς μεγάλης αὐτῆς ὑποσχέσεως, μέχρις οὗ ἐπιστῇ ὁ πρὸς κατανόησιν αὐτῆς ὠρισμένος καιρὸς (Δανλ. ιβ', 9, 10). Καίτοι δ' αὕτη ἀνεγινώσκειτο συνεχῶς ἐπὶ αἰῶνας, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ

διανοιγῇ καὶ ἀποκαλύψῃ πάντας τοὺς ὁποίους διαλαμβάνει θαυμασίους θησαυροὺς, ἕωσοῦ ὁ παρὰ Θεοῦ «ὠρισμένος καιρὸς» ἐπέστη. Διότι καθ' ὅλον τὸν παρόντα αἰῶνα τῆς χάριτος τοῦ Εὐαγγελίου ὁ Κύριος ἐξέχεε τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς δούλους καὶ ἐπὶ τὰς δούλας αὐτοῦ καὶ μόνον· μακαρία δὲ καὶ εὐλογητὴ ὑπῆρξεν ἡ πείρα πάντων ὅσοι ἔλαβον αὐτὸ — μάντιον ὅσοι κατεδύθησαν, ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐγένοντο μέτοχοι τοῦ Χρίσματος αὐτοῦ, ὥς υἱοί· περὶ τοῦ χαρακτηριστικοῦ δὲ καὶ γνωρίσματος τούτου ἦτο ὁ τι ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ἀνέφερεν εἰς τὴν ὁμιλίαν του κατὰ τῆς Πεντηκοστῆς. Ὁμιλῶν ἀνέφερεν ἀμφότερα τὰ μέρη τῆς προφητείας, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος δὲν ἐξήγησεν οὐδὲ ἐπέχυσε φῶς ἐπὶ τοῦ πρώτου μέρους, διότι ὁ πρὸς κατανόησιν αὐτοῦ χρόνος δὲν εἶχεν ἔλθει εἰσέτι. Τούτου ἕνεκα, ἀντὶ γὰρ ἐξηγήσῃ τὴν διαφορὰν μεταξὺ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τοὺς δούλους καὶ τὰς δούλας κατὰ τὸν Εὐαγγελικὸν αἰῶνα («ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις»), καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ πᾶσαν σάρκα («μετὰ ταῦτα»), εἰς τὸν ἐπόμενον, τὸν μέλλοντα αἰῶνα, λέγει ἀπλῶς, ἀναφέροντων περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν πιστῶν, ὅτι, «Τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ Προφήτου Ἰωήλ», — μέρος τούτου, ἡ ἀρχὴ μόνον τοῦ εἰρημένου, τοῦ προφητευθέντος. Τὸ ὅλον δὲν θὰ συμπληρωθῇ, εἰμὴ διὰ τὴν λάβην χώραν ἣ ἐκχυσίς τοῦ Πνεύματος ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, τὸ ὁποῖον ἀκόμῃ δὲν ἐξεπληρώθη. Ἐπὶ πλέον ὁ Προφήτης ἀναφέρει καὶ ἄλλα εἰσέτι γεγονότα τὰ ὁποῖα δὲν ἐξεπληρώθησαν εἰσέτι. Ἀναφέρει, ἐπὶ παραδείγματι, τὸν σκοτισμὸν τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, καὶ τὴν ἔλευσιν τῆς μεγάλης καὶ ἐπιφανοῦς ἡμέρας τοῦ Κυρίου, περὶ γεγονότων τὰ ὁποῖα εἶναι εἶδη ἐγγύς, περὶ τῆς μεγάλης δηλ. ἡμέρας τῆς ὀργῆς, ἣτις μεσολαβεῖ καὶ διαχωρίζει μεταξὺ τῆς ἐκχύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας, «ἐπὶ τοὺς δούλους καὶ τὰς δούλας» ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, καὶ «ἐπὶ πᾶσαν σάρκα», μετὰ ταῦτα.

Ὡς εἶδομεν δὲ ἐν τοῖς προσηγουμένοις, οὐδεμία διαφορὰ θέλει ἵσθαι μεταξὺ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, ὥς τοῦτο μέλλει γὰρ

ἔλθῃ ἐπὶ τοῦ κόσμου εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα, καὶ τοῦ Πνευ-
ματος τοῦ Θεοῦ ὡς τοῦτο προσγίνεται ἤδη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.
κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα, διότι εἶναι τὸ ἴδιον Πνεῦμα τῆς
ἀληθείας, τὸ Πνεῦμα τῆς δικαιοσύνης, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀγί-
οτητος, τὸ Πνεῦμα τοῦ ἁγιασμοῦ, τὸ Πνεῦμα τῆς πρὸς τὸν
Θεὸν ἁρμονίας, τὸ Πνεῦμα ἧ ἡ ἐπιρροὴ τὴν ὁποῖαν ὁ Θεὸς
θέλει ἐξασκήσει ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀγαθότητος καὶ
ἀληθείας. Οὐχ' ἦτιον. ὅμως, δὲν θὰ σημαίνῃ τότε ἐν πάσῃ
λεπτομερείᾳ πᾶν ὃ, τι τοῦτο σημαίνει ἤδη. Τὸ νὰ λάβῃ τις
ἤδη τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, καὶ ζήσῃ ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς αὐτό,
σημαίνει κατ' ἀνάγκην ἀγῶνα καὶ πάλην κατὰ τοῦ πνεύ-
ματος τοῦ κόσμου, τὸ ὁποῖον ἀφθονεῖ ἀνὰ πᾶσαν διεύθυνσιν.
Διὰ τὸν λόγον τοῦτον συμβαίνει ὥστε, ἐκεῖνοι οἵτινες λαμ-
βάνουσιν ἤδη τὸ ἅγιον Πνεῦμα, καὶ περιπατοῦσιν ἐν ἁρμο-
νίᾳ πρὸς αὐτό, διδάσκονται δι- θέον νὰ προσμένωσιν δι-
θὰ διωχθῶσι καὶ θὰ καταπολεμηθῶσι παρὰ πάντων ὅσοι δὲν
ἔχουσι τὸ Πνεῦμα — παρὰ τῆς μεγάλης πλειονότητος.

Τὸ νὰ λάβῃ τις ὅμως τὸ ἅγιον Πνεῦμα εἰς τὸ μέλλον
δὲν θὰ συνεπάγεται διωγμόν, διότι ἡ τάξις, ἡ διευθέτησις
τῶν πραγμάτων, ἡ κυβέρνησις τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, θέλει
εἶσθαι λίαν διάφορος τῆς παρούσης. Ἐνῶ δὲ ὁ ἄρχων
τοῦ παρόντος αἰῶνος εἶναι ὁ Σατανᾶς, ὁ ἄρχων τοῦ ἑπερ-
χομένου αἰῶνος θέλει εἶσθαι ὁ Χριστός καὶ ἐνῶ ἡ πλειο-
νότης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους διατελεῖ ἤδη ὑπὸ τὴν
ἐπιρροὴν τοῦ Σατανᾶ, ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως, ἐν γνώσει ἢ ἐν
ἀγνοίᾳ αὐτῶν, κατὰ τὸν μέλλοντα αἰῶνα ὁλόκληρος ὁ κόσμος
θέλει εἶσθαι ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς δι-
καίας αὐτοῦ κυβέρνησεως. Ἡ δὲ ἀλήθεια τότε θέλει κι-
ταστῇ κοινῇ καὶ ὠρεᾶν πρὸς πάντας, ἀπὸ τοῦ μικροτέρου
μέχρι τοῦ μεγαλειότερου αὐτῶν. Καὶ ἀφοῦ ὁ νόμος τοῦ μέλ-
λοντος αἰῶνος θέλει εἶσθαι ὁ νόμος τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀ-
ληθείας καὶ ἀγαθότητος, καὶ θέλει ἄρχῃ καὶ κυβερνᾶ, ὡς ἡ
Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, οἱ προσερχόμενοι ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν
κυβέρνησιν ἐκείνην καὶ τὸν νόμον αὐτῆς, καὶ οἵτινες ἔχουσι
τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, δὲν θὰ ὑφίστανται διωγμόν ὡς ἀπο-
τέλεσμα τούτου, ἀλλὰ, τὸναντίον, θὰ ἀπολαύωσιν εὐνοίαν

καὶ εὐλογίας, καὶ θὰ προσδεύωιν ἀναλόγως τῆς παρ' αὐτῶν λήψεως τοῦ Πνεύματος ἐκείνου τῆς ἀγιωσύνης.

Τὸ νὰ εἶναι τις κάτοχος τοῦ ἁγίου Πνεύματος, κατὰ τὸν Χιλιετῆ αἰῶνα, δὲν θὰ συνεπάγεται καθὼς εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα γέννησιν ἐκ τοῦ Πνεύματος εἰς πνευματικὴν φύσιν, οὐδὲ θὰ συνεπάγεται συγκληρονομίαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν Βασιλείαν. Ἡ ἐπαγγελία αὕτη ἀνήκει μόνον εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα τῆς χάριτος τοῦ Εὐαγγελίου, εἰς τὴν τάξιν τῶν δούλων καὶ δουλῶν, οἵτινες λαμβάνουσι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ διεπονται ἢ ἄγονται ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα, ὅποτε, συνεπεία τῆς ἐν τῷ παρόντι ἐπικρατήσεως τοῦ κακοῦ, εἰσὶν ἠναγκασμένοι νὰ ὑπὸ ῥέωσιν καὶ πόσχωσι χροὶν τῆς δικαοσύνης, καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων, ὡς ἐκ τούτου, «τὸ τῆς ῥόδου καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ Πνεῦμα ἀναπαύται», — Α Πέτρ. δ' 14.

Ἀλλὰ τὸ νὰ εἶναι τις κάτοχος τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου κατὰ τὸν Χιλιετῆ αἰῶνα θὰ σημαίνει ἀπλῶς ὅτι ὁ λαμβάνων τὸ Πνεῦμα ἔχει εἰσελθεῖ εἰς ἁρμονίαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Μεσίτου, καὶ διατελεῖ, συνεπεία τούτου, ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν Θεόν, καὶ εἶναι ἅγιος τῶν εὐλογιῶν τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς ἐπρομήθευσεν διὰ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐν γενεῇ, καὶ αἱ ὁποῖαι εὐλογίαι δὲν θὰ εἶναι μεταβολὴ τῆς ἀνθρωπίνης αὐτῶν φύσεως εἰς θείαν τοιαύτην, ἀλλὰ ἀποκατάστασις αὐτῶν εἰς πάντα ὅσα ἀπωλέσθησαν διὰ τῆς ἀποτυχίας τοῦ πρώτου Ἀδάμ (Πράξ. γ'. 19—21) Ἡ παρὰ τῶν τοιούτων ἀπόκτισις ἁγίου Πνεύματος θέλει εἶσθαι ἀπὸ δειξίς ὅτι τὸ ἔργον τῆς ἀναγεννήσεως ὑπὸ τοῦ δευτέρου Ἀδάμ πρὸς τελειοποίησιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τῆς ὑπὲρ αὐτῶν «ἀγορασθείσης» διὰ τῆς μεγάλης ὑπὲρ ἁμαρτίας προσφορᾶς, ἔχει ἀρχίσει ἤδη ἐν αὐτοῖς, καὶ ὅτι, ἐὰν ἐξακολουθήωσιν ἐμμένοντες ἐν αὐτῷ, τοῦτο θέλει φέρει εἰς αὐτούς, τέλος, τελειότητα ἀποκαταστάσεως εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ὁμοιότητα τοῦ Θεοῦ Πατρὸς

Λέον νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ εὐλογίαι τὰς ὁποίας ὁ Χριστὸς θέλει δώσει εἰς τὸν κόσμον κατὰ τὸν Χιλιετῆ αἰῶνα, ὡς ἀναγεννητῆς τοῦ κόσμου, εἰσὶν αἱ εὐλογίαι τὰς ὁποίας ἡγόρεο

σεν ὑπὲρ αὐτῶν διὰ τῆς θυσίας ἑαυτοῦ. Καὶ ὡς ἔδωκεν ἑαυτὸν, ὡς «ὁ ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς», ἀντίτιμον διὰ τὸν ἄνθρωπον Ἀδὰμ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπῆλθεν ἡ καταδίκη, οὕτως ἐπίσης εἶναι ἡ ἀνθρωπότης, τὰ δίκαια, τὰ προνόμια, ἡ ζωὴ καὶ βασιλεία τοῦ Ἀδὰμ, αἵτινα ἐξηγοράσθησαν διὰ τῆς μεγάλης ὑπὲρ ἁμαρτιῶν θυσίας· καὶ τὰ ἐξαγορασθέντα πράγματα ταῦτα εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα μέλλουσι ν' ἀποθῶσιν πάλιν εἰς τὸν ἀναγεννηθησόμενον κόσμον, μέσῳ τοῦ ἀναγεννητοῦ αὐτῶν ἡ πατὴρ, τοῦ Χριστοῦ. Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τοῦ δευτέρου Ἀδὰμ. — Ἐφεσ. α'. 14, Πράξ. γ'. 19, — 23

Τὸ γεγονός διὲν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς δὲν ἦτο ὁ δεύτερος Ἀδὰμ καθ' ὃν χρόνον ἦν ἐν τῇ σαρκί, ἀλλ' εἶναι ὁ δεύτερος Ἀδὰμ ὡς πνεῦμα, ὡς πνευματικὴ ὑπόστασις (μετὰ τὴν ἀνάστασιν του), δὲν συνεπάγεται ἀναγκαιῶς διὲν, ὁ Κύριος ἡμῶν, ὡς ὁ δεύτερος Πατὴρ τοῦ γένους, ἤθελε δώσει εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος πνευματικὴν ζωὴν καὶ φύσιν, ἡ πνευματικὴν ὑπαρξιν κατὰ τὴν παλιγγενεσίαν αὐτοῦ. Τὸναντίον, θεὸν νὰ ἐνθυμώμεθα, ὅτι ἡ διὰ τῆς λέξεως «πατὴρ» μεταδιδόμενη ἰδέα εἶναι ἀπλῶς ἡ τοῦ «δοτῆρος τῆς ζωῆς», ἀνεξαρτήτως τοῦ ζητήματος τῆς φύσεως. Τοιοῦτοιτρόπως κατὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ πρώτου Ἀδὰμ οὗτος ὀνομάζεται υἱὸς τοῦ Θεοῦ, διότι ἐδημιουργήθη κατὰ τὴν ἡθικὴν εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ, καὶ διότι ἐδημιουργήθη μέτοχος θείας φύσεως, διότι γνωρίζομεν διὲν ἦτο ἐκ τῆς γῆς, χοῦδος, ἐνῶ ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα. Αἱ ἀρχαὶ αἱ διασφαλίζουσαι τὴν δύναμιν ταύτην, διὰ τῆς ὁποίας ὁ Θεός, ὡς δοτὴρ τῆς ζωῆς, ἐγένετο ὁ Πατὴρ πάσης κτίσεως διὰ τοῦ ἐνεργοῦ αὐτοῦ ὄργανου, τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἐκτίθενται μᾶλλον λεπτομερῶς εἰς ἓν ἐκ τῶν προηγουμένων κεφαλαίων ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ Ἀμίαντος»· ἐνταῦθα ἐφιστῶμεν ἀπλῶς τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου ὅπως προφυλάξωμεν τοῦτον ἀπὸ παρανοήσεων. Ὁ ἀρχικὸς σκοπὸς τοῦ Θεοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου, καὶ ἐνταυτῷ τοῦ ἀνθρώπου ὡς κατοίκου καὶ κυριάρχου τοῦ κόσμου, καὶ τῶν κατωτέρων ζώων ὡς ὑπηκόων αὐτοῦ, δὲν μεταβλήθη ἐξ αἰτίας τῆς ἐπιτραπείας παρακοῆς καὶ πτώσεως τοῦ ἀνθρώπου· τὸ ἀρχικὸν αὐτοῦ σχέδιον παραμένει τὸ αὐτὸ

ὡς ἐν ἀρχῇ. Ἀφοῦ τὸ ὑπὸ τοῦ Ἐχθροῦ ἐπιχειρηθὲν κακὸν θὰ ἔχη ἐντελῶς ἐξαλειφθῇ, τὸ θεῖον σχέδιον θὰ ἐκπληρωθῇ τελείως διὰ τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἀρχικῶς προωρίσθη καὶ διεγράφη. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Εὐαγγελικοῦ αἰῶνος, ἥτις, ὡς προείδομεν, μέλλει νὰ ἀνυψωθῇ καὶ δοξασθῇ ὡς Νύμφη καὶ συκληρονόμος τοῦ Χριστοῦ, ἀποτελεῖ ἐξαίρεσιν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ κόσμου· αὕτη καλεῖται ἐκ τοῦ κόσμου καὶ ἐκλέγεται πρὸς εἰδικὸν τινα σκοπὸν, δοκιμάζεται, παρασκευάζεται καὶ καθίσταται κατάλληλος διὰ τὴν ἀντίφωνιν καὶ συκληρονομίαν αὐτῆς ἀπὸ ἀνθρωπίνου φύσεως εἰς φύσιν ὑπετέραν τῆς ἀγγελικῆς τοιαύτης, «ὑπεράνω ἀγγέλων, ἀρχῶν καὶ δυνάμεων» — εἰς κοινωνοὺς τῆς θείας φύσεως.

Ἄλλ' ἐνῷ ἂν ἑνὸς δὲν εἶναι πρέπον νὰ προσευχώμεθα διὰ μὴ ὑποσχέθεντα ἡμῖν νέα βαπτίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος, διδασκόμεθα ὅμως ἂν ἑτέρου λίαν θεικῶς νὰ ἐκζητῶμεν καὶ προσευχώμεθα διὰ τὸ Πνεῦμα ὡς τὴν ἱκανοποιητικὴν ἡμῶν μερίδα.

ΠΡΟΣΕΥΧΕΣΘΑΙ ΔΙΑ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ.

«Εἰ οὖν ἡμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἶδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς πέκνοις ἡμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ Πατήρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει Πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτούσιν αὐτόν» — Λουκ. ια . 13.

Καίτοι τὰ «πάντα εἶναι διὰ τοῦ Υἱοῦ», ἐντούτοις οὗτος, ἐνταῦθα ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ἀποδίδει τὴν δόξαν καὶ τιμὴν εἰς τὸν Πατέρα, ὡς τὴν πηγὴν τῆς εὐλογίας καὶ μακαριότητος. Ὁλόκληρον τὸ ἔργον τῆς ἀπολυτρώσεως καὶ διαλλαγῆς εἶναι ἔργον τοῦ Πατρὸς — διὰ τοῦ Υἱοῦ. Ὁ δὲ Κύριος ἡμῶν διακηρύττει ὅτι εἶναι θέλημα καὶ εὐδοκία τοῦ οὐρανίου ἡμῶν Πατρὸς ἵνα ἡμεῖς ἔχωμεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐκ τοῦ Πνεύματος τῆς ἁγιότητος Αὐτοῦ. Ἐντέλλεται δ' ἡμῖν νὰ ζητῶμεν καὶ παρακαλῶμεν δι' αὐτὸ ὡς τὴν μεγίστην καὶ ὑψίστην τῶν εὐλογιῶν. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ γῆινα ἀγαθὰ, ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν Ἀντρωτὴς λέγει ἡμῖν ὅτι ὁ Οὐράνιος ἡμῶν Πατήρ γνωρίζει τίνων ἡμεῖς ἔχομεν ἀνάγκην, ὅτι Αὐτὸς γνωρίζει καλλίον ἡμῶν ὅποια γῆινα ἀγαθὰ εἶναι συντελεστικά πρὸς

εὐημερίαν ἡμῶν, καὶ ποῖα ἐπιβλαβὴ καὶ ἐπιζήμια εἰς ἡμᾶς. Δὲν ὀφείλομεν λοιπὸν νὰ σκεπτιώμεθα καὶ προσευχώμεθα περὶ γηίνων ἀγαθῶν καὶ εὐλογιῶν, ὥς πράττουσιν οἱ ἐθνικοὶ καὶ οἱ μὴ ἀναγεγεννημένοι· ἀλλὰ μᾶλλον ὥς ἄνθρωποι οἷοντες εἰσέλθομεν εἰς σχέσιν υἱῶν, καὶ οἷτινες ἔχομεν πλήρη ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ Πατρὸς, νὰ ἐλπίζωμεν καὶ ὦμεν βέβαιοι ὅτι Αὐτὸς θὰ δώσῃ ἡμῖν ὅτι εἶναι καλὸν καὶ ἀρεστὸν εἰς Αὐτόν, καὶ ἐπαναπαυώμεθα εἰς τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ καὶ πεποίθησιν ἡμῶν ταύτην.

Ὁ Οὐράνιος ἡμῶν Πατήρ εὐαρεστοῖται ὅπως ἡμεῖς ἐπιθυμῶμεν καὶ ζητῶμεν διὰ περισσότερον καὶ περισσότερον ἅγιον Πνεῦμα, — διὰ διάθεσιν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐν τελείᾳ ἁρμονίᾳ πρὸς τὸ Πνεῦμα Αὐτοῦ· ὅτι δὲ πάντῃς ὁσοὶ ἐπιθυμοῦσιν οὕτω καὶ ζητοῦσιν αὐτὸ, θὰ ἐπιτύχωσι τὴν καλὴν αὐτῶν ἐπιθυμίαν. Ὅτι ὁ Πατήρ θὰ εὐαρεστοηθῇ νὰ διατάξῃ οὕτω τὰς ὑποθέσεις τῶν τοιούτων, ὥστε ἐμπόδια παρεντιθέμενα εἰς τὸ Πνεῦμα, εἴτε ἐν ταῖς εἰς τὰς περιστοιχιζούσας αὐτοὺς περιστάσεis, κατανικηθῶσιν, ὥστε τὸ Πνεῦμα Αὐτοῦ νὰ κατοικήσῃ ἐν αὐτοῖς ἐν ἀφθονίᾳ, καὶ ἵνα οὕτοι πληρωθῶσι διὰ τοῦ Πνεύματος. Ἄλλ' εἰς ταῦτα πάντα οὐδεμία ὑπάρχει νύξις περὶ ἀνάγκης διὰ νέα βαπτίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· τὸ βάπτισμα τοῦτο ἤλθεν ἐν τῇ ἀρχῇ· ὅτι δὲ ἤδη ἀπομένει νὰ γείνη εἶναι νὰ ἀνοίξωμεν τὸν ῥοῦν ἀνὰ πᾶσαν διεύθυνσιν, οὕτως, ὥστε τὸ Πνεῦμα τῆς ἀγάπης καὶ ἀληθείας νὰ διαπεράσῃ καὶ ἐπηρεάσῃ πᾶσαν ἡμῶν πρᾶξιν καὶ ἐνέργειαν, πάντα λόγον καὶ πᾶσαν σκέψιν ἡμῶν. ἔχομεν δὲ ἀνάγκην τῆς θείας βοηθείας, τῆς ἐν ἡμῖν ἐνεργείας τῆς θείας σοφίας καὶ προνοίας, ὅπως καταδείξῃ ἡμῖν τὴν ἐμφράσσει τὸν ῥοῦν, τὸ ἑδραγωγεῖον, καὶ βοηθήσῃ ἡμῶν νὰ ἀπομακρύνωμεν τὰ τοιαῦτα ἐμπόδια.

Τὸ Πνεῦμα τῆς ἀγιωσύνης δύναται νὰ ληφθῇ ἐν ἀφθονίᾳ παρ' ἐκείνων οἷτινες ἐπιθυμοῦσιν αὐτὸ διακάως καὶ ζητοῦσιν αὐτὸ διὰ προσευχῆς τε καὶ ἔργου. Ὁ νοῦς ἢ τὸ Πνεῦμα τοῦ κόσμου δέον νὰ ἐκδιωχθῇ τῶν καρδιῶν ἡμῶν καθ' ὅσον αὐταὶ πληροῦνται διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νοῦ ἢ ἐπιρροῆς. Ἡ ἰδιοβουλία καὶ ἰσχυρογνωμοσύνη ἐπίσης δέον νὰ

ἐκλείψωσι. Καὶ ἐπειδὴ συμβαίνει ὥστε καθ' ὅσον κενούμεθα ἐξ ὧλων τῶν λοιπῶν, κατὰ τοσοῦτον εἵμεθα εἰτοιμοὶ νὰ λάβωμεν ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ, διὰ τοῦτο δὲ Κύριος θέλει νὰ περιέλθωμεν εἰς κατάστασιν διακαοῦς ἐπιθυμίας ὅπως πληρωθῶμεν διὰ τοῦ Πνεύματος τῆς ἀγιότητος, ὅπως εἵμεθα πρόθυμοι καὶ θερμῶς ἐνδ' αφερόμενοὶ νὰ ἐκτοπίσωμεν καὶ ἐκριζώσωμεν πᾶσαν ἀντίθετον ἐπιρροὴν καὶ θέλησιν.

Αὕτη προδηλῶς εἶναι ἡ σκέψις τοῦ Ἀποστόλου, ἐν τῇ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἐφεσίων προσευχῇ του, ὅπως « Ὁ Χριστὸς [τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ] κατοικήσῃ διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν [μεταφορικῶς, καθήσῃ ὡς βασιλεὺς, ἄρχων, διευθυντὴς-πάσης σκέψεως, λόγου ἢ πράξεως] ἐν ᾧ χάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, [ἐν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι ἢ διαθήσει ταύτῃ], ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ ὕψος καὶ βάθος, γινῶναι τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ ». (Ἐφεσ. γ'. 17—19). Ο δὲ πληρούμενος διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ πλήρους ἐκτιμήσεως τῆς ἀγάπης τὴν ὁποίαν Αὐτὸς ἐξεδήλωσεν ὑπὲρ ἡμῶν, θὰ ἔχῃ τὸ Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς ἐν πλήρει μέτρῳ.

Οὐδέν, ὅθεν, ἐκ τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν Γραφικῶν ἐδαφίων δύναται καθ' οἷονδήποτε τρόπον νὰ ἐρμηνευθῇ ὡς ἐννοοῦν διττὸ Οὐράνιος Πατὴρ ἐκδηλοῦν τὴν εὐδοκίαν καὶ εὐαρέσκειαν αὐτοῦ ἵνα τὰ τέκνα Αὐτοῦ παρακαλῶσιν Αὐτὸν δι' ἄλλον τινα Θεόν, — διὰ τρίτον τι πρόσωπον τριάδος ἰσοτίμων Θεῶν· τοιαύτη τις ἐννοία ἀποκρούεται διαρρηθὴν ὑπὸ τε τοῦ χωρίου αὐτοῦ, ὡς καὶ τῶν προηγουμένων καὶ τῶν ἐπομένων αὐτῷ τοιούτων· ἑκεῖνοι δὲ οἵτινες πρεσβεύουσι τὴν τοιαύτην πεπλανημένην δοξασίαν, εἶναι φυσικῶς ἐπόμενον δι' αὐτοὺς νὰ τυφλώττωσι πρὸς τὴν ἀληθῆ ὠραιότητα καὶ δύναμιν τῆς ὑποσχέσεως ταύτης. Ἦθελεν εἶσθαι παράδοξον τῇ ἀληθείᾳ ἐὰν ἔν μέλος ἰσοτίμου καὶ ἰσοδυνάμου τριάδος Θεῶν ἀνέφερε περὶ ἄλλου ἐκ τῶν αὐτῶν μελῶν ὡς δυναμένου καὶ θέλοντος νὰ δώσῃ τὸ τρίτον μέλος καθ' ὃν τρόπον οἱ ἐπίγειοι γονεῖς δίδουσι ἄρτον, ἰχθεῖς καὶ ὡὰ εἰς

τὰ τέκνα αὐτῶν ! (ἴδε τὸ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ πυρόντος χωρίον). Ὀλοκλήρον τὸ χωρίον παρίσταται συνεπὲς πρὸς ἑαυτὸ διὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐννοηθῆναι εἶναι ὁ θεὸς νοῦς, ἡ θεία ἐπιτροπὴ, ποικιλοτρόπως ἐπιδαψιλευμένη διὰ τὴν παρηγορίαν καὶ πνευματικὴν οἰκοδομὴν τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ

Τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν ἐδάφιον εἰσηγείται παραλληλισμὸν τινα μεταξὺ ἐμμενῶν ἐπιγείων γονέων, διδόντων φυσικὴν τροφήν εἰς τὰ τέκνα τῶν, καὶ τοῦ παραγάθου Οὐράνιου ἡμῶν Πατρός, δίδοντος τὸ ἅγιον Αὐτοῦ Πνεῦμα εἰς τοὺς ζητοῦντας αὐτὸ παρ' αὐτοῦ. Ἄλλ' ὥς ὁ ἐπίγειος γονεὺς θέτει τὴν τροφήν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, ἀλλὰ δὲν ἐπιβάλλει αὐτὴν εἰς αὐτοὺς διὰ βίας, τοιοῦτοτρόπως ὁ Οὐράνιος ἡμῶν Πατήρ ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ οἰκογενείας τὰς ἀγαθὰς προμηθείας τῆς χάριτός του, ἀλλὰ δὲν ἐπιβάλλει ταύτας διὰ βίας εἰς ἡμᾶς. Ἀνάγκη ὅπως ἡμεῖς πεινάσωμεν καὶ διψήσωμεν δι' αὐτάς· ἀνάγκη νὰ ζητήσωμεν αὐτάς, οὐχὶ ἀμφιβάλλοντες, ἀλλὰ μετὰ πίστεως, πεπεισμένοι περὶ τῆς ἀγαθῆς αὐτοῦ θελήσεως καὶ προθυμίας ὅπως δώσῃ ἡμῖν ἀγαθὰ δόματα ἢ δῶρα. Ὅπου λοιπὸν προσερχώμεθα δι' ἅγιον Πνεῦμα, καὶ ὅπως πληρωθῶμεν διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Κυρίου, ὀφείλομεν νὰ ζητήσωμεν πέριξ ἡμῶν καὶ εὐρωμεν τὴν προμήθειαν τὴν ὁποίαν προέβλεψεν εἰς ἀπάντησιν τῶν προσευχῶν ἡμῶν αὐτῶν, τὰς ὁποίας Αὐτὸς ἐνέπνευσε καὶ διέταξεν.

Εὐρίσκομεν δὲ τὴν προμήθειαν ταύτην ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας δὲν ἀρκεῖ ὅμως νὰ εὐρωμεν ποῦ εἶναι αὕτη : ἐὰν ἐπιθυμῶμεν νὰ χορτασθῶμεν ἀνάγκη νὰ φάγωμεν· ἀναμφιβόλως δὲ ἀνάγκη νὰ λάβωμεν μέρος εἰς τὸ γεῦμα, ἢ ἄλλως οὐδέποτε θὰ ἔχωμεν πείραν τοῦ χορτασμοῦ καὶ τῆς εὐχαριστήσεως τὴν ὁποίαν προώρισται νὰ παρέχῃ τὸ τρώγειν. Ἐκεῖνος ὅστις ἠθέλην ἀποποιηθῆναι νὰ φάγῃ ἐκ πλήρους τραπέζης, θὰ ἀπέλθῃ κενός, νήστις καὶ λιμοκτονῶν, ὥς ἐὰν δὲν ὑπῆρχε διόλου τροφή. Καὶ ὥς ἡ ἐπὶ κλήσις τῆς εὐλογίας ἐπὶ τῆς τροφῆς δὲν δύναται νὰ μᾶς χορτάσῃ, ἀλλ' ὀφείλομεν ἀκολουθῶντες νὰ γευσθῶμεν αὐτήν, τοιοῦτοτρόπως τὸ νὰ ἔχωμεν τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἀναπέμ-

πωμεν τὴν δέξιν ἡμῶν ὅπως πληρωθῶμεν διὰ τοῦ Πνεύματος, δὲν μᾶς ἀρκεῖ· δέον νὰ φάγωμεν τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀνιλήσωμεν τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου ἐξ αὐτοῦ.

Ὁ Κύριος καὶ Διδάσκαλος ἡμῶν διεκήρυξεν εἰπών, «Τὰ **ῥήματα** [οἱ λόγοι] ἃ ἐγὼ λελάληκα ἡμῖν πνευμά ἐσσι καὶ ζωὴ ἐστι» (Ἰωάν. σι. ββ') εἰς πάντας δὲ τοὺς διὰ τοῦ Πνεύματος πεπληρωμένους ἀληθεύει τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου, «Καθὼς εὐρέθησαν οἱ λόγοι σου κατέφαγον αὐτούς» (Ἱερμ. ιε. 16, Ἀποκλ. ι. 9,) Εἶναι λοιπὸν ἀπολύτως ἀνωφελὲς δι' ἡμᾶς τὸ νὰ προσευχώμεθα, Κύριε, Κύριε, δὸς ἡμῖν τὸ Πνεῦμα, ἐὰν παραμελῶμεν τὸν Λόγον τῆς ἀληθείας, τὸν ὁποῖον τὸ Πνεῦμα αὐτὸ ἐπρομήθευσεν διὰ τὴν πληρωσιν ἡμῶν. Ἐὰν ἀπλῶς μόνον προσευχώμεθα διὰ τὸ Πνεῦμα, καὶ δὲν χρησιμοποιοῦμεν τὰ κατάλληλα μέσα πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας, θὰ ἐξακολουθῶμεν παραμένοντες κατὰ τὸ πλεῖστον μόνον «νήπια ἐν Χριστῷ», ζητοῦντες ἐξωτερικὰ σημεῖα, εἰς ἀπόδειξιν τῆς πρὸς τὸν Κύριον συσχέτισεώς μας, ἀντὶ τῆς ἐσωτερικῆς μαρτυρίας, τῆς διὰ τοῦ Λόγου τῆς ἀληθείας, τὴν ὁποίαν Αὐτὸς ἐπρομήθευσεν.

Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

«Αὐτὸ τὸ Πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι δομέν τέκνα Θεοῦ». — Ρωμ. η'. 16

Ὀλίγαι μόνον διδασκαλῖαι εἶναι μεγαλειτέρας σπουδαιότητος διὰ τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν ταύτην· διότι ἐξ αὐτῆς ἐξαρτᾶται εἰς μέγαν βαθμὸν τὸ νὰ ἔχωσι τὴν «εἰρήνην τοῦ Θεοῦ τὴν ὑπερέχουσαν πάντα νοῦν». (Φιλιπ. δ'. 7). Πῶς δύνανται δὲ νὰ ἔχωσι τὴν «πληροφορίαν τῆς πίστεως» (Ἑβρ. ι. 22), ἐὰν στερῶνται τῆς μαρτυρίας τοῦ Πνεύματος περὶ τῆς υἱοθεσίας αὐτῶν — τῆς ἀποδοχῆς αὐτῶν ὡς υἱῶν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ Θεοῦ; Καὶ ἐν τούτοις πόσον ὀλίγοι ἐλαχίστην ἔχουσιν ἀντίληψιν τοῦ τι ἂν νοεῖται διὰ τῆς φράσεως «μαρτυρία τοῦ Πνεύματος», ἢ τοῦ

τί εἶδος πείραν δέον νὰ ἀποδεχώμεθα καὶ ζητῶμεν ὡς ἀποτελοῦσαν τὴν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας νιοθεσίας μαρτυρίαν τοῦ Πνεύματος.

Τὸ ζήτημα λοιπὸν τοῦτο παρίσταται λίαν σπουδαῖον, — Τίνι τρόπον τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον συμμαρτυρεῖ ἡμῖν περὶ τῆς μετὰ τοῦ Πατρὸς καταλλαγῆς ἢ συμφιλίωσης ἡμῶν, — περὶ τοῦ ὅτι ἐγενάμεν υἱοὶ Θεοῦ, καὶ ὅτι ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς θείας προνοίας παρασκευαζόμεθα διὰ τὰ ἔνδοξα μεγαλεῖα, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς ἐπιφυλάσσει διὰ τοὺς ἀγαπῶντας Αὐτόν, καὶ οἵτινες μέλλουσι νὰ εἶναι συγκληρονόμοι μετὰ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐν τῇ Χιλιετῇ Αὐτοῦ Βασιλείᾳ ; Ἐπὶ ὀλίγων ζητημάτων οἱ Χριστιανοὶ ἐν γένει ἔχουσιν αἰσθανθῆ τὴν ἀναστάτῳσιν ὁσὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, — ἐπὶ τῆς μαρτυρίας δηλ. τοῦ Πνεύματος. Μὴ γνωρίζοντες δὲ εἰς τί οὐνίσταται ἡ μαρτυρία τοῦ Πνεύματος, πλείστοι, καὶ ἐκ τῶν ἁγίων εἰς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, δέον νὰ ὁμολογήσωσιν ὅτι ἀγνοοῦσι καὶ τὸ ἂν ἀκόμη ἔχῃ τὴν μαρτυρίαν ταύτην, ἢ οὐχί. Ἄλλοι δὲ πάλιν, πλήρεις βεβαιότητος μᾶλλον ἢ γνώσεως, ἀξιοῦσιν ὅτι ἔχουσι τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ φέρουσιν ὡς ἀπόδειξιν τὴν ὁποῖαν ἐν ἑαυτοῖς αἰσθάνονται εὐτυχίαν. Ἀλλὰ τάχιον ἢ βράδιον οὗτοι, εἰάν εἶναι εἰλικρινεῖς, θ' ἄνομολογήσωσιν ὅτι « ἡ μαρτυρία » αὕτη ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπαπαύονται, εἶναι λίαν μὴ ικανοποιητικὴ, καὶ ὅτι αὕτη ἐγκαταλείπει αὐτοὺς εἰς περιστάσεις μεγίστης ἀνάγκης. Ὅποῖαν πάντες οἱ ἄνθρωποι ὁμιλῶσι· εὐφρόνως περὶ αὐτῶν, ὅταν ἡ ὑγιὲς αὐτῶν διατελῇ εἰς εὐάρεστον κατάστασιν, ὅταν εὐεκτοῦσιν οἰκονομικῶς, ὅταν οἱ φίλοι εἶναι πολυπληθεῖς, οὗτοι ἀναμφιβόλως αἰσθάνονται εὐτυχεῖς· ἀλλὰ καθ' ὅσον τινὲς ἢ καὶ ὅλοι ὁμοῦ ἐκ τῶν ὅρων αὐτῶν ἀντιστρέφονται, τότε ἀμέσως αἰσθάνονται ἑαυτοὺς δυστυχεῖς, χάνουσιν τότε πάσαις τὰς εὐτυχίας ὡς « μαρτυρίαν τοῦ Πνεύματος, καὶ ἐν ἀγωνίᾳ ψυχῆς κράζουσι :

« Ποῦ εἶναι ὅν ἡ εὐτυχὴς
ἡ πρώτη ἐποχὴ » !

Οἱ τοιοῦτοι ἀπαιτῶνται καὶ παραδηγνοῦνται ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτῶν αἰσθημάτων αἰσθάνονται δ' ἑαυτοὺς εὐτυχιστέρους

καὶ νομίζουν ὅτι πλησιάζουσιν ἐγγύτερον πρὸς τὸν Θεόν, εἰς περιστάσεις, καθ' ἃς πράγματι, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Ἐχθροῦ, βαλνόνται εὐθὺς πρὸς πειρασμούς. Οὗτος δὲ εἶναι ὁ λόγος τῶν συνεχῶν καὶ αἰφνιδίων «πτώσεων ἀπὸ τῆς χάριτος» ἢ ἀποστασιῶν, αἵτινες λαμβάνουσι χώραν εἰς τὴν πείραν τινων, καὶ αἱ ὁποῖαι ἐκπλήττουσι τόσον τοὺς φίλους των ὅσον καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους. Ἐξάπαιθνέντες οὗτοι παρ' ἀναξιόπιστον «μαρτυρίας», ῥησθάνθησαν ἑαυτοὺς ἀσφαλεῖς, ἐξέθεσαν ἑαυτοὺς ἀπροφυλάκτους, καὶ ἔπεσαν εὐχερῆς λεία τοῦ πειρασμοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν ἀκριβῶς χρόνον, καθ' ὃν ῥησθάνοντο «τόσον εὐνχεῖς ἐν Κυρίῳ» (;). Ἐξ ἐτέρου πάλιν, αἱ δοκιμασίαι καὶ ἀπογοητεύσεις τῆς ζωῆς, αἱ ὁποῖαι σκοπὸν ἔχουσι νὰ ἐλκύσωσιν ἡμᾶς πλησίον τοῦ Πατρὸς ἡμῶν, καὶ καταστήσωσιν ἡμᾶς ἱκανοὺς ὅπως ἐπὶ μᾶλλον ἐκτιμῶμεν τὴν πλήρη ἀγάπης συμπάθειαν καὶ μέριμναν τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῶν Σωτῆρος, ἀποβαίνουσι κατὰ μέγα μέρος ἀνωφελεῖς διὰ τὴν τάξιν ταύτην· διότι, χάνοντες τὴν μαρτυρίαν τῶν αἰσθημάτων των, τὴν ὁποῖαν ψευδῶς ἐθεώρουν ὡς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πνεύματος, αἰσθάνονται ἑαυτοὺς τόσον τεθλιμμένους, καὶ τόσον πεινῶντας καὶ διψῶντας ἢ ποθοῦντας τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων αἰσθημάτων, ὥστε χάνουσι πολλὰ πολύτιμα μαθήματα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἀποκτηθῶσι μόνον ὅποτε ἐπιστηριζώμεθα καὶ ἀναπαυώμεθα πεποιθότως εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Κυρίου, καὶ συγκοινωνῶμεν μετ' αὐτοῦ καθ' ὃν χρόνον δι-ερχόμεθα τὰς Γεθσημανὰς τοῦ βίου.

Ἄλλη τις τάξις Χριστιανῶν, μανθάνοντες τὸ ἀναξιόπιστο τῆς «μαρτυρίας» τῶν **α' σθημάτων**, φαίνονται καταλήγοντες εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ Θεὸς ἡρνήθη νὰ χορηγήσῃ (εἰς αὐτοὺς τοῦλάχιστον) οἰανδήποτε ἀξιόπιστον μαρτυρίαν περὶ τῆς εὐνοίας καὶ χάριτος Αὐτοῦ, οἰανδήποτε ἀσφαλῆ καὶ βεβαίαν «μαρτυρίαν» περὶ τῆς ἀποδοχῆς αὐτῶν ὡς «υἱῶν» ἐν τῇ οἰκογενείᾳ αὐτοῦ Ἡ ἀβεβαιότης αὕτη προέρχεται ἐπίσης ἐν μέρει ἐκ τῆς ἐσφαλμένης ἀντιλήψεως τοῦ δόγμα-τος τῆς ἐκλογῆς: Καὶ μ' ὅλοι τοῦτο οἱ ἐν λόγῳ φίλοι εἶναι ἐν πλήρει δικαίῳ συμπεραίνοντες ὅτι τὰ εὐμετάβλητα αὐτῶν αἰσθήματα δὲν δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς τὸ κατάλληλον

κριτήριον διὰ τοῦ ὁποίου νὰ κρίνωσι περὶ τῆς νίοθεσίας των. Ἕτεροι πάλιν, διότι αἱ Γραφαὶ διακηρύττουσιν, «θέλεις φυλάξει ἐν τελείᾳ εἰρήνῃ τὸ πνεῦμα ἐπὶ σὲ ἐπιστηριζόμενον», κρίνουσι περὶ τῆς ἑαυτῶν νίοθεσίας, ἐκ τῆς ὁποίας ἔχουσι εἰρήνης τοῦ πνεύματός των ἢ τοῦ νοῦ των· ἀλλ' ὅποτιαν οὗτοι παρατηρῶσιν τοὺς ἐθνικοὺς καὶ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ κόσμου ἐν γένει, καὶ βλέπωσιν ὅτι πλείστοι ἐξ αὐτῶν φαίνονται ἔχοντες ὡσαύτως εἰρήνην πνεύματος, ἢ περὶ μαρτυρίας τοῦ πνεύματος δοξασία των φορεῖται τότε ἀνεπαρκῆς ὅπως ὑποστηρίξῃ τὰς ἐλπίδας των, ἢ ὅπως παρῶσιν εἰς αὐτοὺς βεβαιότητα. Ἐπέρχεται τότε ἡ σκοτεινὴ ὥρα, καὶ οὗτοι λέγουσι, Πόσον εὐκόλον εἶναι τὸ ν' ἀπαιτηθῇ τις, καὶ τυραννοῦσιν ἑαυτοὺς διὰ τοῦ φόβου μὴ τυχόν ἐλύπησαν τὸ Πνεῦμα — διότι «ὁ φόβος κόλυσιν ἔχει».

Ὑπάρχουσιν ἐπίσης ἄνθρωποι μεγάλῃν τρέφοντες εὐπιστίαν (τὴν ὁποίαν κατ' εὐφημισμὸν ὀνομάζουσι «πίστιν»), καὶ οἷτινες φαντάζονται ὅτι ἀκούουσι τὸν «ψίθυρον» τοῦ Πνεύματος εἰς τὸ ἐσωτερικὸν αὐτῶν οὖς, καὶ συγχαίρουσιν ἑαυτοὺς συνεπῶς — καίτοι μετ' οὐ πολὺ ἐξικριβοῦσιν ὅτι ἢ εἰς τὸ οὖς αὐτῶν ψιθυρισθεῖσα πληροφορία ἦν ἀπολύτως ἀναληθής. Καὶ ἄλλοι πάλιν λογικωτέρου νοδὸς Χριστιανοί, οἷτινες δὲν δύνανται νὰ ἀπαιτήσωσιν ἑαυτοὺς, στενοχωροῦνται ἀποροῦντες πῶς συμβαίνει ὥστε οἱ φίλοι των νὰ δύνωνται νὰ βεβαιώσῃ μετὰ τοιαύτης στενωπότητος περὶ τῆς ἐν αὐτοῖς μαρτυρίας τοῦ Πνεύματος, ἐνῶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι οὐδεμίαν παρομοίαν βεβαιότητα ἔχουσιν.

Ἡ δυσκολία εἰς ταῦτα πάντα ἔγκειται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν πεπλανημένην δοξασίαν ὅτι τὸ Πνεῦμα εἶναι πρὸ σωπον. καὶ ἡ ὁποία ἐπιδιώκει ν' ἀποδώσῃ καὶ ἐφαρμοσθῇ προσωπικότητα εἰς τὰς μαρτυρίας αὐτοῦ. Ὅποτιαν τὸ γεγονός ἀναγνωρισθῇ ὅτι τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ εἶναι οἰαδήποτε δύναμις ἢ ἐπιρροὴ τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἤθελεν εὐδοκήσῃ νὰ ἐξασκήσῃ, τὸ ζήτημα τότε διευκρινίζεται, καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ Πνεύματος ἀποβαίνει ζήτημα εὐδιάκριτον. Θὰ εἶναι δὲ εὐλογία εἰς τοὺς ἔχοντας τὴν μαρτυρίαν ταύτην νὰ γνωρίζωσιν ταύτην ἀσφαλῶς, καὶ θὰ εἶναι ἐπίσης εὐλογία εἰς τοὺς μὴ

ἔχοντας τὴν μαρτυρίαν ταύτην νὰ ἐξακριβώσωι τὴν στέρησίν των, ὅπως ἐκπληρώσωι τοὺς ἀναγκαίους ὁρους, καὶ ἀποκτήσωι τὴν μαρτυρίαν ἄνευ τῆς ὁποίας οὐδεὶς δικαιούται νὰ θεωρῇ ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ εὐπρόσδεκτον παρὰ τοῦ Πατρὸς.

Ὅποια, ὁμως χαρὰ καὶ θεία εἰρήνη ἐπέρχεται εἰς ἐκεῖνους οἵτινες ἔχουσι τὴν ἀληθῆ μαρτυρίαν—εἰς τοὺς λαμβάνοντας ὁρμὴν πείραν, καὶ μανθάνοντας τίτι τρόπον νὰ διαγινώσκωσι καὶ διακριώσωσι μεταξὺ ἀληθοῦς καὶ ψευδοῦς τοιαύτης! Τὸ τοιοῦτον εἶναι δι' αὐτοὺς ἀληθῶς χαρὰ ἐν λύπῃ, φῶς ἐν σκοτίᾳ, παρηγορία ἐν θλίψει, δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ. Αἱ πλήρεις δὲ καὶ σαφεῖς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὁδηγίαι, ὡς καὶ ἐπὶ παντὸς ἄλλου ζητήματος, εὐρίσκονται εἰς τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο βιβλίον, εἰς τὸν Λόγον τοῦ Πατρὸς ἡμῶν, τὴν Γραφήν. Ἐν αὐτῇ, καὶ διὰ τῶν μαρτυριῶν αὐτῆς τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ συμμαρτυρεῖ μετὰ τοῦ πνεύματος ἡμῶν

Ὅποῖον πιστοὶ μαθηταὶ δι' ἡμᾶς

Θεμέλιον κτίται στὰς θείας Γραφάς!

Ὡ, πῶς ἐνθαρρύνουν, ὡ πῶς βεβαιοῦν,

Τοὺς προσερχομένους εἰς τὸν Ἰησοῦν.

ΠΩΣ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΩΜΕΝ ΤΗΝ ΜΑΡΤΥΡΙΑΝ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

Ὁ νοῦς ἢ τὸ πνεῦμα ἀνθρώπου τινὸς δύναται νὰ γνωσθῇ ἐκ τῶν λόγων καὶ τῆς διαγωγῆς αὐτοῦ. Οὕτω, τὸν νοῦν ἢ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν ἐκ τῶν λόγων καὶ τῆς πρὸς ἡμᾶς πολιτείας αὐτοῦ. Ἡ μαρτυρία δὲ τοῦ Λόγου αὐτοῦ εἶναι ὅτι πᾶς ὅστις ἔρχεται πρὸς Αὐτὸν (διὰ πίστεως, καὶ ἀναμορφώσεως αὐτοῦ διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ κακῶν καὶ νεκρῶν ἔργων) εἶναι εὐπρόσδεκτος εἰς αὐτὸν (Ἐβρ. ζ'. 25). Ἐπομένως τὰ ἐρωτήματα τὰ ὁποῖα δέον ν' ἀπευθύνωσιν εἰς ἑαυτοὺς οἱ ζητοῦντες τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πνεύματος, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν υἰοθεσίαν αὐτῶν, εἶναι:—

Εἰλικύσθην ἐγὼ ποτε εἰς τὸν Χριστόν;—ἵνα ἀναγνωρίσω

αὐτὸν ὡς Λυτρωτὴν μου, διὰ τῆς δικαιοσύνης τοῦ ὁποίου καὶ μόνον δύναμαι νὰ ἔχω πρόσθετον εἰς τὸν Πατέρα καὶ ἡ μαι εὐπρόσδεκτος εἰς αὐτόν;

Ἐὰν δὲ ἡ ἐρώτησις αὕτη δύναται ν' ἀπαντηθῇ καταφατικῶς, ἡ μετ' αὐτὴν ἐρώτησις ἤθελεν εἶσθαι: —

Ἀφιέρωσά ποτε ἑμαυτὸν τελείως — τὴν ζωὴν μου, τὸν χρόνον μου, τὰ προσόντα μου, τὴν ἐπιρροήν μου, τὸ πᾶν μου — εἰς τὸν Θεόν;

Ἄν δὲ καὶ εἰς τὴν ἀπάντησιν ταύτην δύναται ὁ τοιοῦτος ν' ἀπαντήσῃ ἐπίσης καταφατικῶς, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὗτος δύναται νὰ ἡ βέβαιος ὅτι ἐγένετο εὐπρόσδεκτος εἰς τὸν Πατέρα, ἐν τῷ Ἠγαπημένῳ, καὶ ἀνεγνωρίσθῃ παρ' Αὐτοῦ ὡς υἱός. Ἐὰν δέ, ἐξετάζων ἀκριβῶς τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς καρδίας του, εὐρίσκη ταύτην τρέφουσαν εἰσέτι τελείαν πεποιθήσιν εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀφιερωμένην εἰσέτι εἰς τὸ νὰ πράττῃ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, τότε δύναται νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν γλυκυστήν πεποιθήσιν καὶ εἰρήνην τὴν ὁποίαν φέρει ἡ σκέψις τῆς ἁρμονίας καὶ σχέσεως πρὸς τὴν θεότητα, καὶ καταλάβῃ τελείως τὴν καρδίαν του. Ἡ πεποίθησις τῆς πρὸς ἡμᾶς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ, ἅποτε λουμένη ἐκ γεγονότων τῆς ἰδίας ἡμῶν πείρας, ὠκοδομημένη ἐπὶ τοῦ ἀναλλοιώτου χαρακτῆρος καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, δὲν εἶναι ἄσταιος, οὐδὲ εὐμετάβλητος, ὡς ἤθελεν εἶσθαι ἐὰν ἐβασίζετο ἐπὶ τῆς μετακινουμένης ἄμμου τῶν αἰσθημάτων. Ἐὰν συμβῇ νὰ ἐπέλθωσιν ἀμφιβολίαι καὶ φόβοι, κατὰ τινὰ σκοτεινὴν ὥραν, δὲν ἔχομεν εἰμὴ νὰ λάβωμεν ἀνὰ χεῖρας τὸν «Λύχνον» (τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ) καὶ ἐξετάσωμεν ἐκ νέου τὰ γεγονότα καὶ τὰς βάσεις αὐτάς· καὶ ἐὰν αἱ καρδίαι ἡμῶν παραμένωσιν εἰσέτι ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν Κύριον, πίσις, χαρά, καὶ εἰρήνη θὰ ἐπιστρέψῃ πάραυτα εἰς ἡμᾶς. Ἐὰν δὲ εὐρίσκωμεν τὴν πίσιν ἡμῶν εἰς «τὸ πολῦτιμον αἷμα» καταργέουσαν, ἢ τὴν ἀφιέρωσιν ἡμῶν διολισθαίνουσαν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει γνωρίζομεν τὴν ἀληθινὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, καὶ δυνάμεθα πάραυτα νὰ ἐπιφέρωμεν τὴν δέουσαν ἐπιδιόρθωσιν καὶ ἀποκαταστήσωμεν «τὴν πληροφορίαν τῆς πίστεως». (Ἐβρ. ι'. 22). Σημειωτέον ὁμως ὅτι, πᾶς ὅστις

θέλει νὰ ἔχῃ τὴν «πληροφορίαν» ταύτην, δεόν «νὰ ἐπιπορευ-
γίῃ δι' ὃ Θεὸς ἀληθὴς ἐστὶ» (Ἰωαν. γ'. 33): δι' ὃ Κύ-
ριος ἡμῶν δὲν ἀλλοιοῦται, ἀλλ' ὅτι εἶναι «ὁ αὐτὸς χθὲς καὶ
σήμερον καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας» Οἱ ὄντες λοιπὸν λαὸς τοῦ
Κυρίου δύνανται νὰ ἐπαναπαύωνται, δι' ἐσελθόντες, ἅπας
ὑπὸ τοὺς ὄρους τῆς θείας εὐνοίας καὶ χάριτος, δύνανται νὰ
ἐξακολουθῶσιν ὑπὸ τοὺς ὄρους αὐτοὺς ἐφ' ὅσον αἱ καρδίαι
αὐτῶν εἰσι πισταὶ καὶ ἀφωσιωμέναι εἰς τὸν Θεόν, καὶ αἱ ἐπιθυ-
μιαί αὐτῶν ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸ θέλημα Αὐτοῦ: ἐφ' ὅσον δια-
τελοῦσιν ἐκ καρδίας ὑπήκοοι εἰς τὰ θεία κελεύσματα — ἅτινα
περιλαμβάνονται συντόμως εἰς τὴν λέξιν ἀγάπη — ἀγάπη
πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους — Ἐβρ. ια'. β'. ιγ'. 8.

Πᾶς ὅστις προέβη εἰς τὰ εἰδικὰ αὐτὰ διαβήματα ἔχει τὴν
πληροφορίαν καὶ βεβαιότητα, τὴν μαρτυρίαν τοῦ Λόγου τοῦ
Θεοῦ, ὅτι εἶναι τέκνον Θεοῦ· τοῦτο δέ, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
αἰῶνος τούτου τοῦ Εὐαγγελίου, σημαίνει δι' εἶναι κλήμα τῆς
ἀληθοῦς ἀμπέλου, δοκίμουν μέλος τῆς ἀληθοῦς Ἐκκλησίας
(Ἰωάν. ιε', 1). Εἰς τοὺς τοιούτους ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ μαρ-
τυρεῖ δι' ἠνώθησαν μετὰ τῆς ἀληθοῦς Ἐκκλησίας, ἥτις εἶ-
ναι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ἡ μαρτυρία δ' αὕτη δίδεται εἰς
τὸ Πνεῦμα αὐτῶν, εἰς τὸν νοῦν των, ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ
Θεοῦ, τὸ ὁποῖον μαρτυρεῖ διὰ τοῦ Λόγου αὐτοῦ. Τὸ αὐτὸ δὲ
Πνεῦμα τῆς ἀληθείας διαβεβαιοῖ τοὺς τοιούτους δι' ἂν
αἱ καρδίαι αὐτῶν ἐξακολουθήσωσι πισταὶ εἰς τὸν Κύριον
μέχρι τέλους τῆς δοκιμασίας αὐτῶν, — ἂν προθύμως καὶ ἐν
χαρᾷ ἀναλαμβάνωσι τὸν σταυρὸν αὐτῶν καθ' ἡμέραν, ἐπιζη-
τοῦντες νὰ περιπατήσωσιν ὅσον δύνανται καλλίτερον εἰς τὰ ἴ-
χνη τοῦ Κυρίου καὶ Διδασκάλου των, ἢ θέοις αὐτῶν ὡς δο-
κίμων μελῶν, ἢ μελῶν ὑπὸ δοκιμασίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ
Χριστοῦ, θέλει ταχέως μετατριπῇ εἰς τὴν τῶν πραγματικῶν
μελῶν, ἀφοῦ τελειώσωσι τὸν δρόμον των, καὶ γείνωσι μέτο-
χοι τῆς ἀναστιάσεως αὐτοῦ, εἰς τὴν πρώτην ἀνάστασιν. —
Φιλιπ. γ'. 10.

Ἐντούτοις, τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, μέσῳ τοῦ Λόγου
αὐτοῦ, μετ' ἴσης ἐπίσης σαφηνείας μαρτυρεῖ δι' εἶναι δυνα-
τὸν δι' ἐκείνους οἵτινες ἐγένοντο ἤδη κλήματα τῆς ἀληθοῦς

ἀμπέλων ν' ἀποκοπῶσιν, ἐὰν δειχθῶσιν ἄπιστοι — ἐὰν ἀποιχῶσιν ν' ἀποφέρωσι τοὺς δέοντας καρποὺς τοῦ Πνεύματος τῆς ἀγάπης. «Πᾶν κλήμα ἐν ἔμοι μὴ φέρον καρπὸν, [ὁ Πατήρ] αἶρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον καθαίρει αὐτό, ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ». Οὕτω λοιπὸν μαρτυρεῖ εἰς ἡμᾶς τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Λόγου Αὐτοῦ, περὶ τοῦ κανόνος τῆς πολιτείας τοῦ Οὐρανίου ἡμῶν Πατρὸς πρὸς τοὺς υἱοὺς Αὐτοῦ, — ὅστις κανὼν εἶναι παιδεῖται, ἐκκάθαρσις, ἀφαιρέσεις τῆς σκωρίας, καλλιέργεια δὲ καὶ ἀνάπτυξις τῶν καρποφόρων αὐτῶν ιδιοτήτων. Συνεπῶς, τὸ νὰ ἔχωμεν τὴν τοιαύτην πείραν, τὰς τοιαύτας ιδιότητας, ἀφοῦ ἐταντίσαμεν ἑαυτοὺς πρὸς τὴν «Ἀμπελον», εἶναι ταῦτόν πρὸς τὸ νὰ ἔχωμεν τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πνεύματος ὅτι ἐμμένομεν ἐν τῇ «Ἀμπέλῳ», καὶ ἀναγνωρίζομεθα εἰσέτι ὡς κλήματα ταύτης — ὅτι εἴμεθα εἰσέτι ὑπὸ τὴν μέριμναν καὶ διαπαιδαγώγησιν τοῦ Κυρίου. Τοῦναντίον δέ, ἐὰν τις στερεῇται τῶν τοιούτων παιδείων, καθαρισμοῦ κλπ., ἀφοῦ συνετάτισεν ἑαυτὸν πρὸς τὴν Ἀμπελον, ὁ τοιοῦτος στερεῇται «τῆς μαρτυρίας τοῦ Πνεύματος», καὶ ἐπομένως ἔχει λόγους ν' ἀμφιβάλλῃ περὶ τῆς ἀποδοχῆς αὐτοῦ παρὰ Κυρίου. — Ἐβρ. ιβ'. 7.

Ἐὰν εἴμεθα τέλειοι, ἀπολύτως τέλειοι, καὶ ἀπεδεικνύομεθα τοιοῦτοι διὰ δοκιμασιῶν, τὸ ζήτημα τότε ἤθελε διαφέρει· ὁ Θεὸς ἤθελεν ἀγαπᾶ ἡμᾶς διὰ τὴν τελειότητα ἡμῶν καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἁρμονίαν ἡμῶν· αἱ παιδεῖται τότε, καὶ πικραὶ πείραι καὶ δοκιμασίαι, ἤθελον εἶσθαι σημεῖα τῆς δυσμενείας αὐτοῦ καθ' ἡμῶν. Ἀλλὰ πάντες γνωρίζομεν ἤδη ὅτι εἴμεθα ἀτελεῖς, ὅτι ὑπολειπόμεθα τοῦ θείου κανόνος, καὶ ὅτι αἱ νέαι ἡμῶν καρδίαι, ἡ νέα ἡμῶν θέλησις, ὁ ἀνακεκαιτισμένος νοῦς ἢ πνεῦμα ἡμῶν καὶ μόνον εἶναι εὐπρόσδεκτα πικρὰ τῷ Θεῷ, — καὶ τοῦτο δυνάμει τῆς ἀξίας τοῦ Χριστοῦ καὶ ὑπὸ ἔννοιαν δοκιμότητος, πρὸς δοκιμασίαν, ἀνάπτει καὶ τελικὴν ἡμῶν τελειοποίησιν. Μόνον κινθ' ὅσον μανθάνομεν νὰ ἐκτιμῶμεν τὰς θείας τελειότητας καὶ τὰς ἡμετέρας ἐλλείψεις, κατὰ τοσοῦτον θὰ δυνάμεθα νὰ ἐκτιμῶμεν τὰ πολ' ἃ καὶ σπουδαῖα μαθήματα τὰ ὅποια θεὸν νὰ μάθωμεν, καὶ

τὴν ἀνάγκην τῶν δοκιμασιῶν, τὰς ὁποίας καλούμεθα νὰ υποστώμεν ὅπως ἀναπτύξωμεν ἐν ἡμῖν τὴν θείαν ὁμοιότητα.

Αἱ Γραφαὶ γνωρίζουσιν ἡμῖν ὅτι ὁ Οὐράνιος ἡμῶν Πατὴρ παρασκευάζει ἐνδοξον Πνευματικὸν Ναόν, ἐν τῷ ὁποίῳ καὶ διὰ τοῦ ὁποίου ἡ ἀνθρωπότης μέλλει νὰ ἔχῃ τὸ προνόμιον ὅπως προσέλθῃ εἰς καταλλαγὴν, εἰς συμφιλίωσιν μετ' αὐτοῦ. Ἐν ταῖς Γραφαῖς· ὅ' αὐταῖς διαβλέπομεν τὸ ἰδεῶδες τοῦ Μεγάλου Ἀρχιτέκτονος καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν ναὸν τοῦτον, — ὅτι τὸ ἰδαδικὸν τοῦ ὅλου ἀναπαρεσιτάθῃ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ πρωτίστου «ἀκρογωνιαίου λίθου», τοῦ «κορυφαίου λίθου». τοῦ τεθειμένου «ἐν Οὐρανοῖς». Ἀνιάμεθα δὲ νὰ ἴδωμεν κάλλιον ἐν αὐτῷ τί ἀπαιτεῖται παρὰ πάντων ἐκείνων οἵτινες μέλλουσι νὰ γείνωσιν εὐπρόσδεκτοι εἰς τὸν Θεὸν ὡς οἱ «ζῶντες λίθοι» τοῦ Ναοῦ τούτου — νὰ συνοικοδομηθῶσι, τοῦτέστιν, μετὰ τοῦ Χριστοῦ τῆς Κεφαλῆς, «Εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Πνεύματος»· διακρίνομεν δὲ τὸ ἀκατέργαστον ἡμῶν αὐτῶν ἐκ φύσεως, καὶ τὸ δυσάρμοστον ἡμῶν πρὸς τὰς ἐξάρχους καὶ πλήρης χάριτος γραμμάς τοῦ Ναοῦ, τὰς ὑποτυπωθείσας εἰς τὸν «ἐπὶ κεφαλῆς αὐτοῦ λίθον». Εὐχερῶς δὲ δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι τοιαύτη σμίλευσις καὶ στίλβωσις εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητος δι' ἡμᾶς ἐὰν μέλλωμεν νὰ καταστώμεν κατάλληλοι καὶ παρασκευασθῶμεν διὰ τὴν εἰς τὸν ναὸν αὐτὸν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ποιοῦμεν νὰ λάβωμεν μέρος. Ὡς ἐκ τούτου λοιπόν, ἐκεῖνοι οἵτινες εὐρίσκουσιν ὅτι δὲν λαμβάνουσι τοὺς κτύπους τῆς σφύρας καὶ τῆς σμίλης τοῦ Κυρίου, οἱ τοιοῦτοι δὲν ἔχουσι τὴν «μαριναίαν» ταύτην τὴν ὁποίαν τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Λόγου αὐτοῦ διακηρύττει ὅτι δέον νὰ προσγείνη εἰς ὅλους τοὺς ζῶντας λίθους τοῦ Ναοῦ Αὐτοῦ, καὶ τὴν ὁποίαν καὶ Αὐτὸς ὁ ἐπὶ κεφαλῆς γωνίας Λίθος δὲν ἀπέφυγεν. Ἐὰν ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ δὲν διαχαράσῃ ἐνώπιον ἡμῶν «στενὴν τινα ὁδὸν» μὲ διαφόρους δυσκολίας καὶ ἀνυχήματα, — ἐὰν ἀπλῶς ἀφινώμεθα νὰ βαίνωμεν ἡσυχῇ, ἄνευ θλίψεων, δοκιμασιῶν, κλπ., ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν ἀσφαλῶς ὅτι ὁ Θεὸς δὲν προσφέρεται, δὲν ἐνεργεῖ εἰς ἡμᾶς ὡς πρὸς

λίθους, οἷνες θὰ ἀποτελέσωσι μέρος τοῦ Ναοῦ — ὡς πρὸς υἱούς, διότι σιερούμεθα τῆς «μαρτυρίας» ταύτης τῆς ἀποδοχῆς καὶ προπαρασκευασίας ἡμῶν. Ἄμα ὡς κατανοήσωμεν οἱ τοιαύτη τυγχάνει ἡ ἡμετέρα κατάστασις, τοῦτο δέον νὰ διεγείρῃ ἡμᾶς ὅπως προσέλθωμεν εἰς τὸν Κύριον, ἵνα ἐρωτήσωμεν **διατι** δὲν ἔχομεν θλίψεις καὶ στενοχωρίας, καὶ «ἐξετάσωμεν ἑαυτοὺς» ἐὰν εἰσέτι εἴμεθα ἐν τῇ πίστει, ἢ οὐχί (Β Κορ. ιγ'. 5)· καὶ ἂν φροντίζωμεν εἰσέτι ἢ δὲν φροντίζωμεν νὰ περιπατῶμεν πιστῶς εἰς τὰ ἴχνη τοῦ Κυρίου καὶ Διδασκάλου ἡμῶν, ἐν τελείᾳ ἑαυτῶν ἀφιερῶσει εἰς τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς. Ἐὰν ὁμως ἔχωμεν τὴν «μαρτυρίαν» ταύτην τῶν σμιλεύσεων, τῶν σιλιβώσεων, ἐκκαθάρσεων, παιδείων κλπ., ἃς δεχόμεθα ταύτας μεθ' ὑπομονῆς, χαρᾶς καὶ ἐκτιμήσεως, ὡς τεκμήρια καὶ ἀποδείξεις τῆς ἀγάπης τοῦ Πατρὸς ἡμῶν, οὐσιώδεις καὶ ἀπαραιτήτους πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἀφιχθῶμεν εἰς τὴν ὑψηλὴν ἡμῶν κλήσιν, ἐν πλήρει συμφωνίᾳ πρὸς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πνεύματος, ὅτι εἴμεθα υἱοὶ Θεοῦ, «κληρονόμοι μὲν Θεοῦ συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ, εἶπερ συμπάσχωμεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν». — Ρωμ. η'. 17.

ΑΙ «ΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ ΔΙΑΚΟΝΙΩΝ» ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

«Ὁν ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. Εἰ δὲ χωρὶς ἔστε παιδείας, ἥς μέτοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νόθοι καὶ οὐχ' υἱοὶ ἔστε» (Ἑβρ. ιβ' 8). Θλίψεις καὶ στενοχωρίαι ἔρχονται ἐπὶ τοῦ κόσμου, ὡς ἐπίσης ἐπὶ τῶν ἀγίων τοῦ Κυρίου· αὗται ὁμως δὲν εἶναι ἀποδείξει υἱότητος, εἰμὴ δὲ ἐκείνους καὶ μόλις οἷνές εἰσιν ἀφιερωμένοι εἰς τὸ θέλημα καὶ τὸ ἔργον τοῦ Πατρὸς. Τὸ Πνεῦμα καὶ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ «μαρτυροῦσι» μόνον εἰς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ. Ἀφ' ἑτέρου αἱ κλαδεύσεις, αἱ καθαρισμοὶ καὶ αἱ παιδεῖαι, δὲν εἶναι πάντοτε αἱ αὗται εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Κυρίου. Ὡς δὲ διὰ τὰ ἐπίγεια τέκνα ἀπαιτεῖται διαφόρων εἰδῶν καὶ βαθμῶν διαπαιδαγώγησις, οὕτω καὶ διὰ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ : διὰ τινὰ ἐξ αὐτῶν ἐν βλέμματι ἀποδοκιμασίας εἶναι ἀρκετόν δι' ἄλλους ἀναγκαιοῦς

εἰς λόγος ἐλέγχον, ἐνῶ ἄλλοι δέον νὰ μαστιγωθῶσι, καὶ μάλιστα κατ' ἐπανάληψιν. Εἰς ἐπίγειος πατὴρ χαίρει καὶ ἀγαπᾷ κυρίως τὸ τέκνον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὑπακούει καὶ ὑποτάσσεται προθύμως, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ὁ λόγος ἢ τὸ βλέμμα τοῦ ἐλέγχου εἶναι ἀρκετὸν ν' ἀποκόψῃ τὸ κακόν· οὕτω δ' ἐπίσης ὁ Οὐράνιος ἡμῶν Πατὴρ διακηρύττει· οὐκ ἐπιδοκιμάζει ἐκεῖνα ἐκ τῶν τέκνων του, ἅτινα «τρέμουσι τὸν λόγον Αὐτοῦ» — Ἦσα. ξοι 5

Οἱ τοιοῦτοι συνεργοῦσι μετὰ τοῦ Θεοῦ πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ ἰδίου αὐτῶν χαρακτῆρος, παρατηροῦντες τὰς ἰδίας αὐτῶν ἁλλείψεις καὶ ζητοῦντες νὰ διορθώσωσι ταύτας, — ἀκούοντες καὶ προσέχοντες εἰς τὴν φωνὴν καὶ ὁδηγίαν τοῦ Πατρὸς, εἰς τὴν νοουθεσίαν αὐτοῦ καὶ τὸν μετ' ἀγάπης ἐλεγχον, καὶ ἐπὶ ζητοῦντες πάντοτε τὸ μειδίαμα τῆς ἐπιδοκιμασίας αὐτοῦ : τὰ αἰσθήματα δὲ αὐτῶν περιγράφονται ὀρθῶς διὰ τῶν λόγων τοῦ ποιητοῦ:—

«Φῶς τῆς ψυχῆς μου κι' Ἥλιε
Ὡ Πατέρ μου ἀγαπῆτέ,
Δεν εἶναι νύξ, ἂν σὺ ἐγγύς.
Τοῦ δούλου σου μὴ μακρυνθῆς».

Αὕτη εἶναι ἡ τάξις περὶ τῆς ὁποίας ὁ Ἀπόστολος γράφει, οἵτινες κρίνουσιν ἑαυτούς, καὶ οἵτινες, ἐπομένως, ἔχουσιν ὀλιγωτέραν ἀνάγκην τῆς παιδείας τοῦ Κυρίου. (Α. Κορθ. ια'. 31). Τὸ ἀνήκειν δὲ εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀπαιτεῖ πλήρη καὶ τελείαν ἀφιέρωσιν· οὗτοι δὲ εἶναι καὶ μέλλουσι νὰ εἶναι οἱ νικηταί, οἵτινες θὰ κριθῶσιν ἄξιοι τῆς συγκληρονομίας μετὰ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου αὐτῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ Αὐτοῦ. Πρὸς τὴν εὐπειθῆ καὶ ἄγρυπνον αὐτὴν τάξιν ὁ Κύριος λέγει, «Θέλω σὲ συμβουλεύει. Ἐπὶ σὲ θέλει εἶσθαι ὁ ὀφθαλμός μου». «Διὰ τῆς συμβουλῆς σου θέλεις μὲ ὁδηγήσῃ, καὶ μετὰ ταῦτα θέλεις μὲ προσλάβει ἐν δόξῃ. Ἐκεῖνοι δὲ οἵτινες δύνανται νὰ ὁδηγῶνται διὰ συνεχοῦς μαστιγώσεως δὲν εἶναι ἐκ τῆς νικώσης τάξεως, καὶ δὲν θὰ κριθῶσιν ἄξιοι ν' ἀποτελέσωσι μέρος τῆς Νύμφης τοῦ Κυρίου, καὶ ἔχωσι τοιαύτην παρὰ Κυρίου μαρτυρίαν διὰ τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας. — Ψαλμ λβ'. 8, σγ', 24. Παράβαλ. Ἀποκλ. ζ'. 9, 14.

Οὐδ' εἶναι πάντοτε αἱ παρὰ Κυρίου παιδεῖαι ἀποδείξεις ἐλλείψεων καὶ σφαλμάτων ἐκ μέρους τοῦ παιδευομένου, ἥ «μαρτυρία» τῆς ἀποδοκιμασίας τοῦ Κυρίου. Τὸνναντίον, ὡς ἐγένετο εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν, τοιουτοτρόπως συμβαίνει καὶ εἰς τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ ἀκολουθούς· ἡ θεία πρόνοια ὁδηγεῖ τοὺς πιστοὺς καὶ εὐπειθεῖς εἰς τρέβους παθημάτων καὶ αὐταπαρνήσεων, οὐχὶ ὡς παιδεύουσα τὴν ἀτίθασσον αὐτῶν θέλῃσιν, ἀλλὰ, δι' αὐτοθυσιῶν, δοκιμάζουσα τὸ μέτρον τῆς ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεώς των εἰς τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς, καὶ εἰς τὸ ἔργον τῆς δικαιοσύνης. Ὡς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν ὑπέστη παιδεῖαν, ἐνιμωρῆθη διὰ τὰς παραβάσεις ἡμῶν, καὶ οὐχὶ δι' ἰδίας αὐτοῦ τοιαύτας, ὅποτιαν ἐβάδισατε τὰς ἁμαρτίας πολλῶν, τοιουτοτρόπως καὶ οἱ ὁπαδοὶ αὐτοῦ εἰς πλείστας περιστάσεις πάσχουσιν, οὐχὶ δι' ἰδία αὐτῶν ἁδικήματα, ἀλλὰ συνεπεῖρ τῶν ἀδιοκπραγιῶν ἄλλων, διότι καλοῦνται, ὡς ὁ Ἀπόστολος διακηρύττει, νὰ «ἀνταναπληρώσωσι τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκὶ αὐτῶν, ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἔστιν ἡ Ἐκκλησία». — Κολοσ. α. 24.

«ΤΙ ΜΑΡΤΥΡΕΙ ΤΟ ΑἴΟΝ ΠΝΕΥΜΑ».

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν προεκτεθέντων, ἃς ἐξετάσῃ ἑαυτὸν ἕκαστος ἐκ τῶν ὁμολογούντων ἑαυτοὺς ὡς υἱοὺς τοῦ Θεοῦ, εἰάν ἔχῃ ἢ οὐ τὴν «μαρτυρίαν τοῦ Πνεύματος», ὅτι εἶναι ὄντως ἐν ἑκ τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ: ἃς ἐπαναλάβωμεν δὲ πάντες τὴν ἐξέτασιν ταύτην συνεχῶς, καὶ ἃς ἀγρυπνῶμεν οὕτως καὶ τηρῶμεν ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, χαίροντες εἰς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πνεύματος τοῦ.

Ὑφιστάμεθα κλάδευσιν, καθαρισμόν, συνεχῶς: Διερχόμεθα δὲ διὰ μέσον τοιαύτης πείρας καὶ δοκιμασιῶν, μικρῶν ἢ μεγάλων, αἵτινες ἀπομακρύνουσιν ἀφ' ἡμῶν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥτιον ταχέως τὰς σαρκικὰς τάσεις καὶ διαθέσεις, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς. — θυμόν, μοχθηρίαν, μίσος, φθόνον, ἔριδας, ἰδιοτελείας, τραχύτητα, καὶ πάντα τὰ ἀντικείμενα εἰς τὸν νόμον τοῦ Πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χρι-

σιῶ Ἰησοῦ — τοῦ Πνεύματος τῆς ἀγάπης; Ἐὰν ναι, καθ' ὅσον τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ καθαρισμοῦ προβαίνει πραγμα-
τούμενον, κατὰ τοσοῦτον ἀναμφιβόλως θὰ δυνάμεθα ν' ἀ-
ναγνωρίζωμεν αὐξήσιν καὶ προκοπὴν εἰς τὴν προσήκουσαν
διεύθυνσιν, εἰς τὴν προαότητα, ὑπομονήν, χρησιότητα, φιλα-
λαδελφίαν καὶ ἀγάπην. Πᾶς δ' ὅστις μετὰ ἐπιμελῇ ἐξέτασιν
ἑαυτοῦ, κατὰ τοὺς ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ ἀναγεγραφομένους αὐ-
τὸς κανόνας, δύναται νὰ διῶδῃ τοιαύτην ἐν αὐτῷ πείραν ἐν
ἐνεργείᾳ, δύναται νὰ γνωρίζῃ περὶ τῆς ἀποδοχῆς ἑαυτοῦ παρὰ
τῷ Θεῷ, διότι ἔχει τὴν τοιαύτην μαρτυρίαν τοῦ Πνεύ-
ματος.

Ἀκολουθῶς, τὸ Πνεῦμα μαρτυρεῖ δι' αὐτὸν ὅτι «ὁ γεννηθεὶς ἐκ
τοῦ Θεοῦ δὲν ἁμαρτάνει» (Α. Ἰωάν. ε'. 18). Τὸ τέκνον
τοῦ Θεοῦ ἐνδέχεται νὰ κυριευθῇ ὑπὸ τῆς παλαιᾶς αὐτοῦ
φύσεως (τῆς λογιζομένης νεκρᾶς, ἀλλ' οὐχὶ τελείως καὶ
πραγματικῶς τοιαύτης)· ἐνδέχεται νὰ ὑποπέσῃ εἰς τι πταῖ-
σμα, νὰ πλανηθῇ εἰς κρίσιν ἢ εἰς λόγον, ἀλλ' οὐδέποτε
εἶναι δυνατόν νὰ παραβῇ ἐκουσίως τὸν θεῖον νόμον. Τοιοῦτο-
τρόπως, ὅθεν, ἐὰν αἱ καρδίαι ἡμῶν δύνανται νὰ ἀπαντήσωσιν
δι' ἀγαλλόμεθα νὰ ἐκτελῶμεν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καὶ δι'
οὐδέποτε ἠθέλομεν παραβιάσει αὐτὸ ἐκουσίως, ἢ ἀντιπράξῃ
εἰς τοῦτο καθ' οἷονδήποτε τρόπον — καὶ δι' θὰ προὔτιμῶμεν
μᾶλλον νὰ ἴδωμεν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκτελούμενον, καὶ τὸ
σχέδιον αὐτοῦ ἐκπληρούμενον, καὶ ἂν ἀκόμη τὸ τοιοῦτον
ἠθέλε συνεπιφέρει τὴν ματαιώσιν τῶν γλυκισμάτων ἡμῶν
ἐλπίδων, καὶ τὴν διάσπασιν τῶν τρυφερωτέρων δεσμῶν, — ἐν
τοιαύτῃ περιπτώσει ἔχομεν τὴν μαρτυρίαν ταύτην δι' τὸ
πνεῦμα ἢ ὁ νοῦς ἡμῶν συμφωνεῖ πρὸς τὴν μαρτυρίαν τοῦ
Πνεύματος τῆς ἀληθείας, τὴν ἀναγεγραφομένην ἐν ταύτῃ: ἡ
μαρτυρία δ' αὕτη εἶναι μαρτυρία, οὐχὶ δι' ἐγενόμενά ποτε
δεκτοὶ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' δι' διατελούμεν εἰ-
σέτι ἐν αὐτῇ.

Τὸ Πνεῦμα διὰ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ μαρτυρεῖ δι' αὐτὸν ὅτι
οἱ λαὸς τοῦ Θεοῦ εἰσι κεχωρισμένοι τοῦ κόσμου — δι' αἱ
ἐλπίδες, οἱ σκοποί, τὸ πνεῦμα καὶ αἱ διανέσεις αὐτῶν ἐν γέ-
νει, εἰσὶν ὅλως διάφορα. «Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε ὁ κόσμος ἂν

τὸ ἴδιον ἐφίλει· οὐ δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐοίε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ἡμᾶς ὁ κόσμος». «Καὶ πάντες οἱ θέλοντες ζῆν εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται». — Ἰωάν. ιε'. 19, Β. Τιμόθ. γ'. 12.

Δύνανται γὰρ συνεπιμαρτυρῆσαι εἰς τοῦτο αἱ καρδίαι ἡμῶν, οἱ οἱ λόγοι οὗτοι ἐκπροσωποῦσι τὴν ἐν τῇ ζωῇ ἡμῶν πείραν; Ἐὰν ναί, τὸ Πνεῦμα (ὁ νοῦς) τοῦ Θεοῦ συμμαρτυρεῖ καὶ πάλιν μὲ τὸ πνεῦμα (τὸν νοῦν) ἡμῶν οὐ εἰμεθα αὐτοῦ. Οὐδ' ὀφείλομεν γὰρ λησμονῶμεν οὐκ ὁ κόσμος, περὶ οὗ ὁμιλεῖ ὁ Κύριος ἡμῶν, περιλαμβάνει πάντας τοὺς κοσμικοῦ πνεύματος ἀνθρώπους, εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι ἐρριζωμένον τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου. Ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Κυρίου ἡμῶν τὸ τοιοῦτον ἦν ἀληθές καὶ διὰ τὴν κατ' ὄνομα Ἰουδαϊκὴν Ἐκκλησίαν· πράγματι δέ, πάντες οἱ διαγμοὶ αὐτοῦ οὓς ὑπέστη προῆλθον ἐκ τῶν ζηλωτῶν τῆς θρησκείας. Συνεπὶ δὲν πρέπει γὰρ μᾶς ἐκπλήσσει ἂν πάντες οἱ παρρησιόχοι εἰς τὰ ἔργα τοῦ Κυρίου ἡμῶν δοκιμάζωσι τοιαύτην ἀπογοητευτικὴν πείραν, καὶ εὗρισκωσιν οὐκ ὁ πνεῦμα τοῦ κόσμου, ὑπὸ τὴν μάλλον ἀντιδραστικὴν αὐτοῦ μορφὴν, θὰ ἐκδηλοῦται ἐκεῖ ὅθεν κατὰ φυσικὸν λόγον ἐλάχιστον δικαιοσύνην γ' ἀναμείνωμεν, μετὰ τὸ, τοῦτέστιν, ἐκείνων οἵτινες ὁμολογοῦσιν ἑαυτοὺς τέκνα Θεοῦ. Οἱ πρῶτιστοι θρησκευτικοὶ ζηλωταὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἦσαν ἐκεῖνοι οἵτινες ἀπεκάλεσαν αὐτὸν Βεελζεβούλ, ἄρχοντα τῶν δαιμονίων. Τὸ Πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον μαρτυρεῖ διὰ τοῦ Λόγου τοῦ Κυρίου ἡμῶν, λέγον, «Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβούλ ἐκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ» (Ματθ. ι. 25) Ἐάν, λοιπόν, κακολογώμεθα, ἐξ αἰτίας τῆς ταυτίσεως ἡμῶν πρὸς τὴν ἀλήθειαν, καὶ τῆς εἰς αὐτὴν ὑπηρεσίας ἡμῶν, ἔχομεν ἐν τοιαύτῳ ἐπιπρόσθετον τεκμήριον ἢ μαρτυρίαν τοῦ Πνεύματος οὐκ ἀντιτελούμεν ἐν τῇ εὐθείᾳ ὁδοῦ.

Ἐάν ὁ Κύριος ἡμῶν εἶδε χεῖρα κοινωνίας πρὸς τοὺς δημοτικότητας χαίροντας ἡγέτας τῆς Ἰουδαϊκῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀπείχε τοῦ γὰρ λαλῆναι τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀγάπῃ, ἀπείχε τοῦ γὰρ ὑποδεικνύειν τὰς ψευδεῖς διδασκαλίας τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ, δὲν θὰ «ἐμισεῖτο», οὐδὲ θὰ «ἐδιώκειτο», ἀπεναντίας θὰ ἐξε-

τιμᾶτο «μεγάλως μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων». Ἄλλ' ὡς ἴδιος διεκήρυξε, «τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα [ἔστι] ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. — Λουκ. ιστ'. 15.

Ἐὰν ὁ Κύριος ἡμῶν ἐτήρει ἀπλῶς σιωπὴν, καὶ ἀπείχε τοῦ νὰ ἐκπομπεύῃ τὰς ὑποκρισίας, προσποιήσεις, μακρὰς προσευχὰς καὶ ψευδοδιδασκαλίας τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, ἀναμφιβόλως οὗτοι ἤθελον ἀφήσει αὐτὸν μόνον, δὲν ἤθελον καταδιώξει αὐτόν, καὶ οὕτω δὲν ἤθελε πάθει χάριν τῆς ἀληθείας· τὸ ἴδιον δ' ἀληθεύει καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ὁπαδοὺς αὐτοῦ, ἀπὸ ὁμοίας πρὸς τὴν ἀνωτέρω τάξιν, ἡ ἀλήθεια καὶ πάντες οἱ ἔχοντες τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, καὶ ἀκολουθοῦντες τὰς διδασκαλίας καὶ ὁδηγίας τοῦ Κυρίου, κάμνοντες ὥστε νὰ λάμπῃ τὸ φῶς αὐτῶν, — θὰ ἔχωσιν ἤδη νὰ μισηθῶσι καὶ διωχθῶσιν. Ἐὰν δέ τινες συνεπεία τῶν ἀνωτέρω λόγων, καὶ ἐνῶ πράττουνσι τὸ κατὰ δύναμιν ὅπως λαλήσωσι τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀγάπῃ, πάσχωσι διὰ τοῦτο, εἶναι μακάριοι, διότι, ὡς ὁ Ἀπόστολος ἔκεγε, «τὸ τῆς δόξης καὶ τοῦ Θεοῦ Πνεῦμα ἔφ' ἡμᾶς ἀναπαύεται». Οὗτοι ἔχουσι τὴν μαρτυρίαν ταύτην τοῦ Πνεύματος περὶ τῆς πιστότητος αὐτῶν ἐν τῇ στενῇ ὁδῷ. — Α. Πέτρ. δ' . 14.

Πρὸς δὲ, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον μαρτυρεῖ, διὰ τῆς διακηρύξεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὅτι ὅσις ἐπαισχυνθῇ τὸν Λυτρωτὴν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀλήθειαν τὴν ὁποίαν Αὐτὸς ἐδίδαξεν, ὁ Κύριος θέλει ἐπαισχυνθῇ αὐτόν ὅταν ἔλθῃ νὰ συνάξῃ τὰ πολέτιμά του (Μάρκ. η' . 38). Ὅστις, λοιπόν, εὕρισκει τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐν τοιαύτῃ ἀγάπῃ πρὸς τὸν Κύριον καὶ τὸν Λόγον αὐτοῦ, ὥστε εὐφραίνεται κατὰ πᾶσαν περίστασιν νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς Λυτρωτὴν αὐτοῦ καὶ Διδάσκαλον, καὶ ἐκθέτῃ πιστῶς τὸν Λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτοῦ, ἐπὶ τοσοῦτον ὁ τοιοῦτος κέκτηται καὶ ἑτέραν μαρτυρίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὅτι εἶναι τέκνον Θεοῦ καὶ κληρονόμος τῆς Βασιλείας. Οἱ τοιοῦτοι ἔχουσι πάντα λόγον νὰ χαίρωσιν ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει τοῦ Κυρίου ὅτι εἶναι ἀκριβῶς ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους θὰ χαρῇ νὰ ὁμολογήσῃ ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐνώπιον τῶν ἁγίων ἀγγέλων. Ἄλλ' ἂν τινες δὲν ἔχωσι τὴν μαρτυρίαν ταύτην, ἐὰν αἱ καρδίαι των, τοῦ-

γαντίον, μαρτυρῶσιν διὲν αἰσχύονται νὰ δμολογήσωσιν ἑαυτοὺς ἀκολούθους αὐτοῦ, αἰσχύνονται ν' ἀναγνωρίσωσιν ἀδελφούς των τοὺς «ἀδελφούς» αὐτοῦ, τὰ μέλη τοῦ σώματος του, καὶ αἰσχύνονται νὰ δμολογήσωσι τὰς ὁποίας αὐτὸς ἐδίδαξεν ἀληθείας, — ὅσοιδήποτε αἰσθάνονται οὕτως ἐν ἑαυτοῖς, οἱ τοιοῦτοι ἔχουσι τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πνεύματος δι, ἐὰν ἡ τοιαύτη κατάστασις τῶν πραγμάτων δὲν μεταβληθῇ, ὁ Κύριος θέλει ἐπαισχυνθῇ αὐτοὺς κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ ἔλκεσιν, καὶ δὲν θὰ δμολογήσῃ αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς καὶ ἐνώπιον τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἀγγέλων.

Ἐπὶ πλέον, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον μαρτυρεῖ δι «Πάν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον : καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν» (Α'. Ἰωάν. ε'. 4). Ἄς ἐξετάσωμεν τὸ πνεῦμα, τὸν νοὺν ἡμῶν, τὰς καρδίας ἡμῶν, ἐν τῷ φωτὶ τῆς μαρτυρίας ταύτης τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Εἴμεθα νικηταὶ κατὰ τὸν γνῶμονα αὐτοῦ, ἢ τὸ κριτήριον τοῦτο ; Τὸ κριτήριον ἐν τούτῳ εἶναι δι, διὰ νὰ ἡμεθα τοῦ Κυρίου, δέον νὰ διατελῶμεν ἐν διαφωρίᾳ πρὸς τὸν κόσμον, ἐν ἀντιθέσει καὶ διαπάλῃ πρὸς αὐτόν — πρὸς τοὺς σκοποὺς, τὰς ἐλπίδας καὶ τὰς φιλοδοξίας αὐτοῦ. Ἡ ἰδέα τῆς διαπάλης ἐμπεριέχεται ἐν τῇ φράσει, «νικᾷ τὸν κόσμον». Εὐχερῶς δὲ δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν δι οὐδεὶς δύναται νὰ εἶναι νικητὴς τοῦ κόσμου ὅστις διατελεῖ ἐν συμπαθείᾳ καὶ στενῇ συσχετίσει πρὸς αὐτόν καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν γένει, τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγωῦσμοῦ, τῆς ἰδιοτελείας, τῆς ὑπερηφανίας, φιλοδοξίας, κλπ.

Πρὶν δὲ θεικῶς ἀποφασίσωμεν ἐπὶ τοῦ ἐὰν νικῶμεν τὸν κόσμον ἢ οὐχί, δέον νὰ σημειώσωμεν δι δὲν μέλλομεν νὰ νικήσωμεν τὸν κόσμον διὰ κολακειῶν, οὐδὲ διὰ τῆς συμμετοχῆς ἡμῶν εἰς τὰς μωρίας καὶ ἀφροσύνας αὐτοῦ, πειρῶμενοι νὰ πρὸσδώσωμεν εἰς ταύτας θρησκευτικὴν χροιάν· οὐδὲ θὰ νικήσωμεν τὸν κόσμον διὰ τῆς ἐπιδόσεως ἡμῶν εἰς τι ἡθικὸν ἢ θρησκευτικὸν ἔργον, ὅλον τὸ νὰ διδάσκωμεν, φέρ' εἰπεῖν, εἰς τινα τάξιν Κυριακοῦ Σχολείου, ἢ εἰς ἔργον βοηθείας τῶν πτωχῶν, ἢ ἐνούμενοι μὲ τινα οἰανδήποτε Ἐκκλησίαν. Δι' οὐδενὸς ἐκ τῶν τρόπων ἢ μέσων τούτων δηλοῖ ὁ Κύριος ἡ

«μαρτυρεῖ» διὸ δυνάμεθα νὰ νικήσωμεν τὸν κόσμον. Ἡ πληροφορία καὶ βεβαίωσις αὐτοῦ εἶναι διὸ ἡ νίκη ἡ νικῶσα τὸν κόσμον εἶναι ἡ πίστις ἡμῶν. Τὸ Πνεῦμα, ὁθεν, μαρτυρεῖ οὕτως ὅτι, διὰ νὰ γείνωμεν νικηταί, δεόν νὰ «περιπατῶμεν διὰ πίστεως, καὶ οὐχὶ δι' ὀφείας.» Πρέπει ν' ἀτενίζωμεν οὐχὶ εἰς τὰ βλεπόμενα, — τὴν δημοτικότητα τὴν κοσμικὴν ἐπίδειξιν, τὸ μεγαλεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν συστημάτων, κλπ., — ἀλλὰ νὰ ἀτενίζωμεν εἰς τὰ μὴ βλεπόμενα — τὰ πνευματικὰ καὶ αἰώνια. (Β'. Κορ. δ'. 18). Δέον νὰ ἔχωμεν τὴν πίστιν ἣτις ἐκφράζεται διὰ τῶν λόγων τοῦ ποιητοῦ:—

«Εἰς τὸ σκότος θὰ προὔτιμών μετὰ τοῦ
Θεοῦ νὰ καίμαι,
Παρὰ εἰς τὸ φῶς τοῦ κόσμου καὶ μετὰ πολλῶν
νὰ εἶμαι»

Πρὸς τούτοις, τὸ ἅγιον Πνεῦμα μαρτυρεῖ εἰς ἡμᾶς, διὰ τοῦ Λόγου, διὸ ἐὰν ἡμεθα τέκνα Θεοῦ δὲν διατελοῦμεν ἐν ἀγνοίᾳ περὶ τῶν παρόντων, οὐδὲ περὶ «τῶν μελλόντων», διότι θὰ φωτιζώμεθα καὶ διδασκώμεθα παρὰ Θεοῦ, διὰ τοῦ Λόγου τῆς χάριτος αὐτοῦ, τοῦ Λόγου τοῦ Πνεύματος Του. Ἐφ' ὅσον ὠριμάζομεν, ἐφ' ὅσον «αὐξάνομεν εἰς τὴν χάριν», θὰ ἐπιθυμῶμεν καὶ θὰ ἐπιζητῶμεν ν' ἀπὸκτιῶμεν, ἐπιπροσθέτως πρὸς τὸ γάλα τοῦ Λόγου, τὴν «στερεὰν τροφήν», ἡ ὁποία, ὡς ὁ ἀπόστολος βεβαίως, εἶναι δι' ἐκείνους οἵτινες εἶναι τελειότερας ἀναπτύξεως. (Α'. Πέτρ. β'. 2. Ἐβρ. ε'. 13, 14). Ἡ ἀνάπτυξις καὶ αὐξήσις ἡμῶν εἰς τὰς χάριτας τοῦ Πνεύματος, τὴν πίστιν, τὸ πνευματικὸν σθένος, τὴν γνῶσιν, τὴν ἐγκράτειαν, τὴν ὑπομονήν, τὴν εὐσέβειαν, τὴν φιλαδελφίαν, τὴν ἀγάπην, θέλει φέρεи ἡμᾶς εἰς στενοτέραν κοινωνίαν μετὰ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, οὕτως ὥστε ὁ Κύριος νὰ δύνηται καὶ θέλῃ νὰ γνωστοποιῇ ἡμῖν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον σαφῶς περὶ τῶν φιλανθρώπων αὐτοῦ σχεδίων, ὡς ἐπίσης καὶ περὶ τοῦ φιλανθρώπου αὐτοῦ χαρακτήρος.

Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος, λόγον ποιούμενος περὶ τῆς τοιαύτης αὐξήσεως καὶ προκοπῆς ἡμῶν λέγει, «Ταῦτα γὰρ ἡμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα ὅτι ἀργυρὸς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπί»

γνωσιν· ὥ γὰρ μὴ πάρεσι ταῦτα, τυφλὸς ἐστί, μυωπάζων... Ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. Οὕτω γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἰσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. — Β'. Πέτρ. α'. 5—11. Παράβαλ. Ἰωάν. ιστ. 12, 15.

Ἐκαστος ἡμῶν ὀφείλει νὰ ἐρωτήσῃ ἑαυτὸν ἐὰν ἔχῃ τὴν μαρτυρίαν ταύτην τοῦ Πνεύματος, ἢ οὐχί, τὴν μαρτυρίαν περὶ τῆς αὐξήσεως αὐτοῦ ὡς νέου κτίσματος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ ἐὰν ἀναπτύσσεται καὶ ὠριμάξῃ εἰς τὸ ἐνταῦθα περιγραφόμενον εἶδος τῶν καρπῶν, ἢ οὐχί. Ἄς ἔχωμεν ὡσαύτως ὑπ' ὅψιν ὅτι ἡ αὐξήσις ἡμῶν εἰς τὴν ἀγάπην, καὶ εἰς ὅλους τοὺς καρποὺς τοῦ Πνεύματος ἐξαριτᾶται μεγάλως ἐκ τῆς αὐξήσεως ἡμῶν εἰς τὴν γνῶσιν· ἡ δὲ αὐξήσις ἡμῶν πάλιν εἰς τὴν γνῶσιν τῶν θείων ἀληθειῶν ἐξαριτᾶται ἐκ τῆς αὐξήσεως ἡμῶν εἰς τοὺς καρποὺς τοῦ Πνεύματος. Ἐκαστον βῆμα γνώσεως συνεπάγεται καὶ ἓν ἀντίστοιχον βῆμα καθήκοντος καὶ ὑπακοῆς, καὶ ἕκαστον βῆμα καθήκοντος καὶ ὑπακοῆς, λαμβανόμενον, θὰ ἀκολουθηθῇ παρ' ἐνὸς ἐπὶ πλέον βήματος εἰς τὴν γνῶσιν, διότι τοιαύτη, μαρτυρεῖ τὸ Πνεῦμα, θέλει εἶσθαι ἡ πείρα πάντων ἐκείνων, οἵτινες θὰ διδάσκωνται παρὰ Θεοῦ ἐν τῷ Σχολείῳ τοῦ Χριστοῦ. Ἐὰν ἔχωμεν τὴν μαρτυρίαν ταύτην τοῦ Πνεύματος τῆς αὐξήσεως ἡμῶν εἰς τε τὴν γνῶσιν καὶ τὴν χάριν, ὥς χαίρωμεν ἐν αὐταῖς καὶ ὥς προβαίνωμεν εἰς τὴν αὐτὴν ὁδόν, ἕως οὗ αὕτη μᾶς φέρῃ, ὑπὸ τὴν θείαν καθοδηγίαν, εἰς ὃ,τι εἶναι τέλειον ἐν τε τῇ γνώσει καὶ τῇ χάριτι.

Ἡ ΜΕΛΛΟΥΣΑ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον θέλει μαρτυρήσῃ εἰς τὴν συνδιηλ λαγμένην ἀνθρωπότητα κατὰ τὸν μέλλοντα αἰῶνα λίαν ὁμοίως καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἱερόπον, ἀλλὰ ἵαν ἀνομοίως καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀποτελέσματα. Οἱ μέλλοντες νὰ εἶναι τότε οἱ μέτοχοι τοῦ Πνεύματος δὲν θὰ εἶναι πλέον οἱ ὀλίγοι εἰδι-

καὶ δοῦλοι καὶ δοῦλαι, ἀλλ' ὡς ὁ προφήτης Ἰωὴλ διακηρύττει, «πᾶσα σὰρξ» (Ἰωὴλ β'. 28). Ἡ «μαρτυρία» τοῦ Πνεύματος τότε δὲν θὰ εἶναι πλέον «πάντες οἱ θέλοντες ζῆν εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται», διότι οὐδεὶς διωγμὸς θέλει ἐπιτραπεῖ τότε. Δὲν θὰ «μαρτυρῇ» πλέον περὶ «σιτενῆς ὁδοῦ» θυσιῶν, διότι ἡ ἡμέρα τοῦ θυσιάζειν θὰ ἔχῃ πλέον παρέλθει: «Ἐκεῖ, τότε, θέλει εἰσθαὶ Λεωφόρος, καὶ αὕτη ἄνευ λίθων προσκομμάτων. (Ἡσα. λε'. 8, ξβ'. 10). Ἡ μαρτυρία τότε τοῦ Πνεύματος θέλει εἰσθαὶ, «Οἱ πονηρευόμενοι θέλουσιν ἐξολοθρευθῆναι· οἱ δὲ προσμένοντες τὸν Κύριον, οὗτοι θέλουσι κληρονομήσει τὴν γῆν» (Πράξ γ'. 23, Ψαλμ. λζ'. 7—11). Τὸ Πνεῦμα θέλει «μαρτυρεῖ» τότε εὐλογίαν καὶ μακαριότητα εἰς τὸν ἀγαθοποιόν, ποιῶν δὲ καὶ ὄλεθρον εἰς τὸν ἐκουσίως ἐργαζόμενον τὸ κακόν. Θὰ ἦναι δὲ καὶ τότε τὸ αὐτὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὑπὸ διαφόρων διακονίας ἢ οἰκονομίας.

Γνωρίσαντες ἤδη πῶς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον «μαρτυρεῖ, καὶ ὁποῖαι εἶναι τινες ἐκ τῶν μαρτυριῶν αὐτῶν διὰ τοῦ ἁγίου Λόγου τοῦ Θεοῦ, εὐρίσκομεν τὰς μαρτυρίας ταύτας ἀσυγκρίτῳ τῷ Λόγῳ μᾶλλον ἱκανοποιητικὰς, παρ' ὅλας τὰς ἀμφιβολίας καὶ τοὺς φόβους τοὺς ἐμπνεομένους ὑπὸ τῆς διανοητικῆς καὶ φυσικῆς ἡμῶν καταστάσεως — ἢ διὰ τῶν αἰσθημάτων, τὰ ὁποῖα τινες ἀποκαλοῦσι ψευδῶς μαρτυρίαν τοῦ Πνεύματος. Οὐχ' ἦτιον ὅμως δεόν νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς τὸ γεγονός, καθ' ὃ πάντες οἱ Χριστιανοὶ δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι τὰς αὐτὰς μαρτυρίας ἐκ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ μὲ τὸ πνεῦμα ἢ τὸν νοῦν αὐτῶν. Πάντες οἱ μεγάλης πείρας καὶ ἀναπτύξεως Χριστιανοὶ δεόν νὰ ἔχωσι μαρτυρίαν ἐπὶ πάντων τῶν προλεχθέντων σημείων, καὶ ἐπὶ ἄλλων ἐπίσης ἐκτιθεμένων ἐν ταῖς Γραφαῖς ὑπάρχονσιν ὅμως νέοι Χριστιανοί, οἵτινες δὲν προώδενσαν εἰσέτι ἀρκούντως ὥστε νὰ ἔχωσι πάσας τὰς μαρτυρίας ταύτας — τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἐνδέχεται νὰ εἶναι ἀληθῶς ἀναγεγεννημένοι παρὰ Κυρίου, καὶ ἐντούτοις ἀκόμη νὰ μὴ ἔλαβον εἰμὴ ὀλίγας μόνον ἐκ τῶν μαρτυριῶν αὐτῶν. Ὁ μέγας Γεωργὸς, ὁπωσδήποτε, δὲν περιμένει καρποφορίαν, οὐδὲ φύλλωμα, οὐδὲ τὸν ἀνε-

πιτυγμένον καὶ ὥριμον καρπόν, ἀπὸ τὸν τρυφερόν βλαστὸν τοῦ κλήματος.

Ἡ πρώτη μαρτυρία τὴν ὅποιαν οἱ νεοσὺ ἀναγεγεννημένοι δύνανται νὰ ἔχωσιν εἶναι οὗτοι εἶναι, εὐπρόσδεκτοι παρὰ Κυρίου, ὅτι εἶναι νέα κλήματα εἰς τὴν ἀληθινὴν ἄμπελον, καὶ ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς ἀμπέλου εἶναι ἐν αὐτοῖς, — ἡ ἐπιθυμία δηλ. τοῦ νὰ αὐξήσῃ καὶ γείῳσιν ὅμοιοι τῆς ἀμπέλου, καὶ καρποφορήσωσιν. Οὐδὲ πρέπει νὰ μεσολαβήσῃ μακρὸν διάστημα χρόνου μετὰ τὴν πρώτην βλάστησιν τοῦ κλήματος, πρὶν τὰ σημεῖα τῶν φύλλων καὶ οἱ κάλυκες οἱ ἐπαγγελλόμενοι καρποφορίαν καταστῶσι διακριτικοί. Τὸ νεογέννητον βρέφος, ἐν τῇ πνευματικῇ οἰκογενείᾳ, ἔξωτερι κεύει τὴν πρὸς τὰ γηραιότερα καὶ μᾶλλον ἀνεπιτυγμένα μέλη τῆς οἰκογενείας σχέσιν του, οὐχὶ τρωγὸν ἐκ τῆς σιερεᾶς τροφῆς, ἥτις θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ καταπιῇ, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐπιθυμίας καὶ ὁρέξεως αὐτοῦ διὰ τὸ τοιωτικὸν γάλα, ὅπως αὐξήθῃ δι' αὐτοῦ. — Α. Πέτρο. β'. 2

Ὅσοι εὐρίσκουσιν ὅτι ἔχουσιν οἰανδήποτε ἐκ τῶν προεκτεθεισῶν μαρτυριῶν τοῦ Πνεύματος, ὀφείλουσι νὰ χαίρωσιν ἀναλόγως· πᾶν δὲ ἰδιαιτέρον προσὸν, εἰς τὸ ὅποιον ὑπολείπονται, ὀφείλουσι νὰ προσπαθήσωσι νὰ τὸ καλλιεργήσωσι καὶ ἀναπτύξωσιν, οὕτως ὥστε ἐπὶ τέλους νὰ ἀποκηρύσωσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πνεύματος ἐπὶ ἐκάστου σημείου τῆς Γραφικῆς μαρτυρίας, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν πορείαν καὶ τὴν πεῖραν τοῦ πιστοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου. Οἱ τοιοῦτοι δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην νὰ ψάλλωσιν, «ὦ, δὲν ἤξεύρω διὰ τί,» κλπ. Διότι, ἀπεναντίας, θὰ ἤξεύρωσι καὶ γνωρίζωσι, καὶ θὰ ἔχωσι πᾶσαν πληροφορίαν πίστεως, καὶ θέλουσιν εἶσθαι ἐρριζωμένοι καὶ ἐστερεωμένοι, ὠκοδομημένοι καὶ ἐδραιωμένοι εἰς τὴν πίσιν. Αὕτη εἶναι ἡ θεόθεν διατεταγμένη ὁδός· ἀποφεύγομεν δ' οὕτω καθολοκληρίαν τὸν φόβον — τὸ «Φροῦνιον τῆς ἀμφιβολίας», διότι ἡ πεποίθησις ἡμῶν στηρίζεται ἀσφαλῶς εἰς τὰς θείας ὑποσχέσεις, αἱτινες οὐδέποτε ἐκπίπτουσι. Τὸ τοιοῦτον ἀληθεύει τόσον διὰ τὰς περιστάσεις τῶν δοκιμασιῶν, ἀτυχημάτων καὶ σκοτίας, ὅσον καὶ διὰ περιστάσεις καθ' ὅς ἀπολαύομεν τὸ φῶς.

τοῦ μειδιάματος τοῦ Οὐρανίου ἡμῶν Πατρός.

ΗΓΙΑΣΜΕΝΟΙ ΕΝ ΤΩ ΠΝΕΥΜΑΤΙ Η ΔΙΑ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

Ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιασθήτε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. — Α΄ Κορθ. σι'. 11.

Ἀγιασμός σημαίνει θέτειν τι κατὰ μέρος ἢ ἀποχωρίζειν τι. Πάντες οἱ ἁγιαζόμενοι, οἱ τιθέμενοὶ ἰδιαιτέρως, οἱ ἀφιεροῦντες ἑαυτοὺς τελειῶς εἰς τὸν Θεόν, δέον πρῶτον τὰ ἀπολουσθῶσιν ἢ δικαιωθῶσιν — εἴτε καθαριζόμενοι πραγματικῶς ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἢ καθαριζόμενοι καταλογιστικῶς — «δικαιούμενοι διὰ πίστεως». Ἡ πραγματικὴ δικαίωσις θέλει εἶσθαι ἡ ὁδὸς τῆς εἰς τὸν Θεὸν προσελεύσεως τοῦ κόσμου κατὰ τὴν Χιλιετῇ Βασιλείαν, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν καὶ βοήθειαν τοῦ μεγάλου Μεσίτου, καὶ ὡς μέρος τοῦ τρόπου τῆς Καταλλαγῆς. Ἡ καταλογιζομένη δικτίωσις, τοῦτέστιν, ἡ δικαίωσις διὰ πίστεως, εἶναι ἡ ἐν ἐνεργείᾳ διάταξις ἢ διευθέτησις τοῦ ζητήματος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ αἰῶνος τοῦ Ἐξαγγελίου, συμφώντως πρὸς τὴν ὁποίαν ἡμεῖς, οἵτινες εἴμεθα ἁμαρτωλοὶ ἐκ φύσεως, καὶ ἐν τῇ σαρκὶ τῶν τῶν ὁποίων οὐδεμία κατοικεῖ τελειότης, λογζόμεθα καθαροί, ἅγιοι, δεδικαιωμένοι, εὐπρόδεκτοι τῷ Θεῷ, διὰ τῆς παρ' ἡμῶν ἀποδοχῆς τοῦ Χριστοῦ ὡς Λυτρωτοῦ ἡμῶν. Ἡμεῖς πιστεύομεν εἰς τὴν Γραφικὴν μαρτυρίαν, οὕτις «Ὁ Χριστὸς ἀπέθανε διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν κατὰ τὰς Γραφάς» πιστεύοντες δὲ τοῦτο, καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐκφύγωμεν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, γενόμεθα δεκτοὶ παρὰ τοῦ Θεοῦ ὡς ἐὰν εἴμεθα τέλειοι, ἀναμάρτητοι, ὡς δικαιωθέντες διὰ τῆς ἀξίας τοῦ πολυτίμου αἵματος. Δικαιωθέντες δ' οὕτω διὰ πίστεως ἔχομεν εἰσὴν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ δυνάμεθα νὰ πλησιάζωμεν αὐτὸν καὶ γείνωμεν δεκτοὶ παρ' αὐτοῦ, καὶ ἀρχίσωμεν νὰ πράττωμεν ἔργα ἀρεστὰ ἐνώπιον τοῦ Πατρός, διὰ τῆς ἀξίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ μαρτυρία δὲ καὶ ἀπόδειξις, ἣν ἔχομεν περὶ τῆς δικαιώσεως καὶ τοῦ ἁγιασμοῦ ἡμῶν, πα-

ρέχεται εἰς ἡμᾶς διὰ τοῦ Λόγου καὶ ὀνομάζεται ἡ «σφραγὶς» καὶ «μαρτυρία» τοῦ Πνεύματος τοῦ ἐν ἡμῖν.

Ἡ δὲ δύναμις ἣτις καθιστᾷ ἡμᾶς ἱκανοὺς νὰ ζῶμεν συμφώνως πρὸς τὰς εὐχὰς τῆς καθιερώσεως ἡμῶν, εἶναι τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἢ ὁ ἅγιος νοῦς τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον λαμβάνομεν ὡς ἀποτέλεσμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ἡμῶν, καὶ τῆς ἀφιερώσεως ἡμῶν ὅπως εἴμεθα «νεκροὶ μετ' αὐτοῦ». Τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, τὸ ὁποῖον ἀποκτιῶμεν διὰ τῆς μελέτης τοῦ Λόγου τοῦ Πατρὸς ἡμῶν, ἐν πνεύματι ὑπακοῆς καὶ ὑποταγῆς ἡμῶν εἰς αὐτόν, παρέχει ἡμῖν τὴν ἀναγκαιοῦσαν δύναμιν ὅπως νικῶμεν τὸν κόσμον καὶ τὰς σιγρεβλὰς ἡμῶν ἐπιθυμίας. Συμφώνως δὲ πρὸς ταῦτα, τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν χωρίον διακηρύττει δι' ὅλος ὁ καθαρισμὸς τὸν ὁποῖον εἶδομεν ἐν τῇ πείρᾳ ἡμῶν, πᾶσα ἡμῶν ἡ δικαίωσις, ὁ χωρισμὸς ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας πρὸς δικαιοσύνην — πᾶσαι ἡμῶν αἱ νίκαι καὶ εὐλογίαι κατὰ τὴν διεύθυνσιν ταύτην, προσέγειναν εἰς ἡμᾶς διὰ τῆς ἀξίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγιασμοῦ, τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, ὡς μέσον, — τὸ ὁποῖον ἐλάβομεν.

Πρὸς τὰ πορίσματα δὲ ταῦτα συμφωνοῦσι πλεῖστα ἄλλα Γραφικὰ χωρία Ὁ αὐτὸς Ἀπόστολος Παῦλος προσηύχεται διὰ τὴν Ἐκκλησίαν λέγων, «Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς τῆς Εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελῶς» (Α. Θεσσαλ. ε' . 23.) Δὲν ἀνυφάσκει διὰ τουτοῦ πρὸς ὅ,τι ἀνωτέρω εἶδομεν, δι' ὃν τὸ ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸ ἁγιάζον· ὁ Ἀγιάζων εἶναι αὐτὸς ὁ Θεός, τὸ δὲ μέσον, ἢ ἡ μέθοδος τοῦ ἁγιασμοῦ, εἶναι τὸ ἅγιον αὐτοῦ Πνεῦμα, καὶ οὐδὲν ἄλλο πρόσωπον.

Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος διακηρύττει περὶ τῆς Ἐκκλησίας δι' εἶναι ἐκλεκτοὶ ἐν ἁγιασμῷ [χωρισμῷ, θέσεως αὐτῶν κατὰ μέρος] Πνεύματος εἰς ὑπακοήν. (Α. Πέτρ. α' . 2). Ἡ δὲ ἐν τούτῳ ἐνεχομένη ἔννοια εἶναι δι', ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς ἀναγνωρίζει ὡς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ, καὶ οἵτινες προτιρόνται νὰ κάμωσι βεβαίαν τὴν κλῆσιν καὶ τὴν ἐκλογὴν αὐτῶν, ἐκλέγονται, οὐχὶ αὐθαιρέτως, ἀλλὰ συμφώνως πρὸς ὠρισμένης ἀρχάς, τοὔτέστιν δι', ἐὰν τὸ ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ (ἢ ἐπιρροὴ τῆς ἀληθείας), ἐνεργοῦν ἐπ' αὐτῶν, φέ-

ρη αὐτοὺς εἰς κατὰστασιν πλήρους ὑποταγῆς (ἀφιερώσεως) εἰς τὸ θέλημα, τὸ σχέδιον καὶ τὴν πρόνοιαν τοῦ Πατρὸς, ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει οὗτοι θὰ ἀποτελέσωσι τοὺς ἐκλεκτούς.

Ὁ δὲ Ἀπόστολος Παῦλος, εἰς ἄλλην τινὰ ἐκ τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ ('Εφεσ. ε' 26), ἀποδίδει τὴν ἀγιαστικὴν καὶ καθαριστικὴν αὐτὴν δύναμιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, λέγων, «Ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν Ῥήματι». Δὲν πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ Ἀπόστολος ἀντιφάσκει πρὸς ὃ τι προηγουμένως εἶπεν, ὅτι δηλ. ὁ Θεὸς ἀγιάζει τὴν Ἐκκλησίαν, οὐδὲ πρὸς τὴν ἐτέραν αὐτοῦ δήλωσιν ὅτι τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸ ἀγιάζον τὴν Ἐκκλησίαν. Ὅτι σαφῶς καὶ ἀναντιρρήτως εἰς πάσας τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις ἐννοεῖ εἶναι ὅτι τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ Πνεῦμα, εἶναι τὸ ἐνεργοῦν διὰ τοῦ Λόγου τῆς ἀληθείας αὐτοῦ, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς ὥρισεν ὅπως παραγάγῃ, ἐν ἡμῖν καθαρισμόν, δικαίωσιν, ἀγιασμόν.

Οὕτως ἐπίσης, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς προσηυχῆθη, «Ἀγιάσον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ: ὁ Λόγος ὁ Σὺς, ἀλήθειά ἐστιν» (Ἰωάν. ιζ'. 17). Ὅθεν βλέπομεν ὅτι, τὰ διάφορα Γραφικὰ ρητὰ ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ὁμοῦ λαμβανόμενα, διδάσκουσιν ὅτι ὁ ἀγιασμός τῆς Ἐκκλησίας ἐπιτελεῖται διὰ τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας, παρεχομένου εἰς τοὺς ἀφιερωμένους πιστοὺς διὰ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τὸν ὁποῖον ἐπρομήθευσεν αὐτοῖς πρὸς τὸν σκοπὸν ἀκριβῶς τοῦτον.

Πάντες δὲ οἱ οὕτως ἀγιαζόμενοι λογίζονται ὡς «νέα κτίσιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ», καὶ οἱ τοιοῦτοι προσφωνοῦνται ὡς «ἡγιασμένοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Α'. Κορθ. α'. 2). Ἐντούτοις, ὁ ἐν Χριστῷ ἀγιασμός οὗτος, δὲν εἶναι κεχωρισμένος καὶ ἄσχετος ἀπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, οὐδὲ ἄσχετος πρὸς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ· διότι, δυνάμει τῆς παρ' ἡμῶν ἀποδοχῆς τοῦ σχεδίου καὶ τῆς θείας προνοίας καὶ προμηθείας, δυνάμει τῆς ἀφίξεως ἡμῶν εἰς θέσιν ἀγιασμοῦ τοῦ Πνεύματος, εἶναι τὸ ὅτι εἰμεθα ἐν μετὰ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Τοῦτο δὲ καταδεικνύεται ἐπὶ πλέον ὑπὸ τῆς Γραφῆς, ἥτις λέγει, «Ὁ τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζόμε-

νοι ἐξ ἑνὸς πάντες [ἐξ ἑνὸς πνεύματος, ἐξ ἑνὸς νοῦς, γεγεννημένοι ἐκ τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας], δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνετι ἀδελφούς αὐτοὺς καλεῖν» (Ἐβρ. β'. 11). Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν εἴμεθα· «ἀπολελουσμένοι, ἡγιασμένοι, διδικαιωμένοι, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν—τῷ Πνεύματι τῆς ἀληθείας.

«ΠΛΗΡΟΥΣΘΕ ἘΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙ».

«Πληροῦσθε ἐν Πνεύματι, λαλοῦντές ἑαυτοῖς ψαλμοὺς καὶ ὕμνοι καὶ ᾠδαὶς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρδίᾳ ἡμῶν τῷ Κυρίῳ, εὐχαριστοῦντες· πάντοτε ὑπὲρ πάντων».—Ἐφεσ. ε', 18—20.

Ὅ,τι ἡ Γραφικὴ αὕτη περικοπὴ ὑποδηλοῖ εἶναι δι, ὁ λαὸς τοῦ Κυρίου δυνατὸν νὰ ἔχη εἰς μείζονα ἢ ἐλάσσονα βαθμὸν ἐκ τοῦ πληρώματος τοῦ Πνεύματός Του. Διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ, ἀνάγκη νὰ ἔχωσιν ἐκ τοῦ Πνεύματός του, διότι «εἰ τις Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ» (Ρωμ. ἡ' 9). Εἰς ἡμᾶς δὲ ἀπόκειται πρωτίστως, εἰς τὴν παρ' ἡμῶν χρῆσιν τῶν μέσων τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς ἐπρομήθευσεν, νὰ δείξωμεν κατὰ πόσον δυνάμεθα νὰ πληρωθῶμεν μὲ τὸ Πνεῦμα καὶ τὴν διάθεσιν Αὐτοῦ, μὲ τὴν ἐπίδρασιν καὶ δύναμιν Αὐτοῦ—μὲ τὸ Πνεῦμα τῆς ἐπιρροῆς τῆς ἀληθείας Αὐτοῦ, τὴν ὁποῖαν Αὐτὸς ἀπεκάλυψε πρὸς τὸν σκοπὸν ἀκριβῶς τοῦ ἁγιασμοῦ τῶν καρδιῶν καὶ τοῦ βίου ἡμῶν, καὶ τοῦ χωρισμοῦ ἡμῶν ἀπὸ τῶν ἐχόντων τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου.

Ἐν τῷ ἀνωτέρῳ δ' ἐπίσης ἐδαφίῳ, ὡς καὶ εἰς πλείστα ἄλλα παρόμοια τούτου, οὐδὲν ὑπάρχει τὸ ὑπεμφαῖνον τὴν ἰδέαν περὶ προσωπικοῦ ἁγίου Πνεύματος : ἀκριβῶς ὅλως τὸναντίον, ἐὰν τυχόν ὑπεννοεῖτο πρόσωπον, ἤθελεν εἰσθαι τελείως ἀσυνεπὲς καὶ ἀσυμβίβαστον νὰ προτραπῇ ὁ λαμβάνων τὸ Πνεῦμα εἰς μεγαλειτέραν ἢ μικροτέραν πλήρωσιν ἑαυτοῦ. Τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο δυνατόν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τινα, ἐκεῖνο καὶ μόνον θὰ εἶχε νὰ κάμῃ μὲ τὴν πλήρωσιν. Ἐὰν τὸ τοιοῦτον πρόσωπον εἶναι μέγας τις, ἤθελε πληρώσει

ιδὸν δεχόμενον αὐτὸ εἰς μεγαλείτερον βαθμόν· ἐὰν δὲ, ἀφ' ἐτέρου, θὰ ἦτο μικρός τις θὰ πληρώσῃ αὐτὸν εἰς ὀλιγώτερον βαθμόν. Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, νοούμενον ὡς πρόσωπον, ἐν ἐκ τριάδος τινὸς Θεῶν, καὶ ἴσον πρὸς τὸν Ὑψιστον Θεόν, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποτεθῇ ὡς εἰσερχόμενον εἰς τὴν ἐλαχίστην ἔκτασιν ἀτελοῦς τινος ἀνθρώπου, καὶ πληροῦν μάλιστα τὴν μικρὰν ἐκείνην καρδίαν. Ἄλλ' ὅταν κατανοηθῇ ὑπὸ τὴν ὀρθὴν ἔννοιαν τῆς θείας δυνάμεως καὶ ἐπιρροῆς, ἡ προτροπὴ τότε τοῦ Ἀποστόλου παρίσταται τελείως λογικῇ. Ὅφειλομεν νὰ ἐξακολουθῶμεν πληρούμενοι μὲ τὸ ἅγιον νοῦν ἢ διάθεσιν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὡς τοῦτο ἐξεικονίζεται παραδειγματικῶς ἐν τῷ προσώπῳ καὶ τῇ ὑπακοῇ τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῶν Αντρωτοῦ, τοῦ Μονογενοῦς Αὐτοῦ Υἱοῦ.

Ἡ ἰδέα δ αὕτη τῆς πληρώσεως ἡμῶν· μὲ τὸ ἅγιον Πνεῦμα διατελεῖ ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν ἄλλαχού πάλιν ἀπαντῶντα ὑπαινιγμόν τοῦ Ἀποστόλου, καθ' ὃν τὰ θνητὰ ἡμῶν σώματα εἶναι ὡς διαρρέοντα σκεύη, ραγισμένα, ἐφθαρμένα, τὰ ὅποια ὁ Θεὸς ἐπιτρέπει νὰ πληροῦνται διὰ τοῦ ἁγίου Αὐτοῦ Πνεύματος. Ὁ ὑπαινιγμὸς δὲν τοῦ Ἀποστόλου, εἶναι ὅτι ἔχοντες ὑπ' ὅψιν τὸ ὅ,τι γνωρίζομεν περὶ τῶν ἡμετέρων ἀτελειῶν, καὶ τὴν τάσιν ἡμῶν νὰ ἀφίγωμεν νὰ διαφύγῃ ἐξ ἡμῶν ἡ ἁγία αὕτη ἐπίρροή, ἡ ἐμπνεομένη εἰς ἡμᾶς διὰ τοῦ Εὐαγγελίου, ὁφείλομεν νὰ προσέξωμεν μεγάλως μὴ πως ταῦτα διαφύγωσιν ἡμᾶς, διότι «τὸν θησαυρὸν τοῦτον [τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τὸν συμφώνως πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἀνασκεκασμένον νοῦν] ἔχομεν ἐν δοκίμοις σκεύεσιν (Ἐβρ. β'. 1, Β. Κορθ. δ'. 7). Εἶναι καθήκον πάντων ὅσοι ἐπιθυμοῦσιν νὰ βαδίσωσιν εἰς τὰ ἴχνη τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὅσοι θέλουσι νὰ εἶναι κοινωνοὶ τῶν παθημάτων τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς μετὰ ταῦτα δόξης, νὰ ἐπιδιώκωσιν ὁπῶς, κατὰ τὸν παρὰ Κυρίου ὑποδεικνυόμενον τρόπον, πληροῦνται ἐν τῷ Πνεύματί του. Πρὸς τοῦτο δὲ ἔχομεν ἀνάγκην νὰ διατελῶμεν ἐν κοινωνίᾳ μετὰ τοῦ Κυρίου καὶ μετὰ τῶν ὁμοίων ἡμῖν μελῶν τοῦ σώματός του, ἐν κοινωνίᾳ ἀγάπης, συμπαθείας καὶ συμπράξεως, καὶ ἔχομεν ἐπίσης ἀνάγκην νὰ ἐπικοινωνῶμεν πρὸς τὸν Λόγον Αὐτοῦ, ὅστις εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ἁγιαζούσης

ἐπιδράσεως καὶ δυνάμεως δι' ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν. « Ἀγιάσουν αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ Λόγος ὁ Σὸς ἀλήθειά ἐστιν ».

Εἰς μάτην ὅμως ζητοῦμεν νὰ πληρωθῶμεν ἐν Πνεύματι, ἢ διὰ Πνεύματος ἁγίου, ἐὰν δὲν ἐδίδωμεν προσοχὴν εἰς τὸ θεῖον τοῦτο μέσον τὸ πρὸς τὸν σκοπὸν ἀκριβῶς τοῦτον προμηθευθὲν εἰς ἡμᾶς. Ἐὰν παραμελῶμεν τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, παραμελῶμεν τὴν ἁγιαστικὴν αὐτὴν δύναμιν· ἐὰν παραμελῶμεν τὴν προσευχὴν, παραμελῶμεν ἐν ἑτερον πρὸς τοῦτο προνόμιον, καὶ τὴν ὁποίαν τοῦτο φέρει εἰς ἡμᾶς βοήθειαν. Ἐὰν παραμελῶμεν τὸ νὰ συνερχώμεθα ὁμοῦ μετ' ἐκείνων οἵτινες εἶναι λιγὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τοὺς ὁποίους βλέπομεν τὴν « σφραγίδα » τοῦ Πνεύματος τοῦτου, θὰ στερῶμεθα τῶν βοηθημάτων καὶ εὐεργετημάτων, τὰ ὁποῖα « ἡ συνάφεια τῶν συνεργούντων μελῶν » ἐξασφαλίζει, συμπεριλαμβανομένης ἐπίσης καὶ τῆς βοηθείας τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ὑπεσχέθη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ ὡς ὅλον, καὶ τὴν ὁποίαν ἐνεργεῖ διὰ τῶν διαφόρων μελῶν, τὰ ὁποῖα θέτει εἰς τὸ σῶμα διὰ τὴν ἔκθεσιν καὶ μετὰδοσιν τοῦ Λόγου Αὐτοῦ, καὶ τὴν οὕτω δι' αὐτοῦ ἀπόκτησιν τῆς ἁγιαζούσης αὐτοῦ δυνάμεως ἢ Πνεύματος. — Α'. Κορ. ιβ'. 25—28. Ἐφεσ. δ'. 16.

Ἡ διδομένη λοιπὸν προτροπή, « Πληροῦσθε ἐν Πνεύματι », ἐνέχει πολλὴν σημασίαν· αὕτη σημαίνει ὅτι ὀφείλομεν νὰ κάμωμεν χρῆσιν τῶν διαφόρων μέσων καὶ ἐφοδίων τὰ ὁποῖα ὁ Κύριος ἐπρομήθευσε διὰ τὴν πνευματικὴν ἡμῶν ἀνάπτυξιν. Καίτοι δ' ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ ἔλθωμεν εἰς προσωπικὴν συνάφειαν μετὰ τοῦ Κυρίου, δυνάμεθα νὰ ἐπικοινωνῶμεν μετ' αὐτοῦ διὰ προσευχῆς, διὰ τῶν μελῶν τοῦ σώματος αὐτοῦ, καὶ διὰ τῶν Γραφῶν. Καίτοι δὲ δὲν δυνάμεθα νὰ ἔλθωμεν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν Ἀποστόλων, δυνάμεθα νὰ ἔλθωμεν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν λόγων αὐτῶν. Ἐὰν δὲ πάλιν δὲν δυνάμεθα νὰ διατελῶμεν εἰς πραγματικὴν ἐπαφὴν καὶ προσωπικὴν συγκοινωνίαν μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, δυνάμεθα ὅμως νὰ ἐπικοινωνῶμεν μετ' αὐτῶν δι' ἀλληλογραφίας καὶ διὰ τοῦ μέσου τῶν ἐντύπων φυλλαδίων ἢ βιβλίων. Ἐὰν, λοιπὸν, ἐπιθυμῶμεν νὰ πληρωθῶμεν μὲ τὸ Πνεῦμα τοῦ

Κυρίου, ὀφείλομεν νὰ ὑπακούσωμεν καὶ συμμορφωθῶμεν πρὸς τὰς ὁδηγίας αὐτοῦ ταύτας.

Η ΣΦΡΑΓΙΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

Ἐν ᾧ [Χριστῷ] καὶ ἡμεῖς, ἀκούσαντες τὸν Λόγον τῆς ἀληθείας, τὰ Εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαμεν: ἐσφραγίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ Ἁγίῳ, ὃ ἔστιν ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν. — Ἐφεσ. α'. 13, 14.

Αἱ σφραγίδες κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐχρησιμοποιοῦντο πρὸς διαφόρους σκοπούς. (1) Ἀντὶ ὑπογραφῆς, εἰς σημεῖον ἐπιβεβαιώσεως ἢ ὁμολογίας. (2) Πρὸς ἀπόκρυψιν ἢ ἐξασφάλισιν πράγματός τινος ἀπὸ πάσης παραβιάσεως, — ὡς ἐν Ματθ. κζ' 66 Ἀποκλ. ι'. 4. κ'. 3.

Ὑπὸ τὴν πρώτην δὲ τῶν ἀνωτέρω ἐννοιῶν εἶναι ὃ, τι λέγεται διὰ τὸν λαὸν τοῦ Κυρίου, ὅτι «ἐσφραγίσθησαν διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος τῆς ἐπαγγελίας» Ὁ Ἀπόστολος δὲν λέγει, ὡς τινες φαίνονται ὑποθέτοντες, ὅτι ἐσφραγίσθημεν διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὡς προσώπου, τοῦ οὕτω καλουμένου τρίτου προσώπου, ὁμοουσίῳ τριάδος Θεῶν: οὕτως διακηρύττει ὅτι «Ἐσφραγίσθημεν διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος τῆς ἐπαγγελίας», ἡ ὁποία εἶναι ἐντελὴς διάφορος ἐννοια, ὡς πᾶς τις δύναται νὰ ἐννοήσῃ Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἶναι ἐκ τοῦ Πατρὸς, Ὅστις ἐνεργεῖ τὴν σφράγισιν, μέσῳ τοῦ Χριστοῦ, μὲ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον καθ' ἑαυτὸ εἶναι ἡ σφραγίς. Τοῦτο δὲ ἐπιβεβαιοῦται ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου (Πράξ. β'. 33), καὶ συμφωνεῖ πληρέστατα πρὸς ὃ, τι ἀναγράφεται περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, ὅστις ἦν ὁ πρῶτος σφραγισθεὶς οὕτως ἐκ τοῦ οἴκου τῶν νιδῶν. Ὡς εἰς Ἰωάν. σι. 27, ἀναγινώσκομεν. «Τοῦτον ὁ Πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ Θεός» — μὲ τὸ ἅγιον Πνεῦμα.

Ἡ φράσις «Πνεῦμα τῆς ἐπαγγελίας», ὁμοίως πρὸς ἄλλους ὁρισμοὺς ὄντας ἐν χρήσει ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἁγίαν ἐπιρροήν τὴν Θεοῦ, ὡς ἐπὶ παραδείγματι, τὸ «Πνεῦμα τῆς ἀγιωσύνης», «τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας», εἶναι περιγραφικῆ: αὕτη δεικνύει ὅτι σχέσις τις ὑφίσταται μεταξὺ τῆς σφραγί

σεως ταύτης καὶ τῆς ἐπαγγελίας, ἡ ὑποσχέσεως, τὴν ὅποیان ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός. Ἡ ὑπόσχεσις αὕτη εἶναι προκαταβολικὴ μαρτυρία ἢ πιστοποιήσις τῆς μετὰ τῶν «ἐσφραγισμένων» διαθήκης τοῦ Θεοῦ, ὅτι «αἱ μέγιστα καὶ εἰμὶ ἐπαγγελίαι» περὶ τῶν «ὄσων ὁ Θεὸς ἡτοίμασε τοῖς [εἰς ὕψιστον βαθμὸν] ἀγαπῶσιν Αὐτόν», εἶναι ἀληθεῖς· καὶ ὅτι οὗτοι θέλουσι κληρονομήσει τὰς ὑποσχεθείσας αὐτὰς εὐλογίας, ἀφοῦ πρῶτον ὑποστῶσι πιστῶς τὰς δοκιμασίας τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς θέλει ἐπιβάλλει εἰς αὐτοὺς πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰς αὐτὸν ἀφοσιώσεώς των

Ὁ Ἀπόστολος ἀναφέρει περαιτέρω, ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐπιστολῇ, περὶ τῆς ἰδίας σφραγίσεως, καὶ ἐκεῖ συντιντίζει τὴν «ἐπαγγελίαν» πρὸς «τὴν ἡμέραν τῆς ἀπολυτρώσεως» (Ἐφεσ. δ 30) Ἐν ἄλλαις λέξεσι, λοιπόν, ἡ «σφραγίς τοῦ Πνεύματος τῆς ἐπαγγελίας εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως» εἶναι ἄλλος τρόπος ἢ σχῆμα ἐκφράσεως τῆς ἐννοίας, ὅτι, — ἡμεῖς (ἡ Ἐκκλησία) «ἔχομεν τὴν ἀπαρχὴν τοῦ Πνεύματος» — τὴν προκαταβολήν, οὕτως εἰπεῖν, ἣτις ἐξασφαλίζει τὸ μεταξὺ τοῦ Κυρίου καὶ ἡμῶν συμβόλαιον ἢ διαθήκην, καὶ βεβαιοῖ ἡμᾶς ὅτι, ἐὰν δὲν ἀντὶμῆσωμεν καὶ ἀποδειλιάσωμεν, θέλομεν κληρονομήσει τὴν ἐπαγγελίαν τελείως.

Ἡ σφραγίς αὕτη τῆς ἐν διαθήκῃ σχέσεως. ἡμῶν, τῆς νίδότητος ἡμῶν καὶ κληρονομίας, δὲν εἶναι ἐξωτερικόν τι σημεῖον ἐπὶ τοῦ μετώπου ἡμῶν οὔτε συνίσταται αὕτη εἰς ἔνδειξιν ἢ ἐκδήλωσιν τῆς εὐνοίας τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς γυνήτους ἡμῶν ὑποθέσεις, ἢ εἰς τὴν κοσμικὴν ἡμῶν εὐημερίαν· οὔτε πάλιν συνίσταται τόρα, ἢ συνίστατό ποτε, ἐκ τῶν «χαρισμάτων» τοῦ θεοῦ πεύειν ἀσθενείας, ἢ ἐκ τοῦ ὀμιλεῖν γλώσσας, κλπ. διότι πλεῖστοι ὅσοι, οἵτινες ἦσαν κἀτοχοὶ τῶν θαυματουργικῶν αὐτῶν «χαρισμάτων», ἐστεροῦντο τῆς σφραγίδος καὶ μαρτυρίας τοῦ Πνεύματος. — Πράξ. ἡ'. 13—23, Α'. Κορθ. ιγ'. 1—3.

Ἡ σφραγίς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐγκείται εἰς τὴν καρδίαν τοῦ σφραγιζομένου, καὶ συνεπῶς οὐδεὶς γνωρίζει οὕτην εἰμὴ ὁ λαμβάνων αὐτήν (Ἀποκλ. β'. 17), ἐξαιρέσει μόνον καὶ ὅσον οἱ ἄλλοι δύνανται νὰ ἴδωσι τοὺς καρποὺς αὐτῆς ἐν τῇ καθημερινῇ αὐτοῦ ζωῇ. «Ὁ βεβαιὸν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν

εἰς Χριστόν, καὶ χρίσας ἡμᾶς Θεός, ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἄρραβῶνα. τοῦ Πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν» — Β'. Κορθ. α'. 21, 22.

Ὁ ἄρραβὼν ἡ σφραγὶς αὕτη τῆς νιότητος ἡμῶν εἶναι τὸ Πνεῦμα τῆς ἀγάπης, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐν πλήρει ὁμοφωνίᾳ πρὸς τὸν Πατέρα καὶ πάσας τὰς ἁγίας αὐτοῦ διατάξεις καὶ σχέδια, τὸ κράζον, Ἀββᾶ ὁ Πατήρ, ἀγάλλομαι νὰ πράττω, ὦ Θεέ, τὸ θέλημά σου. Ἐκεῖνος δ' ὅστις ἔχει τὸ σημεῖον ἡ τὴν σφραγιδα τῆς νιότητος, οὗτος οὐχὶ μόνον ζητεῖ νὰ πράττῃ τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς, ἀλλὰ, πράττων αὐτό, τὸ εὕρισκεν οὐχὶ «βαρὺ», ἀλλὰ τερπνὸν καὶ εὐχάριστον. — Α'. Ἰωάν' ε'. 3.

Τὸ Πνεῦμα, λοιπόν, τῆς νιοθεσίας ἡ σφραγίσεως ἡμῶν ὡς υἱῶν, ἡ ἀπόκτησις τῆς ἀπαρχῆς ἡ τοῦ ἄρραβῶνος τῆς μελ-
λούσης κληρονομίας, εἶναι μία τῶν πρωτίστων «μαρτυριῶν» τοῦ Πνεύματος — ἡ μᾶλλον ἐξοχωτέρα Χριστιανικὴ πεῖρα ἐξ ὧν ἐν τῇ παρουσίᾳ ζωῇ. Πρὶν ὅμως ἀφικνωμένους εἰς τὸν βαθμὸν τῆς τοιαύτης πείρας δεόν νὰ μετὰσχωμεν τοῦ **Χρίσματος**, προσερχόμενοι εἰς τὸ κεχρισμένον σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησίαν, ἀναγεννώμενοι διὰ τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας εἰς ἁγιασμὸν τοῦ πνεύματος ἡμῶν, ὅπως γνωρίζωμεν καὶ πράττωμεν τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. Ἡ τοιαύτη δὲ πεῖρα ἀποκτιᾶται ἀφοῦ πρῶτον **ζωογονηθῶμεν** ὑπὸ τοῦ Πνεύματος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς δικαιοσύνης. Τὸ τοιοῦτον εἶναι τεκμήριον, οὕτως εἰπεῖν, καὶ ἀπόδειξις δι' ἡν διήλθομεν ἐκ τῆς ἐμβρυώδους ἡμῶν καταστάσεως εἰς κατὰστασιν εἰς τὴν ὅποیان ὁ Θεὸς δύναται νὰ θεωρῇ ἡμᾶς ὡς υἱοὺς καὶ σφραγίσῃ ἡμᾶς ὡς τοιοῦτους.

Ὡς δὲ πάντες οἱ πιστοὶ ὀφείλουσι νὰ ἐπιδιώκωσιν ὅπως ἔλθωσιν ὑπὸ τὴν χρίουσαν καὶ ἀναγεννώσαν ἐπιρροὴν τοῦ ἁγίου Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας τοιοῦτοιτρόπως πάντες ὅσοι ἀνεγεννήθησαν οὕτως ἐκ τοῦ Πνεύματος εἰς νιότητα, ὀφείλουσι νὰ ἀφικνωσιν εἰς τὴν κατὰστασιν ἐκείνην τὴν πλήρη ἁρμονίαν πρὸς τὸν Πατέρα, τὴν ὅποیان Πατὴρ δύναται ν' ἀναγνωρίσῃ καὶ σφραγίσῃ. Φθάσαντες εἰς τὴν κατὰστασιν ταύτην, ἃς προσέχῃ ἕκαστος ἡμῶν ὡς μὴ φθίεσθαι οὐδὲ κηλιδώσθαι τὴν σφραγιδα, — ὅπως

σβέση ἢ ἐξαλείψῃ τὸν πολύτιμον θησαυρὸν — ὅπως μὴ μετατρέψῃ τὸ ἐν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι τῆς κοινωνίας καὶ ἀδελφότητος πνεῦμα τοῦτο τῆς ἀγάπης καὶ χαρᾶς, εἰς πνεῦμα βαρυθυμίας, σκοτίους καὶ λύπης Ὅπως μὴ ἡ σφραγὶς φθαρῇ, ἀλλ' ὅπως αὕτη τηρῇται πάντοτε λαμπρὰ καὶ ἰωπὴ, δεόν τὰ εἶναι ἢ διηγεκῆς προσπάθεια πάντων ὅσοι λαμβάνουσιν αὐτήν

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'.

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΣΩΦΡΟΝΙΣΜΟΥ

Τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐν τοῖς πιστοῖς του ἐκβάλλει τὸ πνεῦμα τοῦ φόβου. —Τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐν γένει ἀνυγιές, νοδοῦν διανοητικῶς τε καὶ φυσικῶς. —Ἡ ἔννοια καθ' ἣν τὸ ἅγιον Πνεῦμα εἶναι Πνεῦμα σωφρονισμοῦ. —Αἱ τὸ ἀποτελεσμα τοῦτο παράγονται ἐνέργειαι. —Αἱ μαρτυρίαι καὶ ἀποδείξεις τοῦ Πνεύματος τοῦ σωφρονισμοῦ.

«Ὁ Θεὸς οὐκ ἔδωκεν ἡμῖν πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ». —Β'. Τιμόθ. α'. 7.

ΚΑΘ' ΟΙΟΝΔΗΠΟΤΕ γλωσσικὸν κανόνα ἐξηγούμενον τὸ ἀνωτέρω χωρίον, γίνεται φανερόν ὅτι τὸ πνεῦμα τοῦ φόβου ἀντιπαράκειται ἐν αὐτῷ πρὸς ἄλλο τι πνεῦμα. Ἐὰν τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης, τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ σωφρονισμοῦ εἶναι πρόσωπον, ἢ τρία πρόσωπα, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, κατὰ πάντα λογικὸν κανόνα, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ φόβου δεόν νὰ θεωρηθῇ ἐπίσης ὡς ἓν ἄλλο πρόσωπον. Τὸ ἐσφαλμένον τοῦ τοιούτου συλλογισμοῦ εἶναι τόσον καταφανές ὥστε νὰ μὴ παρίσταται ἄλλη ἀνάγκη ἐκτὸς τῆς ἀπλῆς αὐτοῦ ἐκθέσεως πρὸς ἀνασκευὴν αὐτοῦ.

Καθ' ὅσον τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ πληροῦνται μὲ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ἢ τὴν ἀγίαν αὐτὴν ἐπιρροὴν καὶ δύναμιν, αὐξάνονται δὲ καὶ εὐρύνονται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πνευματικῶς διὰ ταύτης, κατὰ τοσοῦτον ὀλιγώτερον ἔχουσιν ἐκ τοῦ πνεύματος τοῦ φόβου. Τὸ πνεῦμα τοῦ φόβου ἐν τῷ χριστιανῷ εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς ἀμφιβολίας, καὶ εἶναι σημεῖον ἐλλείψεως πίστεως, ἐλλείψεως ἀγίου Πνεύματος. Τὸ πνεῦμα τοῦ φόβου εἶναι γόνιμος πηγὴ κακοῦ ἐπὶ πνευματικῶν ζητημάτων, εἰς πᾶσαν φάσιν τῆς ἐν Χριστῷ αὐξήσεως ἡμῶν, εἴτε ὡς ἀτόμων, εἴτε ὡς ἐκκλησίας καὶ ταυτίζεται στενῶς πρὸς φυσικὰς ἀδυναμίας καὶ ἀνικανότητας. Τὸ τέκνον τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖον εἶναι πλήρης Πνεύματος ἀγίου, εἶναι γίγας παραβαλλόμενος πρὸς τὸν ἴδιον φυσικόν

ἐαυτὸν του, διότι οἱ φόβοι του καταστέλλονται, ἡ καρδιά αὐτοῦ ἔδραιούται, ἡ πίστις αὐτοῦ ριζοῦται καὶ στερεοῦται, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἶναι ἡγκυροβολημένη, ἀσφαλὴς καὶ βεβαία, πέραν τοῦ καταπειάσματος. Τοιοῦτοιτρόπως δὲ συγκρατεῖται τοῦ νὰ ἐξωθηθῇ ἐπὶ βράχων συμφορῶν, ὅποταν οἱ θυνελλώδεις ἄνεμοι τῶν θλίψεων ἐπέρχονται. Τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον οὕτως εἶναι δύναμις εἰς τοὺς ἔχοντας αὐτό, οἵτινες πλειστάκις προὔξηνσαν ἐκπληξιν εἰς τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν.

Δὲν ἰσχυρίζομεθα ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ κυριεύει ἰδίως τοὺς διανοητικῶς καὶ σωματικῶς ἰσχυροὺς, καὶ ὅτι, ἐπομένως, οἱ ὄντες τοῦ Χριστοῦ εἰσι δυνατοί· διατεινόμεθα ἀκριβῶς ὅλως τοῦναντίον, ὅτι εἶναι γεγονός, καὶ ἐν ταύτῃ Γραφικῶς μαρτυρουμένη ἀλήθεια, ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ λαμβάνει συνήθως κατοχὴν ἐπὶ τῶν ἀσθενεσιτέρων, οἵτινες αἰσθάνονται τὴν ἐαυτῶν ἀδυναμίαν, καὶ οἵτινες κατανοοῦσι πολὺν περισσότερον τὴν ἀνάγκην των διὰ βοήθειαν, παρ' ὅσον αἰσθάνονται τοιαύτην οἱ ἰσχυροὶ καὶ δυνατοί. Ἐν τούτοις, ἡ ἀνακαινιστικὴ ἐπιρροή τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τῶν λαμβανόντων αὐτὸ εἶναι τοιαύτη ὥστε οὗτοι, ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ αὐτῶν, καθίστανται δυνατοί. Τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου τούτου καθίστανται δυνατὰ σὺν Θεῷ (διὰ τοῦ Πνεύματος, τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ) πρὸς καθάρσεις ὀχυρωμάτων πλάτης καὶ ἁμαρτίας, καὶ ὅπως ἀντέχωσιν ἀγωνιζόμενοι τὸν καλὸν ἀγῶνα ὡς καλοὶ στρατιῶται Ἰησοῦ Χριστοῦ, πρὸς μεγάλην ἐκπληξιν καὶ ἀπορίαν τῶν φυσικῶς ὑπεριτέρων αὐτῶν ἀνθρώπων. — Α'. Κορθ. α'. 27, Β. Κορθ. ι'. 4, Β'. Τιμόθ. β'. 3, 4.

Τὸ τοιοῦτον δὲ ἀπεδείχθη ἀληθὲς κατὰ τὰς παρελθούσας ἐποχάς, ὅποτε οἱ ἀσθενεῖς καὶ ἀδύνατοι προσεκολλήθησαν εἰς τὸν Χριστόν, καὶ ἐνέμενον σταθεροὶ καὶ ἀκλόνητοι μέχρι τέλους ζωῆς αὐτῶν, ὡς μάρτυρες, ὑποστάντες ἀνενδότως δοκιμασίας καὶ δυσκολίας, ἐνώπιον τῶν ὁποίων οἱ ἰσχυρότατοι ἐκ τῷ κόσμῳ κατεπτοήθησαν. Τὸ ἴδιον δὲ ἀληθεύει εἰσέτι καὶ σήμερον περὶ τῆς ἰδίας τάξεως, διότι καίτοι τὰ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ τῶν διωγμῶν τῶν χρόνων ἐκείνων μετεβλήθησαν μεγάλως, παραμένει ὁμως εἰσέτι ἀπαραίτητον τὸ νὰ

«κακοπαθῶμεν ὡς καλοὶ στρατιῶται», καὶ τὸ «νὰ βάλλωμεν τὴν ζωὴν ἡμῶν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν». Τὰ ἀσθενῆ δὲ τοῦ κόσμου, ἐκεῖνοι οἵτινες εἶναι διδασκιοὶ Θεοῦ, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς ἐξελέξατο, περιάγουσιν εἰς σύγχυσιν καὶ σήμερον ἀκόμῃ τὴν σοφίαν καὶ ἰσχύιν τοῦ κόσμου — Α. Κορθ. α'. 27, 28.

Ἄλλὰ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, λέγει ὁ Ἀπόστολος, δὲν εἶναι μόνον πνεῦμα δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ πνεῦμα ἀγάπης. Ἡ δὲ ἐνταῦθα ἀναφερομένη ἀγάπη δὲν εἶναι ἡ φυσικὴ ἀγάπη, τὴν ὅποιαν ἔχει μέχρι τινὸς σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης, καὶ αὐτὴ ἀκόμῃ ἡ ἄλογος κτίσις, καὶ ἤτις εἶναι ἐν μεγάλῳ μέτρῳ ἀγάπῃ ἐν πνεύματι ἰδιοτελείας καὶ ἐγωΐσμου. Εἰς τοὺς λαβάνοντας ὁμως τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἡ φυσικὴ αὐτῇ ἀγάπῃ ὀφείλει νὰ καταστῇ μᾶλλον ἔντονος, μᾶλλον εὐρεῖα, μᾶλλον βαθεῖα, καὶ δέον νὰ ἀποβάλλῃ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὰ ἰδιοτελεῖα αὐτὰ χαρακτηριστικά, νὰ ἀποβῇ δὲ γενναῖο-δωρος ἀγάπῃ, ἀγάπῃ αὐτοθυσίας, μὴ βασιζομένη ἐπὶ τοῦ ἐγωΐσμου καὶ τῆς ἰδιοτελείας, ἀλλ' ἐπὶ ἀρχῶν δικαιοσύνης, ἀληθείας, ἀγαθωσύνης, καὶ τῆς ὑπάρξεως ἐν γένει τοῦ Πνεύματος, τῆς διαθέσεως καὶ ἐπιρροῆς τοῦ Θεοῦ. Τὸ Πνεῦμα δ' αὐτὸ τῆς ἀγάπης ἀνάγκη νὰ αὐξάνῃ καὶ περισσεύῃ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, μέχρις οὗ ἔλθῃ τὸ τέλειον καὶ καὶ τὸ κατὰ μέρος καταργηθῇ. — Α' Κορθ. ιγ'. 10.

Δὲν ὑπάρχει μᾶλλον θαυμασία φανέρωσις ἢ ἐκδήλωσις τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου εἰς τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ ἐκείνης τὴν ὅποιαν ὁ Ἀπόστολος εἰς τὸ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ παρόντος κεφαλαίου ἐδάφιον ὀνομάζει «τὸ Πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ». Τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ ἐκ φύσεως δὲν εἶναι διανοητικῶς ὑγιέστεροι παρ' οὗ εἶναι οἱ ἄνθρωποι τοῦ κόσμου. Ἀπειναντίας, ὡς ἀνωτέρω παρετηρήσαμεν, ἡ τάσις τοῦ Ἐυαγγελίου εἶναι νὰ προσελκύῃ τοὺς μᾶλλον ἀτελεσιτέρους, οἵτινες κατανοοῦσι τὴν ἐνυπὼν ἀνικανότητα καὶ ἀδυναμίαν, καὶ τὴν ὅποιαν ἔχουσιν ἀνάγκην χάριτος καὶ δυνάμεως ἀνωθεν, ἐντὶ νὰ ἐπηρεάζῃ, ἐκείνους οἵτινες εἶναι δυνατώτεροι καὶ διανοητικῶς ὑγιέστεροι, — οἵτινες, παραβιάλλοντες ἑαυτοὺς πρὸς ἄλλους, ἔχουσι πνεῦμα ἢ νοῦν ὑπεραρεσκείας καὶ αὐτοδικαιώσεως.

Ὅποταν δμως ἡ ἀλήθεια γείνη δεκτὴ εἰς ἀγαθὴν καὶ εἰλικρινῇ καρδίαν, καὶ ἀποφέρῃ τὴν νόμιμον αὐτῆς καρποφορίαν, τὰ τέκνα δὲ τοῦ Θεοῦ γίνονται κοινωνοὶ τοῦ ἁγίου Αὐτοῦ Πνεύματος, εἴτε εἶναι οὗτοι τότε φυσικῶς δυνατοὶ εἴτε ἀδύνατοι, ἀποκτιῶσιν οὕτω «τὸ Πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ» — ἡ κρίσις αὐτῶν εἶναι διανγεστέρα, ὀρθωτέρα, καὶ μᾶλλον ἀξιόπιστος ἢ πρότερον· διότι ἔχουσι πάντοτε ὑπ' ὄψιν των, πρωτίστως, τὰς ρητὰς καὶ σαφεῖς ὁδηγίας τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ τὶ θεὸν νὰ πράττωσι, καὶ τι ὀφείλουσι νὰ ἀποφεύγωσιν — ὁδηγίας αἵτινες ἐπεκτείνονται καὶ περιλαμβάνουσι πᾶσαν σχεδὸν φάσιν καὶ πᾶσαν βλέψιν τῆς ζωῆς. Ὅσοι ἐδέχθησιν τὸν Κύριον ὡς ὁδηγὸν αὐτῶν καὶ διδάσκαλον, καὶ οἵτινες ἔχουσι τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ, τὸ Πνεῦμα τῆς ὑποταγῆς εἰς τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς, οὗτοι ἔχουσι τὸ Πνεῦμα τοῦ ὁωφρονισμοῦ, διότι δὲν ἐμπιστεύονται ἀπλῶς εἰς τὴν ἰδίαν ἐαντιῶν κρίσιν, οὐδὲ ἀπλῶς εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν νοημοσύνην, ἀλλὰ δι' ὑπακοῆς εἰς τὰς ὁδηγίας καὶ προτροπὰς τοῦ Κυρίου διαφυλάττονται εἰς τὰς περιπετείας τῆς ζωῆς ἀπὸ τῶν παγίδων καὶ δυσχερειῶν, εἰς τὰς ὁποίας περιπίπτουσιν ἐκεῖνοι οἵτινες δὲν ἔχουσι τὴν ὁδηγίαν καὶ διεύθυνσιν τῆς ὑπερανθρώπου σοφίας

Συνεπεία τῆς πτώσεως τοῦ γένους ἡμῶν εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν καταδίκην αὐτῆς, τὸν θάνατον, ὁλόκληρος ὁ κόσμος νοσεῖ διανοητικῶς, ὡς ἐπίσης καὶ φυσικῶς — ἀλλὰ κατὰ διαφορὰς βαθμοὺς, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων ἐκάστου καὶ τῆς κληρονομικότητος. Ὡς τινὲς εἰσιν ὀλιγώτερον ὑγιεῖς ἢ ἄλλοι, τοιοῦτοτρόπως τινὲς εἶναι ὀλιγώτερον ὑγιεῖς διανοητικῶς παρ' ὅτι εἶναι ἄλλοι· ἐντούτοις πάντες νοσοῦσιν, καὶ ὡς αἱ Ἰσραφαὶ διακηρύττουσιν, «Οὐκ ἔστι δίκαιος [τέλειος, ὑγιής, εἴτε νοητικῶς εἴτε σωματικῶς] οὐδὲ εἷς» (Ρωμ. γ'. 10). Ὑπὸ μεταφορικὴν σημασίαν, πάντες εἶναι πλήρεις τραυμάτων, μελανισμάτων καὶ σεσηπότεων ἐλκῶν, — διανοητικῶν τε καὶ φυσικῶν. (Ήσ. α', 5, 6). Διότι ἡ ἀρὰ τῆς ἁμαρτίας ἐπέθεσε τὴν βαρεῖαν αὐτῆς χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὅλου ἀνθρώπου — νοῦν τε καὶ σῶμα

Εἶναι γεγονὸς παρὰ πάντων ἀνομολογούμενον· δι, διαν
 ἔν μέλος τοῦ σώματος πάσχει, προξενεῖ πόνον εἰς ὀλοκλήρον
 τὸ σῶμα, καὶ τοῦ νοῦ αὐτοῦ συμπεριλαμβανομένου Ὁ νοῦς,
 λοιπόν, δὲν θὰ ἦτο δύνατον νὰ διατελῇ τελείως ὑγιῆς ἐνῶ
 τρέφεται καὶ διατηρεῖται ὑπὸ νοσοῦντος σώματος. Ὁ ἀνῆ-
 συχος σιόυαχος δυσπεπτικοῦ τινος ἐξασκεῖ ἄμεσον ἐπίδρασιν
 ἐπὶ τοῦ νοῦ, ὡς ἐπίσης καὶ ἐφ' ὀλοκλήρου τοῦ φυσικοῦ
 συστήματός του. Ὁ ἄνθρωπος δὲ ὅστις πάσχει τοὺς πνεύ-
 μονας δὲν δύναται νὰ ἀποφύγῃ ἀντίστοιχον διανοητικὴν
 παρενόχλησιν μέχρι βαθμοῦ τινος. Ὁμοιοτρόπως, διαν
 ἄλλα σωματικὰ ὄργανα, ὡς ἡ καρδιά, τὸ ἥπαρ, οἱ νεφροί,
 πάσχοντες, καὶ λειτουργῶσιν ἀτελῶς, τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτον
 ἀναμφιβόλως θέλει εἶσθαι ἄτακτον αἷμα καὶ ἄτακτον νευρι-
 κὸν σύστημα, τὸ κέντρον τοῦ ὁποίου εἶναι ὁ ἐγκέφαλος. Ὁ
 ἐγκέφαλος δ' ὡσαύτως, ὅστις βασανίζεται ὑπὸ πόνων, ἢ τρέ-
 φεται ἀτελῶς συνεπείᾳ κακοτροφίας, ἢ πυρέσσει συνεπείᾳ
 πλημμελοῦς λειτουργίας τῶν ἐκκριτικῶν ὀργάνων, εἶναι
 βέβαιον δι, θὰ ἐπηρεάζεται καθ' ὅλας τὰς ποικίλας αὐτοῦ
 λειτουργίας θὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ σκέπτηται καὶ συλλογί-
 ζηται τόσον ὀρθῶς καὶ λογικῶς, ὡς ἐὰν ἦτο εἰς τελείαν
 κατ' ἰστίαν. Αἱ παραφροσύναι δὲ εἶναι πλέον τόσον κοιναί,
 ὥστε ἡ λέξις παραφροσύνη δὲν ἐφαρμόζεται πλέον εἰμὴ μόνον
 εἰς ὅλως σοβαρὰς περιστάσεις ἀσυνήθους διανοητικῆς ἀνωμα-
 λίας, εἰς περιστάσεις διανοητικῆς ἀνισορροπίας. Οὐδεὶς ὅμως
 δυνάμενος νὰ κρίνῃ, καὶ ἔχων πείραν τῶν πραγμάτων, δύναται
 ν' ἀμφισβητήσῃ τὰ τοιαῦτα ὑμπεράσματα.

Τὸ ζήτημα ὅθεν προβάλλει Πῶς, ἢ τίνι τρόπῳ συνεργεῖ
 ἡ μετάδοσις τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἰς τὸν Χριστιανὸν ὅπως
 διορθώσῃ τὴν κρίσιν αὐτοῦ καὶ ἀποβῇ δι' αὐτὸν Πνεῦμα σω-
 φρονισμοῦ; Ἀπακτιῶμεν δι, ὁ θεῖος νοῦς εἶναι τέλειος,
 ὁγιῆς, σώφρων· ἐπομένως, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ καθ' ὃν
 οἱ Χριστιανοὶ δύνανται νὰ θέσωσι κατὰ μέρος τὸ ἴδιον
 ἑαυτῶν φρόνημα ἢ κρίσιν, ἐπὶ οἷωνδήποτε ἢ καὶ ἐφ' ὅλων τῶν
 ζητημάτων, καὶ δεχθῶσιν ἀντ' αὐτοῦ τὸν θεῖον νοῦν ἢ
 φρόνημα, τὸ θεῖον θέλημα, τὴν θείαν κρίσιν, διὰ τὴν διακν-
 βέρνησιν καὶ διαύθυνσιν τοῦ βίου των, κατὰ τοσοῦτον θὰ

ἔχωσι τὸ Πνεῦμα, ἢ τὴν διάθεσιν τοῦ πνεύματος τοῦ σωφρονισμοῦ — τοῦ πνεύματος ἢ νοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἀνὴρ ἐννοοῦμεν, ταῦτα λέγοντες, ὅτι οἱ ἐγκέφαλοι τῶν Χριστιανῶν ὑφίστανται μεταβολὴν ἢ ἀνατροπὴν τῆς φυσικῆς τάξεως τῆς λειτουργίας των, ἀλλ' ὅτι, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας, οὗτοι μανθάνουσι βαθμιαίως νὰ διορθώσωσι τὰς πλάνας τῆς κρίσεως αὐτῶν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ διάφορα ζητήματα τὰ ὁποῖα ἔρχονται ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ νὰ συναρμολογῶσι ταῦτα συμφῶνως πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου διὰ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἐπὶ παραδείγματι: Ὑποθέσωμεν ὅτι ἔχομεν ὠρολόγιόν τι μόλις καὶ ἐσφαλμένως δεικνύον τὴν ὥραν, καὶ ὅτι στεροῦμεθα τῶν πρὸς διόρθωσιν ἢ τακτοποίησιν αὐτοῦ μέσων ὑποθέσωμεν ἐπίσης ὅτι βλέπομεν συχνά τις χρονόμετρον τι ἀπολύτου ἀκριβείας, τὸ ὁποῖον δεικνύει ἡμῖν ὅτι τὸ ὠρολόγιόν μας ὑστερεῖ ἡμίσειαν ὥραν κατὰ εἰκοσιτετράωρον, θὰ ἐμανθάνομεν οὕτω τίνι τρόπῳ νὰ διορθώσωμεν αὐτό, διακανονίζοντες αὐτὸ κατὰ πᾶν εἰκοσιτετράωρον. Ἐπὶ πλέον, ἡθέλομεν γνωρίσει πῶς νὰ ἐξελέγχωμεν τὸ λάθος αὐτοῦ καθ' ὅταν δῶμεν ὅτι γινῇ τῆς ἡμέρας. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει ἐπίσης καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὴν κρίσιν ἡμῶν καὶ τὰ διάφορα ζητήματα καὶ ὑποθέσεις τοῦ βίου: Ὅποτε καταμετρώμεν τιτὰ διὰ τοῦ τελείου κανόνος ἢ μέτρον, εὐρίσκομεν ὅτι, εἴτε εἴμεθα καθ' ὑπερβολὴν ταχεῖς ἢ καθ' ὑπερβολὴν βραδεῖς, καθ' ὑπερβολὴν ἀδύνατοι ἢ καθ' ὑπερβολὴν δυνατοί, εἰς τὰς διανοητικὰς καὶ φυσικὰς ἡμῶν παθήσεις ἢ ἐνεργείας. Ἐνῶ δὲ ἀδυνατοῦμεν ὅπως νὰ μεταβάλλωμεν τὰς ἡμετέρας μεθόδους τοῦ σκέπτεσθαι καὶ ἐνεργεῖν, ὥστε νὰ τελειοποιήσωμεν αὐτὰς συμφῶνως πρὸς τὰς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ κανόνος καὶ γνώμονος ἡμῶν, οὐχ' ἥτιον ὁμοῦ δυνάμεθα νὰ κανονίσωμεν τὰς σκέψεις καὶ κρίσεις ἡμῶν συμφῶνως πρὸς τὸν πρὸ ὀφθαλμῶν ἡμῶν γνώμονα ἢ κανόνα, κατὰ τρόπον καὶ βαθμὸν τοιοῦτον, ὅποιον, οἱ μὴ ἔχοντες τὸν τέλειον αὐτὸν γνώμονα, ἢ μὴ ἐπιζητοῦντες νὰ κανονίσωσιν ἑαυτοὺς δι' αὐτοῦ, δὲν θὰ δύνανται οὕτε νὰ ἀκριβέσωσιν οὐδὲ νὰ ἀπομιμηθῶσιν.

Τίς δὲν ἔχει παρατηρήσει εἰς τοὺς φίλους καὶ γείτονας αὐτοῦ (ὡς ἐπίσης καὶ εἰς ἑαυτὸν ἀκόμη) ἀφθονα τεκμήρια τοιοῦτον μὴ σωφρονοῦντος πνεύματος ἢ νοῦ, εἰς ἀνθρώπους οἵτινες εἰσὶν ἀνίκανοι νὰ διευθύνωσι τὰς ἰδίας ἐαυτῶν ὑποθέσεις ἐντίμως, καὶ οἱ ὅποιοι, οὐχ' ἦτιον, δημιουργοῦσιν οὐκ ὀλίγην ἐνόχλησιν ἀποπειρώμενοι νὰ διευθύνωσι τὰς ὑποθέσεις τῶν ἄλλων ; Ἐνεκεν οἰήσεως, οὗτοι, κρῖνουσιν ἄλλους, σπερμολογοῦντες καὶ πολυπραγμονοῦντες εἰς ἀλλότρια ζητήματα, καίτοι ἀφ' ἑτέρου προδίδουσι τελείαν ἀνικανότητα ὅπως διευθετήσωσι τὰς ἰδίας αὐτῶν ὑποθέσεις. Καὶ δὲν εἶναι τοῦτο μία ἀπόδειξις πνεύματος ἢ νοῦ μὴ σωφρονοῦντος — ἐν μέτρον παραφροσύνης ; Δὲν εὐρίσκομεν δὲ ὅτι ἡ αὐτὴ ἀρχὴ εἰς εὐρυτέραν κλίμακα λαμβανομένη, παρατηρεῖται εἰς τὰς περιπτώσεις πάντων ὧσων ἢ κρείσσις εἶναι ἴσος νοσηρὰ ὥστε ἐπὶ τέλους ἀναγκάζονται νὰ περιορίσωσιν αὐτοὺς ἐντὸς σωφρονοιστηρίου ; Ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας, οἰήσις, ἔπαρσις καὶ φόβος εἰσὶν αἱ βάσεις τῆς διανοητικῆς διαταράξεως εἰς τοὺς πλείστους ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἐνεκλείσθησαν εἰς φρενολογικὰ κατασιτήματα, — πολλῶν ἄλλων τῆς αὐτῆς κατηγορίας ὄντων ἀπλουστάτα δαιμονολήπτων. Ἐὰν ἐπισκεφθῶμεν ἐν τοιοῦτον φρενοκομεῖον θὰ εὕρωμεν πολλοὺς τῶν ἐν αὐτῷ διαιτωμένων μοχθοῦντας ὑπὸ τὴν φρεναπάτην δι' εἶναι πλούδιοι καθ' ὑπερβολὴν, ἢ δι' εἶναι βασιλεῖς ἢ βασιλίσσαι, ἢ εὐγενεῖς ἢ πριγκίπες, καὶ συνεπῶς πλήρεις ὑπερηφανίας καὶ ὑπερεναισθησίας καὶ εἰς ἄκρον εὐερέθιστοι. Ἄλλους εὐρίσκομεν φανταζομένους δι' ὑπέστησαν φαντασιώδη ἀδικήματα, δι' δὲν ἐκτιμῶνται δεόντως, δι' οἱ φίλοι τῶν ἐπιδιώκουσι τὴν ἐξόντωσιν τῶν, φοβούμενοι τὴν ἐπιρροὴν τῶν, ἢ προσπαθῶσιν ν' ἀποκρύνωσι τὴν ἰκανότητά τῶν, ἢ ὅπως ἐμποδίσωσιν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξασφαλίσωσι δι' ἑαυτοὺς περιοσίαν. Ἄλλοι πάλιν, κατεχόμενοι ὑπὸ φόβου, φαντάζονται δι' πᾶς τις ἀπειλεῖ τὴν ζωὴν τῶν, δι' ὅλος ὁ κόσμος εἶναι παράφρονες, καὶ δι' αὐτοὶ καὶ μόνοι εἶναι ἀρίφρονες καὶ ὑγιεῖς τὸν νοῦν, ἢ δι' ὁ Θεὸς κατατρέχει αὐτοὺς, καὶ δι' τοὺς ἀναμένει εἶναι αἱ αἰῶνιοι βάσανοι, διότι διέπραξαν θανάσιμον ἁμαρτήμα, κλπ

Πάντα ταῦτα δὲν εἶναι εἰμῇ ὑπερβολικαὶ ἐκφάνσεις διανοητικῆς καταστάσεως, καὶ χαρακτηριστικὰ τὰ ὁποῖα, οἱ ἐφισιτῶντες τὴν ἐαυτῶν προσοχὴν, δύνανται νὰ ἴδωσι πέραξ των κατὰ πᾶσαν ἡμέραν καὶ εἰς ὅλα τὰ στάδια τοῦ βίου. Ἡ τάσις δὲ τοῦ κόσμου καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ κόσμου, μὲ τὰς φιλοδοξίας καὶ τὴν ὑπερηφανίαν αὐτοῦ, τὰς δεισιδαιμονίας, τὰς πλάνας καὶ φόβους του, εἶναι ὅπως ἐπὶ μᾶλλον ἐντείνη τὰς φυσικὰς αὐτὰς συνθήκας καὶ ὅρους τῆς ζωῆς· ὥς ἀποτέλεσμα δὲ τούτου ἔχομεν τὸ ὅτι ἡ παραφροσύνη, ὑπὸ τὴν μᾶλλον δξεΐαν αὐτῆς μορφὴν, αὐξάνει ἀλματηδὸν ἀνὰ σύμπαντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον.

Ὅ,τι πάντες οὗτοι χρειάζονται, διὰ ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ ὁλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον γένος χρειαζόμεθα, — εἶναι πνεῦμα σωφρονισμοῦ, νοῦς ὑγιῆς. Ὁ καιρὸς ὁμῶς τῆς γενικῆς ἰάσεως τῶν διανοητικῶν καὶ φυσικῶν ἀσθενειῶν τοῦ κόσμου, διὰ χειρὸς τοῦ Μεγάλου Ἰατροῦ, εἶναι ὁ Χιλιετῆς αἰὼν, ὅποτε οὗτος θὰ ἐπικρατήσῃ τελείως. Ἀλλ' ὁ αἰὼν ἐκεῖνος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσαχθῇ, καὶ ἡ δι' αὐτοῦ ἀναψυχὴ καὶ μακαριότης δὲν δύναται νὰ ἔλθῃ μέχρι τοῦ πρὸς τοῦτο ὥρισμένου καιροῦ. Ἐν τῷ μεταξύ ὁμῶς, ἡ ἐκ τοῦ κόσμου καλουμένη Ἐκκλησία τοῦ Εὐαγγελίου, λαμβάνει παρὰ τοῦ Κυρίου αὐτῆς, διὰ τοῦ Λόγου του, τὸ ἅγιον αὐτοῦ Πνεῦμα — τὸ Πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ αὐτὸ ὥς ὁ νοῦς ἡ τὸ Πνεῦμα τοῦ Πατρός. Καθ' ὅσον δὲ ἕκαστον τῶν μελῶν αὐτοῦ χρησιμοποιεῖ τὰ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν προνόμια ταῦτα, κατὰ τοσοῦτον θὰ βοηθῇται ὅπως ὑπερισχύῃ κατὰ τῶν φυσικῶν, διανοητικῶν καὶ σωματικῶν δυσχερειῶν, αἷτινες περιστοιχίζουν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς λοιπῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ Λόγος δὲ τοῦ Κυρίου, διὰ τοῦ Ἀποστόλου, προιρέπει καὶ ὁδηγεῖ ἡμᾶς ἐν σχέσει πρὸς τοῦτο ὥς ἐξῆς, — «Λέγω... παντὶ τῷ ὄντι ἐν ἡμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, [οὐχὶ κατὰ τὴν σάρκα, ἀλλὰ κατὰ τὴν νέαν αὐτοῦ φύσιν] ἐκάστω ὥς ὁ Θεὸς ἐμέρισε μέτρον πίστεως.» (Ρωμ. ιβ' 3). Διὰ πολλοὺς τοῦτο εἶναι ἔργον ἀπαιτοῦν, ὁλόκληρον αὐτῶν τὸν βίον ὅπως κατορθώσωσι νὰ κατανικήσωσι τὴν ὁποῖαν ἔχουσι σχη-

ματίσει δι' ἑαυτοὺς μεγάλην ἰδέαν καὶ ἐκτίμησιν, καὶ ἀποκρίσῃσι τὸ πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ ὁποῖα ἔχουσι προσόντα ἢ ἰάλαντα· ἀλλ' εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ τῆς διορθώσεως τῆς τοιαύτης ὑπερηφανίας τῶν ἐνισχύονται διὰ τῶν λόγων τοῦ Κυρίου ἡμῶν λέγοντος, «Μακάριοι οἱ πραεῖς, οἱ αὐτοὶ κληρονομήσωσι τὴν γῆν,» καὶ ἐνισχύονται ἐπίσης διὰ τῶν λόγων τοῦ Αποστόλου, διακηρύττοντος οἱ, «ὁ Θεὸς ὑπερηφάνους ἀντιτάσσειται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν». Ταπεινώθητι οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ». — Ματθ. ε' . 5, Ἰάκωβ δ' . 6, Α. Πέτρ. ε' . 5, 6.

Παραμένει ἐν τούτοις γεγονὸς οἱ, ἐκείνους τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς ἐξέλεξατο δὲν εἶναι πολὺ δυνατοί, οὐδὲ πολὺ σοφοὶ κατὰ τὴν πορείαν τοῦ κόσμου τούτου, καὶ ἐξ ἀπόψεως, τῆς παρ' αὐτῶν ἐκτίμησης τῆς ἰδίας αὐτῶν σοφίας· ἀλλ' εἶναι οἱ πτωχοὶ τοῦ κόσμου τούτου πλούσιοι εἰς πίστιν, — οἷτινες δὲν ἔχουσι πεποιθήσιν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν δικαιοσύνην, ἀλλὰ δέχονται τὸν Χριστὸν ὡς τὴν σοφίαν αὐτῶν, τὴν δικαιοσύνην τῶν, τὸ πᾶν τῶν.

Ὁμοιοτρόπως, ἐκεῖνοι ἐπίσης, οἷτινες ἔχουσι τὸ «πνεῦμα τοῦ φόβου», βοηθοῦνται καὶ ἐνισχύονται ὅπως καταπολεμήσωσιν αὐτὸ διὰ τοῦ «Πνεύματος τῆς ἀληθείας», τοῦ «Πνεύματος τῆς ἀγάπης», ἐὰν λαμβάνωσιν αὐτό, — διότι, «ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον» (Α'. Ἰωάν. δ' . 18). Ἐφ' ὅσον δὲ μανθάνουσι τὰ γνωρίζουσι τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Λόγου αὐτοῦ, καὶ τὸ ἐν αὐτῷ ἐκτιθέμενον πανάγαθον αὐτοῦ σχέδιον τῶν αἰώνων, τοῦτο ἀπομακρύνει ἀπὸ τοῦ νοῦ αὐτῶν τὸν μέγαν ἐφιάλτην τοῦ φόβου καὶ τρόμου, ὅστις βασανίζει τοσούτους ἀνθρώπους. Παρέχει δὲ εἰς αὐτοὺς ἀντὶ τοῦ φόβου ἐλπίδα, ἐλπίδα ἣτις δὲν καταισχύνει, διότι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶναι ἐκκεχυμένη ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου τοῦ Πνεύματος τοῦ σωφρονισμοῦ.

Ὡσαύτως ἐκεῖνοι οἷτινες συγχάνουσιν εἰς ἄκρον ταπεινότητα (εἰς ἄκρον ἐστερημένον αὐτοπεποιθήσεως) ὅπως ἐπιτελέσωσιν τί ποτε εἰς τὴν ζωὴν τῶν, ἐνθαρρύνονται, στηρίζονται καὶ καθίστανται χρήσιμοι καὶ εἰς ἑαυτοὺς καὶ εἰς ἄλλους,

διὰ τοῦ αὐτοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας, τὸ ὁποῖον ἐλέγχει καὶ διορθοῖ τοὺς ἔχοντας μεγάλην πεποιθήσιν εἰς ἑαυτούς, μεγάλην βεβαιότητα εἰς ἑαυτούς, τοὺς ἐπηρμένους καὶ τετυφωμένους. Οἱ πρῶτοι ἐνθαρρύνονται διαβεβαιούμενοι περὶ συνδρομῆς καὶ βοηθείας παρὰ Θεοῦ· οἱ δεῦτεροι χαλιναγωγούνται καὶ περιστέλλονται, μειριάζονται, καθυποτάσσονται καὶ διδάσκονται τι εἶναι εὐάρεστον εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς αὐτοὺς ὠφέλιμον. Ὡς δὲ ὁ Ἀπόστολος λέγει, «Εἰ δέ τις [πεποιθότως] δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, [ἐξ ἰδίας αὐτοῦ σοφίας], οὐπω ἔγνω καθὼς δεῖ γινῶναι». (Α΄ Κορθ. η΄. 2). Μὴ λησμονῶμεν ἐντιούτοις δι, ἡ ἀνὰ μόρφωσις τοῦ χαρακτῆρος δὲν προέρχεται ἐκ τοῦ ἂν λέγη τις, Κύριε, Κύριε, οὐδὲ ἐκ τοῦ νὰ ἔχη τις τὴν Γραφὴν ἀνὰ χεῖρας, οὔτε καὶ ἐκ τοῦ νὰ διατελῇ ἠγνωμένος μετὰ οἰουδήποτε ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ, Ἐκκλησίας ὀνομαζομένου ἢ μεταμόρφωσις αὕτη προέρχεται ἐὰν ἐνοῦται μετὰ τοῦ Χριστοῦ, καὶ λαμβάνῃ παρ' αὐτοῦ τὸ Πνεῦμα τοῦ Λόγου Αὐτοῦ, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, τὸ Πνεῦμα τοῦ ἁγισμοῦ, τὸ Πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ, — τὸ ἅγιον οὗτοῦ Πνεῦμα καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς.

Ὁ ἄνθρωπος ὅστις, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ ἀποδοχῆς τῆς χάριτος ταύτης, γίνεται κάτοχος τοῦ Πνεύματος τοῦ σωφρονισμοῦ, πλεονεκτεῖ καὶ ὑπερέχει κατὰ πάντα τρόπον ὑπὲρ τοὺς λοιποὺς τῶν ἀνθρώπων, διότι τὸ Πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ εἶναι Πνεῦμα σοφίας. Ὁ τοιοῦτος ἐκτιμᾷ ὀρθώτερον παντὸς ἄλλου τὰ πράγματα τῆς παρούσης ζωῆς τὸν πλοῦτον, τὴν φήμην, τὴν κοινωνικὴν θέσιν, κλπ. Ἀπὸ τῆς νέας αὐτοῦ ἀπόψεως ὁ τοιοῦτος διαβλέπει πράγματα συνεχόμενα πρὸς πάντα ταῦτα, τὰ ὁποῖα ἄλλοι δὲν διακρίνουσιν. Ὁ νοῦς αὐτοῦ, διδασκόμενος καὶ ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, διακρίνει δι, καὶ ἂν θὰ ἡδύνατο νὰ ἀνσωρεύσῃ τὸν πλοῦτον τοῦ κόσμου, οὐδὲν θὰ ἡδύνατο νὰ λάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ ἐν τῷ θανάτῳ του. Διαβλέπει ἀκολούθως δι ἡ φήμη εἶναι κενόν τι καὶ λίαν ἐφήμερον καὶ παροδικόν πρᾶγμα, καὶ δι εἰς τὴν πολυάσχολον τύρβην τῆς ζωῆς οἱ νεκροὶ λησμονοῦνται ταχέως. Διαβλέπει, ὡσαύτως, δι ἡ κοινωνικὴ θέσις εἶναι τι λίαν ἐπιπόλαιον, καὶ αἱ περὶ ὑπολήψεως, ἐκτιμῇ-

σεως, κλπ. ἐπαγγελίαι αὐτῆς, συχνάκις ὅπως ἀνειλικρινεῖς, καὶ ὅτι ἡ ζωηρότης τῆς ἐκ μέρους τοῦ κόσμου ὑπολήψεως καὶ ἐκτιμήσεως τερματίζεται μετὰ τοῦ θανάτου, — ἂν οὐχὶ πρότερον κατὰ τινα ὀικονομικὴν συμφορὰν. Ἐπίσης κατανοεῖ ὅτι, κατὰ τὴν κοινὴν παροιμίαν, «τὸ παιγνίδιον [τὸ τυχερὸν τοιοῦτον διὰ φήμην καὶ πλοῦτον καὶ τέρψεις] δὲν ἀξίζει τὴν δαπάνην τοῦ κηρίου». Καὶ πράγματι, ἐξ ἀπόψεως τῶν κατὰ μέσον ὄρον ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν τοῦ κόσμου, ἡ ζωὴ δὲν εἶναι εἰμῇ χαρτοπαίγνιον, ὅπως ἀνικανοποιητικὸν ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τοῦ, διότι καὶ εἰς τὸν μᾶλλον ἐπιτυγχάνοντα ἐπὶ τέλους ἡ σημασία τούτου συγκριτικῶς εἶναι μηδέν.

Ἀφ' ἑτέρου, τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, τὰ ἀναγεννώμενα ἤδη ἐκ Πνεύματος ἁγίου εἰς τὴν «ἄνω κλήσιν» τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἔχουσι τι τὸ εἰς αὐτοὺς προσφερόμενον, τὸ ὁποῖον ἐλκύει τὸν νοῦν αὐτῶν μακρὰν τῶν μηδαμινοτήτων καὶ ἀπαιτηλοτήτων, αἵτινες αἰχμαλωτίζουν καὶ συχνάκις διαταράσσουσι τὰς φρένας τῆς ἀνθρωπότητος ἐν γένει. Αἱ χαρὰ καὶ φιλοδοξίαι αὐτῶν εἰσιν ὑπέρτεροι ἀτενίζουσαι εἰς ὑψηλότεραν κοινωνικὴν θέσιν, εἰς μεγαλείτερα πλούτη, καὶ εἰς Βασιλείαν, — εἰς οὐράνια πλούτη, εἰς οὐράνιον καὶ αἰώνιον Βασιλείαν. Αἱ διὰ τῶν οὐρανίων αὐτῶν ὑποσχέσεων ἐμπνεόμεναι φιλοδοξίαι εἶναι ἁγίαι φιλοδοξίαι, πλήρεις ἐλέους καὶ καλῶν καρπῶν, καὶ ἐνεργοῦσι κινούμεναι ἐκ τοῦ ἑλατηρίου τῆς ἀγάπης, ἐνῷ αἱ ἐνέργειαι τῶν ἐπιγείων φιλοδοξιῶν κινοῦνται ἐξ ἑλατηρίων ἐγωῦσμοῦ καὶ ἰδιοτελείας.

Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες τῶν ὁποίων αἱ βλέψεις αἰῶρονται ὑπεράνω τῶν γηϊνῶν αὐτῶν ἀθυρομάτων καὶ φιλοδοξιῶν, καὶ συγκεντροῦνται ἐπὶ τῶν οὐρανίων, κέκτηνται ἀναμφιβόλως καλλιτέρας εὐκαιρίας ὅπως ἐξασκήσωσιν ὑγιεστέραν κρίσιν, ὅσον ἀφορᾷ τὰς ὑποθέσεις τῆς παρούσης αὐτῶν ζωῆς, — διότι βλέπουσι ταύτας ἀπὸ σχετικῶς ἀφιλοκερδοῦς ἀπόψεως. Οἱ τοιοῦτοι εἶναι βεβαίως ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ἠναγκασμένοι νὰ ζῶσι, καὶ πρὸς τοῦτο νὰ πορίζωνται τὰ ἀναγκαιοῦντα αὐτοῖς, προνοοῦντες ὅσα αεμνὰ καὶ δίκαια ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων· ἀλλ' ἀπαλλαγέντες ἀπὸ ἀμέτρων φιλοδοξιῶν, ἐν σχέσει πρὸς τὰ πράγματα τοῦ κόσμου, ἀπηλλάγησαν ἀναλόγως καὶ ἀπὸ τῆς

πιέσεως τῆς φιλαργυρίας, πλεονεξίας, ὑπερηφανίας, κλπ καὶ εἶναι εἰς καλλιτέραν θέσιν νὰ σκέπτονται καὶ ἐνεργῶσι δικαίως, καὶ ἐξασκῶσι φιλόφρονα συμπάθειαν πρὸς πάντας. Τὸ Πνεῦμα τοῦτο τοῦ σωφρονισμοῦ, ἢ ὀρθοτέρα κρίσις τοῦ πεπειραμένου Χριστιανοῦ, δὲν λογίζεται ὡς ἐπιδιόρθωσις τοῦ γηϊνοῦ ἢ σαρκικοῦ αὐτοῦ νοῦ, ἀλλ' ὡς νέος νοῦς ἢ διάθεσις, γεννηθεὶς ἐν αὐτῷ ἄνωθεν, διὰ τῶν μεγίστων καὶ τιμίων ἐπαγγελιῶν τοῦ Λόγου τοῦ Κυρίου (Β'. Πέτρ. α'. 4). Οὗτος δὲ βοηθεῖται τοιοῦτοιτρόπως δυνάμει τῆς νέας αὐτοῦ διαθέσεως, τοῦ Πνεύματος ἢ τῆς διαθέσεως νοῦ σωφρονοῦντος, ὅστις εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ ἁγίου Πνεύματος τοῦ Κυρίου. Ὁ νοῦς δὲ οὗτος θὰ σωφρονῇ καθ' ὅσον λαμβάνει τὸ ἅγιον Πνεῦμα καὶ πληροῦται δι' αὐτοῦ. Ἡ εἰς τοῦτο δὲ πρόοδος θέλει εἶσθαι ταχεῖα ἢ βραδεῖα, ἀναλόγως τοῦ κατὰ πόσον ἢ ἀγάπη αὐτοῦ πρὸς τὸν Κύριον καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ θέλει εἶσθαι θερμὴ ἢ ψυχρά.

Ὁ Κύριος αὐτὸς ἦν ὅστις ἠρώτησε, «Τὶ δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ [τῆς ὑποστάσεώς του, τῆς ὑπάρξεώς του];» (Ματθ ιστ'. 26). Ἀνθρώπος σωφρονῶν οὐδέποτε ἠθέλην ἀνταλλάξει τὸ πολυτιμώτατον ἐξ ὧν κέκτηται (τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὑπαρξιν), ἀντὶ οἰοῦν ὅτι ἄλλου πράγματος — πλούτου, φήμης ἢ θέσεως. Καθ' ὅσον δὲ τις λαμβάνει τὸ Πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ θὰ δύνηται νὰ κάμῃ τὴν τοιαύτην ἐκτίμησιν. Τοῦναντίον δὲ, τὸν κόσμον σήμερον βλέπομεν πρᾶττοντα ὅλως τοῦναντίον, καὶ ἀποδεικνύοντα τὴν διανοητικὴν αὐτῶν νοσηρότητα. Οἱ ὡς σοφώτατοι ἄνδρες τοῦ κόσμου ἐκλαμβανόμενοι ἐξοδεύουσι τὸν κόπον τῶν οὐχὶ εἰς χορτασμόν, — πρὸς συσσώρευσιν πλούτου, εἰς διαμόχης διὰ τιμὰς καὶ δόξαν, διὰ κοινωνικὴν θέσιν καὶ κοινωνικὰ πρωτεῖα, εἰς μεταιοδόξους ἐπιδείξεις καὶ ἁμαρτωλὰς ἡδονάς. Καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ὑπῆρχε μέλλουσα ζωὴ, πάντες οἱ ἔχοντες τὸ Πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ δύνανται νὰ ἐννοήσωσιν δι' ἡ τοιαύτη πορεία εἶναι ἀσύνητος· διότι ἡ πλειονότης τῶν ἀνθρώπων δαπανῶσι τὸν παρόντα βίον παρασκευαζόμενοι δι' ἡδονὰς καὶ τέρψεις, ἀκολούθως δὲ κατακλίνονται ἐτοιμοθάνατοι, κατανοοῦντες ὅτι δὲν ἀπέκτησαν ὅ,τι ἔδει ν' ἀπο-

κήρωσι, — καὶ ὅτι ὁ πλοῦτος ἢ ἡ φήμη, τὰ ὅποια ἀφή-
νουσιν ὀπισθέν των θὰ διασκοπισθῶσι ταχέως, ἢ, ἂν δὲν
διασκορπισθῶσιν, ὅτι θὰ παραμείνωσι μνημεῖον τῆς ἀφρο-
σύνης αὐτῶν, τῆς ἀπληστίας καὶ τῆς ἐλλείψεως τοῦ ὑγιαί-
νουτος, πνεύματος σωφρονισμοῦ.

Ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου, κενὴ καὶ στερουμένη λογικῶν βλέ-
ψεων καὶ φιλοδοξιῶν, εἶναι ὅτι ὁ Ἀπόστολος ἀποκαλεῖ ταύ-
την «ἡ ματαία [ἢ ἄκαρπος] ὑμῶν πατροπαράδοτος ἀναστρο-
φή» (Α΄ Πέτρ. α'. 18). Τὸ ἔθος ἢ ἡ παράδοσις τοῦ ἐρ-
γάζεσθαι καὶ κοπιᾶν δι' ἀνάξια ἀντικείμενα, εἶναι κληρονομικὴ·
οἱ ἄνθρωποι δὲν σταματῶσι νὰ σκεφθῶσι λογικῶς ἐπὶ οἷου-
δήποτε ζητήματος, ἀλλὰ ρίπτονται εἰς τὴν δινην τῆς ἀσυνεσίας
εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεσιράφησαν οἱ πατέρες των. Ὁ Ἀπόστολος
ὁμῶς ὑποδεικνύει ὅτι ἡ παρ' ἡμῶν ἀλλαγὴ πορείας εἶναι συ-
νέπεια τοῦ ὅτι ἐμάθομεν ὅτι ἀπελυτρώθημεν διὰ τοῦ
πολυτίμου αἵματος τοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦ Λόγου δὲ τῆς χάρι-
τος ἀπεκαλίψαμεν ὅτι ἡ πορεία τοῦ κόσμου εἶναι ματαία, καὶ
ὅτι πάντες ἀκολουθοῦσι τὴν ματαίαν ταύτην ὁδὸν συνεπίε-
ρα διαφθορᾶς — νοσηρότητος τοῦ νοῦ αὐτῶν, ἔνεκεν τῆς πτώ-
σεως — γνωρίζοντες δὲ περὶ τῆς μεγάλης ἐξαγορᾶς ἡμῶν,
χαίροντες ἀφιερῶμεν ἑαυτοὺς εἰς Ἐκείνον, ὅστις ἀπελύτρω-
σεν ἡμᾶς, καὶ λαμβάνομεν ἐκ τοῦ Πνεύματος Αὐτοῦ — τοῦ
Πνεύματος τοῦ σωφρονισμοῦ.

Ὅταν ἡ παροῦσα ζωὴ θεωρηθῇ ἐξ ἀπόψεως τοῦ ἁγίου
Πνεύματος, ὥς ἐκτίθεται ἐν τῷ Λόγῳ τοῦ Θεοῦ, αὕτη κατα-
φαίνεται σαφῶς ὅτι εἶναι ἐποχὴ σχολικῆς διαπαιδαγωγήσεως,
προπαρασκευὴ πρὸς μέλλουσαν ζωὴν, διὰ πάντας ὅσοι βλέ-
πousι τὸ βραβεῖον καὶ ἀκούουσι τὴν «κλησιν.» Ἐν τούτοις,
ἐκεῖνοι μόνον τῶν ὁποίων διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ
οἵτινες βλέπousιν ἐκ τῶν ἔσθωθεν, δύνανται νὰ κατανοήσω-
sin ὅπως ἀσύνετος τυγχάνει ἡ ὁδὸς τῆς πλειονότητος τῶν
ἀνθρώπων, οἵτινες, ἀντὶ τὰ περιστέλλωσι καὶ κολάζωσι τὰς
ιδιοτελεῖς αὐτῶν ροπὰς, καὶ καλλιεργῶσι τὰ εὐγενέστερα καὶ
ἀληθέστερα στοιχεῖα τῆς πεπιωκνίας αὐτῶν φύσεως, εἰς
πλείστας ὅσας περιστάσεις ὑπονομεύουσι τὸν χαρακτῆρα, καὶ
ἀφήνους τοὺς ἀνθρώπους νεκροὺς εἰς τὸν θάνατον, ἀσθενε-

στέρους τὸν χαρακτηῖρα παρ' οὗ ἦσαν ὅτε ἐγεννήθησαν ἐν αὐτῷ, πλειστάκις δὲ μὲ κληροδοτήματα ἀσθενειῶν καὶ ἀδυναμιῶν, γενεαλογικῶς μεταδιδόμενα καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν

Ἀφ' ἐτέρου, ὁμοως, ἐνῶ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Λόγου αὐτοῦ, περιστέλλει τὰς φιλοδοξίας ἡμῶν διὰ τὰ γήινα πλούτη, καὶ βεβαιοῖ ἡμᾶς οὕτω «εἰς πάντων τῶν κακῶν ἔσιν ἡ φιλαργυρία» (Α. Τιμόθ. σί'. 10) προφυλάττει ἡμᾶς ταῦτοχρόνως ἀπὸ τοῦ ἀντίθετον ἄκρον τῆς νωθρότητος καὶ ραθυμίας, προτρέπων οὕτω ἕκαστος ὁφείλῃ νὰ ἐργάζεται πᾶν ὀρθὸν καὶ δίκαιον ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων, καὶ ἰδίως διὰ τὰς οἰκογενειακάς αὐτοῦ ἀνάγκας. Παραιεῖ δ' ἡμᾶς νὰ ὤμεν, «Τῇ σπουδῇ, μὴ ὀκνηροί, τὸ πνεύματι ζέοντες, τῷ Κυρίῳ δουλεύοντες» (Ρωμ. ιβ'. 11). Τοιοῦτοιτρόπως, οἱ ἔχοντες τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου προφυλάσσονται ἀπὸ τῆς ἀφροσύνης ἐκείνων, οἵτινες δαπανῶσι τὴν ζωὴν, ὡς ὁ Ἰωάννης Βούτιαν λέγει, μὲ «τὸ βορβοροδίκρανον», συνάγοντες εἰς ἑαυτοὺς θησαυροὺς ἄνευ οὐδεμιᾶς θετικῆς ἀξίας· προφυλάσσονται δ' ἐπίσης ἀπὸ τῆς νοσηρότητος τῆς νωχελείας καὶ χαυνότητος, καὶ προτρέπονται νὰ δεικνύωνται ἐνεργητικοὶ εἰς ἀγαθὸν ἔργον, τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποβῇ βοηθητικὸν διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ εὐχῇ ἐπίσης τῆς θείας ἐπιδοκίμασίας, καὶ γελῇ ἀποδεκτὸν ὡς ὑπηρεσία «γενομένη πρὸς τὸν Κύριον», ἥτις θὰ ἔχῃ ἄφθονον τὴν παρ' αὐτοῦ ἀμοιβήν εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Τὸ Πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ διαβλέπει ἐν τῇ παρουσίᾳ ζωῇ εὐκαιρίας πρὸς ἀπρόκτησιν πλούτου χαρακτηῖρος, καὶ διὰ τὴν θησαύρισιν θησαυρῶν, τοὺς ὁποίους οὐτε σκώληξ οὐτε σκωρία ἴδυνανται ν' ἀφανίσωσιν, ἀλλ' οἱ ὁποῖοι δύνανται νὰ διαρκέσωσιν — εἰς αἰωνίας χαρὰς καὶ εὐφροσύνας. Οὐχὶ οὕτω τὸ Πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ ἄγει ἡμᾶς νὰ ζῶμεν διὰ τὸ μέλλον παραμελοῦντες ὅλως τὸ παρὸν : ὁ ἔχων τοῦτο ζῇ μᾶλλον συνεπῶς καὶ σωφρόνως ἐν τῷ παρόντι, ἔχων πάντοτε ὑπ' ὄψιν τοῦ μέλλον.

Τὸ Πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ εὐρύνει καὶ βαθύνει τὸν χαρακτηῖρα καθ' ὅλας τὰς καλὰς αὐτοῦ διευθύνσεις· δὲν

βοηθεῖ δὲ μόνον τὸν κάτοχον αὐτοῦ ὅπως σχηματίσῃ ὁρθὴν ἰδέαν καὶ ἀντίληψιν περὶ ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅπως σχηματίσῃ ὁρθὴν ἰδέαν καὶ ἀντίληψιν καὶ περὶ τῶν ὁμοίως αὐτῷ εἰς πεπιτωκυῖαν κατάστασιν διατελούντων ἀνθρώπων, καὶ εὐρύνει τὰς συμπαθείας αὐτοῦ. Ὁ τοιοῦτος κατανοεῖ τὴν ἐκ τῆς πτώσεως προκύψασαν βλάβην εἰς τὴν νοῦν καὶ τὸ σῶμά του, καὶ αἰσθάνεται τὴν ἑποίαν ὁ ἴδιος ἔχει ἀνάγκην ἐλέους, διορθώσεως καὶ βοηθείας, ὡς ἐπίσης τὴν παρομοίαν ἔκλυσιν καὶ κατάπτωσιν ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ τὴν ὑφισταμένην γενικὴν ἀνάγκην διὰ συμπάθειαν καὶ βοήθειαν πρὸς διόρθωσιν. Καθ' ὅσον δὲ μανθάνει νὰ διορθώσῃ τὰς ἐλλείψεις καὶ ἀνισορροπίας τοῦ ἰδίου αὐτοῦ νοῦ, κατὰ τοσοῦτον συμποθεῖ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πρὸς τοὺς ἄλλους, οἵτινες δὲν ἔχουσι τὴν διακατονοιστικὴν αὐτὴν ἀρχήν, τὸ Πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ, καὶ οἵτινες κωλύονται τοῦ νὰ δεχθῶσιν αὐτὸ ἐνεκα τῆς ἐναντιότητος τοῦ Ἐχθροῦ, «τοῦ θεοῦ τοῦ κόσμου τούτου», ὅστις τυφλώνει τὸν νοῦν τῶν ἀπιστούντων, διὰ νὰ μὴ ἐπιλάβῃ εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν τὸ ἔνδοξον φῶς τῆς ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ θείας ἀγαθότητος, καὶ φέρῃ εἰς αὐτοὺς τὸ Πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ.—B'.

Κορθ. δ' 4

Καθ' ὅσον δ' οὗτος ἀναπτύσσεται ἐν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι τῆς υἱοθεσίας ἑαυτοῦ «νέον κτίσμα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ», ἀποβαίνει βαθμιαίως διὰ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὑπομένων, μᾶλλον συμπαθῶν, μᾶλλον γενναιόδωρος, μᾶλλον πλήρης ἀγάπης, —μᾶλλον καθ' ὁμοιότητα Θεοῦ. Ἡ τοιαύτη δὲ καλοκάγαθία τοῦ χαρακτῆρος δὲν θὰ ἐπιδράσῃ εἰς τὰς ἐξωτερικὰς μόνον πράξεις τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπίσης εἰς τὰς σκέψεις καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ. Ὅπως δὲ τὸ ἅγιον αὐτοῦ Πνεῦμα ἀποθαρρύνει καὶ ἀπαγορεύει οἰανδήποτε ἀπρεπῇ καὶ ἀνάρμοστον πρᾶξιν, οὕτως ἐπίσης ἀποθαρρύνει καὶ ἀποτρέπει ἀπρεπῇ καὶ ἀνάρμοστον τινα λόγον περὶ φίλου ἢ γείτονος ἢ ἐχθροῦ· καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν ἐπίσης τρόπον ἀποτρέπει καὶ ἀπαγορεύει κατὰ τὴν ἐλαχίστην ἄδικον ἢ δυσμενῆ ἐχθρικὴν σκέψιν πρὸς οἰανδήποτε ἐξ αὐτῶν.

Τὸ Πνεῦμα, ὅθεν, τοῦ σωφρονισμοῦ θὰ ἐπεξεργασθῇ

βαθμιαίως μὲν ἀλλ' ἀσφαλῶς τὸν σύζυγον καλλιτέρον σύζυγον, τὸν πατέρα καλλιτέρον πατέρα, τὸν υἱὸν καλλιτέρον υἱόν, τὴν σύζυγον καλλιτέραν σύζυγον, τὴν μητέρα καλλιτέραν μητέρα, τὴν θυγατέρα καλλιτέραν θυγατέρα. Θὰ παραγάγῃ δὲ τοιοῦτον ἀποτέλεσμα, διότι ἡ βάσις τοῦ σκέπτεσθαι, τοῦ λέγειν καὶ συμπεριφέρεσθαι, μειωβλήθη ἀπὸ ἐγωῦσμοῦ καὶ ιδιοτελείας εἰς ἀγάπην. Ὁ ἔχων τὸ Πνεῦμα τοῦτο τοῦ σωφρονισμοῦ, τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀγάπης, καθ' ὅσον λαμβάνει αὐτό, θὰ γίνηται ὀλιγώτερον. εὐαίσθητος καὶ εὐερέθιστος, ὅσον ἀφορᾷ τὰ δικαιώματα, προνόμια καὶ προτεῖα του, καὶ μᾶλλον διακριτικὸς καὶ ἀβρόφρων διὰ τὰ δικαιώματα αἰσθητά καὶ τὴν προτίμησιν τῶν ἄλλων. Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, φυσικῶς τῷ λόγῳ, θέον νὰ κατέχῃ τὴν πρώτην θέσιν, ἀλλὰ μετὰ τὴν προοπάθειαν ὅπως εὐαρεστήσῃ τὸν Κύριον, θὰ ἡδύνηται εἰς τὸ νὰ εὐαρεστῇ ἄλλους, μεθ' ὧν ἔρχεται εἰς συνάφειαν, καὶ ἰδίως τοὺς ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ οἰκογενείας· συμφώνως δὲ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην ὅπως ὑπηρετῇ καὶ εὐαρεστῇ πρῶτον τὸν Κύριον, καὶ μετὰ ταῦτα τὴν οἰκογένειαν τοῦ Κυρίου, καὶ πάντας ἀνθρώπους, καθ' ὅσον θὰ εὐρίσκη πρὸς τοῦτο εὐκαιρίαν, θὰ λειτουργῶσιν καὶ αἱ σκέψεις του, καὶ θὰ ὀδηγῶνται καὶ κανονίζωνται οἱ λόγοι του, καὶ θὰ μορφοῦνται ἢ καθ' ὅλα διαγωγὴ του.

Δὲν ἐπεται, ὅμως, ὅτι ὁ ἀνὴρ ἢ ἡ γυνή, ὅστις ἢ ἥτις ἔλαβε τὸ Πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ θὰ γείνη ὁ ἀριστος σύζυγος, ἢ ἀρίστη σύζυγος, ὁ ἀριστος ἀδελφὸς ἢ ἀρίστη ἀδελφή, ὁ ἀριστος πατήρ, ἢ ἀρίστη μήτηρ, ὑπὸ πᾶσαν ἐκπεψιν· διότι, ὡς εἶπομεν ἤδη, ἡ ἀποστολὴ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ ἐνεργείᾳ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, εἶναι νὰ κυριεύῃ ἰδίως τὰ ἐξουθενημένα τοῦ κόσμου τούτου, καὶ τὰ μὴ ὄντα [ἀξίας], καὶ ἀνυποῖ ταῦτα κοτ' ἀναλογίαν τῆς ἀφιερώσεως αὐτῶν εἰς τὸν Κύριον, καὶ τῆς λύπης παρ' αὐτῶν τοῦ Πνεύματος τοῦ σωφρονισμοῦ. Ἐνθα, ἰούναντιον, ἄλλαι, οἷινες ἐγεννήθησαν ὑπὸ μᾶλλον εὐνοϊκωτέρας συνθήκης, καὶ ἐπὶ ἀνωτέρου ἐπιπέδου, εἶναι μᾶλλον ἐπιρρεπεῖς πρὸς τὴν αὐτοδικαίωσιν, καὶ ὅπως ἀποποιηθῶσι τὴν παρὰ Κυρίου προσφερομένην συνδρομὴν καὶ βοήθειαν. Οἱ τοιοῦτοι ἐνδέ-

χεται νὰ εἶναι εὐγενεῖς σύζυγοι, ἄνδρες ἢ γυναῖκες, εὐγενῆ τέκνα, εὐγενεῖς πατέρες, λόγῳ τοῦ ὅτι ἐγεννήθησαν ἐξ εὐγενῶν καὶ εὐαγῶνων γονέων, ἣ δὲ διότι ἐκληρονόμησαν μέσῳ Χριστιανῶν γονέων διανοίας καλλιτέρας διαθέσεως καὶ μεγαλειτέρας σοφίας. Ἄλλ' ἂν οἱ τοιοῦτοι δὲν δεχθῶσι τὸν Σαίηρα, καὶ τὸν ὁποῖον οὗτος προσφέρει νέον νοῦν, εἶναι πολὺ βέβαιον ὅτι θὰ ἐκφυλισθῶσιν, ἡ δὲ φιλοφροσύνη, ἡ εὐγένειά των, κλπ., θὰ καταντήσωσι μᾶλλον ζητήματα ἔξωτερικῆς μορφῆς, καλύπτοντα ἐσωτερικὴν ἰδιοτέλειάν, ἡ ὁποία, τάχιον ἢ βράδιον, θὰ ἐμφανισθῇ εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν, ἐπαναφέρουσα αὐτοὺς καὶ πάλιν εἰς ταπεινότερον ἐπίπεδον.

Ἡ ἔννοια δὲ καὶ σκέψις τὴν ὁποίαν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐντυπώσωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην εἶναι ὅτι ἐπὶ οἵουδ' ἂν ἐπέδου διανοητικῆς καταπτώσεως, ἀνηθικότητος ἢ ἀσυνεσίας καὶ ἂν ἐπισκεφθῇ ἡ ἀλήθεια καὶ χάρις τοῦ Θεοῦ ἂν ὄρα τινὰ ἢ γυναῖκα, ἥθελεν ἀνυψώσει καὶ καταστήσει αὐτὸν ἢ αὐτὴν μᾶλλον εὐγενέστερον, μᾶλλον ἀγνότερον, μᾶλλον φιλόφρονα, μᾶλλον ἡπιώτερον, μᾶλλον ἀβρόφρονα καὶ διακριτικὸν πρὸς τοὺς ἄλλους—ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ καθ' ὃν οὗτος ἢ αὕτη λαμβάνει τὸν νέον νοῦν, τὸ Πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ.

Ἡ νοσηρότης τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ ἐν γένει καταφαίνεται εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ἀπροσέκτου καὶ ἀφρόντιδος πολλαπλασιασμοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Τὸ ἀνθρώπινον γένος προβαίνει πολλαπλασιαζόμενον χωρὶς σχεδὸν νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὅψιν οἱ νόμοι τῆς φύσεως, καὶ σχεδὸν ἄνευ οὐδεμιᾶς προνοίας διὰ τὴν συντήρησιν καὶ διατροφὴν τῶν γεννωμένων, καὶ ἐπὶ τελείᾳ παραβάσει τῶν φυσικῶν νόμων, οἵτινες ἀναγνωρίζονται καὶ ὑπ' αὐτῶν ἀκόμη τῶν κατωτέρων ζώων, βοῶν, προβάτων, ἵππων καὶ κυνῶν, ἐν τῇ ἀνατροφῇ τῶν τέκνων των. Οὐδὲν παράδοξον, ὁθεν, ὅτι ὁ Ἀπόστολος παραγγέλλει εἰς τοὺς πιστοὺς νὰ ἀσκήσῃ πνεῦμα σωφρονισμοῦ ἐν τῇ χρήσει τῆς ἀρίστης φυσικῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως, τῆς γεννήσεως, λέγων, «Οἱ ἄνδρες συνοικεῖτε κατὰ γυνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρω σκεύει ὡς γυναικείῳ» (Α. Πέτρ. γ' . 7.) Ἐὰν ἡ συμβουλὴ στίχη ἡκολονθεῖτο, ἐὰν ἐπριάνετο

Πνεῦμαι σωφρονισμοῦ, πόσον μεγαλειτέρα διάκρισις καὶ πρόνοιαι ἤθελε δείκνυσθαι ὑπὲρ τῶν λεπτοφυῶν καὶ ὑπερβεβαρυμένων συζύγων, παρὰ συζύγων, οἵτινες ἀγαπῶσι αὐτὰς πράγματα — ὥσπερ γὰρ συνοικῶσι μετ' αὐτῶν κατὰ γυνῶδιν.

Ἐντούτοις, μόνον οἱ δοῦλοι καὶ δοῦλαι τοῦ Κυρίου ἔλαβον εἰσέτι τὸ ἅγιον αὐτοῦ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ — τὸ Πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ. Ἀλλὰ, δόξα τῷ Θεῷ, ὁ καιρὸς ἐστὶν ἔγγυς, καθ' ὃν, μέσφ' τῶν διακονιῶν τῶν δούλων καὶ δούλων αὐτῶν, δεόδοξασμένων πλέον καὶ ἐξουσιοδοτημένων μετὰ τοῦ Βασιλέως τῆς δόξης, σύμπας ὁ κόσμος θέλει εὐλογηθῇ, καὶ ὁ Κύριος θέλει ἐκχύσει τὸ ἅγιον αὐτοῦ Πνεῦμα, τὸ Πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ «ἐπὶ πᾶσαν σάρκα».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΑΓΗΣ.

ΥΠΟΓΙΘΜΕΝΑΙ ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΣ ΞΕΤΑΖΟΜΕΝΑΙ

Γραφικά χωρία, κατὰ τὸ φαινόμενον ἀντιφάσκοντα, ἐξετάζομενα — «Τὸ Πνεῦμα μὴ σβέννυτε» — «Μὴ λυπεῖτε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον». — Τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας — Ὁ Παράκλητος — «Ἐπλήσθησαν Πνεύματος ἁγίου». — Ψεύδεσθαι εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον — Πειράζειν τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου. — Ἡ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου ἁμαρτία. — «Εἶπε τὸ Πνεῦμα». — «Ἔδωξε τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ». — «Οὐκ εἶδε τὸ Πνεῦμα» — «Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διαμαρτύρεται». — «Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους» — Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διδάσκαλος — «Χρίσθη ἀπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου». — «Τὸ Πνεῦμα ἐντυγχάνει διὰ στεναγμῶν». — Τίνα τρόπον τὸ Πνεῦμα ἐλέγχει τὸν κόσμον. — «Ἐν τοίῳ γινώσκειται τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἀντιχρίστου».

ΣΥΝΕΠΕΙΑ τῆς ἐπικρατησάσης δοξασίας διὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἶναι πρόσωπον, Γραφικά τινα χωρία φαίνονται εἰς πολλοὺς ὡς ἀσυμβίβαστα πρὸς δ,τι ἐν τοῖς προηγουμένοις εἶδομεν διὰ εἶναι ἡ Γραφικὴ καὶ λογικὴ ἀποψις τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν ζητήματος, — τ. ἔ. διὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ Πατρὸς καὶ διὰ τοῦ Υἱοῦ εἶναι εἰς τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὸ Πνεῦμα τῆς Καταλλαγῆς, τῆς πρὸς τὸν Θεὸν συνδιαλλαγῆς. Θὰ ἐξετάσωμεν ὁθεν ἐν τῷ παρόντι κεφαλαίῳ διάφορα Γραφικά χωρία — πάντα δηλ. ὅσα φρονοῦμεν διὰ περιάγωσι τὸν νοὸν πολλῶν εἰς ἀμηχανίαν. Προβῶμεν λοιπὸν εἰς τὴν ἐξέτασιν πάντων ὁμοῦ τῶν τοιούτων ἐδαφίων μὲ τὰς καρδίας ἡμῶν ἐν τελείᾳ ὑποταγῇ εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ μὲ ἐνθέρμον ἐπιθυμίαν ὅπως ὁδηγηθῶμεν εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ

Πνεύματος τῆς ἀληθείας· ἀκολουθῶς δὲ θέλομεν προβῆ
εἰς τὴν ἐξέτασιν ἐτέρων φάσεων τοῦ ζητήματος, αἵτινες δὲν
εἶναι δυνατόν νὰ κατανοηθῶσι τόσον καλῶς, μέχρις οὗ αἱ
ὑποτιθέμεναι αὐταὶ ἀντιρρήσεις καὶ δυσκολαὶ ἀρθῶσιν ἐκ τοῦ
μέσου.

«ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΜΗ ΣΒΕΝΝΥΤΕ».

— Α'. Θεσσαλ. ε'. 1) —

Ἡ Ἑλληνικὴ λέξις «σβέννυμι» ἀπαντᾷ ἐπτάκις ἐν τῇ
Καινῇ Διαθήκῃ καὶ ἀναφέρεται κυρίως εἰς σβέειν πυρὸς ἢ
φωτός. Ἐχοντες τοῦτο ὑπ' ὄψιν, ὥς ἐνθυμηθῶμεν ὅτι, συνε-
πεία τοῦ ὅτι ἔχομεν τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἢ νοῦν τοῦ Θεοῦ, φω-
τίζοντα ἡμᾶς, ὀνομαζόμεθα ἐν τῇ Γραφῇ «τὸ φῶς τοῦ κό-
σμου» (Ματθ. ε'. 14)· ὅθεν βλέπομεν ὅτι ἡ ἐννοια τοῦ
Ἀποστόλου εἶναι, ἂν καταπέσωμεν εἰς κοσμικότητες διὰ
τοῦ πνεύματος τοῦ κόσμου, τὸ ἀποτέλεσμα ἤθελεν εἶσθαι ἡ
σβέσις ἢ ἐξάλειψις τοῦ φωτός, τοῦ ἁγίου νοῦ ἢ Πνεύματος
τοῦ Θεοῦ, τοῦ ὄντος ἐν ἡμῖν καὶ λάμποντος δι' ἡμῶν ἐπὶ ἁλ-
λων. Ἐν πλήρει δὲ πρὸς τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν ἀρμονίᾳ εἶναι
οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου ἡμῶν, «Εἰ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος
[ἐὰν σβεσθῇ] τὸ σκότος πόσον». — Ματθ. ιτ'. 23.

«ΜΗ ΛΥΠΕΙΤΕ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ, ΕΝ Ω ΕΣΦΡΑΓΙΣΘΗΤΕ ΕΙΣ ΗΜΕ- ΡΑΝ ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΕΩΣ.»

— Ἑβρ. δ'. 30 —

Τὸ σφραγίζειν σημαίνει σημειοῖν ἢ προσδιορίζειν τι. Τὰ
τέκνα τοῦ κόσμου δύνανται νὰ διακρίνωνται ἐκ τινων σημεί-
ων, καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ἢ νέα κτίσις ἐν Χριστῷ, ἐπίσης
ἐξ ἄλλων σημείων ἢ χαρακτηριστικῶν. Τὸ σημεῖον τῆς μιᾶς
τάξεως εἶναι τὸ πνεῦμα (ὁ νοῦς, ἡ διάθεσις, τὸ θέλημα) τοῦ
κόσμου· τῆς ἐτέρας δὲ τάξεως ὡσαύτως τὸ σημεῖον ἢ ἡ
σφραγίς εἶναι τὸ Πνεῦμα (ὁ νοῦς, ἡ διάθεσις, τὸ θέλημα) τοῦ
Θεοῦ. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ τῆς ἀλήθους ἀφιερώσεως τοῦ
τοιοῦτου εἰς τὸν Θεόν, ἢ ἀπόδειξις τούτου, τὰ σημεία ἢ ἡ

σφραγίς δύνανται νὰ φανῶσιν εἰς τοὺς λόγους. τὰς σκέψεις καὶ τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ. Καὶ τὰ σημεῖα ταῦτα καθίστανται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον καταφανῆ, καθ' ὅσον ὁ νέος νοῦς αὐξάνει εἰς τὴν γνῶσιν, τὴν χάριν καὶ τὴν ἀγάπην. Ἀλλὰς λέξεσι, τὸ Πνεῦμα (ὁ νοῦς) τοῦ Θεοῦ γίνεται ἡμεῖτε ὡς νοῦς ἢ πνεῦμα, καθ' ὅσον ἐγκαταλείπομεν τὸ ἀνθρώπινον ἡμῶν θέλημα ἢ πνεῦμα καὶ ὑποκύπτομεν κατὰ πάντα εἰς τὸ θέλημα ἢ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

Οὕτω δὲ προτιρεπόμεθα νὰ ἔχωμεν τὸν αὐτὸν νοῦν, τὸ αὐτὸ φρόνημα, τὸ ὁποῖον καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, νοῦν ἢ διάνοειαν νὰ πράττωμεν μόνον τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς. Οὕτω δὲ ὁ νέος ἡμῶν νοῦς ἢ Πνεῦμα εἶναι ἅγιος ἢ Θεοδίδακτος. Εἰς τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν δὲ χωρίον ὁ Ἀπόστολος συνιστᾷ ὅπως οὐδὲν πράξωμεν τὸ ὁποῖον ἤθελεν εἰσθαι ἀθέτησις τῆς διαθήκης ἡμῶν—οὐδὲν τὸ ὁποῖον ἤθελεν προξενήσει λύπην εἰς τὸν νέον ἡμῶν νοῦν, ἢ τύπιν συνειδήσεως, συνεπείᾳ παραλείψεως καθήκοντος—οὐδὲν τὸ ὁποῖον ἤθελεν τραυματίσει τὴν συνείδησιν ἡμῶν, ὡς νέων κτισμάτων ἐν Χριστῷ. Μὴ λυπεῖτε τὸ ἐν ὑμῖν ἅγιον Πνεῦμα ἢ νοῦν τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ σφραγίς τῆς οὐρανοῦ ὑμῶν υἱοθεσίας.

«ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ»

Τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας.... οὐ λαλήσει ἅψ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούσει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ἡμῖν—Ἰωάν. ιστ' 13.

Σχετικῶς πρὸς τὸ χωρίον τοῦτο, καὶ ἄλλα πρὸς αὐτὸ παρεμφερῆ, ἀνεφέραμεν ἤδη ἐν παρόδῳ εἰς σελίδας 208—9· ἀλλ' ἰδιαίτερά τινα σημεῖα ἀπαιτοῦσι τὴν ἐπὶ πλέον ἐξέτασιν αὐτοῦ ἐν ταῦθα. Οἱ μαθηταί, ὡς Ἰουδαῖοι καὶ φυσικοὶ ἄνθρωποι, ἐξήταζον τὰ πράγματα ἀπὸ ἐπιγείου ἀπόψεως; προσμενοντες ἀνθρωπίνην σωτηρίαν καὶ ἐπίγειον βασιλείαν—εἰς χεῖρας πεπτωκότων ἀνθρώπων. Ὁ Κύριος ἡμῶν εἶχε λαλήσει πρὸς αὐτοὺς περὶ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ δὲν εἶχεν ἐξηγήσει εἰς αὐτοὺς μέχρι τοῦδε ὅτι ἔπρεπε ν' ἀποθάνῃ, νὰ ἀφήσῃ αὐτοὺς καὶ ἀποδημήσῃ εἰς χώραν μακράν, ὅπως λάβῃ τὴν ἐξουσίαν

τῆς Βασιλείας, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιστρέψῃ ὅπως ἰδρυσῇ τὴν Βασιλείαν αὐτοῦ καὶ δοξάσῃ τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ μεθ' ἑαυτοῦ, ὡς συγκληρονόμους εἰς τὴν Βασιλείαν ἐκείνην Λουκ. ιθ' . 12). Παρηγορῶν δ' αὐτοὺς διὰ τὴν ἀφυπνισθεῖσαν ἐν αὐτοῖς διὰ τῆς δηλώσεώς του διάψευδιν τῶν ἐλπίδων των καὶ τὴν ἀπογοήτεισίν των, διαβεβαίει αὐτοὺς διὰ τὸν θά ἀφειδώσιν ἐντελῶς μόνοι, ἀλλ' ὅτι, ὡς ὁ Πατὴρ εἶχεν ἀποστείλει αὐτὸν πρὸς ἐκτέλεισιν ἔργου, τοιοῦτοτρόπως, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ, ὁ Πατὴρ ἤθελεν ἀποστείλει ἄλλον Παράκλητον, ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, ἢ ὡς ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ. Δὲν ὤφειλον δ' ἐκ τούτου νὰ σχηματίσωσιν ἰδέαν διὰ τὸν ἐρχόμενον Παράκλητος ἔμελλε νὰ εἶναι ἄλλος τις Μεσσίας, ἢ διάφορός τις διδάσκαλος· κατ' συνεπῶς ἐπιφέρει, «Οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ», δὲν θὰ λαλήσει ἀνεξαργήτως καὶ ἀσυμφώνως πρὸς τὴν διδασκαλίαν μου, τὴν ὅποιαν ὑμεῖς ἤδη ἐλάβετε, «ἀλλ' ὅσα ἀκούει λαλήσει».

Τοῦτέστιν, ὁ Παράκλητος οὗτος θέλει εἰσθαι ἀπλῶς μὲ σον ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ Πατρὸς καὶ ἐμοῦ, ἀφ' ἑνός, καὶ ὑμῶν, τῶν πιστῶν μου ἀκολούθων, ἀφ' ἑτέρου: Τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὡς ἡμέτερος ἀντιπρόσωπος, θέλει διευκρινίσει καὶ ἐπιστήσει τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰδικώτερον ἐπὶ διαφόρων ἀληθειῶν, τὰς ὁποίας ἐγὼ ἐξέθηκα ὑμῖν ἤδη, ἀλλὰ τὰς ὁποίας δὲν εἰσθε εἰσέτι εἰς θέσιν νὰ κατανοήσητε εὐκρινῶς, — τὰς ὁποίας δὲν δύνασθε πράγματι νὰ ἐννοήσητε, μέχρις οὗ ἐγὼ πληρώσω πρῶτον τὸ ἀντίλυτρον ἡμῶν, ἕως οὗ ἀνέλθω ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς, καὶ παρουσιάσω τοῦτο ὑπὲρ ἡμῶν. Τότε δέ, συμφώνως πρὸς τὸ σχέδιον τοῦ Πατρὸς, θὰ δύναμαι νὰ ἀνακοινώσω ἡμῖν, μέσῳ τοῦ Παρακλήτου αὐτοῦ, πνευματικὰ ζητήματα, διὰ τὰ ὁποῖα εἰσθε, εἰσέτι ἀπαράσκενοι, καὶ τὰ ὁποῖα ἤδη δὲν δικαιοῦσθε νὰ ἐννοήσητε, ὡς μὴ γενομένου εἰσέτι ἐξιλασμοῦ ὑπὲρ ὑμῶν. Καθ' ὅσον δὲ τὰ ἐπερχόμενα, τὰ μέλλοντα, καθίσταται ἐπικαιρὰ ὅπως κατανοηθῶσι παρ' ἡμῶν, τὸ Πνεῦμα αὐτὸ τοῦ Πατρὸς, τὸ Πνεῦμα τὸ ἐμὸν, τὸ στελλόμενον ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἐμῷ, καὶ ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ μου ἔργου

θέλει ὁδηγήσει ὑμᾶς βαθμιαίως εἰς τὴν πλήρη κατανόησιν, εἰς πᾶν ὅ,τι εἶναι ἐπ'ἀνάγκης καὶ προσήκον δι' ὑμᾶς νὰ ἐννοήσητε. — « Ἐκεῖνος [τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ἡ ἐπιρροή ἡ δύναμις τοῦ Πατρὸς] ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Πάντα ὅσα ἔχει ὁ Πατὴρ ἐμὰ ἐστὶ [τὰ σχέδια αὐτοῦ καὶ τὰ ἐμὰ εἰσιν ἀπολύτως ἐν] διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ἡμῖν ».

Δὲν ὀφείλετε, λοιπόν, νὰ περιμείνητε νέαν διδασκαλίαν, ἀνατρεπτικὴν τῆς ἐμῆς διδασκαλίας, ἀλλὰ μᾶλλον περαιτέρω ἀνάπτυξιν καὶ ἐκπαίδευσιν σύμφωνον πρὸς τὴν διδασκαλίαν μου· διότι πᾶσαι αἱ διδασκαλαὶ τοῦ ἐρχομένου Παρακλήτου θέλουσι εἶσθαι ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν ἡμετέραν, καὶ ἀφορῶσαι νὰ καταδείξωσιν ὑμῖν μᾶλλον τελείως ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ Μεσσίας. Οὐδὲ πρέπει νὰ ἀμφιβάλλητε περὶ τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Παρακλήτου αὐτοῦ, διότι εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, καὶ ἐκπορεύεται παρὰ τοῦ Πατρὸς. Τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας θέλει εἶσθαι ὁ ἡμέτερος ἀπεισταλμένος ὅπως ἀνακοινώσῃ, ἡμῖν τὰς διδασκαλίας καὶ ἀληθείας μου, καὶ θέλει δείξει ἡμῖν τὰ μέλλοντα. — Ἰωάν. ισι. 13.

Οὕτω δὲ καὶ ἐγένετο: Τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας ἐξηκολούθησε καταδεικνύον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καθ' ὅλον τὸν παρόντα αἰῶνα τοῦ Εὐαγγελίου, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον περὶ τῶν παθῶν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἀνάγκης ὅπως ἕκαστον μέλος τοῦ «**σώματος**» αὐτοῦ ἢ κοινωνοὺς αὐτῶν, ὡς ἐπίσης τὴν ὁδὸν ἣν δεόν νὰ βαδίζωμεν ἀκολουθοῦντες τὸν Λυτρωτὴν ἡμῶν καὶ Κύριον· καταδεικνύον ἡμῖν ἐξ ἴσου, τὸ ὕψος τῆς δόξης τῆς ἀμοιβῆς αὐτοῦ, καὶ τὸ προνόμιον ὅπερ ἔχομεν νὰ γείνωμεν «**κληρονόμοι** Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἐὰν συμπάσχωμεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν μετ' αὐτοῦ». Ἰεχωβά, ὁ Πατὴρ πάντων, εἶναι ὁ Πρωτουργὸς τῆς ἀληθείας τῆς αἰῶνις, καὶ ἐπομένως πᾶν ὅ,τι ἐλάβομεν καθ' ὅλον τὸν παρόντα αἰῶνα προήλθεν ἐξ Αὐτοῦ, ἐξ οὗ ἔρχεται πᾶσα ὁδὸς ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον. Αὐτὸς ἀπέστειλε ταῦτα δι' ὀργάνων καὶ μέσων· πρὸ πολλοῦ παρασκευασθέντων, — διὰ τῶν προφητικῶν καὶ τυπικῶν διδασκαλιῶν τοῦ παρελθόντος, διανοιγέντων εἰς ἡμᾶς διὰ τῶν

θεοπνεύστων αὐτοῦ Ἀποστόλων· διὰ τῆς λήψεως δὲ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, καὶ διὰ ζωῆς καὶ διαγωγῆς συμφώνου πρὸς τὸν Λόγον καὶ τὸ σχέδιον τοῦ Οὐρανίου ἡμῶν Πατρὸς, καθιστάμεθα ἱκανοὶ νὰ ἐκτιμῶμεν ὅσα ὁ Θεὸς ἡτοίμασε διὰ τοὺς ἀγαπῶντας Αὐτόν, καὶ περι-
 πατῶμεν διὰ πίστεως καὶ οὐχὶ δι' ὀψεως.

«Ο ΔΕ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΣ, ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟ ΑΓΙΟΝ,
 Ὁ ΠΕΜΨΕΙ Ο ΠΑΤΗΡ ΕΝ ΤΩ ΟΝΟΜΑΤΙ ΜΟΥ».

— Ἰωάν. ιδ'. 26 —

Ἐν τῷ ἀνωτέρῳ χωρίῳ ἔχομεν ρητὴν δῆλωσιν ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον μέλλει ν' ἀποσταλῇ παρὰ τοῦ Πατρὸς, ὅπερ δηλοῖ ὅτι εἶναι ἐπιρροή ἢ δύναμις οὕσα τελείως ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Πατρὸς, καὶ οὐχὶ ἄλλη τις ὀνιότης ἴση κατὰ τε τὴν δύναμιν καὶ τὴν δόξαν πρὸς τὸν Πατέρα, ὥς αἱ ἀνθρώπινοι διδασκαλῖαι ψευδῶς διατείνονται. Πᾶσαι αἱ δυνάμεις τοῦ Πατρὸς ὑπὸ κείται εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐξουσίαν, ὥς αἱ ἡμέτεραι δυνάμεις ὑπόκεινται εἰς τὴν ἡμετέραν ἐξουσίαν, ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ διακῆρυξις δι' ὁ Πατήρ ἠθέλε στείλει τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ, ἢ, ὥς ὁ προφήτης ἐκφέρει τὸ τοιοῦτον, «Θέλω ἐμβάλει ἐν ὑμῖν τὸ Πνεῦμά μου». Πρὸς τούτοις τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον λέγεται δι' ἐσιάλῃ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, — ἀκριβῶς ὥς δοῦ-
 λός τις ἀποστέλλεται ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου αὐτοῦ, καὶ οὐχὶ ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ ὀνόματι. Καὶ ἐν τούτῳ ἔχομεν ἄλλην ἀντίφασιν τῆς ἀντιγραφικῆς διδασκαλίας περὶ τριῶν Θεῶν ἴσης δυνάμεως καὶ δόξης Ἐνταῦθα ἡ ὑπεροχὴ τοῦ Πατρὸς διακηρύσσεται λίαν σαφῶς : τὸ ἅγιον Πνεῦμα εἶναι τὸ Πνεῦμα, ἢ δύναμις ἢ ἐπιρροή τοῦ Πατρὸς, στελλόμενον τῇ αἰτή-
 σει καὶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Λυτρωτοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Διατὶ δὲ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ ; Διότι ὁλόκληρον τὸ ἔργον τῆς ἀπολυτρώσεως καὶ ἀποκαταστάσεως τῶν ἁμαρτωλῶν, ὁλό-
 κληρον τὸ ἔργον τῆς Ἐξιλέωσεως καὶ Καταλλαγῆς, παρε-
 δόθη εἰς τὸν Υἱόν· τὸ δὲ ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς εἶναι τὸ μέσον, δι' οὗ ὁ Υἱὸς ἐνεργεῖ πρὸς παροχὴν ἢ μετάδοσιν πᾶν διὰ τοῦ πολυτίμου αὐτοῦ αἵματος ἀγορασθέντων εὐλογιῶν.

Ὅποτιαν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ Πατρὸς ἦλθεν ἐπὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, κατὰ τὸ βάπτισμα καὶ τὴν ἀφιέρωσιν αὐτοῦ, ἦτο ἀληθῶς ἀνακούφισις, μεγάλη εὐλογία εἰς αὐτόν, ἐν τούτοις, τὸ τοιοῦτον ἐσήμεαι καὶ συνεπήγετο τὴν ἐκ μέρους αὐτοῦ θυσίαν πάσης ἐπιγείου αὐτοῦ βλέψεως καὶ ἐλπίδος, ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ θείου σχεδίου Ἐὰν δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν εἶχεν ἄλλο φρόνημα, ἐὰν ἦτο ἰδιογνώμων ἢ ζητῶν τὰ ἑαυτοῦ, ἢ ὁδηγία τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀντὶ νὰ εἶναι μέσον ἀνακουφίσεως καὶ παρηγορίας δι' αὐτόν, ἤθελεν εἶσθαι αἰτία ἀνησυχίας· ἢ καρδίᾳ αὐτοῦ ἤθελεν εἶσθαι πλήρης δυσαρεσκείας, δυσφορίας καὶ ἀποστασίας. Τὸ αὐτὸ δ' ἀληθεύει καὶ διὰ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ. Ὅσον περισσότερον ἐκ τοῦ νοῦ, τοῦ σχεδίου καὶ τῆς βουλῆς τοῦ Θεοῦ δύναται νὰ διακρίνῃ ὁ φυσικὸς ἄνθρωπος, τόσον περισσότερον δυστυχῆς καὶ ἀνήσυχος καθίσταται, διότι ταῦτα συγκρούονται πρὸς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, τὸ φρόνημα ἢ τὴν θέλησίν του, καὶ ἐλέγχουσιν αὐτόν. Ὅστις ὅμως εἶναι «νέον κτίσμα ἐν Χριστῷ» ἢ ἰδία θέλησις τοῦ ὁποίου εἶναι νεκρά, καὶ ὁ ὁποῖος ζητεῖ νὰ γνωρίξῃ τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς καὶ πράττῃ αὐτό, — εἰς αὐτόν ἡ σαφὴς κατανόησις τοῦ θελήματος τοῦ Πατρὸς, καὶ ἡ παρὰ τῆς θείας προνοίας καθοδηγία του ἐν σχέσει πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ θείου Λόγου, εἶναι ἀληθῶς αἰτίαι μεγάλης παρηγορίας καὶ ἀνακουφίσεως, — φέρουσαι εἰρήνην, χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν, καὶ ἐν τῷ μέσῳ ἀκόμη τῶν θλίψεων καὶ διωγμῶν. Σύμφωνος δὲ πρὸς τὴν ἔννοιαν ταύτην εἶναι ἡ διδασκαλία τοῦ Ἀποστόλου, ἀναφορικῶς πρὸς τὸν Λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ Πνεῦμα τοῦ ὁποίου θέον νὰ κατανοηθῇ, ἐκτιμηθῇ καὶ γείνῃ ἀποδεκτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ, διὰ νὰ δώσῃ παρηγορίαν καὶ ἀνακούφισιν. «Ὅσα γὰρ προεγράφη», λέγει, «εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως [παρηγορίας] τῶν Γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν». — Ρωμ ιε . 4.

«ΕΠΛΗΣΘΗΣΑΝ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΑΓΙΟΥ.»

«Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες Πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑαυταῖς γλώσσαις, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς.» — Πράξ. β'. 4.

Τὸ ἐδάφιον τοῦτο περιγράφει διπλῆν τινα ἐνέργειαν τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου: (1) Ἦτο ὁ νοῦς, ἡ διάνοις, τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ἐνεργοῦν ἐν τοῖς μαθηταῖς, ὡς τὸ Πνεῦμα τῆς υἱοθεσίας, φέρον τὰς καρδίας αὐτῶν εἰς στενὴν συμπάθειαν καὶ συνάφειαν πρὸς τὸν Πατέρα καὶ τὸν δεδοξασμένον αὐτῶν Λυτρωτὴν. (2) Τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ Πνεῦμα, ἡ δύναμις ἢ ἐπιρροή, ἐνήργησεν ἐπίσης ἐπ' αὐτῶν μεταδίδουσα, εἰδικὰ θαυματουργικὰ χαρίσματα πρὸς μαρτυρίαν εἰς τὸν κόσμον, καὶ διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνῶ ἤθελεν εἰσθαι καθ' ὑπερβολὴν παράλογον τὸ πιστεύειν περὶ Θεοῦ εἰσδύοντος προσωπικῶς εἰς τινα ἄνθρωπον, καὶ ἀκόμῃ παραλογώτερον τὸ πιστεύειν περὶ Θεοῦ εἰσδύοντος εἰς ἑκατοντῆδας ἢ χιλιάδας, ἢ καὶ ἑκατομμύρια ἀνθρώπων· οὐδ' ὁ ἐλάχιστος δ' ἂν ἐτέρου παραλογισμὸς ὑπάρχει εἰς τὴν σκέψιν ἢ τὸ φρόνημα ὅτι ἡ δύναμις τοῦ Ὑψίστου, ἡ δύναμις, ἢ ἐπιρροή τοῦ Ἰεχωβά, ἡ δύναμις νὰ ἐπέλθῃ εἰς ἑκατοντῆδας καὶ ἐπὶ ἑκατοντάδων, ἢ χιλιάδων ἢ ἑκατομμυρίων, ἄνευ τῆς καθ' οἰονδήποτε τρόπον ἀναμίξεως τῆς ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ σύμπαντος διατελούσης παρουσίας τοῦ Ἰεχωβά.

«ΨΕΥΔΕΣΘΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟ ΑΓΙΟΝ.»

Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, Ἀνανία, διατὶ ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαι σε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου;» — Πράξ. ε'. 3.

Ὁ Σατανᾶς ἐπλήρωσε τὴν καρδίαν τοῦ Ἀνανίου κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καθ' ὃν ὁ Θεὸς πληροῖ τὰς καρδίας τῶν τέκνων του — διὰ τοῦ Πνεύματος, διὰ τῆς ἐπιρροῆς αὐτοῦ. Τὸ Πνεῦμα τοῦ Σατανᾶ εἶναι πνεῦμα πλεονεξίας καὶ ιδιοτελείας, τὸ ὅποιον δὲν διστάζει νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ διὰ δόλου. Ὁ Πέτρος, ὅστις εἶχε λάβει εἰδικὸν «χάρισμα διακρίσεως πνευμάτων», ἦν εἰς θέσιν νὰ ἀναγινώσκῃ τὴν

καρδίαν, ὡς ἀναγινώσκει τὸν νοῦν, καὶ ἡδύνατο ἐπομένως νὰ διδάσῃ ὅτι ὁ Ἀνανίας καὶ ἡ Σαπφείρα ἐπολιτεύοντο ἀνειλικρινῶς, προφασιζόμενοι ὅτι ἐπραξαν ὅπερ πράγματι δὲν εἶχον πράξει. Παρατηρητέον ἐν τούτοις ὅτι ὁ Ἀπόστολος χρησιμοποιοῖ τὰς λέξεις «Θεὸς» καὶ «ἅγιον Πνεῦμα» ἐναλλάξ, λέγων, εἰς μὲν τὸ ἐδάφιον 3, ὅτι ἐψεύσθησαν εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, εἰς δὲ τὸ ἐδάφιον 4, ὅτι ἐψεύσθησαν εἰς τὸν Θεόν.

Ἡ ἔννοια εἶναι ἡ αὐτή. Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐνεργοῦν διὰ τῶν Ἀποστόλων, ἣν ἀληθῶς ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Θεοῦ, καὶ συνεπῶς, ὁ Ἀνανίας καὶ ἡ Σαπφείρα, ψευδόμεναι εἰς τοὺς Ἀποστόλους, οἵτινες ἀντεπροσώπευον τὸν Θεὸν καὶ τὸ ἅγιον αὐτοῦ Πνεῦμα, ἐψεύδοντο εἰς τὸν Θεόν, ἐψεύδοντο εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τοῦ ὁποῦν ὄργανον καὶ ἀντιπρόσωπος ἦν ὁ Πέτρος.

ΠΕΙΡΑΖΕΙΝ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟ ΑΓΙΟΝ.

Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτήν, (τὴν Σαπφείραν), τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ Πνεῦμα Κυρίου. Πράξ. ε'. 9.

Καὶ τὸ χωρίον αὐτὸ δέον νὰ ἐννοηθῇ ὡς καὶ τὸ προηγούμενον, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα ἀναφέρεται ἐνταῦθα ὡς ὃν «τὸ Πνεῦμα Κυρίου», διὰ τοῦ ὁποῦν ὁ Ἀπόστολος ἠνόει πιθανῶς τὸν Κύριον Ἰησοῦν. Καὶ ἐν τούτῳ ἐπίσης δυνάμεθα εὐχερῶς νὰ διῶμεν τὴν ἐνυπάρχουσαν λογικότητα. Τὸ Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ἣν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Κυρίου ἡ Κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας — ἐνεργῶν διὰ τοῦ νοῦ τοῦ «σώματος» αὐτοῦ, — ὅστις ἐν τῇ περιπιώσει ταύτῃ ἦν εἰδικῶς ὁ Πνευματέμφορος καὶ ὑπὸ τοῦ Πνεύματος κινούμενος Ἀπόστολός Του.

Ἡ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΜΑΡΤΙΑ.

«Ὁς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφενθήσεται αὐτῷ, οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι». — Ματθ. ιβ'. 32.

Τὸ ἐκ τοῦ ἐδαφίου τούτου συναγόμενον ἐν γένει συμπέ-

ρασμα παρὰ τῶν ἐκλαμβανόντων τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ὡς προσωπικὸν Θεόν, χωριστὸν καὶ διακεκριμένον ἀπὸ τε τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, εἶναι ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἶναι ἀσυγκρίτως σπουδαιότερον πρόσωπον, παρ' ὅτι εἶναι εἴτε ὁ Πατὴρ εἴτε ὁ Υἱός. Ἀλλ' ὡς εἶδομεν ἤδη, αἱ Γραφαὶ οὐδαμοῦ ἀναγνωρίζουσι πλεόν τοῦ ἐνός Θεοῦ, τοῦ Πατρὸς, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ αὐτὸν ὑπέρτατον πάντων, καὶ ἐνός Κυρίου, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ αὐτὸν δεύτερον μετὰ τὸν Πιτέρα, ὑπερυψωμένον εἰς τὴν θέσιν ταύτην διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Πατρὸς. Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἦν ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ διὰ τοῦ Υἱοῦ, καὶ συνεπῶς δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἶναι ὑπέρτερον αὐτῶν, καὶ ἂν ἀκόμη ἦτο πρόσωπον· ἀλλ' εἶδομεν σαφῶς ὅτι οὐδεμία προσωπικότης συνέχεται πρὸς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ ὁποῖον εἶναι μᾶλλον τὸ Πνεῦμα προσώπου ἢ ὄντος, τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου, ἢ ἐπιρροή αὐτοῦ, ἢ δύναμις αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην τοῦ λόγου, αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἀντιπροσωπεύων ὅλην αὐτοῦ τὴν σοφίαν, μεγαλειότητα καὶ ἀγάπην. Ἰδωμεν λοιπὸν ὁποῖα ἡ ἔννοια τοῦ ἐν λόγῳ ἑδαφίου.

Ἐκ τῆς συνεχείας τοῦ κειμένου βλέπομεν ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν ἐχρησιμοποιεῖ τὴν θέαν δύναμιν, ἢ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τὸ δοθὲν εἰς αὐτὸν παρὰ τοῦ Πατρὸς, ὅπως ἐκβάλλῃ δαιμόνιον. Οἱ Φαρισαῖοι ὁμως, οἱ ὁποῖοι εἶδον τὸ θαῦμα, καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ τὸ ἀρνηθῶσιν ἐπεδίωξαν νὰ μειώσωσι τὴν ἐξ αὐτοῦ ἐντύπωσιν, ἰσχυριζόμενοι ὅτι τοῦτο εἶχεν ἐπιτευχθῆ διὰ Σατανικῆς δυνάμεως. Ἀπαντῶν εἰς αὐτοὺς ὁ Κύριος ἡμῶν εὐκρινῶς ἀπηξίωσεν ὅτι ἡ δύναμις ἦν ἐχρησιμοποιεῖ ἀνῆκεν εἰς αὐτόν, καὶ ἐβεβαίωσεν ὅτι ἦτο θέα δύναμις ἢ ἐπιρροή, εἰπὼν ὅτι, «ἐν Πνεύματι Θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια». Ἀκολούθως ἤλεγξε τοὺς Φαρισαίους διὰ τὴν τόσῃν αὐτῶν μοχθηρίαν ὥστε νὰ ἀποδώσωσιν εἰς πονηρὰν πηγὴν καὶ αἰτίαν, ὅ,τι δὲν ἠδύνατο ν' ἀρνηθῶσιν ὅτι ἦτο ἔργον ἀγαθόν, καὶ δὲν συνωδεύετο παρ' οἰουδῆποτε τεκμηρίου ἢ ἀποδείξεως ἁμαρτίας, ἰδιοτελείας ἢ καὶ φιλοδοξίας. Ἀποκαλεῖ δ' αὐτοὺς γεννήματα ἐχιδιῶν οὕτω προσηλωμένους εἰς τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας των, ὥστε οἱ ὀφθαλμοί των νὰ τυφλωθῶσιν

οὕτως ὥστε νὰ μὴ δύνωνται νὰ ἰδωσιν ἀπλουνστάτας καὶ πασιφανεῖς ἀληθείας. Λόγι ἦτο λίαν κατὰδηλον ὅτι ἡ δύναμις ἡ ἐπιρροή, ἣτις κατεῖχε τὸν πάσχοντα καὶ ταλαιπωρούμενον ἐκείνον ἄνθρωπον, ἦν δαιμονιώδης, κακοποιὸς τοιαύτη, συνεπῶς πᾶσα ἄλλη δύναμις, ἣτις ἠθέλεν ἐκβάλλει αὐτὴν ἐκ τῆς τοιαύτης κατοχῆς τῆς, ἔπεται ὅτι εἶναι ἐντελῶς ἀντίθετος πρὸς τὴν πονηρὰν ἐκείνην δύναμιν. Ὅθεν καταφαίνεται ὅτι οἱ διδάσκαλοι οὗτοι, ἀξιοῦντες προαλόγως ὅτι τὸ θαῦμα ἐγένετο διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Σατανᾶ, ἦσαν ὅλως ἀδικαιολόγητοι.

Ὁ Κύριος ἡμῶν ὑπέδειξεν αὐτοῖς περαιτέρω ὅτι, καίτοι οὗτοι δὲν ἐβλασφήμησαν περισκεμμένως κατὰ τοῦ Ἰεχωῤᾶ, οὐδὲ ἐβλασφήμησαν εἰδικῶς αὐτὸν τὸν ἴδιον, ἐβλασφήμησαν ὁμῶς κατὰ τῆς **δυνάμεως** ἡ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἐνεργοῦντος ἐν αὐτῷ. Τὸ νὰ παρανοήσωσι καὶ παρεξηγήσωσι τὸν ἀόρατον Θεὸν ἠθέλεν εἶσθαι δι' αὐτοὺς πολὺ ἐλαφρότερον ἁμάρτημα. Ὁμοίως, τὸ νὰ κακολογήσωσι τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, καὶ παρεξηγήσωσι τὸ ἐλατήριο αὐτοῦ, ἀξιοῦντες ὅτι ἡγωνίζετο ἀπλῶς ὅπως σφετερισθῇ τὸν θρόνον καὶ ἀνυψώσῃ ἑαυτὸν εἰς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν, ἠθέλεν εἶσθαι ἐπίσης συγκριτικῶς ἐλαφρὸν ἁμάρτημα, — μειρῶντες καὶ κρίνοντες περὶ τῶν ἐλατηρίων αὐτοῦ, ἐξ ἀπόψεως τῆς ἰδίας αὐτῶν ἰδιοτελείας, φιλοδοξίας καὶ ὑπερηφανίας. Ἡ διαγωγή αὐτῶν ὁμῶς ἦτο πολὺ χειροτέρα διότι, τὸ νὰ βλασφημῇσιν τὴν ἁγίαν αὐτὴν δύναμιν, — ἀφοῦ παρέστησαν μάρτυρες τῆς ἐκδηλώσεως τῆς δυνάμεως ταύτης, ἐνεργησάσης πρᾶξιν εὐεργετικὴν πρὸς ἀπαλλαγὴν ἐνὸς τῶν ὁμοίων των ἀπὸ τῆς δυνάμεως τοῦ δισκόλου — τὸ τοιοῦτον ἐμαρτύρει βαθμὸν ἀσεβείας καὶ ἐχθροπυχίας καρδίας, ποιοῦ ἀσυγκρίτως σκοτεινότερου παρ' ὅ,τι ἐκάτερον τῶν δύο ἄλλων ἁμαρτημάτων ἡδύνατο νὰ συνεπάγεται.

Ὁ Κύριος ἡμῶν ὅθεν ὑπέδειξεν αὐτοῖς ὅτι, ἐν τῇ ἀγνοίᾳ καὶ τυφλώσει των ἦτο δυνατόν νὰ παρεξηγήσωσιν αὐτόν, ὡς ἐπίσης τοὺς λόγους καὶ προσπαθείας του, ὡς ἦν δυνατόν ἐπίσης ἐν παρομοίᾳ τυφλώσει νὰ παρεξηγήσωσι πολλὰς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ, καὶ λαλήσωσι κακῶς περὶ αὐτῶν· ἀλλ' ἀφοῦ ἅπαξ οὗτοι παρέστησαν αὐτόπται μάρτυρες τῆς δυνάμεως τοῦ

Θεοῦ, οὐσης ἐν ἀμέσῳ ἀντιθέσει πρὸς τὴν δύναμιν τοῦ διαβόλου, τὸ γεγονός· ὅτι οὗτοι ἐβλασφήμονν ταύτην, ἐμαρτύρει κατὰ τὸν μᾶλλον ἀλάνθαστον τρόπον ὅτι αἱ καρδιαὶ των διετέλουν εἰς κατὰστασιν μεγάλης ἀσεβείας. Τὰ ἐξ ἀγνοίας ἁμαρτήματα δύνανται νὰ συγχωρηθῶσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους — θὰ συγχωρηθῶσιν μᾶλλον εἰς αὐτοὺς — διότι ἡ ἀγνοία προήλθεν συνεπείᾳ τῆς πτώσεως, καὶ ἀντίλυτρον ἐπληρώθη διὰ πάντας οἵτινες μετέσχον τῆς πτώσεως καὶ τῆς ἔνεκεν αὐτῆς ἀρᾶς. Ἀλλὰ τὰ κατὰ τῆς καταφανοῦς ἐκδηλώσεως τῆς θείας χάριτος ἁμαρτήματα δὲν δύνανται ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν ἀδυναμίαν τῆς σαρκὸς καὶ εἰς τὴν κληρονομικότητα, καὶ θεὸν δικαίως νὰ καταλογισθῶσιν ὡς ἔκουσθια καὶ ἐπίμονος φανλότης τῆς καρδίας, ἥτις εἶναι ἀσύγνωστος, ἀσυγχώρητος.

Ἡ πείσμων, ἡ περισκευμένη διάπραξις τοῦ κακοῦ οὐδέποτε θὰ συγχωρηθῇ — οὔτε ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. Ἡ βουλή ἡ πρόθεσις τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι ὅπως οἱ ἄνθρωποι ἐξαναγκασθῶσι νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ· ἀλλ' ὅπως, ἀφοῦ ἀπολυτρώσῃ αὐτούς, παράσῃ εἰς πάντας εὐκαιρίαν ὅπως ἔλθωσιν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, καὶ λάβωσι πείραν τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ ἁγίου αὐτοῦ Πνεύματος· τότε δὲ πᾶς ὅστις ἐξακολουθεῖ διαφωνῶν καὶ ἀντιφερόμενος κατὰ τοῦ θείου σχεδίου, τῶν θείων διατάξεων, ἀποδεικνύει ἑαυτὸν ὄντα ἐκούσιον καὶ πείσμονα ἁμαρτωλόν, νοσημόνως καὶ ἐσκεμμένως ἐναντιούμενον κατὰ τῆς ἁγίας δυναμεως τοῦ Θεοῦ — διὰ τὸν τοιοῦτον ὁ Κύριος δὲν ἔχει προμηθεύσει περαιτέρω χάριν καὶ ἔλεος.

Ἐὰν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι κατενόησαν ἀρκούντως σαφῶς τὴν ἁγίαν τοῦ Θεοῦ δύναμιν ὅπως κατασιῶσιν ὑποκείμενοι εἰς τὸν Δεύτερον Θάνατον, διότι ἀπεκάλουν αὐτὴν πονηρὰν δύναμιν δαιμονίων, ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν. Δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ κρίνωμεν, διότι δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ ἀναγνώσωμεν τὰς καρδίας των, καὶ διότι ὁ Κύριος ἡμῶν δὲν ἐξέθήκεν ἡμῖν διασαφίζων τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἐὰν ἐβεβαιούμεθα ὅτι οὗτοι ἡμάρτησαν κατὰ τοῦ καταδήλου καὶ πασιφανοῦς φωτός, ὅτι ἡμάρτησαν τελείως

κατὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ, θὰ ἡδυνάμεθα, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ μὴ ἔχωμεν περὶ αὐτῶν περαιτέρω ἐλπίδα, ἀλλὰ νὰ περιμένωμεν διὸ θέλουσιν ἀπολεσθῇ ἐν τῷ Δευτέρῳ Θανάτῳ, ὡς πεισμόνως ἀπορρίψαντες τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν ὁμως δὲν ἔλαβον ἐπαρκὲς φῶς καὶ γνῶσιν, ἐὰν δὲν ἦλθον εἰς ἐπαρκῆ συνάφειαν καὶ σχέσιν πρὸς τὴν ἁγίαν τοῦ Θεοῦ δύναμιν, ὅπως ταῦτα χρησιμεύσωσι δι' αὐτοὺς ἐφόδια πρὸς πλήρη δοκιμασίαν, καὶ οὗτοι ἐπὶ τέλους θὰ τύχωσι **πλήρους** τοιαύτης **δοκιμασίας**, πρὶν καταστῶσιν ἄξιοι νὰ ὑποστῶσι τὴν **πλήρη** **ποινὴν**—τὸν Δεύτερον Θάνατον. Ἀλλὰ **πᾶσα** ἁμαρτία κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, κατὰ τοῦ καθαρῶ φωτός καὶ τῆς σαφοῦς γνώσεως τῆς θείας δυνάμεως, εἶναι **ἀσυγχώρητος**, διότι ἐνεργεῖται πεισμό-ως καὶ ἐκουσίως. Ἐὰν αὕτη εἶναι ἐκουσία ἁμαρτία ἐναντίον μέτρου τινὸς φωτός, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ποινὴ τοῦ «**δαρῶν**» θέλει εἶσθαι τὸ ἄφενκτον αὐτῆς ἀποτέλεσμα. Ἐὰν δ' ἡ ἁμαρτία ἤθελεν εἶσθαι ἐκουσία πάλιν τοιαύτη, εἰς πείσμα ἢ ἐναντίον μεγαλειτέρου μέτρου φωτός καὶ μεγαλειέρας χάριτος ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἁγίαν τοῦ Θεοῦ δύναμιν, τότε ὁ οὕτως ἐκουσίως ἁμαρτήσας **ἡδάρῳ** **πολλὰς**. Ἀλλ' ἐὰν ἡ παράβασις διαπράττεται ἐν πλήρει καὶ σαφεῖ ἀντιλήψει τοῦ δικαίου καὶ ἀδίκου, καὶ τελείᾳ ἐν γνώσει ἀντιπράξει κατὰ τῆς ἁγίας δυνάμεως τοῦ Θεοῦ, ἡ τοιαύτη παράβασις ἤθελεν ἐπιφέρει ἀπ' ἐαυτῆς αἰώνιον ὄλεθρον, τὸν Δεύτερον Θάνατον, τὸν πλήρει μισθὸν τῆς ἁμαρτίας. Ἡ διὰ τοῦ ἀντιλύτρου ἐξασφαλισθεῖσα συγχώρησις τῶν ἁμαριῶν καλύπτει ἁμαρτίας ἐξ ἀγνοίας, ἢ ἀδυναμίας ἀπορρεούσας ἐκ τῆς πίψεως, καὶ οὐχὶ προσωπικὰς, ἐκουσίας, καὶ μεμελετημένας ἁμαρτίας ἐναντίον τοῦ φωτός Λέον, ἐντούτοις, νὰ μὴ παρίδωμεν διὸ πολλαὶ ἁμαρτίαι, αἵτινες διαπράττονται ἐν τινι μέτρῳ ἐκουσιότητος, ἐνέχουσιν ἐν αὐταῖς μέτρον τι εἴτε ἀδυναμίας χαρακτῆρος, ἢ ἀγνοίας τῶν δικαίων ἀρχῶν, ἢ καὶ ἀμφότερα. Ἀναλόγως δὲ τῆς ἐξ ἀγνοίας ἢ ἀδυναμίας διαπράξεως οἰασθήποτε ἁμαρτίας, εἶναι αὕτη καὶ **ἀσυγχώρητη** διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ, διὰ πίστεως εἰς τὴν δι' αὐτοῦ καταλλαγὴν ἢ συμφιλίωσιν καὶ τὴν

ἀποδοχὴν ταύτης. Καθ' ὅσον δὲ πᾶσα οἰαδήποτε ἁμαρτία διεπράχθη ἐκουσίως καὶ προεμελετημένως εἶναι καὶ ἀσυγχώρητος — καὶ πρέπει νὰ ἐξαγνισθῇ διὰ τῆς ποινῆς τῶν τραβδισμῶν», ἐφ' ὅσον ἐνυπάρχει ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ταύτῃ στοιχεῖον ἢ ιδιότης ἐπιδεκτικὴ συγχωρήσεως· διὰ θανάτου δέ, αἰώνιον ὀλέθρου, καθ' ὅσον οὐδὲν τοιοῦτον δεκτικὸν συγχωρήσεως στοιχεῖον δύναται νὰ εὑρεθῇ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ.

Κατὰ ταῦτα, πᾶσα ἐκουσία καὶ προεσκεμμένη ἁμαρτία εἶναι ἁμαρτία ἐναντίον τοῦ φωτός, ἁμαρτία ἐναντίον τοῦ ἁγίου Πνεύματος τῆς ἀληθείας — καὶ ἡ τοιαύτη ἁμαρτία οὐδέποτε εἶναι δεκτικὴ συγχωρήσεως.

«ΕἶΠΕ ΔΕ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΩ ΦΙΛΙΠΠΩ, ΠΡΟΣΕΛΘΕ
ΚΑΙ ΚΟΛΛΗΘΗΤΙ ΤΩ ΑΡΜΑΤΙ ΤΟΥΤΩ.»

—Πράξ. η' 29—

Οὐδὲν ἐξ ὧν συνεχονται μετὰ τῶν λόγων τοῦ ἑδαφίου τούτου φαίνεται ὑποδηλοῦν τὴν ἀνάγκην ἐτέρου τινός Θεοῦ. Τοῦτατιόν δὲ πᾶσα ἀπορία διαλύεται, καὶ πλήρης συμφωνία πρὸς τὰ λοιπὰ Γραφικὰ χωρία ἐπιτυγχάνεται, ὁπόταν ἐννοῶμεν ὅτι ὁ Κύριος, διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ, τῆς ἐπιρροῆς αὐτοῦ καὶ δυνάμεως, ἀπηγόρευσε καὶ ὠδήγησεν τὸν Φίλιππον νὰ πλησιάσῃ καὶ προσκολληθῇ εἰς τὸ ἄρμα τοῦ Εὐνοῦχου. Κατὰ τὴν δὲ τὴν τρόπον ὁ Φίλιππος ὠδηγήθη ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, δὲν γνωρίζεται ἡμῖν ἐν τῷ Λόγῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡθέληεν εἶσθαι οὐχὶ φρόνιμον τὸ νὰ καταφύγωμεν εἰς θεωρίας Κυρίου ὁ Θεὸς ἡμῶν ἔχει ἀπειράριθμα μέσα εἰς τὴν διάθεσιν Αὐτοῦ ὅπως μετακοινῶσιν τὴν θέλαιν αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀνθρώπους — Παράβαλ. ἑδαφ. 39.

«ΕἶΠΕ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ, ΙΔΟΥ ΑΝΔΡΕΣ ΔΥΟ ΖΗ
ΤΟΥΝΤΕΣ ΣΕ»

—Πράξ. ι'. 19—

Ἡ αὐτὴ ἀπάντησις ἰσχύει καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ὡς καὶ εἰς τὴν προηγουμένην ἐνστασιν· εἶναι ὅλως ἐπονιστικὰς δι' ἡμᾶς τὸ πῶς ἡ δύναμις, ἡ ἐπιρροή, τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ,

προσεφώνησε τὸν Πέτρον καὶ μετέδανκεν αὐτῷ τὴν τοιαύτην πληροφορίαν. Ἀρκεῖ τὸ ὅτι γνωρίζομεν ὅτι ὁ Κύριος ὡδήγησε τὸν Ἀπόστολον, καὶ εἰς τρόπον ὥστε ὁ Ἀπόστολος διέκρινε τὴν ὁδηγίαν ταύτην σαφῶς καὶ ὀρθῶς, ὡς καταφαίνεται ἐκ τῆς συνεχείας τῆς ἐξιστορήσεως τοῦ γεγονότος.

«ΕἶΠΕ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟ ΑΓΙΟΝ, ΑΦΟΡΙΣΑΤΕ ΔΗ ΜΟΙ ΤΟΝ ΒΑΡΝΑΒΑΝ ΚΑΙ ΣΑΥΛΟΝ ΕΙΣ ΤΟ ΕΡΓΟΝ Ὁ ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΑΙ ΑΥΤΟΥΣ».

— Πράξ. ιγ'. 2 —

Ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν ἑτέρᾳ τινὶ περιπτώσει, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον χρησιμοποιεῖ τὸ προσωπικὸν καὶ εἰς ἀρσενικὸν γένος ὕψος τοῦ ἐκφράζεσθαι. Οὐδεμία δ' ἀντίρρησης δύναται νὰ ὑπάρχῃ κατὰ τοῦτον, ἀφοῦ ὁ Θεὸς ἀπανταχοῦ χρησιμοποιεῖ τὸ αὐτὸ προσωπικὸν καὶ εἰς ἀρσενικὸν γένος ὕψος ἐκφράσεως περὶ ἑαυτοῦ. Δὲν εἶναι δὲ ὀλιγώτερον προσῆκον τὸ τοιοῦτον ἐνταῦθα, προκειμένου περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Ἰεχωβά, καὶ τῆς ὁποίας ἀνεκοίνωσε πληροφορίας. Κατὰ ποῖον δὲ τρόπον τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀνεκοίνωσεν, «εἶπεν», ἢ ὑπέδειξε, τὸ νὰ ἀφορίσωσιν ἢ χωρίσωσιν τὸν Πέτρον καὶ Βαρνάβαν, τὸ τοιοῦτον δὲν γνωρίζεται ἡμῖν. Γνωρίζομεν ἐντούτοις ὅτι πάντα τὰ ἀφιερωμένα τέκνα τοῦ Θεοῦ καλοῦνται ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ νὰ εἶναι διάκονοι ἢ ὑπηρέται τῆς ἀληθείας, καὶ ἀναλόγως τῆς ἰκανότητος καὶ τῶν ἐνκαιριῶν τὰς ὁποίας οὗτοι κέκτινται ὀφείλουν νὰ ᾧσι πιστοὶ καὶ δραστήριοι ὑπηρέται. Τὸ Πνεῦμα λέγει πρὸς πάντας τοὺς τοιοῦτους μέσῳ τῆς γενικῆς κλήσεως, «Τὶ ᾧδε ἐστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί..... Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα». Ἡ εἰδικὴ δὲ ἰκανότης καὶ αἱ εἰδικαὶ ἐνκαιρίαι δέον ν' ἀναγνωρίζωνται ὡς εἰδικαὶ προσκλήσεις τοῦ Κυρίου πρὸς περισσότερον δημόσιον ἔργον ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς ἀληθείας. Ἀλλὰ, καίτοι τὰ τάλαντα τὰ ὅποια εἶχεν ὁ Βαρνάβας καὶ Παῦλος δυνατόν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τονίζοντα οἶωνε εἰς αὐτοὺς τὴν γενικὴν κλήσιν τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, ὅπως παράσχωσιν ὑπηρεσίας εἰς τὸ ἔργον, διὰ τὰς ὁποίας εἶχον ἰδιαίτερα τάλαντα, ἐντούτοις εἶναι πλεὺν πιθανόν

νόν· ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, ἔκαμε χρῆσιν ἐνὸς ἐκ τῶν «χαρισμάτων» τὰ ὁποῖα ἦσαν τότε ἐν ἐνεργείᾳ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ—τοῦ δώρου, πιθανόν, τῆς προφητείας—ὅπως καταδείξῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ περὶ τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Βαρνάβα· διότι ἀναγινώσκομεν ὅτι, «Ἦσαν ἐν Ἀντιοχείᾳ, κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν [ἐκεῖ] Ἐκκλησίαν προφηταὶ καὶ διδάσκαλοι».—Πράξ. ιγ'. 1.

Ὅπως οὐδὲ ποτε, δέον νὰ ἐνθυμηθῶμεν τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου ἐν τῇ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῇ του (α'. 1) περὶ τῆς κλήσεως αὐτοῦ εἰς τὴν διακονίαν ταύτην. Ἐκεῖ ἀποφαίνεται ὅτι ἡ ἀποστολὴ αὐτοῦ προῆλθεν παρὰ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, ἀλλὰ καθολοκληρίαν δὲν ἀναφέρει περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὡς ἄλλου Θεοῦ ἴσου σὺν τῷ Πατρί· καὶ τὸν Υἱόν. «Παῦλος ἀπόστολος», λέγει, «οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ Πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν». Ἐὰν τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἦν πρόσωπον, ἐὰν εἶναι ὁ Θεός, τοῦ ὁποίου ἐιδικὸν ἔργον εἶναι νὰ διορίξῃ τοὺς ἐργάτας τῆς ἀληθείας (τοιαύτη δὲ εἶναι ἡ γενικὴ δοξασία), ἡ τοιαύτη παράλειψις τοῦ ν' ἀναφέρει περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἥθελεν εἶσθαι ἐντελὴς ἀσυνεπής, ἀδικαιολόγητος· ὅταν ὁμως ἔχωμεν ὑπ' ὅψιν ὁποῖα εἶναι ἡ ἀλήθεια περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅτι δηλ. τὸ ἅγιον Πνεῦμα εἶναι τὸ Πνεῦμα, ἡ ἐπιρροή, ἡ δύναμις, ἡ ἐξουσία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, ἡ ἀμφοτέρων ὁμοῦ, διότι ἡ βουλὴ καὶ τὰ σχέδια αὐτῶν εἶναι ἓν, τότε τὰ πάντα παρίστανται ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ καὶ λογικότητι.

«ΕΔΟΞΕ ΤΩ ΠΝΕΥΜΑΤΙ ΤΩ ΑΓΙΩ ΚΑΙ ΗΜΙΝ»

—Πράξ. ιε'. 28.—

Οἱ Ἀπόστολοι συνήλθον εἰς Συνδιάσκεψιν ὅπως ἀπαντήσωσιν εἰς τὴν ἐρώτησιν τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκκλησίας, περὶ τοῦ ἂν οἱ μὴ ἐξ Ἰουδαίων γεννηθέντες Χριστιανοὶ ἦσαν ὑπόχρεοι νὰ συμμορφῶνται πρὸς τὴν Ἰουδαϊκὴν Διαθήκην ἢ Διαθήκην τοῦ Νόμου. Ἡ ἀπόφασις εἰς τὴν ὁποίαν κατέληξαν δὲν ἦτο, ὡς διαβεβαιούμεθα, ἀπλῶς ἡ κρίσις αὐτῶν τῶν ἰδίων Ἀποστόλων καὶ μόνον· ἀλλ' ἐπιπροσθέτως, ἡ κρίσις

καὶ ἀπόφασις αὐτῶν αὕτη προσεπικυροῦτο καὶ ἐβεβαιοῦτο κατὰ ἕνα τρόπον παρὰ τοῦ Κυρίου, καὶ εἶχον τὴν ἀπόδειξιν δι' ἡ ἀπόφασις τῶν ἦν ὁ νοῦς τοῦ Κυρίου, τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου, τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου.

Ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος, ὁ πρῶτος δμιλήσας ἐν τῇ συνδιασκέψει ἐκείνῃ, δίδει νύξιν ὥς πρὸς τὸ πῶς ἐξηκριβοῦτο τότε ὁ νοῦς ἡ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ· εὐρίσκομεν δὲ οὐ ἡ αὕτη μέθοδος συνιστᾶται εἰς ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ εἶναι ἐν χρήσει παρὰ τοῖς πιστοῖς τὴν σήμερον, τοὔτέστιν, διὰ τῆς ἐξετάσεως καὶ ἐρεῦνης τῶν Γραφῶν ἐν τῷ φωτὶ τῆς θείας προνοίας. Ὁ Ἰάκωβος ἐξάγει λογικῶς ὁποῖος εἶναι ὁ νοῦς τοῦ Κυρίου ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἀνασκοπῶν τὴν παρὰ τῆς θείας προνοίας εἰδικὴν καθοδήγησιν τοῦ Πέτρου—ἀποσταλέντος παρὰ Κυρίου πρὸς τὸν Κορνήλιον, τὸν πρῶτον Ἑθνικὸν προσήλυτον· συνώδευσε δὲ τὸ συμπέρασμα του τοῦτο, ἐπικαλεσθεὶς ἀνεκπλήρωτόν τινα προφητείαν, τὴν ὁποίαν καὶ παραθέτει· τὸ ἐκ τούτων δὲ ὅλων ἀρυσθὲν συμπέρασμα αὐτός τε καὶ ὅλη ἡ Ἐκκλησία ἀπεδέχθησαν ὥς τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος.—Ἐξέτασον Πράξ. ιε.' 13—18.

«ΚΩΛΥΘΕΝΤΕΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ
ΛΑΛΗΣΑΙ ΤΟΝ ΛΟΓΟΝ ΕΝ Τῇ ΑΣΙΑΙ»

—Πράξ. ις' 6.—

Τὸ ὕφος τῆς ἐκφράσεως ἐν τῷ ἀνωτέρῳ χωρίῳ θὰ ἦδύνατο νὰ ἐκληφθῇ ὥς ὑποδηλοῦν ὅτι γενικῶς πιστεύεται, ὅτι δηλ. τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἶναι πρόσσωπον, καὶ οὕτως ὡμίλησεν, ἐκώλυσεν, ἢ ἀπηγόρευσε, κλπ. Ἡ ἐξέτασις ὁμῶς τοῦ ἐν λόγῳ ἐδαφίου ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ὅλης ἀφηγήσεως τοῦ ἱεροῦ κειμένου, ἐν σχέσει πρὸς αὐτό, καταδεικνύει αὐτὸ ὥς ὃν ἐν πλήρει συμφωνίᾳ πρὸς πάντα ὅσα μέχρι τοῦδε εἶδομεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος, καὶ προσεπιβεβαιοῦν τὴν ἀλήθειαν δι' ἡ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον εἶναι ἡ ἀγία ἐκκροή, ἡ δύναμις τοῦ Ἰεχωβά Θεοῦ, καὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ τῆς ὁποίας τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ γνωρίζεται εἰς τοὺς ἀφιερωμένους πιστοὺς—καθ' ὅσονδήποτε τρόπον. Δὲν λέγεται ἡμῖν εἰδικῶς τίνα τρόπον ὁ Ἀπόστολος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ

ἐκωλύθησαν νὰ μεταφέρωσι τὸ ἔργον τοῦ κηρύγματος εἰς Ἀσίαν, ἀλλὰ, καθ' ἃ φαίνεται, ἐκωλύθησαν, ἢ δὲν ἐπειράπη αὐτοῖς νὰ μεταβῶσιν εἰς Ἀσίαν, διὰ τῆς μεσολαβήσεως δυσμενῶν πρὸς τοῦτο περιστάσεων. Ἀλλ' ἀδιάφορον τὸ πῶς ἐκωλύθησαν νὰ μεταβῶσι· τὸ ἐκ τοῦ γεγονότος μάθημα εἶναι ὅτι ὁ Θεὸς διηύθυνε τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἔργον, καὶ ὅτι ἡ διεύθυνσις καὶ πορεία τῶν Ἀποστόλων ἦν ζήτημα θείας ἐπιβλέψεως· — οὗτοι διηυθύνοντο ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Κυρίου· ὁ Κύριος δὲ ἐχρησιμοποίει ἀόρατον δύναμιν ὅπως διευθύνῃ αὐτοὺς ὡς δούλους αὐτοῦ.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει δυνάμεθα νὰ ὦμεν βέβαιοι ὅτι ἡ ὁδηγία τοῦ Κυρίου ἦτο πλεόν τι ἢ ἀπλῇ διανοητικῇ ἐντύπωσις γεννηθεῖσα εἰς τὸν Ἀπόστολον. Παράδειγμά τι δεικνύον τὸν τρόπον καθ' ὃν τὸ Πνεῦμα ὠδήγει εἰς τοιαῦτα ζητήματα παρέχεται ἡμῖν ἐν τοῖς ἀμέσως ἐπομένοις ἐδαφίοις: — Ὁ ραμα ἐφάνη διὰ νυκτὸς εἰς τὸν Παῦλον. Ἀνὴρ τις Μακεδὼν ἰσταία παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων, Διάβα εἰς Μακεδονίαν καὶ βοήθησον ἡμᾶς. Καὶ ὡς εἶδε τὸ ὄραμα ἐζήτησαν νὰ μεταβῶσιν εὐθὺς εἰς Μακεδονίαν, συμπεραίνοντες ὅτι ὁ Κύριος προσεκαλεῖ αὐτοὺς νὰ κηρύξωσι τὸ Εὐαγγέλιον πρὸς τοὺς ἐν Μακεδονίᾳ. (Ἐδάφ. 9). Αἱ διάφοροι αὗται ἐνέργειαι τοῦ Κυρίου δεικνύουσιν ἡμῖν ὅτι αἱ διάφοροι μέθοδοι, διὰ τῶν ὁποίων ὁ Θεὸς ὠδήγει κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, δὲν ἦσαν τόσον πολὺν διάφοροι ἐκείνων τὰς ὁποίας ἤδη διαθέτει πρὸς ὁδηγίαν τῶν δούλων αὐτοῦ. Πᾶσαι δὲ αἱ τοιαῦται ἄμεσοι καὶ ἀπρόσωποι ὁδηγίαι περιγράφονται ὁρθῶς ὡς προερχόμεναι ἀπὸ ἢ διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τῆς ἁγίας ἐπιρροῆς ἢ δυνάμεως τοῦ Κυρίου. Ἐὰν ἄγγελος μετέδιδεν αὐτοῖς τὴν πληροφορίαν, ὡς εἰς τὸν Πέτρον ἐν τῇ φυλακῇ (Πράξ. ε'. 19, ιβ'. 7), ἢ ἐὰν ὁ Κύριος ἡμῶν ὠμίλει εἰς τὸν Παῦλον προσωπικῶς, ὡς ἔπραξεν ὁπότε οὗτος μετέβαινεν εἰς τὴν Δαμασκὸν (Πράξ. θ'. 4, Α'. Κορθ. ιε'. 8), δὲν θὰ ἀπεδίδειτο τοῦτο εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἢ τὴν δύναμιν τοῦ Κυρίου, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν Κύριον, ἢ τὸν ἄγγελον.

«ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΚΑΤΑ ΠΟΛΙΝ ΔΙΑ-
ΜΑΡΤΥΡΕΤΑΙ ΜΟΙ ΛΕΓΟΝ, ΟΤΙ ΔΕΣΜΑ ΚΑΙ
ΘΑΙΨΕΙΣ ΜΕ ΜΕΝΟΥΣΙ».

— Πράξ. κ'. 23 —

Καὶ ἐνιαυθα, ἐπίσης, οὐδὲν ὑπάρχει τὸ ὑπεμφαῖνον ἀναγ-
καίως τὴν ἰδέαν περὶ προσωπικότητος τοῦ ἁγίου Πνεύματος.
Τοῦναντίον μάλιστα, ὡς παράδειγμα τῶν μέσων διὰ τῶν
ὁποίων τὸ ἅγιον θέλημα ἢ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ εἰδοποίησε τὸν
Παῦλον περὶ τῶν δεσμῶν, ἅτινα ἀνέμενον αὐτὸν εἰς Ἱερου-
σαλήμ, σημειώσατε τὴν ἀφήγησιν περὶ μιᾶς περιπτώσεως
τοιαύτης «διαμαρτυρίας» ἐν Καισαρείᾳ. Ἐν τῇ εἰς τὴν πόλιν
ἐκείνην Ἐκκλησίᾳ ὑπῆρχέ τις Ἀγαθος ὀνομαζόμενος, ὅστις
εἶχε τὸ τόσον κοινὸν κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας χάρισμα τῆς
προφητείας. «Καὶ ἐλθὼν [ὁ Ἀγαθος] πρὸς ἡμᾶς», ἀφηγεῖ-
ται ὁ ἱερὸς ἱστορικός, «καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δῆσας
τε αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπε, Τάδε λέγει τὸ Πνεῦμα
τὸ Ἅγιον, τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὕτω δῆσουσιν
ἐν Ἱερουσαλήμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσωσιν εἰς χεῖρας
Ἑθνῶν». (Πράξ. κα'. 11). Οἱ φίλοι τοῦ ἔργου ἐπειράθησαν
κατ' ἀρχὰς ν' ἀποτρέψωσι τὸν Ἀπόστολον ἀπὸ τοῦ νὰ με-
ταβῇ εἰς Ἱερουσαλήμ· ἀλλ' οὕτως ἐξεδήλωσε τὴν ἀπόφασίν
του ὅτι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἠθέληεν ἐπεμβῇ εἰς τὸ πρόγραμμα τοῦ
Κυρίου, ἢ παραβιάσει αὐτὰ χάριν ἑαυτοῦ, δηλώσας μάλιστα ὅτι
εἶχεν ἐτοιμῶς, ὅχι μόνον νὰ δεθῇ ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποθάνῃ ἐν
Ἱερουσαλήμ ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. (Παρα-
τηρητέον δὲ ὅτι ὁ Ἀπόστολος δὲν ἀνέφερε περὶ τοῦ ἁγίου
Πνεύματος, ὅτι δηλ. ἦτο πρόθυμος ν' ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ
ὀνόματος τοῦ ἁγίου Πνεύματος).

Ὅταν δὲ οἱ ἐν Καισαρείᾳ ἀδελφοὶ εἶδον τὴν ἀποφασιστι-
κότητα τοῦ Ἀποστόλου, εἶπον, «τοῦ Κυρίου τὸ θέλημα γενέ-
σθω.» Τοιοῦτοτρόπως, λοιπόν, ἀνὰ πᾶσαν περίπτωσιν, ἡ
μαρτυρία τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐξελαμβάνετο παρὰ τῆς
ἀρχηγόνου Ἐκκλησίας ὡς οὕσα ἀπλῶς τὸ θέλημα τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ, τὸ θέλημα τοῦ ὁποίου ἦν ἐπίσης τὸ θέλημα
τοῦ Πατρὸς. — Πράξ. κα'. 10—14.

«ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΘΕΤΟ ΤΙΝΑΣ
ΕΠΙΣΚΟΠΟΥΣ».

«Προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμένῳ, ἐν ᾧ ὑμεῖς τὸ Πνεῦμα τοῦ ἁγίου ἔθετο ἐπισκόπους». — Πράξ. κ'. 28.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐλέχθησαν πρὸς τοὺς Πρεσβυτέρους τῆς ἐν Ἐφέσῳ Ἐκκλησίας. Ὁ Ἀπόστολος, ἐνταῦθα ἐφιστῶ τὴν προσοχὴν αὐτῶν εἰς τὸ γεγονός δι' ἡ θείας αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς διακόνων τῆς ἀληθείας, δὲν ἦτο ἀπλοῦς, καὶ αὐτοδιορισμός, οὐδὲ ἀπλοῦς διορισμός ἢ ἀναγνώρισις αὐτῶν ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας· ἀλλ' ὅτι ὁ Κύριος εἶχεν ἐνεργήσει διὰ τοῦ ἁγίου αὐτοῦ Πνεύματος ἐν τῷ ζητήματι τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν. Ὁ Ἀπόστολος ἀπέβλεπε νὰ ἐντυπώσῃ εἰς τὸν νοῦν αὐτῶν ὅτι πᾶσα ἡ σπουδαίτης καὶ ἰσχύς τοῦ ὑπουργήματος αὐτῶν συνίσταται εἰς τὸ γεγονός δι' αὐτοῦ ἀνεγνωρίζετο παρὰ Θεοῦ, καὶ ὅτι αὐτοὶ ἦσαν διάκονοι ἢ ὑπηρέται τῆς Ἐκκλησίας, διορισθέντες εἰς τοῦτο παρὰ Κυρίου, διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἢ ἐπιρροῆς αὐτοῦ, ἧς εἶχεν ὡδηγήσει, διευθύνει καὶ ἐπιστατῆσει ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐκλογῆς τῶν. Οὕτως, ἀλλαχού πάλιν ὁ Ἀπόστολος, ἀπενθυνόμενος πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, οὐχὶ πρὸς τὸν κόσμον, λέγει, «ἐκάστω δὲ [ἀνθρώπῳ ἐν Χριστῷ] δίδεται ἡ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον.... Καὶ οὕς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους. .. Ἐστὶ δὲ διαιρέσεις ἐνεργημάτων, ὅ δὲ αὐτοὺς Θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσι». — Α'. Κορ. ιβ' 6, 7, 28.

Ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἑδαφίοις ὁ Ἀπόστολος δεικνύει δι' ὁ διορισμός πάντων τῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐκ τοῦ Θεοῦ, μέσῳ τῆς ἐνεργείας τοῦ ἁγίου αὐτοῦ Πνεύματος, — καὶ οὐχὶ ἔργον τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἰδιαιτέρον καὶ χωριστὸν ἀπὸ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ. Ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ ἐπιβλέπει τὰς ὑποθέσεις τοῦ λαοῦ Αὐτοῦ, τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τοῦ Πνεύματος Αὐτοῦ — τῆς ἁγίας Αὐτοῦ δυνάμεως, ἐνεργούσης πατοδυνάμως καὶ πανσόφως, — καθ' ὅλον τὸ σίμπαν. Οἱ λόγοι δὲ οὗτοι τοῦ Ἀποστόλου ἀναιροῦσι τὴν

ὁδεῖαν διὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἶναι ἑτερόν τι πρόσωπον, καὶ δεικνύουσιν διὰ τὸ ἔργον ἐπτετέλεσθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ ἁγίου Αὐτοῦ Πνεύματος. Οἱ πρεσβύτεροι ἐκεῖνοι τῆς Ἐκκλησίας εἶχον καθιερώσει ἑαυτοὺς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κυρίου, καὶ εἶχον ἐκλεγῇ ὅπως ὧσι ποιμένες, διδάσκαλοι, πρεσβύτεροι τῆς Ἐκκλησίας, συνεπεία τῆς ὁποίας ἐκέκτειντο οὗτοι ἀρμοδιότητος καὶ προτερημάτων των, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν καὶ διεύθυνσιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, — συμφώνως πρὸς τὸ θέλημα, ἢ Πνεῦμα, ἢ φρόνημα, ἢ βουλὴν τοῦ Θεοῦ. Καίτοι δ' οὗτοι εἶχον κληθῇ εἰς τὸ ὑπουργημα τοῦτο δι' ἀνθρωπίνων ὀργάνων, τὴν ὑπηρεσίαν ὅμως αὐτὴν εἶχον ἀποδεχθῇ ὡς διορισμὸν αὐτῶν γενόμενον κατὰ θεϊαν ὁδηγίαν, καὶ ὥφειλον νὰ κρίνωσιν καὶ τὰς εὐθύνας τῆς θέσεώς των ταύτης ἀναλόγως.

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ.

«Ὁ Θεὸς ἀπεκαλύψεν ἡμῖν ταῦτα διὰ τοῦ Πνεύματος· τὸ γὰρ Πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ... ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνους σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς Πνεύματος». — Α' Κορ. β'. 10, 13, καὶ τὰ συναφῇ τούτοις.

Ὡς ἤδη ἀνεγράψαμεν, αἱ Γραφαὶ ἀποδεικνύουσιν διὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἢ ὁ νοῦς τοῦ Θεοῦ, λαμβινόμενον ὑπὸ τῶν τέκνων αὐτοῦ, καθιστᾷ αὐτοὺς ἀρμοδίους ἢ παρασκευάζει, ἢ καθιστᾷ τὸν νοῦν αὐτῶν ἱκανόν, νὰ κατανοήσωσι τὸ σχέδιον αὐτοῦ. Μόνον δὲ διὰ τῆς προσελεύσεως ἡμῶν εἰς πλήρη πρὸς τὸν Θεὸν ἀρμονίαν διὰ τοῦ Λόγου τῆς ἀληθείας αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦ Πνεύματος ἢ τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας τοῦ Λόγου τούτου, δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ. Ὡς πᾶς τις δύναται νὰ ἴδῃ, ὁ Ἀπόστολος ἐνταῦθα ἀνιπαράβαλλει «τὸ Πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ», τὸ ἐνεργοῦν ἐν ἡμῖν, πρὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ κόσμου, τὸ ὁποῖον ἐνοικεῖ καὶ ἐπηρεάζει τὸν φυσικὸν ἄνθρωπον. Πόσον δὲ σαφέστατον παρίσταται τὸ δ,τι τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου δὲν εἶναι πρόσωπον, ἀλλ' ὁ κοσμικὸς νοῦς ἢ ἡ διάθεσις ἢ ἡ ἐπιρροή κοσμική! Ὁμοιοτρόπως τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐν τοῖς τέκνοις αὐτοῦ δὲν εἶναι πρόσωπον, ἀλλὰ ὁ

ἅγιος νοῦς ἢ ἐπιρροή, ἢ διάθεσις τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτοῖς.

«ΤΑ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ».

«Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μαρτία γὰρ αὐτῷ ἐστι, καὶ οὐ δύναται γινῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται».— Α. Κορ. β'. 14.

Ἡ τοιαύτη τοῦ ἑδαφίου διακήρυξις εἶναι λίαν ἔντονος, καὶ ἐν πλήρει συμφωνίᾳ πρὸς πάντα ὅσα μέχρι τοῦδε εἶδομεν. Ὁ πλήρης τοῦ κοσμικοῦ πνεύματος ἄνθρωπος εἶναι κατ' ἀναλογίαν ἀπαράσκευός τὰ ἴδη καὶ κατανοήσῃ τὰ βαθέα, τὰ κεκρυμμένα καὶ ἔνδοξα ζητήματα καὶ ἀληθείας τοῦ Θεοῦ, — «ὅσα ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.» Τὰ «βάθη», ἢ ὡς ὁ Κύριος ἡμῶν ὁρίζει ταῦτα, οἱ «μαργαρίται», δὲν εἶναι διὰ τοὺς χοιρώδεις, τοὺς ἰδιοτελεῖς, τοὺς πλήρεις τοῦ πνεύματος τοῦ κόσμου τούτου· ἀλλὰ διὰ τοὺς καθαριζομένους διὰ τοῦ λουτροῦ τοῦ ὕδατος διὰ τοῦ Λόγου, οἵτινες πληροιάζουσι τὸν Κύριον διὰ πίστεως εἰς τὸ πολυτίμητον αἷμα, καὶ ἁγιαζομένους, τοὺς ἀφιερωμένους τελείως εἰς τὸν Κύριον. Εἰς τούτους ὁ Θεὸς εὐαρεστεῖται ν' ἀποκαλύψῃ τὰ βάθη αὐτοῦ, πάντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ, πράττων τοῦτο βαθμιαίως καθ' ὅσον αἱ διάφοροι ὄψεις τῆς ἀληθείας καθίστανται «τροφή ἐν καιρῷ».

Ἡ τοιαύτη δοκιμασία εἶναι λίαν αὐστηρὰ, ὡς πᾶς τις δύναται τὰ ἴδη, καὶ διαγράφει εὐκρινῇ διάκρισιν μεταξὺ τοῦ πεπιτωκότος ἀνθρώπου καὶ τοῦ νέου κτίσματος, τοῦ πνευματικοῦ. Ὁ τυφλώτιον εἰς τὰς βαθείας πνευματικὰς ἀληθείας στερεῖται ἀναμφιβόλως τῆς «μαρτυρίας» ἢ ἀποδείξεως, περὶ ἧς γίνεται λόγος ἐνταῦθα ὡς ἀποδείξεως τῆς νιότητός του, τῆς σχέσεως αὐτοῦ πρὸς τὸν οὐράνιον Πατέρα, καὶ τῆς ὑπὸ τὴν σχέσιν ταύτην πισιότητός του. Ὅσοι δὲ εἶναι ὅλως ἀδιάφοροι πρὸς τὰ ζητήματα, τὰ ὅποια ὁ Ἀπόστολος ἀναφέρει ἐνταῦθα, πρὸς «ὅσα ὁ Θεὸς ἠτοίμασε τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν», ἔχουσιν, ἐν τῷ ὡς ἀνωτέρω χωρίῳ, τὸν ὑπαινιγμὸν δι' ὃ λόγος τῆς ἀδιαφορίας των εἶναι δι' ἐστεροῦνται τοῦ Πνεύματος τοῦ Κυρίου. Καὶ ἐντούτοις, ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἐπαγγελ-

λόμενοι τὸν διδάσκαλον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, οἵτινες οὐχὶ μόνον ἀνομολογοῦσι τὴν ἄγνοιάν των, καθ' ὅσον ἀφιεῖ τὰ ζητήματα ταῦτα, ἀλλ' οἵτινες καυχῶνται μάλιστα διὰ τὴν ἀμάθειάν των ταύτην Διακηρύττουσι δ' οὕτως ὅτι δὲν ἔχουσι τὸν νοῦν τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὐδὲν γνωρίζουσι περὶ τῶν βουλῶν ἢ σχεδίων αὐτοῦ, καὶ συνεπῶς δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι πολὺ ἐκ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ, τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας, καὶ κατ' ἀναλογίαν δὲν δύνανται νὰ κατέχωσι πολλὴν ἀλήθειαν. Ἡ μαρτυρία τοῦ ὅτι ἔχομεν τὸ Πνεῦμα, καὶ δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν καὶ ἐκτιμῶμεν τὰ τοῦ Θεοῦ, τὰ ὅποια εἶναι κεκρυμμένα ἀπὸ τῶν κοσμοκοφρόνων, παρέχεται ἡμῖν ἐνταῦθα καὶ συνίσταται ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψεν ἡμῖν ταῦτα διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ.

ΧΡΙΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ.

«Καὶ ὑμεῖς χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου καὶ γνωρίζετε πάντες»
«Καὶ ὑμεῖς τὸ χρῖσμα, ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθὲς ἐστὶ, καὶ οὐκ ἐστὶ ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, μένετε ἐν αὐτῷ». — Α'. Ἰωάν. β'. 20, 27.

Ἡ λέξις χρῖσμα ἀφυπνίζει εἰς τὸν νοῦν τῶν νοημόνων σπουδασιῶν τῆς Γραφῆς ἀναμνήσεις περὶ τοῦ ἁγίου δι' ἐλαίου χρίσματος, τὸ ὁποῖον ἔχεον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς παντὸς διαδόχου τοῦ Ἀρχιερέως καὶ Βασιλέως ἐν τῷ Ἰσραήλ. Καὶ ὡς ὁ λαὸς Ἰσραὴλ ἦσαν τύπος τοῦ ἀληθοῦς Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ, τοιοῦτοιτρόπως οἱ ἱερεῖς καὶ βασιλεῖς αὐτῶν ἦσαν τύποι τοῦ Χριστοῦ, τοῦ μεγάλου ἀντιτύπου Ἀρχιερέως καὶ Βασιλέως. Καὶ ὡς οἱ ἱερεῖς καὶ βασιλεῖς αὐτῶν ἐχρίοντο διὰ τοῦ ἁγίου χριστηρίου ἐλαίου, ἐγκαθιστάμενοι ἐν τῷ ὑπουργήματί των, τοιοῦτοιτρόπως ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἐχρίσθη διὰ πνεύματος ἁγίου κατὰ τὸν χρόνον τῆς καθιερώσεώς του, καὶ ἐγένετο οὕτως ὁ Χριστὸς ὁ κεχρισμένος τοῦ Ἰεχωβά.

Ἡ ἐκλεκτὴ αὐτοῦ Ἐκκλησία μέλλει νὰ εἶναι «βασιλειον ἱεράτευμα (Βασιλεῖς — ἱερεῖς) ὑπὸ τὸν Κόριον καὶ Κεφαλὴν αὐτῶν — «μέλη τοῦ σώματος τοῦ Κεχρισμένου [Χρι-

σιτοῦ]». Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ χρίσματος, τὸ ὁποῖον ἤλθεν ἐπὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ κατὰ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, καὶ μὲ «πᾶσαν ἐξουσίαν ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς», διὰ τὴν ἀνέστη ἐκ νεκρῶν διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἢ δυνάμεως τοῦ Πατρὸς (Ματθ. κη'. 18, Ἐφεσ. α'. 19, 20), διὰ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Πατρὸς «ἐξέχεε» τὸ Πνεῦμα ὡς ἀντίτυπον χριστήριον ἔλαιον ἐπὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ κατὰ τὴν Πεντηκοστήν. Τηροῦντες ὅθεν ὑπ' ὅσιν τὸν τύπον, τὸ χριστήριον ἔλαιον διήλθεν ἀπὸ τῆς «Κεφαλῆς» εἰς τὸ «σῶμα» αὐτοῦ, τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ τοῦ λοιποῦ, οἱ πιστοί, οἱ μένοντες ἐν τῷ σώματι, ἀναγνωρίζονται ἐν τῷ θεῷ Λόγῳ, ὡς «οἱ ἐκλεκτοί» τοῦ Θεοῦ, οἱ κεχρισμένοι Αὐτοῦ (ἐν Χριστῷ), ὅπως κυβερνήσωσι καὶ εὐλογήσωσι τὸν κόσμον, ἀφοῦν·πρῶτον γεινώσι «διδασκοὶ Θεοῦ» ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου.

Ἡ λέξις χρίσμα συνεπάγεται τὴν ἔννοιαν τῆς λειότητος, τῆς σιελπνότητος, τῆς ἐπαλείψεως. Ἡ συνήθεια δὲ προσέδωκεν εἰς τὴν λέξιν καὶ τὴν ἔννοιαν τῆς εὐωδίας, τῆς μυρώσεως. Πόσον ἐξόχως λοιπὸν καὶ ἐντόνως ἐκπροσωπεῖ ἡ λέξις αὕτη, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ ἀγαθόν, ἐπὶ ἐκείνων, οἵτινες ὑπάγονται ὑπὸ τὸ ἀντιτυπικὸν αὐτὸ χρίσμα, — τὸν ἁγιασμόν, τὴν χρησιότητα, τὴν ὑπομονήν, τὴν φιλαδελφίαν, τὴν ἀγάπην. Ὅποῖον γλυκύ, καθαρὸν ἄρωμα συνεπιφέρει μεθ' ἑαυτοῦ τὸ χρίσμα τοῦτο τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου τῆς ἀγάπης εἰς πάντας τοὺς λαμβάνοντας αὐτό. Ὅσον δὲ ἀδέξιος, ἀκατέργαστος, ἢ ἀμαθὴς καὶ ἂν ᾔηται ὁ ἐξωτερικὸς ἄνθρωπος, «τὸ δοιράκιον σκεῦος», πόσον τᾶχως μετέχει ἐκ τῆς γλυκύτητος καὶ τῆς ἱσαγιστικῆς ἐπιδρασεως τοῦ θησαυροῦ τῆς «νέας καρδίας», τῆς ἐσωτερικῆς νεας θελήσεως — τῆς χρισμένης διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου καὶ διατελούσης οὕτως εἰς πλήρη ἁρμονίαν πρὸς πάντα «ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφρημα, εἰ τις ἀρετὴ καὶ εἰ τις ἔπαινος! — Φιλιπ. δ. 8.

Ἡ λέξις αὕτη «χρίσμα» συμφωνεῖ πληρέστατα πρὸς τὴν ὁρθὴν περὶ πνεύματος ἁγίου ἀντίληψιν καὶ δοξασίαν διὰ τοῦτο εἶναι ἢ ἀπὸ Θεοῦ ἐπενέργεια ἢ ἐπίδρασις, ἢ ἀόρα-

τος παρὰ Θεοῦ δύναμις, ἡ ἐξασκουμένη μέσῳ τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ, τῶν ὑποσχέσεων αὐτοῦ, ἡ ὅπως ἄλλως ἤθελε φανῇ καλὸν εἰς τὸν πάνσοφον καὶ παντοδύναμον Θεόν. Ἡ λέξις δ' αὕτη δὲν ἐνέχει βεβαίως τὴν ἔννοιαν τοῦ προσώπου. Διότι πῶς εἶναι δυνατόν νὰ χρισθῶμεν διὰ προσώπου,

Ἄλλ' ἴσως ἡθελέ τις ἀντεῖπει δι' ἐν τῇ φράσει, «**χρῖσμα** ἀπὸ τοῦ Ἀγίου», οὐχὶ τὸ **χρῖσμα**, ἀλλ' ὁ Ἅγιος ἐκπροσωπεῖ τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Ἀπαντῶμεν, οὐχί. Ὁ Ἅγιος εἶνε ὁ Πατήρ. Ὁ Πέτρος, περιγράφων τὴν εὐλογίαν τῆς Πεντηκοστῆς, διακηρύττει δι' αὐτὴν **ἐξεχύθη**, — ὡς ἔλαιον χρῖσματος, ὅπερ δὲν δύναται νὰ λεχθῇ ἐπὶ ἀποστελλομένου, προσώπου. Περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ λέγει «**Τὴν ἐπαγγελίαν [τὴν ἐν Ἰωήλ] τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ Πατρὸς, ἐξέχεε** τοῦτο ὃ ἡμεῖς καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε», — τὴν θαυματουργὸν αὐτὴν δύναμιν ἢ ἐπίδρασιν, ἥτις ἐκδηλοῖ ἐαυτὴν ποικιλοτρόπως, εἰς ζωηφόρους σκέψεις, εἰς γλώσσας πυρὸς καὶ διαφόρους διαλέκτους λαλουμένας ὑπὸ ἀμαθῶν ἀνθρώπων. Ἡ προφητεία δὲ τοῦ Ἰωήλ, ἀφ' ἑτέρου ἦν, «**θέλω ἐκχύσει ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου**». Δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῇ δι' ἡ τοιαύτη γλῶσσα δύναται προσηκόντως νὰ χρησιμοποιηθῇ προκειμένου περὶ **προσώπου**; **Οὐ αὐτὸς ἐδόθη** παρὰ τοῦ Πατρὸς εἰς τὸν Υἱόν, δι' αὐτὸς ἐξεχύθη, καὶ ἀφ' ἑτέρου, περὶ τοῦ ἰδίου προσώπου, **τοῦτο ὃ** βλέπετε καὶ ἀκούετε; **Βεβαίως** οὐχί. Ἀναμφιβόλως δ' ἡ τοιαύτη γλῶσσα ἤθελεν εἶσθαι ἀνευλαβής, ἐφαρμοζομένη ἐπὶ τρίτου προσώπου τριᾶδος Θεῶν, «ἴσων κατὰ τὴν δύναμιν καὶ τὴν δόξαν».

Τὸ ζήτημα ὅμως τό ὅποιον ἐκπλήσσει πάντας ὡς λίαν παράδοξον εἶναι τὸ ἐν τῷ χωρίῳ ἀναφερόμενον, δι' πάντες οἱ ἔχοντες τὸ χρῖσμα «**οἶδασι πάντα**». Πόσοι δὲ ἐκ τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ εἰσιν ἀπολύτως βέβαιοι δι' δὲν «**γνωρίζουσι πάντα**», καὶ συνεπῶς ἀμφιβάλλουσιν ἐὰν ἔλαβον τὸ χρῖσμα τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου! Πόσον δ' ἀπλοποιεῖται τὸ ζήτημα ὅταν ἐννοήσωμεν αὐτὸ ὡς ἀναγράφεται ἐν ταῖς ἀνατεθεωρημέναις ἐκδόσεσι τῆς Καινῆς Διαθήκης, «**ὅμοις χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ Ἀγίου, καὶ οἴδατε πάντα**», ἀντὶ πάντα. Καὶ ὄντως,

πάντα τὰ ἀληθῆ τέκνα τοῦ Θεοῦ, γνωρίζουσι καλῶς τὴν διαφορὰν μεταξὺ τοῦ φυσικοῦ τοῦ ἢ καρδίας ἢ θελήματος ἀφ' ἐνός, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν τῆς νέας καρδίας, τοῦ νέου θελήματος, τῆς νέας διαθέσεως, ἣτις κανονίζεται καὶ διευθύνεται ὑπὸ τῆς ἀγάπης καὶ δικαιοσύνης.

Πόσα δὲ ἐκ τῶν ἀρίστων καὶ ἄγαν ταπεινῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ ἔχουσιν ἀναγνώσει μετ' ἐκπλήξεως τοὺς λόγους, «Καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα, ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκη ὑμᾶς. Δὲν θὰ λέγωσι βεβαίως, οὐδὲν πιερόμοιον χρίσμα ἐλάβομεν ὑμεῖς, διότι ἔχομεν μεγάλην ἀνάγκην ὅπως μᾶς διδάσκη τις, ἐλάχιστον δὲ γνωρίζομεν τὸ ὅποιον δὲν μετεδόθη ἡμῖν ἐμμέσως ἢ ἀμέσως δι' ἀνθρωπίνων ὁργάνων. Αἱ ταπειναὶ δ' αὐταὶ ψυχαὶ ἠθελον αἰσθανθῆ μεγάλην ἀποθάρρυνσιν καὶ ἀπελπισίαν, ἔνεκα τῆς εἰλικρινείας τῶν σκέψεων των, ἐὰν δὲν ἔβλεπον ὅτι καὶ οἱ ἄριστοι ἀκόμῃ ἐκ τῶν γνωρίμων αὐτοῖς πιστῶν ἔχουσιν ὁμοίως ἀνάγκην διδασκάλων ἀνθρώπων καὶ ἐκτιμῶσιν αὐτούς. Ἀφ' ἑτέρου δὲ ἄλλοι, ὀλιγώτερον εἰλικρινεῖς, καὶ ὀλιγώτερας ἀγιότητος μέτοχοι, ἀγωνίζονται νὰ ἐξαπατήσωσιν ἑαυτοὺς καὶ ἄλλους, ἀξιοῦντες καὶ διατεινόμενοι ὅτι οὐδὲν ἔμαθον παρ' ἀνθρώπων, ἀλλ' ὅτι πᾶν ὅτι γνωρίζουσι τὸ ἐδιδάχθησαν δι' ἀμέσου ἐμπνεύσεως τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου. Δὲν βλέπουσι δὲ ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἀξιοῦσιν ὅτι εἶναι ἀλάνθαστοι κατὰ τε τὰς σκέψεις καὶ τοὺς λόγους αὐτῶν, ὑπὸ τὴν μᾶλλον ἀπόλυτον ἔννοιαν τοῦ λόγου. Ἀποτυγχάνουσιν δ' ὡσαύτως νὰ ἴδωσιν ὅτι αἱ πλάναι αὐτῶν κατὰ τε τὸ σκέπτεσθαι, λέγειν καὶ πράττειν, ἀφοῦ ἀξιοῦσιν ὅτι διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν πλήρη ἐμπνευσιν τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, ἀντανακλῶσιν εἰς αὐτὸ τὸ ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ὡς τὸν προηγῶν τῶν τοιούτων πλανῶν καὶ ἀνοησιῶν των.

Ἐὰν λάβωμεν τὸ ἐν λόγῳ χωρίον κατὰ γράμμα, ἀκριβῶς ὡς ἔχει, τοῦτο αἰτιφάσκει πρὸς τὴν γενικὴν μαρτυρίαν τῶν Γραφῶν. Διότι, δὲν ἀναφέρει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μεταξὺ τῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν «χαρισμάτων» τοῦ Πνεύματος — Ἀποσιόλους, προφήτας [κήρυκας], ποιμένας, Εὐαγγελιστάς, διδασκάλους; Πρὸς τίνα δὲ λόγον νὰ δώσῃ τούτους,

ἐὰν ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶχε χρεῖαν ἵνα τις διδάσκη αὐτούς; Τί λέγει δὲ ὁ Ἀπόστολος περὶ τῆς αἰτίης δι' ἣν τὰ εἰδικὰ ταῦτα χαρίσματα ἐδόθησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν; Ἀκούσωμεν αὐτοῦ: «Πρὸς καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. — Ἐφεσ. δ' 1Γ—13. Παράβλ. Α. Κορινθ. ιβ' . 28—31.

Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης ἀντιφάσκει πρὸς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον καὶ τοὺς λοιποὺς — οἱ ὅποιοι πάντες ἦσαν διδάσκαλοι, καὶ οἵτινες ἐβίδαξαν τὴν Ἐκκλησίαν νὰ ἐκζητῇ τὴν ὑπὸ τοῦ Πνεύματος ἐκλογὴν ποιμένων, διδασκάλων καὶ ἐπισκόπων, καὶ τιμᾶ τοὺς «προεσιῶτας» ἢ ἡγουμένους ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τοὺς ἀγρυπνοῦντας διὰ τὰ σωματικά τῶν ψυχῶν των, ὡς μέλλοντας νὰ δώσωσι λόγον εἰς τὸν Κύριον (Ἐβρ. ιγ'. 17). Εἶναι ἀναμφιβόλως ἐν πλήρει ὁμοφωνίᾳ πρὸς τὴν συμβουλὴν ταύτην τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὅ,τι καὶ ἄλλαχθ' συνιστᾶται, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἀνάγκην νὰ ἐκλέγῃ ὡς ὑπηρέτας αὐτῆς ἄνδρας «ἱκανοὺς καὶ καταλλήλους πρὸς διδασκαλίαν», «ἐν πραύτητι παιδεύοντας τοὺς ἀντιδιατιθεμένους», «δυνατοὺς παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ, καὶ τοὺς ἀνιλέγοντας ἐλέγχειν», καὶ, «ὅταν παρασιτῇ ἀνάγκη, «νὰ ἐλέγχωσιν ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει. Ὅτι δ' ἐπίσης ὠφελεῖ ν' ἀναγνωρίζῃ ποιμένας, οἵτινες νὰ μὴ «κατακυριεύωσι τῶν κλήρων», ἀλλὰ νὰ τρεφῶσι τὸ ποίμνιον μὲ τροφὴν ἐν καιρῷ — καὶ ν' ἀποφεύγῃ διδασκάλους γαργαλίζοντας καὶ γαργαλιζομένους τὴν ἀκοὴν διὰ κολακειῶν καὶ δημοτικότητος. — Α'. Πέτρ. ε'. 2—4, Α. Τιμόθ. γ'. 2, Β'. Τιμόθ. β'. 25. Τίτος α'. 9, 13

Ἐπὶ πλέον, ὁ Ἰωάννης αὐτὸς ἦν διδάσκαλος, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἰδίᾳ ἐπιστολῇ ἐδίδασκεν ὅ,τι αὐτὸς τε καὶ ἡμεῖς ἐκμιῶμεν ὡς ὑγιαίνουσιν διδασκαλίαν — ἀναγκαίαν ὅπως διδαχθῇ καὶ εἰς ἄλλους. Ἀναμφιβόλως δὲ οὐδεὶς ἀναγινώσκων τὰ γραφόμενα τοῦ Ἰωάννου δύναται νὰ ἐξαγάγῃ τὸ συμπέρασμα ὅτι τὰῦτα ἐσκοποῦντο ἀπλῶς ὡς κοινωνικαὶ ἐπιστολαί,

νεναί πάσης διδασκαλίας. Ἀλλὰ, δὲν ἀρχίζει τὴν ἐπιστολὴν αὐτοῦ λέγων, «Ὁ ἐωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν [διδύσκουμεν] καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν»; (α'. 3) Καὶ πάλιν, «Ταῦτα γράφω ὑμῖν [διδάσκων ὑμᾶς] ἵνα μὴ ἀμάρτητε (β'. 1). Καὶ περαιτέρω πάλιν, «ἐντολὴν [διδασκαλίαν] καινὴν γράφω ὑμῖν» (β'. 8). Κατωτέρω δέ, «Τεκνία, μηδεὶς πλανᾷτω ὑμᾶς [ἀλλὰ προσέχετε εἰς τὴν [διδασκαλίαν] τοῦ]· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην δίκαιός ἐστιν» (γ'. 7). Καὶ πάλιν, «Ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν· ὁ γινώσκων τὸν Θεὸν ἀκούει ἡμῶν [ὑπακούει εἰς τὰς διδασκαλίας καὶ προτροπὰς ἡμῶν]». (δ'. 6): Ἐπίσης, «Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε [διδασκῆτε]» (ε'. 13). Περαινεί δὲ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ διὰ σπουδαίας τινὸς διδασκαλίας, λέγων, «Τεκνία, φυλάσσετε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδῶλων [μὴ ἐπιτρέψετε εἰς οὐδὲν πρόσωπον ἢ πρᾶγμα τὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν Θεὸν εἰς τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν σας]».

Ἐλέγοντες ὅθεν οὕτως ὁ Ἀπόστολος δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ὡς ἐννοῶν οὕτω ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀνθρώπων διδασκάλων, καὶ βλέποντες, τοῦναντίον, οὕτως αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀνεγνώριζεν ἀνθρώπους διδασκάλους, ὡς ὄργανα χρησιμοποιούμενα ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ εἰδικῶς πρὸς τοῦτο «τεθέντα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ», τί δύναται νὰ ἐννοῇ διὰ τῶν λόγων, «Οὐ χρειαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς», καὶ «τὸ αὐτοῦ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων»; Ἡ προσήκουσα εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀπάντησις θὰ γείνη ἐνκόλως καταφανὴς ἐὰν ἐξετάσωμεν τὴν ὅλην σειρὰν τοῦ λόγου ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἤδη συζητηθέντων γεγονότων.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη τοῦ Ἰωάννου ὑποτίθεται παρὰ τῶν ἱστορικῶν οὕτως ἐγράφη κατὰ τὸ ἔτος 90 Μ. Χ. Κατὰ τὴν ἐν λόγῳ χρονολογίαν ὁ Χριστιανισμὸς εἶχε πλέον καταστῆ ἀρκούντως περιβλεπτός ἐν τῷ κόσμῳ· εἶχε περισυλλέξει «τὸ ὑπόλοιπον» ἐκ τοῦ Ἰουδαίου κατὰ σάρκα, καὶ ἐλκύσει ἐφ' ἑαυτοῦ τὸ μῖσος καὶ τὸν διωγμὸν τῆς μεγάλης καὶ τετυφλωμένης πλειονότητος τοῦ λαοῦ ἐκείνου, καὶ διασπαρῇ ἀπανταχοῦ τοῦ τότε πεπολιτισμένου κόσμου. Πολλὰ πράγματα ἐν τῷ Χριστιανισμῷ συγκρίσιν ἀντὶ τὸς ἐλλήνας φιλοσόφους

τῶν χρόνων ἐλείπων, οἵτινες ἐπεζήτουν νὰ συνδυασθῶσι μετ' αὐτοῦ καὶ γένωσι φιλοσοφικοὶ Χριστιανοὶ καὶ Χριστιανοὶ φιλόσοφοι—διακρατοῦντες συνάμα τὰς φιλοσοφίας των, τὰς ὁποίας ὁ Ἀπόστολος Παῦλος χαρακτηρίζει ὅτι ἦσαν «ψευδώνυμοι γνώσεις» (Α'. Τιμόθ. στ'. 20). Οἱ φιλόσοφοι οὗτοι ἦσαν τελείως πρόθυμοι νὰ ἀναγνωρίωσι τὸν Ἰησοῦν ὡς ἀγαθὸν τινα ἄνθρωπον καὶ σοφὸν διδάσκαλον, ἀλλ' οὐχὶ ὡς Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὅστις εἶχεν ἀφήσει τὴν πνευματικὴν, τὴν «ἐν μορφῇ Θεοῦ» φέσιν, καὶ γέινει σὰρξ, ὅπως ἀπορβῇ οὕτως ὁ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου, δοτῆρ δὲ καὶ ἀρχηγὸς αἰωνίου ζωῆς εἰς πάντας τοὺς ὑπακούοντας εἰς αὐτόν. Ἐδίδασκον ἐν τούτοις καὶ οὗτοι περὶ μελλούσης αἰωνίου ζωῆς, καὶ ἔχαιρον εὐρίσκοντες ὅτι καὶ οἱ Χριστιανοὶ ἐδίδασκον τὸ αὐτό: ἡ διαφορὰ συνίστατο εἰς τὸ ὅτι οἱ φιλόσοφοι (ὁ Πλάτων καὶ οἱ λοιποὶ) ἐδίδασκον δι' ἡ αἰώνιος ζωὴ εἶναι ἀνθρωπίνη ιδιότης, ἔμφυτος δύναμις τῆς ἀνθρωπότητος, —ἀθανασία, ἐνῶ οἱ Χριστιανοὶ ἐδίδασκον ὅτι ἡ αἰώνιος ζωὴ δὲν εἶναι ἔμφυτος τοῦ ἀνθρώπου ιδιότης, ἀλλὰ δῶρον τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Χριστοῦ, παρεχομένη μόνον εἰς τοὺς δεχομένους αὐτόν. —Ρωμ. β'. 7, ε'. 15, 21, στ'. 23, Β. Κορθ. θ'. 15.

Οἱ φιλόσοφοι οὗτοι ἔλεγον πράγματι πρὸς τοὺς Χριστιανούς, —Χαίρομεν συναντῶντες τόσον ἐντίμους, συνετοὺς καὶ φιλελευθέρους ἀνθρώπους. Ὁ μέγας ὑμῶν διδάσκαλος Ἰησοῦς σὰς ἡλευθέρωσεν ἀληθῶς ἀπὸ πολλῶν ἡθῶν καὶ δαιμονιῶν τῶν Ἰουδαίων, καὶ διὰ τοῦτο πράγματι σὰς συγχαίρομεν. Ἀλλ' εἰσέτι διατελεῖτε ἐν τινι μέτρῳ ὑπὸ δουλείαν: ὅποταν ὁμῶς ἐξετάσητε τὰς ἡμετέρας φιλοσοφίας θὰ ἀπαντήσητε περιθωρότεραν ἀκόμη ἐλευθερίαν, καὶ θὰ εὕρητε ὅτι διακρατεῖτε εἰσέτι πολλὰ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν Ἰουδαίων, —τὰς περὶ Μεσσιακῆς βασιλείας ἐλπίδας αὐτῶν, τὰς ἰδιορρόθιμους αὐτῶν ἰδέας περὶ ἐνὸς Θεοῦ, ὡς ἐπίσης καὶ τὰς ἡμετέρας ὁμοίας, ὅτι ὁ διδάσκαλος ὑμῶν, ὁ Ἰησοῦς, εἶναι ὁ μονογενὴς αὐτοῦ Υἱὸς κλπ., ὅλας τὰς τοιαύτας ἰδέας σας θὰ τὰς ἀποβάλητε ταχέως τῇ βοήθειᾳ τῆς ἡμετέρας φιλοσοφίας. —Β. Πέτρο. β'. 19, Ἰουδ. 4.

Ἡ ἐπιστολή, ὅθεν, τοῦ Ἰωάννου ἐγγράφη ὅπως περιφρου-

ρήση τοὺς Χριστιανούς ἀπὸ τῶν τοιούτων ἀνατρεπτικῶν διδαγμάτων. Προτρέπει δὲ αὐτοὺς, ἐν τῷ ἐν λόγῳ κεφαλαίῳ (β'. 24), νὰ κρατῶσι σιερρῶς τὰς διδασκαλίας τὰς ὁποίας ἤκουσαν παρ' αὐτῶν ἐξ ἀρχῆς, καὶ νὰ θεωρῶσι τὰς φιλοσοφικὰς αὐτὰς διδασκαλίας τῶν ὡς ψεύδη, καὶ πάντας τοὺς τοιούτους ψευδοδιδασκάλους ὡς ἀντιπροσώπους τοῦ ἀνιχνόστου, περὶ τοῦ ὁποίου εἶχον ἰσάκεις ἀκούσει δι' ἣθελε φανερωθῇ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ (Β'. Θεσσαλ β'. 3-7, Α' Ἰωάν. β'. 18) Λέγει δέ, «Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς [τῶν ζητούντων νὰ πλανήσωσιν ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ] — Ἐδάφ. 26.

Καὶ ἀκολουθεῖ ἡ ἰδιάζουσα γλῶσσα τοῦ ἤδη ὑπὸ ἐξέτασιν 27ου ἐδαφίου, τὴν ὁποίαν παραφράζομεν ὡς ἑξῆς:—

Τὰ ἀληθῆ ὅμως τέκνα τοῦ Θεοῦ, ἀγαπητοί, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πλανηθῶσι παρὰ τοιούτων φιλοσόφων. Εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν οὐδεμία φιλοσοφία δύναται νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν τοῦ Χριστοῦ. — Οὐδεμία θεωρία ἣθελε πείσῃ ἡμᾶς ν' ἀμφισβητήσωμεν τὴν τελειότητα καὶ ὁρθότητα τῆς μεγάλης ἀγγελίας, τὴν ὁποίαν ἐλάβομεν ὡς τὸ Ἐθαγγέλιον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Ἀναπητοῦ καὶ Κεχρισμένου τοῦ Πατρὸς. Ἐκτὸς δὲ τῆς λογικότητος τῆς «ἅπαξ εἰς τοὺς ἁγίους παραδοθείσης πίστεως», παρατηρήσατε τὸ ἔφ' ἡμῶν αὐτῶν θαυμασιὸν ἀποτέλεσμα τῆς ἀγγελίας ταύτης: αὕτη συνωδεύθη ὑπὸ θαυματουργικῶν «χαρισμάτων», «γλωσσῶν», «θαυμάτων», τὰ ὅποια οἱ φιλόσοφοι οὗτοι ἰσχυρίζονται δι' ἀπομιμῶνται καὶ ἐνεργοῦνται καὶ ὑπὸ τῶν φακρῶν τῆς Ἀνατολῆς· ἐκτὸς τούτων ὅμως, ὑμεῖς ἔχετε ἐτέραν τινά μαρτυρίαν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, — τὴν τοῦ χρίσματος, ἡ ὁποία ἀνεκίνησε καὶ ἀνεμόρφωσε τὸν νοῦν ὑμῶν, παράγουσα εἰς τὴν καθημερινὴν ὑμῶν ζωὴν καρποὺς τοῦ Πνεύματος τῆς ἀγιωσύνης, τοὺς ὁποίους οἱ φακροὶ δὲν δύνανται ν' ἀπομιμηθῶσι, καὶ τοὺς ὁποίους οἱ φιλόσοφοι, οἵτινες ἐπιδιώκουσι νὰ σᾶς ἀποπλανήσωσι, δὲν δύνανται ν' ἀρνηθῶσιν.

Εἰς τὰς θεμελιώδεις ταύτας ἀληθείας τῆς ἀγίας ἡμῶν θρησκείας—ὅτι ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς δὲν ἦτο ἀπαιτιῶν τις, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Λυτρωτὴς ἡμῶν, καὶ ὅτι ἡ αἰώ-

νίος ζωὴ δύναται ν' ἀποκτηθῇ μόνον διὰ ζωτικῆς ἐνώσεως μετ' αὐτοῦ—ὕμεῖς δὲν ἔχετε χρεῖαν νὰ διδαχθῆτε, οὔτε παρὰ τῶν τοιούτων ψευδοδιδασκάλων, οὔτε παρ' ἑμοῦ. Ἐφ' ὅσον ἔχετε τὸ ἅγιον αὐτὸ Πνεῦμα τῆς ἀγάπης μένον ἐν ὑμῖν, τοῦτο θὰ χρησιμεύῃ ὡς φρουρὸς κατὰ πασῶν τῶν τοιούτων βλασφημῶν καὶ ἀντιχριστιανικῶν θεωριῶν. Καὶ καθ' ὅσον ἐπίσης ἐνθυμεῖσθε ὅτι ἡ «εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν» ἐπῆλθεν εἰς τὰς καρδίας σας διὰ τῆς ἀποδοχῆς τοῦ Ἰησοῦ ὡς τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ τῆς μόνης δυνάμεως τοῦ Θεοῦ πρὸς σωτηρίαν, κατὰ τοσοῦτον τὸ Πνεῦμα τοῦτο θὰ τηρῇ ὑμᾶς σταθεροὺς καὶ ἀσαλεύτους ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου. Θὰ εὗρητε δὲ τὸ ἴδιον κριτήριον (τῆς πιστότητός σας εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα τῆς ἀγάπης, τὸ ὁποῖον ἐλάβετε παρὰ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ) συντελεστικὸν ὅπως δοκιμάζετε καὶ ἐξελέγγχετε τὰ πάντα: διότι πᾶν ὅτι ἀντιτίθεται εἰς τὸ Πνεῦμα τῆς ἀγάπης, ἢ ἀποκηρύττει αὐτό, εἶναι ἀνίερρον καὶ βέβηλον Πνεῦμα—εἶναι ψευδὴς διδασκαλία. Καὶ μὴ λησμονεῖτε ὅτι, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἔχωμεν μισθόν, ἀμοιβήν, ὀφείλομεν «νὰ μένωμεν ἐν αὐτῷ».— τὸ ν' ἀφήσωμεν τὸν Χριστὸν εἶναι ὡς νὰ ἀφήσωμεν τὸ πᾶν.

ΣΤΕΝΑΓΜΟΙ ΑΛΛΗΛΗΤΟΙ.

«Αὐτὸ τὸ Πνεῦμα ὑπερεγγυχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις· ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας οἶδεν τὸ φρόνημα τοῦ Πνεύματος.» — Ρωμ. η. 26, 27.

Ἡ φράσις αὕτη, δι' ἧς σκοπεῖται ὅπως ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ κατανοήσῃ ἐπὶ μᾶλλον τὴν ὑπὲρ αὐτῶν ἀγάπην καὶ φροντίδα τοῦ Οὐρανοῦ αὐτῶν Πατρὸς, ἔχει παρανοηθῇ εἰς λυπηρὰν βαθμὴν παρὰ πολλῶν. Οὗτοι μᾶς λέγουσιν ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον σιενάζει ὑπὲρ αὐτῶν πρὸς τὸν Πατέρα, τινὲς δ' ἐξ αὐτῶν προσπαθοῦσι νὰ δώσωσιν ἀκουσίτην ἔκφρασιν εἰς τοὺς στεναγμοὺς τούτους, καὶ ἄλλοι ὑποθέτουσιν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν στεναγμῶν, τοὺς ὁποίους ἐκφέρουσι, βοηθεῖ ὁπωσδήποτε τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ὡς ἀναποκρινόμενων τούτων πρὸς τοὺς στεναγμοὺς τοὺς ὁποίους τὸ Πνεῦ-

μα δὲν δύναται νὰ ἐκφέρῃ — καίτοι δὲν δύνανται νὰ ἐννοήσωσι πῶς τοῦτο δύναται νὰ γένη. Ἦθελεν εἶσθαι παράδοξον ἀληθῶς ἐὰν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἦν πρόσωπον, καί, ὡς αἱ κατηχήσεις διαβεβαιούσιν ἡμᾶς, «ισοδύναμον» πρὸς τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν, ὥστε νὰ εὕρῃ ἐπάναγκες, ν' ἀπευθύνηται πρὸς τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου διὰ στεναγμῶν ἀλαλήτων. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς λέγει ἡμῖν ὅτι δυνάμεθα νὰ ἔλθωμεν ἀπ' εὐθείας πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὸν Πατέρα, διαβεβαιῶν ἡμᾶς ὅτι, «Αὐτὸς ὁ Πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς». Ἐν τούτοις, ἐκ τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν ἐδαφίου, τινὲς ἐμόρφωσαν πεποίθησιν ὅτι θέον νὰ προσερχώμεθα εἰς τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν μέσῳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὡς μεσίτου, ὅστις ἤθελε στενάξει ὑπὲρ ἡμῶν καὶ μεσιτεύει δι' ἡμᾶς, ὅπως γέλνωμεν εὐπρόσδεκτοι παρὰ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ. Τοῦτο δὲ εἶναι ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν ἐπικρατοῦσαν σύγχυσιν ἰδεῶν καὶ σκέψεων, ἀναφορικῶς πρὸς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ τὸ ἔργον τοῦτο.

Τὸ πεπλανημένον τῆς τοιαύτης ἐρμηνείας παρίσταται ἐπὶ μᾶλλον κατάδηλον ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι — ἐὰν οἱ στεναγμοὶ δὲν δύνανται νὰ λαληθῶσιν οὐδόλως δύνανται νὰ εἶναι στεναγμοί, διότι στεναγμὸς ὅστις δὲν λαλεῖται, ὅστις δὲν ἐκφέρεται, δὲν εἶναι στεναγμὸς. Ἀλλὰ τὸ ἐδάφιον αὐτὸ θὰ ἦτο ἐπίσης ποράδοξον καὶ ἀνακόλουθον ἐὰν ἠθέλομεν ἐρμηνεύσει αὐτὸ ὡς ἐννοοῦν ὅτι τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ἡ ἐπιρροή ἢ δύναμις τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ, ἀδυνατεῖ νὰ ἐκφρασθῇ καταληπτικῶς. Γνωρίζομεν καλῶς ὅτι κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας, ὁ νοῦς, τὸ θέλημα, τὸ Πνεῦμα αὐτὸ τοῦ Θεοῦ, ἐξεῦρε ποικίλους-τρόπους ἐκφράσεως διὰ τῶν λόγων καὶ πράξεων τῶν προφητῶν, καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν ὅτι σήμερον κέκτεται ὀλιγωτέραν δύναμιν ἢ ἰκανότητα. Τί, λοιπόν, δύναται νὰ ἐννοῇ τὸ παρὸν Γραφικὸν χωρίον, «Αὐτὸ τὸ Πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις» ;

Τὸ λάθος ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ὑποθέτουσιν ὅτι τὸ ἰκετεῖον εἶναι τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. ἐνῷ, τοῦναντίον, τὰ ὑπερεντυγχάνον Πνεῦμα εἶναι τὸ ἡμέτερον Πνεῦμα, τὸ πνεῦμα τοῦ πιστοῦ, τὸ ὁποῖον ἰκετεύει τὸν Θεόν, καὶ συχνάκις

ἀδυνατεῖ νὰ ἐκφρασθῇ δεόντως. Ἐν βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἔδα-
φίου καὶ τῶν σχετικῶν αὐτῶ, θὰ καταδείξῃ τὴν ὁριμότητα τῆς
τοιαύτης ἐρμηνείας. Ὁ Ἀπόστολος γράφει ἐν τοῖς προηγου-
μένοις περὶ τῆς ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ἀγωνιώσης ἀνθρωπότητος, ἡ-
τις στενάζει ὑπὸ τὰ δεσμὰ αὐτῆς. Βεβαίῳ δ' ἡμᾶς λέγων,
ὅτι ἐλευθερία ἀπὸ τῆς δουλείας ταύτης θὰ χορηγηθῇ ὅταν
ἡ Ἐκκλησία, «οἱ Υἱοὶ τοῦ Θεοῦ», ὑπὸ τὸν Ἀρχηγὸν τῆς
σωτηρίας αὐτῶν, θὰ ἔχωσι δοξασθῇ (Ἐδάφια 19—21). Ἀ-
κολούθως δὲ μεταβαίνει ἀπὸ τῶν σπενναγμῶν τοῦ κόσμου
εἰς τὴν παροῦσαν κατὰστασιν τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ τὴν ὁ-
ποιαν σπενάζομεν: «Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν
ἀπαρχὴν τοῦ Πνεύματος ἔχοντες, ἡμεῖς καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς
στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ
σώματος ἡμῶν» — Ἐδάφ. 23.

Ὁ ἀνακεκαινισμένος καὶ ἀναμεμορφωμένος νοῦς ἢ πνεῦ-
μα τῆς Ἐκκλησίας, ὅστις ἦν ποτε κοσμικός, εἶναι ἤδη ἅγιος
καὶ πνευματικός: ἀλλὰ τὰ σώματα ἡμῶν εἶναι εἰσέτι ἀνθρώ-
πινα, ἔχοντα τὰς Ἀδαμιαίας ἀτελείας. Ἐπομένως ἡμεῖς, ὡς
νέα κτίσματα, πιεζόμεθα ὑπὸ τὰ βάρη τοῦ σώματος, καὶ στενά-
ζομεν διὰ τὴν ἐπαγγελθεῖσαν ἐλευθερίαν καὶ μετελλαγὴν ἡμῶν
εἰς καθ' ὁμοιότητα τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν πρώτην ἀνάστα-
σιν. Ὁ Ἀπόστολος ἐξηγεῖ ὅτι θυνάμεθα, διὰ πίστεως, νὰ λο-
γίζωμεν τὸ γήινον ἡμῶν σῶμα νεκρόν, καὶ νὰ σκεπτιώμεθα περὶ
ἑαυτῶν ὡς περὶ τελειωθέντων νέων κτισμάτων, καὶ συναισθα-
νόμεθα ἑαυτοὺς οὕτω θεώωσθαι ὡς ἡδὴ, «θεωώσθαι ἑ-
αυτοὺς ὡς ἐλπίδι» τ. ἐ. δι' ἐλπίδος. (Ἐδάφ. 24). Ἀκολούθως,
καταδείξας τίνι τρόπῳ θυνάμεθα νὰ λογίζωμεν ἑαυτοὺς τοιού-
τους, ἐξηγεῖ ἡμῖν ὅτι, ἀπὸ τῆς θείας ἀπόψεως, λογιζόμεθα ὡς
«νέοι», «ἅγια» καὶ «πνευματικά» ὄντα: δεικνύει δὲ ὅτι
ὁ Θεός, θεωρῶν ἡμᾶς ἀπὸ τοιαύτης ἀπόψεως, ἀναγνωρίζει
οὐχὶ τὴν σάρκα καὶ τὰς ἀδυναμίας καὶ ἀτελείας αὐτῆς, ἀλλὰ
τὸ πνεῦμα, τὸν νοῦν, τοὺς σκοπούς, τὴν θέλησιν, τὸ «νέον
κτίσμα», τὸ ἀφιερωμένον εἰς τὴν ὑπακοήν αὐτοῦ. Ὁ Θεός
γνωρίζει πότε τὸ ἅγιον ἡμῶν πνεῦμα (ὁ νέος νοῦς) εἶναι
πρόθυμον, ἢ δὲ σάργε ἀσθενῆς καὶ κρίνει ἡμᾶς οὐχὶ κατὰ τὴν
σάρκα ἀλλὰ κατὰ τὸ Πνεῦμα.

Ἡ ἐκ τοῦ Πνεύματος δὲ γέννησις ἡμῶν, ἡ παρ' ἡμῶν νιοθέτησις νέας θελήσεως, τελείως ἀφιερωμένης εἰς τὸν Κύριον, εἶναι ὅ,τι ἔφερεν ἡμᾶς εἰς νέαν σχέσιν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ εἰς νέας ἐλπίδας, εἰς τὰς ὁποίας καὶ χαίρομεν ἤδη· οὕτω δέ, «ὥσαύτως τὸ πνεῦμα [ὁ νέος ἡμῶν ἅγιος νοῦς] συναντιλαμβάνεται [βοηθεῖ] τῇ [σωματικῇ] ἀσθενείᾳ ἡμῶν. Τὸ γὰρ τι προσευξώμεθα [ἀκόμη] καθ' ὃ δεῖ οὐκ οἶδαμεν [πολὺν δὲ ὀλιγώτερον εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ πράττωμεν ὡς ἐπιθυμοῦμεν]· ἀλλ' αὐτὸ τὸ Πνεῦμα [ὁ ἅγιος ἡμῶν νοῦς] ὑπερεντυγχάνει [αἱ λέξεις ὑπὲρ ἡμῶν παραλείπονται εἰς τὰ ἀρχαιότατα χειρόγραφα ὡς παρεῖσαί τοι] διὰ στεναγμῶν ἀλαλήτων· ὃ δὲ ἐρανῶν τὰς καρδίας [ὁ Θεὸς] οἶδε τί τὸ **φρόνημα** [ἡ κλίσις] τοῦ [ἡμετέρου] πνεύματος, ὅτι [αὐτὸ] κατὰ Θεὸν [κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ] ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων».

Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ὁ Θεὸς εὐαρεστεῖται ν' ἀποδεχθῇ τὰς ἐπιθυμίας καὶ διαθέσεις τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, τὰς διὰ προσευχῆς ἢ ὑπηρεσίας ἐκδηλουμένας, μεθ' ὅλας τὰς ἀτελείας τῆς σαρκὸς αὐτῶν — τῶν ὀστρακίνων αὐτῶν σκευῶν, καὶ ἀποδέχεται ὄντως τὰς ἐπιθυμίας ταύτας τῆς καρδίας τῶν.

Ὅποιον εὐτύχημα εἶναι πράγματι τοῦτο δι' ἡμᾶς, ἐξ ἀπόψεως τῆς ἀγνοίας καὶ τῶν ἀδυναμιῶν ἡμῶν, ὅτι ὁ οὐράνιος ἡμῶν Πατὴρ ἀποδέχεται τὰς προθέσεις τῶν καρδιῶν ἡμῶν, ἀντὶ τῶν λόγων ἡμῶν, διότι συχνάκις τὰ τέκνα αὐτοῦ, σπουδάζοντα, ζητοῦσι παρ' αὐτοῦ ἐσφαλμένως ἄλλα ἀντ' ἄλλων! Ἐρχεται δὲ τοῦτο εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν ὁσάκις ἀκούομεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ νὰ προσεύχωνται ὅπως ὁ Θεὸς βαπτίσῃ αὐτοὺς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ. Ἡ τοιαύτη προσευχὴ προσφέρεται ἐν καλῇ συνειδήσει, καὶ μὲ ἐπιθυμίαν ἀποκτήσεως εὐλογίας καὶ μόνον· ἀλλ' ὁ προσευχόμενος, μὴ κατανῶν τὸ χωρίον τὸ ὁποῖον ἀναφέρει, ὅ,τι πράγματι ζητεῖ εἶναι εὐλογία, ἥτις νὰ συνοδεύηται ὑπὸ κατάρτας. Ἡ προρρησις ὅτι ὁ Χριστὸς ἤθελε βαπτίσῃ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Τὸ μέρος τῆς εὐλογίας τῆς τοιαύτης προρρήσεως ἐπῆλθεν εἰς τὴν ἀναμένουσαν Ἐκκλησίαν κατὰ τὴν Πεντηκοστὴν, καὶ ἀκολούθως ἐφ' ὅλου τοῦ πλοῦ τοῦ «ὑπολοίπου» τοῦ Ἰσραὴλ ἀλλ' ἡ δευτέρα φάσις

τῆς προρρήσεως ἐξεπληρώθη ἐπὶ τοῦ ἀπορριφθέντος Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους, — ἐν τῷ βαπτίσματι τοῦ πυρός, τῆς καταστροφῆς, τῆς θλίψεως, ἣτις κατέστρεψε καθ' ὁλοκληρίαν τὴν πολιτείαν αὐτῶν κατὰ τὸ ἔτος 70 μ. Χ. Ἀλλ' ὁ Θεός, παναγάθως λίαν, δὲν εἰσακούει τὴν προσευχὴν τῶν τέκνων του συμφώνως πρὸς τὴν αἰτησίαν των, ἀλλὰ συμφώνως πρὸς τὸν σκοπὸν εἰς ὃν ἀποβλέπουσιν οἱ προσευχόμενοι, χορηγῶν αὐτοῖς μόνον εὐλογίαν.

Εἰς τινες, ἐπὶ παραδείγματι, συνέβη τυχὸν νὰ ὑποπέσωσιν εἰς τι λάθος, καὶ παγιδευθῶσιν ὑπὸ τοῦ Ἐχθροῦ, ἐξ ἀφορμῆς ἀδυναμίας τινὸς τῆς πεπτωκυίας ἀνθρωπίνης φύσεως: οἱ τοιοῦτοι ἡσθάνθησαν ἐαυτοὺς σχεδὸν ἀποτεθαρρυσμένους, ὥς ἐπλησίασαν διὰ προσευχῆς τὸν θρόνον τῆς οὐρανοῦ χάριτος. Ἐστεροῦντο λόγων ὅπως ἐκφρασθῶσιν, ἀλλ' ἐσιτέναξαν ἀπλῶς «βαροῦμενοι». Ὁ Οὐράνιος δμως Πατήρ δὲν ἐπέμεινεν ὅπως οὗτοι διατυπώσωσι πρῶτον τὴν αἰτησίαν των εἰς ἀκριβῶς κατάλληλον γλῶσσαν πρὶν ἀκούσῃ αὐτῶν: εἰσῆκουσεν, ἀπεναντίας, καὶ ἀπήντησεν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν, εἰς τοὺς ἀνεκφράστους στεναγμοὺς τῶν καρδιῶν των, οἵτινες ἐξητοῦντο τὴν συγχώρησιν αὐτοῦ, τὴν εὐλογίαν τοῦ καὶ παρηγορίαν. Ἀπήντησεν εἰς τὰς ἀλαλήτους αὐτῶν προσευχάς, χορηγήσας δύναμιν καὶ εὐλογίαν μετὰ τῆς εὐλογητῆς συναισθήσεως τῆς συγχωρήσεώς των.

Οὗτος εἶναι ὁ λογικὸς συλλογισμὸς τοῦ Ἀποσιόλου ἐν σχέσει πρὸς ὅσα ἐν τῇ σειρᾷ τοῦ λόγου ἐκθέτει, καὶ τὸν ὁποῖον συλλογισμόν, παρατηρητέον ὅτι, συνόψιζει λέγων, «Τὸ οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα», [Λαμβανομένου ὑπ' ὅπιν τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ Θεὸς διηρθέτησεν οὕτω τὰ πάντα ὑπὲρ ἡμῶν, παραβλέπων τὰς ἡμετέρας ἀδυναμίας καὶ ἀτελείας, αἵτινες ἀντίκεινται εἰς τὴν θέλησιν ἡμῶν, καὶ μὴ λογαριάζων ταύτας ὡς πράξεις ἡμῶν, — καὶ παραβλέπων ἐπίσης τὸ ἐλαττωματικὸν τῶν οἰκτισεῶν μας, καὶ τὴν ἡμετέραν ἀνικανότητα ὅπως ἐκφράσωμεν ὃ τι ἐπιθυμοῦμεν, ἀφ' ἑτέρου δέ, διατάξας οὕτως ὥστε νὰ εὐλογῇ ἡμᾶς συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ νοῦς ἡμῶν, ἀφοῦ ἀδυνατοῦμεν καὶ νὰ ἐκφράσωμεν ἀκόμη τοὺς στεναγμοὺς ἡμῶν εἰς τὰς ἀτελεῖς ἡμῶν προσευχάς, θέλομεν

συμπεράνει δι—] εἰ δὲ Θεὸς [εἶναι οὕτως] ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν;» — Ἐδάφ. 31.

ΠΩΣ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΕΛΕΓΧΕΙ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ.

«Καὶ ἔλθων ἐκεῖνος [τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας] ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας, καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως.» — Ἰωάν. ιστ'. 8.

Ἐξητάσαμεν ἤδη τὸν λόγον δι' ὃν αἱ ἀρσενικοῦ γένους ἀνιωνυμίαι ἐφαρμόζονται εἰς τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, διότι τοῦτο ἐκπροσωπεῖ τὸν Θεόν, ὃν ἐπίσης ὀνομάζομεν εἰς γένος ἀρσενικόν. Ἐρχόμεθα ἤδη νὰ ἐξετάσωμεν τὸ παρὸν ἐδάφιον, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται παρὰ τινων ὡς ἐπιχείρημα πρὸς ἀπόδειξιν διὰ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐνεργεῖ ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ὑποκριτῶν πρὸς ἀνακαίνισιν καὶ ἀναμόρφωσιν αὐτῶν. Ἡμεῖς ἰσχυρίζομεθα ὅτι ἡ τοιαύτη αὐτῶν δοξασία εἶναι ἐντελῶς ἐσφαλμένη, — διὰ αἱ Γραφαί, ὁρθῶς ἐννοούμεναι, διδάσκουσιν ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον χορηγεῖται μόνον εἰς τοὺς ἀφιερωμένους πιστοὺς· ὅτι δὲν δίδεται εἰς τοὺς ἀπίστους, καὶ συνεπῶς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐνεργῇ ἐν αὐτοῖς, καθ' ὃν τρόπον γενικῶς ἀξιοῦσιν ὅτι ἐνεργεῖ. Ἀπ' ἐναντίας, τὰ τέκνα τοῦ κόσμου τούτου ἔχουσι τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου, καὶ μόνον τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ ἔχουσι τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὸν ἅγιον νοῦν, τὴν ἁγίαν διάθεσιν ἢ θέλησιν. «Τὸ Πνεῦμα τοῦ κόσμου» ἢ «τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς [εἶναι] ἔχθρα εἰς Θεόν». Οὐδὲ δύνανται οἱ ἔχοντες τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς νὰ γνωρίζωσι τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, διότι ταῦτα διακρίνονται πνευματικῶς, — δύνανται νὰ διακριθῶσι παρὰ τῶν ἐχόντων τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον καὶ μόνον. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ συμβαίνει ὥστε, ὅπουδήποτε εὐρίσκομεν αὐτό, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἁρμονίας καὶ ὑποταγῆς εἰς τὸ θέλημα καὶ τὴν πρόνοιαν αὐτοῦ, αἱ ἐνδείξεις καὶ μαρτυρίαι τούτου εἶναι ἀναγέννησις, γέννησις εἰς καινότητα ζωῆς. Συμφώνως δὲ πρὸς ταῦτα ἀναγινώσκομεν τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου, «Εἰ δὲ τις Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ». Ἐκεῖνοι δὲ οἵτινες δὲν ἔχουσι τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, καὶ οἵτινες δὲν εἶναι αὐτοῦ, εἶναι ὁ κόσμος ἐν γένει — δὲν εἶναι δὲ

τοῦ Χριστοῦ, διότι δὲν ἔλαβον ἐκ τοῦ Πνεύματος τοῦ Πατρὸς.

Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, μέσῳ τῶν καρπῶν αὐτοῦ, καὶ μέσῳ τῆς διὰ τοῦ Λόγου μαρτυρίας, εἶναι ἡ ἀποδείξις τῆς ἀναγεννήσεώς μας. Εἶναι τοῖς πᾶσι κατὰ δὴλον ὅτι τὸ ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, δὲν εἶναι τὸ αὐτὸ Πνεῦμα τὸ ὁποῖον ὑπάρχει ἐν τοῖς κοσμικοῖς—ὅτι τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐνοικεῖ εἰς τοὺς κοσμικούς, τοὺς φρονούντας τὰ τῆς σαρκός, καὶ οἵτινες ὡς ἐκ τούτου χαρακτηρίζονται ἐν ταῖς Γραφαῖς ὡς «τέκνα ὀργῆς», «τέκνα τοῦ παρόντος αἰῶνος», καὶ «τέκνα τοῦ πατρὸς αὐτῶν» τοῦ διαβόλου». Δὲν πρέπει οὐχ' ἥτιον νὰ λημονῶμεν ὅτι «τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας», τὸ Πνεῦμα τῆς ἀγάπης», ἔχει τροποποιήσῃ, κατὰ μέγα μέρος τὸ Πνεῦμα τοῦ κόσμου· οὕτως ὥστε, καίτοι τὸ πνεῦμα τοῦτο εἶναι πνεῦμα σκοτόντος, πνεῦμα ἰδιοτελείας, σαρκικὸν πνεῦμα, ἐν τούτοις ὁ κόσμος ἀντιγράφει ἢ ἀπομιμνῆται μέχρι τινός, κατὰ τυπικόν τε καὶ ἑξωτερικὸν τινὰ τρόπον, τινός ἐκ τῶν χαρίων τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου. Θὰ ἦτο δὲ παράδοξον, πράγματι, εἰς αἱ καλλογαὶ τοῦ Πνεύματος τῆς ἀγιωσύνης, ὡς αὗται ἐκπροσωποῦνται εἰς τὴν προφάνειαν, τὴν ἀγαθότητα καὶ ὑπομοιήν, οὐδεμίαν ἐνεποιοῦν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς μὴ ἀναγεννημένους.

Τινὲς ἐκ τῶν ἀνθρώπων τοῦ κόσμου καλλιμεροῦσι τὰς χάριτας ταύτας τοῦ Πνεύματος, διότι αὗται χαρακτηρίζονται ὡς εὐάρεστα προσόντα τοῦ βίου, σημεῖα καλῆς ἀνατροφῆς, κλπ. Πολλοὶ δέ, τῶν ὁποίων αἱ καρδαὶ διαφωνοῦσι τελείως πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ Πνεύματος τῆς ἀγιωσύνης, ἀντιγράφουσιν ἐφ' ἑαυτῶν τὰς χάριτας ταύτας ὡς ἐπιστρίβουσιν, ἢ κατ' ἐπιφάνειαν ἐπιχρύσωσιν, καὶ ἐπικάλυψιν εὐτελεσιτέρου μετὰλλοῦ διεφθαρμένης φύσεως—μὴ ἀναγεννημένης, ἑλλειποῦς ἀγιότητος, ἰδιοτελοῦς, καὶ ἐν πλήρει δυσαρμονίᾳ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸ Πνεῦμα τῆς ἀγιότητός Του. Δέον ὅθεν νὰ διακρίνωμεν σαφῶς καὶ εὐκρινῶς μεταξὺ ἐκείνων οἵτινες ἐπιχρυσοῦσι τὴν ἐπιφάνειαν τῆς διαγωγῆς αὐτῶν, καὶ ἐκείνων τῶν ὁποίων αἱ καρδαὶ ἀνεκαρτίσθησαν διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Κυρίου. Οἱ δεύτεροι οὗτοι καὶ μόνοι εἶναι οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ, οἵτινες ἔχουσι τὴν χάριν αὐτοῦ, καὶ οἵτινες μετ' οὗ

πολὺ θὰ εὐλογηθῶσι καὶ θὰ δοξασθῶσιν

Ἐγείρεται ὁθεν τὸ ζήτημα, ἐὰν τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου μεταδίδεται μόνον εἰς τοὺς ὄντας αὐτοῦ, διὰ πίστεως καὶ αφιερώσεως εἰς τὸν Χριστόν, τι ἡνόει ὁ Κύριος ἡμῶν διὰ τῆς ἀνωτέρω δηλώσεώς του, ὅτι τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας ἤθελεν ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας, περὶ δικαιοσύνης, καὶ περὶ μελλούσης κρίσεως ;

Ἡ ἔννοια τῶν λόγων τοῦ Κυρίου ἡμῶν καθίσταται εὐχερῶς εὐδιάκριτος ὁπόταν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν διακήρυξιν αὐτοῦ ὅτι εἰ ὁπαδοὶ αὐτοῦ, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἤθελεν ἐπέλθει τὸ Πνεῦμα Αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς ὁποίοις ἤθελε κατοικεῖ πλουσίως, ἀναλόγως τῆς πίστεως καὶ ὑπακοῆς αὐτῶν, ἐμελλον νὰ εἶναι τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Τὸ φῶς δὲ τοῦτο τῆς ἀληθείας, τὸ ὁποῖον ἐκλάμπει ἀπὸ τῆς ἀληθῶς αφιερωμένης Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ κόσμου καὶ τῶν κοσμικοφρόνων ἐν τῇ κατ' ὄνομα Ἐκκλησίᾳ, εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τείνει νὰ ἐλέγξῃ τὴν σκοτίαν Ὁ Κύριος ἡμῶν ἔλεγε περὶ ἑαυτοῦ, ἀφοῦ ἐχρίσθη διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, « Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου ». καὶ πάλιν, « Ὅτιαν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου ». (Ἰωάν. ἡ' 12, θ' 5). Ἀπενθυνόμενος δὲ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ, τὴν ἐν τῷ παρόντι Εὐαγγελικῷ αἰῶνι, τὴν διὰ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Πνεύματος καθηγητισμένην, λέγει, « Ὑμεῖς ἐστέ τὸ φῶς τοῦ κόσμου ». « οὕτω λαμπράτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ». — Ματθ. ε'. 14—16.

Ὁ δὲ Ἀπόστολος Παῦλος, προσφωνῶν τὸ αὐτὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, λέγει, « Ἦτε γάρ ποτε σκότιος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ ὥς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε. (Ἐφεσ. ε'. 8, Α'. Θεσσαλ. ε'. 5). Ἀλλαχοῦ δὲ πάλιν λέγει, « Ὁ Θεὸς ἔλαμψε [διὰ τοῦ Πνεύματος Αὐτοῦ, τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας] ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ ». (Β'. Κορθ. δ'. 6). Τοιούτοιτρόπως δὲ βλέπομεν ὅτι εἶναι τὸ φῶς τῆς θείας ἀληθείας, τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ἅγιον φρόνημα ἢ διάθεσις, τὸ ὁποῖον λάμπει ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, καὶ τὸ ὁποῖον ἐκλάμπει ἐπὶ τοῦ κόσμου* ἐντεῦθεν, συνεπῶς, καὶ ἡ προτροπὴ : « Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, ἵνα γέ-

νησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα Θεοῦ ἁμῶμα μέσον γενεᾶς σκοτιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ». — Φιλίπ. β'. 14; 15.

Οὕτω, λοιπόν, βλέπομεν ὅτι τὸ ἅγιον Πνεῦμα λάμπει ἐπὶ τοῦ κόσμου — οὐχὶ ἀπ' εὐθείας ἀλλ' ἀντανακλαστικῶς, δὲν εἶναι τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ μεταδιδόμενον εἰς αὐτοὺς καὶ ἐνεργοῦν ἐν αὐτοῖς, ἀλλὰ τὸ ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ τὸ ἐνεργοῦν ἐν τοῖς τέκνοις αὐτοῦ, αἵτινα ἐσφραγίσθησαν δι' αὐτοῦ εἶναι ὅπερ λάμπει ἐπὶ τῆς σκοτίας τοῦ κόσμου.

Ὁ Ἀπόστολος δίδει ἡμῖν νύξιν ὅσον ἀφορᾷ τὸ πῶς ὁ κόσμος μέλλει νὰ ἐλέγχηται ἐκ τοῦ ἐν τῇ ἀφιερωμένῃ Ἐκκλησίᾳ Πνεύματος τῆς ἁγιασύνης, λέγων, «Περιπατεῖτε ὡς τέκνα φωτός... καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τῆς ἀκαρπιοῦ τοῦ σκοτίους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε... τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ἀπὸ τοῦ φωτός φανεροῦνται [ὡς ὄντα ἄδικα καὶ ἐφάμαρτα]» (Ἐφεσ. ε'. 8, 11, 13). Τὸ φῶς δὲ τῆς ἀληθείας τοῦ Θεοῦ, ἥτις εἶναι ἡ ἔκφρασις τοῦ νοῦ ἢ Πνεύματος αὐτοῦ, ἐνῶ λάμπει μέσῳ ἁγίας τινὸς ζωῆς, εἶναι τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἐλέγχον τὸ σκοτίος τοῦ κόσμου, καὶ δεικνύον εἰς τοὺς βλέποντας αὐτὸ τί ἐστὶν ἡ ἁμαρτία ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν δικαιοσύνην. Ἐκ τοῦ φωτισμοῦ δὲ τούτου θὰ ἐπέλθῃ εἰς αὐτοὺς ὁ περὶ μελλούσης κρίσεως ἔλεγχος, ὅποτε ἡ δικαιοσύνη θέλει λάβει ἀνταμοιβήν τινα, καὶ ἡ ἁμαρτία τι μῶραν. Ἡ εὐσεβὴς ζωὴ εἶναι πάντοτε ἔλεγχος εἰς τοὺς ἄσεβεῖς, ἀκόμη καὶ ὅπου οὐδεὶς λόγος ἀληθείας δύναται ἢ ἀρμόζει νὰ προφερθῇ.

Διότι δὲ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ ἐλέγχει τὸ ἄνθρωπον καὶ ἰδιοτελεῖ πνεῦμα, τὸ ἐνοικοῦν εἰς τοὺς πέριξ αὐτῶν, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἀπόστολος συνιστᾷ εἰς τοὺς ἁγίους νὰ ἐνθυμῶνται ὅτι εἶναι ἐπιστολαὶ γινωσκόμεναι καὶ ἀναγινωσκόμεναι παρὰ πάντων ἀνθρώπων. (Β. Κορθ. γ'. 2) Ἡ δεδικαιωμένη καὶ ἡγιασμένη Ἐκκλησία, ἀκολουθοῦσα εἰς τὰ βήματα τοῦ Χριστοῦ, ὑπῆρξε πάντοτε φῶς ἐν τῷ κόσμῳ, καθὼς τὸ φῶς αὐτῆς δὲν ἔσχε πάντοτε τόσην ἐπίδρασιν ὅσην αὕτη ἐπεθύμει νὰ εἶχεν. Οὕτω δὲ συνέβηκε καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν Κύριον ἡμῶν, ὅστις διεκήρυξεν ὅτι πάντες οἱ τοῦ

Πνεύματος τοῦ σκοτίους ἐμίσουν αὐτὸν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, διότι τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα τοῦ σκοτίους ἠλέγχετο διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ, τοῦ πνεύματος τοῦ φωτός. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν οὐχὶ μόνον ὁ Κύριος, ὁ μέγας φωταγωγός, κατεδιώχθη μέχρι θανάτου, ἀλλ' ὡσαύτως καὶ πάντες οἱ ὡς αὐτὸς φωταγωγοὶ ἢ φωτιζόμενοι, οἱ ἀκολουθοῦντες εἰς τὰ ἴχνη αὐτοῦ, ἀνάγκη ἐπίσης νὰ γείνωσι μέτοχοι τῶν διωγμῶν καὶ παθῇ μάτων αὐτοῦ. — Ἰωάν. ιστ'. 3. Ρωμ. η'. 17, 18.

Ἐνῶ δὲ ἡ πρωτίστη ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξεν ἡ ἰδίᾳ αὐτῆς ἀνάπτυξις, «ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς ἐπὶ τῇ ἀγιοτάτῃ ἡμῶν πίστει». κλπ' (Ἰουδ. 20), ἐν τούτοις ἡ Ἐκκλησία αἰείποτε ἔσχε καὶ δευτερεύουσάν τινα ἀποστολήν, τὴν ἀποστολήν ὅπως μαρτυρήσῃ, τὴν ἀλήθειαν, κάμνουσα ὥστε νὰ λάμπῃ τὸ φῶς αὐτῆς, καὶ ἐλέγχουσα τὸν κόσμον. Ὁ τοιοῦτος δὲ ἔλεγχος ἀπευθύνεται ἀναγκάως μᾶλλον κατὰ τῶν ὀνόματι Χριστιανῶν, ἢ κατὰ τῶν ἀναφανδόν κοσμικῶν, ἀκριβῶς ὡς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὅποτε τὸ φῶς αὐτοῦ ἐξεκύνετο ἐπὶ τῶν ἐπαγγελλομένων εὐσέβειαν καὶ ἀγιότητα, καὶ ἠλέγχεν αὐτῶν τὴν σκοτίαν. Ὁ δὲ Κύριος ἡμῶν πρυνειδοποιεῖ ἡμᾶς περὶ τῆς ἀνάγκης ὅπως τὸ φῶς ἡμῶν λάμπῃ **διαρκῶς**, λέγων, «Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκοτίος ἐστὶ, τὸ σκοτὸς πόσον»! διὰ τε τὸ ἄτομον εἰς τὸ ὅποιον ἐσβέσθῃ τὸ φῶς, ὡς καὶ διὰ τὸν κόσμον, διὰ τὸν ὅποιον τὸ φῶς ἐσκοτίσθῃ οὕτως. Ὁ Σατανᾶς οὐδέποτε κατὰγει μεγαλείτερον θρίαμβον, ἢ ὅποτε ἐπιτυχάνῃ τὴν ἀποπλανήσιν μίαν ψυχὴν, ἥτις ἐφωτίσθῃ ποτὲ καὶ ἡμώσθῃ διὰ τῆς ἀληθείας. Ἡ πρὸς κακὸν ἐπιρροή τῆς τοιαύτης ψυχῆς εἶναι περισσότερον ἢ διπλασία. «Ὡστε ὁ δοκῶν ἐστάναι βλέπω μὴ πέσῃ», καὶ ἅς μὴ λησμονῶμεν ὅτι τὸ νὰ θέσῃ τις «τὸ φῶς ὑπὸ τὸ μόδιον» εἶναι ἀσφαλὲς βῆμα πρὸς τὴν σκοτίαν.